॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਖੁਦ੍ਦਕਨਿਕਾਯੇ

ਥੇਰੀਗਾਥਾ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ

੧. ਏਕਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਅਞ੍ਞਤਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਦਾਨਿ ਥੇਰੀਗਾਥਾਨਂ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਓਕਾਸੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਆਦਿਤੋ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾ, ਤਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਕਰੀਯਮਾਨਾਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਾਥਾਨਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ ਸੁਕਰਾ ਹੋਤਿ ਸੁਪਾਕਟਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ –

ਅਯਞ੍ਹਿ ਲੋਕਨਾਥੋ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਲਿਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ’’ਤ੍ਯਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਦੀਪਙ੍ਕਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਕਤਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਸਮਤਿਂਸਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਲਦ੍ਧਬ੍ਯਾਕਰਣੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਞਾਤਤ੍ਥਚਰਿਯਾਯ ਲੋਕਤ੍ਥਚਰਿਯਾਯ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਥਚਰਿਯਾਯ ਚ ਕੋਟਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤੁਸਿਤਭਵਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਦੇਵਤਾਹਿ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਾਯ –

‘‘ਕਾਲੋ ਖੋ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯਂ।
ਸਦੇਵਕਂ ਤਾਰਯਨ੍ਤੋ, ਬੁਜ੍ਝਸ੍ਸੁ ਅਮਤਂ ਪਦ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਬੁ॰ ਵਂ॰ ੧.੬੭) –

ਆਯਾਚਿਤਮਨੁਸ੍ਸੂਪਪਤ੍ਤਿਕੋ ਤਾਸਂ ਦੇਵਤਾਨਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਦਤ੍ਵਾ, ਕਤਪਞ੍ਚਮਹਾਵਿਲੋਕਨੋ ਸਕ੍ਯਰਾਜਕੁਲੇ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਦਸਮਾਸੇ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ, ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਲੁਮ੍ਬਿਨੀਵਨੇ ਲਦ੍ਧਾਭਿਜਾਤਿਕੋ ਵਿਵਿਧਾ ਧਾਤਿਯੋ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਹਤਾ ਪਰਿਹਾਰੇਨ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਰਿਹਰਿਯਮਾਨੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤੀਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਵਿਵਿਧਨਾਟਕਜਨਪਰਿਵੁਤੋ ਦੇਵੋ ਵਿਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਜਿਣ੍ਣਬ੍ਯਾਧਿਮਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਜਾਤਸਂਵੇਗੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕਤਂ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਚ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਜਾਤਦਿਵਸੇ ਛਨ੍ਨਸਹਾਯੋ ਕਣ੍ਡਕਂ ਅਸ੍ਸਰਾਜਂ ਆਰੁਯ੍ਹ , ਦੇਵਤਾਹਿ ਵਿਵਟੇਨ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿਕਸਮਯੇ ਮਹਾਭਿਨਿਕ੍ਖਮਨਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ, ਤੇਨੇਵ ਰਤ੍ਤਾਵਸੇਸੇਨ ਤੀਣਿ ਰਜ੍ਜਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨੋਮਾਨਦੀਤੀਰਂ ਪਤ੍ਵਾ ਘਟਿਕਾਰਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਆਨੀਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤਦ੍ਧਜੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਤਾਵਦੇਵ ਵਸ੍ਸਸਟ੍ਠਿਕਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਰਾਜਗਹਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਵਪਬ੍ਬਤਪਬ੍ਭਾਰੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਮਾਗਧਰਾਜੇਨ ਰਜ੍ਜੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਯਮਾਨੋ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ, ਭਗ੍ਗਵਸ੍ਸਾਰਾਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਸਮਯਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਆਲ਼ਾਰੁਦਕਾਨਂ ਸਮਯਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਰੁਵੇਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਾਯ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਪਟਿਵੇਧਸ੍ਸਾਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਾਯਂ ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਾਯਾ’’ਤਿ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਆਹਰਨ੍ਤੋ ਕਤਿਪਾਹੇਨ ਬਲਂ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸਾਖਾਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਸੁਜਾਤਾਯ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਰਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਤਿਂ ਨਦਿਯਾ ਪਟਿਸੋਤਂ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ, ‘‘ਅਜ੍ਜ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਕਤਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੋ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ **ਕਾਲ਼ੇਨ** ਨਾਗਰਾਜੇਨ ਅਭਿਤ੍ਥੁਤਿਗੁਣੋ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਅਚਲਟ੍ਠਾਨੇ

ਪਾਚੀਨਲੋਕਧਾਤੁਅਭਿਮੁਖੋ ਅਪਰਾਜਿਤਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਵੀਰਿਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ, ਸੂਰਿਯੇ ਅਨਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇਯੇਵ ਮਾਰਬਲਂ ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ, ਪਠਮਯਾਮੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ , ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਵਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਯਾਮੇ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇ ਞਾਣਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਂ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਅਧਿਗਤਂ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ, ਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਇਤਰਸਤ੍ਤਾਹੇਪਿ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇਯੇਵ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ, ਰਾਜਾਯਤਨਮੂਲੇ ਮਧੁਪਿਣ੍ਡਿਕਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਪੁਨ ਅਜਪਾਲਨਿਗ੍ਰੋਧਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਧਮ੍ਮਗਮ੍ਭੀਰਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤੇ ਨਮਨ੍ਤੇ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਆਯਾਚਿਤੋ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਤਿਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮੁਦਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਭੇਦੇ ਸਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਕਤਪਟਿਞ੍ਞੋ ''ਕਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਆਲਾਰੁਦਕਾਨਂ ਕਾਲਙ੍ਕਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ, ''ਬਹੁਪਕਾਰਾ ਖੋ ਮੇ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਯੇ ਮਂ ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਠਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦) ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਆਸਾਲ੍ਹਿਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ ਮਹਾਬੋਧਿਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਾਰਸਯੋਜਨਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਉਪਕੇਨ ਆਜੀਵਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਇਸਿਪਤਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੦੮੧; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੨.੩੦) ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪਵਤ੍ਤਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਯ ਅਞ੍ਞਾਸਿਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਪ੍ਪਮੁਖਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਬ੍ਰਹ੍ਮਕੋਟਿਯੋ ਧਮ੍ਮਾਮਤਂ ਪਾਯੇਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਪਦੇ ਭਦ੍ਦਿਯਤ੍ਥੇਰਂ, ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਾਯਂ ਵਪ੍ਪਤ੍ਥੇਰਂ, ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਤਿਯਾਯਂ ਮਹਾਨਾਮਤ੍ਥੇਰਂ, ਚਤੁਤ੍ਥਿਯਂ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰਂ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਚਮਿਯਂ ਪਨ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਯ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੫੯) ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਯਸਦਾਰਕਪ੍ਪਮੁਖੇ ਪਞ੍ਚਪਣ੍ਣਾਸਪੁਰਿਸੇ, ਕਪ੍ਪਾਸਿਕਵਨਸਣ੍ਡੇ ਤਿਂਸਮਤ੍ਤੇ ਭਦ੍ਦਵਗ੍ਗਿਯੇ, ਗਯਾਸੀਸੇ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੇ ਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੇ ਪੁਰਾਣਜਟਿਲੇਤਿ ਏਵਂ ਮਹਾਜਨਂ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਪ੍ਪਮੁਖਾਨਿ ਏਕਾਦਸਨਹੁਤਾਨਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਨਹੁਤਂ ਸਰਣਤ੍ਤਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵੇਲੁਵਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਾਹਸਾ ਅਧਿਗਤਪਠਮਮਗ੍ਗੇ ਸਞ੍ਚਯਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ, ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਸਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਤੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੁਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਭਿਯਾਚਨਾਯ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਮਾਨਤ੍ਥਦ੍ਧੇ ਞਾਤਕੇ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯੇਨ ਦਮੇਤ੍ਵਾ, ਪਿਤਰਂ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ, ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਟਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ , ਨਨ੍ਦਕੁਮਾਰਂ ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਥਾ ਪੁਨਦੇਵ ਰਾਜਗਹਂ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਿ।

ਅਥਾਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵੇਸਾਲਿਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਅਥ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਗੋਤਮਿਯਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ, ਤਤੋ ਰੋਹਿਨੀਨਦੀਤੀਰੇ ਕਲਹਵਿਵਾਦਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਯ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੬੮ ਆਦਯੋ) ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਕੁਮਾਰਸਤਾਨਂ ਪਾਦਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਬਾਵ ''ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਂ ਜੇਟ੍ਠਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਯਞ੍ਚ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਏਕਵਾਰਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਨਾਲਤ੍ਥ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਕਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾ ਤਾ ਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋ ਆਦਾਯ ਵੇਸਾਲਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਦਸਬਲਂ ਯਾਚਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਅਲਤ੍ਥ। ਇਤਰਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਏਕਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਲਿਯਂ (ਚੂਲਵ॰ ੪੦੨) ਆਗਤਮੇਵ।

ਏਵਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਨ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਸੇਸਾ ਚ ਪਞ੍ਚਸਤਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਨਨ੍ਦਕੋਵਾਦਪਰਿਯੋਸਾਨੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯੮) ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇ ਪੁਥੁਭੂਤੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਾਮਨਿਗਮਜਨਪਦਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਕੁਲਿਤ੍ਥਿਯੋ

ਕੁਲਸੁਣ੍ਹਾਯੋ ਕੁਲਕੁਮਾਰਿਕਾਯੋ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਂ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤਂ ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਸਂਸਾਰੇ ਚ ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਕੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਞਾਤਕੇ ਚ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਸਾਸਨੇ ਉਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਸੀਲਾਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਚ ਤੇਸਂ ਥੇਰਾਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਓਵਾਦਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤਿਯੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤਿਯੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਾਕਂਸੁ। ਤਾਹਿ ਉਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਾਸਿਤਾ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕੇਹਿ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਕਨਿਪਾਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਆਰੋਪਯਿਂਸੁ ‘‘ਇਮਾ **ਥੇਰੀਗਾਥਾ** ਨਾਮਾ’’ਤਿ। ਤਾਸਂ ਨਿਪਾਤਾਦਿਵਿਭਾਗੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਪਾਤੇਸੁ ਏਕਕਨਿਪਾਤੋ ਆਦਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ –

੧. ‘‘ਸੁਖਂ ਸੁਪਾਹਿ ਥੇਰਿਕੇ, ਕਤ੍ਵਾ ਚੋਲ਼ੇਨ ਪਾਰੁਤਾ।
ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਹਿ ਤੇ ਰਾਗੋ, ਸੁਕ੍ਖਡਾਕਂਵ ਕੁਮ੍ਭਿਯ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਆਦਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਕਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ? ਅਤੀਤੇ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਕੁਲਧੀਤਾ ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਸਾਖਾਮਣ੍ਡਪਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾਲਿਕਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਵਿਤਾਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਪੁਪ੍ਫਾਦੀਹਿ ਪੂਜਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਕਾਲਂ ਆਰੋਚਾਪੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤੇਨ ਖਾਦਨੀਯੇਨ ਭੋਜਨੀਯੇਨ ਪਰਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿਂ ਓਨੀਤਪਤ੍ਤਪਾਣਿਂ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਅਚ੍ਛਾਦੇਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਭਗਵਾ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸਾ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਯੁਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਸੁਗਤੀਸੁ ਏਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਗਹਪਤਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਸਂਸਾਰੇ ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸੀਲਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲਕਿਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਖਤ੍ਤਿਯਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਂ ਥਿਰਸਨ੍ਤਸਰੀਰਤਾਯ **ਥੇਰਿਕਾ**ਤਿ ਵੋਹਰਿਂਸੁ। ਸਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਕੁਲਪ੍ਪਦੇਸਾਦਿਨਾ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਦਿਨ੍ਨਾ ਪਤਿਦੇਵਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥੁ ਵੇਸਾਲਿਗਮਨੇ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਰੁਚਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸਾਰੋਚੇਸਿ। ਸਾਮਿਕੋ ਨਾਨੁਜਾਨਾਤਿ। ਸਾ ਪਨ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਯਥਾਸੁਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਮਹਾਨਸੇ ਬਜਞ੍ਜਨੇ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇ ਮਹਤੀ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾ ਉਟ੍ਠਹਿ। ਸਾ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾ ਸਕਲਭਾਜਨਂ ਤਟਤਟਾਯਨ੍ਤਂ ਝਾਯਤਿ। ਸਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਦੇਵਾਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਂ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਾਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤਤਞ੍ਚ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। ਸਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਭਰਣਂ ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਾਰਂ ਵਾ ਨ ਧਾਰੇਤਿ। ਸਾ ਸਾਮਿਕੇਨ ‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦੇ, ਇਦਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਆਭਰਣਂ ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਾਰਂ ਵਾ ਨ ਧਾਰੇਸੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਿਹਿਭਾਵੇ ਅਭਬ੍ਬਭਾਵਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਵਿਸਾਖੋ ਉਪਾਸਕੋ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਂ ਮਹਤਾ ਪਰਿਹਾਰੇਨ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਂ, ਅਯ੍ਯੇ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿਸ੍ਸਾ ਪਕਤਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਮੇਵ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **‘‘ਸੁਖਂ ਸੁਪਾਹੀ’’**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। **ਸੁਪਾਹੀ**ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਵਚਨਂ। **ਥੇਰਿਕੇ**ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਵਚਨਂ। **ਕਤ੍ਵਾ ਚੋਲ਼ੇਨ ਪਾਰੁਤਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਨਿਯੋਜਨਂ। **ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਹਿ ਤੇ ਰਾਗੋ**ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਿਤ੍ਤਨਂ। **ਸੁਕ੍ਖਡਾਕਂ**ਵਾਤਿ ਉਪਸਮੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਅਸਾਰਭਾਵਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਕੁਮ੍ਭਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਦਾਧਾਰਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਤੁਚ੍ਛਾਦਿਭਾਵਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਚੇਤੰ ਇਟ੍ਠਾਧਿਵਚਨੰ। ਸੁਖੇਨ ਨਿਦੁਕ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਪਾਹੀ**ਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜਨਿਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚੇਤੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਇਰਿਯਾਪਥਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇ ਸੁਖੇਨੇਵ ਕਪ੍ਪੇਹਿ ਸੁਖੰ ਵਿਹਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਥੇਰਿਕੇ**ਤਿ ਇਦੰ ਯਦਿਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਮਕਿਤ੍ਤਨੰ, ਪਚੁਰੇਨ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਸਞ੍ਞਾਭਾਵਤੋ ਪਨ ਥਿਰੇ ਸਾਸਨੇ ਥਿਰਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਥਿਰੇਹਿ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਤ੍ਵਾ ਚੋਲ਼ੇਨ ਪਾਰੁਤਾ**ਤਿ ਪੰਸੁਕੂਲਚੋਲ਼ੇਹਿ ਚੀਵਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਾਦਿਤਸਰੀਰਾ ਤੰ ਨਿਵਤ੍ਥਾ ਚੇਵ ਪਾਰੁਤਾ ਚ। **ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਹਿ ਤੇ ਰਾਗੋ**ਤਿ ਹਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਵ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਕਾਮਰਾਗੋ ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢੋ, ਇਦਾਨਿ ਤਦਵਸੇਸੰ ਰਾਗੰ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞਾਣਗ੍ਗਿਨਾ ਦਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖੰ ਸੁਪਾਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੁਕ੍ਖਡਾਕੰਵ ਕੁਮ੍ਭਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤੰ ਪਕ੍ਕੇ ਭਾਜਨੇ ਅਪ੍ਪਕੰ ਡਾਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਮਹਤਿਯਾ ਅਗ੍ਗਿਜਾਲਾਯ ਪਚ੍ਚਮਾਨੰ ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਸੁਸ੍ਸਨ੍ਤੰ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਯਥਾ ਵਾ ਉਦਕਮਿਸ੍ਸੇ ਡਾਕਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਉਦ੍ਧਨੰ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਮਾਨੇ ਉਦਕੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਤੰ ਚਿਚ੍ਚਿਟਾਯਤਿ ਚਿਟਿਚਿਟਾਯਤਿ, ਉਦਕੇ ਪਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਉਪਸਨ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਤਵ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਕਾਮਰਾਗੋ ਉਪਸਨ੍ਤੋ, ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਵੂਪਸਮੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖੰ ਸੁਪਾਹੀਤਿ।

ਥੇਰੀ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਚ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੨੬-੩੦)।

''ਕੋਣਾਗਮਨਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਮਣ੍ਡਪੋ ਕਾਰਿਤੋ ਮਯਾ।
ਧੁਵੰ ਤਿਚੀਵਰੰਦਾਸਿੰ, ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਲੋਕਬਨ੍ਧੁਨੋ॥

''ਯੰ ਯੰ ਜਨਪਦੰ ਯਾਮਿ, ਨਿਗਮੇ ਰਾਜਧਾਨਿਯੋ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪੂਜਿਤੋ ਹੋਮਿ, ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਨਾਗੀਵ ਬਨ੍ਧਨੰ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵਾ॥

''ਸ੍ਵਾਗਤੰ ਵਤ ਮੇ ਆਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ॥

''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ।
ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਥੇਰੀ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੀ ਤਮੇਵ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ, ਤੇਨਾਯੰ ਗਾਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਥੇਰਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਯ ਅਨਵਸੇਸੋ ਰਾਗੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਰਾਗਵੂਪਸਮੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵੂਪਸਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਤਦੇਕਟ੍ਠਤਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵੂਪਸਮਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

''ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਹਿ, ਯੋ ਮੋਹੋ ਸਹਜੋ ਮਤੋ।
ਪਹਾਨੇਕਟ੍ਠਭਾਵੇਨ, ਰਾਗੇਨ ਸਰਣੋ ਹਿ ਸੋ''ਤਿ॥

ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਸੰਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵੂਪਸਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਤੇਸੰ ਵੂਪਸਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਵੂਪਸਮਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਤੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਪਹਾਨਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ । ਤਤ੍ਥ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਸਿਦ੍ਧਿ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪਹਾਨੇਨ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਦਾਸਿਦ੍ਧਿ, ਇਤਰੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਦਾਸਿਦ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ ਪਹਾਨਾਭਿਸਮਯੋਪਸਿਜ੍ਝਨਤੋ।

ਯਥਾ ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯਂ ਸਾਧੇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਤਦਭਾਵਤੋ, ਤਥਾ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਭਿਸਮਯਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਭਿਸਮਯਞ੍ਚ ਸਾਧੇਤਿ ਏਵਾਤਿ। ਚਤੁਰਾਭਿਸਮਯਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਿਵਿਧਕਲਜਾਣਤਾ, ਸਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਚ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਪਕਾਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਞ੍ਞਤਰਾਥੇਰੀ** ਅਪਞ੍ਞਾਤਾ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਅਪਾਕਟਾ, ਏਕਾ ਥੇਰੀ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਞ੍ਞਤਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਮੁਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨. ''ਮੁਤ੍ਤੇ ਮੁਚ੍ਚਸ੍ਸੁ ਯੋਗੇਹਿ, ਚਨ੍ਦੋ ਰਾਹੁਗ੍ਗਹਾ ਇਵ।
ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਅਨਣਾ ਭੁਞ੍ਜ ਪਿਣ੍ਡਕ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਅਯਂ ਮੁਤ੍ਤਾਯ ਨਾਮ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਰਥਿਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਵੇਗੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਪਾਦਮੂਲੇ ਅਵਕੁਜ੍ਜਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਥੇਰੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਹੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਆਰਭਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਸੁਰਭਿਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਓਭਾਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ **"ਮੁਤ੍ਤੇ ਮੁਚ੍ਚਸ੍ਸੁ ਯੋਗੇਹੀ**"ਤਿ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਮੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਲਪਨਂ। **ਮੁਚ੍ਚਸ੍ਸੁ ਯੋਗੇਹੀ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਕਾਮਯੋਗਾਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਮੁਚ੍ਚ, ਤੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਹੋਹਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ? **ਚਨ੍ਦੋ ਰਾਹੁਗ੍ਗਹਾ ਇਵ**ਾਤਿ ਰਾਹੁਸਙ੍ਖਾਤੋ ਗਹਤੋ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਤੋ ਮੁਚ੍ਚਸ੍ਸੁ। **ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਇਤ੍ਥਂ ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਚੇਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। **ਅਨਣਾ ਭੁਞ੍ਜ ਪਿਣ੍ਡਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਇਣਂ ਪਹਾਯ ਅਨਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਂ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਯੋ ਹਿ ਕਿਲੇਸੇ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਸਾਣੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਨਾਮ। ਯਥਾਹ ਆਯਸ੍ਮਾ ਬਾਕੁਲੋ – ''ਸਤ੍ਤਾਹਮੇਵ ਖੋ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਸਾਣੋ ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਂ ਭੁਞ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੧੧)। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਇਣਂ ਪਹਾਨਾਯ ਅਨਣੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪਿਣ੍ਡਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਸੀਸਮੇਵ, ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਓਵਦਤੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇ ਵਿਸੋਧੇਨ੍ਤੋ ਬਹੁਸੋ ਓਵਾਦਂ ਦੇਤਿ।

ਸਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੩੧-੩੬) –

''ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਰਥਿਯਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਤਾਰਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਣਿਨੋ॥

''ਘਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਅਵਕੁਜ੍ਜਾ ਨਿਪਜ੍ਜਹਂ।
ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ ਲੋਕਨਾਥੋ, ਸਿਰਸਿ ਅਕ੍ਕਮੀ ਮਮ॥

‘‘ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਨ ਸਿਰਸਿ, ਅਗਮਾ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੇਨ, ਤੁਸਿਤਂ ਅਗਮਾਸਹਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਸਾ ਤਮੇਵ ਗਾਥਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਿਕ੍ਖਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇਪਿ ਤਮੇਵ ਗਾਥਂ ਪਚ੍ਚਭਾਸੀਤਿ।

ਮੁਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪੁਣ੍ਣਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪੁਣ੍ਣੇ ਪੂਰਸ੍ਸੁ ਧਮ੍ਮੇਹੀਤਿ ਪੁਣ੍ਣਾਯ ਨਾਮ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਕਿਨ੍ਨਰਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਨਲ਼ਮਾਲਾਯ ਤਂ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਪੁਣ੍ਣਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਮਾਨਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਏਵ ਓਭਾਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ –

੩. ‘‘ਪੁਣ੍ਣੇ ਪੂਰਸ੍ਸੁ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਚਨ੍ਦੋ ਪਨ੍ਨਰਸੇਰਿਵ।
ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਤਮੋਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲਯਾ’’ਤਿ॥ – ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੁਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਲਪਨਂ। **ਪੂਰਸ੍ਸੁ ਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਹੋਹਿ। **ਚਨ੍ਦੋ ਪਨ੍ਨਰਸੇਰਿਵਾ**ਤਿ ਰ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਂ ਸਬ੍ਬਾਹਿ ਕਲਾਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ। **ਤਮੋਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲਯਾ**ਤਿ ਮੋਹਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਭਿਨ੍ਦ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦ। ਮੋਹਕ੍ਖਨ੍ਧਪਦਾਲਨੇਨ ਸਹੇਵ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਿਲੇਸਾ ਪਦਾਲਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਸਾ ਤਂ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੩੭-੪੫) –

‘‘ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਨਦੀਤੀਰੇ, ਅਹੋਸਿਂ ਕਿਨ੍ਨਰੀ ਤਦਾ।
ਅਦ੍ਦਸਂ ਵਿਰਜਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਯਮ੍ਭੁਂ ਅਪਰਾਜਿਤਂ॥

‘‘ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਵੇਦਜਾਤਾ ਕਤਞ੍ਜਲੀ।
ਨਲ਼ਮਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਸਯਮ੍ਭੁਂ ਅਭਿਪੂਜਯਿਂ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਕਿਨ੍ਨਰੀਦੇਹਂ, ਅਗਚ੍ਛਿਂ ਤਿਦਸਂ ਗਤਿਂ॥

‘‘ਛਤ੍ਤਿਂਸਦੇਵਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ।

ਦਸਨ੍ਨਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ।
ਸਂਵੇਜੇਤ੍ਵਾਨ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਪੁਪ੍ਫਮਭਿਪੂਜਯਿਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਸਾ ਥੇਰੀ ਤਮੇਵ ਗਾਥਂ ਉਦਾਨੇਸਿ। ਅਯਮੇਵ ਚਸ੍ਸਾ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਾ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਪੁਣ੍ਣਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਤਿਸ੍ਸਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਿਸ੍ਸੇ ਸਿਕ੍ਖਸ੍ਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਯਾਤਿ ਤਿਸ੍ਸਾਯ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਭਤਕੁਸਲਪਚ੍ਚਯਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਕ੍ਯਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਓਰੋਧਭੂਤਾ ਪਚ੍ਛਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਓਭਾਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ –

੪. ‘‘ਤਿਸ੍ਸੇ ਸਿਕ੍ਖਸ੍ਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਯ, ਮਾ ਤਂ ਯੋਗਾ ਉਪਚ੍ਚਗੁਂ।
ਸਬ੍ਬਯੋਗਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ, ਚਰ ਲੋਕੇ ਅਨਾਸਵਾ’’ਤਿ॥ – ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਿਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਲਪਨਂ। **ਸਿਕ੍ਖਸ੍ਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦਿਕਾਯ ਤਿਵਿਧਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਿਕ੍ਖ, ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾਯੋ ਸਮ੍ਪਾਦੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਾਸਂ ਸਮ੍ਪਾਦਨੇ ਕਾਰਣਮਾਹ **‘‘ਮਾ ਤਂ ਯੋਗਾ ਉਪਚ੍ਚਗੁ’’**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਵੇਕਲ੍ਲਂ, ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਇਮੇ ਯੋਗਾ ਸਮਯਾ ਦੁਲ੍ਲਭਕ੍ਖਣਾ ਤਂ ਮਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮੁਂ। ਕਾਮਯੋਗਾਦਯੋ ਏਵ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ **ਯੋਗਾ** ਤਂ **ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗੁਂ** ਮਾ ਅਭਿਭਵੇਯ੍ਯੁਂ। **ਸਬ੍ਬਯੋਗਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਕਾਮਯੋਗਾਦੀਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਏਵ ਅਨਾਸਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਲੋਕੇ ਚਰ, ਦਿਟ੍ਠਸੁਖਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਰਾਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਾ ਤਂ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣੀਤਿ ਆਦਿਨਯੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਿਸ੍ਸਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫-੧੦. ਤਿਸ੍ਸਾਦਿਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਿਸ੍ਸੇ ਯੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ ਧਮ੍ਮੇਹੀਤਿ ਤਿਸ੍ਸਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ । ਤਸ੍ਸਾ ਵਤ੍ਥੁ **ਤਿਸ੍ਸਾ**ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਵਤ੍ਥੁਸਦਿਸਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਥੇਰੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਯਥਾ ਚ ਅਯਂ, ਏਵਂ ਇਤੋ ਪਰਂ **ਧੀਰਾ, ਵੀਰਾ, ਮਿਤ੍ਤਾ, ਭਦ੍ਰਾ, ਉਪਸਮਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਥੇਰੀਨਂ ਵਤ੍ਥੁ ਏਕਸਦਿਸਮੇਵ। ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਇਮਾ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਵਾਸਿਨਿਯੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਓਰੋਧਭੂਤਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ

ਓਭਾਸਗਾਥਾਯ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮਿੰ। ਸਾ ਪਨ ਓਭਾਸਗਾਥਾਯ ਵਿਨਾ ਪਗੇਵ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਲਦ੍ਧੰ ਓਵਾਦੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ''ਵੀਰਾ ਵੀਰੇਹੀ''ਤਿ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ। ਇਤਰਾਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ –

੫. ''ਤਿਸ੍ਸੇ ਯੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਖਣੋ ਤੰ ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ।
ਖਣਾਤੀਤਾ ਹਿ ਸੋਚਨ੍ਤਿ, ਨਿਰਯਮ੍ਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

੬. ''ਧੀਰੇ ਨਿਰੋਧੰ ਫੁਸੇਹਿ, ਸਞ੍ਞਾਵੂਪਸਮੰ ਸੁਖੰ।
ਆਰਾਧਯਾਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਮਨੁਤ੍ਤਰੰ॥

੭. ''ਵੀਰਾ ਵੀਰੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ।
ਧਾਰੇਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮੰ ਦੇਹੰ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰੰ ਸਵਾਹਨੰ॥

੮. ''ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਮਿਤ੍ਤੇ ਮਿਤ੍ਤਰਤਾ ਭਵ।
ਭਾਵੇਹਿ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ତਿਯਾ॥

੯. ''ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਭਦ੍ਰੇ ਭਦ੍ਰਰਤਾ ਭਵ।
ਭਾਵੇਹਿ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਮਨੁਤ੍ਤਰੰ॥

੧੦. ''ਉਪਸਮੇ ਤਰੇ ਓਘੰ, ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯੰ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰੰ।
ਧਾਰੇਹਿ ਅਨ੍ਤਿਮੰ ਦੇਹੰ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰੰ ਸਵਾਹਨ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿੰਸੁ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ ਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚ ਯੁਞ੍ਜ ਯੋਗੰ ਕਰੋਹਿ। **ਖਣੋ ਤੰ ਮਾ ਉਪਚ੍ਚਗਾ**ਤਿ ਯੋ ਏਵੰ ਯੋਗਭਾਵਨੰ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਪਤਿਰੂਪਦੇਸੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੋ, ਛਨ੍ਨੰ ਆਯਤਨਾਨੰ ਅਵੇਕਲ੍ਲਕ੍ਖਣੋ, ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੋ, ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਟਿਲਦ੍ਧਕ੍ਖਣੋ, ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਅਯੰ ਖਣੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਨਾਮ। ਸੋ ਖਣੋ ਤੰ ਮਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿ। **ਖਣਾਤੀਤਾ**ਤਿ ਯੇ ਹਿ ਖਣੰ ਅਤੀਤਾ, ਯੇ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਸੋ ਖਣੋ ਅਭੀਤੋ, ਤੇ ਨਿਰਯਮ੍ਹਿ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੋਚਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਿਰੋਧੰ ਫੁਸੇਹੀਤਿ ਕਿਲੇਸਨਿਰੋਧੰ ਫੁਸ੍ਸ ਪਟਿਲਭ। **ਸਞ੍ਞਾਵੂਪਸਮੰ ਸੁਖੰ, ਆਰਾਧਯਾਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦੀਨੰ ਪਾਪਸਞ੍ਞਾਨੰ ਉਪਸਮਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਖੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਰਾਧੇਹਿ।

ਵੀਰਾ ਵੀਰੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀਤਿ ਵੀਰਿਯਪਧਾਨਤਾਯ ਵੀਰੇਹਿ ਤੇਜੁਸ੍ਸਦੇਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੇਹਿ **ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ** ਵਡ੍ਢਿਤਸਦ੍ਧਾਦਿਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ ਵੀਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਹਿ ਸਵਾਹਨੰ ਕਿਲੇਸਮਾਰੰ ਜਿਨਿਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿੰ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾਭਾਵਤੋ ਅਨ੍ਤਿਮੰ ਦੇਹੰ ਧਾਰੇਤੀਤਿ ਥੇਰੀ ਅਞ੍ਞੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਮਿਤ੍ਤੇਤਿ ਤੰ ਆਲਪਤਿ। **ਮਿਤ੍ਤਰਤਾ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਅਭਿਰਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨਕਰਣਤਾ ਹੋਹਿ। **ਭਾਵੇਹਿ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮੇ ਵਡ੍ਢੇਹਿ। **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਚ ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਗਮਾਯ।

ਭਦ੍ਦੇਤਿ ਤਂ ਆਲਪਤਿ। **ਭਦ੍ਦਰਤਾ**ਤਿ ਭਦ੍ਦੇਸੁ ਸੀਲਾਦਿਧਮ੍ਮੇਸੁ ਰਤਾ ਅਭਿਰਤਾ ਹੋਹਿ। **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਮਨੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਂ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕੁਸਲੇ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਪਸਮੇਤਿ ਤਂ ਆਲਪਤਿ। **ਤਰੇ ਓਘਂ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਂ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚੁ ਏਤ੍ਥ ਧੀਯਤੀਤਿ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯ੍ਯਂ, ਅਨੁਪਚਿਤਕੁਸਲਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਸੁਦੁਤ੍ਤਰਂ, ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਂ **ਤਰੇ** ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਨਾਵਾਯ ਤਰੇਯ੍ਯਾਸਿ। **ਧਾਰੇਹਿ ਅਨ੍ਤਿਮਂ ਦੇਹ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਰਣੇਨੇਵ ਅਨ੍ਤਿਮਦੇਹਧਰਾ ਹੋਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਿਸ੍ਸਾਦਿਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਪਠਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੧. ਮੁਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੁਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾਧੁਮੁਤ੍ਤਾਮ੍ਹੀਤਿਆਦਿਕਾ ਮੁਤ੍ਤਾਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੋਸਲਜਨਪਦੇ **ਓਘਾਤਕਸ੍ਸ** ਨਾਮ ਦਲਿਦ੍ਦਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਂ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਕਸ੍ਸ ਖੁਜ੍ਜਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਦਂਸੁ। ਸਾ ਤੇਨ ਘਰਾਵਾਸਂ ਅਰੋਚਨ੍ਤੀ ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਧਾਵਤਿ, ਸਾ ਤਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ ''ਸੁਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾਧੁਮੁਤ੍ਤਾਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਗਾਥਂ ਵਦਨ੍ਤੀਯੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਪਾਣਿਨੇ ਅਨੁਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ, ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸੀ ਪੁਰਂ॥

''ਤਸ੍ਸ ਆਗਚ੍ਛਤੋ ਸਤ੍ਥੁ, ਸਬ੍ਬੇ ਨਗਰਵਾਸਿਨੋ।
ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਾ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਾਲਿਕਾ ਆਕਿਰਿਂਸੁ ਤੇ॥

''ਵੀਥਿਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਕਦਲਿਪੁਣ੍ਣਕਦ੍ਧਜੇ।
ਧੂਮਂ ਚੁਣ੍ਣਞ੍ਚ ਮਾਲਞ੍ਚ, ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਚ੍ਚੁ ਸਤ੍ਥੁਨੋ॥

''ਮਣ੍ਡਪਂ ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਯਕਂ।
ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਦਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਮ੍ਬੋਧਿਂ ਅਭਿਪਤ੍ਥਯਿ॥

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਤਾਰਕੋ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨਂ।
ਅਨੁਮੋਦਨਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ, ਕਪ੍ਪੋ ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਭਦ੍ਦਕੋ।
ਭਵਾਭਵੇ ਸੁਖਂ ਲਦ੍ਧਾ, ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸਿ ਬੋਧਿਯਂ॥

''ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਯੇ ਕੇਚਿ, ਕਤਾਵੀ ਨਰਨਾਰਿਯੋ।
ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਸਬ੍ਬਾ ਹੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੇਵਭਵਨੇ, ਤੁਯ੍ਹੰ ਤਾ ਪਰਿਚਾਰਿਕਾ॥

‘‘ਦਿਬ੍ਬਂ ਸੁਖਮਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਂ, ਮਾਨੁਸਞ੍ਚ ਅਸਙ੍ਖਿਯਂ।
ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿ ਚਿਰਂ ਕਾਲਂ, ਸਂਸਰਿਮ੍ਹ ਭਵਾਭਵੇ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਕਮ੍ਮਮਕਰਿਂ ਤਦਾ।
ਸੁਖੁਮਾਲਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਅਥੋ ਦੇਵਪੁਰੇਸੁ ਚ॥

‘‘ਰੂਪਂ ਭੋਗਂ ਯਸਂ ਆਯੁਂ, ਅਥੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਿਯਂ।
ਲਭਾਮਿ ਸਤਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਸੁਕਤਂ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਦਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਜਾਤਾਹਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਕੁਲੇ।
ਸੁਖੁਮਾਲਹਤ੍ਥਪਾਦਾ , ਰਮਣਿਯੇ ਨਿਵੇਸਨੇ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਕਾਲਮ੍ਪਿ ਪਥਵੀ, ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਨਲਙ੍ਕਤਂ।
ਚਿਕ੍ਖਲ੍ਲਭੂਮਿਂ ਅਸੁਚਿਂ, ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਕੁਦਾਚਨਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੀ –

੧੧. ‘‘ਸੁਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾਧੁਮੁਤ੍ਤਾਮ੍ਹਿ, ਤੀਹਿ ਖੁਜ੍ਜੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤਿਯਾ।
ਉਦੁਕ੍ਖਲੇਨ ਮੁਸਲੇਨ, ਪਤਿਨਾ ਖੁਜ੍ਜਕੇਨ ਚ।
ਮੁਤ੍ਤਾਮ੍ਹਿ ਜਾਤਿਮਰਣਾ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ’’ਤਿ॥ – ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਮੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਤ੍ਤਾ। **ਸਾਧੁਮੁਤ੍ਤਾਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸਾਧੁ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਮੁਤ੍ਤਾ ਅਮ੍ਹਿ। ਕੁਤੋ ਪਨ ਸੁਮੁਤ੍ਤਾ ਸਾਧੁਮੁਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ **‘‘ਤੀਹਿ ਖੁਜ੍ਜੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤਿਯਾ’’**ਤਿ, ਤੀਹਿ ਵਙ੍ਕਕੇਹਿ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ **‘‘ਉਦੁਕ੍ਖਲੇਨ ਮੁਸਲੇਨ, ਪਤਿਨਾ ਖੁਜ੍ਜਕੇਨ ਚਾ’’**ਤਿ ਆਹ। ਉਦੁਕ੍ਖਲੇ ਹਿ ਧਞ੍ਞਂ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿਯਾ ਮੁਸਲੇਨ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਿਟ੍ਠਿ ਓਨਾਮੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤੀਤਿ ਖੁਜ੍ਜਕਰਣਹੇਤੁਤਾਯ ਤਦੁਭਯਂ ‘‘ਖੁਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਮਿਕੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਖੁਜ੍ਜੋ ਏਵ। ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾ ਮੁਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਤੀਹਿ ਖੁਜ੍ਜੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ **‘‘ਮੁਤ੍ਤਾਮ੍ਹਿ ਜਾਤਿਮਰਣਾ’’**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ **‘‘ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ’’**ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਨ ਕੇਵਲਮਹਂ ਤੀਹਿ ਖੁਜ੍ਜੇਹਿ ਏਵ ਮੁਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾ ਜਾਤਿਮਰਣਾਪਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਭਵਸ੍ਸ ਨੇਤ੍ਤਿ ਨਾਯਿਕਾ ਤਣ੍ਹਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਮਯਾ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਾਤਿ।

ਮੁਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਛਨ੍ਦਜਾਤਾ ਅਵਸਾਯੀਤਿ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਸਾ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਪਰਾਧੀਨਵੁਤ੍ਤਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨ੍ਤੀ ਨਿਰੋਧਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਸ੍ਸ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰਪੁਬ੍ਬਕਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ

ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੀ **ਫੁਸ੍ਸਸ੍ਸ** ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸਤ੍ਤ ਵੇਮਾਤਿਕਭਾਤਿਕਾਨੰ ਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਵਸਮਾਨਾ ਦਾਨੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ''ਏਕੰ ਦੇਹੀ''ਤਿ ਸਾਮਿਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਦੇਨ੍ਤੀ, ਬਹੁੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ **ਕਿਕਿਸ੍ਸ** ਕਾਸਿਕਰਞ੍ਞੋ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤੰਨ੍ਨੰ ਭਗਿਨੀਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਸਾਖਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਗੇਹੰ ਗਤਾ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਵਿਸਾਖੋ ਸੇਟ੍ਠਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਘਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦੰ ਅਭਿਰੁਹਨ੍ਤੋ ਸੋਪਾਨਮਤ੍ਥਕੇ ਠਿਤਾਯ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਸਾਰਿਤਹਤ੍ਥੰ ਅਨਾਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾਵ ਪਾਸਾਦੰ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋਵ ਭੁਞ੍ਜਿ। ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਤੰ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ, ''ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਕਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵੰ ਅਜ੍ਜ ਮਮ ਹਤ੍ਥੰ ਨਾਲਮ੍ਬਿ, ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥੇਸਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਕੋਚਿ ਮਯ੍ਹੰ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਆਹ। ਵਿਸਾਖੋ ''ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੇ, ਨ ਤੇ ਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਹੰ ਪਨ ਅਜ੍ਜ ਪਟ੍ਠਾਯ ਇਤ੍ਥਿਸਰੀਰੰ ਫੁਸਿਤੁੰ ਆਹਾਰੇ ਚ ਲੋਲਭਾਵੰ ਕਾਤੁੰ ਅਨਰਹੋ, ਤਾਦਿਸੋ ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੋ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ। ਤ੍ਵੰ ਪਨ ਸਚੇ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਗੇਹੇ ਵਸ। ਨੋ ਚੇ ਇਚ੍ਛਸਿ, ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਧਨੇਨ ਤੇ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਤ੍ਤਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੁਲਘਰੰ ਗਚ੍ਛਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਨਾਹੰ, ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤ, ਤਯਾ ਵਨ੍ਤਵਮਨੰ ਆਚਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਮੇ ਅਨੁਜਾਨਾਹੀ''ਤਿ। ਵਿਸਾਖੋ ''ਸਾਧੁ, ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਤੰ ਸੁਵਣ੍ਣਸਿਵਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਉਪਸ੍ਸਯੰ ਪੇਸੇਸਿ। ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹੰ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵੇਕਵਾਸੰ ਵਸਿਤੁਕਾਮਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ''ਅਯ੍ਯਾ, ਆਕਿਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨੇ ਮਯ੍ਹੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਰਮਤਿ, ਗਾਮਕਾਵਾਸੰ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਤੰ ਗਾਮਕਾਵਾਸੰ ਨਯਿੰਸੁ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੀ ਅਤੀਤੇ ਮਦ੍ਦਿਤਸਙ੍ਖਾਰਤਾਯ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੯੫-੧੩੦) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਤਦਾਹੰ ਹੰਸਵਤਿਯੰ, ਕੁਲੇ ਅਞ੍ਞਤਰੇ ਅਹੁੰ।
ਪਰਕਮ੍ਮਕਾਰੀ ਆਸਿੰ, ਨਿਪਕਾ ਸੀਲਸੰਵੁਤਾ॥

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਸੁਜਾਤੋ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕੋ।
ਵਿਹਾਰਾ ਅਭਿਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ॥

''ਘਟੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ, ਤਦਾ ਉਦਕਹਾਰਿਕਾ।
ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਦਦੰ ਪੂਪੰ, ਪਸਨ੍ਨਾ ਸੇਹਿ ਪਾਣਿਭਿ॥

''ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ, ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ ਸੋ।
ਤਤੋ ਨੇਤ੍ਵਾਨ ਤੰ ਗੇਹੰ, ਅਦਾਸਿੰ ਤਸ੍ਸ ਭੋਜਨੰ॥

''ਤਤੋ ਮੇ ਅਯ੍ਯਕੋ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਅਕਰੀ ਸੁਣਿਸੰ ਸਕੰ।
ਸਸ੍ਸੁਯਾ ਸਹ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਅਭਿਵਾਦਯਿੰ॥

''ਤਦਾ ਸੋ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਪਰਿਕਿਤ੍ਤਯੰ।
ਠਪੇਸਿ ਏਤਦਗ੍ਗਮ੍ਹਿ, ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤਾ ਅਹੰ॥

''ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤੰ, ਸਸਙ੍ਘੰ ਲੋਕਨਾਯਕੰ।

ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਦਿਤ੍੧ਾਨ, ਤਂ ਠਾਨਮਭਿਪਤ੍ਥਯਿਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਮਂ ਸੁਗਤੋ ਆਹ, ਘਨਨਿਨ੍ਨਾਦਸੁਸ੍ਸਰੋ।
ਮਮੁਪਟ੍ਠਾਨਨਿਰਤੇ, ਸਸਙ੍ਘਪਰਿ੧ੇਸਿਕੇ॥

‘‘ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ੧ਨੇ ਯੁਤ੍ਤੇ, ਗੁਣ੧ਦ੍ਧਿਤਮਾਨਸੇ।
ਭਦ੍ਦੇ ਭ੧ਸ੍ਸੁ ਮੁਦਿਤਾ, ਲਚ੍ਛਸੇ ਪਣਿਧੀਫਲਂ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭ੧ੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭ੧ਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾ੧ਿਕਾ॥

‘‘ਤਂ ਸੁਤ੍੧ਾ ਮੁਦਿਤਾ ਹੁਤ੍੧ਾ, ਯਾ੧ਜੀ੧ਂ ਮਹਾਮੁਨਿਂ।
ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਪਰਿਚਰਿਂ, ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ੧ਿਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍੧ਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾ੧ਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ੧ਦਤਂ ੧ਰੋ॥

‘‘ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਤਦਾ ਆਸਿ ਨਰਿਸ੍ਸਰੋ।
ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਿਕੀ ਨਾਮ, ਬਾਰਾਣਸਿਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ॥

‘‘ਛਟ੍ਠਾ ਤਸ੍ਸਾਸਹਂ ਧੀਤਾ, ਸੁਧਮ੍ਮਾ ਇਤਿ ੧ਿਸ੍ਸੁਤਾ।
ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍੧ਾ ਜਿਨਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਰੋਚਯਿਂ॥

‘‘ਅਨੁਜਾਨਿ ਨ ਨੋ ਤਾਤੋ, ਅਗਾਰੇ੧ ਤਦਾ ਮਯਂ।
੧ੀਸ੧ਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ , ੧ਿਚਰਿਮ੍ਹ ਅਤਨ੍ਦਿਤਾ॥

‘‘ਕੋਮਾਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ , ਰਾਜਕਞ੍ਞਾ ਸੁਖੇਧਿਤਾ।
ਬੁਦ੍ਧੋਪਟ੍ਠਾਨਨਿਰਤਾ, ਮੁਦਿਤਾ ਸਤ੍ਤ ਧੀਤਰੋ॥

‘‘ਸਮਣੀ ਸਮਣਗੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਦਾਯਿਕਾ।
ਧਮ੍ਮਾ ਚੇ੧ ਸੁਧਮ੍ਮਾ ਚ, ਸਤ੍ਤਮੀ ਸਙ੍ਘਦਾਯਿਕਾ॥

‘‘ਖੇਮਾ ਉਪ੍ਪਲ੧ਣ੍ਣਾ ਚ, ਪਟਾਚਾਰਾ ਚ ਕੁਣ੍ਡਲਾ।
ਗੋਤਮੀ ਚ ਅਹਞ੍ਚੇ੧, ੧ਿਸਾਖਾ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀ॥

‘‘ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਕਤੇਹਿ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਗਿਰਿਬ੍ਬਜਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ।
ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਫੀਤੇ, ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਿਨੇ॥

‘‘ਯਦਾ ਰੂਪਗੁਣੂਪੇਤਾ, ਪਠਮੇ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਿਤਾ।
ਤਦਾ ਪਰਕੁਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਸਿਂ ਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

‘‘ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕਸਰਣਂ, ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ।
ਅਨਾਗਾਮਿਫਲਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਸਾਮਿਕੋ ਮੇ ਸੁਬੁਦ੍ਧਿਮਾ॥

‘‘ਤਦਾਹਂ ਅਨੁਜਾਨੇਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਨਚਿਰੇਨੇਵ ਕਾਲੇਨ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਉਪਾਸਕੋ ਸੋ ਮਂ, ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਪੁਚ੍ਛਥ।
ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਨਿਪੁਣੇ ਪਞ੍ਹੇ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਬ੍ਯਾਕਰਿਂ ਅਹਂ॥

‘‘ਜਿਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੁਣੇ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮਂ।
ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਂ, ਨਾਞ੍ਞਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਏਦਿਸਿਂ॥

‘‘ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਯਥਾ ਧੀਰਾ, ਏਵਂ ਧਾਰੇਥ ਭਿਕ੍ਖਵੋ।
ਏਵਾਹਂ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਹੋਮਿ, ਨਾਯਕੇਨਾਨੁਕਮ੍ਪਿਤਾ॥

‘‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

‘‘ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਪਰਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਜਾਨਾਮਿ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਸਿਂ ਸੁਨਿਮ੍ਮਲਾ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੯੫-੧੩੦)।

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਮਨਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤਂ, ਇਦਾਨਿ ਇਧ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਰਾਜਗਹਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਬਹੂ ਚ ਮੇ ਞਾਤਕਾ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਾਜਗਹਮੇਵ ਪਚ੍ਚਾਗਤਾ। ਵਿਸਾਖੋ ਤਸ੍ਸਾ

ਆਗਤਭਾਵੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਧਿਗਮੰ ਵੀਮੰਸਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਸੁਨਿਸਿਤੇਨ ਸਤ੍ਥੇਨ ਕੁਮੁਦਨਾਲ਼ੇ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ ਪਞ੍ਹੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਵਿਸਾਖੋ ਸਬ੍ਬੰ ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨਯੰ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਪਣ੍ਡਿਤਾ, ਵਿਸਾਖ, ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੰ ਪਸੰਸਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਸਨ੍ਦੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਾਕਤਭਾਵੰ ਪਵੇਦੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਚੂਲ਼ਵੇਦਲ੍ਲਸੁਤ੍ਤੰ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੬੦) ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੰ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਸਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮਕਾਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤੀ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਤਦਾ –

੧੨. ''ਛਨ੍ਦਜਾਤਾ ਅਵਸਾਯੀ, ਮਨਸਾ ਚ ਫੁਟਾ ਸਿਯਾ।
ਕਾਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ, ਉਦ੍ਧੰਸੋਤਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਛਨ੍ਦਜਾਤਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਫਲਤ੍ਥੰ ਜਾਤਚ੍ਛਨ੍ਦਾ। **ਅਵਸਾਯੀ**ਤਿ ਅਵਸਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਵਸਾਨੰ ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ''ਉਦ੍ਧੰਸੋਤਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾ ਸਮਣਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮਾਨਸਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਮਨਸਾ ਚ ਫੁਟਾ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਫੁਟਾ ਫੁਸਿਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਕਾਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ। **ਉਦ੍ਧੰਸੋਤਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਮੇਵ ਮਗ੍ਗਸੋਤੋ ਸੰਸਾਰਸੋਤੋ ਚ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਉਦ੍ਧੰਸੋਤਾ। ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਹਿ ਯਥਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੋ, ਏਵੰ ਅਵਿਹਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯਾਵ ਅਕਨਿਟ੍ਠਾ ਉਦ੍ਧਮੇਵ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ।

ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਵਿਸਾਖਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਰੋਥ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਨ੍ਤਿ ਵਿਸਾਖਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਤ੍ਥੁ ਧੀਰਾਥੇਰਿਯਾਵਤ੍ਥੁਸਦਿਸਮੇਵ। ਸਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੀ –

੧੩. ''ਕਰੋਥ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੰ, ਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਨੁਤਪ੍ਪਤਿ।
ਖਿਪ੍ਪੰ ਪਾਦਾਨਿ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ, ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਥਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਰੋਥ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੰ ਓਵਾਦਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿੰ ਕਰੋਥ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਨੁਤਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਰਣਹੇਤੁ ਨ ਅਨੁਤਪ੍ਪਤਿ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੰ ਸਮਿਜ੍ਝਨਤੋ। **ਖਿਪ੍ਪੰ ਪਾਦਾਨਿ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ, ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਥਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਯਸ੍ਮਾ ਸਯੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਰਹੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਸਦਤ੍ਥੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੀ ਅਵੋਚ।

ਵਿਸਾਖਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੪. ਸੁਮਨਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਧਾਤੁਯੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਸੁਮਨਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਤ੍ਥੁ ਤਿਸ੍ਸਾਥੇਰਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਸਦਿਸਂ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਸਤ੍ਥਾ ਓਭਾਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ –

੧੪. ''ਧਾਤੁਯੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਮਾ ਜਾਤਿਂ ਪੁਨਰਾਗਮਿ।
ਭਵੇ ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ, ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਸਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਧਾਤੁਯੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਸਨ੍ਤਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਚਕ੍ਖਾਦਿਧਾਤੁਯੋ ਇਤਰਾਪਿ ਚ ਉਦਯਬ੍ਬਯਪਟਿਪੀਲ਼ਨਾਦਿਨਾ ''ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਮਾ ਜਾਤਿਂ ਪੁਨਰਾਗਮੀ**ਤਿ ਪੁਨ ਜਾਤਿਂ ਆਯਤਿਂ ਪੁਨਬ੍ਭਵਂ ਮਾ ਉਪਗਚ੍ਛਿ। **ਭਵੇ ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦਿਕੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਤਣ੍ਹਾਛਨ੍ਦਂ ਵਿਰਾਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ। **ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਸਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਧਾਤੁਯੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਮੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ''ਭਵੇ ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੋ, ''ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁ, ''ਮਾ ਜਾਤਿਂ ਪੁਨਰਾਗਮੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਸੁਮਨਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫. ਉਤ੍ਤਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਾਯੇਨ ਸਂਵੁਤਾ ਆਸਿਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਤ੍ਥੁ ਤਿਸ੍ਸਾਥੇਰਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਸਦਿਸਂ। ਸਾਪਿ ਹਿ ਸਕ੍ਯਕੁਲਪ੍ਪਸੁਤਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਓਰੋਧਭੂਤਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਓਭਾਸਗਾਥਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਨ –

੧੫. ''ਕਾਯੇਨ ਸਂਵੁਤਾ ਆਸਿਂ, ਵਾਚਾਯ ਉਦ ਚੇਤਸਾ।
ਸਮੂਲਂ ਤਣ੍ਹਮਬ੍ਬੁਯ੍ਹ, ਸੀਤਿਭੂਤਾਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ''ਤਿ॥ –

ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਤਮੇਵ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਯੇਨ ਸਂਵੁਤਾ ਆਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਕੇਨ ਸਂਵਰੇਨ ਸਂਵੁਤਾ ਅਹੋਸਿਂ। **ਵਾਚਾਯਾ**ਤਿ ਵਾਚਸਿਕੇਨ ਸਂਵਰੇਨ ਸਂਵੁਤਾ ਆਸਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਪਦਦ੍ਵਯੇਨਾਪਿ ਸੀਲਸਂਵਰਮਾਹ। **ਉਦਾ**ਤਿ ਅਥ। **ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਸਮਾਧਿਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਏਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਨਮਾਹ। **ਸਮੂਲਂ ਤਣ੍ਹਮਬ੍ਬੁਯ੍ਹਾ**ਤਿ ਸਾਨੁਸਯਂ, ਸਹ ਵਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤਣ੍ਹਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਾਦੀਨਵੇ ਭਵਤ੍ਤਯੇ ਤਣ੍ਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਅਪਰੋ ਨਯੋ – **ਕਾਯੇਨ ਸਂਵੁਤਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਮਿਚ੍ਛਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਾ ਮਗ੍ਗਸਂਵਰੇਨੇਵ ਕਾਯੇਨ ਸਂਵੁਤਾ ਆਸਿਂ। **ਵਾਚਾਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾਯ ਪਹਾਨਾ ਮਗ੍ਗਸਂਵਰੇਨੇਵ ਵਾਚਾਯ ਸਂਵੁਤਾ ਆਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਸਮਾਧਿਨਾ। ਚੇਤੋਸੀਸੇਨ ਹੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਮਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣੇਨ ਏਕਲਕ੍ਖਣਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਆਦਯੋ ਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ, ਮਗ੍ਗਸਂਵਰੇਨ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਕਸ੍ਸ ਅਸਂਵਰਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਪਹਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਸਮੂਲੰ ਤਣ੍ਹਮਬ੍ਬੁਯ੍ਹਾ''ਤਿ। **ਸੀਤਿਭੂਤਾਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾਭਾਵੇਨ ਸੀਤਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਅਮ੍ਹੀਤਿ।

ਉਤ੍ਤਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬. ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤਸੁਮਨਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੁਖੰ ਤ੍ਵੰ ਵੁਡ੍ਢਿਕੇ ਸੇਹੀਤਿ ਸੁਮਨਾਯ ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਮਹਾਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਭਗਿਨੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਰਞ੍ਞੋ ਪਸੇਨਦਿਸ੍ਸ ਕੋਸਲਸ੍ਸ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖੋ ਮੇ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦਹਰਾਤਿ ਨ ਉਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੧੨) ਦੇਸਿਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਸਾਦਾ ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮਾਪਿ ''ਅਯ੍ਯਿਕੰ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਰਕਾਲੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਯ੍ਯਿਕਾਯ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾਯ ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਹਗ੍ਘਾਨਿ ਅਤ੍ਥਰਣਪਾਵੁਰਣਾਨਿ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ –

੧੬. ''ਸੁਖੰ ਤ੍ਵੰ ਵੁਡ੍ਢਿਕੇ ਸੇਹਿ, ਕਤ੍ਵਾ ਚੋਲ਼ੇਨ ਪਾਰੁਤਾ।
ਉਪਸਨ੍ਤੋ ਹਿ ਤੇ ਰਾਗੋ, ਸੀਤਿਭੂਤਾਸਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ। ਸਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਤਮੇਵ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ। ਇਦਮੇਵ ਚਸ੍ਸਾ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣੰ ਅਹੋਸਿ, ਸਾ ਤਾਵਦੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਗਾਥਾਯ ਪਨ **ਵੁਡ੍ਢਿਕੇ**ਤਿ ਵੁਡ੍ਢੇ, ਵਯੋਵੁਡ੍ਢੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿਪਿ ਵੁਡ੍ਢਾ, ਥੇਰਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਯ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਦੇ ਸੀਤਿਭੂਤਾਸਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਵੁਡ੍ਢਪਬ੍ਬਜਿਤਸੁਮਨਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੭. ਧਮ੍ਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਧਮ੍ਮਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਭਤਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਕੁਲਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਤਿਰੂਪਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਗੇਹੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇਨ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਾਮਿਕੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸੰ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਪਰਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ –

੧੭. ''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਦਣ੍ਡਮੋਲੁਬ੍ਭ ਦੁਬ੍ਬਲਾ।
ਵੇਧਮਾਨੇਹਿ ਗਤ੍ਤੇਹਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਪਤਿਂ ਛਮਾ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦੀਨਵੰ ਕਾਯੇ, ਅਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ''ਤਿ॥ –

ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਦਣ੍ਡਮੋਲੁਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਤ੍ਥਾਯ ਯਟ੍ਠਿੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ ਨਗਰੇ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਆਹਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ। **ਛਮਾ**ਤਿ ਛਮਾਯੰ ਭੂਮਿਯੰ, ਪਾਦਾਨੰ ਅਵਸੇਨ ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਪਤਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦੀਨਵੰ ਕਾਯੇ**ਤਿ ਅਸੁਭਾਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਾਨਤ੍ਤਤਾਦੀਹਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਸਰੀਰੇ ਦੋਸੰ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਅਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ**ਤਿ ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਰਤੋ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੰ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਮਗ੍ਗਫਲੇਹਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮੰ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਚੇਵ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਦਾਨਿਸ੍ਸਾ ਵਿਮੋਚੇਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। ਇਦਮੇਵ ਚਸ੍ਸਾ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣੰ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਧਮ੍ਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੮. ਸਙ੍ਘਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਹਿਤ੍ਵਾ ਘਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸਙ੍ਘਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਤ੍ਥੁ ਧੀਰਾਥੇਰਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਸਦਿਸੰ। ਗਾਥਾ ਪਨ –

੧੮. ‘‘ਹਿਤ੍ਵਾ ਘਰੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ, ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੰ ਪਸੁੰ ਪਿਯੰ।
ਹਿਤ੍ਵਾ ਰਾਗਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ, ਅਵਿਜ੍ਜਞ੍ਚ ਵਿਰਾਜਿਯ।
ਸਮੂਲੰ ਤਣ੍ਹਮਬ੍ਬੁਯ੍ਹ, ਉਪਸਨ੍ਤਾਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ’’ਤਿ॥ – ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ। **ਘਰੇ**ਤਿ ਗੇਹੰ। ਘਰਸਦ੍ਦੋ ਹਿ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯੇ ਕਦਾਚਿ ਬਹੂਸੁ ਬੀਜੰ ਵਿਯ ਰੂਲ੍ਹਿਵਸੇਨ ਵੋਹਰੀਯਤਿ। **ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੰ ਪਸੁੰ ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬੇ ਪੁਤ੍ਤੇ ਚੇਵ ਗੋਮਹਿੰਸਾਦਿਕੇ ਪਸੂ ਚ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪਹਾਯ। **ਹਿਤ੍ਵਾ ਰਾਗਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਰਜ੍ਜਨਸਭਾਵੰ ਰਾਗੰ, ਦੁਸ੍ਸਨਸਭਾਵੰ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਅਵਿਜ੍ਜਞ੍ਚ ਵਿਰਾਜਿਯਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਮੋਹਞ੍ਚ ਵਿਰਾਜੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸਙ੍ਘਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਏਕਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦੁਕਨਿਪਾਤੇ **ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿਂ ਪੂਤਿ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਗਾਥਾ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤੀਨਗਰੇ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਰਣੇਸੁ ਚ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਧਾਤੁਚੇਤਿਯਂ ਰਤਨਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਚ੍ਛਤ੍ਤੇਨ ਪੂਜਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਕਾਲਙ੍ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਨਗਰੇ ਖੇਮਕਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਨਨ੍ਦਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਅਤਿਵਿਯ ਰੂਪਸੋਭਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਵਾਰੇਯ੍ਯਦਿਵਸੇਯੇਵ ਵਰਭੂਤੋ ਸਕ੍ਯਕੁਮਾਰੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਕਾਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁਂ।

ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਰੂਪਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਦਾ ''ਸਤ੍ਥਾ ਰੂਪਂ ਵਿਵਣ੍ਣੇਤਿ ਗਰਹਤਿ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਰੂਪੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਞਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਂ ਆਣਾਪੇਸਿ ''ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਓਵਾਦਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੂ''ਤਿ। ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਭਗਵਾ ''ਵਾਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਅਞ੍ਞਾ ਪੇਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਂ ਲਙ੍ਘਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਏਕਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਂਵੇਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ –

੧੯. ''ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿਂ ਪੂਤਿਂ, ਪਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯਂ।
ਅਸੁਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਹਿ, ਏਕਗ੍ਗਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ॥

੨੦. ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਹਿ, ਮਾਨਾਨੁਸਯਮੁਜ੍ਜਹ।
ਤਤੋ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ, ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਾਸਂ ਅਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ ਏਵ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** –

''ਨਗਰੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤਿਯਾ, ਬਨ੍ਧੁਮਾ ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯੋ।
ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਹੁਂ ਭਰਿਯਾ, ਏਕਜ੍ਝਂ ਚਾਰਯਾਮਹਂ॥

''ਰਹੋਗਤਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਹਂ ਤਦਾ।
ਆਦਾਯ ਗਮਨੀਯਞ੍ਹਿ, ਕੁਸਲਂ ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਕਤਂ॥

''ਮਹਾਭਿਤਾਪਂ ਕਟੁਕਂ, ਘੋਰਰੂਪਂ ਸੁਦਾਰੁਣਂ।
ਨਿਰਯਂ ਨੂਨ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਏਤ੍ਥ ਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਸਂਸਯੋ॥

''ਏਵਾਹਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਹਂਸੇਤ੍ਵਾਨ ਮਾਨਸਂ।
ਰਾਜਾਨਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿਂ॥

‘‘ਇਤ੍ਥੀ ਨਾਮ ਮਯੰ ਦੇਵ, ਪੁਰਿਸਾਨੁਗਤਾ ਸਦਾ।
ਏਕੰ ਮੇ ਸਮਣੰ ਦੇਹਿ, ਭੋਜਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਖਤ੍ਤਿਯ॥

‘‘ਅਦਾਸਿ ਮੇ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਸਮਣੰ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ।
ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਪਰਮਨ੍ਨੇਨ ਪੂਰਯਿੰ॥

‘‘ਪੂਰਯਿਤ੍ਵਾ ਪਰਮਨ੍ਨੰ, ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਕੇਨਹੰ।
ਵਤ੍ਥਯੁਗੇਨ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਅਦਾਸਿੰ ਤੁਟ੍ਠਮਾਨਸਾ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸੰ ਦੇਹੰ, ਤਾਵਤਿੰਸਮਗਚ੍ਛਹੰ॥

‘‘ਸਹਸ੍ਸੰ ਦੇਵਰਾਜੂਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ।
ਸਹਸ੍ਸੰ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ॥

‘‘ਪਦੇਸਰਜ੍ਜੰ ਵਿਪੁਲੰ, ਗਣਨਾਤੋ ਅਸਙ੍ਖਿਯੰ।
ਨਾਨਾਵਿਧੰ ਬਹੁੰ ਪੁਞ੍ਞੰ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਫਲਾ ਤਤੋ॥

‘‘ਉਪ੍ਪਲਸ੍ਸੇਵ ਮੇ ਵਣ੍ਣਾ, ਅਭਿਰੂਪਾ ਸੁਦਸ੍ਸਨਾ।
ਇਤ੍ਥੀ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਅਭਿਜਾਤਾ ਜੁਤਿਨ੍ਧਰਾ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਅਜਾਯਿੰ ਸਾਕਿਯੇ ਕੁਲੇ।
ਨਾਰੀਸਹਸ੍ਸਪਾਮੋਕ੍ਖਾ, ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਸੁਤਸ੍ਸਹੰ॥

‘‘ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰੇਹੰ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ।
ਸਤ੍ਤਮਿੰ ਰਤ੍ਤਿੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਵਾ, ਚਤੁਸਚ੍ਚੰ ਅਪਾਪੁਣਿੰ॥

‘‘ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਞ੍ਚ, ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਸੇਨਾਸਨੰ।
ਪਰਿਮੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਯੰ ਮਯ੍ਹੰ ਪੁਰਿਮੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਕੁਸਲੰ ਜਨਿਤੰ ਮੁਨਿ।
ਤੁਯ੍ਹਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੰ ਬਹੁੰ ਮਯਾ॥

‘‘ਏਕਤਿੰਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯੰ ਦਾਨਮਦਦਿੰ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਦੁਵੇ ਗਤੀ ਪਜਾਨਾਮਿ, ਦੇਵਤ੍ਤੰ ਅਥ ਮਾਨੁਸੰ।
ਅਞ੍ਞੰ ਗਤਿੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਉਚ੍ਚੇ ਕੁਲੇ ਪਜਾਨਾਮਿ, ਤਯੋ ਸਾਲੇ ਮਹਾਧਨੇ।

ਅਞ੍ਞੰ ਕੁਲੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਭਵਾਭਵੇ ਸੰਸਰਿਤ੍ਵਾ, ਸੁਕ੍ਕਮੂਲੇਨ ਚੋਦਿਤਾ।
ਅਮਨਾਪੰ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੋਮਨਸ੍ਸਕਤੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਸ੍ਸ, ਵਸੀ ਹੋਮਿ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤੰ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇਵ ਚ।
ਞਾਣੰ ਮਮ ਮਹਾਵੀਰ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ…ਪੇ॰… ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਤਾਯੇਵ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ, ਇਦਮੇਵ ਚਸ੍ਸਾ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣੰ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਜੇਨ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯੇ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਤਿਆਦਿਕਾ ਜੇਨ੍ਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਅਤੀਤੰ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੁ ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾਵਤ੍ਥੁਸਦਿਸੰ। ਅਯੰ ਪਨ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਸੇਸੋ। ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦੇਸਿਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤੰ ਵਿਸੇਸੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਵਸੇਨ –

੨੧. ‘‘ਯੇ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਮਗ੍ਗਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਭਾਵਿਤਾ ਤੇ ਮਯਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤਾ॥

੨੨. ‘‘ਦਿਟ੍ਠੋ ਹਿ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ, ਅਨ੍ਤਿਮੋਯੰ ਸਮੁਸ੍ਸਯੋ।
ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸੰਸਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ**ਤਿ ਯੇ ਇਮੇ ਸਤਿਧਮ੍ਮਵਿਚਯਵੀਰਿਯਪੀਤਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸਮਾਧਿਉਪੇਕ੍ਖਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਬੋਧਿਯਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਧਮ੍ਮਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ , ਬੋਧਿਸ੍ਸ ਵਾ ਬੁਜ੍ਝਨਕਸ੍ਸ ਤੰਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਭੂਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਸਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਾ। **ਮਗ੍ਗਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਉਪਾਯਭੂਤਾ। **ਭਾਵਿਤਾ ਤੇ ਮਯਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤਾ**ਤਿ ਤੇ ਸਤ੍ਤਤਿੰਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਮਯਾ ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤਾ ਦੇਸਿਤਾ, ਤਥਾ ਮਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ ਚ ਵਡ੍ਢਿਤਾ ਚ।

ਦਿਟ੍ਠੋ ਹਿ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾਤਿ **ਹਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਅਰਿਯਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤਿਮੋਯੰ ਸਮੁਸ੍ਸਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨੇਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੇ

ਚ ਅਰਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਰੂਪਕਾਯਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੇਨ। ਯਥਾਹ – ''ਯੋ ਖੋ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੭) ਚ ''ਸੁਤਵਾ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਰਿਯਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਵੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧) ਚ ਆਦਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਜੇਨ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸੁਮਙ੍ਗਲਮਾਤੁਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾਤਿਆਦਿਕਾ ਸੁਮਙ੍ਗਲਮਾਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਦਲਿਦ੍ਦਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਨਲ਼ਕਾਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ ਪਠਮਗਬ੍ਭੇਯੇਵ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭਿ। ਤਸ੍ਸ **ਸੁਮਙ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾ **ਸੁਮਙ੍ਗਲਮਾਤਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸਾ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਨ ਪਾਕਟਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਥੇਰੀ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਪਞ੍ਞਾਤਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਪਿਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ **ਸੁਮਙ੍ਗਲਤ੍ਥੇਰੋ**ਤਿ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਦੁਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੀ –

੨੩. ''ਸੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾ ਸੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾ, ਸਾਧੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾਮ੍ਹਿ ਮੁਸਲਸ੍ਸ।
ਅਹਿਰਿਕੋ ਮੇ ਛਤ੍ਤਕਂ ਵਾਪਿ, ਉਕ੍ਖਲਿਕਾ ਮੇ ਦੇਡ੍ਡੁਭਂ ਵਾਤਿ॥

੨੪. ''ਰਾਗਞ੍ਚ ਅਹਂ ਦੋਸਞ੍ਚ, ਚਿਚ੍ਚਿਟਿ ਚਿਚ੍ਚਿਟੀਤਿ ਵਿਹਨਾਮਿ।
ਸਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮੁਪਗਮ੍ਮ, 'ਅਹੋ ਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਤੋ ਝਾਯਾਮੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਸੁਮੁਤ੍ਤਾ। ਕ-ਕਾਰੋ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤਂ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਤ੍ਤਾ ਵਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾ ਸਾਸਨੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਾਦਵਸੇਨ, ਤਸ੍ਸਾ ਵਾ ਪਸਂਸਾਵਸੇਨ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾ ਸੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਵਿਸੇਸਤੋ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤਿ, ਤਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ **"ਸਾਧੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾਮ੍ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਧੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਮੁਤ੍ਤਾ ਵਤ ਅਮ੍ਹਿ। **ਮੁਸਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੁਸਲਤੋ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਦਲਿਦ੍ਦਭਾਵੇਨ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਸਯਮੇਵ ਮੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। **ਅਹਿਰਿਕੋ ਮੇ**ਤਿ ਮਮ ਸਾਮਿਕੋ ਅਹਿਰਿਕੋ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜੋ, ਸੋ ਮਮ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। ਪਕਤਿਯਾਵ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਕਾਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਵਦਤਿ। **ਛਤ੍ਤਕਂ ਵਾਪੀ**ਤਿ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਕੇਨ ਕਰੀਯਮਾਨਂ ਛਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਮੇ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵੁਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਪੇਲ਼ਾਚਙ੍ਕੋਟਕਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਵੇਲ਼ੁਦਣ੍ਡਾਦੀਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਛਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਕਰਣਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਖਜੀਵਿਤਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਵਦਤਿ। ''ਅਹਿਤਕੋ ਮੇ ਵਾਤੋ ਵਾਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਤ੍ਵਾ ਅਹਿਤਕੋ ਜਰਾਵਹੋ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਮਮ ਸਰੀਰੇ ਵਾਤੋ ਵਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ''ਅਹਿਤਕੋ ਪਰੇਸਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਤਰੋ ਚ ਮਮ ਸਰੀਰਤੋ ਵਾਤੋ ਵਾਯਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਕ੍ਖਲਿਕਾ ਮੇ ਦੇਡ੍ਡੁਭਂ ਵਾਤੀ**ਤਿ ਮੇ ਮਮ ਭਤ੍ਤਪਚਨਭਾਜਨਂ ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਕਭਾਵੇਨ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਉਦਕਸਪ੍ਪਗਨ੍ਧਂ ਵਾਯਤਿ, ਤਤੋ ਅਹਂ ਸਾਧੁਮੁਤ੍ਤਿਕਾਮ੍ਹੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਰਾਗਞ੍ਚ ਅਹਂ ਦੋਸਞ੍ਚ, ਚਿਚ੍ਚਿਟਿ ਚਿਚ੍ਚਿਟੀਤਿ ਵਿਹਨਾਮੀਤਿ ਅਹਂ ਕਿਲੇਸਜੇਟ੍ਠਕਂ ਰਾਗਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਚਿਚ੍ਚਿਟਿ ਚਿਚ੍ਚਿਟੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਨਾਮਿ ਵਿਨਾਸੇਮਿ, ਪਜਹਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾ ਕਿਰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਕਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਤੇਨ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ

ਫਾਲਿਯਮਾਨਾਨਂ ਸੁਕ੍ਖਾਨਂ ਵੇਲੁਦਣ੍ਡਾਦੀਨਂ ਸਦ੍ਦਂ ਗਰਹਨ੍ਤੀ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਰਾਗਦੋਸਪਹਾਨੇਨ ਸਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵੋਚ। **ਸਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮੁਪਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਾ ਅਹਂ ਸੁਮਙ੍ਗਲਮਾਤਾ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ। **ਸੁਖਤੋ ਝਾਯਾਮੀ**ਤਿ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਝਾਯਾਮਿ, ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ ਫਲਸੁਖਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਞ੍ਚ ਪਟਿਸਂਵੇਦਿਯਮਾਨਾ ਫਲਜ੍ਝਾਨੇਨ ਝਾਯਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਹੋ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨਸ੍ਸਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਵਤ੍ਤਮਨਸਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪੁਬ੍ਬਾਭੋਗਵਸੇਨਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਮਾਤੁਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਾਵ ਕਾਸਿਜਨਪਦੋਤਿਆਦਿਕਾ ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸੀਲੇ ਠਿਤਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਿਂ ਗਣਿਕਾਵਾਦੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕਾਸਿਕਰਟ੍ਠੇ ਉਲ਼ਾਰਵਿਭਵੇ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਸ੍ਸ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਠਾਨਤੋ ਪਰਿਭਟ੍ਠਾ ਗਣਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਨਾਮੇਨ **ਅਡ੍ਢਕਾਸੀ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਦੂਤੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਆਗਤਾਯੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਡ੍ਢਕਾਸੀ ਗਣਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਾ ਚ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਹੋਤਿ ''ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਅਸ੍ਸੋਸੁਂ ਖੋ ਧੁਤ੍ਤਾ – ''ਅਡ੍ਢਕਾਸੀ ਕਿਰ ਗਣਿਕਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ''ਤਿ। ਤੇ ਮਗ੍ਗੇ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਂਸੁ। ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਅਡ੍ਢਕਾਸੀ ਗਣਿਕਾ ''ਧੁਤ੍ਤਾ ਕਿਰ ਮਗ੍ਗੇ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾ''ਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੂਤਂ ਪਾਹੇਸਿ – ''ਅਹਞ੍ਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮਾ, ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਮਯਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ? ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਦਾਨੇ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕਰਣੇ ਧਮ੍ਮਿਂ ਕਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੂਤੇਨਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੩੦)।

ਏਵਂ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੪.੧੬੮-੧੮੩) –

> ''ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
> ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥
>
> ''ਤਦਾਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ।
> ਸਂਵੁਤਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਮ੍ਹਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਚ ਪਞ੍ਚਸੁ॥
>
> ''ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਨੀ ਚ ਅਸਨੇ, ਯੁਤ੍ਤਾ ਜਾਗਰਿਯੇਪਿ ਚ।
> ਵਸਨ੍ਤੀ ਯੁਤ੍ਤਯੋਗਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਵਿਗਤਾਸਵਂ॥
>
> ''ਅਕ੍ਕੋਸਿਂ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾਹਂ, ਗਣਿਕੇਤਿ ਭਣਿਂ ਤਦਾ।
> ਤੇਨ ਪਾਪੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ, ਨਿਰਯਮ੍ਹਿ ਅਪਚ੍ਚਿਸਂ॥
>
> ''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਾਵਸੇਸੇਨ, ਅਜਾਯਿਂ ਗਣਿਕਾਕੁਲੇ।

ਬਹੁਸੋਵ ਪਰਾਧੀਨਾ, ਪਚ੍ਛਿਮਾਯ ਚ ਜਾਤਿਯਂ॥

‘‘ਕਾਸੀਸੁ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲਜਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਬਲੇਨਹਂ।
ਅਚ੍ਛਰਾ ਵਿਯ ਦੇਵੇਸੁ, ਅਹੋਸਿਂ ਰੂਪਸਮ੍ਪਦਾ॥

‘‘ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਦਸ੍ਸਨੀਯਂ ਮਂ, ਗਿਰਿਬ੍ਬਜਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ।
ਗਣਿਕਤ੍ਤੇ ਨਿਵੇਸੇਸੁਂ, ਅਕ੍ਕੋਸਨਬਲੇਨ ਮੇ॥

‘‘ਸਾਹਂ ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠੇਨ ਦੇਸਿਤਂ।
ਪੁਬ੍ਬਵਾਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

‘‘ਤਦੂਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਥਾਯ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਜਿਨਸਨ੍ਤਿਕਂ।
ਮਗ੍ਗੇ ਧੁਤ੍ਤੇ ਠਿਤੇ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਲਭਿਂ ਦੂਤੋਪਸਮ੍ਪਦਂ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ, ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਾਪਂ ਤਥੇਵ ਚ।
ਸਬ੍ਬਸਂਸਾਰਮੁਤ੍ਤਿਣ੍ਣਾ , ਗਣਿਕਤ੍ਤਞ੍ਚ ਖੇਪਿਤਂ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਸ੍ਸ, ਵਸੀ ਹੋਮਿ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇਵ ਚ।
ਞਾਣਂ ਮਮ ਮਹਾਵੀਰ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੪.੧੬੮-੧੮੩)। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੨੫. ‘‘ਯਾਵ ਕਾਸਿਜਨਪਦੋ, ਸੁਙ੍ਕੋ ਮੇ ਤਤ੍ਤਕੋ ਅਹੁ।
ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨੇਗਮੋ ਅਗ੍ਘਂ, ਅਡ੍ਢੇਨਗ੍ਘਂ ਠਪੇਸਿ ਮਂ॥

੨੬. ‘‘ਅਥ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਹਂ ਰੂਪੇ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਞ੍ਚ ਵਿਰਜ੍ਜਹਂ।
ਮਾ ਪੁਨ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰਂ, ਸਨ੍ਧਾਵੇਯ੍ਯਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਾਵ ਕਾਸਿਜਨਪਦੋ, ਸੁਙ੍ਕੋ ਮੇ ਤਤ੍ਤਕੋ ਅਹੂ**ਤਿ ਕਾਸੀਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਭਵੋ ਸੁਙ੍ਕੋ ਕਾਸਿਜਨਪਦੋ, ਸੋ ਯਾਵ ਯਤ੍ਤਕੋ, ਤਤ੍ਤਕੋ ਮਯ੍ਹਂ ਸੁਙ੍ਕੋ ਅਹੁ ਅਹੋਸਿ। ਕਿਤ੍ਤਕੋ ਪਨ ਸੋਤਿ? ਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੋ। ਕਾਸਿਰਟ੍ਠੇ ਕਿਰ ਤਦਾ ਸੁਙ੍ਕਵਸੇਨ ਏਕਦਿਵਸਂ ਰਞ੍ਞੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਆਯੋ

ਅਹੋਸਿ ਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੋ, ਇਮਾਯਪਿ ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਹਤ੍ਥਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਲਦ੍ਧਧਨੰ ਤਤ੍ਤਕੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਯਾਵ ਕਾਸਿਜਨਪਦੋ, ਸੁਙ੍ਕੋ ਮੇ ਤਤ੍ਤਕੋ ਅਹੂ''ਤਿ। ਸਾ ਪਨ ਕਾਸਿਸੁਙ੍ਕਪਰਿਮਾਣਤਾਯ **ਕਾਸੀ**ਤਿ ਸਮਞ੍ਞੰ ਲਭਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਹਸ੍ਸੰ ਦਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਤਤੋ ਉਪਡ੍ਢੰ ਦਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਭਾਗਮੇਵ ਰਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਵਸੇਨਾਯੰ **ਅਡ੍ਢਕਾਸੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – **"ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨੇਗਮੋ ਅਗ੍ਘੰ, ਅਡ੍ਢੇਨਗ੍ਘੰ ਠਪੇਸਿ ਮ**"ਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤੰ ਧਨੰ ਅਗ੍ਘੰ ਕਤ੍ਵਾ ਨੇਗਮੋ ਨਿਗਮਵਾਸਿਜਨੋ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਭਾਵੇਨ ਅਨਗ੍ਘਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨੰ ਅਡ੍ਢੇਨ ਅਗ੍ਘੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਡ੍ਢਕਾਸੀਤਿ ਸਮਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਮੰ ਠਪੇਸਿ, ਤਥਾ ਮੰ ਵੋਹਰੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਹੰ ਰੂਪੇਤਿ ਏਵੰ ਰੂਪੂਪਜੀਵਿਨੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। ਅਥ ਪਚ੍ਛਾ ਸਾਸਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਰੂਪੇ ਅਹੰ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿੰ ''ਇਤਿਪਿ ਰੂਪੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ, ਇਤਿਪਿਦੰ ਰੂਪੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਅਸੁਭ''ਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਤਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿੰ। **ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਞ੍ਚ ਵਿਰਜ੍ਜਹ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀ ਚਾਹੰ ਤਤੋ ਪਰੰ ਵਿਰਾਗੰ ਆਪਜ੍ਜਿੰ। ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਵਿਰਾਗਗ੍ਗਹਣੇਨ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨੰ। ''ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦੰ ਵਿਰਜ੍ਜਤਿ ਵਿਰਾਗਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਮਾ ਪੁਨ ਜਾਤਿਸੰਸਾਰੰ, ਸਨ੍ਧਾਵੇਯ੍ਯੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨਵਿਰਜ੍ਜਨਾਕਾਰੇ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਸੰ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ, ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚਿਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੋਮ੍ਹਿ ਕਿਸਿਕਾਤਿਆਦਿਕਾ ਚਿਤ੍ਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਇਤੋ ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪੇ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਕਿਨ੍ਨਰਯੋਨਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸੰ ਏਕੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਨਲ਼ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਰਾਜਗਹਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਪਚ੍ਛਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਮਹਲ੍ਲਿਕਾਕਾਲੇ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਪਬ੍ਬਤੰ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** –

''ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਨਦੀਤੀਰੇ , ਅਹੋਸਿੰ ਕਿਨ੍ਨਰੀ ਤਦਾ।
ਅਦ੍ਦਸੰ ਵਿਰਜੰ ਬੁਦ੍ਧੰ, ਸਯਮ੍ਭੁੰ ਅਪਰਾਜਿਤੰ॥

''ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਵੇਦਜਾਤਾ ਕਤਞ੍ਜਲੀ।
ਨਲ਼ਮਾਲੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਸਯਮ੍ਭੁੰ ਅਭਿਪੂਜਯਿੰ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਕਿਨ੍ਨਰੀਦੇਹੰ, ਅਗਚ੍ਛਿੰ ਤਿਦਸੰ ਗਤਿੰ॥

''ਛਤ੍ਤਿੰਸਦੇਵਰਾਜੂਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ।
ਦਸਨ੍ਨੰ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ।
ਸੰਵੇਜੇਤ੍ਵਾਨ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

``ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਪੁਪ੍ਫਮਭਿਪੂਜਯਿਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਪੁਪ੍ਫਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

``ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਸਾ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ –

੨੭. ``ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੋਮ੍ਹਿ ਕਿਸਿਕਾ, ਗਿਲਾਨਾ ਬਾਲ੍ਹਦੁਬ੍ਬਲਾ।
ਦਣ੍ਡਮੋਲੁਬ੍ਭ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਪਬ੍ਬਤਂ ਅਭਿਰੂਹਿਯ॥

੨੮. ``ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਨਿਕੁਜ੍ਜਿਯ।
ਸੇਲੇ ਖਮ੍ਭੇਸਿਮਤ੍ਤਾਨਂ, ਤਮੋਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲਿਯਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੋਮ੍ਹਿ ਕਿਸਿਕਾ**ਤਿ ਯਦਿਪਿ ਅਹਂ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਾ ਅਪ੍ਪਮਂਸਲੋਹਿਤਭਾਵੇਨ ਕਿਸਸਰੀਰਾ ਅਮ੍ਹਿ। **ਗਿਲਾਨਾ ਬਾਲ੍ਹਦੁਬ੍ਬਲਾ**ਤਿ ਧਾਤ੍ਵਾਦਿਵਿਕਾਰੇਨ ਗਿਲਾਨਾ, ਤੇਨੇਵ ਗੇਲਞ੍ਞੇਨ ਅਤਿਵਿਯ ਦੁਬ੍ਬਲਾ। **ਦਣ੍ਡਮੋਲੁਬ੍ਭ ਗਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਕਤ੍ਤਰਯਟ੍ਠਿਂ ਆਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਾਮਿ। **ਪਬ੍ਬਤਂ ਅਭਿਰੂਹਿਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਭੂਤਾਪਿ ਵਿਵੇਕਕਾਮਤਾਯ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਪਬ੍ਬਤਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ।

ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸਂਹਤਂ ਅਂਸੇ ਠਪਿਤਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਪਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਨਿਕੁਜ੍ਜਿਯਾ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਵਲਞ੍ਜਨਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤਂ ਅਧੋਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਸੇਲੇ ਖਮ੍ਭੇਸਿਮਤ੍ਤਾਨਂ, ਤਮੋਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲਿਯਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਇਮਿਨਾ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਅਪਦਾਲਿਤਪੁਬ੍ਬਂ ਮੋਹਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ, ਤੇਨੇਵ ਚ ਮੋਹਕ੍ਖਨ੍ਧਪਦਾਲਨੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਖਮ੍ਭੇਸਿਂ, ਮਮ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਿਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਮੇਤ੍ਤਿਕਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੋਮ੍ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾਤਿਆਦਿਕਾ ਮੇਤ੍ਤਿਕਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਗਹਪਤਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਚੇਤਿਯੇ ਰਤਨੇਨ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਾਯ ਮੇਖਲਾਯ ਪੂਜਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਂ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਪਟਿਭਾਗਕੂਟਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੨੦-੨੫) –

``ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਥੂਪਕਾਰਾਪਿਕਾ ਅਹੁਂ।
ਮੇਖਲਿਕਾ ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਨਵਕਮ੍ਮਾਯ ਸਤ੍ਥੁਨੋ॥

``ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਚ ਮਹਾਥੂਪੇ, ਮੇਖਲਂ ਪੁਨਦਾਸਹਂ।
ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ, ਪਸਨ੍ਨਾ ਸੇਹਿ ਪਾਣਿਭਿ॥

‘‘ਚਤੁਨ੍ਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਮੇਖਲਮਦਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਥੂਪਕਾਰਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੨੯. ‘‘ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਖੋਮ੍ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ, ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਗਤਯੋਬ੍ਬਨਾ।
ਦਣ੍ਡਮੋਲੁਬ੍ਭ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਪਬ੍ਬਤਂ ਅਭਿਰੂਹਿਯ॥

੩੦. ‘‘ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਨ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ, ਪਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਨਿਕੁਜ੍ਜਿਯ।
ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਚਮ੍ਹਿ ਸੇਲਮ੍ਹਿ, ਅਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਰੋਗਾਭਿਭਵੇਨ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ ਸਞ੍ਜਾਤਦੁਕ੍ਖਾ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। **ਦੁਬ੍ਬਲਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਚੇਵ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਤਾਯ ਚ ਬਲਵਿਰਹਿਤਾ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਗਤਯੋਬ੍ਬਨਾ’’**ਤਿ, ਅਦ੍ਧਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇਤਿ ਸੇਲਮ੍ਹਿ ਪਾਸਾਣੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਚਮ੍ਹਿ, ਅਥ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਵੀਰਿਯਸਮਤਾਯ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਯੋਜਿਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਆਸਵੇਹਿ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਮੇਤ੍ਤਿਕਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਮਿਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਪਰਾਯ ਮਿਤ੍ਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧੁਮਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਿਕਂ ਏਕਂ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਣੀਤਸ੍ਸ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਮਹਗ੍ਘੇਨ ਸਾਟਕਯੁਗੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਦਾਸਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਕ੍ਯਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੪੬-੫੯) –

‘‘ਨਗਰੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤਿਯਾ, ਬਨ੍ਧੁਮਾ ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯੋ।
ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਹੁਂ ਭਰਿਯਾ, ਏਕਜ੍ਝਂ ਚਾਰਯਾਮਹਂ॥

‘‘ਰਹੋਗਤਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਹਂ ਤਦਾ।
ਆਦਾਯ ਗਮਨੀਯਞ੍ਹਿ, ਕੁਸਲਂ ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਕਤਂ॥

``ਮਹਾਭਿਤਾਪਂ ਕਟੁਕਂ, ਘੋਰਰੂਪਂ ਸੁਦਾਰੁਣਂ।
ਨਿਰਯਂ ਨੂਨ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਏਤ੍ਥ ਮੇ ਨਤ੍ਥਿ ਸਂਸਯੋ॥

``ਰਾਜਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿਂ।
ਏਕਂ ਮੇ ਸਮਣਂ ਦੇਹਿ, ਭੋਜਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਖਤ੍ਤਿਯ॥

``ਅਦਾਸਿ ਮੇ ਮਹਾਰਾਜਾ, ਸਮਣਂ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ।
ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਪਰਮਨ੍ਨੇਨ ਪੂਰਯਿਂ॥

``ਪੂਰਯਿਤ੍ਵਾ ਪਰਮਨ੍ਨਂ, ਗਨ੍ਧਾਲੇਪਂ ਅਕਾਸਹਂ।
ਜਾਲੇਨ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾਨ, ਵਤ੍ਥਯੁਗੇਨ ਛਾਦਯਿਂ॥

``ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਮਮਂ ਏਤਂ, ਸਰਾਮਿ ਯਾਵਜੀਵਿਤਂ।
ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

``ਤਿਂਸਾਨਂ ਦੇਵਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ।
ਮਨਸਾ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਂ॥

``ਵੀਸਾਨਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ।
ਓਚਿਤਤ੍ਤਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾਨ, ਸਂਸਰਾਮਿ ਭਵੇਸ੍ਵਹਂ॥

``ਸਬ੍ਬਬਨ੍ਧਨਮੁਤ੍ਤਾਹਂ , ਅਪੇਤਾ ਮੇ ਉਪਾਦਿਕਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

``ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਦਾਨਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

``ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੪੬-੫੯)। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੩੧. ``ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਂ, ਯਾ ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਮੀ।
ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਕ੍ਖਞ੍ਚ, ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸੁਸਮਾਗਤਂ॥

੩੨. ``ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਾਗਚ੍ਛਿਂ, ਦੇਵਕਾਯਾਭਿਨਨ੍ਦਿਨੀ।
ਸਾਜ੍ਜ ਏਕੇਨ ਭਤ੍ਤੇਨ, ਮੁਣ੍ਡਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤਾ।
ਦੇਵਕਾਯਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਹਂ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਹਦਯੇ ਦਰ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਦ੍ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣੀ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀ, ਪਞ੍ਚਦਸਨ੍ਨਂ ਪੂਰਣੀ ਪਞ੍ਚਦਸੀ, ਤਂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਪਞ੍ਚਦਸਿਞ੍ਚ, ਪਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇ ਚੇਤਂ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ। **ਯਾ ਚ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਮੀ,** ਤਞ੍ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਪਕ੍ਖਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਪਰਿਹਰਣਕਪਕ੍ਖਞ੍ਚ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੀਪਞ੍ਚਦਸੀਅਟ੍ਠਮੀਨਂ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਆਦਿਤੋ ਅਨ੍ਤਤੋ ਵਾ ਪਵੇਸਨਿਗ੍ਗਮਵਸੇਨ ਉਪੋਸਥਸੀਲਸ੍ਸ

ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਪਕ੍ਖਞ੍ਚ ਤੇਰਸੀਪਾਟਿਪਦਸਤ੍ਤਮੀਨਵਮੀਸੁ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਸੁਸਮਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣਿਆਦੀਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ। **ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਾਗਚ੍ਛਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਵਾਸਂ ਉਪਗਮਿਂ, ਉਪਵਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ –

''ਪਾਣਂ ਨ ਹਨੇ ਨ ਚਾਦਿਨ੍ਨਮਾਦਿਯੇ, ਮੁਸਾ ਨ ਭਾਸੇ ਨ ਚ ਮਜ੍ਜਪੋ ਸਿਯਾ।
ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾ ਵਿਰਮੇਯ੍ਯ ਮੇਥੁਨਾ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ॥

''ਮਾਲਂ ਨ ਧਾਰੇ ਨ ਚ ਗਨ੍ਧਮਾਚਰੇ, ਮਞ੍ਚੇ ਛਮਾਯਂ ਵ ਸਯੇਥ ਸਨ੍ਥਤੇ।
ਏਤਞ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਾਹੁਪੋਸਥਂ, ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਗੁਨਾ ਪਕਾਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੦੨-੪੦੩)।

ਦੇਵਕਾਯਾਭਿਨਨ੍ਦਿਨੀਤਿ ਤਤ੍ਰੂਪਪਤ੍ਤਿਆਕਙ੍ਖਾਵਸੇਨ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦਿਂ ਦੇਵਕਾਯਂ ਅਭਿਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੀ ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਾਗਚ੍ਛਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸਾਜ੍ਜ ਏਕੇਨ ਭਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਾ ਅਹਂ ਅਜ੍ਜ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਦਿਵਸੇ ਏਕੇਨ ਭਤ੍ਤਭੋਜਨਕ੍ਖਣੇਨ। **ਮੁਣ੍ਡਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤਾ**ਤਿ ਮੁਣ੍ਡਿਤਕੇਸਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤਸਰੀਰਾ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੇਵਕਾਯਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਕਞ੍ਚਿ ਦੇਵਨਿਕਾਯਂ ਅਹਂ ਨ ਪਤ੍ਥੇਮਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – "**ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਹਦਯੇ ਦਰ**"ਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਗਤਂ ਕਿਲੇਸਦਰਥਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਵਿਨੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਮੇਵ ਚਸ੍ਸਾ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਅਹੋਸਿ।

ਮਿਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਭਯਮਾਤੁਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਦ੍ਧਂ ਪਾਦਤਲਾਤਿਆਦਿਕਾ ਅਭਯਮਾਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਤਿਸ੍ਸਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਟਚ੍ਛੁਮਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖਂ ਅਦਾਸਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਤਾਦਿਸੇਨ ਕਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਂ ਪਦੁਮਵਤੀ ਨਾਮ ਨਗਰਸੋਭਿਣੀ ਅਹੋਸਿ। ਰਾਜਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਆਦਿਕੇ ਗੁਣੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਿ – ''ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮਵਤੀ ਨਾਮ ਗਣਿਕਾ ਅਹੋਸਿ, ਤਮਹਂ ਦਟ੍ਠੁਕਾਮੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ। ਪੁਰੋਹਿਤੋ ''ਸਾਧੁ, ਦੇਵਾ''ਤਿ ਮਨ੍ਤਬਲੇਨ **ਕੁਮ੍ਭੀਰਂ** ਨਾਮ ਯਕ੍ਖਂ ਆਵਹੇਤ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖਾਨੁਭਾਵੇਨ ਰਾਜਾਨਂ ਤਾਵਦੇਵ ਉਜ੍ਜੇਨੀਨਗਰਂ ਨੇਸਿ। ਰਾਜਾ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਰਤ੍ਤਿਂ ਸਂਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਰਞ੍ਞੋ ਚ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਮਮ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਗਬ੍ਭੋ ਪਤਿਟ੍ਠਹੀ''ਤਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ ਨਂ ''ਸਚੇ ਪੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਮਮਂ ਦਸ੍ਸੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਾਮਮੁਦ੍ਦਿਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਾ ਦਸਮਾਸਚ੍ਚਯੇਨ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ **ਅਭਯੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਾਸਿ। ਪੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕਕਾਲੇ ''ਤਵ ਪਿਤਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪਹਿਣਿ। ਰਾਜਾ ਤਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਸਿਨੇਹਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਕੁਮਾਰਕਪਰਿਹਾਰੇਨ ਵਡ੍ਢੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮੋ ਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਗਤੋਯੇਵ। ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੬੦-੭੦) –

''ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਂ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਿਸ੍ਸਨਾਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।
ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਦਾਸਹਂ॥

''ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਲੋਕਗ੍ਗਨਾਯਕੋ।
ਵੀਥਿਯਾ ਸਣ੍ਠਿਤੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਅਕਾ ਮੇ ਅਨੁਮੋਦਨਂ॥

''ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਂ ਦਤ੍ਵਾਨ, ਤਾਵਤਿਂਸਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ।
ਛਤ੍ਤਿਂਸਦੇਵਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ॥

''ਪਞ੍ਞਾਸਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ।
ਮਨਸਾ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਪਟਿਲਚ੍ਛਸਿ ਸਬ੍ਬਦਾ॥

''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਸਿ ਕਿਞ੍ਚਨਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਸਿਨਾਸਵਾ॥

''ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਲੋਕਗ੍ਗਨਾਯਕੋ।
ਨਭਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਮੀ ਵੀਰੋ, ਹਂਸਰਾਜਾਵ ਅਮ੍ਬਰੇ॥

''ਸੁਦਿਨ੍ਨਂ ਮੇ ਦਾਨਵਰਂ, ਸੁਯਿਟ੍ਠਾ ਯਾਗਸਮ੍ਪਦਾ।
ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਂ ਦਤ੍ਵਾਨ, ਪਤ੍ਤੋਹਂ ਅਚਲਂ ਪਦਂ॥

''ਦ੍ਵੇਨਵੁਤੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਦਾਨਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਾਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਅਭਯਤ੍ਥੇਰੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਓਵਾਦਵਸੇਨ ਯਾ ਗਾਥਾ ਭਾਸਿਤਾ, ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਾ ਏਵ ਪਚ੍ਚੁਦਾਹਰਨ੍ਤੀ –

੩੩. ''ਉਦ੍ਧਂ ਪਾਦਤਲਾ ਅਮ੍ਮ, ਅਧੋ ਵੇ ਕੇਸਮਤ੍ਥਕਾ।
ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਸ੍ਸੁਮਂ ਕਾਯਂ, ਅਸੁਚਿਂ ਪੂਤਿਗਨ੍ਧਿਕਂ॥

੩੪. ''ਏਵਂ ਵਿਹਰਮਾਨਾਯ, ਸਬ੍ਬੋ ਰਾਗੋ ਸਮੂਹਤੋ।
ਪਰਿਲਾਹੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਸੀਤਿਭੂਤਾਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ''ਤਿ॥ – ਆਹ।

ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਤਾਵ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – **ਅਮ੍ਮ** ਪਦੁਮਵਤਿ, ਪਾਦਤਲਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਕੇਸਮਤ੍ਥਕਤੋ ਅਧੋ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਅਸੁਚਿਪੂਰਿਤਾਯ **ਅਸੁਚਿਂ** ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਪੂਤਿਗਨ੍ਧਵਾਯਨਤੋ **ਪੂਤਿਗਨ੍ਧਿਕਂ,** ਇਮਂ ਕੁਚ੍ਛਿਤਾਨਂ ਆਯਤਨਤਾਯ **ਕਾਯਂ** ਸਰੀਰਂ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਸ੍ਸੂਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਓਵਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਭਾਸਿਤਾ ਗਾਥਾ।

ਸਾ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੀ ਆਚਰਿਯਪੂਜਾਵਸੇਨ ਤਮੇਵ ਗਾਥਂ ਪਠਮਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੀ **''ਏਵਂ ਵਿਹਰਮਾਨਾਯਾ''**ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਵਿਹਰਮਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਅਭਯਤ੍ਥੇਰੇਨ ''ਉਦ੍ਧਂ ਪਾਦਤਲਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਾਯਂ ਅਸੁਭਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਭੂਤੁਪਾਦਾਯਭੇਦੇ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਵੇਦਨਾਦਿਕੇ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਹਰਮਾਨਾਯ। **ਸਬ੍ਬੋ ਰਾਗੋ ਸਮੂਹਤੋ**ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗੇਨ ਘਟਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬੋ ਰਾਗੋ ਮਯਾ ਸਮੂਹਤੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤੋ।

ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬੋ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਸੀਤਿਭੂਤਾ** ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਅਮ੍ਹੀਤਿ।

ਅਭਯਮਾਤੁਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਅਭਯਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਭਯੇ ਭਿਦੁਰੋ ਕਾਯੋਤਿਆਦਿਕਾ ਅਭਯਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਖਤ੍ਤਿਯਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ **ਅਰੁਣ**ਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਅਹੋਸਿ। ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਗਨ੍ਧਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਉਪ੍ਪਲਾਨਿ ਅਦਾਸਿ। ਸਾ ਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਮੇ ਇਮੇਹਿ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨ੍ਤੇਹਿ। ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਇਮੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੂਜੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਭਗਵਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯਂ ਰਾਜਨਿਵੇਸਨਂ ਪਾਵਿਸਿ । ਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਂ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਭਯਮਾਤੁਸਹਾਯਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਸਿਨੇਹੇਨ ਸਯਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਾਜਗਹੇ ਵਸਮਾਨਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਸੁਭਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸੀਤਵਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਤਸ੍ਸਾ ਅਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦਿਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਂਵੇਗਮਾਨਸਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਓਭਾਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ –

੩੫. ''ਅਭਯੇ ਭਿਦੁਰੋ ਕਾਯੋ, ਯਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ।
ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਾਮਿਮਂ ਦੇਹਂ, ਸਮ੍ਪਜਾਨਾ ਸਤੀਮਤੀ॥

੩੬. ''ਬਹੂਹਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਦਰਤਾਯ ਮੇ।
ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਸਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੭੧-੯੦) –

''ਨਗਰੇ ਅਰੁਣਵਤਿਯਾ, ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯੋ।
ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਹਂ ਭਰਿਯਾ, ਵਾਰਿਤਂ ਵਾਰਯਾਮਹਂ॥

''ਸਤ੍ਤਮਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਉਪ੍ਪਲਾ ਦੇਵਗਨ੍ਧਿਕਾ।
ਨਿਸਜ੍ਜ ਪਾਸਾਦਵਰੇ, ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ਤਾਵਦੇ॥

''ਕਿਂ ਮੇ ਇਮਾਹਿ ਮਾਲਾਹਿ, ਸਿਰਸਾਰੋਪਿਤਾਹਿ ਮੇ।
ਵਰਂ ਮੇ ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਞਾਣਮ੍ਹਿ ਅਭਿਰੋਪਿਤਂ॥

''ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਟਿਮਾਨੇਨ੍ਤੀ, ਦ੍ਵਾਰਾਸਨ੍ਨੇ ਨਿਸੀਦਹਂ।
ਯਦਾ ਏਹਿਤਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਪੂਜਯਿਸ੍ਸਂ ਮਹਾਮੁਨਿਂ॥

''ਕਕੁਧੋ ਵਿਲਸਨ੍ਤੋਵ, ਮਿਗਰਾਜਾਵ ਕੇਸਰੀ।

ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਸਹਿਤੋ, ਆਗਚ੍ਛਿ ਵੀਥਿਯਾ ਜਿਨੋ॥

''ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਰੰਸਿੰ ਦਿਸ੍ਵਾਨ, ਹਟ੍ਠਾ ਸੰਵਿਗ੍ਗਮਾਨਸਾ।
ਦ੍ਵਾਰੰ ਅਵਾਪੁਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਮਪੂਜਯਿੰ॥

''ਸਤ੍ਤ ਉਪ੍ਪਲਪੁਪ੍ਫਾਨਿ, ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਾਨਿ ਅਮ੍ਬਰੇ।
ਛਦਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਮਤ੍ਥਕੇ ਧਾਰਯਨ੍ਤਿ ਤੇ॥

''ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਵੇਦਜਾਤਾ ਕਤਞ੍ਜਲੀ।
ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਤਾਵਤਿੰਸਮਗਚ੍ਛਹੰ॥

''ਮਹਾਨੇਲਸ੍ਸ ਛਾਦਨੰ, ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ ਮਮ ਮੁਦ੍ਧਨਿ।
ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧੰ ਪਵਾਯਾਮਿ, ਸਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਕਦਾਚਿ ਨੀਯਮਾਨਾਯ, ਞਾਤਿਸਙ੍ਘੇਨ ਮੇ ਤਦਾ।
ਯਾਵਤਾ ਪਰਿਸਾ ਮਯ੍ਹੰ, ਮਹਾਨੇਲੰ ਧਰੀਯਤਿ॥

''ਸਤ੍ਤਤਿ ਦੇਵਰਾਜੂਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਸ੍ਸਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸੰਸਰਾਮਿ ਭਵਾਭਵੇ॥

''ਤੇਸਟ੍ਠਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ।
ਸਬ੍ਬੇ ਮਮਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਆਦੇਯ੍ਯਵਚਨਾ ਅਹੁੰ॥

''ਉਪ੍ਪਲਸ੍ਸੇਵ ਮੇ ਵਣ੍ਣੋ, ਗਨ੍ਧੋ ਚੇਵ ਪਵਾਯਤਿ।
ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਿਯੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਸੁ ਕੁਸਲਾ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਭਾਵਨਾਰਤਾ।
ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਾ, ਸਮਾਧਿਝਾਨਗੋਚਰਾ।
ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਵੀਰਿਯੰ ਮੇ ਧੁਰਧੋਰਯ੍ਹੰ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਾਧਿਵਾਹਨੰ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

''ਏਕਤਿੰਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯੰ ਪੁਪ੍ਫਮਭਿਪੂਜਯਿੰ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦੰ ਫਲੰ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੭੧-੯੦)। ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੀ ਤਾ ਏਵ ਗਾਥਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਭਯੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਆਲਪਤਿ। **ਭਿਦੁਰੋ**ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਨਸਭਾਵੋ, ਅਨਿਚ੍ਚੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇਨ ਭਿਜ੍ਜਨਸੀਲੇ ਅਸੁਚਿਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕ੍ਕੂਲਸਭਾਵੇ ਕਾਯੇ ਇਮੇ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਸਤ੍ਤਾ ਲਗ੍ਗਾ ਲਗ੍ਗਿਤਾ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਸ੍ਸਾਮਿਮਂ ਦੇਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ ਪਨ ਇਮਂ ਦੇਹਂ ਪੂਤਿਕਾਯਂ ਪੁਨ ਅਨਾਦਾਨੇਨ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਾ ਖਿਪਿਸ੍ਸਾਮਿ ਛਡ੍ਡੇਸ੍ਸਾਮਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ "**ਸਮ੍ਪਜਾਨਾ ਸਤੀਮਤੀ**"ਤਿ।

ਬਹੂਹਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹੀਤਿ ਜਾਤਿਜਰਾਦੀਹਿ ਅਨੇਕੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਪ੍ਪਮਾਦਰਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਾਯ ਏਵ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿਣ੍ਣਤਾਯ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਂਵੇਗਤ੍ਤਾ ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਪ੍ਪਮਾਦੇ ਰਤਾਯ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦੇਸਿਤਨਿਯਾਮੇਨ –

''ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਹਿ ਇਮਂ ਦੇਹਂ, ਅਪ੍ਪਮਾਦਰਤਾਯ ਤੇ।
ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਾਹਿ, ਕਰੋਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਪਾਠੇ , ਥੇਰਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਪਨ ਸਂਗੀਤਿਂ ਆਰੋਪਿਤਤ੍ਤਾ। **ਅਪ੍ਪਮਾਦਰਤਾਯ ਤੇ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦਰਤਾਯ ਤਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਭਯਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਾਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਸਾਮਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਸਾਮਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਸਾਮਾਵਤਿਯਾ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਪਿਯਸਹਾਯਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾਯ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਸਾਮਾਵਤਿਕਂ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੋਕਂ ਵਿਨੋਦੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਆਸਨਸਾਲਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਓਵਾਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ।

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀ –

੩੭. ''ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ਵਿਹਾਰਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਮਿਂ।
ਅਲਦ੍ਧਾ ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਨੀ।
ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਅਟ੍ਠਮੀ ਰਤ੍ਤਿ, ਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾ ਸਮੂਹਤਾ॥

੩੮. ''ਬਹੂਹਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਦਰਤਾਯ ਮੇ।
ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ, ਵਿਹਾਰਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਮਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਮ ਵਸਨਕਵਿਹਾਰੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਸਮਣਕਿਚ੍ਚਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਉਤ੍ਤੁਸਪ੍ਪਾਯਾਭਾਵੇਨ ਨਨੁ ਖੋ ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਘਟ੍ਟੇਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਚ

ਚਾਤਿ ਨਵ ਵਾਰੇ ਵਿਹਾਰਾ ਉਪਸ੍ਸਯਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਂ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਲਦ੍ਧਾ ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਨੀ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਨੀ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਸਮਤਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਮਮ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤੇ ਨ ਵਸਵਤ੍ਤਿਨੀ। ਸਾ ਕਿਰ ਅਤਿਵਿਯ ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯਾ ਅਹੋਸਿ। **ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਅਟ੍ਠਮੀ ਰਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਓਵਾਦਂ ਪਟਿਲਭਿਂ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਮਤਨ੍ਦਿਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਿਹਾਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ ਵਿਸੇਸਂ ਅਨਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਮਿਯਂ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਵੀਰਿਯਸਮਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਅਟ੍ਠਮੀ ਰਤ੍ਤਿ, ਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾ ਸਮੂਹਤਾ''ਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸਾਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਿਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਅਪਰਾਸਾਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਿਕਨਿਪਾਤੇ **ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਪਰਾਯ ਸਾਮਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਕਿਨ੍ਨਰਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਕਿਨ੍ਨਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੀਲ਼ਾਪਸੁਤਾ ਵਿਚਰਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਸਲਬੀਜਰੋਪਨਤ੍ਥਂ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਦੀਤੀਰੇ ਚਙ੍ਕਮਿ। ਸਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠਾ ਸਲ਼ਲਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਆਦਾਯ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੂਜੇਸਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੋਸਮ੍ਬਿਯਂ ਕੁਲਘਰੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਸਾਮਾਵਤਿਯਾ ਸਹਾਯਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਮਤਕਾਲੇ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਮਹਲ੍ਲਿਕਾਕਾਲੇ ਸੁਗਤੋਵਾਦਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੨੨-੨੯) –

''ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਨਦੀਤੀਰੇ, ਅਹੋਸਿਂ ਕਿਨ੍ਨਰੀ ਤਦਾ।
ਅਦ੍ਦਸਾਹਂ ਦੇਵਦੇਵਂ, ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤਂ ਨਰਾਸਭਂ॥

''ਓਚਿਨਿਤ੍ਵਾਨ ਸਲ਼ਲਂ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਦਾਸਹਂ।
ਉਪਸਿਙ੍ਘਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸਲ਼ਲਂ ਦੇਵਗਨ੍ਧਿਕਂ॥

''ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਉਪਸਿਙ੍ਘਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਪੇਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਮੇ ਤਦਾ॥

''ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਿਪਦੁਤ੍ਤਮਂ।
ਸਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਪਬ੍ਬਤਮਾਰੁਹਿਂ॥

''ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਪੁਪ੍ਫਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੩੯. ''ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਯਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ ਮੇ।
ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਮਂ ਲਦ੍ਧਂ ਕੁਦਾਚਨਂ॥

੪੦. ''ਅਲਦ੍ਧਾ ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਨੀ।
ਤਤੋ ਸਂਵੇਗਮਾਪਾਦਿਂ, ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਜਿਨਸਾਸਨਂ॥

੪੧. ''ਬਹੂਹਿ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਅਪ੍ਪਮਾਦਰਤਾਯ ਮੇ।
ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।

ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਸਤ੍ਤਮੀ ਰਤ੍ਤਿ, ਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾ ਵਿਸੋਸਿਤਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਂ, ਚੇਤੋਸਮਥਮਗ੍ਗਫਲਸਮਾਧੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਤੋਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਵਸਂ ਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵਤੋ। **ਸਂਵੇਗਮਾਪਾਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਰਨ੍ਤੇਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਿਚ੍ਚਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਪਚ੍ਛਾ ਕਥਂ ਪਾਪਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਂਵੇਗਂ ਞਾਣੁਤ੍ਰਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂ। **ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਜਿਨਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਣਕਚ੍ਛਪੋਪਮਾਦਿਸਤ੍ਥਓਵਾਦਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੧੧੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੨) ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਪਰਾਸਾਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਤ੍ਤਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਉਤ੍ਤਮਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤੀਨਗਰੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਘਰਦਾਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਯ੍ਯਕਾਨਂ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਜੀਵਤਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਬਨ੍ਧੁਮਰਾਜਾ ਪੁਣ੍ਣਮੀਦਿਵਸੇ ਉਪੋਸਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਦਾਨਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ। ਅਥ ਮਹਾਜਨਾ ਯਥਾ ਰਾਜਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥੇਵ ਪੁਣ੍ਣਮੀਦਿਵਸੇ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਦਾਸਿਯਾ ਏਤਦਹੋਸਿ – ‘‘ਏਤਰਹਿ ਖੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਮਹਾਜਨਾ ਚ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇਸੁ ਉਪੋਸਥਸੀਲਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਉਪੋਸਥਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਪਟਾਚਾਰਾ ਥੇਰੀ ਤਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਓਵਾਦਮਦਾਸਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੧-੨੧) –

‘‘ਨਗਰੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤਿਯਾ, ਬਨ੍ਧੁਮਾ ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯੋ।
ਦਿਵਸੇ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਸੋ, ਉਪਵਸਿ ਉਪੋਸਥਂ॥

‘‘ਅਹਂ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ, ਕੁਮ੍ਭਦਾਸੀ ਅਹਂ ਤਹਿਂ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਰਾਜਕਂ ਸੇਨਂ, ਏਵਾਹਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂ ਤਦਾ॥

‘‘ਰਾਜਾਪਿ ਰਜ੍ਜਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਉਪਵਸਿ ਉਪੋਸਥਂ।
ਸਫਲਂ ਨੂਨ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਜਨਕਾਯੋ ਪਮੋਦਿਤੋ॥

‘‘ਯੋਨਿਸੋ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਦੁਗ੍ਗਚ੍ਚਞ੍ਚ ਦਲਿਦ੍ਦਤਂ।
ਮਾਨਸਂ ਸਮ੍ਪਹਂਸਿਤ੍ਵਾ, ਉਪਵਸਿਂ ਉਪੋਸਥਂ॥

‘‘ਅਹਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਸੁਕਤੰ ਬਜਮ੍ਹੰ, ਉਬ੍ਭਯੋਜਨਮੁਗ੍ਗਤੰ।
ਕੂਟਾਗਾਰਵਰੂਪੇਤੰ, ਮਹਾਸਨਸੁਭੂਸਿਤੰ॥

‘‘ਅਚ੍ਛਰਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸਾ, ਉਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਮੰ ਸਦਾ।
ਅਞ੍ਞੇ ਦੇਵੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ, ਅਤਿਰੋਚਾਮਿ ਸਬ੍ਬਦਾ॥

‘‘ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਦੇਵਰਾਜੂਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ।
ਤੇਸਟ੍ਠਿਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ॥

‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾਨ, ਭਵੇਸੁ ਸੰਸਰਾਮਹੰ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਵਰਾ ਹੋਮਿ, ਉਪੋਸਥਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਹਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਅਸ੍ਸਯਾਨੰ, ਰਥਯਾਨਞ੍ਚ ਸੀਵਿਕੰ।
ਲਭਾਮਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵੇਤੰ, ਉਪੋਸਥਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਸੋਣ੍ਣਮਯੰ ਰੂਪਿਮਯੰ, ਅਥੋਪਿ ਫਲਿਕਾਮਯੰ।
ਲੋਹਿਤਙ੍ਗਮਯਞ੍ਚੇਵ, ਸਬ੍ਬੰ ਪਟਿਲਭਾਮਹੰ॥

‘‘ਕੋਸੇਯਜਕਮ੍ਬਲਿਯਾਨਿ, ਖੋਮਕਪ੍ਪਾਸਿਕਾਨਿ ਚ।
ਮਹਗ੍ਘਾਨਿ ਚ ਵਤ੍ਥਾਨਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਪਟਿਲਭਾਮਹੰ॥

‘‘ਅਨ੍ਨੰ ਪਾਨੰ ਖਾਦਨੀਯੰ, ਵਤ੍ਥਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਚ।
ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਪਟਿਲਭੇ, ਉਪੋਸਥਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਵਰਗਨ੍ਧਞ੍ਚ ਮਾਲਞ੍ਚ, ਚੁਣ੍ਣਕਞ੍ਚ ਵਿਲੇਪਨੰ।
ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਪਟਿਲਭੇ, ਉਪੋਸਥਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਕੂਟਾਗਾਰਞ੍ਚ ਪਾਸਾਦੰ, ਮਣ੍ਡਪੰ ਹਮ੍ਮਿਯੰ ਗੁਹੰ।
ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਪਟਿਲਭੇ, ਉਪੋਸਥਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਾਹੰ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ।
ਅਡ੍ਢਮਾਸੇ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿੰ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯੰ ਕਮ੍ਮਮਕਰਿੰ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਉਪੋਸਥਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ...ਪੇ॰... ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹੱਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅੱਤਨੋ ਪਟਿਪੱਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੪੨. ‘‘ਚਤੁਕ੍ਖੱਤੁੰ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖੱਤੁੰ, ਵਿਹਾਰਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਮਿਂ।
ਅਲਦ੍ਧਾ ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਚਿੱਤੇ ਅਵਸਵੱਤਿਨੀ॥

੪੩. ‘‘ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਉਪਾਗਚ੍ਛਿਂ, ਯਾ ਮੇ ਸਦ੍ਧਾਯਿਕਾ ਅਹੁ।
ਸਾ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਯੋ॥

੪੪. ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਨ, ਯਥਾ ਮਂ ਅਨੁਸਾਸਿ ਸਾ।
ਸੱਤਾਹਂ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ, ਨਿਸੀਦਿਂ ਪੀਤਿਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾ।
ਅਟ੍ਠਮਿਯਾ ਪਾਦੇ ਪਸਾਰੇਸਿਂ, ਤਮੋਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲਿਯਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤੱਥ **ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਉਪਾਗਚ੍ਛਿਂ , ਯਾ ਮੇ ਸਦ੍ਧਾਯਿਕਾ ਅਹੂ**ਤਿ ਯਾ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਾਤਬ੍ਬਾ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਚਨਾ ਅਹੋਸਿ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਸਾਹਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂ, ਪਟਾਚਾਰਾਥੇਰਿਂ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ‘‘ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਉਪਗਚ੍ਛਿ, ਯਾ ਮੇ ਸਾਧਯਿਕਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਸਾ ਪਟਾਚਾਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਮਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ, ਯਾ ਮਯ੍ਹਂ ਸਦੱਥਸ੍ਸ ਸਾਧਿਕਾਤਿ ਅੱਥੋ। **ਸਾ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਯੋ**ਤਿ ਸਾ ਪਟਾਚਾਰਾ ਥੇਰੀ ‘‘ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ, ਇਮਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ’’ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਦਿਕੇ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਮਯ੍ਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ।

ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪ੍ਪੱਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਖਨ੍ਧਾਦਿਵਿਭਾਗਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਅਰਿਯਮੱਗਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਵਿਪਸ੍ਸਨਾਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਯਥਾ ਮਂ ਅਨੁਸਾਸਿ ਸਾ**ਤਿ ਸਾ ਥੇਰੀ ਯਥਾ ਮਂ ਅਨੁਸਾਸਿ ਓਵਦਿ, ਤਥਾ ਪਟਿਪੱਜਨ੍ਤੀ ਪਟਿਪੱਤਿਂ ਮੱਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਸੱਤਾਹਂ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿਂ। ਕਥਂ? **ਪੀਤਿਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾ**ਤਿ ਝਾਨਮਯੇਨ ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਾ। **ਅਟ੍ਠਮਿਯਾ ਪਾਦੇ ਪਸਾਰੇਸਿਂ, ਤਮੋਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲਿਯਾ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਂ ਮੋਹਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਅੱਗਮੱਗੇਨ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਮੇ ਦਿਵਸੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀ ਪਾਦੇ ਪਸਾਰੇਸਿਂ। ਇਦਮੇਵ ਚਸ੍ਸਾ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਅਹੋਸਿ।

ਉੱਤਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਅਪਰਾ ਉੱਤਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯੇ ਇਮੇ ਸੱਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾਤਿਆਦਿਕਾ ਅਪਰਾਯ ਉੱਤਮਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤੱਥ ਤੱਥ ਭਵੇ ਵਿਵੱਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਦਾਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੱਤਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸੱਥੁ ਸਾਵਕਂ ਏਕਂ ਖੀਣਾਸਵੱਥੇਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਤੀਣਿ ਮੋਦਕਾਨਿ ਅਦਾਸਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੋਸਲਜਨਪਦੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬੱਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪੱਤਾ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੱਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹੱਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੩੦-੩੬) –

‘‘ਨਗਰੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤਿਯਾ, ਕੁਮ੍ਭਦਾਸੀ ਅਹੋਸਹਂ।
ਮਮ ਭਾਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਗਚ੍ਛਂ ਉਦਕਹਾਰਿਕਾ॥

‘‘ਪਨ੍ਥਮ੍ਹਿ ਸਮਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਹਿਤਂ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਮੋਦਕੇ ਤੀਣਿਦਾਸਹਂ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਏਕਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪਾਨਿ, ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਨ ਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਬ੍ਬਂ ਅਨੁਭਵਿਂ ਅਹਂ।
ਮੋਦਕੇ ਤੀਣਿ ਦਤ੍ਵਾਨ, ਪਤ੍ਤਾਹਂ ਅਚਲਂ ਪਦਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੪੫. ‘‘ਯੇ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ, ਮਗ੍ਗਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਭਾਵਿਤਾ ਤੇ ਮਯਾ ਸਬ੍ਬੇ, ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਦੇਸਿਤਾ॥

੪੬. ‘‘ਸੁਞ੍ਞਤਸ੍ਸਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਲਾਭਿਨੀਹਂ ਯਦਿਚ੍ਛਕਂ।
ਓਰਸਾ ਧੀਤਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਰਤਾ ਸਦਾ॥

੪੭. ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਕਾਮਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਯੇ ਦਿਬ੍ਬਾ ਯੇ ਚ ਮਾਨੁਸਾ।
ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਞ੍ਞਤਸ੍ਸਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਲਾਭਿਨੀਹਂ ਯਦਿਚ੍ਛਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਞ੍ਞਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਹਂ ਯਦਿਚ੍ਛਕਂ ਲਾਭਿਨੀ, ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਯਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਯਦਾ ਯਦਾ, ਤਂ ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਦਾ ਤਦਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿਪਿ ਹਿ ਸੁਞ੍ਞਤਾਪ੍ਪਣਿਹਿਤਾਦਿਨਾਮਕਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿਪਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸੁਞ੍ਞਤਾਦਿਭੇਦਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਫਲਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਯਂ ਪਨ ਥੇਰੀ ਸੁਞ੍ਞਤਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋਵ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਸੁਞ੍ਞਤਸ੍ਸਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਲਾਭਿਨੀਹਂ ਯਦਿਚ੍ਛਕ’’ਨ੍ਤਿ। ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਸੇਨ ਵਾ ਏਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ।

ਯੇ ਦਿਬ੍ਬਾ ਯੇ ਚ ਮਾਨੁਸਾਤਿ ਯੇ ਦੇਵਲੋਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਯੇ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਮਯਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਅਪਰਿਭੋਗਾਰਹਾ ਕਤਾ । ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ – ‘‘ਅਭਬ੍ਬੋ, ਆਵੁਸੋ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੋ’’ਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਪਰਾ ਉਤ੍ਤਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਦਨ੍ਤਿਕਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮਾਤਿਆਦਿਕਾ ਦਨ੍ਤਿਕਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞਕਾਲੇ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਕਿਨ੍ਨਰਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਕਿਨ੍ਨਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੀ ਵਿਚਰਮਾਨਾ ਅਦ੍ਦਸ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ।

ਦਿਸ੍੧ਾਨ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍੧ਾ ਸਾਲਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਜਂ ਕਤ੍੧ਾ ੧ਨ੍ਦਿਤ੍੧ਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇ੧ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾ੧ਤ੍ਥਿਯਂ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰੋਹਿਤਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍੧ਾ ੧ਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍੧ਾ ਜੇਤ੧ਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਹੁਤ੍੧ਾ ਪਚ੍ਛਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍੧ਾ ਰਾਜਗਹੇ ੧ਸਮਾਨਾ ਏਕਦਿ੧ਸਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍੧ਾ ਦਿ੧ਾ੧ਿਹਾਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਕਸ੍ਸ ਅਭਿਰੁਹਨਤ੍ਥਾਯ ਪਾਦਂ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਦਿਸ੍੧ਾ ਤਦੇ੧ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍੧ਾ ੧ਿਪਸ੍ਸਨਂ ੧ਡ੍ਢੇਤ੍੧ਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ੧ੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੯੬-੯੬) –

''ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਨਦੀਤੀਰੇ , ਅਹੋਸਿਂ ਕਿਨ੍ਨਰੀ ਤਦਾ।
ਅਦ੍ਦਸਂ ੧ਿਰਜਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਯਮ੍ਭੁਂ ਅਪਰਾਜਿਤਂ॥

''ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ੧ੇਦਜਾਤਾ ਕਤਞ੍ਜਲੀ।
ਸਾਲਮਾਲਂ ਗਹੇਤ੍੧ਾਨ, ਸਯਮ੍ਭੁਂ ਅਭਿਪੂਜਯਿਂ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍੧ਾ ਕਿਨ੍ਨਰੀਦੇਹਂ, ਤਾ੧ਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਛਤ੍ਤਿਂਸਦੇ੧ਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ।
ਮਨਸਾ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਂ॥

''ਦਸਨ੍ਨਂ ਚਕ੍ਕ੧ਤ੍ਤੀਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ।
ਓਚਿਤਤ੍ਤਾ੧ ਹੁਤ੍੧ਾਨ, ਸਂਸਰਾਮਿ ਭ੧ੇਸ੍੧ਹਂ॥

''ਕੁਸਲਂ ੧ਿਜ੍ਜਤੇ ਮਯ੍ਹਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਪੂਜਾਰਹਾ ਅਹਂ ਅਜ੍ਜ, ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

''੧ਿਸੁਦ੍ਧਮਨਸਾ ਅਜ੍ਜ, ਅਪੇਤਮਨਪਾਪਿਕਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸ੧ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭ੧ੋ॥

''ਚਤੁਨ੍ਨ੧ੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਬੁਦ੍ਧਮਭਿਪੂਜਯਿਂ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਸਾਲਮਾਲਾਯਿਦਂ ਫਲਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍੧ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚ੧ੇਕ੍ਖਿਤ੍੧ਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਉਦਾਨ੧ਸੇਨ –

੪੮. ''ਦਿ੧ਾ੧ਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਮ੍ਹਿ ਪਬ੍ਬਤੇ।
ਨਾਗਂ ਓਗਾਹਮੁਤ੍ਤਿਣ੍ਣਂ, ਨਦੀਤੀਰਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਦਸਂ॥

੪੯. ''ਪੁਰਿਸੋ ਅਙ੍ਕੁਸਮਾਦਾਯ, 'ਦੇਹਿ ਪਾਦ'ਨ੍ਤਿ ਯਾਚਤਿ।
ਨਾਗੋ ਪਸਾਰਯੀ ਪਾਦਂ, ਪੁਰਿਸੋ ਨਾਗਮਾਰੁਹਿ॥

੫੦. ''ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਦਨੁੰ ਦਮਿਤੰ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਵਸੰ ਗਤੰ।
ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਮਾਧੇਸਿਂ, ਖਲੁ ਤਾਯ ਵਨੰ ਗਤਾ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨਾਗਂ ਓਗਾਹਮੁਤ੍ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ** ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਂ ਨਦਿਯਂ ਓਗਾਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਓਗਯ੍ਹ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣਂ। ''ਓਗਯ੍ਹ ਮੁਤ੍ਤਿਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਮ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। **ਨਦੀਤੀਰਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਦਸ**ਨ੍ਤਿ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਯ ਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਅਪਸ੍ਸਿਂ।

ਕਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪੁਰਿਸੋ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **'ਦੇਹਿ ਪਾਦ'ਨ੍ਤਿ ਯਾਚਤੀ**ਤਿ ''ਪਾਦਂ ਦੇਹਿ''ਇਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਆਰੋਹਨਤ੍ਥਂ ਪਾਦਂ ਪਸਾਰੇਤੁਂ ਸਞ੍ਞਂ ਦੇਤਿ, ਯਥਾਪਰਿਚਿਤਞ੍ਹਿ ਸਞ੍ਞਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਇਧ ਯਾਚਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਦਨੁੰ ਦਮਿਤਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਦਨ੍ਤਂ ਇਦਾਨਿ ਹਤ੍ਥਾਚਰਿਯੇਨ ਹਤ੍ਥਿਸਿਕ੍ਖਾਯ ਦਮਿਤਦਮਥਂ ਉਪਗਮਿਤਂ। ਕੀਦਿਸਂ ਦਮਿਤਂ? **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਸਂ ਗਤਂ** ਯਂ ਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧੇਸਿਂ, ਖਲੁ ਤਾਯ ਵਨਂ ਗਤਾ**ਤਿ **ਖਲੂ**ਤਿ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਤਤੋ** ਹਤ੍ਥਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾ, **ਤਾਯ** ਹਤ੍ਥਿਨੋ ਕਿਰਿਯਾਯ ਹੇਤੁਭੂਤਾਯ, **ਵਨਂ** ਅਰਞ੍ਞਂ ਗਤਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧੇਸਿਂਯੇਵ। ਕਥਂ? ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ ਹਤ੍ਥੀ ਹਤ੍ਥਿਦਮਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਦਮਥਂ ਗਤੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਦਮਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਵਸੇਨ ਦਮਥਂ ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧੇਸਿਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮਾਧਾਨੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਨ੍ਤਿਕਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਉਬ੍ਬਿਰਿਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਮ੍ਮ, ਜੀਵਾਤਿਆਦਿਕਾ ਉਬ੍ਬਿਰਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਮਙ੍ਗਲਂ ਅਨੁਭਵਿਤੁਂ ਗੇਹਨ੍ਤਰਗਤੇਸੁ ਅਦੁਤਿਯਾ ਸਯਂ ਗੇਹੇ ਓਹੀਨਾ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵੇਲਾਯ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਂ ਏਕਂ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਂ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਂ ਦਾਤੁਕਾਮਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਇਧ ਪਵਿਸਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇ ਗੇਹਂ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਥੇਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗੋਨਕਾਦੀਹਿ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਥੇਰੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਸਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਉਲ਼ਾਰਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਉਬ੍ਬਿਰੀ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਕੋਸਲਰਞ੍ਞਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹਂ ਨੀਤਾ, ਕਤਿਪਯਸਂਵਚ੍ਛਰਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਏਕਂ ਧੀਤਰਂ ਲਭਿ। ਤਸ੍ਸਾ **ਜੀਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ । ਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸਾ ਧੀਤਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਮਾਨਸੋ ਉਬ੍ਬਿਰਿਯਾ ਅਭਿਸੇਕਂ ਅਦਾਸਿ। ਧੀਤਾ ਪਨਸ੍ਸਾ ਆਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਣਕਾਲੇ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਮਾਤਾ ਯਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਕਤੋ, ਤਂ ਸੁਸਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਪਰਿਦੇਵਤਿ। ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਥੋਕਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾ ਅਚਿਰਵਤੀਨਦਿਯਾ ਤੀਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਰਿਦੇਵਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਪ੍ਪਲਪਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਮਮ ਧੀਤਰਂ ਆਰਬ੍ਭ ਵਿਪ੍ਪਲਪਾਮਿ, ਭਗਵਾ''ਤਿ। ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਸਾਨੇ ਝਾਪਿਤਾ ਤਵ ਧੀਤਰੋ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ, ਤਾਸਂ ਕਤਰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਿਪ੍ਪਲਪਸੀ''ਤਿ। ਤਾਸਂ ਤਂ ਤਂ ਆਲ਼ਾਹਨਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ –

੫੧. ''ਅਮ੍ਮ ਜੀਵਾਤਿ ਵਨਮ੍ਹਿ ਕਨ੍ਦਸਿ, ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛ ਉਬ੍ਬਿਰਿ।
ਚੁਲ੍ਲਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾ ਜੀਵਸਨਾਮਿਕਾ।

ਏਤਮ੍ਹਾਲ਼ਾਹਨੇ ਦਙ੍ਢਾ, ਤਾਸਂ ਕਮਨੁਸੋਚਸੀ''ਤਿ॥ – ਸਉਪਙ੍ਢਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ, **ਅਮ੍ਮ, ਜੀ**ਵ਼ਾਤਿ ਮਾਤੁਪਚਾਰਨਾਮੇਨ ਧੀਤੁਯਾ ਆਲਪਨਂ, ਇਦਞ੍ਚਸ੍ਸਾ ਵ਼ਿਪ੍ਪਲਪਨਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਂ। ਵ**ਨਮ੍ਹਿ ਕਨ੍ਦਸੀ**ਤਿ ਵਨਮਜ੍ਝੇ ਪਰਿਦੇਵਸਿ। **ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛ ਉਬ੍ਬਿਰੀ**ਤਿ ਉਬ੍ਬਿਰਿ ਤਵ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਤਾਵ ਬੁਜ੍ਝਸ੍ਸੁ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਾਹਿ। **ਚੁਲ੍ਲਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। **ਸਬ੍ਬਾ ਜੀਵਸਨਾਮਿਕਾ**ਤਿ ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਜੀਵਨ੍ਤਿ, ਯਾ ਸਮਾਨਨਾਮਿਕਾ। **ਏਤਮ੍ਹਾਲ਼ਾਹਨੇ ਦਙ੍ਢਾ**ਤਿ ਏਤਮ੍ਹਿ ਸੁਸਾਨੇ ਝਾਪਿਤਾ। **ਤਾਸਂ ਕਮਨੁਸੋਚਸੀ**ਤਿ ਤਾਸੁ ਜੀਵਨ੍ਤੀਨਾਮਾਸੁ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾਸੁ ਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤ੍ਵਂ ਅਨੁਸੋਚਸਿ ਅਨੁਸੋਕਂ ਆਪਜ੍ਜਸੀਤਿ ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਤੇ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਦੇਸਨਾਵ਼ਿਲਾਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯਥਾਠਾਤਾਵ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੩੨-੬੦) –

''ਨਗਰੇ ਹਂਸਵਤਿਯਾ, ਅਹੋਸਿਂ ਬਾਲਿਕਾ ਤਦਾ।
ਮਾਤਾ ਚ ਮੇ ਪਿਤਾ ਚੇਵ, ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਂ ਅਗਮਂਸੁ ਤੇ॥

''ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਮ੍ਹਿ ਸੂਰਿਯੇ, ਅਦ੍ਦਸਂ ਸਮਣਂ ਅਹਂ।
ਵ਼ੀਥਿਯਾ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸਹਂ॥

''ਗੋਣਕਾਵ਼ਿਕਤਿਕਾਹਿ, ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਮਮਾਸਨਂ।
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵ਼ਿ॥

''ਸਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੁਥਿਤਾ ਭੂਮਿ, ਸੂਰੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਠਿਤੋ।
ਮਾਲੁਤਾ ਚ ਨ ਵਾਯਨ੍ਤਿ, ਕਾਲੋ ਚੇਵੇਤ੍ਥ ਮੇਹਿਤਿ॥

''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮਾਸਨਮਿਦਂ, ਤਵਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਨਿਸੀਦ ਮਮ ਆਸਨੇ॥

''ਨਿਸੀਦਿ ਤਤ੍ਥ ਸਮਣੋ, ਸੁਦਨ੍ਤੋ ਸੁਦ੍ਧਮਾਨਸੋ।
ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਯਥਾਰਨ੍ਧਂ ਅਦਾਸਹਂ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਸੁਕਤਂ ਬ੍ਯਮ੍ਹਂ, ਆਸਨੇਨ ਸੁਨਿਮ੍ਮਿਤਂ।
ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਮੁਬ੍ਬੇਧਂ, ਤਿਂਸਯੋਜਨਵ਼ਿਤ੍ਥਤਂ॥

''ਸੋਣ੍ਣਮਯਾ ਮਣਿਮਯਾ, ਅਥੋਪਿ ਫਲਿਕਾਮਯਾ।
ਲੋਹਿਤਙ੍ਗਮਯਾ ਚੇਵ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾ ਵ਼ਿਵ਼ਿਧਾ ਮਮ॥

''ਤੂਲਿਕਾਵ਼ਿਕਤਿਕਾਹਿ, ਕਟ੍ਟਿਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਹਿ ਚ।
ਉਦ੍ਧਏਕਨ੍ਤਲੋਮੀ ਚ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾ ਮੇ ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਾ॥

‘‘ਯਦਾ ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਗਮਨੰ, ਹਾਸਖਿਡ੍ਡਸਮਪ੍ਪਿਤਾ।
ਸਹ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸੇਟ੍ਠੇਨ, ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਮਮ ਪਤ੍ਥਿਤੰ॥

‘‘ਅਸੀਤਿਦੇਵਰਾਜੂਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ।
ਸਤ੍ਤਤਿਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ॥

‘‘ਭਵਾਭਵੇ ਸੰਸਰਨ੍ਤੀ, ਮਹਾਭੋਗੰ ਲਭਾਮਹੰ।
ਭੋਗੇ ਮੇ ਊਨਤਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਕਾਸਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਦੁਵੇ ਭਵੇ ਸੰਸਰਾਮਿ, ਦੇਵਤ੍ਤੇ ਅਥ ਮਾਨੁਸੇ।
ਅਞ੍ਞੇ ਭਵੇ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਏਕਾਸਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਦੁਵੇ ਕੁਲੇ ਪਜਾਯਾਮਿ, ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਚਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ।
ਉਚ੍ਚਾਕੁਲੀਨਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਏਕਾਸਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਨੰ ਮਮ।
ਵੇਵਣ੍ਣਿਯੰ ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਏਕਾਸਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਧਾਤਿਯੋ ਮੰ ਉਪਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਖੁਜ੍ਜਾ ਚੇਲਾਪਿਕਾ ਬਹੂ।
ਅਙ੍ਕੇਨ ਅਙ੍ਕੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਏਕਾਸਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਅਞ੍ਞਾ ਨ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿ ਭੋਜੇਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਾ ਰਮੇਨ੍ਤਿ ਮੰ ਸਦਾ।
ਅਞ੍ਞਾ ਗਨ੍ਧੰ ਵਿਲਿਮ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਏਕਾਸਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਮਣ੍ਡਪੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾ, ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤਿਯਾ।
ਮਮ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ ਉਪਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

‘‘ਅਯੰ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ ਮਯ੍ਹੰ, ਚਰਿਮੋ ਵਤ੍ਤਤੇ ਭਵੋ।
ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਰਜ੍ਜੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯੰ ਦਾਨਮਦਦਿੰ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿੰ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਏਕਾਸਨਸ੍ਸਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ…ਪੇ॰… ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀ –

੫੨. ‘‘ਅਬ੍ਬਹੀ ਤਵ ਮੇ ਸਲ੍ਲੰ, ਦੁਦ੍ਦਸੰ ਹਦਯਸ੍ਸਿਤੰ।
ਯੰ ਮੇ ਸੋਕਪਰੇਤਾਯ, ਧੀਤੁਸੋਕੰ ਬ੍ਯਪਾਨੁਦਿ॥

੫੩. ‘‘ਸਾਜ੍ਜ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹਸਲ੍ਲਾਹੰ, ਨਿਚ੍ਛਾਤਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ।

ਬੁਦ੍ਧਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ, ਉਪੇਮਿ ਸਰਣਂ ਮੁਨਿ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਬ੍ਬਹੀ ਵਤ ਮੇ ਸਲ੍ਲਂ, ਦੁਦ੍ਦਸਂ ਹਦਯਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਚਿਤਕੁਸਲਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦੁਦ੍ਦਸਂ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਪੀਲ਼ਾਜਨਨਤੋ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣਤੋ ਅਨ੍ਤੋ ਤੁਦਨਤੋ ਚ ''ਸਲ੍ਲ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਸੋਕਂ ਤਣ੍ਹਞ੍ਚ **ਅਬ੍ਬਹੀ** ਵਤ ਨੀਹਰਿ ਵਤ। **ਯਂ ਮੇ ਸੋਕਪਰੇਤਾਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸੋਕੇਨ ਅਭਿਭੂਤਾਯ ਮਯ੍ਹਂ ਧੀਤੁਸੋਕਂ **ਬਜਪਾਨੁਦਿ** ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਨੀਹਰਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਬ੍ਬਹੀ ਵਤ ਮੇ ਸਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਾਜ੍ਜ ਅਬ੍ਬੂਲ਼੍ਹਸਲ੍ਲਾਹਨ੍ਤਿ ਸਾ ਅਹਂ ਅਜ੍ਜ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਦ੍ਧਟਤਣ੍ਹਾਸਲ੍ਲਾ ਤਤੋ ਏਵ ਨਿਚ੍ਛਾਤਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ। **ਮੁਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਂ ਤਦੁਪਦੇਸਿਤਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਪਭੇਦਂ ਨਵਵਿਧਲੋਕੁਤ੍ਤਰ**ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ**, ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਟ੍ਠਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹਸਙ੍ਖਾਤਂ **ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ**, ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਹਿ ਤੇਹਿ ਯੋਜਨਤੋ ਸਕਲਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਵਿਨਾਸਨਤੋ ਚ **ਸਰਣਂ** ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਪਰਾਯਣਨ੍ਤਿ, **ਉਪੇਮਿ** ਉਪਗਚ੍ਛਾਮਿ ਬੁਜ੍ਝਾਮਿ ਸੇਵਾਮਿ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਬ੍ਬਿਰਿਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸੁਕ੍ਕਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਿਂਮੇ ਕਤਾ ਰਾਜਗਹੇਤਿਆਦਿਕਾ ਸੁਕ੍ਕਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਉਪਾਸਿਕਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਪਟਿਭਾਨਵਤੀ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲਕਿਰਿਯਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਤੁਸਿਤੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ, ਵੇਸ੍ਸਭੁਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇਤਿ ਏਵਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨੇ ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਅਹੋਸਿ, ਤਥਾ ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ, ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਅਹੋਸਿ।

ਏਵਂ ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਬਹੁਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹਨਗਰੇ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਸੁਕ੍ਕਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਰਾਜਗਹਪਵੇਸਨੇ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਸਾਦਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੪.੧੧੧-੧੪੨) –

''ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਨਾਮ ਨਾਯਕੋ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਕੋ॥

''ਤਦਾਹਂ ਬਨ੍ਧੁਮਤਿਯਂ, ਜਾਤਾ ਅਞ੍ਞਤਰੇ ਕੁਲੇ।
ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਮੁਨਿਨੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ, ਪਟਿਭਾਨਵਤੀ ਤਥਾ।

ਵਿਚਿਤ੍ਤਕਥਿਕਾ ਚਾਪਿ, ਜਿਨਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ॥

‘‘ਤਦਾ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਹਿਤਾਯ ਜਨਤੰ ਬਹੁੰ।
ਤਤੋ ਚੁਤਾਹੰ ਤੁਸਿਤੰ, ਉਪਪਨ੍ਨਾ ਯਸਸ੍ਸਿਨੀ॥

‘‘ਏਕਤ੍ਤਿੰਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਸਿਖੀ ਵਿਯ ਸਿਖੀ ਜਿਨੋ।
ਤਪਨ੍ਤੋ ਯਸਸਾ ਲੋਕੇ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤੰ ਵਰੋ॥

‘‘ਤਦਾਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਕੋਵਿਦਾ।
ਜੋਤੇਤ੍ਵਾ ਜਿਨਵਾਕ੍ਯਾਨਿ, ਤਤੋਪਿ ਤਿਦਿਵੰ ਗਤਾ॥

‘‘ਏਕਤ੍ਤਿੰਸੇਵ ਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਵੇਸ੍ਸਭੂ ਨਾਮ ਨਾਯਕੋ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਥ ਮਹਾਞਾਣੀ, ਤਦਾਪਿ ਚ ਤਥੇਵਹੰ॥

‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ, ਜੋਤਯਿੰ ਜਿਨਸਾਸਨੰ।
ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਰੁਪੁਰੰ ਰਮ੍ਮੰ, ਅਨੁਭੋਸਿੰ ਮਹਾਸੁਖੰ॥

‘‘ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਕਕੁਸਨ੍ਧੋ ਜਿਨੁਤ੍ਤਮੋ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਰਸਰਣੋ, ਤਦਾਪਿ ਚ ਤਥੇਵਹੰ॥

‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਮੁਨਿਮਤੰ, ਜੋਤਯਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਯੁਕੰ।
ਤਤੋ ਚੁਤਾਹੰ ਤਿਦਿਵੰ, ਅਗਂ ਸਭਵਨੰ ਯਥਾ॥

‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਕੋਣਾਗਮਨਨਾਯਕੋ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਲੋਕਸਰਣੋ, ਅਰਣੋ ਅਮਤਙ੍ਗਤੋ॥

‘‘ਤਦਾਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਾਸਨੇ ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ, ਜੋਤਯਿਂ ਜਿਨਸਾਸਨੰ॥

‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਮੁਨਿਮੁਤ੍ਤਮੋ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਲੋਕਸਰਣੋ, ਅਰਣੋ ਮਰਣਨ੍ਤਗੂ॥

‘‘ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨਰਵੀਰਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ ਸਾਸਨੇ।
ਪਰਿਯਾਪੁਟਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾ ਵਿਸਾਰਦਾ॥

‘‘ਸੁਸੀਲਾ ਲਜ੍ਜਿਨੀ ਚੇਵ, ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਕੋਵਿਦਾ।
ਬਹੁਂ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਯਾਵਜੀਵੰ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਗਿਰਿਬ੍ਬਜਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ।
ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਫੀਤੇ, ਮਹਾਰਤਨਸਞ੍ਚਯੇ॥

‘‘ਯਦਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸੇਨ, ਪਰਿਵੁਤੋ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਉਪਾਗਮਿ ਰਾਜਗਹਂ, ਸਹਸ੍ਸਕ੍ਖੇਨ ਵਣ੍ਣਿਤੋ॥

‘‘ਦਨ੍ਤੋ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਸਹ ਪੁਰਾਣਜਟਿਲੇਹਿ, ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੋ ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤੇਹਿ।
ਸਿਙ੍ਗੀਨਿਕ੍ਖਸਵਣ੍ਣੋ, ਰਾਜਗਹਂ ਪਾਵਿਸਿ ਭਗਵਾ॥

‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਂ ਤਂ, ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਗੁਣਸਞ੍ਚਯਂ।
ਬੁਦ੍ਧੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਪੂਜਯਿਂ ਤਂ ਯਥਾਬਲਂ॥

‘‘ਅਪਰੇਨ ਚ ਕਾਲੇਨ, ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਯ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਅਗਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

‘‘ਕੇਸੇਸੁ ਛਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ, ਕਿਲੇਸੇ ਝਾਪਯਿਂ ਅਹਂ।
ਉਗ੍ਗਹਿਂ ਸਾਸਨਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰੇਨਹਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿਂ, ਮਹਾਜਨਸਮਾਗਮੇ।
ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨਮ੍ਹਿ, ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੁ॥

‘‘ਨੇਕਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਂ, ਤਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਤਿਵਿਮ੍ਹਿਤੋ।
ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ ਮੇ ਯਕ੍ਖੋ, ਭਮਿਤ੍ਵਾਨ ਗਿਰਿਬ੍ਬਜਂ॥

‘‘ਕਿਂਮੇ ਕਤਾ ਰਾਜਗਹੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਮਧੁਂ ਪੀਤਾਵ ਅਚ੍ਛਰੇ।
ਯੇ ਸੁਕ੍ਕਂ ਨ ਉਪਾਸਨ੍ਤਿ, ਦੇਸੇਨ੍ਤਿਂ ਅਮਤਂ ਪਦਂ॥

‘‘ਤਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨੀਯਂ, ਅਸੇਚਨਕਮੋਜਵਂ।
ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਾ, ਵਲਾਹਕਮਿਵਦ੍ਧਗੂ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ, ਵਸੀ ਹੋਮਿ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇਵ ਚ।
ਞਾਣਂ ਮਮ ਮਹਾਵੀਰ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੁੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਸਤਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਵਾਰਾ ਮਹਾਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸੰ ਰਾਜਗਹੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਮਹਤਿਯਾ ਪਰਿਸਾਯ ਮਧੁਭਣ੍ਡੰ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਸੁਮਧੁਰੰ ਪਾਯੇਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਅਮਤੇਨ ਅਭਿਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ। ਪਰਿਸਾ ਚਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਕਥੰ ਓਹਿਤਸੋਤਾ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਸੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਥੇਰਿਯਾ ਚਙ੍ਕਮਨਕੋਟਿਯੰ ਰੁਕ੍ਖੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਪਸਨ੍ਨਾ ਰਾਜਗਹੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਰਥਿਯਾਯ ਰਥਿਯੰ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੇਨ ਸਿਙ੍ਘਾਟਕੰ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਗੁਣੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੀ –

੫੪. ''ਕਿੰਮੇ ਕਤਾ ਰਾਜਗਹੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਮਧੁੰ ਪੀਤਾਵ ਅਚ੍ਛਰੇ।
ਯੇ ਸੁਕ੍ਕੰ ਨ ਉਪਾਸਨ੍ਤਿ, ਦੇਸੇਨ੍ਤਿੰ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੰ॥

੫੫. ''ਤਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨੀਯੰ, ਅਸੇਚਨਕਮੋਜਵੰ।
ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਾ, ਵਲਾਹਕਮਿਵਦ੍ਧਗੂ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਿੰਮੇ ਕਤਾ ਰਾਜਗਹੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਰਾਜਗਹੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਿੰ ਕਤਾ, ਕਿਸ੍ਮਿੰ ਨਾਮ ਕਿਚ੍ਚੇ ਬ੍ਯਾਵਟਾ। **ਮਧੁੰ ਪੀਤਾਵ ਅਚ੍ਛਰੇ**ਤਿ ਯਥਾ ਭਣ੍ਡਮਧੁੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਧੁੰ ਪੀਤਵਨ੍ਤੋ ਵਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ , ਏਵੰ ਇਮੇਪਿ ਧਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞੇ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਕੇਵਲੰ ਅਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੇ ਸੁਕ੍ਕੰ ਨ ਉਪਾਸਨ੍ਤਿ, ਦੇਸੇਨ੍ਤਿੰ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੰ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿੰ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿੰ ਸੁਕ੍ਕੰ ਥੇਰਿੰ ਯੇ ਨ ਉਪਾਸਨ੍ਤਿ ਨ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਇਮੇ ਰਾਜਗਹੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਿੰ ਕਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨੀਯਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਧਮ੍ਮੰ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਤਭਾਵਾਵਹੰ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੰ, ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਾਯ ਵਾ ਯਥਾ ਸੋਤੁਜਨਸਵਨਮਨੋਹਰਭਾਵੇਨ ਅਨਪਨੀਯੰ, **ਅਸੇਚਨਕੰ** ਅਨਾਸਿਤ੍ਤਕੰ ਪਕਤਿਯਾਵ ਮਹਾਰਸੰ ਤਤੋ ਏਵ ਓਜਵਨ੍ਤੰ। ''ਓਸਧ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਬ੍ਯਾਧਿਤਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਓਸਧਭੂਤੰ। **ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਾ, ਵਲਾਹਕਮਿਵਦ੍ਧਗੂ**ਤਿ ਵਲਾਹਕਨ੍ਤਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੰ ਉਦਕੰ ਨਿਰੁਦਕਕਨ੍ਤਾਰੇ ਪਥਗਾ ਵਿਯ ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਾ ਪਣ੍ਡਿਤਪੁਰਿਸਾ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ਪਿਵਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਸੁਣਨ੍ਤਿ।

ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਿੰਸੁ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਥੇਰਿਯਾ ਆਯੁਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥੰ ਅਞ੍ਞੰ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੀ –

੫੬. ''ਸੁਕ੍ਕਾ ਸੁਕ੍ਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਵੀਤਰਾਗਾ ਸਮਾਹਿਤਾ।
ਧਾਰੇਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮੰ ਦੇਹੰ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰੰ ਸਵਾਹਨ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਇਮੰ ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਾਥੇਰੀ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਪਰੰ ਵਿਯ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸੁਕ੍ਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੇਹਿ। **ਵੀਤਰਾਗਾ ਸਮਾਹਿਤਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵੀਤਰਾਗਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਾਹਿਤਾ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸੁਕ੍ਕਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸੇਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਤ੍ਥਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਲੋਕੇਤਿਆਦਿਕਾ ਸੇਲਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਹੰਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿ ਸੁਖਸੰਵਾਸੰ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਸਯਮ੍ਪਿ ਅਦ੍ਧਗਤਾ ਵਯੋਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਸੰਵੇਗਜਾਤਾ ਕਿੰਕੁਸਲਗਵੇਸਿਨੀ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲੰ ਆਰਾਮੇਨ ਆਰਾਮੰ ਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਰੰ ਅਨੁਵਿਚਰਤਿ ''ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੋਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਤ੍ਥੁ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਯਦਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਅਸਮੋ ਅਸਮਸਮੋ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਦਸ੍ਸੇਤੁ ਮੇ ਅਯੰ ਬੋਧਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਬੋਧਿ ਪਜ੍ਜਲਿ, ਸਬ੍ਬਸੋਵਣ੍ਣਮਯਾ ਸਾਖਾ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ, ਸਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾ ਵਿਰੋਚਿੰਸੁ। ਸਾ ਤੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਗਰੁਚਿਤ੍ਤੀਕਾਰੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਿਰਸਿ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਸਤ੍ਤਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੰ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਉਲ਼ਾਰੰ ਪੂਜਾਸਕ੍ਕਾਰੰ ਅਕਾਸਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਆਲ਼ਵੀਰਟ੍ਠੇ ਆਲ਼ਵਿਕਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਸੇਲਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਆਲ਼ਵਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਰਞ੍ਞੋ ਧੀਤਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਆਲ਼ਵਿਕਾ**ਤਿਪਿ ਨੰ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਆਲਵਕੰ ਦਮੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਲ਼ਵੀਨਗਰੰ ਉਪਗਤੇ ਦਾਰਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਞ੍ਜਾਤਸੰਵੇਗਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੀ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੬੧-੮੫) –

''ਨਗਰੇ ਹੰਸਵਤਿਯਾ, ਚਾਰਿਕੀ ਆਸਹੰ ਤਦਾ।
ਆਰਾਮੇਨ ਚ ਆਰਾਮੰ, ਚਰਾਮਿ ਕੁਸਲਤ੍ਥਿਕਾ॥

''ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਮ੍ਹਿ ਦਿਵਸੇ, ਅਦ੍ਦਸੰ ਬੋਧਿਮੁਤ੍ਤਮੰ।
ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਹੰ॥

''ਗਰੁਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪਟ੍ਠੇਤ੍ਵਾ, ਸਿਰੇ ਕਤ੍ਵਾਨ ਅਞ੍ਜਲਿੰ।
ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਪਵੇਦੇਤ੍ਵਾ, ਏਵੰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ਤਾਵਦੇ॥

''ਯਦਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਮਿਤਗੁਣੋ, ਅਸਮਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ।
ਦਸ੍ਸੇਤੁ ਪਾਟਿਹੀਰੰ ਮੇ, ਬੋਧਿ ਓਭਾਸਤੁ ਅਯੰ॥

''ਸਹ ਆਵਜ੍ਜਿਤੇ ਮਯ੍ਹੰ, ਬੋਧਿ ਪਜ੍ਜਲਿ ਤਾਵਦੇ।
ਸਬ੍ਬਸੋਣ੍ਣਮਯਾ ਆਸਿ, ਦਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾ ਵਿਰੋਚਤਿ॥

''ਸਤ੍ਤਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵੰ ਤਤ੍ਥ, ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਹੰ।
ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਪਤ੍ਤੇ, ਦੀਪਪੂਜੰ ਅਕਾਸਹੰ॥

''ਆਸਨੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਪਞ੍ਚਦੀਪਾਨਿ ਪਜ੍ਜਲੁੰ।
ਯਾਵ ਉਦੇਤਿ ਸੂਰਿਯੋ, ਦੀਪਾ ਮੇ ਪਜ੍ਜਲੁੰ ਤਦਾ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸੰ ਦੇਹੰ, ਤਾਵਤਿੰਸਮਗਚ੍ਛਹੰ॥

‘‘ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਸੁਕਤੰ ਬਜਮ੍ਹੰ, ਪਞ੍ਚਦੀਪਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।
ਸਟ੍ਠਿਯੋਜਨਮੁਬ੍ਬੇਧੰ, ਤਿੰਸਯੋਜਨਵਿਤ੍ਥਤੰ॥

‘‘ਅਸਙ੍ਖਿਯਾਨਿ ਦੀਪਾਨਿ, ਪਰਿਵਾਰੇ ਜਲਿੰਸੁ ਮੇ।
ਯਾਵਤਾ ਦੇਵਭਵਨੰ, ਦੀਪਾਲੋਕੇਨ ਜੋਤਤਿ॥

‘‘ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ, ਯਦਿ ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ।
ਉਦ੍ਧੰ ਅਧੋ ਚ ਤਿਰਿਯੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਚਕ੍ਖੁਨਾ॥

‘‘ਯਾਵਤਾ ਅਭਿਕਙ੍ਖਾਮਿ, ਦਟ੍ਠੁੰ ਸੁਗਤਦੁਗ੍ਗਤੇ।
ਤਤ੍ਥ ਆਵਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਪਬ੍ਬਤੇਸੁ ਵਾ॥

‘‘ਅਸੀਤਿਦੇਵਰਾਜੂਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ।
ਸਤਾਨੰ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨੰ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿੰ॥

‘‘ਯੰ ਯੰ ਯੋਨੁਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਦੇਵਤ੍ਤੰ ਅਥ ਮਾਨੁਸੰ।
ਦੀਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਪਰਿਵਾਰੇ ਜਲਨ੍ਤਿ ਮੇ॥

‘‘ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿੰ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਯੰ।
ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਗਤਾ ਸਨ੍ਤੀ, ਅਕ੍ਖਿ ਮੇ ਨ ਨਿਮੀਲਤਿ॥

‘‘ਦੀਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸਮਙ੍ਗਿਤਾ।
ਜਲਨ੍ਤਿ ਸੂਤਿਕਾਗੇਹੇ, ਪਞ੍ਚਦੀਪਾਨਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਮਾਨਸੰ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਯਿੰ।
ਅਜਰਾਮਤੰ ਸੀਤਿਭਾਵੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਫਸ੍ਸਯਿੰ ਅਹੰ॥

‘‘ਜਾਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਾਹੰ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿੰ।
ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਯੀ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਗੁਣਮਞ੍ਞਾਯ ਗੋਤਮੋ॥

‘‘ਮਣ੍ਡਪੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਾ, ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤਿਯਾ।
ਤਦਾ ਪਜ੍ਜਲਤੇ ਦੀਪੰ, ਪਞ੍ਚਦੀਪਾਨਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਵਿਸੁਦ੍ਧੰ ਮੇ, ਸਮਾਧਿਕੁਸਲਾ ਅਹੰ।
ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਪਞ੍ਚਦੀਪਾਨਿਦੰ ਫਲੰ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਵੋਸਿਤਵੋਸਾਨਾ, ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ ਅਨਾਸਵਾ।
ਪਞ੍ਚਦੀਪਾ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਚਕ੍ਖੁਮ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯੰ ਦੀਪਮਦਦਿੰ ਤਦਾ।

ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਪਞ੍ਞਦੀਪਾਨਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਥੇਰੀ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਨ੍ਧਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਾਰੋ ਵਿਵੇਕਤੋ ਵਿਚ੍ਛੇਦੇਤੁਕਾਮੋ ਅਞ੍ਞਾਤਕਰੂਪੇਨ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ –

੫੭. ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਲੋਕੇ, ਕਿਂ ਵਿਵੇਕੇਨ ਕਾਹਸਿ।
ਭੁਞ੍ਜਾਹਿ ਕਾਮਰਤਿਯੋ, ਮਾਹੁ ਪਚ੍ਛਾਨੁਤਾਪਿਨੀ’’ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਸਮਯੇਸੁਪਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖੀਯਮਾਨੇਸੁ **ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ** ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਛਨ੍ਦਸੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯਮਾਨਂ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਕਿਂ ਵਿਵੇਕੇਨ ਕਾਹਸਿ** ਏਵਰੂਪੇ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਪਠਮਵਯੇ ਠਿਤਾ ਇਮਿਨਾ ਕਾਯਵਿਵੇਕੇਨ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ? ਅਥ ਖੋ **ਭੁਞ੍ਜਾਹਿ ਕਾਮਰਤਿਯੋ** ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿਯੋ ਪਚ੍ਚਨੁਭੋਹਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਮਾਹੁ ਪਚ੍ਛਾਨੁਤਾਪਿਨੀ** ‘‘ਯਦਤ੍ਥਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਾਮਿ, ਤਦੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨੇਵੇਤਂ ਨਾਧਿਗਤਂ, ਕਾਮਭੋਗਾ ਚ ਪਰਿਹੀਨਾ, ਅਨਤ੍ਥੋ ਵਤ ਮਯ੍ਹ’’ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿਨੀ ਮਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੀ ‘‘ਬਾਲੋ ਵਤਾਯਂ ਮਾਰੋ, ਯੋ ਮਮ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਕਾਮੇਸੁ ਚ ਮਂ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਮਮ ਖੀਣਾਸਵਭਾਵਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਹਨ੍ਦ ਨਂ ਤਂ ਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ –

੫੮. ‘‘ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ, ਖਨ੍ਧਾਸਂ ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਾ।
ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਕਾਮਰਤਿਂ ਬ੍ਰੂਸਿ, ਅਰਤੀ ਦਾਨਿ ਸਾ ਮਮ॥

੫੯. ‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਹਤਾ ਨਨ੍ਦੀ, ਤਮੋਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਦਾਲਿਤੋ।
ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਪਾਪਿਮ, ਨਿਹਤੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਅਨ੍ਤਕਾ’’ਤਿ॥ – ਇਮਂ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ**ਤਿ ਕਾਮਾ ਨਾਮ ਯੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਤੋ ਨਿਸਿਤਸਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਸੂਲਂ ਵਿਯ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। **ਖਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। **ਆਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ। **ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਾ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਦਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾ, ਅਚ੍ਚਾਦਾਨਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਤੋ ਖਨ੍ਧੇ ਅਚ੍ਚਾਦਾਯ ਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮੇਹਿ ਛੇਜ੍ਜਭੇਜ੍ਜਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। **ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਕਾਮਰਤਿਂ ਬ੍ਰੂਸਿ, ਅਰਤਿ ਦਾਨਿ ਸਾ ਮਮਾ**ਤਿ, ਪਾਪਿਮ, ਤ੍ਵਂ ਯਂ ਕਾਮਰਤਿਂ ਰਮਿਤਬ੍ਬਂ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਸਿ, ਸਾ ਦਾਨਿ ਮਮ ਨਿਰਤਿਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਮੀਲ੍ਹਸਦਿਸਾ, ਨ ਤਾਯ ਮਮ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ “**ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਹਤਾ ਨਨ੍ਦੀ**”ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂ ਜਾਨਾਹੀ**ਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਮਂ ਜਾਨਾਹਿ, ਤਤੋ ਏਵ ਬਲਵਿਧਮਨਵਿਸਯਾਤਿਕ੍ਕਮਨੇਹਿ **ਅਨ੍ਤਕ** ਲਾਮਕਾਚਾਰ, ਮਾਰ, ਤ੍ਵਂ ਮਯਾ **ਨਿਹਤੋ** ਬਾਧਿਤੋ ਅਸਿ, ਨ ਪਨਾਹਂ ਤਯਾ ਬਾਧਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਥੇਰਿਯਾ ਮਾਰੋ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜਿਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵਨ੍ਤਰਧਾਯਿ। ਥੇਰੀਪਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਅਨ੍ਧਵਨੇ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹੇ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਤਾ।

ਸੇਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸੋਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਂ ਤਂ ਇਸੀਹਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਸੋਮਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਖਤ੍ਤਿਯਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਰਞ੍ਞੋ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਅਹੋਸੀਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤੀਤਵਤ੍ਥੁ ਅਭਯਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਸਦਿਸਂ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁ ਪਨ ਅਯਂ ਥੇਰੀ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ **ਸੋਮਾ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਰਾਜਗਹਪਵੇਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੭੧, ੮੦-੯੦) –

‘‘ਨਗਰੇ ਅਰੁਣਵਤਿਯਾ, ਅਰੁਣੋ ਨਾਮ ਖਤ੍ਤਿਯੋ।
ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਅਹੁਂ ਭਰਿਯਾ, ਵਾਰਿਤਂ ਵਾਰਯਾਮਹਂ॥

‘‘ਯਾਵਤਾ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –
ਸਬ੍ਬਂ ਅਭਯਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਅਪਦਾਨਸਦਿਸਂ।

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਅਨ੍ਧਵਨਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਾਰੋ ਵਿਵੇਕਤੋ ਵਿਚ੍ਛੇਦੇਤੁਕਾਮੋ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਰੂਪੋ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਠਤ੍ਵਾ –

੬੦. ‘‘ਯਂ ਤਂ ਇਸੀਹਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਠਾਨਂ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਂ।
ਨ ਤਂ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪਞ੍ਞਾਯ, ਸਕ੍ਕਾ ਪਪ੍ਪੋਤੁਮਿਤ੍ਥਿਯਾ’’ਤਿ॥ – ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਏਸਨਟ੍ਠੇਨ ‘‘ਇਸੀ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞੇਹਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਨ **ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਂ** ਦੁਨ੍ਨਿਪ੍ਫਾਦਨੀਯਂ। ਯਂ ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਰਮਸ੍ਸਾਸਟ੍ਠਾਨਂ, ਨ ਤਂ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਪਞ੍ਞਾਯ ਨਿਹੀਨਪਞ੍ਞਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ। ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਹਿ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਵਸ੍ਸਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਓਦਨਂ ਪਚਨ੍ਤਿਯੋ ਪਕ੍ਕੁਥਿਤੇ ਉਦਕੇ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਓਦਨਂ ਪਕ੍ਕ’’ਨ੍ਤਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਪਕ੍ਕੁਥਿਯਮਾਨੇ ਪਨ ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਦਬ੍ਬਿਯਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਿਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੀ ਮਾਰਂ ਅਪਸਾਦੇਨ੍ਤੀ –

੬੧. ‘‘ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਨੋ ਕਿਂ ਕਯਿਰਾ, ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਸੁਸਮਾਹਿਤੇ।
ਞਾਣਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਹਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ॥

੬੨. ‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਹਤਾ ਨਨ੍ਦੀ, ਤਮੋਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਦਾਲਿਤੋ।
ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਪਾਪਿਮ, ਨਿਹਤੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਅਨ੍ਤਕਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਨੋ ਕਿਂ ਕਯਿਰਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਗਾਮਭਾਵੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਿਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕੀਦਿਸਂ ਵਿਬਨ੍ਧਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ। **ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਸੁਸਮਾਹਿਤੇ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿਨਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤੇ। **ਞਾਣਮ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ। **ਸਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਵਿਧਿਨਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਸ੍ਸਤੋ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ – ਪਾਪਿਮ, ਇਤ੍ਥੀ ਵਾ ਹੋਤੁ ਪੁਰਿਸੋ ਵਾ, ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਗਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਹਤ੍ਥਗਤਮੇਵਾਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਭਾਵਂ ਉਜੁਕਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ “**ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਹਤਾ ਨਨ੍ਦੀ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯੇਵ।

ਸੋਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਕ੍ਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਭਦ੍ਦਾਕਾਪਿਲਾਨੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਚਤੁਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ **ਪੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦੋ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਭਦ੍ਦਾਯ ਕਾਪਿਲਾਨਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਸਾ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹੰਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਕੁਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਨਨ੍ਦਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਲਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਤਾਯ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ''ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਉਲ਼ਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਲਭਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਕਲਲਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਮਹਾਜਨੋ ਗਰਹਿ – ''ਬਾਲੇ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਤੇ ਕਿਂ ਅਪਰਜ੍ਝੀ''ਤਿ? ਸਾ ਤੇਸਂ ਵਚਨੇਨ ਲਜ੍ਜਮਾਨਾ ਪੁਨ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਲਲਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣੇਨ ਉਬ੍ਬਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਮਧੁਰਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਆਸਿਤ੍ਤੇਨ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭਵਣ੍ਣੇਨ ਸਪ੍ਪਿਨਾ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਯਥਾ ਅਯਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਓਭਾਸਜਾਤੋ, ਏਵਂ ਓਭਾਸਜਾਤਂ ਮੇ ਸਰੀਰਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਮਹਾਵਿਭਵਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਫਲੇਨ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਸਰੀਰਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਭਰਣੇਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਿਟ੍ਠਕਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਚੇਤਿਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਉਪ੍ਪਲਹਤ੍ਥੇਨ ਚ ਪੂਜਂ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਂ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਭਵੇ ਸੁਗਨ੍ਧਂ ਮਨੋਹਰਂ ਜਾਤਂ। ਸਾ ਪਤਿਨੋ ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਯਾਵਜੀਵਂ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਦਿਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੀ ਚਿਰਕਾਲਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਉਪਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ, ਤੇਸੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇਸੁ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਵਸਨ੍ਤੀ ਝਾਨਾਨਿ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਸਾਗਲਨਗਰੇ ਕੋਸਿਯਗੋਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਮਹਤਾ ਪਰਿਹਾਰੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਮਹਾਤਿਤ੍ਥਗਾਮੇ ਪਿਪ੍ਫਲਿਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਗੇਹਂ ਨੀਤਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਰਾਮੇ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੨੪੪-੩੧੩) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਤਦਾਹੁ ਹਂਸਵਤਿਯਂ, ਵਿਦੇਹੋ ਨਾਮ ਨਾਮਤੋ।
ਸੇਟ੍ਠੀ ਪਹੂਤਰਤਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਜਾਯਾ ਅਹੋਸਹਂ॥

''ਕਦਾਚਿ ਸੋ ਨਰਾਦਿਚ੍ਚਂ, ਉਪੇਚ੍ਚ ਸਪਰਿਜ੍ਜਨੋ।
ਧਮ੍ਮਮਸ੍ਸੋਸਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਭਯਪ੍ਪਹਂ॥

''ਸਾਵਕਂ ਧੁਤਵਾਦਾਨਂ, ਅਗ੍ਗਂ ਕਿਤ੍ਤੇਸਿ ਨਾਯਕੋ।
ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਿਕਂ ਦਾਨਂ, ਦਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ॥

‘‘ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਿਰਸਾ ਪਾਦੇ, ਤਂ ਠਾਨਮਭਿਪਤ੍ਥਯਿਂ।
ਸ ਹਾਸਯਨ੍ਤੋ ਪਰਿਸਂ, ਤਦਾ ਹਿ ਨਰਪੁਙ੍ਗਵੋ॥

‘‘ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ।
ਲਚ੍ਛਸੇ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਠਾਨਂ, ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਹੋਹਿ ਪੁਤ੍ਤਕ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦੋ, ਓਰਸੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਤਦਾ ਜਿਨਂ।
ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪਰਿਚਰਿ, ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਿਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਸਾਸਨਂ ਜੋਤਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਸੋ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕੁਤਿਤ੍ਥਿਯੇ।
ਵੇਨੇਯਜਂ ਵਿਨਯਿਤ੍ਵਾ ਚ, ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਸੋ ਸਸਾਵਕੋ॥

‘‘ਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਤਮ੍ਹਿ ਲੋਕਗ੍ਗੇ, ਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।
ਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤੇ ਸਮਾਨੇਤ੍ਵਾ, ਸਹ ਤੇਹਿ ਅਕਾਰਯਿ॥

‘‘ਸਤ੍ਤਯੋਜਨਿਕਂ ਥੂਪਂ, ਉਬ੍ਬਿਦ੍ਧਂ ਰਤਨਾਮਯਂ।
ਜਲਨ੍ਤਂ ਸਤਰਂਸਿਂਵ, ਸਾਲਰਾਜਂਵ ਫੁਲ੍ਲਿਤਂ॥

‘‘ਸਤ੍ਤਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਪਾਤਿਯੋ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਯਿ।
ਨਲਗ੍ਗੀ ਵਿਯ ਜੋਤਨ੍ਤੀ, ਰਤਨੇਹੇਵ ਸਤ੍ਤਹਿ॥

‘‘ਗਨ੍ਧਤੇਲੇਨ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਦੀਪਾਨੁਜ੍ਜਲਯੀ ਤਹਿਂ।
ਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੁਕਮ੍ਪਿਨੋ॥

‘‘ਸਤ੍ਤਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਪੁਣ੍ਣਕੁਮ੍ਭਾਨਿ ਕਾਰਯਿ।
ਰਤਨੇਹੇਵ ਪੁਣ੍ਣਾਨਿ, ਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਮਹੇਸਿਨੋ॥

‘‘ਮਜ੍ਝੇ ਅਟ੍ਠਟ੍ਠਕੁਮ੍ਭੀਨਂ, ਉਸ੍ਸਿਤਾ ਕਞ੍ਚਨਗ੍ਘਿਯੋ।
ਅਤਿਰੋਚਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਸਰਦੇਵ ਦਿਵਾਕਰੋ॥

‘‘ਚਤੁਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਸੋਭਨ੍ਤਿ, ਤੋਰਣਾ ਰਤਨਾਮਯਾ।
ਉਸ੍ਸਿਤਾ ਫਲਕਾ ਰਮ੍ਮਾ, ਸੋਭਨ੍ਤਿ ਰਤਨਾਮਯਾ॥

‘‘ਵਿਰੋਚਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਅਵਟਂਸਾ ਸੁਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।

ਉਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਪਟਾਕਾਨਿ, ਰਤਨਾਨਿ ਵਿਰੋਚਰੇ॥

‘‘ਸੁਰਤ੍ਤੁਂ ਸੁਕਤਂ ਚਿਤ੍ਤੁਂ, ਚੇਤਿਯਂ ਰਤਨਾਮਯਂ।
ਅਤਿਰੋਚਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਸਸਞ੍ਝੋਵ ਦਿਵਾਕਰੋ॥

‘‘ਥੂਪਸ੍ਸ ਵੇਦਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋ, ਹਰਿਤਾਲੇਨ ਪੂਰਯਿ।
ਏਕਂ ਮਨੋਸਿਲਾਯੇਕਂ, ਅਞ੍ਜਨੇਨ ਚ ਏਕਿਕਂ॥

‘‘ਪੂਜਂ ਏਤਾਦਿਸਂ ਰਮ੍ਮਂ, ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਰਵਾਦਿਨੋ।
ਅਦਾਸਿ ਦਾਨਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਯਥਾਬਲਂ॥

‘‘ਸਹਾਵ ਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਤੇਨ, ਤਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਯਾਵਜੀਵਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਹਾਵ ਸੁਗਤਿਂ ਗਤਾ॥

‘‘ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋਨੁਭੋਤ੍ਵਾਨ, ਦੇਵਤ੍ਤੇ ਅਥ ਮਾਨੁਸੇ।
ਛਾਯਾ ਵਿਯ ਸਰੀਰੇਨ, ਸਹ ਤੇਨੇਵ ਸਂਸਰਿਂ॥

‘‘ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਨਾਮ ਨਾਯਕੋ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਕੋ॥

‘‘ਤਦਾਯਂ ਬਨ੍ਧੁਪਤਿਯਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਾਧੁਸਮ੍ਮਤੋ।
ਅਡ੍ਢੋ ਸਨ੍ਤੋ ਗੁਣੇਨਾਪਿ, ਧਨੇਨ ਚ ਸੁਦੁਗ੍ਗਤੋ॥

‘‘ਤਦਾਪਿ ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਆਸਿਂ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਸਮਚੇਤਸਾ।
ਕਦਾਚਿ ਸੋ ਦਿਜਵਰੋ, ਸਙ੍ਗਮੇਸਿ ਮਹਾਮੁਨਿਂ॥

‘‘ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਜਨਕਾਯਮ੍ਹਿ, ਦੇਸੇਨ੍ਤਂ ਅਮਤਂ ਪਦਂ।
ਸੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਪਮੁਦਿਤੋ, ਅਦਾਸਿ ਏਕਸਾਟਕਂ॥

‘‘ਘਰਮੇਕੇਨ ਵਤ੍ਥੇਨ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨੇਤਂ ਸ ਮਬ੍ਰਵਿ।
ਅਨੁਮੋਦ ਮਹਾਪੁਞ੍ਞਂ, ਦਿਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਟਕਂ॥

‘‘ਤਦਾਹਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਮੋਦਿਂ ਸੁਪੀਣਿਤਾ।
ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ ਸਾਟਕੋ ਸਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ॥

‘‘ਸੁਖਿਤੋ ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਭਵਾਭਵੇ।
ਬਾਰਾਣਸਿਪੁਰੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਰਾਜਾ ਆਸਿ ਮਹੀਪਤਿ॥

‘‘ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਮਹੇਸੀਹਂ, ਇਟ੍ਠਿਗੁਮ੍ਬਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਮਾ।
ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦਯਿਤਾ ਆਸਿਂ, ਪੁਬ੍ਬਸ੍ਨੇਹੇਨ ਭਤ੍ਤੁਨੋ॥

‘‘ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤੇ ਤੇ, ਅਟ੍ਠ ਪਚ੍ਚੇਕਨਾਯਕੇ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਮੁਦਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਦਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਂ ਮਹਾਰਹਂ॥

‘‘ਪੁਨੋ ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਕਤ੍ਵਾ ਰਤਨਮਣ੍ਡਪਂ।
ਕਮ੍ਮਾਰੇਹਿ ਕਤਂ ਪਤ੍ਤਂ, ਸੋਵਣ੍ਣਂ ਵਤ ਤਤ੍ਤਕਂ॥

‘‘ਸਮਾਨੇਤ੍ਵਾਨ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਤੇਸਂ ਦਾਨਮਦਾਸਿ ਸੋ।
ਸੋਣ੍ਣਾਸਨੇ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਪਸਨ੍ਨੋ ਸੇਹਿ ਪਾਣਿਭਿ॥

‘‘ਤਮ੍ਪਿ ਦਾਨਂ ਸਹਾਦਾਸਿਂ, ਕਾਸਿਰਾਜੇਨਹਂ ਤਦਾ।
ਪੁਨਾਹਂ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ, ਜਾਤਾ ਕਾਸਿਕਗਾਮਕੇ॥

‘‘ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਕਕੁਲੇ ਫੀਤੇ, ਸੁਖਿਤੋ ਸੋ ਸਭਾਤੁਕੋ।
ਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਭਾਤੁਨੋ ਜਾਯਾ, ਅਹੋਸਿਂ ਸੁਪਤਿਬ੍ਬਤਾ॥

‘‘ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ, ਕਨਿਯਸ੍ਸ ਮਮ ਭਤ੍ਤੁਨੋ।
ਭਾਗਨ੍ਨਂ ਤਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾਨ, ਆਗਤੇ ਤਮ੍ਹਿ ਪਾਵਦਿਂ॥

‘‘ਨਾਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਥ ਸੋ ਦਾਨਂ, ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਦਾਸਹਂ।
ਉਖਾ ਆਨਿਯ ਤਂ ਅਨ੍ਨਂ, ਪੁਨੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਸੋ ਅਦਾ॥

‘‘ਤਦਨ੍ਨਂ ਛਡ੍ਡਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਦੁਟ੍ਠਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਹਂ ਤਦਾ।
ਪਤ੍ਤਂ ਕਲਲਪੁਣ੍ਣਂ ਤਂ, ਅਦਾਸਿਂ ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ॥

‘‘ਦਾਨੇ ਚ ਗਹਣੇ ਚੇਵ, ਅਪਚੇ ਪਦੁਸੇਪਿ ਚ।
ਸਮਚਿਤ੍ਤਮੁਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਤਦਾਹਂ ਸਂਵਿਜਿਂ ਭੁਸਂ॥

‘‘ਪੁਨੋ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਸੋਧਯਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਨ੍ਧਿਨਾ,
ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਾ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ, ਸਘਤਂ ਸਕ੍ਕਰਂ ਅਦਂ॥

‘‘ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੂਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਸੁਰੂਪਾ ਹੋਮਿ ਦਾਨਤੋ।
ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਪਕਾਰੇਨ, ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾ ਵਦਨੇਨ ਚ॥

‘‘ਪੁਨ ਕਸ੍ਸਪਵੀਰਸ੍ਸ, ਨਿਧਾਯਨ੍ਤਮ੍ਹਿ ਚੇਤਿਯੇ।
ਸੋਵਣ੍ਣਂ ਇਟ੍ਠਕਂ ਵਰਂ, ਅਦਾਸਿਂ ਮੁਦਿਤਾ ਅਹਂ॥

‘‘ਚਤੁਜ੍ਜਾਤੇਨ ਗਨ੍ਧੇਨ, ਨਿਚਯਿਤ੍ਵਾ ਤਮਿਟ੍ਠਕਂ।
ਮੁਤ੍ਤਾ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਦੋਸਮ੍ਹਾ, ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸੁਸਮਾਗਤਾ॥

‘‘ਸਤ੍ਤ ਪਾਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਰਤਨੇਹੇਵ ਸਤ੍ਤਹਿ।

ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਘਤਪੂਰਾਨਿ, ਵਟ੍ਟੀਨਿ ਚ ਸਹਸ੍ਸਸੋ॥

''ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਦੀਪੇਤ੍ਵਾ, ਠਪਯਿਂ ਸਤ੍ਤੁਪਨ੍ਨਿਯੋ।
ਪੂਜਨਤ੍ਥਂ ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ॥

''ਤਦਾਪਿ ਤਮ੍ਹਿ ਪੁਞ੍ਞਮ੍ਹਿ, ਭਾਗਿਨੀਯਿ ਵਿਸੇਸਤੋ।
ਪੁਨ ਕਾਸੀਸੁ ਸਞ੍ਜਾਤੋ, ਸੁਮਿਤ੍ਤਾ ਇਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ॥

''ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਭਰਿਯਾ ਆਸਿਂ, ਸੁਖਿਤਾ ਸਜ੍ਜਿਤਾ ਪਿਯਾ।
ਤਦਾ ਪਚ੍ਚੇਕਮੁਨਿਨੋ, ਅਦਾਸਿਂ ਘਨਵੇਠਨਂ॥

''ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਭਾਗਿਨੀ ਆਸਿਂ, ਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨਮੁਤ੍ਤਮਂ।
ਪੁਨਾਪਿ ਕਾਸਿਰਟ੍ਠਮ੍ਹਿ, ਜਾਤੋ ਕੋਲਿਯਜਾਤਿਯਾ॥

''ਤਦਾ ਕੋਲਿਯਪੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਸਤੇਹਿ ਸਹ ਪਞ੍ਚਹਿ।
ਪਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਸਤਾਨਿ ਸਮੁਪਟ੍ਠਹਿ॥

''ਤੇਮਾਸਂ ਤਪ੍ਪਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਅਦਾਸਿ ਚ ਤਿਚੀਵਰੇ।
ਜਾਯਾ ਤਸ੍ਸ ਤਦਾ ਆਸਿਂ, ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਪਥਾਨੁਗਾ॥

''ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਹੁ ਰਾਜਾ, ਨਨ੍ਦੋ ਨਾਮ ਮਹਾਯਸੋ।
ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਮਹੇਸੀ ਆਸਿਂ, ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਿਨੀ॥

''ਤਦਾ ਰਾਜਾ ਭਵਿਤ੍ਵਾਨ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ ਮਹੀਪਤਿ।
ਪਦੁਮਵਤੀਪੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਪਚ੍ਚੇਕਮੁਨਿਨਂ ਤਦਾ॥

''ਸਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚੂਨਾਨਿ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂ।
ਰਾਜੁਯ੍ਯਾਨੇ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਨਿਬ੍ਬੁਤਾਨਿ ਚ ਪੂਜਯਿਂ॥

''ਚੇਤਿਯਾਨਿ ਚ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਉਭੋ ਮਯਂ।
ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਅਗਮ੍ਹਸੇ॥

''ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਮਹਾਤਿਤ੍ਥੇ, ਸੁਜਾਤੋ ਪਿਪ੍ਫਲਾਯਨੋ।
ਮਾਤਾ ਸੁਮਨਦੇਵੀਤਿ, ਕੋਸਿਗੋਤ੍ਤੋ ਦਿਜੋ ਪਿਤਾ॥

''ਅਹਂ ਮਦ੍ਦੇ ਜਨਪਦੇ, ਸਾਕਲਾਯ ਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ।
ਕਪ੍ਪਿਲਸ੍ਸ ਦਿਜਸ੍ਸਾਸਿਂ, ਧੀਤਾ ਮਾਤਾ ਸੁਚੀਮਤਿ॥

''ਘਰਕਞ੍ਚਨਬਿਮ੍ਬੇਨ, ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾਨ ਮਂ ਪਿਤਾ।
ਅਦਾ ਕਸ੍ਸਪਧੀਰਸ੍ਸ, ਕਾਮੇਹਿ ਵਜ੍ਜਿਤਸ੍ਸਮਂ॥

‘‘ਕਦਾਚਿ ਸੋ ਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਨੁਪੇਕ੍ਖਕੋ।
ਕਾਕਾਦਿਕੇਹਿ ਖਜ੍ਜਨ੍ਤੇ, ਪਾਣੇ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸਂਵਿਜਿ॥

‘‘ਘਰੇਵਾਹਂ ਤਿਲੇ ਜਾਤੇ, ਦਿਸ੍ਵਾਨਾਤਪਤਾਪਨੇ।
ਕਿਮੀ ਕਾਕੇਹਿ ਖਜ੍ਜਨ੍ਤੇ, ਸਂਵੇਗਮਲਭਿਂ ਤਦਾ॥

‘‘ਤਦਾ ਸੋ ਪਬ੍ਬਜੀ ਧੀਰੋ, ਅਹਂ ਤਮਨੁਪਬ੍ਬਜਿਂ।
ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਵਸਿਂ, ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਵਤੇ ਅਹਂ॥

‘‘ਯਦਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਆਸਿ, ਗੋਤਮੀ ਜਿਨਪੋਸਿਕਾ।
ਤਦਾਹਂ ਤਮੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਅਨੁਸਾਸਿਤਾ॥

‘‘ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਕਾਲੇਨ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ।
ਅਹੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤ੍ਤਂ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਸਿਰੀਮਤੋ॥

‘‘ਸੁਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦੋ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ।
ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਯੋ ਵੇਦਿ, ਸਗ੍ਗਾਪਾਯਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਅਥੋ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਿਤੋ ਮੁਨਿ।
ਏਤਾਹਿ ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ, ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

‘‘ਤਥੇਵ ਭਦ੍ਦਾਕਾਪਿਲਾਨੀ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੀ।
ਧਾਰੇਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮਂ ਦੇਹਂ, ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰਂ ਸਵਾਹਨਂ॥

‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦੀਨਵਂ ਲੋਕੇ, ਉਭੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਮਯਂ।
ਤ੍ਯਮ੍ਹ ਖੀਣਾਸਵਾ ਦਨ੍ਤਾ, ਸੀਤਿਭੂਤਾਮ੍ਹ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੨੪੪-੩੧੩)।

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞ੍ਞਾਣੇ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ ਅਹੋਸਿ। ਤਞ੍ਚ ਸਾਤਿਸਯਂ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਤਂ ਸਤ੍ਥਾ ਜੇਤਵਨੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇਸੁ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੀਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗੁਣਾਭਿਤ੍ਥਵਨਪੁਬ੍ਬਕਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤਾਦਿਵਿਭਾਵਨਮੁਖੇਨ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੀ –

੬੩. ‘‘ਪੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦੋ, ਕਸ੍ਸਪੋ ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ।
ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਯੋਵੇਦਿ, ਸਗ੍ਗਾਪਾਯਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤਿ॥

੬੪. ‘‘ਅਥੋ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਵੋਸਿਤੋ ਮੁਨਿ।
ਏਤਾਹਿ ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ, ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਹੋਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ॥

੬੫. ‘‘ਤਥੇਵ ਭਦ੍ਦਾਕਾਪਿਲਾਨੀ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੀ।
ਧਾਰੇਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮਂ ਦੇਹਂ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰਂ ਸਵਾਹਨਂ॥

੬੬. ''ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦੀਨਵਂ ਲੋਕੇ, ਉਭੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਮਯਂ।
ਤਜਮ੍ਹ ਖੀਣਾਸਵਾ ਦਨ੍ਤਾ, ਸੀਤਿਭੂਤਾਮ੍ਹ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧਭਾਵਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨੁਜਾਤਸੁਤੋ ਤਤੋ ਏਵ ਤਸ੍ਸ ਦਾਯਭੂਤਸ੍ਸ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਦਾਨੇਨ ਦਾਯਾਦੋ ਕਸ੍ਸਪੋ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਹਿ ਸਮਾਧੀਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ **ਸੁਸਮਾਹਿਤੋ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਯੋਵੇਦੀ**ਤਿ ਯੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣੇਨ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵੇਦਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ। **ਸਗ੍ਗਾਪਾਯਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਛਬ੍ਬੀਸਤਿਦੇਵਲੋਕਭੇਦਂ ਸਗ੍ਗਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਅਪਾਯਞ੍ਚ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਹਤ੍ਥਤਲੇ ਆਮਲਕਂ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਤਿ।

ਅਥੋ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਤਤੋ ਪਰਂ ਜਾਤਿਕ੍ਖਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ** ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣੇਨ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਪਰਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ , ਪਹਾਤਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ , ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ **ਵੋਸਿਤੋ** ਨਿਟ੍ਠਂ ਪਤ੍ਤੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ। ਆਸਵਕ੍ਖਯਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮੋਨਂ ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਮੁਨਿ**।

ਤਥੇਵ ਭਦ੍ਦਾਕਾਪਿਲਾਨੀਤਿ ਯਥਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਏਤਾਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਹਿ ਤੀਹਿ ਵਿਜ੍ਜਾਹਿ ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯੀ ਚ, ਤਥੇਵ ਭਦ੍ਦਾਕਾਪਿਲਾਨੀ ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੀਤਿ। ਤਤੋ ਏਵ **ਧਾਰੇਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮਂ ਦੇਹਂ, ਜੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰਂ ਸਵਾਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਪਰਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਕਲ੍ਯਾਣਾ, ਏਵਂ ਮਮਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ "**ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਦੀਨ**ਵ"ਨ੍ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਜਮ੍ਹ ਖੀਣਾਸਵਾ ਦਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੇ ਮਯਂ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰੋ ਅਹਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਦਮੇਨ ਦਨ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖੀਣਾਸਵਾ ਚ ਅਮ੍ਹ। **ਸੀਤਿਭੂਤਾਮ੍ਹ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾਭਾਵਤੋ ਸੀਤਿਭੂਤਾ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਚ ਅਮ੍ਹ ਭਵਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਭਦ੍ਦਾਕਾਪਿਲਾਨੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਕ੍ਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤੇ **ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਦੇਵਦਹਨਗਰੇ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਧਾਤੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਸਿ। ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਤੋ ਪਨ ਅਪਞ੍ਞਾਤਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲੇ ਸਯਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਅਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਾਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਲਂ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਂ ਅਲਭਨ੍ਤੀ ਬਾਹਾ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਨ੍ਦਮਾਨਾ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤਮਾਨਸਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੬੭. ''ਪਣ੍ਣਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਯਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਹਂ।
ਨਾਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਾਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੂਪਸਮਜ੍ਝਗਂ॥

੬੮. ''ਅਲਦ੍ਧਾ ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਕਾਮਰਾਗੇਨਵਸ੍ਸੁਤਾ।
ਬਾਹਾ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੀ, ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿਂ ਅਹਂ॥

੬੯. ''ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਉਪਾਗਚ੍ਛਿਂ, ਯਾ ਮੇ ਸਦ੍ਧਾਯਿਕਾ ਅਹੁ।
ਸਾ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਯੋ॥

੭੦. ''ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਨ, ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਉਪਾਵਿਸਿਂ।
ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ॥

੭੧. ''ਚੇਤੋਪਰਿਚ੍ਚਞਾਣਞ੍ਚ , ਸੋਤਧਾਤੁ ਵਿਸੋਧਿਤਾ।
ਇਦ੍ਧੀਪਿ ਮੇ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਪਤ੍ਤੋ ਮੇ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ।
ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਨਾਚ੍ਛਰਾਸਙ੍ਘਾਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਾਘਟਿਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਖਣਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਫੋਟਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਕਾਲਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੂਪਸਮਜ੍ਝਗ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮਂ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਂ ਨ ਅਜ੍ਝਗਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ, ਨ ਪਟਿਲਭਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਾਮਰਾਗੇਨਵਸ੍ਸੁਤਾਤਿ ਕਾਮਗੁਣਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਦਲ੍ਹਤਰਾਭਿਨਿਵੇਸਿਤਾਯ ਬਹਲੇਨ ਛਨ੍ਦਰਾਗੇਨ ਤਿਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਤ੍ਥੇਰਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਚੇਤੋਪਰਿਚ੍ਚਞਾਣਞ੍ਚਾਤਿ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਞ੍ਚ ਵਿਸੋਧਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਅਧਿਗਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਡ੍ਢਕਾਸਿਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਵਿਮਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਮਤ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣੇਨ ਰੂਪੇਨਾਤਿਆਦਿਕਾ ਵਿਮਲਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਰੂਪੂਪਜੀਵਿਨਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਵਿਮਲਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਤਥੇਵ ਜੀਵਿਕੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸੰ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੰ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਲੋਭਨਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਆਰਭਿ। ‘‘ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਉਯ੍ਯੋਜਿਤਾ ਤਥਾ ਅਕਾਸੀ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਸਾ ਅਸੁਭਵਿਭਾਵਨਮੁਖੇਨ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਓਵਾਦਮਦਾਸਿ। ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਥੇਰਗਾਥਾਯ ਆਗਤਮੇਵ, ਤਥਾ ਪਨ ਥੇਰੇਨ ਓਵਾਦੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਸਾ ਸੰਵੇਗਜਾਤਾ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੀ ਵਾਯਮਨ੍ਤੀ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੭੨. ‘‘ਮਤ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣੇਨ ਰੂਪੇਨ, ਸੋਭਗ੍ਗੇਨ ਯਸੇਨ ਚ।
ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਚੁਪਤ੍ਥਦ੍ਧਾ, ਅਞ੍ਞਾਸਮਤਿਮਞ੍ਞਿਹੰ॥

੭੩. ‘‘ਵਿਭੂਸੇਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਕਾਯੰ, ਸੁਚਿਤ੍ਤੰ ਬਾਲਲਾਪਨੰ।
ਅਟ੍ਠਾਸਿੰ ਵੇਸਿਦ੍ਵਾਰਮ੍ਹਿ, ਲੁਦ੍ਦੋ ਪਾਸਮਿਵੋਡ੍ਡਿਯ॥

੭੪. ‘‘ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨੰ ਵਿਦੰਸੇਨ੍ਤੀ, ਗੁਯ੍ਹੰ ਪਕਾਸਿਕੰ ਬਹੁੰ।
ਅਕਾਸਿੰ ਵਿਵਿਧੰ ਮਾਯੰ, ਉਜ੍ਝਗ੍ਘਨ੍ਤੀ ਬਹੁੰ ਜਨੰ॥

੭੫. ‘‘ਸਾਜ੍ਜ ਪਿਣ੍ਡੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਮੁਣ੍ਡਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤਾ।
ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮ੍ਹਿ, ਅਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਲਾਭਿਨੀ॥

੭੬. ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਯੋਗਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਯੇ ਦਿਬ੍ਬਾ ਯੇ ਚ ਮਾਨੁਸਾ।
ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਸੀਤਿਭੂਤਾਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਤ੍ਤਾ ਵਣ੍ਣੇਨ ਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਗੁਣਵਣ੍ਣੇਨ ਚੇਵ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ। **ਸੋਭਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਭਗਭਾਵੇਨ। **ਯਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਮਤ੍ਤਾ** ਵਣ੍ਣਮਦਰੂਪਮਦਸੋਭਗ੍ਗਮਦਪਰਿਵਾਰਮਦਵਸੇਨ ਮਦੰ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯੋਬ੍ਬਨੇਨ ਚੁਪਤ੍ਥਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨਮਦੇਨ ਉਪਰੂਪਰਿ ਥਦ੍ਧਾ ਯੋਬ੍ਬਨਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਅਹਙ੍ਕਾਰੇਨ ਉਪਤ੍ਥਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸਨ੍ਤਮਾਨਸਾ। **ਅਞ੍ਞਾਸਮਤਿਮਞ੍ਞਿਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਣ੍ਣਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞਿੰ ਅਹੰ। ਅਞ੍ਞਾਸੰ ਵਾ ਇਤ੍ਥੀਨੰ ਵਣ੍ਣਾਦਿਗੁਣੇ ਅਤਿਮਞ੍ਞਿੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਮਞ੍ਞਿੰ ਅਵਮਾਨੰ ਅਕਾਸਿੰ।

ਵਿਭੂਸਿਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਕਾਯੰ, ਸੁਚਿਤ੍ਤੰ ਬਾਲਲਾਪਨਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਨਾਨਾਵਿਧਅਸੁਚਿਭਰਿਤੰ ਜੇਗੁਚ੍ਛੰ ਅਹੰ ਮਮਾਤਿ ਬਾਲਾਨੰ ਲਾਪਨਤੋ ਵਾਚਨਤੋ ਬਾਲਲਾਪਨੰ ਮਮ ਕਾਯੰ ਛਵਿਰਾਗਕਰਣਕੇਸਟ੍ਠਪਨਾਦਿਨਾ ਸੁਚਿਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣੇਹਿ ਵਿਭੂਸਿਤ੍ਵਾ ਸੁਮਣ੍ਡਿਤਪਸਾਦਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਟ੍ਠਾਸਿੰ ਵੇਸਿਦ੍ਵਾਰਮ੍ਹਿ, ਲੁਦ੍ਦੋ ਪਾਸਮਿਵੋਡ੍ਡਿਯਾ**ਤਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਮਿਗਾਨੰ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥਾਯ ਦਣ੍ਡਵਾਕੁਰਾਦਿਮਿਗਪਾਸੰ, ਮਾਰਸ੍ਸ ਪਾਸਭੂਤੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਮਮ ਕਾਯੰ ਵੇਸਿਦ੍ਵਾਰਮ੍ਹਿ ਵੇਸਿਯਾ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਓਡ੍ਡਿਯਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿੰ।

ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਵਿਦਂਸੇਨ੍ਤੀ, ਗੁਯ੍ਹਂ ਪਕਾਸਿਕਂ ਬਹੁਨ੍ਤਿ ਊਰੁਜਘਨਥਨਦਸ੍ਸਨਾਦਿਕਂ ਗੁਯ੍ਹਞ੍ਚੇਵ ਪਾਦਜਾਣੁਸਿਰਾਦਿਕਂ ਪਕਾਸਞ੍ਚਾਤਿ ਗੁਯ੍ਹਂ ਪਕਾਸਿਕਞ੍ਚ ਬਹੁਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਆਭਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ। **ਅਕਾਸਿਂ ਵਿਵਿਧਂ ਮਾਯਂ, ਉਜ੍ਝਗ੍ਘਨ੍ਤੀ ਬਹੁਂ ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨਮਦਮਤ੍ਤਂ ਬਹੁਂ ਬਾਲਜਨਂ ਵਿਪ੍ਪਲਮ੍ਭੇਤੁਂ ਹਸਨ੍ਤੀ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦੀਹਿ ਸਰੀਰਸਭਾਵਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇਨ ਹਸਵਿਲਾਸਭਾਵਾਦੀਹਿ ਤੇਹਿ ਚ ਵਿਵਿਧਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਵਞ੍ਚਨਂ ਅਕਾਸਿਂ।

ਸਾਜ੍ਜ ਪਿਣ੍ਡਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾਨ...ਪੇ॰... ਅਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਲਾਭਿਨੀਤਿ ਸਾ ਅਹਂ ਏਵਂ ਪਮਾਦਵਿਹਾਰਿਨੀ ਸਮਾਨਾ ਅਜ੍ਜ ਇਦਾਨਿ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਮੁਣ੍ਡਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾਨ ਭਿਕ੍ਖਾਹਾਰਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ **ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ** ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮ੍ਹਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਿਵਿਤ੍ਤਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਪਾਦਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਫਲਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮੇਨ ਅਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਲਾਭਿਨੀ ਅਮ੍ਹੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਬ੍ਬੇ ਯੋਗਾਤਿ ਕਾਮਯੋਗਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਯੋਗਾ। **ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਪਠਮਮਗ੍ਗਾਦਿਨਾ ਯਥਾਰਹਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ ਪਹੀਨਾ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਵਿਮਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸੀਹਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਾਤਿਆਦਿਕਾ ਸੀਹਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ । ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਸੀਹਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਭਗਿਨਿਯਾ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ''ਮਾਤੁਲਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ **ਸੀਹਾ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਸਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸੀਹਸ੍ਸ ਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪੁਥੁਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਤ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਮਿਚ੍ਛਾਵਿਤਕ੍ਕੇਹਿ ਬਾਧੀਯਮਾਨਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦਂ ਅਲਭਨ੍ਤੀ ''ਕਿਂ ਮੇ ਇਮਿਨਾ ਪਾਪਜੀਵਿਤੇਨ , ਉਬ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯਂ ਲਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਣ੍ਠੇ ਪਟਿਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੀ ਪੁਬ੍ਬਾਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਨੀਹਰਿ, ਅਨ੍ਤਿਮਭਵਿਕਤਾਯ ਪਾਸਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧਨਂ ਗੀਵਟ੍ਠਾਨੇ ਅਹੋਸਿ, ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸਾ ਤਾਵਦੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਸਮਕਾਲਮੇਵ ਚ ਪਾਸਬਨ੍ਧੋ ਗੀਵਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੭੭. ''ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਾ, ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤਾ।
ਅਹੋਸਿਂ ਉਦ੍ਧਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਨੀ॥

੭੮. ''ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾ ਕ੍ਲੇਸੇਹਿ, ਸੁਭਸਞ੍ਞਾਨੁਵਤ੍ਤਿਨੀ।
ਸਮਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਲਭਿਂ, ਰਾਗਚਿਤ੍ਤਵਸਾਨੁਗਾ॥

੭੯. ''ਕਿਸਾ ਪਣ੍ਡੁ ਵਿਵਣ੍ਣਾ ਚ, ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਚਾਰਿਹਂ।
ਨਾਹਂ ਦਿਵਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਾ, ਸੁਖਂ ਵਿਨ੍ਦਿਂ ਸੁਦੁਕ੍ਖਿਤਾ॥

੮੦. ''ਤਤੋ ਰਜ੍ਜੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਪਾਵਿਸਿਂ ਵਨਮਨ੍ਤਰਂ।
ਵਰਂ ਮੇ ਇਧ ਉਬ੍ਬਨ੍ਧਂ, ਯਞ੍ਚ ਹੀਨਂ ਪੁਨਾਚਰੇ॥

੮੧. ''ਦਲ੍ਹਪਾਸਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਨ, ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯ ਬਨ੍ਧਿਯ।
ਪਕ੍ਖਿਪਿਂ ਪਾਸਂ ਗੀਵਾਯਂ, ਅਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੇਨ, ਅਸੁਭੇ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਗ੍ਗਾਹੇਨ। **ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤਾ**ਤਿ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੇਨ ਪੀਲ਼ਿਤਾ। **ਅਹੋਸਿਂ ਉਦ੍ਧਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਨੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤੇ ਮਯ੍ਹਂ ਵਸੇ ਅਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਉਦ੍ਧਤਾ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਅਸਮਾਹਿਤਾ ਅਹੋਸਿਂ।

ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾ ਕ੍ਲੇਸੇਹਿ, ਸੁਭਸਞ੍ਞਾਨੁਵਤ੍ਤਿਨੀਤਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਪਤ੍ਤੇਹਿ ਕਾਮਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਭਿਭੂਤਾ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਯ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਸੀਲਾ। **ਸਮਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਲਭਿਂ, ਰਾਗਚਿਤ੍ਤਵਸਾਨੁਗਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਂ ਚੇਤੋਸਮਥਂ ਚਿਤ੍ਤੇਕਗ੍ਗਤਂ ਨ ਲਭਿਂ।

ਕਿਸਾ ਪਣ੍ਡੁ ਵਿਵਣ੍ਣਾ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਭਾਵੇਨ ਕਿਸਾ ਧਮਨਿਸਨ੍ਥਤਗਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੁਪ੍ਪਣ੍ਡੁਕਜਾਤਾ ਤਤੋ ਏਵ ਵਿਵਣ੍ਣਾ ਵਿਗਤਛਵਿਵਣ੍ਣਾ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ। **ਚਾਰਿਹ**ਨ੍ਤਿ ਚਰਿਂ ਅਹਂ। **ਨਾਹਂ ਦਿਵਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਾ, ਸੁਖਂ ਵਿਨ੍ਦਿਂ ਸੁਦੁਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਏਵਮਹਂ ਸਤ੍ਤਸੁ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇਸੁ ਕਿਲੇਸਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ ਏਕਦਾਪਿ ਦਿਵਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਸਮਣਸੁਖਂ ਨ ਪਟਿਲਭਿਂ।

ਤਤੋਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਮਣਸੁਖਾਲਾਭਭਾਵਤੋ। **ਰਜ੍ਜੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ ਪਾਵਿਸਿਂ, ਵਨਮਨ੍ਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਸਰਜ੍ਜੁਂ ਆਦਾਯ ਵਨਨ੍ਤਰਂ ਪਾਵਿਸਿਂ। ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪਾਵਿਸੀਤਿ ਚੇ ਆਹ – "**ਵਰਂ ਮੇ ਇਧ ਉਬ੍ਬਨ੍ਧਂ, ਯਞ੍ਚ ਹੀਨਂ ਪੁਨਾਚਰੇ**"ਤਿ ਯਦਹਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਹੀਨਂ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਪੁਨ ਆਚਰੇ ਆਚਰੇਯ੍ਯਂ ਅਨੁਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਂ, ਤਤੋ ਸਤਗੁਣੇਨ ਸਹਸ੍ਸਗੁਣੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਨਨ੍ਤਰੇ ਉਬ੍ਬਨ੍ਧਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮਰਣਂ ਮੇ ਵਰਂ ਸੇਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ**ਤਿ ਯਦਾ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਯ ਬਨ੍ਧਪਾਸਂ ਗੀਵਾਯਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿ, ਅਥ ਤਦਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੇਨ ਘਟਿਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਬ੍ਬਾਸਵੇਹਿ ਮਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਸੀਹਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੁਨ੍ਦਰੀਨਨ੍ਦਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਸੁਨ੍ਦਰੀਨਨ੍ਦਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਝਾਯਿਨੀਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਕ੍ਯਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਨਨ੍ਦਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਨ੍ਦਰੀਨਨ੍ਦਾ, ਜਨਪਦਕਲ੍ਯਾਣੀਤਿ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਨ੍ਦਕੁਮਾਰਞ੍ਚ ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਤੇ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜੇ ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਰਾਹੁਲਮਾਤਾਯ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯ੍ਹਂ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਜ੍ਜਂ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਜਾਤੋ, ਪੁਤ੍ਤੋਪਿਸ੍ਸ ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰੋ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਭਤ੍ਤਾਪਿ ਮੇ ਨਨ੍ਦਰਾਜਾ, ਮਾਤਾਪਿ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀ, ਭਗਿਨੀਪਿ ਰਾਹੁਲਮਾਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਇਦਾਨਾਹਂ ਗੇਹੇ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਞਾਤਿਸਿਨੇਹੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿ, ਨੋ ਸਦ੍ਧਾਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਰੂਪਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ

ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਦਾ। ''ਸਤ੍ਥਾ ਰੂਪਂ ਵਿਵਣ੍ਣੇਤਿ ਗਰਹਤਿ, ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਰੂਪੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਭਿਰੂਪਨਨ੍ਦਾਯ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਜਰਾਭਿਭੂਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ –

੮੨. ''ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿਂ ਪੂਤਿਂ, ਪਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯਂ।
ਅਸੁਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਹਿ, ਏਕਗ੍ਗਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ॥

੮੩. ''ਯਥਾ ਇਦਂ ਤਥਾ ਏਤਂ, ਯਥਾ ਏਤਂ ਤਥਾ ਇਦਂ।
ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਪੂਤਿਕਂ ਵਾਤਿ, ਬਾਲਾਨਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਂ॥

੮੪. ''ਏਵਮੇਤਂ ਅਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀ, ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਮਤਨ੍ਦਿਤਾ।
ਤਤੋ ਸਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝ ਦਕ੍ਖਿਸ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਸਾ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਣਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਨਨ੍ਦੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਰੀਰੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ତਕੋਪਿ ਸਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਮਂਸਲੋਹਿਤਲੇਪਨੋ ਜਰਾਦੀਨਂ ਵਾਸਭੂਤੋ, ਅਟ੍ਠਿਪੁਞ੍ਜਮਤ੍ਤੋ ਏਵਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ –

''ਅਟ੍ਠੀਨਂ ਨਗਰਂ ਕਤਂ, ਮਂਸਲੋਹਿਤਲੇਪਨਂ।
ਯਤ੍ਥ ਜਰਾ ਚ ਮਚ੍ਚੁ ਚ, ਮਾਨੋ ਮਕ੍ਖੋ ਚ ਓਹਿਤੋ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੫੦) –

ਧਮ੍ਮਪਦੇ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ।

ਸਾ ਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੧੬੬-੨੧੯) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਓਵਾਦਕੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪਕੋ, ਤਾਰਕੋ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨਂ।
ਦੇਸਨਾਕੁਸਲੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਾਰੇਸਿ ਜਨਤਂ ਬਹੁਂ॥

''ਅਨੁਕਮ੍ਪਕੋ ਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਹਿਤੇਸੀ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨਂ।
ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਪਞ੍ਚਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪਿ॥

''ਏਵਂ ਨਿਰਾਕੁਲਂ ਆਸਿ, ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਚ।
ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ, ਵਸੀਭੂਤੇਹਿ ਤਾਦਿਭਿ॥

''ਰਤਨਾਨਟ੍ਠਪਞ੍ਞਾਸਂ, ਉਗ੍ਗਤੋਵ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਕਞ੍ਚਨਗ੍ਘਿਯਸਙ੍ਕਾਸੋ, ਬਾਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣੋ॥

‘‘वਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਆਯੁ वਿਜ੍ਜਤਿ ਤਾवਦੇ।
ਤਾवਤਾ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨੋ ਸੋ, ਤਾਰੇਸਿ ਜਨਤਂ ਬਹੁਂ॥

‘‘ਤਦਾਹਂ ਹਂਸवਤਿਯਂ, ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਅਹੁਂ।
ਨਾਨਾਰਤਨਪਜ੍ਜੋਤੇ, ਮਹਾਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

‘‘ਉਪੇਤ੍वਾ ਤਂ ਮਹਾवੀਰਂ, ਅਸ੍ਸੋਸਿਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ।
ਅਮਤਂ ਪਰਮਸ੍ਸਾਦਂ, ਪਰਮਤ੍ਥਨਿवੇਦਕਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਤ੍वਾਨ, ਸਸਙ੍ਘਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ।
ਦਤ੍वਾ ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਦਾਨਂ, ਪਸਨ੍ਨਾ ਸੇਹਿ ਪਾਣਿਭਿ॥

‘‘ਝਾਯਿਨੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ, ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਮਪਤ੍ਥਯਿਂ।
ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਿਰਸਾ ਧੀਰਂ, ਸਸਙ੍ਘਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਅਦਨ੍ਤਦਮਕੋ, ਤਿਲੋਕਸਰਣੋ ਪਭੂ।
ਬਜਾਕਾਸਿ ਨਰਸਾਰਥਿ, ਲਚ੍ਛਸੇ ਤਂ ਸੁਪਤ੍ਠਿਤਂ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭवੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭवਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਨਨ੍ਦਾਤਿ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾवਿਕਾ॥

‘‘ਤਂ ਸੁਤ੍वਾ ਮੁਦਿਤਾ ਹੁਤ੍वਾ, ਯਾवਜੀवਂ ਤਦਾ ਜਿਨਂ।
ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਪਰਿਚਰਿਂ, ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ वਿਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍वਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾवਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਯਾਮਮਗਂ, ਤਤੋਹਂ ਤੁਸਿਤਂ ਗਤਾ।
ਤਤੋ ਚ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿਂ, वਸवਤ੍ਤਿਪੁਰਂ ਤਤੋ॥

‘‘ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੂਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ वਾਹਸਾ।
ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇव ਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੇ, ਰਾਜਾਨਂ ਚਕ੍ਕवਤ੍ਤਿਨਂ।
ਮਣ੍ਡਲੀਨਞ੍ਚ ਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ॥

‘‘ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭੋਤ੍वਾਨ, ਦੇवੇਸੁ ਮਨੁਜੇਸੁ ਚ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਖਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਨੇਕਕਪ੍ਪੇਸੁ ਸਂਸਰਿਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਸੁਰਮ੍ਮੇ ਕਪਿਲਵ੍ਹਯੇ।
ਰਞ੍ਞੋ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਸ੍ਸਾਹਂ, ਧੀਤਾ ਆਸਿਂ ਅਨਿਨ੍ਦਿਤਾ॥

‘‘ਸਿਰਿਯਾ ਰੂਪਿਨਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਨਨ੍ਦਿਤਂ ਆਸਿ ਤਂ ਕੁਲਂ।
ਤੇਨ ਨਨ੍ਦਾਤਿ ਮੇ ਨਾਮਂ, ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਪਵਰਂ ਅਹੁ॥

‘‘ਯੁਵਤੀਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਾਸਂ, ਕਲ੍ਯਾਣੀਤਿ ਚ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ।
ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਨਗਰੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਯਸੋਧਰਂ॥

‘‘ਜੇਟ੍ਠੋ ਭਾਤਾ ਤਿਲੋਕਗ੍ਗੋ, ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਅਰਹਾ ਤਥਾ।
ਏਕਾਕਿਨੀ ਗਹਟ੍ਠਾਹਂ, ਮਾਤਰਾ ਪਰਿਚੋਦਿਤਾ॥

‘‘ਸਾਕਿਯਮ੍ਹਿ ਕੁਲੇ ਜਾਤਾ, ਪੁਤ੍ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਜਾ ਤੁਵਂ।
ਨਨ੍ਦੇਨਪਿ ਵਿਨਾ ਭੂਤਾ, ਅਗਾਰੇ ਕਿਨ੍ਨੁ ਅਚ੍ਛਸਿ॥

‘‘ਜਰਾਵਸਾਨਂ ਯੋਬ੍ਬਞ੍ਞਂ, ਰੂਪਂ ਅਸੁਚਿਸਮ੍ਮਤਂ।
ਰੋਗਨ੍ਤਮਪਿਚਾਰੋਗ੍ਯਂ, ਜੀਵਿਤਂ ਮਰਣਨ੍ਤਿਕਂ॥

‘‘ਇਦਮ੍ਪਿ ਤੇ ਸੁਭਂ ਰੂਪਂ, ਸਸੀਕਨ੍ਤਂ ਮਨੋਹਰਂ।
ਭੂਸਨਾਨਂ ਅਲਙ੍ਕਾਰਂ, ਸਿਰਿਸਙ੍ਘਾਟਸਂਨਿਭਂ॥

‘‘ਪੁਞ੍ਜਿਤਂ ਲੋਕਸਾਰਂਵ, ਨਯਨਾਨਂ ਰਸਾਯਨਂ।
ਪੁਞ੍ਞਾਨਂ ਕਿਤ੍ਤਿਜਨਨਂ, ਉਕ੍ਕਾਕਕੁਲਨਨ੍ਦਨਂ॥

‘‘ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਕਾਲੇਨ, ਜਰਾ ਸਮਧਿਸੇਸ੍ਸਤਿ।
ਵਿਹਾਯ ਗੇਹਂ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇ, ਚਰ ਧਮ੍ਮਮਨਿਨ੍ਦਿਤੇ॥

‘‘ਸੁਤ੍ਵਾਹਂ ਮਾਤੁ ਵਚਨਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਦੇਹੇਨ ਨਤੁ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਰੂਪਯੋਬ੍ਬਨਲਾਲ਼ਿਤਾ॥

‘‘ਮਹਤਾ ਚ ਪਯਤ੍ਤੇਨ, ਝਾਨਜ੍ਝੇਨ ਪਰਂ ਮਮ।
ਕਾਤੁਞ੍ਚ ਵਦਤੇ ਮਾਤਾ, ਨ ਚਾਹਂ ਤਤ੍ਥ ਉਸ੍ਸੁਕਾ॥

‘‘ਤਤੋ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਂ ਕਾਮਲਾਲਸਂ।
ਨਿਬ੍ਬਨ੍ਦਨਤ੍ਥਂ ਰੂਪਸ੍ਮਿਂ, ਮਮ ਚਕ੍ਖੁਪਥੇ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਸਕੇਨ ਆਨੁਭਾਵੇਨ, ਇਤ੍ਥਿਂ ਮਾਪੇਸਿ ਸੋਭਿਨਿਂ।
ਦਸ੍ਸਨੀਯਂ ਸੁਰੁਚਿਰਂ, ਮਮਤੋਪਿ ਸੁਰੂਪਿਨਿਂ॥

''ਤਮਹਂ ਵਿਮ੍ਹਿਤਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਅਤਿਵਿਮ੍ਹਿਤਦੇਹਿਨਿਂ।
ਚਿਨ੍ਤਯਿਂ ਸਫਲਂ ਮੇਤਿ, ਨੇਤ੍ਤੁਲਾਭਞ੍ਚ ਮਾਨੁਸਂ॥

''ਤਮਹਂ ਏਹਿ ਸੁਭਗੇ, ਯੇਨਤ੍ਥੋ ਤਂ ਵਦੇਹਿ ਮੇ।
ਕੁਲਂ ਤੇ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਵਦ ਮੇ ਯਦਿ ਤੇ ਪਿਯਂ॥

''ਨ ਵਞ੍ਚਕਾਲੋ ਸੁਭਗੇ, ਉਚ੍ਛਙ੍ਗੇ ਮਂ ਨਿਵਾਸਯ।
ਸੀਦਨ੍ਤੀਵ ਮਮਙ੍ਗਾਨਿ, ਪਸੁਪ੍ਪਯਮੁਹੁਤ੍ਤਕਂ॥

''ਤਤੋ ਸੀਸਂ ਮਮਙ੍ਕੇ ਸਾ, ਕਤ੍ਵਾ ਸਯਿ ਸੁਲੋਚਨਾ।
ਤਸ੍ਸਾ ਨਲਾਟੇ ਪਤਿਤਾ, ਲੁਦ੍ਦਾ ਪਰਮਦਾਰੁਣਾ॥

''ਸਹ ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਪਾਤੇਨ, ਪਿਲ਼ਕਾ ਉਪਪਜ੍ਜਥ।
ਪਗ੍ਘਰਿਂਸੁ ਪਭਿਨ੍ਨਾ ਚ, ਕੁਣਪਾ ਪੁਬ੍ਬਲੋਹਿਤਾ॥

''ਪਭਿਨ੍ਨਂ ਵਦਨਞ੍ਚਾਪਿ, ਕੁਣਪਂ ਪੂਤਿਗਨ੍ਧਨਂ।
ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਂ ਵਿਨਿਲਞ੍ਚ, ਪੁਬ੍ਬਞ੍ਚਾਪਿ ਸਰੀਰਕਂ॥

''ਸਾ ਪਵੇਦਿਤਸਬ੍ਬਙ੍ਗੀ, ਨਿਸ੍ਸਸਨ੍ਤੀ ਮੁਹੁਂ ਮੁਹੁਂ।
ਵੇਦਯਨ੍ਤੀ ਸਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਕਰੁਣਂ ਪਰਿਦੇਵਯਿ॥

''ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ ਹੋਮਿ, ਫੁਸਯਨ੍ਤਿ ਚ ਵੇਦਨਾ।
ਮਹਾਦੁਕ੍ਖੇ ਨਿਮੁਗ੍ਗਮ੍ਹਿ, ਸਰਣਂ ਹੋਹਿ ਮੇ ਸਖੀ॥

''ਕੁਹਿਂ ਵਦਨਸੋਤਂ ਤੇ, ਕੁਹਿਂ ਤੇ ਤੁਙ੍ਗਨਾਸਿਕਾ।
ਤਮ੍ਬਬਿਮ੍ਬਵਰੋਟ੍ਠਨ੍ਤੇ, ਵਦਨਂ ਤੇ ਕੁਹਿਂ ਗਤਂ॥

''ਕੁਹਿਂ ਸਸੀਨਿਭਂ ਵਣ੍ਣਂ, ਕਮ੍ਬੁਗੀਵਾ ਕੁਹਿਂ ਗਤਾ।
ਦੋਲ਼ਾ ਲੋਲਾਵ ਤੇ ਕਣ੍ਣਾ, ਵੇਵਣ੍ਣਂ ਸਮੁਪਾਗਤਾ॥

''ਮਕੁਲ਼ਖਾਰਕਾਕਾਰਾ, ਕਲਿਕਾਵ ਪਯੋਧਰਾ।
ਪਭਿਨ੍ਨਾ ਪੂਤਿਕੁਣਪਾ, ਦੁਟ੍ਠਗਨ੍ਧਿਤ੍ਤਮਾਗਤਾ॥

''ਵੇਦਿਮਜ੍ਝਾਵ ਸੁਸ੍ਸੋਣੀ, ਸੂਨਾਵ ਨੀਤਕਿਬ੍ਬਿਸਾ।
ਜਾਤਾ ਅਮਜ੍ਝਭਰਿਤਾ, ਅਹੋ ਰੂਪਮਸਸ੍ਸਤਂ॥

''ਸਬ੍ਬਂ ਸਰੀਰਸਞ੍ਜਾਤਂ, ਪੂਤਿਗਨ੍ਧਂ ਭਯਾਨਕਂ।
ਸੁਸਾਨਮਿਵ ਬੀਭਚ੍ਛਂ, ਰਮਨ੍ਤੇ ਯਤ੍ਥ ਬਾਲਿਸਾ॥

''ਤਦਾ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਭਾਤਾ ਮੇ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।

ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਂਵਿਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਮਂ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

''ਆਤੁਰਂ ਕੁਣਪਂ ਪੂਤਿਂ, ਪਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯਂ।
ਅਸੁਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਹਿ, ਏਕਗ੍ਗਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ॥

''ਯਥਾ ਇਦਂ ਤਥਾ ਏਤਂ, ਯਥਾ ਏਤਂ ਤਥਾ ਇਦਂ।
ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਂ ਪੂਤਿਕਂ ਵਾਤਿ, ਬਾਲਾਨਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਂ॥

''ਏਵਮੇਤਂ ਅਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀ, ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਮਤਨ੍ਦਿਤਾ।
ਤਤੋ ਸਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝ ਦਕ੍ਖਿਸਂ॥

''ਤਤੋਹਂ ਅਤਿਸਂਵਿਗ੍ਗਾ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਾਥਾ ਸੁਭਾਸਿਤਾ।
ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਿਤਾਵਹਂ ਸਨ੍ਤੀ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

''ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਹਂ, ਸਦਾ ਝਾਨਪਰਾਯਣਾ।
ਜਿਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੁਣੇ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ **''ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦੇਸਿਤਾਹਿ ਤੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ –

੮੫. ''ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾਯ, ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਿਯਾ ਯੋਨਿਸੋ।
ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਯਂ ਕਾਯੋ, ਦਿਟ੍ਠੋ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰੋ॥

੮੬. ''ਅਥ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਹਂ ਕਾਯੇ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਵਿਰਜ੍ਜਹਂ।
ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ, ਉਪਸਨ੍ਤਾਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਵਮੇਤਂ ਅਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀ...ਪੇ॰... ਦਕ੍ਖਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਆਤੁਰਾਦਿਸਭਾਵਂ ਕਾਯਂ ਏਵਂ ''ਯਥਾ ਇਦਂ ਤਥਾ ਏਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ **ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ** ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਅਤਨ੍ਦਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਤੋ ਘੋਸਹੇਤੁਕਂ ਸੁਤਮਯਞਾਣਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, **ਤਤੋ** ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਸਕਾਯ**ਭਾਵਨਾਮਯਾਯ **ਪਞ੍ਞਾਯ** ਯਾਥਾਵਤੋ ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗਕਰਣੇਨ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝ, ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ **ਦਕ੍ਖਿਸਂ** ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਆਭੋਗਪੁਰੇਚਾਰਿਕੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ **ਅਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀ** ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੇਨਾਹ **''ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾਯਾ''**ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾਯ ਯੋਨਿਸੋ** ਉਪਾਯੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ **ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਿਯਾ** ਵੀਮਂਸਨ੍ਤਿਯਾ, **ਅਯਂ** ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸਙ੍ਖਾਤੋ **ਕਾਯੋ** ਸਸਨ੍ਤਾਨਪਰਸਨ੍ਤਾਨਵਿਭਾਗਤੋ **ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰੋ** ਯਥਾਭੂਤਂ ਦਿਟ੍ਠੋ।

ਅਥ ਤਥਾ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾ **ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਹਂ ਕਾਯੇ** ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਸਹਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਂ, ਵਿਸੇਸਤੋਵ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ **ਵਿਰਜ੍ਜਿ** ਵਿਰਾਗਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂ, ਅਹਂ ਯਥਾਭੂਤਾਯ ਅਪ੍ਪਮਾਦਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਤ੍ਥਕਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ

ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਿ**ਸਂਯੁਤ੍ਤਾ** ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਚ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਚ ਅਮ੍ਹੀਤਿ।

ਸੁਨ੍ਦਰੀਨਨ੍ਦਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਨਨ੍ਦੁਤ੍ਤਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਗ੍ਗਿਂ ਚਨ੍ਦਞ੍ਚਾਤਿਆਦਿਕਾ ਨਨ੍ਦੁਤ੍ਤਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੁਰੁਰਟ੍ਠੇ ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮਨਿਗਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ , ਏਕਚ੍ਚਾਨਿ ਵਿਜ੍ਜਾਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨਾਨਿ ਚ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਾਦਪ੍ਪਸੁਤਾ ਜਮ੍ਬੁਸਾਖਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਦਾਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾ ਵਿਯ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਤਲੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਰਾਜਯਂ ਪਤ੍ਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੮੭. ''ਅਗ੍ਗਿਂ ਚਨ੍ਦਞ੍ਚ ਸੂਰਿਯਞ੍ਚ, ਦੇਵਤਾ ਚ ਨਮਸ੍ਸਿਹਂ।
ਨਦੀਤਿਤ੍ਥਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ, ਉਦਕਂ ਓਰੁਹਾਮਿਹਂ॥

੮੮. ''ਬਹੂਵਤਸਮਾਦਾਨਾ, ਅਡ੍ਢਂ ਸੀਸਸ੍ਸ ਓਲਿਖਿਂ।
ਛਮਾਯ ਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਮਿ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਭਤ੍ਤਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜਹਂ॥

੮੯. ''ਵਿਭੂਸਾਮਣ੍ਡਨਰਤਾ, ਨ੍ਹਾਪਨੁਚ੍ਛਾਦਨੇਹਿ ਚ।
ਉਪਕਾਸਿਂ ਇਮਂ ਕਾਯਂ, ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤਾ॥

੯੦. ''ਤਤੋ ਸਦ੍ਧਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਾਯਂ ਯਥਾਭੂਤਂ, ਕਾਮਰਾਗੋ ਸਮੂਹਤੋ॥

੯੧. ''ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਇਚ੍ਛਾ ਚ ਪਤ੍ਥਨਾਪਿ ਚ।
ਸਬ੍ਬਯੋਗਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ, ਸਨ੍ਤਿਂ ਪਾਪੁਣਿ ਚੇਤਸੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਪਞ੍ਚ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਗ੍ਗਿਂ ਚਨ੍ਦਞ੍ਚ ਸੂਰਿਯਞ੍ਚ, ਦੇਵਤਾ ਚ ਨਮਸ੍ਸਿਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਪ੍ਪਮੁਖਾ ਦੇਵਾਤਿ ਇਨ੍ਦਾਨਂ ਦੇਵਾਨਂ ਆਰਾਧਨਤ੍ਥਂ ਆਹੁਤਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਞ੍ਚ, ਮਾਸੇ ਮਾਸੇ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਾਯ ਚਨ੍ਦਞ੍ਚ, ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਸਾਯਂ ਪਾਤਂ ਸੂਰਿਯਞ੍ਚ, ਅਞ੍ਞਾ ਚ ਬਾਹਿਰਾ ਹਿਰਞ੍ਞਗਬ੍ਭਾਦਯੋ ਦੇਵਤਾ ਚ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੀ ਨਮਸ੍ਸਿਹਂ ਨਮਕ੍ਕਾਰਂ ਅਹਂ ਅਕਾਸਿਂ। **ਨਦੀਤਿਤ੍ਥਾਨਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ, ਉਦਕਂ ਓਰੁਹਾਮਿਹ**ਨ੍ਤਿ ਗਙ੍ਗਾਦੀਨਂ ਨਦੀਨਂ ਪੂਜਾਤਿਤ੍ਥਾਨਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਯਂ ਪਾਤਂ ਉਦਕਂ ਓਤਰਾਮਿ ਉਦਕੇ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਗਸਿਞ੍ਚਨਂ ਕਰੋਮਿ।

ਬਹੂਵਤਸਮਾਦਾਨਾਤਿ ਪਞ੍ਚਾਤਪਤਪ੍ਪਨਾਦਿ ਬਹੁਵਿਧਵਤਸਮਾਦਾਨਾ। ਗਾਥਾਸੁਖਤ੍ਥਂ ਬਹੂਤਿ ਦੀਘਕਰਣਂ। **ਅਡ੍ਢਂ ਸੀਸਸ੍ਸ ਓਲਿਖਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਸੀਸਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਮੇਵ ਮੁਣ੍ਡੇਮਿ। ਕੇਚਿ ''ਅਡ੍ਢਂ ਸੀਸਸ੍ਸ ਓਲਿਖਿਨ੍ਤਿ ਕੇਸਕਲਾਪਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਂ ਜਟਾਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ

ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਡ੍ਢਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਛਮਾਯ ਸੇਯਜਂ ਕਪ੍ਪੇਮੀ**ਤਿ ਥਣ੍ਡਿਲਸਾਯਿਨੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਸਯਾਮਿ। **ਰਤ੍ਤਿਂ ਭਤ੍ਤਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜਹ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤੂਪਰਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਯਂ ਭੋਜਨਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜਿਂ।

ਵਿਭੂਸਾਮਣ੍ਡਨਰਤਾਤਿ ਚਿਰਕਾਲਂ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੇਨ ਕਿਲਨ੍ਤਕਾਯਾ ‘‘ਏਵਂ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਕਿਲਮਨੇਨ ਨਤ੍ਥਿ ਪਞ੍ਞਾਸੁਦ੍ਧਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਤੋਸਨਵਸੇਨ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਤਪ੍ਪਨੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ ਸਿਯਾ’’ਤਿ ਮਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਕਾਯਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ ਵਿਭੂਸਾਯਂ ਮਣ੍ਡਨੇ ਚ ਰਤਾ ਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਣੇ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਮਣ੍ਡਨੇ ਚ ਅਭਿਰਤਾ। **ਨ੍ਹਾਪਨੁਚ੍ਛਾਦਨੇਹਿ ਚਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਬਾਹਨਾਦੀਨਿ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਪਨੇਨ ਉਚ੍ਛਾਦਨੇਨ ਚ। **ਉਪਕਾਸਿਂ ਇਮਂ ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਮਮ ਕਾਯਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਿਂ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸਿਂ। **ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਕਾਯਦਲ੍ਹੀਬਹੁਲਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤਾ ਅਭਿਣ੍ਹਂ ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਅਹੋਸਿਂ।

ਤਤੋ ਸਦ੍ਧਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਏਵਂ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਵਤਾਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਦਲ੍ਹੀਬਹੁਲਾ ਵਾਦਪ੍ਪਸੁਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਲਦ੍ਧੋਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਾ ਸਦ੍ਧਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਾਯਂ ਯਥਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਹ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਯ ਇਮਂ ਮਮ ਕਾਯਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਾਮਰਾਗੋ ਸਮੂਹਤੋ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ **ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਇਚ੍ਛਾ ਚ ਪਤ੍ਥਨਾਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਸਯਾਭਿਲਾਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਇਚ੍ਛਾ ਚ ਆਯਤਿਭਵਾਭਿਲਾਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਤ੍ਥਨਾਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਾਪਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ । **ਸਨ੍ਤਿਂ ਪਾਪੁਣਿ ਚੇਤਸੋ**ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤਿਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਪਾਪੁਣਿਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਨ੍ਦੁਤ੍ਤਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਮਿਤ੍ਤਾਕਾਲ਼ੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿਆਦਿਕਾ ਮਿਤ੍ਤਾਕਾਲ਼ਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਕੁਰੁਰਟ੍ਠੇ ਕਮ੍ਮਾਸਧਮ੍ਮਨਿਗਮੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾਯ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਗਿਦ੍ਧਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤੀ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੯੨. ‘‘ਸਦ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਵਿਚਰਿਂਹਂ ਤੇਨ ਤੇਨ, ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਉਸ੍ਸੁਕਾ॥

੯੩. ‘‘ਰਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਰਮਂ ਅਤ੍ਥਂ, ਹੀਨਮਤ੍ਥਂ ਅਸੇਵਿਹਂ।
ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥਂ ਨ ਬੁਜ੍ਝਿਹਂ॥

੯੪. ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਅਹੁ ਸਂਵੇਗੋ, ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਵਿਹਾਰਕੇ।
ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਾਮ੍ਹਿ, ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸਮਾਗਤਾ॥

੯੫. ‘‘ਅਪ੍ਪਕਂ ਜੀਵਿਤਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਜਰਾ ਬ੍ਯਾਧਿ ਚ ਮਦ੍ਦਤਿ।
ਪੁਰਾਯਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਕਾਯੋ, ਨ ਮੇ ਕਾਲੋ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁਂ॥

੯੬. ''ਯਥਾਭੂਤਮਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀ, ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਉਟ੍ਠਾਸਿਂ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਚਰਿਂਹਂ ਤੇਨ ਤੇਨ, ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਉਸ੍ਸੁਕਾ**ਤਿ ਲਾਭੇ ਚ ਸਕ੍ਕਾਰੇ ਚ ਉਸ੍ਸੁਕਾ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਕਥਾਦਿਨਾ ਲਾਭੁਪ੍ਪਾਦਹੇਤੁਨਾ ਵਿਚਰਿਂ ਅਹਂ।

ਰਿਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਰਮਂ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਾਦਿਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਅਤ੍ਥਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ। **ਹੀਨਮਤ੍ਥਂ ਅਸੇਵਿਹ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਙ੍ਖਾਤਆਮਿਸਭਾਵਤੋ ਹੀਨਂ ਲਾਮਕਂ ਅਤ੍ਥਂ ਅਯੋਨਿਸੋ ਪਰਿਯੇਸਨਾਯ ਪਟਿਸੇਵਿਂ ਅਹਂ। **ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਾਨਮਦਤਣ੍ਹਾਦੀਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ **ਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਥਂ** ਸਮਣਕਿਚ੍ਚਂ **ਨ ਬੁਜ੍ਝਿਂ** ਨ ਜਾਨਿਂ ਅਹਂ।

ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਵਿਹਾਰਕੇਤਿ ਮਮ ਵਸਨਕਓਵਰਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਅਹੁ ਸਂਵੇਗੋ। ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਆਹ "**ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਾਮ੍ਹੀ**"ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਾਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਯਾਵਦੇਵ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਮਿਦਂ ਸਾਸਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਅਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤੀ ਤਸ੍ਸ ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਮ੍ਹੀਤਿ। **ਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸਮਾਗਤਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਾਦਨਤਣ੍ਹਾਯ ਵਸਂ ਉਪਗਤਾ।

ਅਪ੍ਪਕਂ ਜੀਵਿਤਂ ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਾ ਵਜ੍ਜਿਤਤੋ ਬਹੂਪਦ੍ਦਵਤੋ ਚ ਮਮ ਜੀਵਿਤਂ ਅਪ੍ਪਕਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਲਹੁਕਂ। **ਜਰਾ ਬਜਾਧਿ ਚ ਮਦ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਪੋਥੇਨ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਤਾ ਵਿਯ ਜਰਾ ਬਜਾਧਿ ਚ ਮਦ੍ਦਤਿ ਨਿਮ੍ਮਥਤਿ। ''ਮਦ੍ਦਰੇ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਪੁਰਾਯਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਕਾਯੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਪੁਰਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਏਕਂਸਿਕੋ ਭੇਦੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਨ ਮੇ ਕਾਲੋ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁਂ** ਅਯਂ ਕਾਲੋ ਅਟ੍ਠਕ੍ਖਣਵਜ੍ਜਿਤੋ ਨਵਮੋ ਖਣੋ, ਸੋ ਪਮਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਤਸ੍ਸਾਹੁਂ ਸਂਵੇਗੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਯਥਾਭੂਤਮਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਯਥਾਭੂਤਮਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀ। ਕਿਂ ਅਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ "**ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯ**"ਨ੍ਤਿ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਰੂਪਸਮੁਦਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੫੦) ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਪ੍ਪਭੇਦਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧਞ੍ਚ ਉਦਯਬ੍ਬਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚ ਭਵੇਹਿ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਉਟ੍ਠਾਸਿਂ, ਉਭਤੋ ਉਟ੍ਠਾਨੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਭਵਤ੍ਤਯਤੋ ਚਾਤਿ ਵੁਟ੍ਠਿਤਾ ਅਹੋਸਿਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਮਿਤ੍ਤਾਕਾਲ਼ੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਕੁਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਗਾਰਸ੍ਮਿਂ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਸਕੁਲਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਵੇਮਾਤਿਕਭਗਿਨੀ **ਨਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ। ਸਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੀ ਪਣਿਧਾਨਮਕਾਸਿ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵਂ ਬਹੁਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਏਕਚਾਰਿਨੀ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਤੇਲਭਿਕ੍ਖਾਯ ਆਹਿਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ ਤੇਲਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਤੇਲੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਚੇਤਿਯੇ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪਪੂਜਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਤਾਵਤਿਂਸੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਦੇਵੇਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਸਕੁਲਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਜੇਤਵਨਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ

ਸਞ੍ਜਾਤਸੰਵੇਗਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੀ ਵਾਯਮਨ੍ਤੀ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੧੩੧-੧੬੫) –

‘‘ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਹਿਤਾਯ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰ, ਸੁਖਾਯ ਵਦਤੰ ਵਰੋ।
ਅਤ੍ਥਾਯ ਪੁਰਿਸਾਜਞ੍ਞੋ, ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਦੇਵਕੇ॥

‘‘ਯਸਗ੍ਗਪਤ੍ਤੋ ਸਿਰਿਮਾ, ਕਿਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਗਤੋ ਜਿਨੋ।
ਪੂਜਿਤੋ ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ, ਦਿਸਾ ਸਬ੍ਬਾਸੁ ਵਿਸ੍ਸੁਤੋ॥

‘‘ਉਤ੍ତਿਣ੍ਣਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੋ ਸੋ, ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਕਥੰਕਥੋ।
ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਪਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਮੁਤ੍ਤਮੰ॥

‘‘ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਾ ਨਰੁਤ੍ਤਮੋ।
ਅਨਕ੍ਖਾਤਞ੍ਚ ਅਕ੍ਖਾਸਿ, ਅਸਞ੍ਜਾਤਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਨੀ॥

‘‘ਮਗ੍ਗਞ੍ਞੂ ਚ ਮਗ੍ਗਵਿਦੂ, ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਾਯੀ ਨਰਾਸਭੋ।
ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕੁਸਲੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਸਾਰਥੀਨੰ ਵਰੁਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ ਨਾਯਕੋ।
ਨਿਮੁਗ੍ਗੇ ਕਾਮਪਙ੍ਕਮ੍ਹਿ, ਸਮੁਦ੍ਧਰਤਿ ਪਾਣਿਨੇ॥

‘‘ਤਦਾਹੰ ਹੰਸਵਤਿਯੰ, ਜਾਤਾ ਖਤ੍ਤਿਯਨਨ੍ਦਨਾ।
ਸੁਰੂਪਾ ਸਧਨਾ ਚਾਪਿ, ਦਯਿਤਾ ਚ ਸਿਰੀਮਤੀ॥

‘‘ਆਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਮਹਾਰਞ੍ਞੋ, ਧੀਤਾ ਪਰਮਸੋਭਨਾ।
ਵੇਮਾਤਾ ਭਗਿਨੀ ਚਾਪਿ, ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਨਾਮਿਨੋ॥

‘‘ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਹਿ ਸਹਿਤਾ, ਸਬ੍ਬਾਭਰਣਭੂਸਿਤਾ।
ਉਪਾਗਮ੍ਮ ਮਹਾਵੀਰੰ, ਅਸ੍ਸੋਸਿਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ॥

‘‘ਤਦਾ ਹਿ ਸੋ ਲੋਕਗਰੁ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕੰ।
ਕਿਤ੍ਤਯੰ ਪਰਿਸਾਮਜ੍ਝੇ, ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ ਤੰ॥

‘‘ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਤਮਹੰ ਹਟ੍ਠਾ, ਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾਨ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।
ਪੂਜਿਤ੍ਵਾਨ ਚ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਅਪਤ੍ਥਯਿਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਅਵੋਚ ਮੰ ਸਤ੍ਥਾ, ਨਨ੍ਦੇ ਲਚ੍ਛਸਿ ਪਤ੍ਥਿਤੰ।

ਪਦੀਪਧਮ੍ਮਦਾਨਾਨਂ, ਫਲਮੇਤਂ ਸੁਨਿਚ੍ਛਿਤਂ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭවੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭවਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਸਕੁਲਾ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾවਿਕਾ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍වਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾවਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ වਦਤਂ වਰੋ॥

‘‘ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਿਨੀ ਆਸਿਂ, ਤਦਾਹਂ ਏਕਚਾਰਿਨੀ।
ਭਿਕ੍ਖਾਯ වਿਚਰਿਤ੍වਾਨ, ਅਲਭਿਂ ਤੇਲਮਤ੍ਤਕਂ॥

‘‘ਤੇਨ ਦੀਪਂ ਪਦੀਪੇਤ੍වਾ, ਉਪਟ੍ਠਿਂ ਸਬ੍ਬਸਂවਰਿਂ।
ਚੇਤਿਯਂ ਦ੍වਿਪਦਗ੍ਗਸ੍ਸ, වਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍වਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾවਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੂਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ වਾਹਸਾ।
ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਿ ਮਹਾਦੀਪਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਤਾਯ ਮੇ॥

‘‘ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟਂ ਤਿਰੋਸੇਲਂ, ਸਮਤਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਪਬ੍ਬਤਂ।
ਪਸ੍ਸਾਮਹਂ ਯਦਿਚ੍ਛਾਮਿ, ਦੀਪਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘වਿਸੁਦ੍ਧਨਯਨਾ ਹੋਮਿ, ਯਸਸਾ ਚ ਜਲਾਮਹਂ।
ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾවਤੀ ਚੇව, ਦੀਪਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭවੇ ਦਾਨਿ, ਜਾਤਾ වਿਪ੍ਪਕੁਲੇ ਅਹਂ।
ਪਹੂਤਧਨਧਞ੍ਞਮ੍ਹਿ, ਮੁਦਿਤੇ ਰਾਜਪੂਜਿਤੇ॥

‘‘ਅਹਂ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸਬ੍ਬਾਭਰਣਭੂਸਿਤਾ।
ਪੁਰਪ੍ਪවੇਸੇ ਸੁਗਤਂ, වਾਤਪਾਨੇ ਠਿਤਾ ਅਹਂ॥

‘‘ਦਿਸ੍වਾ ਜਲਨ੍ਤਂ ਯਸਸਾ, ਦੇවਮਨੁਸ੍ਸਸਕ੍ਕਤਂ।
ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ වਿਭੂਸਿਤਂ॥

‘‘ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਮਨਾ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਰੋਚਯਿਂ।
ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਕਾਲੇਨ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਪਰਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਜਾਨਾਮਿ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਸਿਂ ਸੁਨਿਮ੍ਮਲਾ॥

‘‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿਸਮੂਹਤਾ॥

‘‘ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

‘‘ਤਤੋ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮਂ।
ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗਾ, ਸਕੁਲਾਤਿ ਨਰੁਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ…ਪੇ॰… ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣੇ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੯੭. ‘‘ਅਗਾਰਸ੍ਮਿਂ ਵਸਨ੍ਤੀਹਂ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਅਦ੍ਦਸਂ ਵਿਰਜਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਦਮਚ੍ਚੁਤਂ॥

੯੮. ‘‘ਸਾਹਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਧੀਤਰਞ੍ਚ, ਧਨਧਞ੍ਞਞ੍ਚ ਛਡ੍ਡਿਯ।
ਕੇਸੇ ਛੇਦਾਪਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

੯੯. ‘‘ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਅਹਂ ਸਨ੍ਤੀ, ਭਾਵੇਨ੍ਤੀ ਮਗ੍ਗਮਞ੍ਜਸਂ।
ਪਹਾਸਿਂ ਰਾਗਦੋਸਞ੍ਚ, ਤਦੇਕਟ੍ਠੇ ਚ ਆਸਵੇ॥

੧੦੦.‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ, ਪੁਬ੍ਬਜਾਤਿਮਨੁਸ੍ਸਰਿਂ।
ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ, ਵਿਮਲਂ ਸਾਧੁਭਾਵਿਤਂ॥

੧੦੧.‘‘ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਪਰਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਹੇਤੁਜਾਤੇ ਪਲੋਕਿਤੇ।
ਪਹਾਸਿਂ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਸੀਤਿਭੂਤਾਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਗਾਰਸ੍ਮਿਂ ਵਸਨ੍ਤੀਹਂ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ**ਤਿ ਅਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਮਾਨਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚਤੁਸਚ੍ਚਗਬ੍ਭਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਅਦ੍ਦਸਂ ਵਿਰਜਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਦਮਚ੍ਚੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਰਜਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਵਿਰਜਂ, ਵਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਚਵਨਾਭਾਵਤੋ ਅਧਿਗਤਾਨਂ ਅਚ੍ਚੁਤਿਹੇਤੁਤਾਯ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਚ੍ਚੁਤਂ, ਪਦਨ੍ਤਿ ਚ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਅਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਂ, ਸਹਸ੍ਸਨਯਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇਨ ਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਨਾ ਅਦ੍ਦਸਂ ਪਸ੍ਸਿਂ।

ਸਾਹਨ੍ਤਿ ਸਾ ਅਹਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਹੋਮਿ।

ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਅਹਂ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਹਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਵ ਸਮਾਨਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸੇ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਏਵ। **ਭਾਵੇਨ੍ਤੀ ਮਗ੍ਗਮਞ੍ਜਸ**ਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਜਸਂ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ। **ਤਦੇਕਟ੍ਠੇ ਚ ਆਸਵੇ**ਤਿ ਰਾਗਦੋਸੇਹਿ ਸਹਜੇਕਟ੍ਠੇ ਪਹਾਨੇਕਟ੍ਠੇ ਚ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੇ ਆਸਵੇ **ਪਹਾਸਿਂ** ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਂ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਾਤਿ ਵਸ੍ਸੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਵਿਮਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤਾਯ ਵਿਗਤਮਲਂ, **ਸਾਧੁ** ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਸਮ੍ਮਦੇਵ **ਭਾਵਿਤਂ**, ਸਾਧੂਹਿ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ **ਭਾਵਿਤਂ** ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਸਙ੍ਖਾਰੇਤਿ ਤੇਭੂਮਕਸਙ੍ਖਾਰੇ। **ਪਰਤੋ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਤੋ। **ਹੇਤੁਜਾਤੇ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਪਲੋਕਿਤੇ**ਤਿ ਪਲੁਜ੍ਜਨਸਭਾਵੇ ਪਭਙ੍ਗੁਨੇ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਪਹਾਸਿਂ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਆਸਵੇ ਪਜਹਿਂ, ਖੇਪੇਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸਕੁਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸੋਣਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦਸ ਪੁਤ੍ਤੇ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾਤਿਆਦਿਕਾ ਸੋਣਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਤਿਕੁਲਂ ਗਤਾ ਦਸ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਲਭਿਤ੍ਵਾ **ਬਹੁਪੁਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। ਸਾ ਸਾਮਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਘਰਾਵਾਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਧਨਂ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਪੇਸਿ। ਤਂ ਪੁਤ੍ਤਾ ਚ ਧੀਤਰੋ ਚ ਕਤਿਪਾਹਮੇਵ ਉਪਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭਵਂ ਅਕਂਸੁ। ਸਾ ‘‘ਕਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਇਮੇਹਿ ਪਰਿਭਵਾਯ ਘਰੇ ਵਸਨ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁਂ। ਸਾ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ‘‘ਅਹਂ ਮਹਲ੍ਲਿਕਾਕਾਲੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾਯ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ‘‘ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੇ ਏਕਥਮ੍ਭਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਵਿਜਹਮਾਨਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਚਙ੍ਕਮਮਾਨਾਪਿ ‘‘ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਠਾਨੇ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਮੇ ਸੀਸਂ ਪਟਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਵਿਜਹਮਾਨਾਵ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਤਾਯ ਪਾਕਟਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਓਭਾਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ –

‘‘ਯੋ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤਂ ਜੀਵੇ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਧਮ੍ਮਮੁਤ੍ਤਮਂ।

ਏਕਾਹੰ ਜੀਵਿਤੰ ਸੇਯਜੋ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਧਮ੍ਮਮੁਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੧੫) –

ਗਾਥੰ ਅਭਾਸਿ। ਸਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੨੨੦-੨੪੩) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਤਦਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਜਾਤਾ, ਸੁਖਿਤਾ ਪੂਜਿਤਾ ਪਿਯਾ।
ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਮੁਨਿਵਰੰ, ਅਸ੍ਸੋਸਿੰ ਮਧੁਰੰ ਵਚੰ॥

''ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾਨਗ੍ਗੰ, ਵਣ੍ਣੇਸਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਜਿਨੋ।
ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾਨ ਸਤ੍ਥੁਨੋ॥

''ਅਭਿਵਾਦਿਯ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਠਾਨੰ ਤੰ ਪਤ੍ਥਯਿੰ ਤਦਾ।
ਅਨੁਮੋਦਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਸਿਜ੍ਝਤੰ ਪਣਿਧੀ ਤਵ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਸੋਣਾਤਿ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਿਕਾ॥

''ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਯਾਵਜੀਵੰ ਤਦਾ ਜਿਨੰ।
ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਪਰਿਚਰਿੰ, ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਿਨਾਯਕੰ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸੰ ਦੇਹੰ, ਤਾਵਤਿੰਸਮਗਚ੍ਛਹੰ॥

''ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਅਹੰ।
ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪੁਰਵਰੇ, ਇਦ੍ਧੇ ਫੀਤੇ ਮਹਦ੍ਧਨੇ॥

''ਯਦਾ ਚ ਯੋਬ੍ਬਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤਿਕੁਲੰ ਅਹੰ।
ਦਸ ਪੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਜਨਿੰ, ਸੁਰੂਪਾਨਿ ਵਿਸੇਸਤੋ॥

''ਸੁਖੇਧਿਤਾ ਚ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਜਨਨੇਤ੍ਤਮਨੋਹਰਾ।
ਅਮਿਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਰੁਚਿਤਾ, ਮਮ ਪਗੇਵ ਤੇ ਸਿਯਾ॥

''ਤਤੋ ਮਯ੍ਹੰ ਅਕਾਮਾਯ, ਦਸਪੁਤ੍ਤਪੁਰਕ੍ਖਤੋ।
ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਥ ਸ ਮੇ ਭਤ੍ਤਾ, ਦੇਵਦੇਵਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

''ਤਦੇਕਿਕਾ ਵਿਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ਜੀਵਿਤੇਨਾਲਮਤ੍ਥੁ ਮੇ।
ਚਤ੍ਤਾਯ ਪਤਿਪੁਤ੍ਤੇਹਿ, ਵੁਡ੍ਢਾਯ ਚ ਵਰਾਕਿਯਾ॥

''ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਂ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ ਯਤ੍ਥ ਮੇ ਪਤਿ।
ਏਵਾਹਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

''ਤਤੋ ਚ ਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ।
ਵਿਹਾਯ ਗਚ੍ਛੁਮੋਵਾਦਂ, ਤਾਪੇਹਿ ਉਦਕਂ ਇਤਿ॥

''ਤਦਾ ਉਦਕਮਾਹਿਤ੍ਵਾ, ਓਕਿਰਿਤ੍ਵਾਨ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ।
ਚੁਲ੍ਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸੀਨਾ, ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਦਹਿਂ॥

''ਖਨ੍ਧੇ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਚ ਅਨਤ੍ਤਤੋ।
ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

''ਤਦਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਉਣ੍ਹੋਦਕਮਪੁਚ੍ਛਿਸੁਂ।
ਤੇਜੋਧਾਤੁਮਧਿਟ੍ਠਾਯ, ਖਿਪ੍ਪਂ ਸਨ੍ਤਾਪਯਿਂ ਜਲਂ॥

''ਵਿਮ੍ਹਿਤਾ ਤਾ ਜਿਨਵਰਂ, ਏਤਮਤ੍ਥਮਸਾਵਯੁਂ।
ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤੋ ਨਾਥੋ, ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਥ॥

''ਯੋ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤਂ ਜੀਵੇ, ਕੁਸੀਤੋ ਹੀਨਵੀਰਿਯੋ।
ਏਕਾਹਂ ਜੀਵਿਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਵੀਰਿਯਮਾਰਭਤੋ ਦਲ੍ਹਂ॥

''ਆਰਾਧਿਤੋ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਮਯਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾਨਗ੍ਗਂ, ਮਮਾਹ ਸ ਮਹਾਮੁਨਿ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਥ ਨਂ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੧੦੨.''ਦਸ ਪੁਤ੍ਤੇ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾ, ਅਸ੍ਮਿਂ ਰੂਪਸਮੁਸ੍ਸਯੇ।
ਤਤੋਹਂ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਜਿਣ੍ਣਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂ॥

੧੦੩.''ਸਾ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਯੋ।
ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਨ, ਕੇਸੇ ਛੇਤ੍ਵਾਨ ਪਬ੍ਬਜਿਂ॥

੧੦੪.''ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਯਤ੍ਥ ਮੇ ਵੁਸਿਤਂ ਪੁਰੇ॥

੧੦੫.‘‘ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਮਿ, ਏਕਗ੍ਗਾ ਸੁਸਮਾਹਿਤਾ।
ਅਨਨ੍ਤਰਾਵਿਮੋਕ੍ਖਾਸਿਂ, ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ॥

੧੦੬.‘‘ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਕਾ।
ਧਿ ਤਵਤ੍ਥੁ ਜਰੇ ਜਮ੍ਮੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਰੂਪਸਮੁਸ੍ਸਯੇ**ਤਿ ਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯੇ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਰੂਪਸਦ੍ਦੋ ‘‘ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੬੦) ਰੂਪਾਯਤਨੇ ਆਗਤੋ। ‘‘ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੮੧) ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇ। ‘‘ਪਿਯਰੂਪੇ ਸਾਤਰੂਪੇ ਰਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੦੯) ਸਭਾਵੇ। ‘‘ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੩੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੨੭-੪੩੪) ਕਸਿਣਾਯਤਨੇ। ‘‘ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੩੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੫-੪੪੨) ਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇ। ‘‘ਅਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਨ੍ਹਾਰੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਮਂਸਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਚਮ੍ਮਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਆਕਾਸੋ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਰੂਪਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖਂ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੦੬) ਰੂਪਕਾਯੇ। ਇਧਾਪਿ ਰੂਪਕਾਯੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਸਮੁਸ੍ਸਯ**ਸਦ੍ਦੋਪਿ ਅਟ੍ਠੀਨਂ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯੋ। ‘‘ਸਤਨ੍ਤਿ ਸਮੁਸ੍ਸਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਿਸਰੀਰਪਰਿਯਾਯੇ। ‘‘ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿਂ ਪੂਤਿਂ, ਪਸ੍ਸ ਨਨ੍ਦੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਥੇਰਗਾ॰ ੧੯) ਸਰੀਰੇ। ਇਧਾਪਿ ਸਰੀਰੇ ਏਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਰੂਪਸਮੁਸ੍ਸਯੇ’’ਤਿ, ਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯੇ ਸਰੀਰੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ। ਅਸ੍ਮਿਂ ਰੂਪਸਮੁਸ੍ਸਯੇਤਿ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਰੂਪਸਮੁਸ੍ਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਰੂਪਕਾਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦਸ ਪੁਤ੍ਤੇ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਦਸਪੁਤ੍ਤਵਿਜਾਯਨਹੇਤੁ। ਸਾ ਹਿ ਪਠਮਵਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਕੇ ਵਿਜਾਯਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਦੁਬ੍ਬਲਸਰੀਰਾ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਾ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਤਤੋਹਂ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਜਿਣ੍ਣਾ**”ਤਿ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਤੋ, **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ। ਪੁਨ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਰਣੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ।

ਅਨਨ੍ਤਰਾਵਿਮੋਕ੍ਖਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਆਸਿਂ। ਰੂਪੀ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿਆਦਯੋ ਹਿ ਅਟ੍ਠਪਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਅਨਨ੍ਤਰਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਹਿ ਫਲਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਿ ਪਠਮਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਸਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਅਨਨ੍ਤਰਵਿਮੋਕ੍ਖਾ ਨਾਮ, ਯਥਾ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਕਸਮਾਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਆਸਿਂ।

ਏਵਂ ਵਿਜ੍ਜਾਤ੍ਤਯਂ ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇਨ ਕੂਟਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ ਉਦਾਨੇਤ੍ਵਾ, ਇਦਾਨਿ ਜਰਾਯ ਚਿਰਕਾਲਂ ਉਪਦ੍ਦੁਤਸਰੀਰਂ ਵਿਗਰਹਨ੍ਤੀ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਤਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ “**ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ**”ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਧਿ ਤਵਤ੍ਥੁ ਜਰੇ ਜਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਸਿਥਿਲਭਾਵਕਰਣਾਦਿਨਾ ਜਰੇ ਜਮ੍ਮੇ ਲਾਮਕੇ ਹੀਨੇ ਤਵ ਤੁਯ੍ਹਂ ਧਿ ਅਤ੍ਥੁ ਧਿਕਾਰੋ ਹੋਤੁ। **ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਮਯਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਅਭਿਭੂਤਾਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸੋਣਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਭਦ੍ਦਾਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਲੂਨਕੇਸੀਤਿਆਦਿਕਾ ਭਦ੍ਦਾਯ ਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ

ਠਪੇਨ੍ਤੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ **ਕਿਕਿਸ੍ਸ** ਕਾਸਿਰਞ੍ਞੋ ਗੇਹੇ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਭਗਿਨੀਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦਸ ਸੀਲਾਨਿ ਸਮਾਦਾਯ ਕੋਮਾਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤੀ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਸਨਪਰਿਵੇਣਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਭਦ੍ਦਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਗਰੇ ਪੁਰੋਹਿਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਤੁਕਂ ਨਾਮ ਚੋਰਂ ਸਹੋਡ੍ਢਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਣਾਯ ਨਗਰਗੁਤ੍ਤਿਕੇਨ ਮਾਰੇਤੁਂ ਆਘਾਤਨਂ ਨਿਯ੍ਯਮਾਨਂ, ਸੀਹਪਞ੍ਜਰੇਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਤਂ ਲਭਾਮਿ, ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮਿ; ਨੋ ਚੇ, ਮਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਯਨੇ ਅਧੋਮੁਖੀ ਨਿਪਜ੍ਜਿ।

ਅਥਸ੍ਸਾ ਪਿਤਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਕਧੀਤੁਤਾਯ ਬਲਵਸਿਨੇਹੋ ਸਹਸ੍ਸਲਞ੍ਜਂ ਦਤ੍ਵਾ ਉਪਾਯੇਨੇਵ ਚੋਰਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧੋਦਕੇਨ ਨ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਭਰਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਾਸਾਦਂ ਪੇਸੇਸਿ। ਭਦ੍ਦਾਪਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਮਨੋਰਥਾ ਅਤਿਰੇਕਾਲਙ੍ਕਾਰੇਨ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਰਿਚਰਤਿ। ਸਤ੍ਤੁਕੋ ਕਤਿਪਾਹਂ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਭਰਣੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਲੋਭੋ ਭਦ੍ਦੇ, ਅਹਂ ਨਗਰਗੁਤ੍ਤਿਕੇਨ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੋਵ ਚੋਰਪਪਾਤੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾਯ ਦੇਵਤਾਯ ''ਸਚਾਹਂ ਜੀਵਿਤਂ ਲਭਾਮਿ, ਤੁਯ੍ਹਂ ਬਲਿਕਮ੍ਮਂ ਉਪਸਂਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਆਯਾਚਿਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਲਿਕਮ੍ਮਂ ਸਜ੍ਜਾਪੇਹੀਤਿ। ਸਾ ''ਤਸ੍ਸ ਮਨਂ ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਬਲਿਕਮ੍ਮਂ ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਭਰਣਵਿਭੂਸਿਤਾ ਸਾਮਿਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਂ ਯਾਨਂ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ''ਦੇਵਤਾਯ ਬਲਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚੋਰਪਪਾਤਂ ਅਭਿਰੁਹਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਾ।

ਸਤ੍ਤੁਕੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਅਭਿਰੁਹਨ੍ਤੇਸੁ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਆਭਰਣਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਪਰਿਵਾਰਜਨਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਬਲਿਭਾਜਨਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਂ ਅਭਿਰੁਹਨ੍ਤੋ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਿਯਕਥਂ ਨ ਕਥੇਸਿ। ਸਾ ਇਙ੍ਗਿਤੇਨੇਵ ਤਸ੍ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਸਤ੍ਤੁਕੋ, ''ਭਦ੍ਦੇ, ਤਵ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕਂ ਓਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਾਰੂਲ੍ਹਪਸਾਧਨਂ ਭਣ੍ਡਿਕਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ। ਸਾ, ''ਸਾਮਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਕੋ ਅਪਰਾਧੋ''ਤਿ? ''ਕਿਂ ਨੁ ਮਂ, ਬਾਲੇ,'ਬਲਿਕਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ਆਗਤੋ'ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ ਕਰੋਸਿ? ਬਲਿਕਮ੍ਮਾਪਦੇਸੇਨ ਪਨ ਤਵ ਆਭਰਣਂ ਗਹੇਤੁਂ ਆਗਤੋ''ਤਿ। ''ਕਸ੍ਸ ਪਨ, ਅਯ੍ਯ, ਪਸਾਧਨਂ, ਕਸ੍ਸ ਅਹ''ਨ੍ਤਿ? ''ਨਾਹਂ ਏਤਂ ਵਿਭਾਗਂ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ । ''ਹੋਤੁ, ਅਯ੍ਯ, ਏਕਂ ਪਨ ਮੇ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਪੂਰੇਹਿ, ਅਲਙ੍ਕਤਨਿਯਾਮੇਨ ਚ ਆਲਿਙ੍ਗਿਤੁਂ ਦੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਆਲਿਙ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ਪਬ੍ਬਤਪਪਾਤੇ ਪਾਤੇਸਿ। ਸੋ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਚੁਣ੍ਣਵਿਚੁਣ੍ਣਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਾਯ ਕਤਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤੇ ਅਧਿਵਤ੍ਥਾ ਦੇਵਤਾ ਕੋਸਲ੍ਲਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੀ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ –

''ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ, ਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ।
ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਕ੍ਖਣਾ॥

''ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ, ਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ।
ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਲਹੁਂ ਅਤ੍ਥਵਿਚਿਨ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ॰ ੨.੩.੩੧-੩੨)।

ਤਤੋ ਭਦ੍ਦਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਮਯਾ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਾਮੇਨ ਗੇਹਂ ਗਨ੍ਤੁਂ, ਇਤੋਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠਾਰਾਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਗਣ੍ਠੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਅਥ ਨਂ ਤੇ ਆਹਂਸੁ – ''ਕੇਨ ਨਿਯਾਮੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ? ''ਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਉਤ੍ਤਮਂ, ਤਦੇਵ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਤਾਲਟ੍ਠਿਨਾ ਕੇਸੇ ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁਂ। ਪੁਨ ਕੇਸਾ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਾ ਕੁਣ੍ਡਲਾਵਟ੍ਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਸੁਂ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾ **ਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾ**ਤਿ ਨਾਮ ਜਾਤਾ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਸਮਯਂ ਵਾਦਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਇਮੇ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਇਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਜਾਨਨਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਯਂ ਯਂ ਗਾਮਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ

ਪਵਿਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰੇ ਵਾਲੁਕਾਰਾਸਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਜਮ੍ਬੁਸਾਖਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਯੋ ਮਮ ਵਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸੋ ਇਮਂ ਸਾਖਂ ਮਦ੍ਦਤੂ''ਤਿ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤਦਾਰਕਾਨਂ ਸਞ੍ਞਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਮ੍ਪਿ ਜਮ੍ਬੁਸਾਖਾਯ ਤਥੇਵ ਠਿਤਾਯ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤਿ।

ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨੀਸੁ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਵਾਲੁਕਾਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਜਮ੍ਬੁਸਾਖਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਰਕਾਨਂ ਸਞ੍ਞਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਾਵਿਸਿ।

ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਏਕਕੋਵ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਤਂ ਸਾਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਂ ਦਮੇਤੁਕਾਮੋ ਦਾਰਕੇ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕਸ੍ਮਾਯਂ ਸਾਖਾ ਏਵਂ ਠਪਿਤਾ''ਤਿ? ਦਾਰਕਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਥੇਰੋ ''ਯਦਿ ਏਵਂ ਇਮਂ ਸਾਖਂ ਮਦ੍ਦਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਦਾਰਕਾ ਤਂ ਮਦ੍ਦਿਂਸੁ। ਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾ ਨਗਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੀ ਤਂ ਸਾਖਂ ਮਦ੍ਦਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੇਨਿਦਂ ਮਦ੍ਦਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇਨ ਮਦ੍ਦਾਪਿਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਪਕ੍ਖਿਕੋ ਵਾਦੋ ਨ ਸੋਭਤੀ''ਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵੀਥਿਤੋ ਵੀਥਿਂ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ ''ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਥ ਸਮਣੇਹਿ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਵਾਦ''ਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਜਨਪਰਿਵੁਤਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਾ ''ਕਿਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਮ ਜਮ੍ਬੁਸਾਖਾ ਮਦ੍ਦਾਪਿਤਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਆਮ, ਮਯਾ ਮਦ੍ਦਾਪਿਤਾ''ਤਿ। ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਵਾਦੋ ਹੋਤੂ''ਤਿ। ''ਹੋਤੁ, ਭਦ੍ਦੇ''ਤਿ। ''ਕਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾ, ਕਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾ''ਤਿ? ''ਪੁਚ੍ਛਾ ਨਾਮ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਤ੍ਵਂ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਨਨਕਂ ਪੁਚ੍ਛਾ''ਤਿ। ਸਾ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਨਨਕਂ ਵਾਦਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਸਾ ਉਪਰਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੀ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਥੇਰੋ ਆਹ – ''ਤਯਾ ਬਹੁਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਂ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਤਂ ਏਕਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ। ''ਪੁਚ੍ਛਥ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ਥੇਰੋ ''ਏਕਂ ਨਾਮ ਕਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾ ਨੇਵ ਅਨ੍ਤਂ ਨ ਕੋਟਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਅਨ੍ਧਕਾਰਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਨ ਜਾਨਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਆਹ। ''ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੀ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਦੇਸੁ ਪਤਿਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਮਾ ਮਂ ਤ੍ਵਂ, ਭਦ੍ਦੇ, ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛ, ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲਂ ਭਗਵਨ੍ਤਮੇਵ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ। ''ਏਵਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਸਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵੇਲਾਯਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਂ ਞਤ੍ਵਾ –

''ਸਹਸ੍ਸਮਪਿ ਚੇ ਗਾਥਾ, ਅਨਤ੍ਥਪਦਸਂਹਿਤਾ।
ਏਕਂ ਗਾਥਾਪਦਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਯਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਯਥਾਠਿਤਾਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੧-੫੪) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਤਦਾਹਂ ਹਂਸਵਤਿਯਂ, ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਅਹੁਂ।
ਨਾਨਾਰਤਨਪਜ੍ਜੋਤੇ, ਮਹਾਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

''ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਮਹਾਵੀਰਂ, ਅਸ੍ਸੋਸਿਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ।
ਤਤੋ ਜਾਤਪ੍ਪਸਾਦਾਹਂ, ਉਪੇਸਿਂ ਸਰਣਂ ਜਿਨਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਨਾਮਕੋ।
ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾਨਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ, ਠਪੇਸਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਸੁਭਂ॥

‘‘ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਿਰਸਾ ਪਾਦੇ, ਤਂ ਠਾਨਮਭਿਪਤ੍ਥਯਿਂ॥

‘‘ਅਨੁਮੋਦਿ ਮਹਾਵੀਰੋ, ਭਦ੍ਦੇ ਯਂ ਤੇਭਿਪਤ੍ਥਿਤਂ।
ਸਮਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਸੁਖਿਨੀ ਹੋਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਭਦ੍ਦਾਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾਤਿ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਿਕਾ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਯਾਮਮਗਂ, ਤਤੋਹਂ ਤੁਸਿਤਂ ਗਤਾ।
ਤਤੋ ਚ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿਂ, ਵਸਵਤ੍ਤਿਪੁਰਂ ਤਤੋ॥

‘‘ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੂਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾਹਸਾ।
ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਰਾਜੂਨਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਂ।
ਮਣ੍ਡਲੀਨਞ੍ਚ ਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ॥

‘‘ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾਨ, ਦੇਵੇਸੁ ਮਾਨੁਸੇਸੁ ਚ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਖਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਨੇਕਕਪ੍ਪੇਸੁ ਸਂਸਰਿਂ॥

‘‘ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥

‘‘ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਤਦਾ ਆਸਿ ਨਰਿਸ੍ਸਰੋ।
ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਿਕੀ ਨਾਮ, ਬਾਰਾਣਸਿਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਚਤੁਤ੍ਥਾਸਿਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਦਾਯੀਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ।
ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਜਿਨਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਰੋਚਯਿਂ॥

‘‘ਅਨੁਜਾਨਿ ਨ ਨੋ ਤਾਤੋ, ਅਗਾਰੇਵ ਤਦਾ ਮਯਂ।

ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵਿਚਰਿਮ੍ਹ ਅਤਨ੍ਦਿਤਾ॥

‘‘ਕੋਮਾਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾ ਸੁਖੇਧਿਤਾ।
ਬੁਦ੍ਧੋਪਟ੍ਠਾਨਨਿਰਤਾ, ਮੁਦਿਤਾ ਸਤ੍ਤ ਧੀਤਰੋ॥

‘‘ਸਮਣੀ ਸਮਣਗੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਦਾਯਿਕਾ।
ਧਮ੍ਮਾ ਚੇਵ ਸੁਧਮ੍ਮਾ ਚ, ਸਤ੍ਤਮੀ ਸਙ੍ਘਦਾਯਿਕਾ॥

‘‘ਖੇਮਾ ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾ ਚ, ਪਟਾਚਾਰਾ ਅਹੰ ਤਦਾ।
ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ, ਵਿਸਾਖਾ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀ॥

‘‘ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਕਤੇਹਿ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸੰ ਦੇਹੰ, ਤਾਵਤਿੰਸਮਗਚ੍ਛਹੰ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਗਿਰਿਬ੍ਬਜਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ।
ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਫੀਤੇ, ਯਦਾਹੰ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਿਤਾ॥

‘‘ਚੋਰੰ ਵਧਤ੍ਥੰ ਨੀਯਨ੍ਤੰ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਾ ਤਹਿੰ ਅਹੰ।
ਪਿਤਾ ਮੇ ਤੰ ਸਹਸ੍ਸੇਨ, ਮੋਚਯਿਤ੍ਵਾ ਵਧਾ ਤਤੋ॥

‘‘ਅਦਾਸਿ ਤਸ੍ਸ ਮੰ ਤਾਤੋ, ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਨ ਮਨੰ ਮਮ।
ਤਸ੍ਸਾਹਮਾਸਿੰ ਵਿਸਟ੍ਠਾ, ਅਤੀਵ ਦਯਿਤਾ ਹਿਤਾ॥

‘‘ਸੋ ਮੇ ਭੂਸਨਲੋਭੇਨ, ਬਲਿਮਜ੍ਝਾਸਯੋ ਦਿਸੋ।
ਚੋਰਪ੍ਪਪਾਤੰ ਨੇਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਤੰ ਚੇਤਯੀ ਵਧੰ॥

‘‘ਤਦਾਹੰ ਪਣਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਤ੍ਤੁਕੰ ਸੁਕਤਞ੍ਜਲੀ।
ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਣੰ, ਇਦੰ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿੰ॥

‘‘ਇਦੰ ਸੁਵਣ੍ਣਕੇਯੂਰੰ, ਮੁਤ੍ਤਾ ਵੇਲੁਰਿਯਾ ਬਹੂ।
ਸਬ੍ਬੰ ਹਰਸ੍ਸੁ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ, ਮਞ੍ਚ ਦਾਸੀਤਿ ਸਾਵਯ॥

‘‘ਓਰੋਪਯਸ੍ਸੁ ਕਲ੍ਯਾਣੀ, ਮਾ ਬਾਲ੍ਹੰ ਪਰਿਦੇਵਸਿ।
ਨ ਚਾਹੰ ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਨਮਾਭਤੰ॥

‘‘ਯਤੋ ਸਰਾਮਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ, ਯਤੋ ਪਤ੍ਤੋਸ੍ਮਿ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ।
ਨ ਚਾਹੰ ਅਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਪਿਯਤਰੰ ਤਯਾ॥

‘‘ਏਹਿ ਤੰ ਉਪਗੂਹਿਸ੍ਸੰ, ਕਤ੍ਵਾਨ ਤੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ।
ਨ ਚ ਦਾਨਿ ਪੁਨੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਮਮ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਮੋ॥

‘‘ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ, ਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ।
ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਕ੍ਖਣਾ॥

‘‘ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ, ਪੁਰਿਸੋ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੋ।
ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਲਹੁਂ ਅਤ੍ਥਵਿਚਿਨ੍ਤਿਕਾ॥

‘‘ਲਹੁਞ੍ਚ ਵਤ ਖਿਪ੍ਪਞ੍ਚ, ਨਿਕਟ੍ਠੇ ਸਮਚੇਤਯਿਂ।
ਮਿਗਂ ਉਣ੍ਣਾ ਯਥਾ ਏਵਂ, ਤਦਾਹਂ ਸਤ੍ਤੁਕਂ ਵਧਿਂ॥

‘‘ਯੋ ਚ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਅਤ੍ਥਂ, ਨ ਖਿਪ੍ਪਮਨੁਬੁਜ੍ਝਤਿ।
ਸੋ ਹਞ੍ਞਤੇ ਮਨ੍ਦਮਤਿ, ਚੋਰੋਵ ਗਿਰਿਗਬ੍ਭਰੇ॥

‘‘ਯੋ ਚ ਉਪ੍ਪਤਿਤਂ ਅਤ੍ਥਂ, ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਨਿਬੋਧਤਿ।
ਮੁਚ੍ਚਤੇ ਸਤ੍ਤੁਸਮ੍ਬਾਧਾ, ਤਦਾਹਂ ਸਤ੍ਤੁਕਾ ਯਥਾ॥

‘‘ਤਦਾਹਂ ਪਾਤਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਗਿਰਿਦੁਗ੍ਗਮ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤੁਕਂ।
ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਸੇਤਵਤ੍ਥਾਨਂ, ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਹਂ॥

‘‘ਸਣ੍ਡਾਸੇਨ ਚ ਕੇਸੇ ਮੇ, ਲੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਤਦਾ।
ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ ਸਮਯਂ, ਆਚਿਕ੍ਖਿਂਸੁ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਤਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਹਂ, ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾਨ ਏਕਿਕਾ।
ਸਮਯਂ ਤਂ ਵਿਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ਸੁਵਾਨੋ ਮਾਨੁਸਂ ਕਰਂ॥

‘‘ਛਿਨ੍ਨਂ ਗਯ੍ਹ ਸਮੀਪੇ ਮੇ, ਪਾਤਯਿਤ੍ਵਾ ਅਪਕ੍ਕਮਿ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਲਭਿਂ, ਹਤ੍ਥਂ ਤਂ ਪੁਲ਼ਵਾਕੁਲਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਂਵਿਗ੍ਗਾ, ਅਪੁਚ੍ਛਿਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ।
ਤੇ ਅਵੋਚੁਂ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਸਕਜਭਿਕ੍ਖਵੋ॥

‘‘ਸਾਹਂ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਂ, ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇ।
ਤੇ ਮਮਾਦਾਯ ਗਚ੍ਛਿਂਸੁ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ॥

‘‘ਸੋ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁਯੋ।
ਅਸੁਭਾਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਾਤਿ, ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਚ ਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਹਂ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ ਵਿਸੋਧਯਿਂ।
ਤਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ॥

‘‘ਆਯਾਚਿਤੋ ਤਦਾ ਆਹ, ਏਹਿ ਭਦ੍ਦੇਤਿ ਨਾਯਕੋ।

ਤਦਾਹਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਤੋਯਮਦ੍ਦਸਂ॥

‘‘ਪਾਦਪਕ੍ਖਾਲਨੇਨਾਹਂ, ਞਤ੍ਵਾ ਸਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
ਤਥਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇ, ਈਦਿਸਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂ ਤਦਾ॥

‘‘ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿ ਮੇ, ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾਨਮਗ੍ਗਂ ਮੇ, ਤਦਾ ਪਞ੍ਞਾਪਯੀ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਪਰਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਜਾਨਾਮਿ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਸਿਂ ਸੁਨਿਮ੍ਮਲਾ॥

‘‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

‘‘ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇਵ ਚ।
ਞਾਣਂ ਮੇ ਵਿਮਲਂ ਸੁਦ੍ਧਂ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੧੦੭.‘‘ਲੂਨਕੇਸੀ ਪਙ੍ਕਧਰੀ, ਏਕਸਾਟੀ ਪੁਰੇ ਚਰਿਂ।
ਅਵਜ੍ਜੇ ਵਜ੍ਜਮਤਿਨੀ, ਵਜ੍ਜੇ ਚਾਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸਿਨੀ॥

੧੦੮.‘‘ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਮ੍ਹਿ ਪਬ੍ਬਤੇ।
ਅਦ੍ਦਸਂ ਵਿਰਜਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪੁਰਕ੍ਖਤਂ॥

੧੦੯.‘‘ਨਿਹਚ੍ਚ ਜਾਣੁਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਅਕਂ।
ਏਹਿ ਭਦ੍ਦੇਤਿ ਮਂ ਅਵਚ, ਸਾ ਮੇ ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ॥

੧੧੦.‘‘ਚਿਣ੍ਣਾ ਅਙ੍ਗਾ ਚ ਮਗਧਾ, ਵਜ੍ਜੀ ਕਾਸੀ ਚ ਕੋਸਲਾ।
ਅਨਕਾ ਪਣ੍ਣਾਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਂ ਅਭੁਞ੍ਜਹਂ॥

੧੧੧.‘‘ਪੁਞ੍ਞਂ ਵਤ ਪਸਵਿ ਬਹੁਂ, ਸਪ੍ਪਞ੍ਞੋ ਵਤਾਯਂ ਉਪਾਸਕੋ।

ਯੋ ਭਦ੍ਦਾਯ ਚੀਵਰਂ ਅਦਾਸਿ, ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਾਯ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥੇਹੀ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਲੂਨਕੇਸੀ**ਤਿ ਲੂਨਾ ਲੁਞ੍ਚਿਤਾ ਕੇਸਾ ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਲੂਨਕੇਸੀ, ਨਿਗਣ੍ਠੇਸੁ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਤਾਲਟ੍ਠਿਨਾ ਲੁਞ੍ਚਿਤਕੇਸਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਪਙ੍ਕਧਰੀ**ਤਿ ਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਖਾਦਨੇਨ ਦਨ੍ਤੇਸੁ ਮਲਪਙ੍ਕਧਾਰਣਤੋ ਪਙ੍ਕਧਰੀ। **ਏਕਸਾਟੀ**ਤਿ ਨਿਗਣ੍ਠਚਾਰਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਏਕਸਾਟਿਕਾ। **ਪੁਰੇ ਚਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਗਣ੍ਠੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਵਿਚਰਿਂ। **ਅਵਜ੍ਜੇ ਵਜ੍ਜਮਤਿਨੀ**ਤਿ ਨ੍ਹਾਨੁਚ੍ਛਾਦਨਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਖਾਦਨਾਦਿਕੇ ਅਨਵਜ੍ਜੇ ਸਾਵਜ੍ਜਸਞ੍ਞੀ। **ਵਜ੍ਜੇ ਚਾਵਜ੍ਜਦਸ੍ਸਿਨੀ**ਤਿ ਮਾਨਮਕ੍ਖਪਲਾਸਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾਦਿਕੇ ਸਾਵਜ੍ਜੇ ਅਨਵਜ੍ਜਦਿਟ੍ਠੀ।

ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਠਿਤਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਵੇਲਾਯਂ ਥੇਰੇਨ ਸਮਾਗਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਚ ਨਿਹਤਮਾਨਦਬ੍ਬਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ।

ਨਿਹਚ੍ਚ ਜਾਣੁਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਤਿ ਜਾਣੁਦ੍ਵਯਂ ਪਥਵਿਯਂ ਨਿਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਅਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਦਸਨਖਸਮੋਧਾਨਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਅਕਾਸਿਂ। **ਏਹਿ, ਭਦ੍ਦੇਤਿ ਮਂ ਅਵਚ, ਸਾ ਮੇ ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ਯਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਞ੍ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ‘‘ਏਹਿ, ਭਦ੍ਦੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਸ੍ਸੂ’’ਤਿ ਅਵਚ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਸਾ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਾ ਮਯ੍ਹਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਆਸਿ ਅਹੋਸਿ।

ਚਿਣ੍ਣਾਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਚਿਣ੍ਣਾ ਅਙ੍ਗਾ ਚ ਮਗਧਾ**ਤਿ ਯੇ ਇਮੇ ਅਙ੍ਗਾ ਚ ਮਗਧਾ ਚ ਵਜ੍ਜੀ ਚ ਕਾਸੀ ਚ ਕੋਸਲਾ ਚ ਜਨਪਦਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਾਣਾਯ ਮਯਾ ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਚਿਣ੍ਣਾ ਚਰਿਤਾ, ਤੇਸੁਯੇਵ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਮਾਗਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨਣਾ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ ਅਪਗਤਕਿਲੇਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਸ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਨਿ ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਂ ਅਭੁਞ੍ਜਿਂ ਅਹਂ।

ਯੇਨ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੇਨ ਉਪਾਸਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੀਵਰਂ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਵਿਸੇਸਕਿਤ੍ਤਨਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੀ **“ਪੁਞ੍ਞਂ ਵਤ ਪਸਵੀ ਬਹੁ”**ਨ੍ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਮਾਹ। ਸਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾਵ।

ਭਦ੍ਦਾਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਪਟਾਚਾਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਙ੍ਗਲੇਹਿ ਕਸਂ ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਸਿ। ਸਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਕਿਕਿਸ੍ਸ ਕਾਸਿਰਞ੍ਞੋ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਭਗਿਨੀਨਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਣਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਰਂ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਸੇਟ੍ਠਿਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹੇ ਏਕੇਨ ਕਮ੍ਮਕਾਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਥਵਂ ਅਕਾਸਿ। ਤਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਸਮਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਦਾਤੁਂ ਦਿਵਸਂ ਸਣ੍ਠਪੇਸੁਂ। ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਾ ਹਤ੍ਥਸਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਕਤਸਨ੍ਥਵੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਗ੍ਗਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕੇ ਵਸਨ੍ਤੀ ਗਬ੍ਭਿਨੀ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕੇ ਗਬ੍ਭੇ ‘‘ਕਿਂ ਇਧ ਅਨਾਥਵਾਸੇਨ, ਕੁਲਗੇਹਂ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਗਚ੍ਛਾਮ, ਸ੍ਵੇ

ਗਚ੍ਛਾਮਾ’’ਤਿ ਕਾਲਕ੍ਖੇਪੰ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ‘‘ਨਾਯੰ ਬਾਲੋ ਮੰ ਨੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਬਹਿ ਗਤੇ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਾਮੇਤਬ੍ਬੰ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਕੁਲਘਰੰ ਗਤਾਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਕਥੇਥਾ’’ਤਿ ਪਟਿਵਿਸ੍ਸਕਘਰਵਾਸੀਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਕਿਕਾਵ ਕੁਲਘਰੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਸੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗੇਹੇ ਤੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਵਿਸ੍ਸਕੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕੁਲਘਰੰ ਗਤਾ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੁਲਧੀਤਾ ਅਨਾਥਾ ਜਾਤਾ’’ਤਿ ਪਦਾਨੁਪਦੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਵ ਗਬ੍ਭਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਪਸੁਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਗਮਨੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਸਾਮਿਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਾਰਮ੍ਪਿ ਗਬ੍ਭਿਨੀ ਅਹੋਸੀਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਯਦਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਕਮ੍ਮਜਵਾਤਾ ਚਲਿੰਸੁ, ਤਦਾ ਮਹਾਅਕਾਲਮੇਘੋ ਉਦਪਾਦਿ। ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਵਿਜ੍ਜੁਲਤਾਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਮੇਘਥਨਿਤੇਹਿ ਭਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਵਿਯ ਚ ਉਦਕਧਾਰਾਨਿਪਾਤਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਨਭੰ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਸਾਮਿ, ਮੇ ਅਨੋਵਸ੍ਸਕੰ ਠਾਨੰ ਜਾਨਾਹੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਏਕੰ ਤਿਣਸਞ੍ਛਨ੍ਨੰ ਗੁਮ੍ਬੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਗਤਾਯ ਵਾਸਿਯਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗੁਮ੍ਬੇ ਦਣ੍ਡਕੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਕਾਮੋ ਤਿਣੇਹਿ ਸਞ੍ਛਾਦਿਤਵਮ੍ਮਿਕਸੀਸਨ੍ਤੇ ਉਟ੍ਠਿਤਰੁਕ੍ਖਦਣ੍ਡਕੰ ਛਿਨ੍ਦਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਚ ਨੰ ਤਤੋ ਵਮ੍ਮਿਕਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਘੋਰਵਿਸੋ ਆਸੀਵਿਸੋ ਡੰਸਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਸਾ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੀ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਦ੍ਵੇਪਿ ਦਾਰਕੇ ਵਾਤਵੁਟ੍ਠਿੰ ਅਸਹਮਾਨੇ ਵਿਰਵਨ੍ਤੇ ਉਰਨ੍ਤਰੇ ਕਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਜਾਣੁਕੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਚ ਭੂਮਿੰ ਉਪ੍ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਠਿਤਾਵ ਰਤ੍ਤਿੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮੰਸਪੇਸਿਵਣ੍ਣੰ ਏਕੰ ਪੁਤ੍ਤੰ ਪਿਲੋਤਿਕਚੁਮ੍ਬਟਕੇ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਉਰੇਹਿ ਚ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਇਤਰੰ ‘‘ਏਹਿ, ਤਾਤ, ਪਿਤਾ ਤੇ ਇਤੋ ਗਤੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇਨ ਗਤਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਤੰ ਵਮ੍ਮਿਕਸਮੀਪੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਮ ਸਾਮਿਕੋ ਮਤੋ’’ਤਿ ਰੋਦਨ੍ਤੀ ਪਰਿਦੇਵਨ੍ਤੀ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿੰ ਦੇਵੇਨ ਵੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਜਣ੍ਣੁਕਪ੍ਪਮਾਣੰ ਥਨਪ੍ਪਮਾਣੰ ਉਦਕੰ ਸਵਨ੍ਤਿੰ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਨਦਿੰ ਪਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਨ੍ਦਬੁਦ੍ਧਿਤਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਤਾਯ ਚ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦਾਰਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਉਦਕੰ ਓਤਰਿਤੁੰ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤੀ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੰ ਓਰਿਮਤੀਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੰ ਆਦਾਯ ਪਰਤੀਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਿਲੋਤਿਕਚੁਮ੍ਬਟਕੇ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਤਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਬਾਲਪੁਤ੍ਤਕੰ ਪਹਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਨਦਿੰ ਓਤਰਤਿ।

ਅਥਸ੍ਸਾ ਨਦੀਮਜ੍ਝੰ ਗਤਕਾਲੇ ਏਕੋ ਸੇਨੋ ਤੰ ਦਾਰਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਮੰਸਪੇਸੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਆਕਾਸਤੋ ਭਸ੍ਸਿ। ਸਾ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਭੋ ਹਤ੍ਥੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੂਸੂ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਮਹਾਸਦ੍ਦੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਸੇਨੋ ਦੂਰਭਾਵੇਨ ਤੰ ਅਨਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਕੁਮਾਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੇਹਾਸੰ ਉਪ੍ਪਤਿ। ਓਰਿਮਤੀਰੇ ਠਿਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਉਭੋ ਹਤ੍ਥੇ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਦ੍ਦੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰਯਮਾਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਵੇਗੇਨ ਉਦਕੇ ਪਤਿ। ਇਤਿ ਬਾਲਪੁਤ੍ਤਕੋ ਸੇਨੇਨ, ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤਕੋ ਉਦਕੇਨ ਹਤੋ। ਸਾ ‘‘ਏਕੋ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤੋ ਸੇਨੇਨ ਗਹਿਤੋ, ਏਕੋ ਉਦਕੇਨ ਵੂਲ੍ਹੋ, ਪਨ੍ਥੇ ਮੇ ਪਤਿ ਮਤੋ’’ਤਿ ਰੋਦਨ੍ਤੀ ਪਰਿਦੇਵਨ੍ਤੀ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਸਾਵਤ੍ਥਿਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਏਕੰ ਪੁਰਿਸੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ – ‘‘ਕਤ੍ਥ ਵਾਸਿਕੋਸਿ, ਤਾਤਾ’’ਤਿ? ‘‘ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਕੋਮ੍ਹਿ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਅਸੁਕਵੀਥਿਯੰ ਅਸੁਕਕੁਲੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਜਾਨਾਸਿ, ਤਾਤਾ’’ਤਿ? ‘‘ਜਾਨਾਮਿ, ਅਮ੍ਮ, ਤੰ ਪਨ ਮਾ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਪੁਚ੍ਛਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਞ੍ਞੇਨ ਮੇ ਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਦੇਵ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ, ਤਾਤਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਮ੍ਮ, ਤ੍ਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਾਚਿਕ੍ਖਿਤੁੰ ਨ ਦੇਸਿ, ਅਜ੍ਜ ਤੇ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਦੇਵੋ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ’’ਤਿ? ‘‘ਦਿਟ੍ਠੋ ਮੇ, ਤਾਤ, ਮਯ੍ਹਮੇਵ ਸੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਵੁਟ੍ਠੋ, ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਪਚ੍ਛਾ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਤਾਵ ਮੇ ਸੇਟ੍ਠਿਗੇਹੇ ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਕਥੇਹੀ’’ਤਿ। ‘‘ਅਮ੍ਮ, ਅਜ੍ਜ ਰਤ੍ਤਿਯੰ ਸੇਟ੍ਠਿ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੋ ਚਾਤਿ ਤਯੋਪਿ ਜਨੇ ਅਵਤ੍ਥਰਮਾਨੰ ਗੇਹੰ ਪਤਿ, ਤੇ ਏਕਚਿਤਕਾਯੰ ਝਾਯਨ੍ਤਿ, ਸ੍ਵਾਯੰ ਧੂਮੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਨਿਵਤ੍ਥਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਪਤਮਾਨੰ ਨ ਸਞ੍ਜਾਨਿ। ਸੋਕੁਮ੍ਮਤ੍ਤਤੁੰ ਪਤ੍ਵਾ ਜਾਤਰੂਪੇਨੇਵ –

‘‘ਉਭੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ, ਪਨ੍ਥੇ ਮਯ੍ਹੰ ਪਤੀ ਮਤੋ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚ ਭਾਤਾ ਚ, ਏਕਚਿਤਮ੍ਹਿ ਡਯ੍ਹਰੇ’’ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੪੯੮) –

ਵਿਲਪਨ੍ਤੀ ਪਰਿਬ੍ਭਮਤਿ।

ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਵਾਸਨਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਪਟੇਨ ਅਚਰਣਤੋ ਪਤਿਤਾਚਾਰਤ੍ਤਾ **ਪਟਾਚਾਰਾ**ਤ੍ਵੇਵ ਸਮਞ੍ਞਾ ਅਹੋਸਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਗਚ੍ਛ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕੇ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਕਚਵਰਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਪਂਸੁਂ ਓਕਿਰਨ੍ਤਿ, ਅਪਰੇ ਲੇਡ੍ਡੁਂ ਖਿਪਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਜੇਤਵਨੇ ਮਹਾਪਰਿਸਾਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਤਥਾ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਞਾਣਪਰਿਪਾਕਞ੍ਚ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਵਿਹਾਰਾਭਿਮੁਖੀ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਪਰਿਸਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਇਤੋ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਮਾਦਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਭਗਵਾ ਮਾ ਨਂ ਵਾਰਯਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਤਕਾਲੇ ''ਸਤਿਂ ਪਟਿਲਭ ਭਗਿਨੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਤਾਵਦੇਵ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤਿਤਭਾਵਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਂ ਉਪਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਨਿਸੀਦਿ। ਏਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕਂ ਖਿਪਿ। ਸਾ ਤਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਮੇ ਹੋਥ, ਏਕਂ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤਂ ਸੇਨੋ ਗਣ੍ਹਿ, ਏਕੋ ਉਦਕੇਨ ਵੂਲ੍ਹੋ, ਪਨ੍ਥੇ ਪਤਿ ਮਤੋ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਭਾਤਾ ਚ ਗੇਹੇਨ ਅਵਤ੍ਥਟਾ ਮਤਾ ਏਕਚਿਤਕਸ੍ਮਿਂ ਝਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਾ ਸੋਕਕਾਰਣਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਸਤ੍ਥਾ ''ਪਟਾਚਾਰੇ, ਮਾ ਚਿਨ੍ਤਯਿ, ਤਵ ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਤਾਸਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਤ੍ਵਂ ਇਦਾਨਿ ਪੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਮਰਣਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਸ੍ਸੂਨਿ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ, ਏਵਂ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਪੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਮਰਣਹੇਤੁ ਪਵਤ੍ਤਿਤਂ ਅਸ੍ਸੁ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਾਨਂ ਉਦਕਤੋ ਬਹੁਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

''ਚਤੂਸੁ ਸਮੁਦ੍ਦੇਸੁ ਜਲਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਂ, ਤਤੋ ਬਹੁਂ ਅਸ੍ਸੁਜਲਂ ਅਨਪ੍ਪਕਂ।
ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਨਰਸ੍ਸ ਸੋਚਨਾ, ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਅਮ੍ਮ ਤੁਵਂ ਪਮਜ੍ਜਸੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੧੨ ਪਟਾਚਾਰਾਥੇਰੀਵਤ੍ਥੁ) –

ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ।

ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗਪਰਿਯਾਯਕਥਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੫-੧੨੬) ਕਥੇਨ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸਾ ਸੋਕੋ ਤਨੁਤਰਭਾਵਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਤਨੁਭੂਤਸੋਕਂ ਞਤ੍ਵਾ ''ਪਟਾਚਾਰੇ, ਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ਨਾਮ ਪਰਲੋਕਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਣਂ ਵਾ ਲੇਣਂ ਵਾ ਸਰਣਂ ਵਾ ਭਵਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਤੇ ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਣ੍ਡਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਲਂ ਵਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋਯੇਵ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

''ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾ ਤਾਣਾਯ, ਨ ਪਿਤਾ ਨਾਪਿ ਬਨ੍ਧਵਾ।
ਅਨ੍ਤਕੇਨਾਧਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਨਤ੍ਥਿ ਞਾਤੀਸੁ ਤਾਣਤਾ॥

''ਏਤਮਤ੍ਥਵਸਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਸੀਲਸਂਵੁਤੋ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਮਨਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਵਿਸੋਧਯੇ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੮੮-੨੮੯) –

ਇਮਾਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ ਪਟਾਚਾਰਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸਾ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਘਟੇਨ ਉਦਕਂ ਆਦਾਯ ਪਾਦੇ ਧੋਵਨ੍ਤੀ ਉਦਕਂ ਆਸਿਞ੍ਚਿ। ਤਂ ਥੋਕਂ ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿ, ਦੁਤਿਯਵਾਰਂ ਆਸਿਤ੍ਤਂ ਤਤੋ ਦੂਰਂ ਅਗਮਾਸਿ, ਤਤਿਯਵਾਰਂ ਆਸਿਤ੍ਤਂ ਤਤੋਪਿ ਦੂਰਤਰਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਾ ਤਦੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਯੋ ਵਯੇ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ''ਮਯਾ ਪਠਮਂ ਆਸਿਤ੍ਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਪਠਮਵਯੇਪਿ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਦੂਰਂ ਗਤਂ ਦੁਤਿਯਵਾਰਂ ਆਸਿਤ੍ਤਂ ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇਪਿ, ਤਤੋ ਦੂਰਤਰਂ ਗਤਂ ਤਤਿਯਵਾਰਂ ਆਸਿਤ੍ਤਂ ਉਦਕਂ ਵਿਯ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇਪਿ ਮਰਨ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਓਭਾਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ''ਏਵਮੇਤਂ, ਪਟਾਚਾਰੇ, ਸਬ੍ਬੇਪਿਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਮਰਣਧਮ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਸਤਂ ਜੀਵਤੋ ਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਾਹਮ੍ਪਿ ਏਕਕ੍ਖਣਮ੍ਪਿ ਜੀਵਿਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

''ਯੋ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤਂ ਜੀਵੇ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।

ਏਕਾਹਂ ਜੀਵਿਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਉਦਯਬ੍ਬਯ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੧੩) –

ਗਾਥਮਾਹ। ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਪਟਾਚਾਰਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹੱਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੪੬੮-੫੧੧) –

''ਪਦੁਮੁੱਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਤਦਾਹਂ ਹਂਸਵਤਿਯਂ, ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਅਹੁਂ।
ਨਾਨਾਰਤਨਪਜ੍ਜੋਤੇ, ਮਹਾਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

''ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਮਹਾਵੀਰਂ, ਅਸ੍ਸੋਸਿਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ।
ਤਤੋ ਜਾਤਪਸਾਦਾਹਂ, ਉਪੇਸਿਂ ਸਰਣਂ ਜਿਨਂ॥

''ਤਤੋ ਵਿਨਯਧਾਰੀਨਂ, ਅੱਗਂ ਵਣ੍ਣੇਸਿ ਨਾਯਕੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਲਜ੍ਜਿਨਿਂ ਤਾਦਿਂ, ਕਪ੍ਪਾਕਪ੍ਪਵਿਸਾਰਦਂ॥

''ਤਦਾ ਮੁਦਿਤਚਿੱਤਾਹਂ, ਤਂ ਠਾਨਮਭਿਕਙ੍ਖਿਨੀ।
ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ, ਸਸਙ੍ਘਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

''ਭੋਜਯਿਤ੍ਵਾਨ ਸੱਤਾਹਂ, ਦਦਿਤ੍ਵਾਵ ਤਿਚੀਵਰਂ।
ਨਿਪੱਚ ਸਿਰਸਾ ਪਾਦੇ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿਂ॥

''ਯਾ ਤਯਾ ਵਣ੍ਣਿਤਾ ਵੀਰ, ਇਤੋ ਅਟ੍ਠਮਕੇ ਮੁਨਿ।
ਤਾਦਿਸਾਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਦਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ ਨਾਯਕ॥

''ਤਦਾ ਅਵੋਚ ਮਂ ਸੱਤਾ, ਭਦ੍ਦੇ ਮਾ ਭਾਯਿ ਅਸ੍ਸਸ।
ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਲਚ੍ਛਸੇ ਤਂ ਮਨੋਰਥਂ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋੱਤੇਨ, ਸੱਤਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਪਟਾਚਾਰਾਤਿ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸੱਥੁ ਸਾਵਿਕਾ॥

''ਤਦਾਹਂ ਮੁਦਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਤਦਾ ਜਿਨਂ।
ਮੇੱਤਚਿੱਤਾ ਪਰਿਚਰਿਂ, ਸਸਙ੍ਘਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥

''ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਤਦਾ ਆਸਿ ਨਰਿਸ੍ਸਰੋ।
ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਿਕੀ ਨਾਮ, ਬਾਰਾਣਸਿਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ॥

''ਤਸ੍ਸਾਸਿਂ ਤਤਿਯਾ ਧੀਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਇਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ।
ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਜਿਨਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਰੋਚਯਿਂ॥

''ਅਨੁਜਾਨਿ ਨ ਨੋ ਤਾਤੋ, ਅਗਾਰੇਵ ਤਦਾ ਮਯਂ।
ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵਿਚਰਿਮ੍ਹ ਅਤਨ੍ਦਿਤਾ॥

''ਕੋਮਾਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾ ਸੁਖੇਧਿਤਾ।
ਬੁਦ੍ਧੋਪਟ੍ਠਾਨਨਿਰਤਾ, ਮੁਦਿਤਾ ਸਤ੍ਤਧੀਤਰੋ॥

''ਸਮਣੀ ਸਮਣਗੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਦਾਯਿਕਾ।
ਧਮ੍ਮਾ ਚੇਵ ਸੁਧਮ੍ਮਾ ਚ, ਸਤ੍ਤਮੀ ਸਙ੍ਘਦਾਯਿਕਾ॥

''ਅਹਂ ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾ ਚ, ਖੇਮਾ ਭਦ੍ਦਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ।
ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ, ਵਿਸਾਖਾ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀ॥

''ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਕਤੇਹਿ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਅਹਂ।
ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪੁਰਵਰੇ, ਇਦ੍ਧੇ ਫੀਤੇ ਮਹਦ੍ਧਨੇ॥

''ਯਦਾ ਚ ਯੋਬ੍ਬਨੂਪੇਤਾ, ਵਿਤਕ੍ਕਵਸਗਾ ਅਹਂ।
ਨਰਂ ਜਾਰਪਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਏਕਪੁਤ੍ਤਪਸੂਤਾਹਂ, ਦੁਤਿਯੋ ਕੁਚ੍ਛਿਯਾ ਮਮ।
ਤਦਾਹਂ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਓਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਸੁਨਿਚ੍ਛਿਤਾ॥

''ਨਾਰੋਚੇਸਿਂ ਪਤਿਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਤਦਾ ਤਮ੍ਹਿ ਪਵਾਸਿਤੇ।
ਏਕਿਕਾ ਨਿਗ੍ਗਤਾ ਗੇਹਾ, ਗਨ੍ਤੁਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਮੁਤ੍ਤਮਂ॥

''ਤਤੋ ਮੇ ਸਾਮਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਭਾਵੇਸਿ ਪਥੇ ਮਮਂ।
ਤਦਾ ਮੇ ਕਮ੍ਮਜਾ ਵਾਤਾ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਤਿਦਾਰੁਣਾ॥

''ਉਟ੍ਠਿਤੋ ਚ ਮਹਾਮੇਘੋ, ਪਸੂਤਿਸਮਯੇ ਮਮ।

ਦਬ੍ਬਤ੍ਥਾਯ ਤਦਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਸਾਮਿ ਸਪ੍ਪੇਨ ਮਾਰਿਤੋ॥

''ਤਦਾ ਵਿਜਾਤਦੁਕ੍ਖੇਨ, ਅਨਾਥਾ ਕਪਣਾ ਅਹਂ।
ਕੁਨ੍ਨਦਿਂ ਪੂਰਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਸਕੁਲਾਲਯਂ॥

''ਬਾਲਂ ਆਦਾਯ ਅਤਰਿਂ, ਪਾਰਕੂਲੇ ਚ ਏਕਕਂ।
ਸਾਯੇਤ੍ਵਾ ਬਾਲਕਂ ਪੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰਂ ਤਰਣਾਯਹਂ॥

''ਨਿਵਤ੍ਤਾ ਉਕ੍ਕੁਸੋ ਹਾਸਿ, ਤਰੁਣਂ ਵਿਲਪਨ੍ਤਕਂ।
ਇਤਰਞ੍ਚ ਵਹੀ ਸੋਤੋ, ਸਾਹਂ ਸੋਕਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

''ਸਾਵਤ੍ਥਿਨਗਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਅਸ੍ਸੋਸਿਂ ਸਜਨੇ ਮਤੇ।
ਤਦਾ ਅਵੋਚਂ ਸੋਕਟ੍ਟਾ, ਮਹਾਸੋਕਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

''ਉਭੋ ਪੁਤ੍ਤਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ, ਪਨ੍ਥੇ ਮਯ੍ਹਂ ਪਤੀ ਮਤੋ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚ ਭਾਤਾ ਚ, ਏਕਚਿਤਮ੍ਹਿ ਡਯ੍ਹਰੇ॥

''ਤਦਾ ਕਿਸਾ ਚ ਪਣ੍ਡੁ ਚ, ਅਨਾਥਾ ਦੀਨਮਾਨਸਾ।
ਇਤੋ ਤਤੋ ਭਮਨ੍ਤੀਹਂ, ਅਦ੍ਦਸਂ ਨਰਸਾਰਥਿਂ॥

''ਤਤੋ ਅਵੋਚ ਮਂ ਸਤ੍ਥਾ, ਪੁਤ੍ਤੇ ਮਾ ਸੋਚਿ ਅਸ੍ਸਸ।
ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਤੇ ਗਵੇਸਸ੍ਸੁ, ਕਿਂ ਨਿਰਤ੍ਥਂ ਵਿਹਞ੍ਞਸਿ॥

''ਨ ਸਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾ ਤਾਣਾਯ, ਨ ਞਾਤੀ ਨਾਪਿ ਬਨ੍ਧਵਾ।
ਅਨ੍ਤਕੇਨਾਧਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਨਤ੍ਥਿ ਞਾਤੀਸੁ ਤਾਣਤਾ॥

''ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਨਿਨੋ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਪਠਮਂ ਫਲਮਜ੍ਝਗਂ।
ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ ਨਚਿਰਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

''ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਪਰਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਜਾਨਾਮਿ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ॥

''ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਸਿਂ ਸੁਨਿਮ੍ਮਲਾ॥

''ਤਤੋਹਂ ਵਿਨਯਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਿਨੋ।
ਉਗ੍ਗਹਿਂ ਸਬ੍ਬਵਿਤ੍ਥਾਰਂ, ਬ੍ਯਾਹਰਿਞ੍ਚ ਯਥਾਤਥਂ॥

''ਜਿਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੁਣੇ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮਂ।
ਅਗ੍ਗਾ ਵਿਨਯਧਾਰੀਨਂ, ਪਟਾਚਾਰਾਵ ਏਕਿਕਾ॥

‘‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

‘‘ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਸੇਕ੍ਖਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਾਕਾਰਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੀ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੧੧੨.‘‘ਨਙ੍ਗਲੇਹਿ ਕਸਂ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਬੀਜਾਨਿ ਪਵਪਂ ਛਮਾ।
ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਨਿ ਪੋਸੇਨ੍ਤਾ, ਧਨਂ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ॥

੧੧੩.‘‘ਕਿਮਹਂ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਕੁਸੀਤਾ ਅਨੁਦ੍ਧਤਾ॥

੧੧੪.‘‘ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਉਦਕੇਸੁ ਕਰੋਮਹਂ।
ਪਾਦੋਦਕਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾਨ, ਥਲਤੋ ਨਿਨ੍ਨਮਾਗਤਂ॥

੧੧੫.‘‘ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧੇਸਿਂ, ਅਸ੍ਸਂ ਭਦ੍ਰਂਵਜਾਨਿਯਂ।
ਤਤੋ ਦੀਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿਂ ਅਹਂ।
ਸੇਯ੍ਯਂ ਓਲੋਕਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਮਞ੍ਚਕਮ੍ਹਿ ਉਪਾਵਿਸਿਂ॥

੧੧੬.‘‘ਤਤੋ ਸੂਚਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਵਟ੍ਟਿਂ ਓਕਸ੍ਸਯਾਮਹਂ।
ਪਦੀਪਸ੍ਸੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਅਹੁ ਚੇਤਸੋ’’ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਸਨ੍ਤਾ ਕਸਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ। ਬਹੁਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦਂ ਏਕਵਚਨਂ। **ਪਵਪ**ਨ੍ਤਿ ਬੀਜਾਨਿ ਵਪਨ੍ਤਾ। **ਛਮਾ**ਤਿ ਛਮਾਯਂ। ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਇਮੇ ਮਾਣਵਾ ਸਤ੍ਤਾ ਨਙ੍ਗਲੇਹਿ ਫਾਲੇਹਿ ਖੇਤ੍ਤਂ ਕਸਨ੍ਤਾ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਖੇਤ੍ਤਭੂਮਿਯਂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਪਰਣ੍ਣਭੇਦਾਨਿ ਬੀਜਾਨਿ ਵਪਨ੍ਤਾ ਤਂਹੇਤੁ ਤਂਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਦੀਨਿ ਪੋਸੇਨ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਧਨਂ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਯੋਨਿਸੋ ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਪੁਰਿਸਕਾਰੋ ਨਾਮ ਸਫਲੋ ਸਉਦਯੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਿਮਹਂ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਕੁਸੀਤਾ ਅਨੁਦ੍ਧਤਾ**ਤਿ ਅਹਂ ਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਤਾਯ ਅਕੁਸੀਤਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਅਨੁਦ੍ਧਤਾ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਕਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ ਏਵਾਤਿ।

ਏਵਂ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਾਦਧੋਵਨਉਦਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤੇਨਾਹ **‘‘ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲਯਿਤ੍ਵਾਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ । ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਹਂ ਪਾਦੇ ਧੋਵਨ੍ਤੀ ਪਾਦਪਕ੍ਖਾਲਨਹੇਤੁ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਆਸਿਤ੍ਤੇਸੁ ਉਦਕੇਸੁ ਥਲਤੋ ਨਿਨ੍ਨਮਾਗਤਂ ਪਾਦੋਦਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਰੋਮਿ।

‘‘ਯਥਾ ਇਦੰ ਉਦਕਂ ਖਯਧਮ੍ਮਂ ਵਯਧਮ੍ਮਂ, ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ, ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਂ, ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੀ **ਤਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧੇਸਿਂ, ਅਸ੍ਸਂ ਭਦ੍ਰਂਵਜਾਨਿਯਨ੍ਤਿ** ਯਥਾ ਅਸ੍ਸਂ ਭਦ੍ਰਂ ਆਜਾਨਿਯਂ ਕੁਸਲੋ ਸਾਰਥਿ ਸੁਖੇਨ ਸਾਰੇਤਿ, ਏਵਂ ਮਯ੍ਹਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸੁਖੇਨੇਵ ਸਮਾਧੇਸਿਂ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਾਹਿਤਂ ਅਕਾਸਿਂ। ਏਵਂ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੀ ਉਤ੍ਤਸਪ੍ਪਾਯਨਿਜਿਗਿਸਾਯ ਓਵਰਕਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਿਧਮਨਤ੍ਥਂ ਦੀਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦੀਪਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਾਵ ਦੀਪਂ ਵਿਜ੍ਝਾਪੇਤੁਂ ਅਗ੍ਗਲਸੂਚਿਯਾ ਦੀਪਵਟ੍ਟਿਂ ਆਕਡ੍ਢਿਂ, ਤਾਵਦੇਵ ਉਤੁਸਪ੍ਪਾਯਲਾਭੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਹਿਤਂ ਅਹੋਸਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵੀਥਿਂ ਓਤਰਿ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਘਟ੍ਟੇਸਿ। ਤਤੋ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – **“ਤਤੋ ਦੀਪਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ...ਪੇ॰... ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਅਹੁ ਚੇਤਸੋ**”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੇਯਜਂ ਓਲੋਕਯਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਦੀਪਾਲੋਕੇਨ ਸੇਯਜਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ।

ਸੂਚਿਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਲਸੂਚਿਂ। **ਵਟ੍ਟਿਂ ਓਕਸ੍ਸਯਾਮੀ**ਤਿ ਦੀਪਂ ਵਿਜ੍ਝਾਪੇਤੁਂ ਤੇਲਾਭਿਮੁਖਂ ਦੀਪਵਟ੍ਟਿਂ ਆਕਡ੍ਢੇਮਿ। **ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਸੋ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਚੇਤਸੋ**”ਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਵਟ੍ਟਿਤੇਲਾਦਿਕੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹੋ ਪਦੀਪੋ ਤਦਭਾਵੇ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਕਿਲੇਸਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਤਦਭਾਵੇ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ – ‘‘ਪਦੀਪਸ੍ਸੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਅਹੁ ਚੇਤਸੋ’’ਤਿ।

ਪਟਾਚਾਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਤਿਂਸਮਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਮੁਸਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨਾਤਿਆਦਿਕਾ ਤਿਂਸਮਤ੍ਤਾਨਂ ਥੇਰੀਨਂ ਗਾਥਾ। ਤਾਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤਿਯੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਚਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਕਕਮ੍ਮਸਞ੍ਚੋਦਿਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤਿਯੋ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਪਟਾਚਾਰਾਥੇਰੀ ਤਾਸਂ ਓਵਾਦਂ ਦੇਨ੍ਤੀ –

੧੧੭.‘‘ਮੁਸਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਧਞ੍ਞਂ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ।
ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਨਿ ਪੋਸੇਨ੍ਤਾ, ਧਨਂ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ॥

੧੧੮.‘‘ਕਰੋਥ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ, ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਨੁਤਪ੍ਪਤਿ।
ਖਿਪ੍ਪਂ ਪਾਦਾਨਿ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ, ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਸੀਦਥ।
ਚੇਤੋਸਮਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ, ਕਰੋਥ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁ ਮੁਸਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਧਞ੍ਞਂ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ, ਉਦੁਕ੍ਖਲਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਦਿਸਂ ਨਿਹੀਨਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਂ ਪੋਸੇਨ੍ਤਾ ਯਥਾਰਹਂ ਧਨਮ੍ਪਿ ਸਂਹਰਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਨੇਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨਿਹੀਨਂ ਗਮ੍ਮਂ ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਞ੍ਚ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਦਿਸਂ ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਪਪਞ੍ਚਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ **ਕਰੋਥ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ** ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ ਕਰੋਥ ਸਮ੍ਪਾਦੇਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਥ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ – **“ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਨੁਤਪ੍ਪਤੀ**”ਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਕਰਣਹੇਤੁ ਏਤਰਹਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਅਨੁਤਾਪਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਕਰਣੇ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਅਨੁਯੋਗਵਿਧਿਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, **“ਖਿਪ੍ਪਂ ਪਾਦਾਨਿ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਅਧੋਵਿਤਪਾਦਸ੍ਸ ਅਵਿਕ੍ਖਾਲਿਤਮੁਖਸ੍ਸ ਚ ਨਿਸਜ੍ਜਸੁਖਂ ਉਤੁਸਪ੍ਪਾਯਲਾਭੋ ਚ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਾਦੇ ਪਨ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਞ੍ਚ ਵਿਕ੍ਖਾਲੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਦੁਭਯਂ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਖਿਪ੍ਪਂ** ਇਮਂ ਯਥਾਲਦ੍ਧਂ ਖਣਂ ਅਵਿਰਾਧੇਨ੍ਤਿਯੋ **ਪਾਦਾਨਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ **ਏਕਮਨ੍ਤੇ** ਵਿਵਿਤ੍ਤੇ ਓਕਾਸੇ **ਨਿਸੀਦਥ**

ਨਿਸਜ੍ਜਥ। ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਕੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ **ਚੇਤੋਸਮਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ** ਸਮਾਹਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਂ ਓਵਾਦਂ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਂ **ਕਰੋਥ** ਸਮ੍ਪਾਦੇਥਾਤਿ।

ਅਥ ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਤਸ੍ਸਾ ਥੇਰਿਯਾ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਚ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਓਵਾਦਗਾਥਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ –

੧੧੯.‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਤਾ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਸਾਸਨਂ।
ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਉਪਾਵਿਸੁਂ।
ਚੇਤੋਸਮਥਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ, ਅਕਂਸੁ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ॥

੧੨੦.‘‘ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਰਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਪੁਬ੍ਬਜਾਤਿਮਨੁਸ੍ਸਰੁਂ।
ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਵਿਸੋਧਯੁਂ।
ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਤਮੋਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲਯੁਂ॥

੧੨੧.‘‘ਉਟ੍ਠਾਯ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਂਸੁ, ਕਤਾ ਤੇ ਅਨੁਸਾਸਨੀ।
ਇਨ੍ਦਂਵ ਦੇਵਾ ਤਿਦਸਾ, ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਅਪਰਾਜਿਤਂ।
ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਵਿਹਸ੍ਸਾਮ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਮ੍ਹ ਅਨਾਸਵਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿਂਸੁ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਸ੍ਸਾ ਤਾ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਸਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਕਿਲੇਸਪਟਿਸਤ੍ਤੁਸਾਸਨਟ੍ਠੇਨ ਸਾਸਨਭੂਤਂ ਓਵਾਦਵਚਨਂ, **ਤਾ** ਤਿਂਸਮਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ।

ਉਟ੍ਠਾਯ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਂਸੁ, ਕਤਾ ਤੇ ਅਨੁਸਾਸਨੀਤਿ ਯਥਾਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਸਾਸਨਂ ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਫਾਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਭਾਵੇਨ੍ਤਿਯੋ ਭਾਵਨਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਂ ਆਰੋਚੇਤੁਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸਨਤੋ ਉਟ੍ਠਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਹਾਥੇਰਿ ਤਵਾਨੁਸਾਸਨੀ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਕਤਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਦੇ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿਂਸੁ। **ਇਨ੍ਦਂਵ ਦੇਵਾ ਤਿਦਸਾ, ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਅਪਰਾਜਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਾਸੁਰਸਙ੍ਗਾਮੇ ਅਪਰਾਜਿਤਂ ਵਿਜਿਤਾਵਿਂ ਇਨ੍ਦਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਦੇਵਾ ਵਿਯ ਮਹਾਥੇਰਿ, ਮਯਂ ਤਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਮ੍ਹ ਅਨਾਸਵਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਞ੍ਞੁਭਾਵਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀ ਇਦਮੇਵ ਤਾਸਂ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਅਹੋਸਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਤਿਂਸਮਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਚਨ੍ਦਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦੁਗ੍ਗਤਾਹਂ ਪੁਰੇ ਆਸਿਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਚਨ੍ਦਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਭਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਾਮੇ ਅਪਞ੍ਞਾਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਂ ਕੁਲਂ ਭੋਗੇਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਗਤਂ। ਸਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਜੀਵਤਿ। ਅਥ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੇਹੇ ਅਹਿਵਾਤਰੋਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ

ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਞਾਤਕਾ ਮਰਣਬ੍ਯਸਨੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ। ਸਾ ਞਾਤਿਕ੍ਖਯੇ ਜਾਤੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਜੀਵਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ ਕਪਾਲਹਤ੍ਥਾ ਕੁਲੇ ਕੁਲੇ ਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਲਦ੍ਧੇਨ ਭਿਕ੍ਖਾਹਾਰੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸੰ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਭਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖਿਤੰ ਖੁਦ੍ਦਾਭਿਭੂਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸਞ੍ਜਾਤਕਾਰੁਞ੍ਞਾ ਪਿਯਸਮੁਦਾਚਾਰੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਉਪਚਾਰਮਨੋਹਰੇਨ ਆਹਾਰੇਨ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪੇਸੁੰ। ਸਾ ਤਾਸੰ ਆਚਾਰਸੀਲੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਥੇਰੀ ਧਮ੍ਮੰ ਕਥੇਸਿ। ਸਾ ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਸੰਸਾਰੇ ਚ ਸਞ੍ਜਾਤਸੰਵੇਗਾ ਪਬ੍ਬਜਿ । ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਥੇਰਿਯਾ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਤਤ੍ਤਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ –

੧੨੨.''ਦੁਗ੍ਗਤਾਹੰ ਪੁਰੇ ਆਸਿੰ, ਵਿਧਵਾ ਚ ਅਪੁਤ੍ਤਿਕਾ।
ਵਿਨਾ ਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਞਾਤੀਹਿ, ਭਤ੍ਤਚੋਲ਼ਸ੍ਸ ਨਾਧਿਗੰ॥

੧੨੩.''ਪਤ੍ਤੰ ਦਣ੍ਡਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਕੁਲਾ ਕੁਲੰ।
ਸੀਤੁਣ੍ਹੇਨ ਚ ਡਯ੍ਹਨ੍ਤੀ, ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਚਾਰਿਹੰ॥

੧੨੪.''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਪੁਨ ਦਿਸ੍ਵਾਨ, ਅਨ੍ਨਪਾਨਸ੍ਸ ਲਾਭਿਨਿੰ।
ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਅਵੋਚੰ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ॥

੧੨੫.''ਸਾ ਚ ਮੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ ਪਟਾਚਾਰਾ।
ਤਤੋ ਮੰ ਓਵਦਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਰਮਤ੍ਥੇ ਨਿਯੋਜਯਿ॥

੧੨੬.''ਤਸ੍ਸਾਹੰ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਅਕਾਸਿੰ ਅਨੁਸਾਸਨਿੰ।
ਅਮੋਘੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋਵਾਦੋ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਮ੍ਹਿ ਅਨਾਸਵਾ''ਤਿ॥ –

ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦੁਗ੍ਗਤਾ**ਤਿ ਦਲਿਦ੍ਦਾ। **ਪੁਰੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਇਧ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਭੋਗੇਹਿ ਅਡ੍ਢੋ ਵਾ ਦਲਿਦ੍ਦੋ ਵਾਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਗੁਣੇਹਿ ਪਨ ਅਯੰ ਥੇਰੀ ਅਡ੍ਢਾਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ ''ਦੁਗ੍ਗਤਾਹੰ ਪੁਰੇ ਆਸਿ''ਨ੍ਤਿ। **ਵਿਧਵਾ**ਤਿ ਧਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਾਮਿਕੋ, ਤਦਭਾਵਾ ਵਿਧਵਾ, ਮਤਪਤਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪੁਤ੍ਤਿਕਾ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਰਹਿਤਾ। **ਵਿਨਾ ਮਿਤ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਬਨ੍ਧਵੇਹਿ ਚ ਪਰਿਹੀਨਾ ਰਹਿਤਾ। **ਭਤ੍ਤਚੋਲ਼ਸ੍ਸ ਨਾਧਿਗ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚੋਲ਼ਸ੍ਸ ਚ ਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਿੰ, ਕੇਵਲੰ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖਾਪਿਣ੍ਡਸ੍ਸ ਪਿਲੋਤਿਕਾਖਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਲਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਪਤ੍ਤੰ ਦਣ੍ਡਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ**"ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਾਜਨੰ। **ਦਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਣਸੁਨਖਾਦਿਪਰਿਹਰਣਦਣ੍ਡਕੰ। **ਕੁਲਾ ਕੁਲ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਲਤੋ ਕੁਲੰ। **ਸੀਤੁਣ੍ਹੇਨ ਚ ਡਯ੍ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਸਨਗੇਹਾਭਾਵਤੋ ਸੀਤੇਨ ਚ ਉਣ੍ਹੇਨ ਚ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨਾ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਨ੍ਤਿ ਪਟਾਚਾਰਾਥੇਰਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਪੁਨਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ, ਸਤ੍ਤਸੰਵਚ੍ਛਰਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ।

ਪਰਮਤ੍ਥੇਤਿ ਪਰਮੇ ਉਤ੍ਤਮੇ ਅਤ੍ਥੇ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ। **ਨਿਯੋਜਯੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ ਨਿਯੋਜੇਸਿ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਚਨ੍ਦਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ **ਯਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਨ ਜਾਨਾਸੀ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤਾਨਂ ਥੇਰੀਨਂ ਗਾਥਾ। ਇਮਾਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤਿਯੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਚਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਪਤਿਕੁਲਂ ਆਨੀਤਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪੁਤ੍ਤੇ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਘਰਾਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਿਯੋ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਵ ਮਤਪੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਪੁਤ੍ਤਸੋਕੇਨ ਅਭਿਭੂਤਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੋਕਕਾਰਣਂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਥੇਰੀ ਤਾਸਂ ਸੋਕਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤੀ –

੧੨੭.''ਯਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਨ ਜਾਨਾਸਿ, ਆਗਤਸ੍ਸ ਗਤਸ੍ਸ ਵਾ।
ਤਂ ਕੁਤੋ ਚਾਗਤਂ ਸਤ੍ਤਂ, ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਰੋਦਸਿ॥

੧੨੮.''ਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਖੋਸ੍ਸ ਜਾਨਾਸਿ, ਆਗਤਸ੍ਸ ਗਤਸ੍ਸ ਵਾ।
ਨ ਨਂ ਸਮਨੁਸੋਚੇਸਿ, ਏਵਂਧਮ੍ਮਾ ਹਿ ਪਾਣਿਨੋ॥

੧੨੯.''ਅਯਾਚਿਤੋ ਤਤਾਗਚ੍ਛਿ, ਨਾਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਇਤੋ ਗਤੋ।
ਕੁਤੋਚਿ ਨੂਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹਕਂ।
ਇਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਤੋ, ਤਤੋਪਞ੍ਞੇਨ ਗਚ੍ਛਤਿ॥

੧੩੦.''ਪੇਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਰੂਪੇਨ, ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।
ਯਥਾਗਤੋ ਤਥਾ ਗਤੋ, ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਦੇਵਨਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾਹਿ ਚਤੂਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ।

ਤਾ ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਅਥ ਤਾ ਅਧਿਗਤਾਰਹਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ **"ਯਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਨ ਜਾਨਾਸੀ"**ਤਿਆਦਿਕਾਹਿ ਓਵਾਦਗਾਥਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ –

੧੩੧.''ਅਬ੍ਬਹੀ ਵਤ ਮੇ ਸਲ੍ਲਂ, ਦੁਦ੍ਦਸਂ ਹਦਯਸ੍ਸਿਤਂ।
ਯਾ ਮੇ ਸੋਕਪਰੇਤਾਯ, ਪੁਤ੍ਤਸੋਕਂ ਬਜਪਾਨੁਦਿ॥

੧੩੨.''ਸਾਜ੍ਜ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹਸਲ੍ਲਾਹਂ, ਨਿਚ੍ਛਾਤਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ।
ਬੁਦ੍ਧਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ, ਉਪੇਮਿ ਸਰਣਂ ਮੁਨਿ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਅਭਾਸਿਂਸੁ।

ਤਤ੍ਥ **ਯਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਂ ਨ ਜਾਨਾਸਿ, ਆਗਤਸ੍ਸ ਗਤਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਇਧ ਆਗਤਸ੍ਸ ਆਗਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਇਤੋ ਗਤਸ੍ਸ ਗਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਨ ਜਾਨਾਸਿ। ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਭਵੂਪਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਤਂ ਕੁਤੋ ਚਾਗਤਂ ਸਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਏਵਂ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਾਗਤਗਤਮਗ੍ਗਂ ਕੁਤੋਚਿ ਗਤਿਤੋ ਆਗਤਮਗ੍ਗਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਕਤਪਰਿਚਯਸਮਾਗਤਪੁਰਿਸਸਦਿਸਂ ਸਤ੍ਤਂ ਕੇਵਲਂ ਮਮਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਕੁਤੋ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਰੋਦਸਿ। ਅਪ੍ਪਟਿਕਾਰਤੋ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਕਾਤਬ੍ਬਤੋ ਨ ਏਤ੍ਥ ਰੋਦਨਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਖੋਸ੍ਸ ਜਾਨਾਸੀਤਿ ਅਸ੍ਸ ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਾਭਿਮਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਗਤਸ੍ਸ ਆਗਤਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਗਤਸ੍ਸ ਗਤਮਗ੍ਗਞ੍ਚ ਅਥ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸਿ। **ਨ ਨਂ ਸਮਨੁਸੋਚੇਸੀ**ਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਂ ਨ ਸਮਨੁਸੋਚੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਏਵਂਧਮ੍ਮਾ ਹਿ ਪਾਣਿਨੋ,** ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇਪਿ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਪਿਯੇਹਿ ਮਨਾਪੇਹਿ ਨਾਨਾਭਾਵਾ ਵਿਨਾਭਾਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਸਵਤ੍ਤਿਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ, ਪਗੇਵ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਂ।

ਅਯਾਚਿਤੋ ਤਤਾਗਚ੍ਛੀਤਿ ਤਤੋ ਪਰਲੋਕਤੋ ਕੇਨਚਿ ਅਯਾਚਿਤੋ ਇਧ ਆਗਚ੍ਛਿ। ''ਆਗਤੋ''ਤਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। **ਨਾਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਇਤੋ ਗਤੋ**ਤਿ ਇਧਲੋਕਤੋ ਕੇਨਚਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਪਰਲੋਕਂ ਗਤੋ। **ਕੁਤੋਚੀ**ਤਿ ਨਿਰਯਾਦਿਤੋ ਯਤੋ ਕੁਤੋਚਿ ਗਤਿਤੋ। **ਨੂਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯਂ । **ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਕਤਿਪਾਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਤਿਪਯਦਿਵਸਮਤ੍ਤਂ ਇਧ ਵਸਿਤ੍ਵਾ। **ਇਤੋਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਤੋ**ਤਿ ਇਤੋਪਿ ਭਵਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਤੋ, ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਭਵਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਉਪਗਤੋ। **ਤਤੋਪਞ੍ਞੇਨ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਤੋਪਿ ਭਵਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਮੇਵ ਭਵਂ ਉਪਗਮਿਸ੍ਸਤਿ।

ਪੇਤੋਤਿ ਅਪੇਤੋ ਤਂ ਤਂ ਭਵਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਪਗਤੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵੇਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਦਿਭਾਵੇਨ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਉਪਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਂਸਰਨ੍ਤੋ। **ਯਥਾਗਤੋ ਤਥਾ ਗਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਗਤਿਤੋ ਚ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ ਤਥਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਗਤਿਕੋ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੋਵ ਗਤੋ। **ਕਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਦੇਵਨਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਾਦਿਸੇ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਨਿ ਯਥਾਕਾਮਾਵਚਰੇ ਕਾ ਨਾਮ ਪਰਿਦੇਵਨਾ, ਕਿਂ ਪਰਿਦੇਵਿਤੇਨ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਦਿਤੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਮਤ੍ਤਾਨਂ ਇਤ੍ਥਿਸਤਾਨਂ ਸੋਕਵਿਨੋਦਨਵਸੇਨ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਾਹਿ ਤਾਹਿ ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਛਪਿ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਭਾਸਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਪਟਾਚਾਰਾਤਿ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਲਦ੍ਧਓਵਾਦਤਾਯ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਵੇਦਿਸੁਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਪਟਾਚਾਰਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ।

ਪਞ੍ਚਸਤਮਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਵਾਸੇਟ੍ਠੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪੁਤ੍ਤਸੋਕੇਨਹਂ ਅਟ੍ਟਾਤਿਆਦਿਕਾ ਵਾਸੇਟ੍ਠਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਭਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ ਪਤਿਕੁਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੁਖਸਂਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੀ ਏਕਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਣਕਾਲੇ ਕਾਲਂ ਕਤੇ ਪੁਤ੍ਤਸੋਕੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਞਾਤਕੇਸੁ ਸਾਮਿਕੇ ਚ ਤਿਕਿਚ੍ਛਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਸੁ ਤੇਸਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵ ਪਲਾਯਿਤ੍ਵਾ ਯਤੋ ਤਤੋ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤੀ ਮਿਥਿਲਾਨਗਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥਦ੍ਦਸ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਨ੍ਤਂ ਗੁਤ੍ਤਂ ਸਂਯਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਨਾਗਂ। ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸਹ

ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਤੋ ਅਪਗਤੁਮ੍ਮਾਦਾ ਪਕਤਿਚਿਤ੍ਤੰ ਪਟਿਲਭਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਥਾ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ। ਸਾ ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸੰਵੇਗਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੀ ਵਾਯਮਨ੍ਤੀ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਤਾਯ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੧੩੩.‘‘ਪੁਤ੍ਤਸੋਕੇਨਹੰ ਅਟ੍ਟਾ, ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਸਞ੍ਞਿਨੀ।
ਨਗ੍ਗਾ ਪਕਿਣ੍ਣਕੇਸੀ ਚ, ਤੇਨ ਤੇਨ ਵਿਚਾਰਿਹੰ॥

੧੩੪.‘‘ਵੀਥਿਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟੇਸੁ, ਸੁਸਾਨੇ ਰਥਿਯਾਸੁ ਚ।
ਅਚਰਿੰ ਤੀਣਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ, ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

੧੩੫.‘‘ਅਥਦ੍ਦਸਾਸਿੰ ਸੁਗਤੰ, ਨਗਰੰ ਮਿਥਿਲੰ ਪਤਿ।
ਅਦਨ੍ਤਾਨੰ ਦਮੇਤਾਰੰ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਮਕੁਤੋਭਯੰ॥

੧੩੬.‘‘ਸਚਿਤ੍ਤੰ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਨ ਉਪਾਵਿਸਿੰ।
ਸੋ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਗੋਤਮੋ॥

੧੩੭.‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ।
ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥੁਵਚਨੇ, ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿੰ ਪਦੰ ਸਿਵੰ॥

੧੩੮.‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸੋਕਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਪਹੀਨਾ ਏਤਦਨ੍ਤਿਕਾ।
ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ ਹਿ ਮੇ ਵਤ੍ਥੂ, ਯਤੋ ਸੋਕਾਨ ਸਮ੍ਭਵੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਟ੍ਟਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਟਿਤਾ। ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਅਟ੍ਟਿਤਾ ਪੀਲ਼ਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਸੋਕੁਮ੍ਮਾਦੇਨ ਖਿਤ੍ਤਹਦਯਾ। ਤਤੋ ਏਵ ਪਕਤਿਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਗਮੇਨ **ਵਿਸਞ੍ਞਿਨੀ**। ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਾਭਾਵਤੋ ਅਪਗਤਵਤ੍ਥਤਾਯ **ਨਗ੍ਗਾ**। ਵਿਧੁਤਕੇਸਤਾਯ **ਪਕਿਣ੍ਣਕੇਸੀ। ਤੇਨ ਤੇਨਾ**ਤਿ ਗਾਮੇਨ ਗਾਮੰ ਨਗਰੇਨ ਨਗਰੰ ਵੀਥਿਯਾ ਵੀਥਿੰ ਵਿਚਰਿੰ ਅਹੰ।

ਅਥਾਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਉਮ੍ਮਾਦਸੰਵਤ੍ਤਨਿਯਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਯੇ। **ਸੁਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਭਨਗਮਨਤ੍ਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰੰ ਠਾਨੰ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾ ਗਦਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾ ਚ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਗਤੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ। **ਮਿਥਿਲੰ ਪਤੀ**ਤਿ ਮਿਥਿਲਾਭਿਮੁਖੰ, ਮਿਥਿਲਾਨਗਰਾਭਿਮੁਖੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਚਿਤ੍ਤੰ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਨਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਉਮ੍ਮਾਦੰ ਪਹਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਚਿਤ੍ਤੰ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ।

ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥੁਵਚਨੇਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਯੋਗੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਭਾਵਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ। **ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿੰ ਪਦੰ ਸਿ**ਵਨ੍ਤਿ ਸਿਵੰ ਖੇਮੰ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਦੰ ਸਚ੍ਛਿਅਕਾਸਿੰ।

ਏਤਦਨ੍ਤਿਕਾਤਿ ਏਤੰ ਇਦਾਨਿ ਮਯਾ ਅਧਿਗਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਅਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਏਤਦਨ੍ਤਿਕਾ, ਸੋਕਾ। ਨ ਦਾਨਿ ਤੇਸੰ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਤੋ ਸੋਕਾਨ ਸਮ੍ਭ**ਵੋਤਿ ਯਤੋ ਅਨ੍ਤੋਨਿਜ੍ਝਾਨਲਕ੍ਖਣਾਨੰ ਸੋਕਾਨੰ ਸਮ੍ਭਵੋ, ਤੇਸੰ ਸੋਕਾਨੰ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਤ੍ਥੂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਞਾਤਤੀਰਣਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਕਾ ਏਤਦਨ੍ਤਿਕਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਵਾਸੇਟ੍ਠੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਖੇਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦਹਰਾ ਤ੍ਵਂ ਰੂਪਵਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਖੇਮਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਪਰਾਧੀਨਵੁਤ੍ਤਿਕਾ ਪਰੇਸਂ ਦਾਸੀ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਪਰੇਸਂ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਣੇਨ ਜੀਵਿਕਂ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਂ ਸੁਜਾਤਤ੍ਥੇਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਯੋ ਮੋਦਕੇ ਦਤ੍ਵਾ ਤਂਦਿਵਸਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੇਸੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ''ਅਨਾਗਤੇ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਿਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਛਕਾਮਸਗ੍ਗੇ, ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਦੇਵਰਾਜੂਨਂ ਮਹੇਸਿਭਾਵੇਨ ਉਪਪਨ੍ਨਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇਪਿ ਅਨੇਕਵਾਰਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ ਮਣ੍ਡਲਰਾਜੂਨਞ੍ਚ ਮਹੇਸਿਭਾਵਂ ਉਪਗਤਾ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਂਵੇਗਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤੀ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਥਨਾਦਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾਸਂਵਤ੍ਤਨਿਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪੇ ਭਗਵਤੋ ਚ ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਚ ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਸਿ।

ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਕਸ੍ਸਪਦਸਬਲਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਕਿਕਿਸ੍ਸ ਕਾਸਿਰਞ੍ਞੋ ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠਿਕਾ ਸਮਣੀ ਨਾਮ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਂਵੇਗਾ ਅਗਾਰੇਯੇਵ ਠਿਤਾ, ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕੋਮਾਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਨ੍ਤੀ ਸਮਣਗੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਗਿਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਮਣੀਯਂ ਪਰਿਵੇਣਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਸਿ। ਏਵਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਆਯਤਨਗਤਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਦ੍ਦਰਟ੍ਠੇ ਸਾਕਲਨਗਰੇ ਰਾਜਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਖੇਮਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ, ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਕਞ੍ਚਨਸਨ੍ਨਿਭਤ੍ਤਚਾ। ਸਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਰਞ੍ਞੋ ਗੇਹਂ ਗਤਾ। ਸਤ੍ਥਰਿ ਵੇਲ਼ੁਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਰੂਪਮਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਰੂਪੇ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਰਾਜਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਵੇਲ਼ੁਵਨਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੇ ਪਕਾਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਿਯਾ ਵਿਹਾਰਦਸ੍ਸਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ। ਅਥ ਦੇਵੀ ''ਵਿਹਾਰਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਰਾਜਾਨਂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿ। ਰਾਜਾ ''ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ – ''ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨਪਿ ਦੇਵਿਂ ਦਸਬਲਂ ਦਸ੍ਸੇਥਾ''ਤਿ। ਦੇਵੀ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਭਾਗਂ ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾਵ ਗਨ੍ਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧਾ। ਅਥ ਨਂ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨਯਿਂਸੁ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਦੇਵਚ੍ਛਰਾਸਦਿਸਂ ਇਤ੍ਥਿਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤਾਲਪਣ੍ਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬੀਜਯਮਾਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਖੇਮਾ ਦੇਵੀ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਵਰੂਪਾ ਨਾਮ ਦੇਵਚ੍ਛਰਪਟਿਭਾਗਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਅਹਂ ਏਤਾਸਂ ਪਰਿਚਾਰਿਕਤਾਯਪਿ ਨਪ੍ਪਹੋਮਿ, ਮਨਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਕਾਰਣਾ ਪਾਪਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਨਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਇਤ੍ਥਿਂ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾਵ ਸਤ੍ਥੁ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਬਲੇਨ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਪਠਮਵਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਦਨ੍ਤਾ ਪਲਿਤਕੇਸਾ ਵਲਿਤ੍ਤਚਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਾਲਪਣ੍ਣੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿ । ਤਤੋ ਖੇਮਾ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਏਵਂਵਿਧਮ੍ਪਿ ਸਰੀਰਂ ਈਦਿਸਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਾਪੁਣਿ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਸਰੀਰਂ ਏਵਂਗਤਿਕਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾ –

''ਯੇ ਰਾਗਰਤ੍ਤਾਨੁਪਤਨ੍ਤਿ ਸੋਤਂ, ਸਯਂ ਕਤਂ ਮਕ੍ਕਟਕੋਵ ਜਾਲਂ।
ਏਤਮ੍ਪਿ ਛੇਤ੍ਵਾਨ ਪਰਿਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ, ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਨੋ ਕਾਮਸੁਖਂ ਪਹਾਯਾ''ਤਿ॥ –

ਗਾਥਮਾਹ। ਸਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤं ਪਾਪੁਣੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਆਗਤं। ਅਪਦਾਨੇ ਪਨ ''ਇਮं ਗਾਥं ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਰਾਜਾਨं ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤं ਪਾਪੁਣੀ''ਤਿ ਆਗਤं। ਤਤ੍ਥਾਯं **ਅਪਦਾਨਪਾਲ਼ਿ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੨੮੯-੩੮੩) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਤਦਾਹं ਹंਸਵਤਿਯं, ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਅਹੁं।
ਨਾਨਾਰਤਨਪਜ੍ਜੋਤੇ, ਮਹਾਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

''ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਤं ਮਹਾਵੀਰं, ਅਸ੍ਸੋਸਿं ਧਮ੍ਮਦੇਸਨं।
ਤਤੋ ਜਾਤਪ੍ਪਸਾਦਾਹं, ਉਪੇਮਿ ਸਰਣं ਜਿਨं॥

''ਮਾਤਰं ਪਿਤਰं ਚਾਹं, ਆਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਯਕं।
ਨਿਮਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹं, ਭੋਜਯਿं ਸਹਸਾਵਕं॥

''ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾਹੇ, ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨਮੁਤ੍ਤਮं।
ਭਿਕ੍ਖੁਨਿं ਏਤਦਗ੍ਗਮ੍ਹਿ, ਠਪੇਸਿ ਨਰਸਾਰਥਿ॥

''ਤं ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਪੁਨੋ ਤਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਕਾਰं ਕਤ੍ਵਾਨ ਤं ਠਾਨं, ਪਣਿਪਚ੍ਚ ਪਣੀਦਹਿं॥

''ਤਤੋ ਮਮ ਜਿਨੋ ਆਹ, ਸਿਜ੍ਝਤं ਪਣਿਧੀ ਤਵ।
ਸਸਙ੍ਘੇ ਮੇ ਕਤं ਕਾਰं, ਅਪ੍ਪਮੇਯਫਲं ਤਯਾ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਏਤਦਗ੍ਗਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਖੇਮਾ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸं ਦੇਹं, ਤਾਵਤਿं ਸੂਪਗਾ ਅਹं॥

''ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਯਾਮਮਗं, ਤਤੋਹं ਤੁਸਿਤं ਗਤਾ।
ਤਤੋ ਚ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿं, ਵਸਵਤ੍ਤਿਪੁਰं ਤਤੋ॥

''ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੂਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾਹਸਾ।
ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਰਾਜੂਨं, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿं॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੇ, ਰਾਜੂਨਂ ਚਕ੍ਕવਤ੍ਤਿਨਂ।
ਮਣ੍ਡਲੀਨਞ੍ਚ ਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ॥

‘‘ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭੋਤ੍વਾਨ, ਦੇવੇਸੁ ਮਨੁਜੇਸੁ ਚ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਖਿਤਾ ਹੁਤ੍વਾ, ਨੇਕਕਪ੍ਪੇਸੁ ਸਂਸਰਿਂ॥

‘‘ਏਕਨવੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, વਿਪਸ੍ਸੀ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮવਿਪਸ੍ਸਕੋ॥

‘‘ਤਮਹਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ, ਉਪੇਤ੍વਾ ਨਰਸਾਰਥਿਂ।
ਧਮ੍ਮਂ ਭਣਿਤਂ ਸੁਤ੍વਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

‘‘ਦਸવਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਤਸ੍ਸ વੀਰਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ।
ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤ੍વਾਨ, ਯੁਤ੍ਤਯੋਗਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ॥

‘‘ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਕੁਸਲਾ, ਚਤੁਸਚ੍ਚવਿਸਾਰਦਾ।
ਨਿਪੁਣਾ ਚਿਤ੍ਤਕਥਿਕਾ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾਹਂ ਤੁਸਿਤਂ, ਉਪਪਨ੍ਨਾ ਯਸਸ੍ਸਿਨੀ।
ਅਭਿਭੋਮਿ ਤਹਿਂ ਅਞ੍ਞੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਫਲੇਨਹਂ॥

‘‘ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੂਪਪਨ੍ਨਾਹਂ, ਮਹਾਭੋਗਾ ਮਹਦ੍ਧਨਾ।
ਮੇਧਾવਿਨੀ ਸੀਲવਤੀ, વਿਨੀਤਪਰਿਸਾਪਿ ਚ॥

‘‘ਭવਾਮਿ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ, ਯੋਗੇਨ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਸਬ੍ਬਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਯ੍ਹਂ, ਸੁਲਭਾ ਮਨਸੋ ਪਿਯਾ॥

‘‘ਯੋਪਿ ਮੇ ਭવਤੇ ਭਤ੍ਤਾ, ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਗਤਾਯਪਿ।
વਿਮਾਨੇਤਿ ਨ ਮਂ ਕੋਚਿ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਬਲੇਨ ਮੇ॥

‘‘ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਨਾਮੇਨ ਕੋਣਾਗਮਨੋ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ વਦਤਂ વਰੋ॥

‘‘ਤਦਾ ਹਿ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ, ਸੁਸਮਿਦ੍ਧਕੁਲਪ੍ਪਜਾ।
ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ ਸੁਮੇਧਾ ਚ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਚ ਤਯੋ ਜਨਾ॥

‘‘ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਮਦਾਸਿਮ੍ਹ, ਦਾਨਸਹਾਯਿਕਾ ਪੁਰੇ।
ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ વਿਹਾਰਮ੍ਪਿ, ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਾਰਿਕਾ ਮਯਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਮਯਂ ਸਬ੍ਬਾ, ਤਾવਤਿਂਸੂਪਗਾ ਅਹੁਂ।

ਯਸਸਾ ਅਗ੍ਗਤਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਤਥੇਵ ਚ॥

‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥

‘‘ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਤਦਾ ਆਸਿ ਨਰਿਸ੍ਸਰੋ।
ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਿਕੀ ਨਾਮ, ਬਾਰਾਣਸਿਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ॥

‘‘ਤਸ੍ਸਾਸਿਂ ਜੇਟ੍ਠਿਕਾ ਧੀਤਾ, ਸਮਣੀ ਇਤਿ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ।
ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਜਿਨਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਰੋਚਯਿਂ॥

‘‘ਅਨੁਜਾਨਿ ਨ ਨੋ ਤਾਤੋ, ਅਗਾਰੇਵ ਤਦਾ ਮਯਂ।
ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵਿਚਰਿਮ੍ਹ ਅਤਨ੍ਦਿਤਾ॥

‘‘ਕੋਮਾਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾ ਸੁਖੇਧਿਤਾ।
ਬੁਦ੍ਧੋਪਟ੍ਠਾਨਨਿਰਤਾ, ਮੁਦਿਤਾ ਸਤ੍ਤ ਧੀਤਰੋ॥

‘‘ਸਮਣੀ ਸਮਣਗੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਦਾਯਿਕਾ।
ਧਮ੍ਮਾ ਚੇਵ ਸੁਧਮ੍ਮਾ ਚ, ਸਤ੍ਤਮੀ ਸਙ੍ਘਦਾਯਿਕਾ॥

‘‘ਅਹਂ ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾ ਚ, ਪਟਾਚਾਰਾ ਚ ਕੁਣ੍ਡਲਾ।
ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ, ਵਿਸਾਖਾ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀ॥

‘‘ਕਦਾਚਿ ਸੋ ਨਰਾਦਿਚ੍ਚੋ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ ਅਬ੍ਭੁਤਂ।
ਮਹਾਨਿਦਾਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਂ॥

‘‘ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਕਤੇਹਿ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਸਾਕਲਾਯ ਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ।
ਰਞ੍ਞੋ ਮਦ੍ਦਸ੍ਸ ਧੀਤਾਮ੍ਹਿ, ਮਨਾਪਾ ਦਯਿਤਾ ਪਿਯਾ॥

‘‘ਸਹ ਮੇ ਜਾਤਮਤ੍ਤਮ੍ਹਿ, ਖੇਮਂ ਤਮ੍ਹਿ ਪੁਰੇ ਅਹੁ।
ਤਤੋ ਖੇਮਾਤਿ ਨਾਮਂ ਮੇ, ਗੁਣਤੋ ਉਪਪਜ੍ਜਥ॥

‘‘ਯਦਾਹਂ ਯੋਬ੍ਬਨਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਰੂਪਲਾਵਞ੍ਞਭੂਸਿਤਾ।
ਤਦਾ ਅਦਾਸਿ ਮਂ ਤਾਤੋ, ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸ੍ਸ ਰਾਜਿਨੋ॥

‘‘ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਸੁਪ੍ਪਿਯਾ ਆਸਿਂ, ਰੂਪਕੇਲਾਯਨੇ ਰਤਾ।
ਰੂਪਾਨਂ ਦੋਸਵਾਦੀਤਿ, ਨ ਉਪੇਸਿਂ ਮਹਾਦਯਂ॥

‘‘ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ ਤਦਾ ਰਾਜਾ, ਮਮਾਨੁਗ੍ਗਹਬੁਦ੍ਧਿਯਾ।
ਵਣ੍ਣਯਿਤ੍ਵਾ ਵੇਲੁਵਨੰ, ਗਾਯਕੇ ਗਾਪਯੀ ਮਮੰ॥

‘‘ਰਮ੍ਮੰ ਵੇਲੁਵਨੰ ਯੇਨ, ਨ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਗਤਾਲਯੰ।
ਨ ਤੇਨ ਨਨ੍ਦਨੰ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਇਤਿ ਮਞ੍ਞਾਮਸੇ ਮਯੰ॥

‘‘ਯੇਨ ਵੇਲੁਵਨੰ ਦਿਟ੍ਠੰ, ਨਰਨਨ੍ਦਨਨਨ੍ਦਨੰ।
ਸੁਦਿਟ੍ਠੰ ਨਨ੍ਦਨੰ ਤੇਨ, ਅਮਰਿਨ੍ਦਸੁਨਨ੍ਦਨੰ॥

‘‘ਵਿਹਾਯ ਨਨ੍ਦਨੰ ਦੇਵਾ, ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਮਹੀਤਲੰ।
ਰਮ੍ਮੰ ਵੇਲੁਵਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਨ ਤਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਸੁਵਿਮ੍ਹਿਤਾ॥

‘‘ਰਾਜਪੁਞ੍ਞੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ, ਬੁਦ੍ਧਪੁਞ੍ਞੇਨ ਭੂਸਿਤੰ।
ਕੋ ਵਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸੇਸੰ, ਵਨਸ੍ਸ ਗੁਣਸਞ੍ਚਯੰ॥

‘‘ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਨਸਮਿਦ੍ਧੰ, ਮਮ ਸੋਤਮਨੋਹਰੰ।
ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਾ ਤਮੁਯ੍ਯਾਨੰ, ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚਯਿੰ ਤਦਾ॥

‘‘ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ, ਤਦਾ ਚ ਸੋ ਮਹੀਪਤਿ।
ਮੰ ਪੇਸੇਸਿ ਤਮੁਯ੍ਯਾਨੰ, ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਸਮੁਸ੍ਸੁਕੰ॥

‘‘ਗਚ੍ਛ ਪਸ੍ਸ ਮਹਾਭੋਗੇ, ਵਨੰ ਨੇਤ੍ਤਰਸਾਯਨੰ।
ਯੰ ਸਦਾ ਭਾਤਿ ਸਿਰਿਯਾ, ਸੁਗਤਾਭਾਨੁਰਞ੍ਜਿਤੰ॥

‘‘ਯਦਾ ਚ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਮੁਨਿ, ਗਿਰਿਬ੍ਬਜਪੁਰੁਤ੍ਤਮੰ।
ਪਵਿਟ੍ਠੋਹੰ ਤਦਾਯੇਵ, ਵਨੰ ਦਟ੍ਠੁਮੁਪਾਗਮਿੰ॥

‘‘ਤਦਾ ਤੰ ਫੁਲ੍ਲਵਿਪਿਨੰ, ਨਾਨਾਭਮਰਕੂਜਿਤੰ।
ਕੋਕਿਲਾਗੀਤਸਹਿਤੰ, ਮਯੂਰਗਣਨਚ੍ਚਿਤੰ॥

‘‘ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਮਨਾਕਿਣ੍ਣੰ, ਨਾਨਾਚਙ੍ਕਮਭੂਸਿਤੰ।
ਕੁਟਿਮਣ੍ਡਪਸੰਕਿਣ੍ਣੰ, ਯੋਗੀਵਰਵਿਰਾਜਿਤੰ॥

‘‘ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ ਅਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸੰ, ਸਫਲੰ ਨਯਨੰ ਮਮ।
ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਤਰੁਣੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ, ਯੁਤ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਚਿਨ੍ਤਯਿੰ॥

‘‘ਈਦਿਸੇ ਵਿਪਿਨੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਠਿਤੋਯੰ ਨਵਯੋਬ੍ਬਨੇ।
ਵਸਨ੍ਤਮਿਵ ਕਨ੍ਤੇਨ, ਰੂਪੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਵਿਤੋ॥

‘‘ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮ੍ਹਿ, ਮੁਣ੍ਡੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤੋ।

ਝਾਯਤੇ ਵਤਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸਯਜਂ ਰਤਿਂ॥

‘‘ਨਨੁ ਨਾਮ ਗਹਟ੍ਠੇਨ, ਕਾਮਂ ਭੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸੁਖਂ।
ਪਚ੍ਛਾ ਜਿਣ੍ਣੇਨ ਧਮ੍ਮੋਯਂ, ਚਰਿਤਬ੍ਬੋ ਸੁਭਦ੍ਦਕੋ॥

‘‘ਸੁਞ੍ਞਕਨ੍ਤਿ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾਨ, ਗਨ੍ਧਗੇਹਂ ਜਿਨਾਲਯਂ।
ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਜਿਨਮਦ੍ਦਕ੍ਖਂ, ਉਦਯਨ੍ਤਂ ਵ ਭਾਕਰਂ॥

‘‘ਏਕਕਂ ਸੁਖਮਾਸੀਨਂ, ਬੀਜਮਾਨਂ ਵਰਿਤ੍ਥਿਯਾ।
ਦਿਸ੍ਵਾਨੇਵਂ ਵਿਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ਨਾਯਂ ਲੂਖੋ ਨਰਾਸਭੋ॥

‘‘ਸਾ ਕਞ੍ਞਾ ਕਨਕਾਭਾਸਾ, ਪਦੁਮਾਨਨਲੋਚਨਾ।
ਬਿਮ੍ਬੋਟ੍ਠੀ ਕੁਨ੍ਦਦਸਨਾ, ਮਨੋਨੇਤ੍ਤਰਸਾਯਨਾ॥

‘‘ਹੇਮਦੋਲਾਭਸਵਨਾ, ਕਲਿਕਾਕਾਰਸੁਤ੍ਥਨੀ।
ਵੇਦਿਮਜ੍ਝਾਵ ਸੁਸ੍ਸੋਣੀ, ਰਮ੍ਭੋਰੁ ਚਾਰੁਭੂਸਨਾ॥

‘‘ਰਤ੍ਤਂਸਕੁਪਸਂਬਜਾਨਾ , ਨੀਲਮਟ੍ਠਨਿਵਾਸਨਾ।
ਅਤਪ੍ਪਨੇਯਜਰੂਪੇਨ, ਹਾਸਭਾਵਸਮਨ੍ਵਿਤਾ॥

‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਮੇਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿਂ, ਅਹੋਯਮਭਿਰੂਪਿਨੀ।
ਨ ਮਯਾਨੇਨ ਨੇਤ੍ਤੇਨ, ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾ ਕੁਦਾਚਨਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਜਰਾਭਿਭੂਤਾ ਸਾ, ਵਿਵਣ੍ਣਾ ਵਿਕਤਾਨਨਾ।
ਭਿਨ੍ਨਦਨ੍ਤਾ ਸੇਤਸਿਰਾ, ਸਲਾਲਾ ਵਦਨਾਸੁਚਿ॥

‘‘ਸਂਖਿਤ੍ਤਕਣ੍ਣਾ ਸੇਤਕ੍ਖੀ, ਲਮ੍ਬਾਸੁਭਪਯੋਧਰਾ।
ਵਲਿਵਿਤਤਸਬ੍ਬਙ੍ਗੀ, ਸਿਰਾਵਿਤਤਦੇਹਿਨੀ॥

‘‘ਨਤਙ੍ਗਾ ਦਣ੍ਡਦੁਤਿਯਾ, ਉਪ੍ਫਾਸੁਲਿਕਤਾ ਕਿਸਾ।
ਪਵੇਧਮਾਨਾ ਪਤਿਤਾ, ਨਿਸ੍ਸਸਨ੍ਤੀ ਮੁਹੁਂ ਮੁਹੁਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਮੇ ਆਸਿ ਸਂਵੇਗੋ, ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਲੋਮਹਂਸਨੋ।
ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਰੂਪਂ ਅਸੁਚਿਂ, ਰਮਨ੍ਤੇ ਯਤ੍ਥ ਬਾਲਿਸਾ॥

‘‘ਤਦਾ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਂਵਿਗ੍ਗਮਾਨਸਂ।
ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਗਤੋ, ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਥ॥

‘‘ਆਤੁਰਂ ਅਸੁਚਿਂ ਪੂਤਿਂ, ਪਸ੍ਸ ਖੇਮੇ ਸਮੁਸ੍ਸਯਂ।
ਉਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤਂ, ਬਾਲਾਨਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤਂ॥

''ਅਸੁਭਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਹਿ, ਏਕਗ੍ਗੰ ਸੁਸਮਾਹਿਤੰ।
ਸਤਿ ਕਾਯਗਤਾ ਤਜਤ੍ਥੁ, ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ ਬਹੁਲਾ ਭਵ॥

''ਯਥਾ ਇਦੰ ਤਥਾ ਏਤੰ, ਯਥਾ ਏਤੰ ਤਥਾ ਇਦੰ।
ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਚ, ਕਾਯੇ ਛਨ੍ਦੰ ਵਿਰਾਜਯ॥

''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਭਾਵੇਹਿ, ਮਾਨਾਨੁਸਯਮੁਜ੍ਜਹ।
ਤਤੋ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ, ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਚਰਿਸ੍ਸਸਿ॥

''ਯੇ ਰਾਗਰਤ੍ਤਾਨੁਪਤਨ੍ਤਿ ਸੋਤੰ, ਸਯੰ ਕਤੰ ਮਕ੍ਕਟਕੋਵ ਜਾਲੰ।
ਏਤਮ੍ਪਿ ਛੇਤ੍ਵਾਨ ਪਰਿਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ, ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਨੋ ਕਾਮਸੁਖੰ ਪਹਾਯ॥

''ਤਤੋ ਕਲ੍ਲਿਤਚਿਤ੍ਤੰ ਮੰ, ਞਤ੍ਵਾਨ ਨਰਸਾਰਥਿ।
ਮਹਾਨਿਦਾਨੰ ਦੇਸੇਸਿ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਵਿਨਯਾਯ ਮੇ॥

''ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਸੇਟ੍ਠੰ ਤੰ, ਪੁਬ੍ਬਸਞ੍ਞਮਨੁਸ੍ਸਰਿੰ।
ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾਵਹੰ ਸਨ੍ਤੀ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁੰ ਵਿਸੋਧਯਿੰ॥

''ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਪਾਦਮੂਲਮ੍ਹਿ ਤਾਵਦੇ।
ਅਚ੍ਚਯੰ ਦੇਸਨਤ੍ਥਾਯ, ਇਦੰ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿ॥

''ਨਮੋ ਤੇ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵਿ, ਨਮੋ ਤੇ ਕਰੁਣਾਕਰ।
ਨਮੋ ਤੇ ਤਿਣ੍ਣਸੰਸਾਰ, ਨਮੋ ਤੇ ਅਮਤੰ ਦਦ॥

''ਦਿਟ੍ਠਿਗਹਨਪਕ੍ਖਨ੍ਦਾ, ਕਾਮਰਾਗਵਿਮੋਹਿਤਾ।
ਤਯਾ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਾਯੇਨ, ਵਿਨੀਤਾ ਵਿਨਯੇ ਰਤਾ॥

''ਅਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਿਭੋਗਾ, ਤਾਦਿਸਾਨੰ ਮਹੇਸਿਨੰ।
ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖੰ, ਸਤ੍ਤਾ ਸੰਸਾਰਸਾਗਰੇ॥

''ਯਦਾਹੰ ਲੋਕਸਰਣੰ, ਅਰਣੰ ਅਰਣਨ੍ਤਗੁੰ।
ਨਾਦ੍ਦਸਾਮਿ ਅਦੂਰਟ੍ਠੰ, ਦੇਸਯਾਮਿ ਤਮਚ੍ਚਯੰ॥

''ਮਹਾਹਿਤੰ ਵਰਦਦੰ, ਅਹਿਤੋਤਿ ਵਿਸਙ੍ਕਿਤਾ।
ਨੋਪੇਸਿੰ ਰੂਪਨਿਰਤਾ, ਦੇਸਯਾਮਿ ਤਮਚ੍ਚਯੰ॥

''ਤਦਾ ਮਧੁਰਨਿਗ੍ਘੋਸੋ, ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ ਜਿਨੋ।
ਅਵੋਚ ਤਿਟ੍ਠ ਖੇਮੇਤਿ, ਸਿਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਅਮਤੇਨ ਮੰ॥

''ਤਦਾ ਪਕਮਜ ਸਿਰਸਾ, ਕਤ੍ਵਾ ਚ ਨੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ।

ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਰਪਤਿਂ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿਂ॥

‘‘ਅਹੋ ਸਮ੍ਮਾ ਉਪਾਯੋ ਤੇ, ਚਿਨ੍ਤਿਤੋਯਮਰਿਨ੍ਦਮ।
ਵਨਦਸ੍ਸਨਕਾਮਾਯ, ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਮੁਨਿ॥

‘‘ਯਦਿ ਤੇ ਰੁਚ੍ਚਤੇ ਰਾਜ, ਸਾਸਨੇ ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ ਰੂਪੇਹਂ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਾ ਮੁਨਿਵਾਣਿਨਾ॥

‘‘ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਤਦਾਹ ਸ ਮਹੀਪਤਿ।
ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਤੇ ਭਦ੍ਦੇ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਤਵ ਸਿਜ੍ਝਤੁ॥

‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਚਾਹਂ, ਅਦ੍ਧਮਾਸੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ।
ਦੀਪੋਦਯਞ੍ਚ ਭੇਦਞ੍ਚ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਂਵਿਗ੍ਗਮਾਨਸਾ॥

‘‘ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਾ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇ, ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਕੋਵਿਦਾ।
ਚਤੁਰੋਘੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਆਸਿਂ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਸ੍ਸ, ਵਸੀ ਚਾਪਿ ਭਵਾਮਹਂ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇਵ ਚ।
ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਮਮ ਞਾਣਂ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਕੁਸਲਾਹਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ, ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਵਿਸਾਰਦਾ।
ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯਞ੍ਞੂ ਚ, ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਮ੍ਹਿ ਸਾਸਨੇ॥

‘‘ਤਤੋ ਤੋਰਣਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ, ਰਞ੍ਞਾ ਕੋਸਲਸਾਮਿਨਾ।
ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਨਿਪੁਣੇ ਪਞ੍ਹੇ, ਬਜਾਕਰੋਨ੍ਤੀ ਯਥਾਤਥਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਸ ਰਾਜਾ ਸੁਗਤਂ, ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਪੁਚ੍ਛਥ।
ਤਥੇਵ ਬੁਦ੍ਧੋ ਬਜਾਕਾਸਿ, ਯਥਾ ਤੇ ਬਜਾਕਤਾ ਮਯਾ॥

‘‘ਜਿਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੁਣੇ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮਂ।
ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨਮਗ੍ਗਾਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਨਰੁਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੨੮੯-੩੮੩)।

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿਯਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਥੇਰਿਯਾ ਸਤਿਪਿ ਅਞ੍ਞਾਸੰ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰੀਨੰ ਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੰ ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਭਾਵੋ ਪਾਕਟੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਨੰ ਭਗਵਾ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ''ਏਤਦਗ੍ਗੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਮ ਸਾਵਿਕਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਨੰ ਯਦਿਦੰ ਖੇਮਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੫-੨੩੬) ਮਹਾਪਞ੍ਞਤਾਯ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਤੰ ਏਕਦਿਵਸੰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ਤਰੁਣਰੂਪੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਹਿ ਪਲੋਭੇਨ੍ਤੋ –

੧੩੯.''ਦਹਰਾ ਤ੍ਵੰ ਰੂਪਵਤੀ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਦਹਰੋ ਯੁਵਾ।
ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇਨ ਤੁਰਿਯੇਨ, ਏਹਿ ਖੇਮੇ ਰਮਾਮਸੇ''ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਖੇਮੇ, ਤ੍ਵੰ ਤਰੁਣਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਿਤਾ ਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤਰੁਣੋ ਯੁਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਯੰ ਯੋਬ੍ਬਞ੍ਞੰ ਅਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੇਨ ਤੁਰਿਯੇਨ ਵਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਏਹਿ ਕਾਮਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿਯਾ ਰਮਾਮ ਕੀਲ਼ਾਮਾਤਿ।

ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾ ਕਾਮੇਸੁ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਰਤ੍ਤਭਾਵੰ ਤਸ੍ਸ ਚ ਮਾਰਭਾਵੰ ਅਤ੍ਤਾਭਿਨਿਵੇਸੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਾਮਗਤੰ ਅਪ੍ਪਸਾਦੰ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀ –

੧੪੦.''ਇਮਿਨਾ ਪੂਤਿਕਾਯੇਨ, ਆਤੁਰੇਨ ਪਭਙ੍ਗੁਨਾ।
ਅਟ੍ਟਿਯਾਮਿ ਹਰਾਯਾਮਿ, ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ ਸਮੂਹਤਾ॥

੧੪੧.''ਸਤ੍ତਿਸੂਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ, ਖਨ੍ਧਾਸੰ ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਾ।
ਯੰ ਤ੍ਵੰ ਕਾਮਰਤਿੰ ਬ੍ਰੂਸਿ, ਅਰਤੀ ਦਾਨਿ ਸਾ ਮਮ॥

੧੪੨.''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਹਤਾ ਨਨ੍ਦੀ, ਤਮੋਖਨ੍ਧੋ ਪਦਾਲਿਤੋ।
ਏਵੰ ਜਾਨਾਹਿ ਪਾਪਿਮ, ਨਿਹਤੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਅਨ੍ਤਕ॥

੧੪੩.''ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਾ, ਅਗ੍ਗਿੰ ਪਰਿਚਰੰ ਵਨੇ।
ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਮਜਾਨਨ੍ਤਾ, ਬਾਲਾ ਸੁਦ੍ਧਿਮਮਞ੍ਞਥ॥

੧੪੪.''ਅਹਞ੍ਚ ਖੋ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੀ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੰ।
ਪਮੁਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖੇਹਿ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਗ੍ਗਿੰ ਪਰਿਚਰੰ ਵਨੇ**ਤਿ ਤਪੋਵਨੇ ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤੰ ਪਰਿਚਰਨ੍ਤੋ। **ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਮਜਾਨਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਵਤ੍ତਿਯੋ ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਖੇਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੁਜਾਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਲਙ੍ਕਤਾ ਸੁਵਸਨਾਤਿਆਦਿਕਾ ਸੁਜਾਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਭਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਕੇਤਨਗਰੇ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤਿਕੁਲੰ ਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਤੇਨ

ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੁਖਸਂਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਕੀਲ਼ਂ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਗਰਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਅਞ੍ਜਨਵਨੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਸਾਮੁਕ੍ਕਂਸਿਕਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਪਕਾਸੇਸਿ। ਸਾ ਦੇਸਨਾਵਸਾਨੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਚ , ਸਤ੍ਥੁ ਚ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਾਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗੇਹਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕਞ੍ਚ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਚ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਆਣਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੧੪੫.''ਅਲਙ੍ਕਤਾ ਸੁਵਸਨਾ, ਮਾਲਿਨੀ ਚਨ੍ਦਨੋਕ੍ਖਿਤਾ।
ਸਬ੍ਬਾਭਰਣਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ, ਦਾਸੀਗਣਪੁਰਕ੍ਖਤਾ॥

੧੪੬.''ਅਨ੍ਨਂ ਪਾਨਞ੍ਚ ਆਦਾਯ, ਖਜ੍ਜਂ ਭੋਜ੍ਜਂ ਅਨਪ੍ਪਕਂ।
ਗੇਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾਨ, ਉਯ੍ਯਾਨਮਭਿਹਾਰਯਿਂ॥

੧੪੭.''ਤਤ੍ਥ ਰਮਿਤ੍ਵਾ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਵਾ, ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਸਕਂ ਘਰਂ।
ਵਿਹਾਰਂ ਦਟ੍ਠੁਂ ਪਾਵਿਸਿਂ, ਸਾਕੇਤੇ ਅਞ੍ਜਨਂ ਵਨਂ॥

੧੪੮.''ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਲੋਕਪਜ੍ਜੋਤਂ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਨ ਉਪਾਵਿਸਿਂ।
ਸੋ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

੧੪੯.''ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਖੋ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਸਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਹਂ।
ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਿਰਜਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਫੁਸਯਿਂ ਅਮਤਂ ਪਦਂ॥

੧੫੦.''ਤਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਅਮੋਘਂ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਲਙ੍ਕਤਾ**ਤਿ ਵਿਭੂਸਿਤਾ। ਤਂ ਪਨ ਅਲਙ੍ਕਤਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸੁਵਸਨਾ ਮਾਲਿਨੀ ਚਨ੍ਦਨੋਕ੍ਖਿਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾਲਿਨੀ**ਤਿ ਮਾਲਾਧਾਰਿਨੀ। **ਚਨ੍ਦਨੋਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਨਾਨੁਲਿਤ੍ਤਾ। **ਸਬ੍ਬਾਭਰਣਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੂਪਗਾਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਆਭਰਣੇਹਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਵਸੇਨ ਸਞ੍ਛਾਦਿਤਸਰੀਰਾ।

ਅਨ੍ਨਂ ਪਾਨਞ੍ਚ ਆਦਾਯ, ਖਜ੍ਜਂ ਭੋਜ੍ਜਂ ਅਨਪ੍ਪਕਨ੍ਤਿ ਸਾਲਿਓਦਨਾਦਿਅਨ੍ਨਂ, ਅਮ੍ਬਪਾਨਾਦਿਪਾਨਂ, ਪਿਟ੍ਠਖਾਦਨੀਯਾਦਿਖਜ੍ਜਂ, ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਆਹਾਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਭੋਜ੍ਜਞ੍ਚ ਪਹੂਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਉਯ੍ਯਾਨਮਭਿਹਾਰਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਕੀਲ਼ਾਵਸੇਨ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਉਪਨੇਸਿਂ। ਅਨ੍ਨਪਾਨਾਦਿਂ ਤਤ੍ਥ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਰਿਜਨੇਨ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤੀ ਰਮਨ੍ਤੀ ਪਰਿਚਾਰੇਸਿਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਾਕੇਤੇ ਅਞ੍ਜਨਂ ਵਨਨ੍ਤਿ ਸਾਕੇਤਸਮੀਪੇ ਅਞ੍ਜਨਵਨੇ ਵਿਹਾਰਂ ਪਾਵਿਸਿਂ।

ਲੋਕਪਜ੍ਜੋਤਨ੍ਤਿ ਞਾਣਪਜ੍ਜੋਤੇਨ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਜ੍ਜੋਤਭੂਤਂ।

ਫੁਸਯਿਨ੍ਤਿ ਫੁਸਿਂ, ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸੁਜਾਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਅਨੋਪਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਚ੍ਚੇ ਕੁਲੇਤਿਆਦਿਕਾ ਅਨੋਪਮਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਕੇਤਨਗਰੇ ਮਜ੍ਝਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਅਨੋਪਮਾ**ਤਿ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਬਹੂ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਾ ਰਾਜਮਹਾਮਤ੍ਤਾ ਰਾਜਾਨੋ ਚ ਪਿਤੁ ਦੂਤੰ ਪਾਹੇਸੁੰ – ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤਰੰ ਅਨੋਪਮੰ ਦੇਹਿ, ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਤੇ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਸਾ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ''ਘਰਾਵਾਸੇਨ ਮਯ੍ਹੰ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕੰ ਗਤਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਨ੍ਤੀ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਤਤਿਯਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਆਣਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੧੫੧.''ਉਚ੍ਚੇ ਕੁਲੇ ਅਹੰ ਜਾਤਾ, ਬਹੁਵਿਤ੍ਤੇ ਮਹਦ੍ਧਨੇ।
ਵਣ੍ਣਰੂਪੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਧੀਤਾ ਮਜ੍ਝਸ੍ਸ ਅਤ੍ਰਜਾ॥

੧੫੨.''ਪਤ੍ਥਿਤਾ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੇਹਿ, ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਗਿਜ੍ਝਿਤਾ।
ਪਿਤੁ ਮੇ ਪੇਸਯੀ ਦੂਤੰ, ਦੇਥ ਮਯ੍ਹੰ ਅਨੋਪਮੰ॥

੧੫੩.''ਯਤ੍ਤਕੰ ਤੁਲਿਤਾ ਏਸਾ, ਤੁਯ੍ਹੰ ਧੀਤਾ ਅਨੋਪਮਾ।
ਤਤੋ ਅਟ੍ਠਗੁਣੰ ਦਸ੍ਸੰ, ਹਿਰਞ੍ਞੰ ਰਤਨਾਨਿ ਚ॥

੧੫੪.''ਸਾਹੰ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ।
ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਾਨਿ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਉਪਾਵਿਸਿੰ॥

੧੫੫.''ਸੋ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਗੋਤਮੋ।
ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਆਸਨੇ ਤਸ੍ਮਿੰ, ਫੁਸਯਿੰ ਤਤਿਯੰ ਫਲੰ॥

੧੫੬.''ਤਤੋ ਕੇਸਾਨਿ ਛੇਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ।
ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਸਤ੍ਤਮੀ ਰਤ੍ਤਿ, ਯਤੋ ਤਣ੍ਹਾ ਵਿਸੋਸਿਤਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਚ੍ਚੇ ਕੁਲੇ**ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਤਮੇ ਵੇਸ੍ਸਕੁਲੇ। **ਬਹੁਵਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿਪਹੂਤਵਿਤ੍ਤੂਪਕਰਣੇ। **ਮਹਦ੍ਧਨੇ**ਤਿ ਨਿਧਾਨਗਤਸ੍ਸੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਕੋਟਿਪਰਿਮਾਣਸ੍ਸ ਮਹਤੋ ਧਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇਨ ਮਹਦ੍ਧਨੇ ਅਹੰ ਜਾਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਵਣ੍ਣਰੂਪੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ, ਸਿਨਿਦ੍ਧਭਾਸੁਰਾਯ ਛਵਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦਿਸਰੀਰਾਵਯਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧੀਤਾ ਮਜ੍ਝਸ੍ਸ ਅਤ੍ਰਜਾ**ਤਿ ਮਜ੍ਝਨਾਮਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਓਰਸਾ ਧੀਤਾ।

ਪਤ੍ਥਿਤਾ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੇਹੀਤਿ ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਤਂ ਲਭੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰੇਹਿ ਅਭਿਪਤ੍ਥਿਤਾ। **ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਗਿਜ੍ਝਿਤਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਮਾਰੇਹਿਪਿ ਅਭਿਗਿਜ੍ਝਿਤਾ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਿਤਾ। **ਦੇਥ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨੋਪਮ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾਦਯੋ ''ਦੇਥ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨੋਪਮਂ ਦੇਥ ਮਯ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਿਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੂਤਂ ਪੇਸਯਿਂਸੁ।

ਯਤ੍ਤਕਂ ਤੁਲਿਤਾ ਏਸਾਤਿ ''ਤੁਯ੍ਹਂ ਧੀਤਾ ਅਨੋਪਮਾ ਯਤ੍ਤਕਂ ਧਨਂ ਅਗ੍ਘਤੀ''ਤਿ ਤੁਲਿਤਾ ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ''ਤਤੋ ਅਟ੍ਠਗੁਣਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਿਤੁ ਮੇ ਪੇਸਯਿ ਦੂਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਨੋਪਮਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਬੁਦ੍ਧ ਵੀਰ ਨਮੋ ਤਜ੍ਤ੍ਥੁਤਿਆਦਿਕਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ, ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਭਗਵਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞੇ ਲੋਕੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਦਾਸਿਸਤਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਸਾ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਸਮਯੇ ਪਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰਤੋ ਇਸਿਪਤਨੇ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ, ਨਗਰੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਇਸਿਪਤਨਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਸਮਯੇ ਕੁਟਿਯਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਤਾ ਦਾਸਿਯੋ ਤਾਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਸਾਮਿਕੇ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਾਦਿਪਰਿਵਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਚ ਕੁਟਿਯੋ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ, ਮਞ੍ਚਪੀਠਪਾਨੀਯਪਰਿਭੋਜਨੀਯਭਾਜਨਾਦੀਨਿ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਤੇਮਾਸਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਾਰਭਿਕ੍ਖਂ ਪਟ੍ਠਪੇਸੁਂ। ਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾਰਦਿਵਸੇ ਭਿਕ੍ਖਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਯਂ ਸਕਗੇਹਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੇਤਿ। ਏਵਂ ਤੇਮਾਸਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਪਵਾਰਣਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਏਕੇਕਂ ਦਾਸਿਂ ਏਕੇਕਂ ਸਾਟਕਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਸਿ। ਪਞ੍ਚਥੂਲਸਾਟਕਸਤਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਤਾਨਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਤਾਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਨਂਯੇਵ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਪਬ੍ਬਤਂ ਅਗਮਂਸੁ।

ਤਾਪਿ ਸਬ੍ਬਾ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂਸੁ। ਤਾਸਂ ਜੇਟ੍ਠਿਕਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਪੇਸਕਾਰਗਾਮੇ ਪੇਸਕਾਰਜੇਟ੍ਠਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਪਦੁਮਵਤਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਸਤੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਿਯਾਯਮਾਨਾ ਸਬ੍ਬੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਂ ਅਦਾਸਿ। ਤੇ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਮੇਵ ਅਗਮਂਸੁ। ਸਾਪਿ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਦੇਵਦਹਨਗਰੇ ਮਹਾਸੁਪ੍ਪਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ, **ਗੋਤਮੀ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਗੋਤ੍ਤਾਗਤਮੇਵ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ; ਮਹਾਮਾਯਾਯ ਕਨਿਟ੍ਠਭਗਿਨੀ। ਲਕ੍ਖਣਪਾਠਕਾਪਿ ''ਇਮਾਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਵਸਿਤਾ ਦਾਰਕਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਬ੍ਯਾਕਰਿਂਸੁ। ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਮਙ੍ਗਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਘਰਂ ਅਭਿਨੇਸਿ।

ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤਵਰਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੇ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੇਨੇਯ੍ਯਾਨਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਵੇਸਾਲਿਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਮਹਾਰਾਜਾ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿ। ਅਥ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਵਾਰਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਮਾਨਾ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਵਾਰਂ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ **ਕਲਹਵਿਵਾਦਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ**ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੬੮ ਆਦਯੋ) ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਕ੍ਯਕੁਮਾਰਸਤਾਨਂ ਪਾਦਪਰਿਚਾਰਿਕਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵੇਸਾਲਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ

ਯਾਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੫੧; ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੦੩) ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਞ੍ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਪਟਿਲਭਿ। ਇਤਰਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਮੇਵ।

ਏਵਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਨ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿਵਾਰਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਸੇਸਾ ਪਨ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ **ਨਨ੍ਦਕੋਵਾਦ**ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯੮ ਆਦਯੋ) ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਂ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੀ ਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣਾਭਿਤ੍ਥਵਨਪੁਬ੍ਬਕਉਪਕਾਰਵਿਭਾਵਨਾਮੁਖੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬਜਾਕਰੋਨ੍ਤੀ –

੧੫੭.''ਬੁਦ੍ਧਵੀਰ ਨਮੋ ਤਜਤ੍ਥੁ, ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਮੁਤ੍ਤਮ।
ਯੋ ਮਂ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੋਚੇਸਿ, ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਬਹੁਕਂ ਜਨਂ॥

੧੫੮.''ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ, ਹੇਤੁਤਣ੍ਹਾ ਵਿਸੋਸਿਤਾ।
ਭਾਵਿਤੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਨਿਰੋਧੋ ਫੁਸਿਤੋ ਮਯਾ॥

੧੫੯.''ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਿਤਾ ਭਾਤਾ, ਅਯਜਕਾ ਚ ਪੁਰੇ ਅਹੁਂ।
ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਮਜਾਨਨ੍ਤੀ, ਸਂਸਰਿਂਹਂ ਅਨਿਬ੍ਬਿਸਂ॥

੧੬੦.''ਦਿਟ੍ਠੋ ਹਿ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ, ਅਨ੍ਤਿਮੋਯਂ ਸਮੁਸ੍ਸਯੋ।
ਵਿਕ੍ਖੀਣੋ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

੧੬੧.''ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇ ਪਹਿਤਤ੍ਤੇ, ਨਿਚ੍ਚਂ ਦਲ਼੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੇ।
ਸਮਗ੍ਗੇ ਸਾਵਕੇ ਪਸ੍ਸੇ, ਏਸਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਵਨ੍ਦਨਾ॥

੧੬੨.''ਬਹੂਨਂ ਵਤ ਅਤ੍ਥਾਯ, ਮਾਯਾ ਜਨਯਿ ਗੋਤਮਂ।
ਬਜਾਧਿਮਰਣਤੁਨ੍ਨਾਨਂ, ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਬਜਪਾਨੁਦੀ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਬੁਦ੍ਧਵੀਰਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਵੀਰ, ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਉਤ੍ਤਮਵੀਰਿਯੇਹਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਵਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਜਿਤਵਿਜਯਤ੍ਤਾ ਵੀਰਾ ਨਾਮ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਵੀਰਿਯਪਾਰਮਿਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਵੀਰਿਯਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਾਤਿਸਯਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਵੇਨੇਯਜਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਵੀਰਿਯਯੁਤ੍ਤਤਾਯ ਵੀਰੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ। **ਨਮੋ ਤਜਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਨਮੋ ਨਮਕ੍ਕਾਰੋ ਤੇ ਹੋਤੁ। **ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਮੁਤ੍ਤਮਾ**ਤਿ ਅਪਦਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਉਤ੍ਤਮੋ ਭਗਵਾ। ਤਦੇਕਦੇਸਂ ਸਤ੍ਥੁਪਕਾਰਗੁਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, "**ਯੋ ਮਂ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੋਚੇਸਿ, ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਬਹੁਕਂ ਜਨ**"ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਤ੍ਤਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੀ "**ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖ**"ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

ਪੁਨ ਯਤੋ ਪਮੋਚੇਸਿ, ਤਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਂ ਏਕਦੇਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ "**ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਮਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਆਦਿਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਨਵਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ। **ਸਂਸਰਿਂਹਂ ਅਨਿਬ੍ਬਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਸਾਰਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਅਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀ ਅਲਭਨ੍ਤੀ ਭਵਾਦੀਸੁ ਅਪਰਾਪਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਂਸਰਿਂ ਅਹਨ੍ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤੀ ਆਹ "**ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤੋ**"ਤਿਆਦਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਏਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਅਹੋਸਿ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਪਿਤਾ ਭਾਤਾ ਅਹੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

“ਦਿਟ੍ਠੋ ਹਿ ਮੇ”ਤਿ ਗਾਥਾਯਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਪਮੁਤ੍ਤਭਾਵਮੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠੋ ਹਿ ਮੇ ਸੋ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਿਟ੍ਠਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਦਸ੍ਸਨੇਨ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਮਯਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ। ਯੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਨਾਮ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਵਕ੍ਕਲਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੭)।

ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੇ। **ਪਹਿਤਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੇ। **ਨਿਚ੍ਚਂ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੇ**ਤਿ ਅਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੇਪੁਲ੍ਲਤ੍ਥਾਯ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਥਿਰਪਰਕ੍ਕਮੇ। **ਸਮਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਂਹਤਭਾਵੇਨ ਸਮਗ੍ਗੇ। ਸਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਯ ਸਵਨਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਸਾਵਕੇ,** ‘‘ਇਮੇ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ ਇਮੇ ਫਲਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਏਸਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨ ਵਨ੍ਦਨਾ**ਤਿ ਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਸਰੀਰਭੂਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਿਯਭਾਵਭੂਤਸ੍ਸ ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਿਰਿਯਾ, ਏਸਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਵਕਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਨਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਗੁਣਨਿਨ੍ਨਤਾ।

“ਬਹੂਨਂ ਵਤ ਅਤ੍ਥਾਯਾ”ਤਿ ਓਸਾਨਗਾਥਾਯਪਿ ਸਤ੍ਥੁ ਲੋਕਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤਂਯੇਵ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਅਥੇਕਦਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ ਸਯਂ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯਂ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੇ ਆਵਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀ ਤੇਸਂ ਖੀਣਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਨੋਭਾਵਨੀਯੇ ਚ ਥੇਰੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਇਧੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਥੇਰਿਯਾ, ਏਵਂ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਤਾਨਂ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੯੭-੨੯੮) –

‘‘ਏਕਦਾ ਲੋਕਪਜ੍ਜੋਤੋ, ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਮਹਾਵਨੇ।
ਕੂਟਾਗਾਰੇ ਕੁਸਾਲਾਯਂ, ਵਸਤੇ ਨਰਸਾਰਥਿ॥

‘‘ਤਦਾ ਜਿਨਸ੍ਸ ਮਾਤੁਚ੍ਛਾ, ਮਹਾਗੋਤਮਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ।
ਤਹਿਂ ਕਤੇ ਪੁਰੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਵਸੀ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ॥

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਹਿ, ਸਤੇਹਿ ਸਹ ਪਞ੍ਚਹਿ।
ਰਹੋਗਤਾਯ ਤਸ੍ਸੇਵਂ, ਚਿਤਸ੍ਸਾਸਿ ਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਸਾਵਕਗ੍ਗਯੁਗਸ੍ਸ ਵਾ।
ਰਾਹੁਲਾਨਨ੍ਦਨਨ੍ਦਾਨਂ, ਨਾਹਂ ਲਚ੍ਛਾਮਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾ, ਸਾਵਕਗ੍ਗਯੁਗਸ੍ਸ ਵਾ।
ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਨਨ੍ਦਾਨਂ, ਆਨਨ੍ਦਰਾਹੁਲਾਨ ਚ॥

‘‘ਪਟਿਕਚ੍ਚਾਯੁਸਙ੍ਖਾਰਂ, ਓਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ।
ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ ਲੋਕਨਾਥੇਨ, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਮਹੇਸਿਨਾ॥

‘‘ਤਥਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਿਤਕ੍ਕਿਤਂ।

ਆਸਿ ਖੇਮਾਦਿਕਾਨਮ੍ਪਿ, ਏਤਦੇਵ ਵਿਤਕ੍ਕਿਤੰ॥

‘‘ਭੂਮਿਚਾਲੋ ਤਦਾ ਆਸਿ, ਨਾਦਿਤਾ ਦੇਵਦੁਨ੍ਦੁਭੀ।
ਉਪਸ੍ਸਯਾਧਿਵਤ੍ਥਾਯੋ, ਦੇਵਤਾ ਸੋਕਪੀਲ਼ਿਤਾ॥

‘‘ਵਿਲਪਨ੍ਤਾ ਸੁਕਰੁਣੰ, ਤਤ੍ਥਸ੍ਸੂਨਿ ਪਵਤ੍ਤਯੁੰ।
ਮਿਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਤਾਹਿ, ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਗੋਤਮਿੰ॥

‘‘ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਿਰਸਾ ਪਾਦੇ, ਇਦੰ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵੁੰ।
ਤਤ੍ਥ ਤੋਯਲਵਾਸਿਤ੍ਤਾ, ਮਯਮਯਜੇ ਰਹੋਗਤਾ॥

‘‘ਸਾ ਚਲਾ ਚਲਿਤਾ ਭੂਮਿ, ਨਾਦਿਤਾ ਦੇਵਦੁਨ੍ਦੁਭੀ।
ਪਰਿਦੇਵਾ ਚ ਸੁਯਜਨ੍ਤੇ, ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਨੂਨ ਗੋਤਮੀ॥

‘‘ਤਦਾ ਅਵੋਚ ਸਾ ਸਬ੍ਬੰ, ਯਥਾਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤੰ।
ਤਾਯੋਪਿ ਸਬ੍ਬਾ ਆਹੰਸੁ, ਯਥਾਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤੰ॥

‘‘ਯਦਿ ਤੇ ਰੁਚਿਤੰ ਅਯਜੇ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਰਮੰ ਸਿਵੰ।
ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮ ਸਬ੍ਬਾਪਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਞ੍ਞਾਯ ਸੁਬ੍ਬਤੇ॥

‘‘ਮਯੰ ਸਹਾਵ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਘਰਾਪਿ ਚ ਭਵਾਪਿ ਚ।
ਸਹਾਯੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਦਮੁਤ੍ਤਮੰ॥

‘‘ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਵਜਨ੍ਤੀਨੰ, ਕਿੰ ਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਸਾ ਵਦੰ।
ਸਹ ਸਬ੍ਬਾਹਿ ਨਿਗ੍ਗਞ੍ਛਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਿਲਯਾ ਤਦਾ॥

‘‘ਉਪਸ੍ਸਯੇ ਯਾਧਿਵਤ੍ਥਾ, ਦੇਵਤਾ ਤਾ ਖਮਨ੍ਤੁ ਮੇ।
ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਿਲਯਸ੍ਸੇਦੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਦਸ੍ਸਨੰ ਮਮ॥

‘‘ਨ ਜਰਾ ਮਚ੍ਚੁ ਵਾ ਯਤ੍ਥ, ਅਪ੍ਪਿਯੇਹਿ ਸਮਾਗਮੋ।
ਪਿਯੇਹਿ ਨ ਵਿਯੋਗੋਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਵਜਿਸ੍ਸੰ ਅਸਙ੍ਖਤੰ॥

‘‘ਅਵੀਤਰਾਗਾ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਵਚਨੰ ਸੁਗਤੋਰਸਾ।
ਸੋਕਟ੍ਟਾ ਪਰਿਦੇਵਿਸੁ, ਅਹੋ ਨੋ ਅਪ੍ਪਪੁਞ੍ਞਤਾ॥

‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਿਲਯੋ ਸੁਞ੍ਞੋ, ਭੂਤੋ ਤਾਹਿ ਵਿਨਾ ਅਯੰ।
ਪਭਾਤੇ ਵਿਯ ਤਾਰਾਯੋ, ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਜਿਨੋਰਸਾ॥

‘‘ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਗੋਤਮੀ ਯਾਤਿ, ਸਤੇਹਿ ਸਹ ਪਞ੍ਚਹਿ।
ਨਦੀਸਤੇਹਿਵ ਸਹ, ਗਙ੍ਗਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਾਗਰੰ॥

‘‘ਰਥਿਯਾਯ ਵਜਨ੍ਤਿਯੋ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਿਕਾ।
ਘਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਾਦੇਸੁ, ਨਿਪਚ੍ਚ ਇਦਮਬ੍ਰਵੁਂ॥

‘‘ਪਸੀਦਸ੍ਸੁ ਮਹਾਭੋਗੇ, ਅਨਾਥਾਯੋ ਵਿਹਾਯ ਨੋ।
ਤਯਾ ਨ ਯੁਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਤੁਂ, ਇਚ੍ਛਟ੍ਟਾ ਵਿਲਪਿਂਸੁ ਤਾ॥

‘‘ਤਾਸਂ ਸੋਕਪਹਾਨਤ੍ਥਂ, ਅਵੋਚ ਮਧੁਰਂ ਗਿਰਂ।
ਰੁਦਿਤੇਨ ਅਲਂ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਹਾਸਕਾਲੋਯਮਜ੍ਜ ਵੋ॥

‘‘ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਮਯਾ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਦੁਕ੍ਖਹੇਤੁ ਵਿਵਜ੍ਜਿਤੋ।
ਨਿਰੋਧੋ ਮੇ ਸਚ੍ਛਿਕਤੋ, ਮਗ੍ਗੋ ਚਾਪਿ ਸੁਭਾਵਿਤੋ॥

‘‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

‘‘ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧੋ ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ, ਅਨੂਨੋ ਯਾਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।
ਨਿਬ੍ਬਾਤੁਂ ਤਾਵ ਕਾਲੋ ਮੇ, ਮਾ ਮਂ ਸੋਚਥ ਪੁਤ੍ਤਿਕਾ॥

‘‘ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਾਨਨ੍ਦਨਨ੍ਦਾਦੀ , ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਰਾਹੁਲੋ ਜਿਨੋ।
ਸੁਖਿਤੋ ਸਹਿਤੋ ਸਙ੍ਘੋ, ਹਤਦਬ੍ਬਾ ਚ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ॥

‘‘ਓਕ੍ਕਾਕਵਂਸਸ੍ਸ ਯਸੋ, ਉਸ੍ਸਿਤੋ ਮਾਰਮਦ੍ਦਨੋ।
ਨਨੁ ਸਮ੍ਪਤਿ ਕਾਲੋ ਮੇ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਪੁਤ੍ਤਿਕਾ॥

‘‘ਚਿਰਪ੍ਪਭੁਤਿ ਯਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਅਜ੍ਜ ਸਿਜ੍ਝਤੇ।
ਆਨਨ੍ਦਭੇਰਿਕਾਲੋਯਂ, ਕਿਂ ਵੋ ਅਸ੍ਸੂਹਿ ਪੁਤ੍ਤਿਕਾ॥

‘‘ਸਚੇ ਮਯਿ ਦਯਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਦਿ ਚਤ੍ਥਿ ਕਤਞ੍ਞੁਤਾ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਾ, ਕਰੋਥ ਵੀਰਿਯਂ ਦਲ੍ਹਂ॥

‘‘ਥੀਨਂ ਅਦਾਸਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਯਾਚਿਤੋ ਮਯਾ।
ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਹਂ ਨਨ੍ਦਿਸ੍ਸਂ, ਤਥਾ ਤਮਨੁਤਿਟ੍ਠਥ॥

‘‘ਤਾ ਏਵਮਨੁਸਾਸਿਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਪੁਰਕ੍ਖਤਾ।
ਉਪੇਚ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿ॥

‘‘ਅਹਂ ਸੁਗਤ ਤੇ ਮਾਤਾ, ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਵੀਰ ਪਿਤਾ ਮਮ।

ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸੁਖਦ ਨਾਥ, ਤਯਿ ਜਾਤਾਮ੍ਹਿ ਗੋਤਮ॥

‘‘ਸੰਵਦ੍ਧਿਤੋਯੰ ਸੁਗਤ, ਰੂਪਕਾਯੋ ਮਯਾ ਤਵ।
ਅਨਿਨ੍ਦਿਤੋ ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ, ਮਮ ਸੰਵਦ੍ਧਿਤੋ ਤਯਾ॥

‘‘ਮੁਹੁਤ੍ਤੰ ਤਣ੍ਹਾਸਮਣੰ, ਖੀਰੰ ਤ੍ਵੰ ਪਾਯਿਤੋ ਮਯਾ।
ਤਯਾਹੰ ਸਨ੍ਤਮਚ੍ਚਨ੍ਤੰ, ਧਮ੍ਮਖੀਰਮ੍ਪਿ ਪਾਯਿਤਾ॥

‘‘ਬਨ੍ਧਨਾਰਕ੍ਖਣੇ ਮਯ੍ਹੰ, ਅਣਣੋ ਤ੍ਵੰ ਮਹਾਮੁਨੇ।
ਪੁਤ੍ਤਕਾਮਾ ਥਿਯੋ ਯਾਚੰ, ਲਭਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸੰ ਸੁਤੰ॥

‘‘ਮਨ੍ਧਾਤਾਦਿਨਰਿਨ੍ਦਾਨੰ, ਯਾ ਮਾਤਾ ਸਾ ਭਵਣ੍ਣਵੇ।
ਨਿਮੁਗ੍ਗਾਹੰ ਤਯਾ ਪੁਤ੍ਤ, ਤਾਰਿਤਾ ਭਵਸਾਗਰਾ॥

‘‘ਰਞ੍ਞੋ ਮਾਤਾ ਮਹੇਸੀਤਿ, ਸੁਲਭੰ ਨਾਮਮਿਤ੍ਥਿਨੰ।
ਬੁਦ੍ਧਮਾਤਾਤਿ ਯੰ ਨਾਮੰ, ਏਤੰ ਪਰਮਦੁਲ੍ਲਭੰ॥

‘‘ਤਞ੍ਚ ਲਦ੍ਧੰ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਣਿਧਾਨੰ ਮਮੰ ਤਯਾ।
ਅਣੁਕੰ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਾ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਪੂਰਿਤੰ ਮਯਾ॥

‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁਮਿਚ੍ਛਾਮਿ , ਵਿਹਾਯੇਮੰ ਕਲ਼ੇਵਰੰ।
ਅਨੁਜਾਨਾਹਿ ਮੇ ਵੀਰ, ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਕਰ ਨਾਯਕ॥

‘‘ਚਕ੍ਕਙ੍ਕੁਸਧਜਾਕਿਣ੍ਣੇ, ਪਾਦੇ ਕਮਲਕੋਮਲੇ।
ਪਸਾਰੇਹਿ ਪਣਾਮੰ ਤੇ, ਕਰਿਸ੍ਸੰ ਪੁਤ੍ਤਉਤ੍ਤਮੇ॥

‘‘ਸੁਵਣ੍ਣਰਾਸਿਸਙ੍ਕਾਸੰ, ਸਰੀਰੰ ਕੁਰੁ ਪਾਕਟੰ।
ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਹੰ ਸੁਦਿਟ੍ਠੰ ਤੇ, ਸਨ੍ਤਿੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਨਾਯਕ॥

‘‘ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਲਕ੍ਖਣੂਪੇਤੰ, ਸੁਪ੍ਪਭਾਲਙ੍ਕਤੰ ਤਨੁੰ।
ਸਞ੍ਝਾਘਨਾਵ ਬਾਲਕ੍ਕੰ, ਮਾਤੁਚ੍ਛੰ ਦਸ੍ਸਯੀ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਫੁਲ੍ਲਾਰਵਿਨ੍ਦਸੰਕਾਸੇ , ਤਰੁਣਾਦਿਚ੍ਚਸਪ੍ਪਭੇ।
ਚਕ੍ਕਙ੍ਕਿਤੇ ਪਾਦਤਲੇ, ਤਤੋ ਸਾ ਸਿਰਸਾ ਪਤਿ॥

‘‘ਪਣਮਾਮਿ ਨਰਾਦਿਚ੍ਚ, ਆਦਿਚ੍ਚਕੁਲਕੇਤੁਕੰ।
ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਰਣੇ ਮਯ੍ਹੰ, ਨ ਤੰ ਇਕ੍ਖਾਮਹੰ ਪੁਨੋ॥

‘‘ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਨਾਮ ਲੋਕਗ੍ਗ, ਸਬ੍ਬਦੋਸਾਕਰਾ ਮਤਾ।
ਯਦਿ ਕੋ ਚਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ ਮੇ, ਖਮਸ੍ਸੁ ਕਰੁਣਾਕਰ॥

‘‘ਇਤ੍ਥਿਕਾਨਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਹਂ ਤਂ ਯਾਚਿਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ।
ਤਤ੍ਥ ਚੇ ਅਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ ਮੇ, ਤਂ ਖਮਸ੍ਸੁ ਨਰਾਸਭ॥

‘‘ਮਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵੀਰ, ਤਵਾਨੁਞ੍ਞਾਯ ਸਾਸਿਤਾ।
ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਅਤ੍ਥਿ ਦੂਨ੍ਨੀਤਂ, ਤਂ ਖਮਸ੍ਸੁ ਖਮਾਧਿਪ॥

‘‘ਅਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਨਾਮ ਖਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਕਿਂ ਭਵੇ ਗੁਣਭੂਸਨੇ।
ਕਿਮੁਤ੍ਤਰਂ ਤੇ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਵਜਨ੍ਤਿਯਾ॥

‘‘ਸੁਦ੍ਧੇ ਅਨੂਨੇ ਮਮ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ, ਲੋਕਾ ਇਤੋ ਨਿਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਖਮਨ੍ਤੇ।
ਪਭਾਤਕਾਲੇ ਬ੍ਯਸਨਙ੍ਗਤਾਨਂ, ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿਵ ਚਨ੍ਦਲੇਖਾ॥

‘‘ਤਦੇਤਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਜਿਨਗ੍ਗਂ, ਤਾਰਾਵ ਚਨ੍ਦਾਨੁਗਤਾ ਸੁਮੇਰੁਂ।
ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਚ੍ਚ ਨਿਪਚ੍ਚ ਪਾਦੇ, ਠਿਤਾ ਮੁਖਨ੍ਤਂ ਸਮੁਦਿਕ੍ਖਮਾਨਾ॥

‘‘ਨ ਤਿਤ੍ਤਿਪੁਬ੍ਬਂ ਤਵ ਦਸ੍ਸਨੇਨ, ਚਕ੍ਖੁਂ ਨ ਸੋਤਂ ਤਵ ਭਾਸਿਤੇਨ।
ਚਿਤ੍ਤਂ ਮਮਂ ਕੇਵਲਮੇਕਮੇਵ, ਪਪ੍ਪੁਯ੍ਯ ਤਂ ਧਮ੍ਮਰਸੇਨ ਤਿਤ੍ਤਿ॥

‘‘ਨਦਤੋ ਪਰਿਸਾਯਂ ਤੇ, ਵਾਦਿਤਬ੍ਬਪਹਾਰਿਨੋ।
ਯੇ ਤੇ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਦਨਂ, ਧਞ੍ਞਾ ਤੇ ਨਰਪੁਙ੍ਗਵ॥

‘‘ਦੀਘਙ੍ਗੁਲੀ ਤਮ੍ਬਨਖੇ, ਸੁਭੇ ਆਯਤਪਣ੍ਹਿਕੇ।
ਯੇ ਪਾਦੇ ਪਣਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਧਞ੍ਞਾ ਗੁਣਨ੍ਧਰ॥

‘‘ਮਧੁਰਾਨਿ ਪਹਟ੍ਠਾਨਿ, ਦੋਸਗ੍ਘਾਨਿ ਹਿਤਾਨਿ ਚ।
ਯੇ ਤੇ ਵਾਕ੍ਯਾਨਿ ਸੁਯ੍ਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਧਞ੍ਞਾ ਨਰੁਤ੍ਤਮ॥

‘‘ਧਞ੍ਞਾਹਂ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਾਦਪੂਜਨਤਪ੍ਪਰਾ।
ਤਿਣ੍ਣਸਂਸਾਰਕਨ੍ਤਾਰਾ, ਸੁਵਾਕ੍ਯੇਨ ਸਿਰੀਮਤੋ॥

‘‘ਤਤੋ ਸਾ ਅਨੁਸਾਵੇਤ੍ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਮ੍ਪਿ ਸੁਬ੍ਬਤਾ।
ਰਾਹੁਲਾਨਨ੍ਦਨਨ੍ਦੇ ਚ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਇਦਮਬ੍ਰਵਿ॥

‘‘ਆਸੀਵਿਸਾਲਯਸਮੇ, ਰੋਗਾਵਾਸੇ ਕਲੇਵਰੇ।
ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸਙ੍ਘਾਟੇ, ਜਰਾਮਰਣਗੋਚਰੇ॥

‘‘ਨਾਨਾਕਲਿਮਲਾਕਿਣ੍ਣੇ, ਪਰਾਯਤ੍ਤੇ ਨਿਰੀਹਕੇ।
ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਤੁਮਿਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਨੁਮਞ੍ਞਥ ਪੁਤ੍ਤਕਾ॥

‘‘ਨਨ੍ਦੋ ਰਾਹੁਲਭਦ੍ਦੋ ਚ, ਵੀਤਸੋਕਾ ਨਿਰਾਸਵਾ।

ਠਿਤਾਚਲਟ੍ਠਿਤਿ ਥਿਰਾ, ਧਮ੍ਮਤਮਨੁਚਿਨ੍ਤਯੁੰ॥

‘‘ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਸਙ੍ਖਤੰ ਲੋਲੰ, ਅਸਾਰੰ ਕਦਲੂਪਮੰ।
ਮਾਯਾਮਰੀਚਿਸਦਿਸੰ, ਇਤ੍ਤਰੰ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤੰ॥

‘‘ਯਤ੍ਥ ਨਾਮ ਜਿਨਸ੍ਸਾਯੰ, ਮਾਤੁਚ੍ਛਾ ਬੁਦ੍ਧਪੋਸਿਕਾ।
ਗੋਤਮੀ ਨਿਧਨੰ ਯਾਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤੰ॥

‘‘ਆਨਨ੍ਦੋ ਚ ਤਦਾ ਸੇਖੋ, ਸੋਕਟ੍ਟੋ ਜਿਨਵਚ੍ਛਲੋ।
ਤਤ੍ਥਸ੍ਸੂਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੋ, ਕਰੁਣੰ ਪਰਿਦੇਵਤਿ॥

‘‘ਹਾ ਸਨ੍ਤਿੰ ਗੋਤਮੀ ਯਾਤਿ, ਨੂਨ ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿੰ।
ਗਚ੍ਛਤਿ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ, ਅਗ੍ਗਿਰਿਵ ਨਿਰਿਨ੍ਧਨੋ॥

‘‘ਏਵੰ ਵਿਲਾਪਮਾਨੰ ਤੰ, ਆਨਨ੍ਦੰ ਆਹ ਗੋਤਮੀ।
ਸੁਤਸਾਗਰਗਮ੍ਭੀਰ, ਬੁਦ੍ਧੋਪਟ੍ਠਾਨ ਤਪ੍ਪਰ॥

‘‘ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਸੋਚਿਤੁੰ ਪੁਤ੍ਤ, ਹਾਸਕਾਲੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇ।
ਤਯਾ ਮੇ ਸਰਣੰ ਪੁਤ੍ਤ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਤਮੁਪਾਗਤੰ॥

‘‘ਤਯਾ ਤਾਤ ਸਮਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਅਨੁਜਾਨਿ ਨੋ।
ਮਾ ਪੁਤ੍ਤ ਵਿਮਨੋ ਹੋਹਿ, ਸਫਲੋ ਤੇ ਪਰਿਸ੍ਸਮੋ॥

‘‘ਯੰ ਨ ਦਿਟ੍ਠੰ ਪੁਰਾਣੇਹਿ, ਤਿਤ੍ਥਿਕਾਚਰਿਯੇਹਿਪਿ।
ਤੰ ਪਦੰ ਸੁਕੁਮਾਰੀਹਿ, ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਾਹਿ ਵੇਦਿਤੰ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਪਾਲੇਤ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਦਸ੍ਸਨੰ ਤਵ।
ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਾਮਹੰ ਪੁਤ੍ਤ, ਗਤੋ ਯਤ੍ਥ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੇ॥

‘‘ਕਦਾਚਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ, ਖਿਪੀ ਲੋਕਗ੍ਗਨਾਯਕੋ।
ਤਦਾਹੰ ਆਸੀਸਵਾਚੰ, ਅਵੋਚੰ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਕਾ॥

‘‘ਚਿਰੰ ਜੀਵ ਮਹਾਵੀਰ, ਕਪ੍ਪੰ ਤਿਟ੍ਠ ਮਹਾਮੁਨੇ।
ਸਬ੍ਬਲੋਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ, ਭਵਸ੍ਸੁ ਅਜਰਾਮਰੋ॥

‘‘ਤੰ ਤਥਾਵਾਦਿਨਿੰ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਮਮੰ ਸੋ ਏਤਦਬ੍ਰਵਿ।
ਨ ਹੇਵੰ ਵਨ੍ਦਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਯਥਾ ਵਨ੍ਦਸਿ ਗੋਤਮੀ॥

‘‘ਕਥੰ ਚਰਹਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ, ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ ਤਥਾਗਤਾ।
ਕਥੰ ਅਵਨ੍ਦਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਤੰ ਮੇ ਅਕ੍ਖਾਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ॥

‘‘ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇ ਪਹਿਤਤ੍ਤੇ, ਨਿਚ੍ਚੰ ਦਲ੍ਹਪਰਕ੍ਕਮੇ।
ਸਮਗ੍ਗੇ ਸਾਵਕੇ ਪਸ੍ਸ, ਏਤੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨਵਨ੍ਦਨੰ॥

‘‘ਤਤੋ ਉਪਸ੍ਸਯੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਏਕਿਕਾਹੰ ਵਿਚਿਨ੍ਤਯਿੰ।
ਸਮਗ੍ਗਪਰਿਸੰ ਨਾਥੋ, ਰੋਧੇਸਿ ਤਿਭਵਨ੍ਤਗੋ॥

‘‘ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਿਸ੍ਸੰ, ਮਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਤਮਦ੍ਦਸੰ।
ਏਵਾਹੰ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮੰ॥

‘‘ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੰ ਮੇ, ਆਰੋਚੇਸਿਂ ਵਿਨਾਯਕੰ।
ਤਤੋ ਸੋ ਸਮਨੁਞ੍ਞਾਸਿ, ਕਾਲੰ ਜਾਨਾਹਿ ਗੋਤਮੀ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹੰ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਨਾਗੋਵ ਬਨ੍ਧਨੰ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵਾ॥

‘‘ਸ੍ਵਾਗਤੰ ਵਤ ਮੇ ਆਸਿ, ਮਮ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ।
ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ॥

‘‘ਥੀਨੰ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੇ, ਯੇ ਬਾਲਾ ਵਿਮਤਿਂ ਗਤਾ।
ਤੇਸੰ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥੰ, ਇਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਹਿ ਗੋਤਮੀ॥

‘‘ਤਦਾ ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾਨ ਅਮ੍ਬਰੰ।
ਇਦ੍ਧੀ ਅਨੇਕਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਞ੍ਞਾਯ ਗੋਤਮੀ॥

‘‘ਏਕਿਕਾ ਬਹੁਧਾ ਆਸਿ, ਬਹੁਧਾ ਚੇਕਿਕਾ ਤਥਾ।
ਆਵਿਭਾਵਂ ਤਿਰੋਭਾਵਂ, ਤਿਰੋਕੁਟ੍ਟੰ ਤਿਰੋਨਗੰ॥

‘‘ਅਸਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਗਮਾ, ਭੂਮਿਯਮ੍ਪਿ ਨਿਮੁਜ੍ਜਥ।
ਅਭਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਉਦਕੇ, ਅਗਞ੍ਛਿ ਮਹਿਯਾ ਯਥਾ॥

‘‘ਸਕੁਣੀਵ ਤਥਾਕਾਸੇ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਕਮੀ ਤਦਾ।
ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਸਿ ਕਾਯੇਨ, ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਵੇਸਨੰ॥

‘‘ਸਿਨੇਰੁੰ ਦਣ੍ਡੰ ਕਤ੍ਵਾਨ, ਛਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮਹਿਂ।
ਸਮੂਲੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਧਾਰਯੰ ਚਙ੍ਕਮੀ ਨਭੇ॥

‘‘ਛਸ੍ਸੂਰੋਦਯਕਾਲੇਵ, ਲੋਕਞ੍ਞਾਕਾਸਿ ਧੂਮਿਕੰ।

ਯੁਗਨ੍ਤੇ ਵਿਯ ਲੋਕੰ ਸਾ, ਜਾਲਾਮਾਲਾਕੁਲੰ ਅਕਾ॥

''ਮੁਚਲਿਨ੍ਦੰ ਮਹਾਸੇਲੰ, ਮੇਰੁਮੂਲਨਦਨ੍ਤਰੇ।
ਸਾਸਪਾਰਿਵ ਸਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਕੇਨਗ੍ਗਹਿ ਮੁਟ੍ਠਿਨਾ॥

''ਅਙ੍ਗੁਲਗ੍ਗੇਨ ਛਾਦੇਸਿ, ਭਾਕਰੰ ਸਨਿਸਾਕਰੰ।
ਚਨ੍ਦਸੂਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਆਵੇਲਮਿਵ ਧਾਰਯਿ॥

''ਚਤੁਸਾਗਰਤੋਯਾਨਿ, ਧਾਰਯੀ ਏਕਪਾਣਿਨਾ।
ਯੁਗਨ੍ਤਜਲਦਾਕਾਰੰ, ਮਹਾਵਸ੍ਸੰ ਪਵਸ੍ਸਥ॥

''ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿੰ ਸਪਰਿਸੰ, ਮਾਪਯੀ ਸਾ ਨਭਤ੍ਤਲੇ।
ਗਰੁਲ਼ੰ ਦ੍ਵਿਰਦੰ ਸੀਹੰ, ਵਿਨਦਨ੍ਤੰ ਪਦਸ੍ਸਯਿ॥

''ਏਕਿਕਾ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਤ੍ਵਾ, ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਗਣੰ।
ਪੁਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਏਕਿਕਾ ਮੁਨਿਮਬ੍ਰਵਿ॥

''ਮਾਤੁਚ੍ਛਾ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਤਵ ਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ।
ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਸਕੰ ਅਤ੍ਥੰ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਚਕ੍ਖੁਮ॥

''ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵਿਧਾ ਇਦ੍ਧੀ, ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾ ਨਭਤ੍ਤਲਾ।
ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਪਜ੍ਜੋਤੰ, ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿ ਸਾ॥

''ਸਾ ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਤਿਕਾ, ਜਾਤਿਯਾਹੰ ਮਹਾਮੁਨੇ।
ਅਲਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵੀਰ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਾਯਕ॥

''ਤਦਾਤਿਵਿਮ੍ਹਿਤਾ ਸਬ੍ਬਾ, ਪਰਿਸਾ ਸਾ ਕਤਞ੍ਜਲੀ।
ਅਵੋਚਯ੍ਯੇ ਕਥੰ ਆਸਿ, ਅਤੁਲਿਦ੍ਧਿਪਰਕ੍ਕਮਾ॥

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਤਦਾਹੰ ਹੰਸਵਤਿਯੰ, ਜਾਤਾਮਚ੍ਚਕੁਲੇ ਅਹੁੰ।
ਸਬ੍ਬੋਪਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ, ਇਦ੍ਧੇ ਫੀਤੇ ਮਹਦ੍ਧਨੇ॥

''ਕਦਾਚਿ ਪਿਤੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿੰ, ਦਾਸੀਗਣਪੁਰਕ੍ਖਤਾ।
ਮਹਤਾ ਪਰਿਵਾਰੇਨ, ਤੰ ਉਪੇਚ੍ਚ ਨਰਾਸਭੰ॥

''ਵਾਸਵੰ ਵਿਯ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੰ, ਧਮ੍ਮਮੇਘੰ ਅਨਾਸਵੰ।
ਸਰਦਾਦਿਚ੍ਚਸਦਿਸੰ, ਰੰਸਿਜਾਲਸਮੁਜ੍ਜਲੰ॥

‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਸ੍ਸ ਸੁਭਾਸਿਤਂ।
ਮਾਤੁਚ੍ਛਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਅਗ੍ਗੇ, ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਨਰਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਤ੍ਵਾ ਮਹਾਦਾਨਂ, ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਸਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਰਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਪਚ੍ਚਯਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਚ॥

‘‘ਨਿਪਚ੍ਚ ਪਾਦਮੂਲਮ੍ਹਿ, ਤਂ ਠਾਨਮਭਿਪਤ੍ਥਯਿਂ।
ਤਤੋ ਮਹਾਪਰਿਸਤਿਂ, ਅਵੋਚ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਯਾ ਸਸਙ੍ਘਂ ਅਭੋਜੇਸਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ।
ਤਮਹਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਣਾਥ ਮਮ ਭਾਸਤੋ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਗੋਤਮੀ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਿਕਾ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਮਾਤੁਚ੍ਛਾ, ਜੀਵਿਤਾਪਾਦਿਕਾ ਅਯਂ।
ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂਨਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਤ੍ਤਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾਨ ਪਮੋਦਿਤ੍ਵਾ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਤਦਾ ਜਿਨਂ।
ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ ਅਹਂ॥

‘‘ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਦੇਵੇਸੁ, ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਿਸੁ।
ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਦਸਹਙ੍ਗੇਹਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਅਭਿਭਵਿਂ ਅਹਂ॥

‘‘ਰੂਪਸਦ੍ਦੇਹਿ ਗਨ੍ਧੇਹਿ, ਰਸੇਹਿ ਫੁਸਨੇਹਿ ਚ।
ਆਯੁਨਾਪਿ ਚ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਸੁਖੇਨ ਯਸਸਾਪਿ ਚ॥

‘‘ਤਥੇਵਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯੇਨ, ਅਧਿਗਯ੍ਹ ਵਿਰੋਚਹਂ।
ਅਹੋਸਿਂ ਅਮਰਿਨ੍ਦਸ੍ਸ, ਮਹੇਸੀ ਦਯਿਤਾ ਤਹਿਂ॥

‘‘ਸਂਸਾਰੇ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀਹਂ, ਕਮ੍ਮਵਾਯੁਸਮੇਰਿਤਾ।
ਕਾਸਿਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਵਿਸਯੇ, ਅਜਾਯਿਂ ਦਾਸਗਾਮਕੇ॥

‘‘ਪਞ੍ਚਦਾਸਸਤਾਨੂਨਾ, ਨਿਵਸਨ੍ਤਿ ਤਹਿਂ ਤਦਾ।
ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਜੇਟ੍ਠੋ, ਤਸ੍ਸ ਜਾਯਾ ਅਹੋਸਹਂ॥

‘‘ਸਯਮ੍ਭੁਨੋ ਪਞ੍ਚਸਤਾ, ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸੁਂ।

ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਅਹਂ ਤੁਟ੍ਠਾ, ਸਹ ਸਬ੍ਬਾਹਿ ਇਤ੍ਥਿਭਿ॥

''ਪੂਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾਵ ਸਬ੍ਬਾਯੋ, ਚਤੁਮਾਸੇ ਉਪਟ੍ਠਹੁਂ।
ਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾਨ, ਸਂਸਰਿਮ੍ਹ ਸਸਾਮਿਕਾ॥

''ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਾ, ਤਾਵਤਿਂਸਗਤਾ ਮਯਂ।
ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਜਾਤਾ ਦੇਵਦਹੇ ਪੁਰੇ॥

''ਪਿਤਾ ਅਞ੍ਜਨਸਕ੍ਕੋ ਮੇ, ਮਾਤਾ ਮਮ ਸੁਲਕ੍ਖਣਾ।
ਤਤੋ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ, ਸੁਦ੍ਧੋਦਨਘਰਂ ਗਤਾ॥

''ਸੇਸਾ ਸਕ੍ਯਕੁਲੇ ਜਾਤਾ, ਸਕ੍ਯਾਨਂ ਘਰਮਾਗਮੁਂ।
ਅਹਂ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ ਸਬ੍ਬਾਸਂ, ਜਿਨਸ੍ਸਾਪਾਦਿਕਾ ਅਹੁਂ॥

''ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋਭਿਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਆਸਿ ਵਿਨਾਯਕੋ।
ਪਚ੍ਛਾਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ, ਸਤੇਹਿ ਸਹ ਪਞ੍ਚਹਿ॥

''ਸਾਕਿਯਾਨੀਹਿ ਧੀਰਾਹਿ, ਸਹ ਸਨ੍ਤਿਸੁਖਂ ਫੁਸਿਂ।
ਯੇ ਤਦਾ ਪੁਬ੍ਬਜਾਤਿਯਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਸੁ ਸਾਮਿਨੋ॥

''ਸਹਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਾਰੋ, ਮਹਾਸਮਯਕਾਰਕਾ।
ਫੁਸਿਂਸੁ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਤੇ, ਸੁਗਤੇਨਾਨੁਕਮ੍ਪਿਤਾ॥

''ਤਦੇਤਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਆਰੁਹਿਂਸੁ ਨਭਤ੍ਤਲਂ।
ਸਂਗਤਾ ਵਿਯ ਤਾਰਾਯੋ, ਵਿਰੋਚਿਂਸੁ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ॥

''ਇਦ੍ਧੀ ਅਨੇਕਾ ਦਸ੍ਸੇਸੁਂ, ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਵਿਕਤਿਂ ਯਥਾ।
ਕਮ੍ਮਾਰੋ ਕਨਕਸ੍ਸੇਵ, ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ॥

''ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਹੀਰਾਨਿ, ਵਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਚ।
ਤੋਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾਦਿਪਵਰਂ, ਮੁਨਿਂ ਸਪਰਿਸਂ ਤਦਾ॥

''ਓਰੋਹਿਤ੍ਵਾਨ ਗਗਨਾ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮਂ।
ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਨਰਗ੍ਗੇਨ, ਯਥਾਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਸੁਂ॥

''ਅਹੋਨੁਕਮ੍ਪਿਕਾ ਅਮ੍ਹਂ, ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਚਿਰ ਗੋਤਮੀ।
ਵਾਸਿਤਾ ਤਵ ਪੁਞ੍ਞੇਹਿ, ਪਤ੍ਤਾ ਨੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਅਮ੍ਹਂ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਨਾਗੀਵ ਬਨ੍ਧਨਂ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਾਮ ਅਨਾਸਵਾ॥

‘‘ਸ੍ਵਾਗਤੰ ਵਤ ਨੋ ਆਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ॥

‘‘ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ।
ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ, ਵਸੀ ਹੋਮ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਜਾਨਾਮ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤੰ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਾ॥

‘‘ਅਤ੍ਥੇ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਨੇਰੁਤ੍ਤੇ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਚ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਞਾਣੰ ਅਮ੍ਹੰ ਮਹਾਵੀਰ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ॥

‘‘ਅਸ੍ਮਾਭਿ ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋਸਿ, ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਹਿ ਨਾਯਕ।
ਅਨੁਜਾਨਾਹਿ ਸਬ੍ਬਾਸੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

‘‘ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਾਮ ਇਚ੍ਚੇਵੰ, ਕਿੰ ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯੋ।
ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਿ ਚ ਵੋ ਕਾਲੰ, ਮਞ੍ਞਥਾਤਿ ਜਿਨੋਬ੍ਰਵਿ॥

‘‘ਗੋਤਮੀਆਦਿਕਾ ਤਾਯੋ, ਤਦਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਜਿਨੰ।
ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਾ ਤਮ੍ਹਾ, ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਆਗਮਿੰਸੁ ਤਾ॥

‘‘ਮਹਤਾ ਜਨਕਾਯੇਨ, ਸਹ ਲੋਕਗ੍ਗਨਾਯਕੋ।
ਅਨੁਸੰਯਾਯੀ ਸੋ ਵੀਰੋ, ਮਾਤੁਚ੍ਛੰ ਯਾਵਕੋਟ੍ਠਕੰ॥

‘‘ਤਦਾ ਨਿਪਤਿ ਪਾਦੇਸੁ, ਗੋਤਮੀ ਲੋਕਬਨ੍ਧੁਨੋ।
ਸਹੇਵ ਤਾਹਿ ਸਬ੍ਬਾਹਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪਾਦਵਨ੍ਦਨੰ॥

‘‘ਇਦੰ ਪਚ੍ਛਿਮਕੰ ਮਯ੍ਹੰ, ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੰ।
ਨ ਪੁਨੋ ਅਮਤਾਕਾਰੰ, ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਮੁਖੰ ਤਵ॥

‘‘ਨ ਚ ਮੇ ਵਨ੍ਦਨੰ ਵੀਰ, ਤਵ ਪਾਦੇ ਸੁਕੋਮਲੇ।
ਸਮ੍ਫੁਸਿਸ੍ਸਤਿ ਲੋਕਗ੍ਗ, ਅਜ੍ਜ ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿੰ॥

‘‘ਰੂਪੇਨ ਕਿੰ ਤਵਾਨੇਨ, ਦਿਟ੍ਠੇ ਧਮ੍ਮੇ ਯਥਾਤਥੇ।
ਸਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਖਤਮੇਵੇਤੰ, ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਮਿਤ੍ਤਰੰ॥

‘‘ਸਾ ਸਹ ਤਾਹਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੰ ਸਕੰ।

ਅਡ੍ਢਪਲ੍ਲਙ੍ਕਮਾਭੁਜ੍ਜ, ਨਿਸੀਦਿ ਪਰਮਾਸਨੇ॥

‘‘ਤਦਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਤਤ੍ਥ, ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਵਚ੍ਛਲਾ।
ਤਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸੁਤ੍ਵਾਨ, ਉਪੇਸੁਂ ਪਾਦਵਨ੍ਦਿਕਾ॥

‘‘ਕਰੇਹਿ ਉਰਂ ਪਹਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਯਥਾ ਲਤਾ।
ਰੋਦਨ੍ਤਾ ਕਰੁਣਂ ਰਵਂ, ਸੋਕਟ੍ਟਾ ਭੂਮਿਪਾਤਿਤਾ॥

‘‘ਮਾ ਨੋ ਸਰਣਦੇ ਨਾਥੇ, ਵਿਹਾਯ ਗਮਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ।
ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾਨ ਯਾਚਾਮ, ਸਬ੍ਬਾਯੋ ਸਿਰਸਾ ਮਯਂ॥

‘‘ਯਾ ਪਧਾਨਤਮਾ ਤਾਸਂ, ਸਦ੍ਧਾ ਪਞ੍ਞਾ ਉਪਾਸਿਕਾ।
ਤਸ੍ਸਾ ਸੀਸਂ ਪਮਜ੍ਜਨ੍ਤੀ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿ॥

‘‘ਅਲਂ ਪੁਤ੍ਤਾ ਵਿਸਾਦੇਨ, ਮਾਰਪਾਸਾਨੁਵਤ੍ਤਿਨਾ।
ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਸਙ੍ਖਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਵਿਯੋਗਨ੍ਤਂ ਚਲਾਚਲਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਸਾ ਤਾ ਵਿਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਪਠਮਂ ਝਾਨਮੁਤ੍ਤਮਂ।
ਦੁਤਿਯਞ੍ਚ ਤਤਿਯਞ੍ਚ, ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ ਚਤੁਤ੍ਥਕਂ॥

‘‘ਆਕਾਸਾਯਤਨਞ੍ਚੇਵ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਯਤਨਂ ਤਥਾ।
ਆਕਿਞ੍ਚਂ ਨੇਵਸਞ੍ਞਞ੍ਚ, ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ॥

‘‘ਪਟਿਲੋਮੇਨ ਝਾਨਾਨਿ, ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਥ ਗੋਤਮੀ।
ਯਾਵਤਾ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ, ਤਤੋ ਯਾਵਚਤੁਤ੍ਥਕਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਯਿ, ਦੀਪਚ੍ਚੀਵ ਨਿਰਾਸਵਾ।
ਭੂਮਿਚਾਲੋ ਮਹਾ ਆਸਿ, ਨਭਸਾ ਵਿਜ੍ਜੁਤਾ ਪਤਿ॥

‘‘ਪਨਾਦਿਤਾ ਦੁਨ੍ਦੁਭਿਯੋ, ਪਰਿਦੇਵਿਂਸੁ ਦੇਵਤਾ।
ਪੁਪ੍ਫਵੁਟ੍ਠੀ ਚ ਗਗਨਾ, ਅਭਿਵਸ੍ਸਥ ਮੇਦਨਿਂ॥

‘‘ਕਮ੍ਪਿਤੋ ਮੇਰੁਰਾਜਾਪਿ, ਰਙ੍ਗਮਜ੍ਝੇ ਯਥਾ ਨਟੋ।
ਸੋਕੇਨ ਚਾਤਿਦੀਨੋਵ, ਵਿਰਵੋ ਆਸਿ ਸਾਗਰੋ॥

‘‘ਦੇਵਾ ਨਾਗਾਸੁਰਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਸਂਵਿਗ੍ਗਾਹਿਂਸੁ ਤਙ੍ਖਣੇ।
ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਵਤ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਯਥਾਯਂ ਵਿਲਯਂ ਗਤਾ॥

‘‘ਯਾ ਚੇ ਮਂ ਪਰਿਵਾਰਿਂਸੁ, ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ।
ਤਯੋਪਿ ਅਨੁਪਾਦਾਨਾ, ਦੀਪਚ੍ਚਿ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ॥

‘‘ਹਾ ਯੋਗਾ ਵਿਪ੍ਪਯੋਗਨ੍ਤਾ, ਹਾਨਿਚ੍ਚਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਂ।
ਹਾ ਜੀਵਿਤਂ ਵਿਨਾਸਨ੍ਤਂ, ਇਚ੍ਚਾਸਿ ਪਰਿਦੇਵਨਾ॥

‘‘ਤਤੋ ਦੇਵਾ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਚ, ਲੋਕਧਮ੍ਮਾਨੁਵਤ੍ਤਨਂ।
ਕਾਲਾਨੁਰੂਪਂ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ, ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮਂ॥

‘‘ਤਦਾ ਆਮਨ੍ਤਯੀ ਸਤ੍ਥਾ, ਆਨਨ੍ਦਂ ਸੁਤਸਾਗਰਂ।
ਗਚ੍ਛਾਨਨ੍ਦ ਨਿਵੇਦੇਹਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮਾਤੁ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ॥

‘‘ਤਦਾਨਨ੍ਦੋ ਨਿਰਾਨਨ੍ਦੋ, ਅਸ੍ਸੁਨਾ ਪੁਣ੍ਣਲੋਚਨੋ।
ਗਗ੍ਗਰੇਨ ਸਰੇਨਾਹ, ਸਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖਵੋ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬਦਕ੍ਖਿਣਪਚ੍ਛਾਸੁ, ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਚ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਭਾਸਿਤਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਸੁਗਤੋਰਸਾ॥

‘‘ਯਾ ਵਡ੍ਢਯਿ ਪਯਤ੍ਤੇਨ, ਸਰੀਰਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਮੁਨੇ।
ਸਾ ਗੋਤਮੀ ਗਤਾ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਤਾਰਾਵ ਸੂਰਿਯੋਦਯੇ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧਮਾਤਾਪਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ, ਠਪਯਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾਸਮਂ।
ਨ ਯਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਨੇਤ੍ਤੋਪਿ, ਗਤਿਂ ਦਕ੍ਖਤਿ ਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਿ ਸੁਗਤੇ ਸਦ੍ਧਾ, ਯੋ ਚ ਪਿਯੋ ਮਹਾਮੁਨੇ।
ਬੁਦ੍ਧਮਾਤੁਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾਰਂ, ਕਰੋਤੁ ਸੁਗਤੋਰਸੋ॥

‘‘ਸੁਦੂਰਟ੍ਠਾਪਿ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਸੀਘਮਾਗਚ੍ਛੁ ਭਿਕ੍ਖਵੋ।
ਕੇਚਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਕੇਚਿ ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਕੋਵਿਦਾ॥

‘‘ਕੂਟਾਗਾਰਵਰੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਸਬ੍ਬਸੋਣ੍ਣਮਯੇ ਸੁਭੇ।
ਮਞ੍ਚਕਂ ਸਮਾਰੋਪੇਸੁਂ, ਯਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਾਸਿ ਗੋਤਮੀ॥

‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਲੋਕਪਾਲਾ ਤੇ, ਅਂਸੇਹਿ ਸਮਧਾਰਯੁਂ।
ਸੇਸਾ ਸਕ੍ਕਾਦਿਕਾ ਦੇਵਾ, ਕੂਟਾਗਾਰੇ ਸਮਗ੍ਗਹੁਂ॥

‘‘ਕੂਟਾਗਾਰਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ, ਆਸੁਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਿਪਿ।
ਸਰਦਾਦਿਚ੍ਚਵਣ੍ਣਾਨਿ, ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮਕਤਾਨਿ ਹਿ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਾ ਤਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਆਸੁਂ ਮਞ੍ਚੇਸੁ ਸਾਯਿਤਾ।
ਦੇਵਾਨਂ ਖਨ੍ਧਮਾਰੁਲ੍ਹਾ, ਨਿਯਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਸੋ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਸੋ ਛਾਦਿਤਂ ਆਸਿ, ਵਿਤਾਨੇਨ ਨਭਤ੍ਤਲਂ।

ਸਤਾਰਾ ਚਨ੍ਦਸੂਰਾ ਚ, ਲਞ੍ਛਿਤਾ ਕਨਕਾਮਯਾ॥

‘‘ਪਟਾਕਾ ਉਸ੍ਸਿਤਾਨੇਕਾ, ੧ਿਤਤਾ ਪੁਪ੍ਫਕਞ੍ਚੁਕਾ।
ਓਗਤਾਕਾਸਪਦੁਮਾ, ਮਹਿਯਾ ਪੁਪ੍ਫਮੁਗ੍ਗਤਂ॥

‘‘ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਾ, ਪਜ੍ਜਲਨ੍ਤਿ ਚ ਤਾਰਕਾ।
ਮਜ੍ਝਂ ਗਤੋਪਿ ਚਾਦਿਚ੍ਚੋ, ਨ ਤਾਪੇਸਿ ਸਸੀ ਯਥਾ॥

‘‘ਦੇ੧ਾ ਦਿਬ੍ਬੇਹਿ ਗਨ੍ਧੇਹਿ, ਮਾਲੇਹਿ ਸੁਰਭੀਹਿ ਚ।
੧ਾਦਿਤੇਹਿ ਚ ਨਚ੍ਚੇਹਿ, ਸਙ੍ਗੀਤੀਹਿ ਚ ਪੂਜਯੁਂ॥

‘‘ਨਾਗਾਸੁਰਾ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ, ਯਥਾਸਤ੍ਤਿ ਯਥਾਬਲਂ।
ਪੂਜਯਿਂਸੁ ਚ ਨਿਯਜਨ੍ਤਿਂ, ਨਿਬ੍ਬੁਤਂ ਬੁਦ੍ਧਮਾਤਰਂ॥

‘‘ਸਬ੍ਬਾਯੋ ਪੁਰਤੋ ਨੀਤਾ, ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਸੁਗਤੋਰਸਾ।
ਗੋਤਮੀ ਨਿਯਜਤੇ ਪਚ੍ਛਾ, ਸਕ੍ਕਤਾ ਬੁਦ੍ਧਪੋਸਿਕਾ॥

‘‘ਪੁਰਤੋ ਦੇ੧ਮਨੁਜਾ, ਸਨਾਗਾਸੁਰਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾ।
ਪਚ੍ਛਾ ਸਸਾ੧ਕੋ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਪੂਜਤ੍ਥਂ ਯਾਤਿ ਮਾਤੁਯਾ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਨੇਦਿਸਂ ਆਸਿ ਯਾਦਿਸਂ।
ਗੋਤਮੀਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਅਤੇ੧ਚ੍ਛਰਿਯਂ ਅਹੁ॥

‘‘ਬੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ, ਨੋਪਟਿਯਾਦਿ ਭਿਕ੍ਖ੧ੋ।
ਬੁਦ੍ਧੋ ਗੋਤਮਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦਿਕਾ ਤਥਾ॥

‘‘ਚਿਤਕਾਨਿ ਕਰਿਤ੍੧ਾਨ, ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਧਮਯਾਨਿ ਤੇ।
ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਪਕਿਣ੍ਣਾਨਿ, ਝਾਪਯਿਂਸੁ ਚ ਤਾ ਤਹਿਂ॥

‘‘ਸੇਸਭਾਗਾਨਿ ਡਯ੍ਹਿਂਸੁ, ਅਟ੍ਠੀ ਸੇਸਾਨਿ ਸਬ੍ਬਸੋ।
ਆਨਨ੍ਦੋ ਚ ਤਦਾ੧ੋਚ, ਸਂ੧ੇਗਜਨਕਂ ੧ਚੋ॥

‘‘ਗੋਤਮੀ ਨਿਧਨਂ ਯਾਤਾ, ਡਯ੍ਹਞ੍ਚਸ੍ਸ ਸਰੀਰਕਂ।
ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਬੁਦ੍ਧਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਨ ਚਿਰੇਨ ਭ੧ਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਤੋ ਗੋਤਮਿਧਾਤੂਨਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਤ੍ਤਗਤਾਨਿ ਸੋ।
ਉਪਨਾਮੇਸਿ ਨਾਥਸ੍ਸ, ਆਨਨ੍ਦੋ ਬੁਦ੍ਧਚੋਦਿਤੋ॥

‘‘ਪਾਣਿਨਾ ਤਾਨਿ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ, ਅ੧ੋਚ ਇਸਿਸਤ੍ਤਮੋ।
ਮਹਤੋ ਸਾਰ੧ਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਯਥਾ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਿਟ੍ਠਤੋ॥

‘‘ਯੋ ਸੋ ਮਹਤ੍ਤਰੋ ਖਨ੍ਧੋ, ਪਲੁਜ੍ਜੇਯਜ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ।
ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਗੋਤਮੀ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ॥

‘‘ਅਹੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਨਿਬ੍ਬੁਤਾਯਪਿ ਮਾਤੁਯਾ।
ਸਾਰੀਰਮਤ੍ਤਸੇਸਾਯ, ਨਤ੍ਥਿ ਸੋਕਪਰਿਦ੍ਦ੍ਵ੍ੋ॥

‘‘ਨ ਸੋਚਿਯਾ ਪਰੇਸਂ ਸਾ, ਤਿਣ੍ਣਸਂਸਾਰਸਾਗਰਾ।
ਪਰਿ੍ਜ੍ਜਿਤਸਨ੍ਤਾਪਾ, ਸੀਤਿਭੂਤਾ ਸੁਨਿਬ੍ਬੁਤਾ॥

‘‘ਪਣ੍ਡਿਤਾਸਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ ਤਥੇ੍ ਚ।
ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਾ, ਏ੍ਂ ਧਾਰੇਥ ਭਿਕ੍ਖ੍ੋ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ੍ਸੀ ਆਸਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਸ੍ਸ, ੍ਸੀ ਆਸਿ ਚ ਗੋਤਮੀ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿ੍ਾਸਮਞ੍ਞਾਸਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ੍ਿਸੋਧਿਤਂ।
ਸਬ੍ਬਾਸ੍ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਨਬ੍ਭ੍ੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ , ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇ੍ ਚ।
ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਅਹੁ ਞਾਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਚਨਿਯਾ ਨ ਸਾ॥

‘‘ਅਯੋਘਨਹਤਸ੍ਸੇ੍ , ਜਲਤੋ ਜਾਤ੍ੇਦਸ੍ਸ।
ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੂਪਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਯਥਾ ਨ ਞਾਯਤੇ ਗਤਿ॥

‘‘ਏ੍ਂ ਸਮ੍ਮਾ ੍ਿਮੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਕਾਮਬਨ੍ਧੋਘਤਾਰਿਨਂ।
ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਗਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਅਚਲਂ ਸੁਖਂ॥

‘‘ਅਤ੍ਤਦੀਪਾ ਤਤੋ ਹੋਥ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਗੋਚਰਾ।
ਭਾ੍ੇਤ੍੍ਾ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾ’’ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.੯੭-੨੮੮)।

ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀਥੇਰੀਗਾਥਾ੍ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਗੁਤ੍ਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾ੍ਣ੍ਣਨਾ

ਗੁਤ੍ਤੇ ਯਦਤ੍ਥਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਤਿਆਦਿਕਾ ਗੁਤ੍ਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭ੍ੇ ੍ਿ੍ਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਭਤ੍ਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੁਤ੍੍ਾ, ਪਰਿਪਕ੍ਕਕੁਸਲਮੂਲਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇ੍ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾ੍ਤ੍ਥਿਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, **ਗੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ੍ਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍੍ਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨਾ ਘਰਾ੍ਾਸਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍੍ਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍੍ਾ ਚ ੍ਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍੍ਾ ਭਾ੍ਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਤਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਿਰਕਾਲਪਰਿਚਯੇਨ

ਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਧਾਵਤਿ, ਏਕਗ੍ਗਂ ਨਾਹੋਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਂ ਅਨੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ, ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਂ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਓਭਾਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਸਨ੍ਨੇ ਆਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਓਵਦਨ੍ਤੋ –

੧੬੩.''ਗੁਤ੍ਤੇ ਯਦਤ੍ਥਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਸੁਂ ਪਿਯਂ।
ਤਮੇਵ ਅਨੁਬ੍ਰੂਹੇਹਿ, ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸਂ ਗਮਿ॥

੧੬੪.''ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਞ੍ਚਿਤਾ ਸਤ੍ਤਾ, ਮਾਰਸ੍ਸ ਵਿਸਯੇ ਰਤਾ।
ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਂਸਾਰਂ, ਸਨ੍ਧਾਵਨ੍ਤਿ ਅਵਿਦ੍ਦਸੂ॥

੧੬੫.''ਕਾਮਾਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਚ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ, ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਮੇਵ ਚ।
ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਚ ਪਞ੍ਚਮਂ॥

੧੬੬.''ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਏਤਾਨਿ, ਪਜਹਿਤ੍ਵਾਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ।
ਓਰਮ੍ਭਾਗਮਨੀਯਾਨਿ, ਨਯਿਦਂ ਪੁਨਰੇਹਿਸਿ॥

੧੬੭.''ਰਾਗਂ ਮਾਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਞ੍ਚ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਞ੍ਚ ਵਿਵਜ੍ਜਿਯ।
ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਛੇਤ੍ਵਾਨ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ॥

੧੬੮.''ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਸਂਸਾਰਂ, ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਪੁਨਬ੍ਭਵਂ।
ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਚ੍ਛਾਤਾ, ਉਪਸਨ੍ਤਾ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਆਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਤਮੇਵ ਅਨੁਬ੍ਰੂਹੇਹੀ**ਤਿ **ਯਦਤ੍ਥਂ** ਯਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥਾਯ। **ਹਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਸੁਂ ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟਂ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਞ੍ਚ ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਮ ਸਾਸਨੇ **ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ** ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ, ਤਮੇਵ ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯਾਸਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯਾਸਿ। **ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸਂ ਗਮੀ**ਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤਸ੍ਸ ਕੂਟਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸਂ ਮਾ ਗਚ੍ਛਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮੇਤਂ ਮਾਯੂਪਮਂ, ਯੇਨ ਵਞ੍ਚਿਤਾ ਅਨ੍ਧਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਮਾਰਵਸਾਨੁਗਾ ਸਂਸਾਰਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਞ੍ਚਿਤਾ"**ਤਿਆਦਿ।

ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਏਤਾਨੀਤਿ ਏਤਾਨਿ **"ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਚ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਬਨ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ। **ਪਜਹਿਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਲਪਨਂ। **ਓਰਮ੍ਭਾਗਮਨੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪਧਾਤੁਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੇ ਕਾਮਧਾਤੁਯਂ ਮਨੁਸ੍ਸਜੀਵਸ੍ਸ ਹਿਤਾਨਿ ਉਪਕਾਰਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ। ਮ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। ''ਓਰਮਾਗਮਨੀਯਾਨੀ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। **ਨਯਿਦਂ ਪੁਨਰੇਹਿਸੀ**ਤਿ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਹਾਨੇਨ ਇਦਂ ਕਾਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਮਭਵਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਪੁਨ ਨਾਗਮਿਸ੍ਸਸਿ। ਰ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ। ''ਇਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਲ਼ਿ, ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਕਾਮਭਵਮਿਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ।

ਰਾਗਨ੍ਤਿ ਰੂਪਰਾਗਞ੍ਚ ਅਰੂਪਰਾਗਞ੍ਚ। **ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਂ ਮਾਨਂ। **ਅਵਿਜ੍ਜਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਵਿਵਜ੍ਜਿਯਾ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ। **ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਛੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਰੂਪਰਾਗਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚੁਦ੍ਧਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸਿ।

ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਸੰਸਾਰਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿ ਸਮੂਲਿਕਸੰਸਾਰਪਵੱਤਿੰ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਨਿਚ੍ਛਾਤਾ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਾ। **ਉਪਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਵੂਪਸਮੇਨ ਉਪਸਨ੍ਤਾ। ਸੇਸੰ ਵੁੱਤਨਯਮੇਵ।

ਏਵੰ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਇਮਾਸੁ ਗਾਥਾਸੁ ਭਾਸਿਤਾਸੁ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਥੇਰੀ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹੱਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਭਗਵਤਾ ਭਾਸਿਤਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤੇਨੇਵ ਤਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ।

ਗੁੱਤਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਵਿਜਯਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਚਤੁਕ੍ਖੱਤੁਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਵਿਜਯਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤੱਥ ਤੱਥ ਭਵੇ ਵਿਵੱਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਿਤਕੁਸਲਮੂਲਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੀ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬੱਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਖੇਮਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਿਹਿਕਾਲੇ ਸਹਾਯਿਕਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਸਾਪਿ ਨਾਮ ਰਾਜਮਹੇਸੀ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਤਿ ਕਿਮਙ੍ਗੰ ਪਨਾਹ''ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮਾਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖੇਮਾਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਥੇਰੀ ਤਸ੍ਸਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਞਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸਿ, ਯਥਾ ਸੰਸਾਰੇ ਸੰਵਿਗ੍ਗਮਾਨਸਾ ਸਾਸਨੇ ਸਾ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਾ ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੰਵੇਗਜਾਤਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਯਾਚਿ। ਥੇਰੀ ਤੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪੁਬ੍ਬਕਿੱਚਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ, ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹੱਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅੱਤਨੋ ਪਟਿਪੱਤਿੰ ਪੱਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੧੬੯.''ਚਤੁਕ੍ਖੱਤੁੰ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖੱਤੁੰ, ਵਿਹਾਰਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਮਿੰ।
ਅਲਦ੍ਧਾ ਚੇਤਸੋ ਸਨ੍ਤਿੰ, ਚਿੱਤੇ ਅਵਸਵੱਤਿਨੀ॥

੧੭੦.''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ, ਸੱਕੱਚੰ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਹੰ।
ਸਾ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਧਾਤੁਆਯਤਨਾਨਿ ਚ॥

੧੭੧.''ਚੱਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸੱਚਾਨਿ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਬਲਾਨਿ ਚ।
ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੰ ਮੱਗੰ, ਉੱਤਮੱਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੱਤਿਯਾ॥

੧੭੨.''ਤਸ੍ਸਾਹੰ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਅਨੁਸਾਸਨਿੰ।
ਰੱਤਿਯਾ ਪੁਰਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਪੁਬ੍ਬਜਾਤਿਮਨੁਸ੍ਸਰਿੰ॥

੧੭੩.''ਰੱਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁੰ ਵਿਸੋਧਯਿੰ।
ਰੱਤਿਯਾ ਪੱਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਤਮੋਖਨ੍ਧੰ ਪਦਾਲਯਿੰ॥

੧੭੪.''ਪੀਤਿਸੁਖੇਨ ਚ ਕਾਯੰ, ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿੰ ਤਦਾ।
ਸੱਤਮਿਯਾ ਪਾਦੇ ਪਸਾਰੇਸਿੰ, ਤਮੋਖਨ੍ਧੰ ਪਦਾਲਿਯਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤੱਥ **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਮਾਥੇਰਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ।

ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੰ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਞ੍ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ। **ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਗਮਾਯ।

ਪੀਤਿਸੁਖੇਨਾਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਸੁਖੇਨ ਚ। **ਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਨਾਮਕਾਯਂ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਰੂਪਕਾਯਞ੍ਚ। **ਫਰਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਬਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ। **ਸਤ੍ਤਮਿਯਾ ਪਾਦੇ ਪਸਾਰੇਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਰਦ੍ਧਦਿਵਸਤੋ ਸਤ੍ਤਮਿਯਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਸਾਰੇਸਿਂ। ਕਥਂ? **ਤਮੋਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲਿਯ,** ਅਪ੍ਪਦਾਲਿਤਪੁਬ੍ਬਂ ਮੋਹਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞਾਣਾਸਿਨਾ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਵਿਜਯਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਤ੍ਤਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਉਤ੍ਤਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਤ੍ਤਕਨਿਪਾਤੇ **ਮੁਸਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਕੁਸਲਮੂਲਾ ਸਮੁਪਚਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਧਮ੍ਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਉਤ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। ਥੇਰੀ ਤਸ੍ਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸਿ। ਸਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਂਸਾਰੇ ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਕਤਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੧੭੫.‘‘ਮੁਸਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਧਞ੍ਞਂ ਕੋਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ।
ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਨਿ ਪੋਸੇਨ੍ਤਾ, ਧਨਂ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵਾ॥

੧੭੬.‘‘ਘਟੇਥ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ, ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਨੁਤਪ੍ਪਤਿ।
ਖਿਪ੍ਪਂ ਪਾਦਾਨਿ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ, ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਥ॥

੧੭੭.‘‘ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਨ, ਏਕਗ੍ਗਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ।
ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਥ ਸਙ੍ਖਾਰੇ, ਪਰਤੋ ਨੋ ਚ ਅਤ੍ਤਤੋ॥

੧੭੮.‘‘ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਪਟਾਚਾਰਾਨੁਸਾਸਨਿਂ।
ਪਾਦੇ ਪਕ੍ਖਾਲਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਉਪਾਵਿਸਿਂ॥

੧੭੯.‘‘ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਰਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਪੁਬ੍ਬਜਾਤਿਮਨੁਸ੍ਸਰਿਂ।
ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਮਜ੍ਝਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਵਿਸੋਧਯਿਂ॥

੧੮੦.‘‘ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਯਾਮੇ, ਤਮੋਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਦਾਲਯਿਂ।
ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਅਥ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿਂ, ਕਤਾ ਤੇ ਅਨੁਸਾਸਨੀ॥

੧੮੧.‘‘ਸਕ੍ਕਂਵ ਦੇਵਾ ਤਿਦਸਾ, ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਅਪਰਾਜਿਤਂ।
ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਵਿਹਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾਮ੍ਹਿ ਅਨਾਸਵਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਕਥਂ? **ਏਕਗ੍ਗਂ ਸੁਸਮਾਹਿਤਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਥਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਅਵੇਕ੍ਖਥ, ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿਪਿ, ਦੁਕ੍ਖਾਤਿਪਿ, ਅਨਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਂ ਵਿਪਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਞ੍ਚ

ਓਵਾਦਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਥੇਰਿਯਾਦੀਨੰ ਓਵਾਦਸ੍ਸ ਅਨੁਵਾਦਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਟਾਚਾਰਾਨੁਸਾਸਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿੰ। ‘‘ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਾ ਪਾਠੋ।

ਅਥ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿਨ੍ਤਿ ਤੇਵਿਜ੍ਜਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਆਸਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿੰ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਥੇਰੀ ਏਕਦਿਵਸੰ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ‘‘ਨ ਤਾਵਿਮੰ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੰ ਭਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਾਵ ਮੇ ਨ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਆਸਵੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਨਿਚ੍ਛਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਸਨੰ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿਵਾਰੰ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕੂਨਵੀਸਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਞਾਣਾਯ ਪਵਤ੍ਤਾਯ ‘‘ਇਦਾਨਿਮ੍ਹਿ ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਉਦਾਨੇਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇ ਪਸਾਰੇਸਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਵੇਲਾਯੰ। ਤਤੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚੁਦਾਹਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਕਤਾ ਤੇ ਅਨੁਸਾਸਨੀ’’ਤਿਆਦਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਉਤ੍ਤਰਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਚਾਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਤਿੰ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਨਾਤਿਆਦਿਕਾ ਚਾਲਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਗਧੇਸੁ ਨਾਲਕਗਾਮੇ ਰੂਪਸਾਰਿਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਦਿਵਸੇ **ਚਾਲਾ**ਤਿ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ, ਤਸ੍ਸਾ ਕਨਿਟ੍ਠਾਯ **ਉਪਚਾਲਾ**ਤਿ, ਅਥ ਤਸ੍ਸਾ ਕਨਿਟ੍ਠਾਯ **ਸੀਸੂਪਚਾਲਾ**ਤਿ । ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਭਗਿਨਿਯੋ, ਇਮਾਸੰ ਪੁਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਇਦਮੇਵ ਨਾਮੰ। ਯੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੇਰਗਾਥਾਯ ‘‘ਚਾਲੇ ਉਪਚਾਲੇ ਸੀਸੂਪਚਾਲੇ’’ਤਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ੪੨) ਆਗਤੰ।

ਇਮਾ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਭਗਿਨਿਯੋ ‘‘ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਪਬ੍ਬਜੀ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ ਹਿ ਨੂਨ ਸੋ ਓਰਕੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ, ਨ ਸਾ ਓਰਿਕਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਯਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਅਯ੍ਯੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ’’ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਤਿਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਦਾ ਅਸ੍ਸੁਮੁਖੰ ਰੁਦਮਾਨੰ ਞਾਤਿਪਰਿਜਨੰ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਘਟੇਨ੍ਤਿਯੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤਿਯੋ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿੰਸੁ। ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਫਲਸੁਖੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

ਤਾਸੁ ਚਾਲਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਏਕਦਿਵਸੰ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਅਨ੍ਧਵਨੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਨੰ ਮਾਰੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਹਿ ਉਪਨੇਸਿ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤੰ –

> ‘‘ਅਥ ਖੋ ਚਾਲਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਆਦਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਯੇਨ ਅਨ੍ਧਵਨੰ, ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ। ਅਨ੍ਧਵਨੰ ਅਜ੍ਝੋਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਾਰੋ ਪਾਪਿਮਾ ਯੇਨ ਚਾਲਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚਾਲੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਏਤਦਵੋਚਾ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੭)।

ਅਨ੍ਧਵਨਮ੍ਹਿ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ ਮਾਰੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਤੋ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਕਾਮੋ ‘‘ਕੰ ਨੁ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਮੁਣ੍ਡਾਸੀ’’ਤਿਆਦਿੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਗੁਣੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਭਾਵੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚਭਾਵਵਿਭਾਵਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯਾਤਿਕ੍ਕਮੰ ਪਵੇਦੇਸਿ। ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਾਰੋ ਦੁਕ੍ਖੀ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਤਤ੍ਥੇਵਨ੍ਤਰਧਾਯਿ। ਅਥ ਸਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਮਾਰੇਨ ਚ ਭਾਸਿਤਾ ਗਾਥਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤੀ –

੧੮੨.‘‘ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਨ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ।
ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ ਪਦਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਸਙ੍ਖਾਰੂਪਸਮਂ ਸੁਖਂ॥

੧੮੩.‘‘ਕਂ ਨੁ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਮੁਣ੍ਡਾਸਿ, ਸਮਣੀ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।
ਨ ਚ ਰੋਚੇਸਿ ਪਾਸਣ੍ਡੇ, ਕਿਮਿਦਂ ਚਰਸਿ ਮੋਮੁਹਾ॥

੧੮੪.‘‘ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਾਸਣ੍ਡਾ, ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਿਤਾ।
ਨ ਤੇ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੋਵਿਦਾ॥

੧੮੫.‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਸਕ੍ਯਕੁਲੇ ਜਾਤੋ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ।
ਸੋ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਂ॥

੧੮੬.‘‘ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਂ।
ਅਰਿਯਂ ਚਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਗਾਮਿਨਂ॥

੧੮੭.‘‘ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਿਂ ਸਾਸਨੇ ਰਤਾ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੧੮੮.‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਹਤਾ ਨਨ੍ਦੀ, ਤਮੋਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਦਾਲਿਤੋ।
ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਪਾਪਿਮ, ਨਿਹਤੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਅਨ੍ਤਕਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਤਿਂ ਉਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾਨਾ**ਤਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਅਸੁਭਦੁਕ੍ਖਾਨਿਚ੍ਚਾਨਤ੍ਤਵਸੇਨ ਸਤਿਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾਯ ਭਾਵਿਤਸਦ੍ਧਾਦਿਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ। **ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ ਪਦਂ ਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਪਟਿਵੇਧੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ। **ਸਙ੍ਖਾਰੂਪਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਉਪਸਮਹੇਤੁਭੂਤਂ। **ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਖਂ।

“ਕਂ ਨੁ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ”ਤਿ ਗਾਥਾ ਮਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਬਹੂ ਸਮਯਾ ਤੇਸਞ੍ਚ ਦੇਸੇਤਾਰੋ ਬਹੂ ਏਵ ਤਿਤ੍ਥਕਰਾ, ਤੇਸੁ ਕਂ ਨੁ ਖੋ ਤ੍ਵਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ **ਮੁਣ੍ਡਾਸਿ** ਮੁਣ੍ਡਿਤਕੇਸਾ ਅਸਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਮੁਣ੍ਡਾਵ, ਅਥ ਖੋ ਕਾਸਾਵਧਾਰਣੇਨ ਚ ਸਮਣੀ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਨ ਚ ਰੋਚੇਸਿ ਪਾਸਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਤਾਪਸਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਦੀਨਂ ਆਦਾਸਭੂਤੇ ਪਾਸਣ੍ਡੇ ਤੇ ਤੇ ਸਮਯਨ੍ਤਰੇ ਨੇਵ ਰੋਚੇਸਿ। **ਕਿਮਿਦਂ ਚਰਸਿ ਮੋਮੁਹਾ**ਤਿ ਕਿਂ ਨਾਮਿਦਂ, ਯਂ ਪਾਸਣ੍ਡਵਿਹਿਤਂ ਉਜੁਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਗ੍ਗਂ ਪਹਾਯ ਅਜ੍ਜ ਕਾਲਿਕਂ ਕੁਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ ਅਤਿਵਿਯ ਮੂਲ੍ਹਾ ਚਰਸਿ ਪਰਿਬ੍ਭਮਸੀਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੀ ਪਟਿਵਚਨਦਾਨਮੁਖੇਨ ਤਂ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀ **“ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਇਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਾਸਣ੍ਡਾ ਨਾਮ **ਇਤੋ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਤੋ **ਬਹਿਦ੍ਧਾ** ਕੁਟੀਸਕਬਹੁਕਾਰਾਦਿਕਾ। ਤੇ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਪਾਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਸਞ੍ਚ ਡੇਨ੍ਤਿ ਓਡ੍ਡੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਾਸਣ੍ਡਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **“ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਿਤਾ”**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਉਪੇਚ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਨਿ ਆਦਿਯਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਗ੍ਗੇਨ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ, ਤਦਗ੍ਗੇਨ ਪਾਸਣ੍ਡਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ। **ਨ ਤੇ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਪਾਸਣ੍ਡਿਨੋ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ‘‘ਅਯਂ ਪਵਤ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਨ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿ। **ਨ ਤੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ**

ਕੋਵਿਦਾਤਿ ''ਅਯਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਵਤ੍ਤੁਤੀ''ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਪਿ ਅਕੁਸਲਾ, ਪਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਮਗ੍ਗੇਪਿ ਹਿ ਤੇ ਸਂਮੂਲ੍ਹਾ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇਤਿ।

ਏਵਂ ਪਾਸਣ੍ਡਵਾਦਾਨਂ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਂ ਨੁ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਮੁਣ੍ਡਾਸੀਤਿ ਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੁਂ **''ਅਤ੍ਥਿ ਸਕ੍ਯਕੁਲੇ ਜਾਤੋ**''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਦਿਟ੍ਠੀਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨੁਪਾਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿਜਾਲਵਿਨਿਵੇਠਨਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਚਾਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਉਪਚਾਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਤਿਮਤੀਤਿਆਦਿਕਾ ਉਪਚਾਲਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਤ੍ਥੁ ਚਾਲਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਚਾਲਾ ਵਿਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੀ –

੧੮੯.''ਸਤਿਮਤੀ ਚਕ੍ਖੁਮਤੀ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ।
ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ ਪਦਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਅਕਾਪੁਰਿਸਸੇਵਿਤ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਗਾਥਂ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਤਿਮਤੀ**ਤਿ ਸਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਰਮੇਨ ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਤ੍ਤਮਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਕ੍ਖੁਮਤੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ, ਆਦਿਤੋ ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਰਿਯਾਯ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਮੇਨ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਕਾਪੁਰਿਸਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਾਮਕਪੁਰਿਸੇਹਿ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸੇਵਿਤਂ।

''ਕਿਨ੍ਨੁ ਜਾਤਿਂ ਨ ਰੋਚੇਸੀ''ਤਿ ਗਾਥਾ ਥੇਰਿਂ ਕਾਮੇਸੁ ਉਪਹਾਰੇਤੁਕਾਮੇਨ ਮਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਕਿਂ ਨੁ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿ ਨ ਰੋਚੇਸੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੭) ਹਿ ਮਾਰੇਨ ਪੁਟ੍ਠਾ ਥੇਰੀ ਆਹ – ''ਜਾਤਿਂ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਨ ਰੋਚੇਮੀ''ਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਮਾਰੋ ਜਾਤਸ੍ਸ ਕਾਮਾ ਪਰਿਭੋਗਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਤਿਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਕਾਮਾਪਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ –

੧੯੦.''ਕਿਨ੍ਨੁ ਜਾਤਿਂ ਨ ਰੋਚੇਸਿ, ਜਾਤੋ ਕਾਮਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਤਿ।
ਭੁਞ੍ਜਾਹਿ ਕਾਮਰਤਿਯੋ, ਮਾਹੁ ਪਚ੍ਛਾਨੁਤਾਪਿਨੀ''ਤਿ॥ –

ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਕਿਂ ਨੁ ਤਂ ਕਾਰਣਂ, ਯੇਨ ਤ੍ਵਂ ਉਪਚਾਲੇ ਜਾਤਿਂ **ਨ ਰੋਚੇਸਿ** ਨ ਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਨ ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਸ੍ਮਾ **ਜਾਤੋ ਕਾਮਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਤਿ** ਇਧ ਜਾਤੋ ਕਾਮਗੁਣਸਂਹਿਤਾਨਿ ਰੂਪਾਦੀਨਿ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਕਾਮਸੁਖਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਜਾਤਸ੍ਸ ਤਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਭੁਞ੍ਜਾਹਿ ਕਾਮਰਤਿਯੋ** ਕਾਮਖਿਡ੍ਡਾਰਤਿਯੋ ਅਨੁਭਵ। **ਮਾਹੁ ਪਚ੍ਛਾਨੁਤਾਪਿਨੀ** ''ਯੋਬ੍ਬਞ੍ਞੇ ਸਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਭੋਗੇਸੁ ਨ ਮਯਾ ਕਾਮਸੁਖਮਨੁਭੂਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਨੁਤਾਪਿਨੀ ਮਾ ਅਹੋਸਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਯਾਵਦੇਵ ਅਤ੍ਥਾਧਿਗਮਤ੍ਥੋ ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਕਾਮਸੁਖਤ੍ਥੋਤਿ ਪਾਕਟੋਯਮਤ੍ਥੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੀ ਜਾਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯਾਤਿਕ੍ਕਮਂ ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀ –

੧੯੧.‘‘ਜਾਤਸ੍ਸ ਮਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਨ ਛੇਦਨਂ।
ਵਧਬਨ੍ਧਪਰਿਕ੍ਲੇਸਂ, ਜਾਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ॥

੧੯੨.‘‘ਅਤ੍ਥਿ ਸਕ੍ਯਕੁਲੇ ਜਾਤੋ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਪਰਾਜਿਤੋ।
ਸੋ ਮੇ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਜਾਤਿਯਾ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਂ॥

੧੯੩.‘‘ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਂ।
ਅਰਿਯਂ ਚਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਗਾਮਿਨਂ॥

੧੯੪.‘‘ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਿਂ ਸਾਸਨੇ ਰਤਾ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੧੯੫.‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਹਤਾ ਨਨ੍ਦੀ, ਤਮੋਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਦਾਲਿਤੋ।
ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਪਾਪਿਮ, ਨਿਹਤੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਅਨ੍ਤਕਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤਸ੍ਸ ਮਰਣਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਜਾਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਜਾਤਸ੍ਸ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਰਣਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਜਰਾਰੋਗਾਦਯੋ ਯਤ੍ਤਕਾਨਤ੍ਥਾ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਜਾਤਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਹੇਤੁਕਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ‘‘ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਜਰਾਮਰਣਂ ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧; ਵਿਭ॰ ੨੨੫; ਉਦਾ॰ ੧)। ਤੇਨੇਵਾਹ – **“ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਨ ਛੇਦਨ”**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਨਂ ਛੇਦਨਂ ਜਾਤਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਜਾਤਸ੍ਸ। ਹਤ੍ਥਪਾਦਛੇਦਨਾਪਦੇਸੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਬਾਤ੍ਤਿਂਸ ਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **“ਵਧਬਨ੍ਧਪਰਿਕ੍ਲੇਸਂ, ਜਾਤੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤੀ”**ਤਿ। ਜੀਵਿਤਵਿਯੋਜਨਮੁਟ੍ਠਿਪ੍ਪਹਾਰਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਧਪਰਿਕ੍ਲੇਸਞ੍ਚੇਵ ਅਨ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਾਦਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਬਨ੍ਧਪਰਿਕ੍ਲੇਸਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਾਮ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਜਾਤੋ ਏਵ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਅਜਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਾਤਿਂ ਨ ਰੋਚੇਮੀਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਜਾਤਿਯਾ ਕਾਮਾਨਞ੍ਚ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਭਾਵਂ ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ – **“ਅਤ੍ਥਿ ਸਕ੍ਯਕੁਲੇ ਜਾਤੋ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਰਾਜਿਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਮਾਰਾਦਿਨਾ ਕੇਨਚਿ ਨ ਪਰਾਜਿਤੋ। ਸਤ੍ਥਾ ਹਿ ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ ਸਦੇਵਕਂ ਲੋਕਂ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ , ਤਸ੍ਮਾ ਅਪਰਾਜਿਤੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਉਪਚਾਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਤ੍ਤਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਟ੍ਠਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਸੀਸੂਪਚਾਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਟ੍ਠਕਨਿਪਾਤੇ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਸੀਸੂਪਚਾਲਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਇਮਿਸ੍ਸਾਪਿ ਵਤ੍ਥੁ ਚਾਲਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਉਸ੍ਸਾਹਜਾਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ਘਟੇਨ੍ਤੀ ਵਾਯਮਨ੍ਤੀ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕਤਕਿਚ੍ਚਾਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੧੯੬.''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਸੁਸਂਵੁਤਾ।
ਅਧਿਗਚ੍ਛੇ ਪਦਂ ਸਨ੍ਤਂ, ਅਸੇਚਨਕਮੋਜਵ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ। **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਸੁਸਂਵੁਤਾ**ਤਿ ਮਨਚ੍ਛਟ੍ਠੇਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਵੁਤਾ, ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣੇ ਇਟ੍ਠੇ ਰਾਗਂ, ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਦੋਸਂ, ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨੇ ਮੋਹਞ੍ਚ ਪਹਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਿਹਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ। **ਅਸੇਚਨਕਮੋਜ**ਵਨ੍ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਨਾਸਿਤ੍ਤਕਂ ਓਜਵਨ੍ਤਂ ਸਭਾਵਮਧੁਰਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਾਪਿ ਕਿਲੇਸਰੋਗਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਨੋਸਧਭੂਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਵਾ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਮ੍ਪਿ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾਭਾਵਤੋ ਚ ਪਦਂ ਸਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੧੯੭.''ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਚ ਯਾਮਾ ਚ, ਤੁਸਿਤਾ ਚਾਪਿ ਦੇਵਤਾ।
ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿਨੋ ਦੇਵਾ, ਯੇ ਦੇਵਾ ਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ।
ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਣੀਧੇਹਿ, ਯਤ੍ਥ ਤੇ ਵੁਸਿਤਂ ਪੁਰੇ''ਤਿ॥ –

ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਕਾਮਸਗ੍ਗੇਸੁ ਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਹੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਉਯ੍ਯੋਜਨਵਸੇਨ ਥੇਰਿਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਾਵੇਤੁਕਾਮੇਨ ਮਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਤਤ੍ਥ ਸਹਪੁਞ੍ਞਕਾਰਿਨੋ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸ ਜਨਾ ਯਤ੍ਥ ਉਪਪਨ੍ਨਾ, ਤਂ ਠਾਨਂ ਤਾਵਤਿਂਸਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਾ **ਤਾਵਤਿਂਸਾ**। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤਾਵਤਿਂਸਾਤਿ ਤੇਸਂ ਦੇਵਾਨਂ ਨਾਮਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਦੇਵਲੋਕੇਹਿ ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਦਿਬ੍ਬਂ ਸੁਖਂ ਯਾਤਾ ਉਪਯਾਤਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ **ਯਾਮਾ**। ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੁਟ੍ਠਾ ਪਹਟ੍ਠਾਤਿ **ਤੁਸਿਤਾ**। ਪਕਤਿਪਟਿਯਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਅਤਿਰੇਕੇਨ ਰਮਿਤੁਕਾਮਤਾਕਾਲੇ ਯਥਾਰੁਚਿਤੇ ਭੋਗੇ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਰਮਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿਨੋ**। ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਨਿਮ੍ਮਿਤੇਸੁ ਭੋਗੇਸੁ ਵਸਂ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਣੀਧੇਹੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਾਵਤਿਂਸਾਦਿਕੇ ਦੇਵਨਿਕਾਯੇ ਤਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਠਪੇਹਿ, ਉਪਪਜ੍ਜਨਾਯ ਨਿਕਨ੍ਤਿਂ ਕਰੋਹਿ। ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਭੋਗਾ ਇਤਰੇਹਿ ਨਿਹੀਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਤਾਵਤਿਂਸਾਦਯੋਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਯਤ੍ਥ ਤੇ ਵੁਸਿਤਂ ਪੁਰੇ**ਤਿ ਯੇਸੁ ਦੇਵਨਿਕਾਯੇਸੁ ਤਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਥਂ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ, ਤਾਵਤਿਂਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਞ੍ਚਕਾਮਸਗ੍ਗੇ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਓਤਰਨ੍ਤੀ, ਤੁਸਿਤੇਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੀ – ''ਤਿਟ੍ਠਤੁ, ਮਾਰ, ਤਯਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਮਲੋਕੋ। ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਸਬ੍ਬੋ ਲੋਕੋ ਰਾਗਗ੍ਗਿਆਦੀਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਲਿਤੋ। ਨ ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਰਮਤੀ''ਤਿ ਕਾਮਤੋ ਚ ਲੋਕਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤਮਾਨਸਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰਂ ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀ –

੧੯੮.ਯਾਮਾ ਚ''ਤਾਵਤਿਂਸਾ ਚ ਯਾਮਾ ਚ, ਤੁਸਿਤਾ ਚਾਪਿ ਦੇਵਤਾ।
ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿਨੋ ਦੇਵਾ, ਯੇ ਦੇਵਾ ਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ॥

੧੯੯.‘‘ਕਾਲਂ ਕਾਲਂ ਭਵਾ ਭਵਂ, ਸਕ੍ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤਾ।
ਅਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ ਸਕ੍ਕਾਯਂ, ਜਾਤਿਮਰਣਸਾਰਿਨੋ॥

੨੦੦.‘‘ਸਬ੍ਬੋ ਆਦੀਪਿਤੋ ਲੋਕੋ, ਸਬ੍ਬੋ ਲੋਕੋ ਪਦੀਪਿਤੋ।
ਸਬ੍ਬੋ ਪਜ੍ਜਲਿਤੋ ਲੋਕੋ, ਸਬ੍ਬੋ ਲੋਕੋ ਪਕਮ੍ਪਿਤੋ॥

੨੦੧.‘‘ਅਕਮ੍ਪਿਯਂ ਅਤੁਲਿਯਂ, ਅਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸੇਵਿਤਂ।
ਬੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਨਿਰਤੋ ਮਨੋ॥

੨੦੨.‘‘ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਿਂ ਸਾਸਨੇ ਰਤਾ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੨੦੩.‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਹਤਾ ਨਨ੍ਦੀ, ਤਮੋਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਪਦਾਲਿਤੋ।
ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਪਾਪਿਮ, ਨਿਹਤੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਅਨ੍ਤਕਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲਂ ਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਕਾਲਂ। **ਭਵਾ ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਭਵਤੋ ਭਵਂ। **ਸਕ੍ਕਾਯਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ। **ਪੁਰਕ੍ਖਤਾ**ਤਿ ਪੁਰਕ੍ਖਾਰਕਾਰਿਨੋ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਮਾਰ, ਤਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਾਵਤਿਂਸਾਦਯੋ ਦੇਵਾ ਭਵਤੋ ਭਵਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਅਨੇਕਾਦੀਨਵਾਕੁਲੇ ਸਕ੍ਕਾਯੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ, ਵੇਮਜ੍ਝਕਾਲੇ, ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਾਲੇਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਕ੍ਕਾਯਮੇਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। ਤਤੋ ਏਵ ਅਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ ਸਕ੍ਕਾਯਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਾਭਿਮੁਖਾ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾਯਤੀਰਮੇਵ ਅਨੁਪਰਿਧਾਵਨ੍ਤਾ ਜਾਤਿਮਰਣਸਾਰਿਨੋ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਅਨੁਗਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਜਾਤਿਮਰਣਮੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ।

ਸਬ੍ਬੋ ਆਦੀਪਿਤੋ ਲੋਕੋਤਿ, ਮਾਰ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਯਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਮਲੋਕੋਯੇਵ ਧਾਤੁਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤੋ, ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੋਕੋ ਰਾਗਗ੍ਗਿਆਦੀਹਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਆਦਿਤ੍ਤੋ। ਤੇਹਿਯੇਵ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਦੀਪਿਤਤਾਯ **ਪਦੀਪਿਤੋ**। ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਏਕਜਾਲੀਭੂਤਤਾਯ **ਪਜ੍ਜਲਿਤੋ**। ਤਣ੍ਹਾਯ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਚ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਕਮ੍ਪਿਤਤਾਯ ਚਲਿਤਤਾਯ **ਪਕਮ੍ਪਿਤੋ**।

ਏਵਂ ਆਦਿਤ੍ਤੇ ਪਜ੍ਜਲਿਤੇ ਪਕਮ੍ਪਿਤੇ ਚ ਲੋਕੇ ਕੇਨਚਿਪਿ ਕਮ੍ਪੇਤੁਂ ਚਾਲੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ **ਅਕਮ੍ਪਿਯਂ,** ਗੁਣਤੋ ‘‘ਏਤ੍ਤਕੋ’’ਤਿ ਤੁਲੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਅਤ੍ਤੁਨਾ ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਚ **ਅਤੁਲਿਯਂ।** ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਏਵ ਗੋਚਰਭਾਵਨਾਭਿਗਮਤੋ ਸੇਵਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸੇਵਿਤਂ। ਬੁਦ੍ਧੋ** ਭਗਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਭੇਦਂ ਨਵਵਿਧਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਸਞ੍ਚੋਦਿਤਮਾਨਸੋ **ਅਦੇਸੇਸਿ** ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਕਥੇਸਿ ਪਵੇਦੇਸਿ। **ਤਤ੍ਥ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਮਯ੍ਹਂ ਮਨੋ **ਨਿਰਤੋ** ਅਭਿਰਤੋ, ਨ ਤਤੋ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਸੀਸੂਪਚਾਲਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਟ੍ਠਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਨਵਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਵਡ੍ਢਮਾਤੁਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਵਕਨਿਪਾਤੇ **ਮਾ ਸੁ ਤੇ ਵਡ੍ਢ ਲੋਕਮ੍ਹੀ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਵਡ੍ਢਮਾਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਭਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਭਾਰੁਕਚ੍ਛਕਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਤਿਕੁਲਂ ਗਤਾ ਏਕਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਤਸ੍ਸ **ਵਡ੍ਢੋ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾ **ਵਡ੍ਢਮਾਤਾ**ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਿਤ੍ਥ। ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਞਾਤੀਨਂ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਇਤੋ ਪਰਂ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਵਡ੍ਢਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.ਵਡ੍ਢਤ੍ਥੇਰਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਮੇਵ। ਵਡ੍ਢਤ੍ਥੇਰਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤੁਰੁਤ੍ਤਰਂ ਏਕਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਗਤਂ ਅਯਂ ਥੇਰੀ ''ਕਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਏਕਕੋ ਸਨ੍ਤੁਰੁਤ੍ਤਰੋਵ ਇਧਾਗਤੋ''ਤਿ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਓਵਦਨ੍ਤੀ –

੨੦੪.''ਮਾ ਸੁ ਤੇ ਵਡ੍ਢ ਲੋਕਮ੍ਹਿ, ਵਨਥੋ ਅਹੁ ਕੁਦਾਚਨਂ।
ਮਾ ਪੁਤ੍ਤਕ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ, ਅਹੁ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਾਗਿਮਾ॥

੨੦੫.''ਸੁਖਞ੍ਹਿ ਵਡ੍ਢ ਮੁਨਯੋ, ਅਨੇਜਾ ਛਿਨ੍ਨਸਂਸਯਾ।
ਸੀਤਿਭੂਤਾ ਦਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ ਅਨਾਸਵਾ॥

੨੦੬.''ਤੇਹਾਨੁਚਿਣ੍ਣਂ ਇਸੀਹਿ, ਮਗ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸਨਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ, ਤ੍ਵਂ ਵਡ੍ਢ ਅਨੁਬ੍ਰੂਹਯਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਾ ਸੁ ਤੇ ਵਡ੍ਢ ਲੋਕਮ੍ਹਿ, ਵਨਥੋ ਅਹੁ ਕੁਦਾਚਨ**ਨ੍ਤਿ **ਸੂ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਵਡ੍ਢ, ਪੁਤ੍ਤਕ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੇ, ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕੇ ਚ ਕਿਲੇਸਵਨਥੋ ਤੁਯ੍ਹਂ ਕਦਾਚਿਪਿ ਮਾ ਅਹੁ ਮਾ ਅਹੋਸਿ । ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ – **"ਮਾ, ਪੁਤ੍ਤਕ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ, ਅਹੁ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਾਗਿਮਾ"**ਤਿ ਵਨਥਂ ਅਨੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਪਰਾਪਰਂ ਜਾਤਿਆਦਿਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਭਾਗੀ ਮਾ ਅਹੋਸਿ।

ਏਵਂ ਵਨਥਸ੍ਸ ਅਸਮੁਚ੍ਛੇਦੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ **"ਸੁਖਞ੍ਹਿ ਵਡ੍ਢਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪੁਤ੍ਤਕ, **ਵਡ੍ਢ** ਮੋਨੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ **ਮੁਨਯੋ,** ਏਜਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਨੇਜਾ,** ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਹੀਨਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਾਯ **ਛਿਨ੍ਨਸਂਸਯਾ,** ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾਭਾਵੇਨ **ਸੀਤਿਭੂਤਾ,** ਉਤ੍ਤਮਸ੍ਸ ਦਮਥਸ੍ਸ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਦਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਨਾਸ**ਵਾ ਖੀਣਾਸਵਾ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਤੇਸਂ ਏਤਰਹਿ ਚੇਤੋਦੁਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਆਯਤਿਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੇਵ।

ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤੇਵਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਤੇਹਾਨੁਚਿਣ੍ਣਂ ਇਸੀਹਿ...ਪੇ॰... ਅਨੁਬ੍ਰੂਹਯਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਖੀਣਾਸਵੇਹਿ ਇਸੀਹਿ ਅਨੁਚਿਣ੍ਣਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ ਸਕਲਸ੍ਸਾਪਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯ ਵਡ੍ਢ, ਤ੍ਵਂ ਅਨੁਬ੍ਰੂਹਯ ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਤ੍ਥੇਰੋ ''ਅਦ੍ਧਾ ਮਮ ਮਾਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ –

੨੦੭.‘‘ਵਿਸਾਰਦਾਵ ਭਣਸਿ, ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਜਨੇਤ੍ਤਿ ਮੇ।
ਮਞ੍ਞਾਮਿ ਨੂਨ ਮਾਮਿਕੇ, ਵਨਥੋ ਤੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ॥ – ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਵਿਸਾਰਦਾਵ ਭਣਸਿ, ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਜਨੇਤ੍ਤਿ ਮੇ**ਤਿ ‘‘ਮਾ ਸੁ ਤੇ ਵਡ੍ਢ ਲੋਕਮ੍ਹਿ, ਵਨਥੋ ਅਹੁ ਕੁਦਾਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਏਤਂ ਓਵਾਦਂ, ਅਮ੍ਮ, ਵਿਗਤਸਾਰਜ੍ਜਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਲਗ੍ਗਾ ਅਨਲ੍ਲੀਨਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਵਦਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਮਞ੍ਞਾਮਿ ਨੂਨ ਮਾਮਿਕੇ, ਵਨਥੋ ਤੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ, ਨੂਨ **ਮਾਮਿਕੇ** ਮਯ੍ਹਂ, ਅਮ੍ਮ, ਗੇਹਸਿਤਪੇਮਮਤ੍ਤੋਪਿ **ਵਨਥੋ** ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਯਿ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਾਮਿ, ਨ ਮਾਮਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰੀ ‘‘ਅਣੁਮਤ੍ਤੋਪਿ ਕਿਲੇਸੋ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਵਿਸਯੇ ਮਮ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀ –

੨੦੮.‘‘ਯੇ ਕੇਚਿ ਵਡ੍ਢ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਹੀਨਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਮਜ੍ਝਿਮਾ।
ਅਣੂਪਿ ਅਣੁਮਤ੍ਤੋਪਿ, ਵਨਥੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ॥

੨੦੯.‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਮੇ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਝਾਯਤੋ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਗਾਥਾਦ੍ਵਯਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੇ ਕੇਚੀ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਵਚਨਂ। **ਸਙ੍ਖਾਰਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਤਧਮ੍ਮਾ। **ਹੀਨਾ**ਤਿ ਲਾਮਕਾ ਪਤਿਕੁਟ੍ਠਾ। **ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਮਜ੍ਝਿਮਾ**ਤਿ ਪਣੀਤਾ ਚੇਵ ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਚ। ਤੇਸੁ ਵਾ ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਹੀਨਾ ਜਾਤਿਸਙ੍ਖਤਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾ, ਉਭਯਵਿਮਿਸ੍ਸਿਤਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾ। ਹੀਨੇਹਿ ਵਾ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਾ ਹੀਨਾ, ਮਜ੍ਝਿਮੇਹਿ ਮਜ੍ਝਿਮਾ, ਪਣੀਤੇਹਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾ। ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਵਾ ਹੀਨਾ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਾ, ਇਤਰਾ ਮਜ੍ਝਿਮਾ। **ਅਣੂਪਿ ਅਣੁਮਤ੍ਤੋਪੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਯਿ ਏਵ, ਅਥ ਖੋ ਯੇ ਕੇਚਿ ਹੀਨਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਅਣੂਪਿ ਅਣੁਮਤ੍ਤੋਪਿ ਅਤਿਪਰਿਤ੍ਤਕੋਪਿ ਵਨਥੋ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਮਾਹ – **‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਮੇ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਝਾਯਤੋ**’’ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਝਾਯਤੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾਯ ਝਾਯਨ੍ਤਿਯਾ, ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਹੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਝਾਯਿਨੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇ ਮੇ ਆਸਵਾ ਖੀਣਾ, ਅਣੂਪਿ ਅਣੁਮਤ੍ਤੋਪਿ ਵਨਥੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਓਵਾਦਂ ਅਙ੍ਕੁਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗੋ ਥੇਰੋ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਜਾਤਸੋਮਨਸ੍ਸੋ ਮਾਤੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੋ –

੨੧੦.‘‘ਉਲ਼ਾਰਂ ਵਤ ਮੇ ਮਾਤਾ, ਪਤੋਦਂ ਸਮਵਸ੍ਸਰਿ।
ਪਰਮਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਾ ਗਾਥਾ, ਯਥਾਪਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਕਾ॥

੨੧੧.‘‘ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਂ ਜਨੇਤ੍ਤਿਯਾ।
ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗਮਾਪਾਦਿਂ, ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ॥

੨੧੨.‘‘ਸੋਹਂ ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤੋ, ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਮਤਨ੍ਦਿਤੋ।
ਮਾਤਰਾ ਚੋਦਿਤੋ ਸਨ੍ਤੋ, ਅਫੁਸਿਂ ਸਨ੍ਤਿਮੁਤ੍ਤਮ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਅਥ ਥੇਰੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨਂ ਅਙ੍ਕੁਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰਾਧਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਭਾਸਿਤਗਾਥਾ ਸਯਂ ਪਚ੍ਚਨੁਭਾਸਿ। ਏਵਂ ਤਾਪਿ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ ਨਾਮ ਜਾਤਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਲ਼ਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਪੁਲਂ ਮਹਨ੍ਤਂ। **ਪਤੋਦ**ਨ੍ਤਿ ਓਵਾਦਪਤੋਦਂ। **ਸਮਵਸ੍ਸਰੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤੇਸਿ ਵਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕੋ ਪਨ ਸੋ ਪਤੋਦੋਤਿ ਆਹ "**ਪਰਮਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਾ ਗਾਥਾ**"ਤਿ। ਤਂ ''ਮਾ ਸੁ ਤੇ, ਵਡ੍ਢ, ਲੋਕਮ੍ਹਿ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਯਥਾਪਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਕਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਿਕਾ, ਏਵਂ ਮਯ੍ਹਂ ਮਾਤਾ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿਵਿਭਾਵਨਗਾਥਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪਤੋਦਂ ਪਾਜਨਦਣ੍ਡਕਂ ਮਮ ਞਾਣਵੇਗਸਮੁਤ੍ਤੇਜਂ ਪਵਤ੍ਤੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਧਮ੍ਮਸਂਵੇਗਮਾਪਾਦਿਨ੍ਤਿ ਞਾਣਭਯਾਵਹਤ੍ਤਾ ਅਤਿਵਿਯ ਮਹਨ੍ਤਂ ਭਿਂਸਨਂ ਸਂਵੇਗਂ ਆਪਜ੍ਜਿਂ।

ਪਧਾਨਪਹਿਤਤ੍ਤੋਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਯੋਗੇਨ ਦਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਪੇਸਿਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਅਫੁਸਿਂ ਸਨ੍ਤਿਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਤਿਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਫੁਸਿਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਡ੍ਢਮਾਤੁਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਵਕਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਏਕਾਦਸਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਕਿਸਾਗੋਤਮੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਕਾਦਸਕਨਿਪਾਤੇ **ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਕਿਸਾਗੋਤਮਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹਂਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਏਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਲੂਖਚੀਵਰਧਾਰੀਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਧਿਕਾਰਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਥੇਸਿ। ਸਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। **ਗੋਤਮੀ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਕਿਸਸਰੀਰਤਾਯ ਪਨ ''ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ''ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਿਤ੍ਥ। ਤਂ ਪਤਿਕੁਲਂ ਗਤਂ ਦੁਗ੍ਗਤਕੁਲਸ੍ਸ ਧੀਤਾਤਿ ਪਰਿਭਵਿਂਸੁ। ਸਾ ਏਕਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਪੁਤ੍ਤਲਾਭੇਨ ਚਸ੍ਸਾ ਸਮ੍ਮਾਨਂ ਅਕਂਸੁ। ਸੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤੋ ਆਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਕੀਲ਼ਨਕਾਲੇ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਤੇਨਸ੍ਸਾ ਸੋਕੁਮ੍ਮਾਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਸਾ ''ਅਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਿਭਵਪਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਪਾਪੁਣਿਂ , ਇਮੇ ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਬਹਿ ਛਡ੍ਡੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਾਯਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੋਕੁਮ੍ਮਾਦਵਸੇਨ ਮਤਕਲ਼ੇਵਰਂ ਅਙ੍ਕੇਨਾਦਾਯ ''ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਗਰੇ ਵਿਚਰਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕੁਤੋ''ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਤੇਸਂ ਕਥਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਏਕੋ ਪਣ੍ਡਿਤਪੁਰਿਸੋ ''ਅਯਂ ਪੁਤ੍ਤਸੋਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਦਸਬਲੋਯੇਵ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਮ, ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵੇਲਾਯਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਦੇਥ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਗਚ੍ਛ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਗੇਹੇ ਕੋਚਿ ਮਤਪੁਬ੍ਬੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕਂ ਆਹਰਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ''ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਮਾਨਸਾ ਨਗਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪਠਮਗੇਹੇਯੇਵ ''ਸਤ੍ਥਾ ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕਂ ਆਹਰਾਪੇਤਿ। ਸਚੇ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਗੇਹੇ ਕੋਚਿ ਮਤਪੁਬ੍ਬੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕਂ ਮੇ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਕੋ ਇਧ ਮਤੇ ਗਣੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ। ਕਿਂ ਤੇਨ ਹਿ ਅਲਂ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕੇਹੀਤਿ ਦੁਤਿਯਂ ਤਤਿਯਂ ਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਵਿਗਤੁਮ੍ਮਾਦਾ ਪਕਤਿਚਿਤ੍ਤੇ ਠਿਤਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਕਲਨਗਰੇ ਅਯਮੇਵ ਨਿਯਮੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਂ ਹਿਤਾਨੁਕਮ੍ਪਿਨਾ ਭਗਵਤਾ ਦਿਟ੍ਠਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਂਵੇਗਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋਵ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਆਮਕਸੁਸਾਨੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗਾਥਮਾਹ –

''ਨ ਗਾਮਧਮ੍ਮੋ ਨਿਗਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋ, ਨ ਚਾਪਿਯਂ ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋ।
ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ, ਏਸੇਵ ਧਮ੍ਮੋ ਯਦਿਦਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ''ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੮੨)।

ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਸਤ੍ਥਾ ''ਲਦ੍ਧੋ ਤੇ, ਗੋਤਮਿ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕੋ''ਤਿ ਆਹ। ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕੇਨ ਕਮ੍ਮਂ, ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਪਨ ਮੇ ਹੋਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਥਾ –

''ਤਂ ਪੁਤ੍ਤਪਸੁਸਮ੍ਮਤ੍ਤਂ, ਬ੍ਯਾਸਤ੍ਤਮਨਸਂ ਨਰਂ।
ਸੁਤ੍ਤਂ ਗਾਮਂ ਮਹੋਘੋਵ, ਮਚ੍ਚੁ ਆਦਾਯ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੮੭) –

ਗਾਥਮਾਹ ।

ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਯਥਾਠਿਤਾਵ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਜਾਨਿ। ਸਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਥਾ –

‘‘ਯੋ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤੰ ਜੀਵੇ, ਅਪਸ੍ਸੰ ਅਮਤੰ ਪਦੰ।
ਏਕਾਹੰ ਜੀਵਿਤੰ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਅਮਤੰ ਪਦ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੧੪) –

ਇਮੰ ਓਭਾਸਗਾਥਮਾਹ।

ਸਾ ਗਾਥਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵਲਞ੍ਜੇ ਪਰਮੁਕ੍ਕਟ੍ਠਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੀਹਿ ਲੂਖੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੰ ਚੀਵਰੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿ। ਅਥ ਨੰ ਸਤ੍ਥਾ ਜੇਤਵਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਲੂਖਚੀਵਰਧਾਰੀਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਯਾ ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋ ਲਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਪਸੰਸਾਮੁਖੇਨ ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ –

੨੧੩.‘‘ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਮੁਨਿਨਾ, ਲੋਕੰ ਆਦਿਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਿਤਾ।
ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਮਾਨੋ, ਅਪਿ ਬਾਲੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਅਸ੍ਸ॥

੨੧੪.‘‘ਭਜਿਤਬ੍ਬਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ, ਪਞ੍ਞਾ ਤਥਾ ਵਡ੍ਢਤਿ ਭਜਨ੍ਤਾਨੰ।
ਭਜਮਾਨੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ, ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਪਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ॥

੨੧੫.‘‘ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਵਿਜਾਨੇਯ੍ਯ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਸਮੁਦਯੰ ਨਿਰੋਧੰ।
ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗੰ, ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ॥

੨੧੬.‘‘ਦੁਕ੍ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ, ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿਨਾ।
ਸਪਤ੍ਤਿਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚਾ ਸਕਿੰ ਵਿਜਾਤਾਯੋ॥

੨੧੭.‘‘ਗਲਕੇ ਅਪਿ ਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਸੁਖੁਮਾਲਿਨਿਯੋ ਵਿਸਾਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤਿ।
ਜਨਮਾਰਕਮਜ੍ਝਗਤਾ, ਉਭੋਪਿ ਬ੍ਯਸਨਾਨਿ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿ॥

੨੧੮.‘‘ਉਪਵਿਜਞ੍ਞਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ, ਅਦ੍ਦਸਾਹੰ ਪਤਿੰ ਮਤੰ।
ਪਨ੍ਥਮ੍ਹਿ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਾਵ ਸਕੰ ਘਰੰ॥

੨੧੯.‘‘ਦ੍ਵੇ ਪੁਤ੍ਤਾ ਕਾਲਕਤਾ, ਪਤੀ ਚ ਪਨ੍ਥੇ ਮਤੋ ਕਪਣਿਕਾਯ।
ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਚ ਭਾਤਾ, ਡਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਚ ਏਕਚਿਤਕਾਯੰ॥

੨੨੦.‘‘ਖੀਣਕੁਲੀਨੇ ਕਪਣੇ, ਅਨੁਭੂਤੰ ਤੇ ਦੁਖੰ ਅਪਰਿਮਾਣੰ।
ਅਸ੍ਸੂ ਚ ਤੇ ਪਵਤ੍ਤੰ, ਬਹੂਨਿ ਚ ਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ॥

੨੨੧.‘‘ਵਸਿਤਾ ਸੁਸਾਨਮਜ੍ਝੇ, ਅਥੋਪਿ ਖਾਦਿਤਾਨਿ ਪੁਤ੍ਤਮੰਸਾਨਿ।
ਹਤਕੁਲਿਕਾ ਸਬ੍ਬਗਰਹਿਤਾ, ਮਤਪਤਿਕਾ ਅਮਤਮਧਿਗਚ੍ਛਿੰ॥

੨੨੨.‘‘ਭਾਵਿਤੋ ਮੇ ਮਗ੍ਗੋ, ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਅਮਤਗਾਮੀ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਸਚ੍ਛਿਕਤੰ, ਧਮ੍ਮਾਦਾਸੰ ਅਵੇਕ੍ਖਿਹੰ॥

੨੨੩.‘‘ਅਹਮਮ੍ਹਿ ਕਨ੍ਤਸਲ੍ਲਾ, ਓਹਿਤਭਾਰਾ ਕਤਞ੍ਹਿ ਕਰਣੀਯਂ।
ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ ਥੇਰੀ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਇਮਂ ਭਣੀ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣੋ ਭਦ੍ਦੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ। ਯੋ ਯਸ੍ਸ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮਾਦਪੇਤਾ, ਅਘਸ੍ਸ ਘਾਤਾ, ਹਿਤਸ੍ਸ ਵਿਧਾਤਾ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਉਪਕਾਰੋ ਮਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਵਨ੍ਤਤਾ। **ਮੁਨਿਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਾ। **ਲੋਕਂ ਆਦਿਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਿਤਾ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾਬਨ੍ਧਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ –

> ‘‘ਸਕਲਮੇਵਿਦਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਯਦਿਦਂ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਤਾ’’ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੨)। ‘‘ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤਂ, ਮੇਘਿਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ ਕਲ੍ਯਾਣਸਹਾਯਸ੍ਸ ਕਲ੍ਯਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਸ੍ਸ ਯਂ ਸੀਲਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ (ਉਦਾ॰ ੩੧) ਚ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਪਸਂਸਿਤਾ।

ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਮਾਨੋਤਿਆਦਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਆਨਿਸਂਸਦਸ੍ਸਨਂ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਿ ਬਾਲੋ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਮਾਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਤਾਦਿਵਿਰਹੇਨ ਬਾਲੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਅਸ੍ਸੁਤਸਵਨਾਦਿਨਾ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ।

ਭਜਿਤਬ੍ਬਾ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਤਿ ਬਾਲਸ੍ਸਾਪਿ ਪਣ੍ਡਿਤਭਾਵਹੇਤੁਤੋ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਾਦਿਨਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਞ੍ਞਾ ਤਥਾ ਪਵਡ੍ਢਤਿ ਭਜਨ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਭਜਨ੍ਤਾਨਂ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾ ਵਡ੍ਢਤਿ ਬ੍ਰੂਹਤਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਥਾ ਤੇਸੁ ਯੋ ਕੋਚਿ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਕੋ ਭਜਮਾਨੋ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਜਾਤਿਆਦਿਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਪਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਮੁਚ੍ਚਨਵਿਧਿਂ ਪਨ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਵਿਜਾਨੇਯ੍ਯਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਞ੍ਚ ਨਿਰੋਧਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ **ਵਿਜਾਨੇਯ੍ਯ** ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੇਯ੍ਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

“ਦੁਕ੍ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ”ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਯਕ੍ਖਿਨਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਂ ਗਰਹਨ੍ਤਿਯਾ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਦੁਕ੍ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਅਕ੍ਖਾਤੋ**ਤਿ ਚਪਲਤਾ, ਗਬ੍ਭਧਾਰਣਂ, ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਪਰਪਟਿਬਦ੍ਧਵੁਤ੍ਤਿਤਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਹਿ ਆਦੀਨਵੇਹਿ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿ, **ਪੁਰਿਸਦਮ੍ਮਸਾਰਥਿਨਾ** ਭਗਵਤਾ ਕਥਿਤੋ। **ਸਪਤ੍ਤਿਕਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਸਪਤ੍ਤਿਵਾਸੋ ਸਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸੋਪਿ ਦੁਕ੍ਖੋ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਪ੍ਪੇਕਚ੍ਚਾ ਸਕਿਂ ਵਿਜਾਤਾਯੋ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਏਕਵਾਰਮੇਵ ਵਿਜਾਤਾ, ਪਠਮਗਬ੍ਭੇ ਵਿਜਾਯਨਦੁਕ੍ਖਂ ਅਸਹਨ੍ਤਿਯੋ। **ਗਲਕੇ ਅਪਿ ਕਨ੍ਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੀਵਮ੍ਪਿ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਸੁਖੁਮਾਲਿਨਿਯੋ ਵਿਸਾਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸੁਖੁਮਾਲਸਰੀਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖੁਮਾਲਭਾਵੇਨ ਖੇਦਂ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤਿਯੋ ਵਿਸਾਨਿਪਿ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। **ਜਨਮਾਰਕਮਜ੍ਝਗਤਾ**ਤਿ ਜਨਮਾਰਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭੋ। ਮਾਤੁਗਾਮਜਨਸ੍ਸ ਮਾਰਕੋ, ਮਜ੍ਝਗਤਾ ਜਨਮਾਰਕਾ ਕੁਚ੍ਛਿਗਤਾ, ਮੂਲ਼੍ਹਗਬ੍ਭਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਭੋਪਿ ਬ੍ਯਸਨਾਨਿ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਬ੍ਭੋ ਗਬ੍ਭਿਨੀ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਮਰਣਞ੍ਚ ਮਾਰਣਨ੍ਤਿਕਬ੍ਯਸਨਾਨਿ ਚ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਭਣਨ੍ਤਿ ‘‘ਜਨਮਾਰਕਾ ਨਾਮ ਕਿਲੇਸਾ, ਤੇਸਂ ਮਜ੍ਝਗਤਾ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਨਪਤਿਤਾ ਉਭੋਪਿ ਜਾਯਾਪਤਿਕਾ ਇਧ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਵਸੇਨ, ਆਯਤਿਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਪਰਿਕ੍ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਬ੍ਯਸਨਾਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਇਮਾ ਕਿਰ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਸਾ ਯਕ੍ਖਿਨੀ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਭੂਤਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਆਹ। ਥੇਰੀ ਪਨ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨਾਯ ਪਚ੍ਚਨੁਭਾਸਨ੍ਤੀ ਅਵੋਚ।

“ਉਪਵਿਜਞ੍ਞਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ”ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰਬ੍ਭ ਭਾਸਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪਵਿਜਞ੍ਞਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਪਗਤਵਿਜਾਯਨਕਾਲਾ ਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ, ਅਪਤ੍ਵਾਵ ਸਕਂ ਗੇਹਂ ਪਨ੍ਥੇ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾਨ ਪਤਿਂ ਮਤਂ ਅਦ੍ਦਸਂ ਅਹਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਕਪਣਿਕਾਯਾਤਿ ਵਰਾਕਾਯ। ਇਮਾ ਕਿਰ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਪਟਾਚਾਰਾਯ ਤਦਾ ਸੋਕੁਮ੍ਮਾਦਪਤ੍ਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁਕਰਣਵਸੇਨ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਮੇਵ ਥੇਰਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਉਭਯਮ੍ਪੇਤੰ ਉਦਾਹਰਣਭਾਵੇਨ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਭੂਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੀ “**ਖੀਣਕੁਲਿਨੇ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਖੀਣਕੁਲਿਨੇ**ਤਿ ਭੋਗਾਦੀਹਿ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞਪਤ੍ਤਕੁਲਿਕੇ। **ਕਪਣੇ**ਤਿ ਪਰਮਅਵਞ੍ਞਾਤੰ ਪਤ੍ਤੇ। ਉਭਯਞ੍ਚੇਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਆਮਨ੍ਤਨਵਚਨੰ। **ਅਨੁਭੂਤੰ ਤੇ ਦੁਖੰ ਅਪਰਿਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ, ਇਤੋ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇਸੁ ਵਾ ਅਨਪ੍ਪਕੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਤਯਾ ਅਨੁਭਵਿਤੰ। ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਏਕਦੇਸੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਅਸ੍ਸੂ ਚ ਤੇ ਪਵਤ੍ਤ**”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ** ਵੁਤ੍ਤੰ।ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸੰਸਾਰੇ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਿਯਾ ਬਹੁਕਾਨਿ ਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸੋਕਾਭਿਭੂਤਾਯ ਅਸ੍ਸੁ ਚ ਪਵਤ੍ਤੰ, ਅਵਿਸੇਸਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਉਦਕਤੋਪਿ ਬਹੁਕਮੇਵ ਸਿਯਾ।

ਵਸਿਤਾ ਸੁਸਾਨਮਜ੍ਝੇਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਮੰਸਖਾਦਿਕਾ ਸੁਨਖੀ ਸਿਙ੍ਗਾਲੀ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਸਾਨਮਜ੍ਝੇ ਵੁਸਿਤਾ**। ਖਾਦਿਤਾਨਿ ਪੁਤ੍ਤਮੰਸਾਨੀ**ਤਿ ਬਜਗ੍ਘਦੀਪਿਬਿਲ੍ਲਾਰਾਦਿਕਾਲੇ ਪੁਤ੍ਤਮੰਸਾਨਿ ਖਾਦਿਤਾਨਿ। **ਹਤਕੁਲਿਕਾ**ਤਿ ਵਿਨਟ੍ਠਕੁਲਵੰਸਾ**। ਸਬ੍ਬਗਰਹਿਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਘਰਵਾਸੀਹਿ ਗਰਹਿਤਾ ਗਰਹਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। **ਮਤਪਤਿਕਾ**ਤਿ ਵਿਧਵਾ। ਇਮੇ ਪਨ ਤਯੋ ਪਕਾਰੇ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। ਏਵੰਭੂਤਾਪਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਧਿਚ੍ਚ ਲਦ੍ਧਾਯ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਸੇਵਾਯ **ਅਮਤਮਧਿਗਚ੍ਛਿ**,ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਅਮਤਾਧਿਗਮੰ ਪਾਕਟੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਭਾਵਿਤੋ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਭਾਵਿਤੋ**ਤਿ ਵਿਭਾਵਿਤੋ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੋ ਵਡ੍ਢਿਤੋ ਭਾਵਨਾਭਿਸਮਯਵਸੇਨ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੋ। **ਧਮ੍ਮਾਦਾਸੰ ਅਵੇਕ੍ਖਿੰਹ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਮਯੰ ਆਦਾਸੰ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿੰ ਅਪਸ੍ਸਿੰ ਅਹੰ।

ਅਹਮ੍ਹਿ ਕਨ੍ਤਸਲ੍ਲਾਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਗਾਰਾਦਿਸਲ੍ਲਾ ਅਹੰ ਅਮ੍ਹਿ। **ਓਹਿਤਭਾਰਾ**ਤਿ ਓਰੋਪਿਤਕਾਮਖਨ੍ਧਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਭਾਰਾ। **ਕਤਞ੍ਹਿ ਕਰਣੀਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਭੇਦੰ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਤੰ ਪਰਿਯੋਸਿਤੰ। **ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਇਮੰ ਭਣੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ ਥੇਰੀ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ‘‘ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਅਭਣੀਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰੰ ਵਿਯ ਥੇਰੀ ਵਦਤਿ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਥੇਰਿਯਾ **ਅਪਦਾਨੰ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੫੫-੯੪) –

‘‘ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਤਦਾਹੰ ਹੰਸਵਤਿਯੰ, ਜਾਤਾ ਅਞ੍ਞਤਰੇ ਕੁਲੇ।
ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਨਰਵਰੰ, ਸਰਣੰ ਸਮੁਪਾਗਮਿੰ॥

‘‘ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸੋਸਿੰ, ਚਤੁਸਚ੍ਚੂਪਸਞ੍ਹਿਤੰ।
ਮਧੁਰੰ ਪਰਮਸ੍ਸਾਦੰ, ਵਟ੍ਟਸਨ੍ਤਿਸੁਖਾਵਹੰ॥

‘‘ਤਦਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਵੀਰੋ, ਲੂਖਚੀਵਰਧਾਰਿਨਿੰ।
ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਏਤਦਗ੍ਗਮ੍ਹਿ, ਵਣ੍ਣਯੀ ਪੁਰਿਸੁਤ੍ਤਮੋ॥

‘‘ਜਨੇਤ੍ਵਾਨਪ੍ਪਕੰ ਪੀਤਿੰ, ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗੁਣੇ।
ਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਯਥਾਸਤ੍ਤਿ ਯਥਾਬਲੰ॥

‘‘ਨਿਪਚ੍ਚ ਮੁਨਿਵਰਂ ਤਂ, ਤਂ ਠਾਨਮਭਿਪਤ੍ਥਯਿਂ।
ਤਦਾਨੁਮੋਦਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਠਾਨਲਾਭਾਯ ਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ ਨਾਮੇਨ, ਹੇਸ੍ਸਸਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਿਕਾ॥

‘‘ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੁਦਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਤਦਾ ਜਿਨਂ।
ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਪਰਿਚਰਿਂ, ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਿਨਾਯਕਂ॥

‘‘ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥

‘‘ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਤਦਾ ਆਸਿ ਨਰਿਸ੍ਸਰੋ।
ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਿਕੀ ਨਾਮ, ਬਾਰਾਣਸਿਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ॥

‘‘ਪਞ੍ਚਮੀ ਤਸ੍ਸ ਧੀਤਾਸਿਂ, ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮੇਨ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾ।
ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਜਿਨਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਰੋਚਯਿਂ॥

‘‘ਅਨੁਜਾਨਿ ਨ ਨੋ ਤਾਤੋ, ਅਗਾਰੇਵ ਤਦਾ ਮਯਂ।
ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵਿਚਰਿਮ੍ਹ ਅਤਨ੍ਦਿਤਾ॥

‘‘ਕੋਮਾਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾ ਸੁਖੇਧਿਤਾ।
ਬੁਦ੍ਧੋਪਟ੍ਠਾਨਨਿਰਤਾ, ਮੁਦਿਤਾ ਸਤ੍ਤ ਧੀਤਰੋ॥

‘‘ਸਮਣੀ ਸਮਣਗੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਦਾਯਿਕਾ।
ਧਮ੍ਮਾ ਚੇਵ ਸੁਧਮ੍ਮਾ ਚ, ਸਤ੍ਤਮੀ ਸਙ੍ਘਦਾਯਿਕਾ॥

‘‘ਖੇਮਾ ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾ ਚ, ਪਟਾਚਾਰਾ ਚ ਕੁਣ੍ਡਲਾ।
ਅਹਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ ਚ, ਵਿਸਾਖਾ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀ॥

‘‘ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਕਤੇਹਿ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਅਹਂ।

ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਅਧਨੇ ਨਟ੍ਠੇ, ਗਤਾ ਚ ਸਧਨੰ ਕੁਲੰ॥

‘‘ਪਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾ ਮੇ, ਦੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਧਨਾ ਇਤਿ।
ਯਦਾ ਚ ਪਸੂਤਾ ਆਸਿੰ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਦਯਿਤਾ ਤਦਾ॥

‘‘ਯਦਾ ਸੋ ਤਰੁਣੋ ਭਦ੍ਦੋ, ਕੋਮਲਕੋ ਸੁਖੇਧਿਤੋ।
ਸਪਾਣਮਿਵ ਕਨ੍ਤੋ ਮੇ, ਤਦਾ ਯਮਵਸੰ ਗਤੋ॥

‘‘ਸੋਕਟ੍ਟਾਦੀਨਵਦਨਾ, ਅਸ੍ਸੁਨੇਤ੍ਤਾ ਰੁਦਮ੍ਮੁਖਾ।
ਮਤੰ ਕੁਣਪਮਾਦਾਯ, ਵਿਲਪਨ੍ਤੀ ਗਮਾਮਹੰ॥

‘‘ਤਦਾ ਏਕੇਨ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਾ, ਉਪੇਤ੍ਵਾਭਿਸਕ੍ਕੁਤ੍ਤਮੰ।
ਅਵੋਚੰ ਦੇਹਿ ਭੇਸਜ੍ਜੰ, ਪੁਤ੍ਤਸਞ੍ਜੀਵਨਨ੍ਤਿ ਭੋ॥

‘‘ਨ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਮਤਾ ਯਸ੍ਮਿੰ, ਗੇਹੇ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕੰ ਤਤੋ।
ਆਹਰਾਤਿ ਜਿਨੋ ਆਹ, ਵਿਨਯੋਪਾਯਕੋਵਿਦੋ॥

‘‘ਤਦਾ ਗਮਿਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿੰ, ਨ ਲਭਿੰ ਤਾਦਿਸੰ ਘਰੰ।
ਕੁਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕੰ ਤਸ੍ਮਾ, ਤਤੋ ਲਦ੍ਧਾ ਸਤਿੰ ਅਹੰ॥

‘‘ਕੁਣਪੰ ਛਡ੍ਡਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਉਪੇਸਿੰ ਲੋਕਨਾਯਕੰ।
ਦੂਰਤੋਵ ਮਮੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਅਵੋਚ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੋ॥

‘‘ਯੋ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤੰ ਜੀਵੇ, ਅਪਸ੍ਸੰ ਉਦਯਬ੍ਬਯੰ।
ਏਕਾਹੰ ਜੀਵਿਤੰ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਉਦਯਬ੍ਬਯੰ॥

‘‘ਨ ਗਾਮਧਮ੍ਮੋ ਨਿਗਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋ, ਨ ਚਾਪਿਯੰ ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੋ।
ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ, ਏਸੇਵ ਧਮ੍ਮੋ ਯਦਿਦੰ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ॥

‘‘ਸਾਹੰ ਸੁਤ੍ਵਾਨਿਮਾ ਗਾਥਾ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁੰ ਵਿਸੋਧਯਿੰ।
ਤਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ॥

‘‘ਤਥਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਨ੍ਤੀ, ਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਕਾਲੇਨ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿੰ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਪਰਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਜਾਨਾਮਿ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸੰ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤੰ।
ਖੇਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਵੇ ਸਬ੍ਬੇ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਸਿੰ ਸੁਨਿਮ੍ਮਲਾ॥

‘‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ ਸਮੂਹਤਾ॥

‘‘ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇਵ ਚ।
ਞਾਣਂ ਮੇ ਵਿਮਲਂ ਸੁਦ੍ਧਂ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾਹਸਾ॥

‘‘ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾ ਆਹਿਤ੍ਵਾ, ਸੁਸਾਨਾ ਰਥਿਯਾਪਿ ਚ।
ਤਤੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਲੂਖਂ ਧਾਰੇਮਿ ਚੀਵਰਂ॥

‘‘ਜਿਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੁਣੇ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਲੂਖਚੀਵਰਧਾਰਣੇ।
ਠਪੇਸਿ ਏਤਦਗ੍ਗਮ੍ਹਿ, ਪਰਿਸਾਸੁ ਵਿਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਕਿਸਾਗੋਤਮੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਏਕਾਦਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਦ੍ਵਾਦਸਕਨਿਪਾਤੋ

੧. ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦ੍ਵਾਦਸਕਨਿਪਾਤੇ **ਉਭੋ ਮਾਤਾ ਚ ਧੀਤਾ ਚਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਹੰਸਵਤੀਨਗਰੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਨ੍ਤੀ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਏਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤਾਨੰ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਹਾਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤੰ ਠਾਨਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਥੇਸਿ। ਸਾ ਯਾਵਜੀਵੰ ਕੁਸਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੰਸਰਨ੍ਤੀ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਬਾਰਾਣਸਿਨਗਰੇ ਕਿਕਿਸ੍ਸ ਕਾਸਿਰਞ੍ਞੋ ਗੇਹੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਭਗਿਨੀਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ।

ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮਕੇ ਸਹਤ੍ਥਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨਕਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸੰ ਖੇਤ੍ਤਕੁਟਿੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਸਰੇ ਪਾਤੋਵ ਪੁਪ੍ਫਿਤੰ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੰ ਸਰੰ ਓਰੁਯ੍ਹ ਤਞ੍ਚੇਵ ਪੁਪ੍ਫੰ ਲਾਜਪਕ੍ਖਿਪਨਤ੍ਥਾਯ ਪਦੁਮਿਨਿਪਤ੍ਤਞ੍ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੇਦਾਰੇ ਸਾਲਿਸੀਸਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕੁਟਿਕਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਲਾਜੇ ਭਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਲਾਜਸਤਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਪਬ੍ਬਤੇ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਏਕੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਾਨੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਲਾਜੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਕੁਟਿਤੋ ਓਰੁਯ੍ਹ ਲਾਜੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੇਨ ਪਤ੍ਤੰ ਪਿਧਾਯ ਅਦਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਥੋਕੰ ਗਤੇ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨਾਮ ਪੁਪ੍ਫੇਨ ਅਨਤ੍ਥਿਕਾ, ਅਹੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਲਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪੁਪ੍ਫੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚੇ, ਅਯ੍ਯੋ, ਪੁਪ੍ਫੇਨ ਅਨਤ੍ਥਿਕੋ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ, ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪੇਤੁੰ ਨਾਦਸ੍ਸ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪੁਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੰ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ, ''ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮੇਸੰ ਮੇ ਲਾਜਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਲਾਜਗਣਨਾਯ ਪੁਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸੁ, ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਦੇ ਪਦੇ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੰ ਉਟ੍ਠਹਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨੰ ਅਕਾਸਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਤਸ੍ਸਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾਵ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਪਬ੍ਬਤੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਦੁਮੰ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਅਕ੍ਕਮਨਸੋਪਾਨਸਮੀਪੇ ਪਾਦਪੁਞ੍ਛਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ।

ਸਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਦੇਵਲੋਕੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਗਣ੍ਹਿ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਸ੍ਸਾ ਪਦੇ ਪਦੇ ਮਹਾਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੰ ਉਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਾ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਦੁਮਸਰੇ ਪਦੁਮਗਬ੍ਭੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਏਕੋ ਤਾਪਸੋ ਵਸਤਿ। ਸੋ ਪਾਤੋਵ ਮੁਖਧੋਵਨਤ੍ਥਾਯ ਸਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਇਦੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਸੇਸੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤਤਰੰ, ਸੇਸਾਨਿ ਚ ਪੁਪ੍ਫਿਤਾਨਿ ਇਦੰ ਮਕੁਲਿਤਮੇਵ, ਭਵਿਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣੇਨਾ''ਤਿ ਉਦਕੰ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਗਣ੍ਹਿ। ਤੰ ਤੇਨ ਗਹਿਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪੁਪ੍ਫਿਤੰ। ਤਾਪਸੋ ਅਨ੍ਤੋਪਦੁਮਗਬ੍ਭੇ ਨਿਪਨ੍ਨਦਾਰਿਕੰ ਅਦ੍ਦਸ। ਦਿਟ੍ਠਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਧੀਤੁਸਿਨੇਹੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਣ੍ਣਸਾਲੰ ਨੇਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਚਕੇ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਕੇ ਖੀਰੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਪ੍ਫੇ ਮਿਲਾਤੇ ਅਞ੍ਞੰ ਨਵੰ ਪੁਪ੍ਫੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਆਧਾਵਨਵਿਧਾਵਨੇਨ ਕੀਲਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਦਵਾਰੇ ਪਦਵਾਰੇ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੰ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਕੁਙ੍ਕੁਮਰਾਸਿਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਸ੍ਸਾ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਸਾ ਅਪਤ੍ਤਾ ਦੇਵਵਣ੍ਣੰ, ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਮਾਨੁਸਵਣ੍ਣੰ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਪਿਤਰਿ ਫਲਾਫਲਤ੍ਥਾਯ ਗਤੇ ਪਣ੍ਣਸਾਲਾਯੰ ਓਹਿਯਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਤਸ੍ਸਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪਿਤਰਿ ਫਲਾਫਲਤ੍ਥਾਯ ਗਤੇ ਏਕੋ ਵਨਚਰਕੋ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਨਾਮ ਏਵੰਵਿਧੰ ਰੂਪੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਵੀਮੰਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਆਗਮਨੰ ਉਦਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਾ ਪਿਤਰਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਟਿਪਥੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਕਾਜਕਮਣ੍ਡਲੁੰ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰਣਵਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤਦਾ ਸੋ ਵਨਚਰਕੋ

ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਾਪਸਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਾਪਸੋ ਤਂ ਵਨਚਰਕਂ ਵਨਮੂਲਫਲੇਹਿ ਚ ਪਾਨੀਯੇਨ ਚ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਭੋ ਪੁਰਿਸ, ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਵਸਿਸ੍ਸਸਿ, ਉਦਾਹੁ ਗਮਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ‘‘ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਧ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ? ‘‘ਇਦਂ ਤਯਾ ਦਿਟ੍ਠਕਾਰਣਂ ਏਤ੍ਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਕਥੇਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ? ‘‘ਸਚੇ, ਅਯ੍ਯੋ, ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਕਿਂਕਾਰਣਾ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਤਾਪਸਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਗਮਨਕਾਲੇ ਮਗ੍ਗਸਞ੍ਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਸਾਖਾਸਞ੍ਞਂ ਰੁਕ੍ਖਸਞ੍ਞਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਸੋ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਰਾਜਾ ‘‘ਕਸ੍ਮਾ ਆਗਤੋਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ‘‘ਅਹਂ, ਦੇਵ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਨਚਰਕੋ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦੇ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਗਤੋਮ੍ਹੀ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਪਬ੍ਬਤਪਾਦਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਾਨੇ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਂ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵਨਚਰਕੇਨ ਚੇਵ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਵੇਲਾਯ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਰਾਜਾ ਤਾਪਸਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਭਣ੍ਡਂ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ, ‘‘ਭਨ੍ਤੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਕਿਂ ਕਰੋਮ, ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਗਚ੍ਛ, ਮਹਾਰਾਜਾ’’ਤਿ। ‘‘ਆਮ, ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਸਮੀਪੇ ਵਿਸਭਾਗਪਰਿਸਾ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਅਸ੍ਸੁਮ੍ਹਾ, ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਾ ਏਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ, ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛਤੁ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਾਮ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦੁਤ੍ਤੋਸਯਂ, ਕਥਂ ਬਹੂਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਵਸਿਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਰੁਚਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੇਸਾਨਂ ਜੇਟ੍ਠਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ।

ਸੋ ਰਞ੍ਞੋ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਹਰਕਾਲੇ ਗਹਿਤਨਾਮਵਸੇਨੇਵ, ‘‘ਅਮ੍ਮ, ਪਦੁਮਵਤੀ’’ਤਿ ਧੀਤਰਂ ਪਕ੍ਕੋਸਿ। ਸਾ ਏਕਵਚਨੇਨੇਵ ਪਣ੍ਣਸਾਲਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਿਤਰਂ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਪਿਤਾ ਆਹ – ‘‘ਤ੍ਵਂ, ਅਮ੍ਮ, ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਰਞ੍ਞਾ ਦਿਟ੍ਠਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਸਿਤੁਂ ਅਯੁਤ੍ਤਾ, ਰਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ਸਾ ‘‘ਸਾਧੁ, ਤਾਤਾ’’ਤਿ ਪਿਤੁ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਰੋਦਮਾਨਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਰਾਜਾ ‘‘ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਿਤੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਕਹਾਪਣਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਸੇਕਂ ਅਕਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਗਰਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੇਸਿਤ੍ਥਿਯੋ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਰਮਤਿ। ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਾ ਤਂ ਰਞ੍ਞੋ ਅਨ੍ਤਰੇ ਪਰਿਭਿਨ੍ਦਿਤੁਕਾਮਾ ਏਵਮਾਹਂਸੁ – ‘‘ਨਾਯਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਾ, ਕਹਂ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਿਚਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਪਦੁਮਾਨਿ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਯਂ ਯਕ੍ਖਿਨੀ, ਨੀਹਰਥ ਨਂ, ਮਹਾਰਾਜਾ’’ਤਿ। ਰਾਜਾ ਤਾਸਂ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੋਸਿ।

ਅਥਸ੍ਸਾਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤੋ ਕੁਪਿਤੋ। ਸੋ ‘‘ਗਰੁਗਬ੍ਭਾ ਪਦੁਮਵਤੀ’’ਤਿ ਨਗਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾਯ ਲਞ੍ਜਂ ਦਤ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਦਾਰਕਂ ਜਾਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਦਾਰੁਘਟਿਕਂ ਲੋਹਿਤੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਠਪੇਹੀ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। ਪਦੁਮਵਤਿਯਾਪਿ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਗਬ੍ਭਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਹੋਸਿ। ਮਹਾਪਦੁਮਕੁਮਾਰੋ ਏਕਕੋਵ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਅਵਸੇਸਾ ਏਕੂਨਪਞ੍ਚਸਤਾ ਦਾਰਕਾ ਮਹਾਪਦੁਮਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਸਂਸੇਦਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂਸੁ। ਅਥਸ੍ਸਾ ‘‘ਨ ਤਾਵ ਅਯਂ ਸਤਿਂ ਪਟਿਲਭਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਸਾ ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਏਕਂ ਦਾਰੁਘਟਿਕਂ ਲੋਹਿਤੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਮੀਪੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਸਞ੍ਞਂ ਅਦਾਸਿ। ਤਾਪਿ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਏਕੇਕਾ ਏਕੇਕਂ ਦਾਰਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੁਨ੍ਦਕਾਰਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਰਣ੍ਡਕੇ ਆਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤਦਾਰਕੇ ਤਤ੍ਥ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਲਞ੍ਛਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਯਿਂਸੁ।

ਪਦੁਮਵਤੀਪਿ ਖੋ ਸਞ੍ਞਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕਂ ‘‘ਕਿਂ ਵਿਜਾਤਮ੍ਹਿ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਸਾ ਤਂ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਕੁਤੋ ਤ੍ਵਂ ਦਾਰਕਂ ਲਭਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਤਵ ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਦਾਰਕੋ’’ਤਿ ਲੋਹਿਤਮਕ੍ਖਿਤਂ ਦਾਰੁਘਟਿਕਂ ਪੁਰਤੋ ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ‘‘ਸੀਘਂ ਤਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਹਿ, ਸਚੇ ਕੋਚਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਲਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਤਸ੍ਸਾ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਕਾਮਾ ਵਿਯ ਦਾਰੁਘਟਿਕਂ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਨੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿ।

ਰਾਜਾਪਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਪਟਿਮਾਨੇਨ੍ਤੋ ਬਹਿਨਗਰੇ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਤਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਰਞ੍ਞੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਹੰਸੁ – ‘‘ਤ੍ਵੰ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਦ੍ਦਹਸਿ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਕਾਰਣੰ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਤ੍ਵੰ ਮਹੇਸਿਯਾ ਉਪਟ੍ਠਾਯਿਕੰ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛ, ਦਾਰੁਘਟਿਕੰ ਤੇ ਦੇਵੀ ਵਿਜਾਤਾ’’ਤਿ। ਰਾਜਾ ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਵ ‘‘ਅਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਤੰ ਗੇਹਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਰਾਜਗੇਹਤੋ ਸਹ ਨਿਕ੍ਖਮਨੇਨੇਵ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿੰਸੁ, ਸਰੀਰਚ੍ਛਵੀਪਿ ਵਿਵਣ੍ਣਾ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਏਕਿਕਾਵ ਅਨ੍ਤਰਵੀਥਿਯਾ ਪਾਯਾਸਿ। ਅਥ ਨੰ ਏਕਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਮਹਲ੍ਲਿਕਾ ਇਤ੍ਥੀ ਦਿਸ੍ਵਾ ਧੀਤੁਸਿਨੇਹੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਹੰ ਗਚ੍ਛਸਿ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਆਗਨ੍ਤੁਕਮ੍ਹਿ, ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਵਿਚਰਾਮੀ’’ਤਿ। ‘‘ਇਧਾਗਚ੍ਛ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨੰ ਪਟਿਯਾਦੇਸਿ।

ਤਸ੍ਸਾ ਇਮਿਨਾਵ ਨਿਯਾਮੇਨ ਤਤ੍ਥ ਵਸਮਾਨਾਯ ਤਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਏਕਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾਨੰ ਆਹੰਸੁ – ‘‘ਮਹਾਰਾਜ, ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਯੁਦ੍ਧੰ ਗਤੇਸੁ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਗਙ੍ਗਾਦੇਵਤਾਯ ‘ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਦੇਵੇ ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮੇ ਆਗਤੇ ਬਲਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦਕਕੀਲ਼ੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਪਤ੍ਥਿਤੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਏਤਮਤ੍ਥੰ, ਦੇਵ, ਜਾਨਾਪੇਮਾ’’ਤਿ। ਰਾਜਾ ਤਾਸੰ ਵਚਨੇਨ ਤੁਟ੍ਠੋ ਗਙ੍ਗਾਯ ਉਦਕਕੀਲ਼ੰ ਕਾਤੁੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਗਹਿਤਕਰਣ੍ਡਕੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਨਦਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਕਰਣ੍ਡਕਾਨੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਕਰਣ੍ਡਕੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੁੰ । ਤੇਪਿ ਖੋ ਕਰਣ੍ਡਕਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਹ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾਸੋਤੇ ਪਸਾਰਿਤਜਾਲਮ੍ਹਿ ਲਗ੍ਗਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਉਦਕਕੀਲ਼ੰ ਕੀਲ਼ਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣਕਾਲੇ ਜਾਲੰ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ ਤੇ ਕਰਣ੍ਡਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਆਨਯਿੰਸੁ।

ਰਾਜਾ ਕਰਣ੍ਡਕੇ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿੰ, ਤਾਤਾ, ਕਰਣ੍ਡਕੇਸੂ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਨ ਜਾਨਾਮ, ਦੇਵਾ’’ਤਿ। ਸੋ ਤੇ ਕਰਣ੍ਡਕੇ ਵਿਵਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਪਠਮੰ ਮਹਾਪਦੁਮਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਕਰਣ੍ਡਕੰ ਵਿਵਰਾਪੇਸਿ। ਤੇਸੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕਰਣ੍ਡਕੇਸੁ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪਿਤਦਿਵਸੇਸੁਯੇਵ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਯਾ ਅਙ੍ਗੁਟ੍ਠਤੋ ਖੀਰੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਭਾਵਤ੍ਥੰ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣ੍ਡਕੇ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਲਿਖਾਪੇਸਿ – ‘‘ਇਮੇ ਕੁਮਾਰਾ ਪਦੁਮਵਤਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਬਾਰਾਣਸਿਰਞ੍ਞੋ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਨੇ ਪਦੁਮਵਤਿਯਾ ਸਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਕਰਣ੍ਡਕੇਸੁ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੇ ਖਿਪਿੰਸੁ, ਰਾਜਾ ਇਮੰ ਕਾਰਣੰ ਜਾਨਾਤੂ’’ਤਿ। ਕਰਣ੍ਡਕੇ ਵਿਵਟਮਤ੍ਤੇ ਰਾਜਾ ਅਕ੍ਖਰਾਨਿ ਵਾਚੇਤ੍ਵਾ ਦਾਰਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹਾਪਦੁਮਕੁਮਾਰੰ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਰਥੇ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਸ੍ਸੇ ਕਪ੍ਪੇਥ, ਅਹੰ ਅਜ੍ਜ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚਾਨੰ ਮਾਤੁਗਾਮਾਨੰ ਪਿਯੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਪਾਸਾਦਵਰੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਹਤ੍ਥਿਗੀਵਾਯ ਸਹਸ੍ਸਭਣ੍ਡਿਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰੇ ਭੇਰਿੰ ਚਰਾਪੇਸਿ – ‘‘ਯੋ ਪਦੁਮਵਤਿੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਇਮੰ ਸਹਸ੍ਸੰ ਗਣ੍ਹਾਤੂ’’ਤਿ।

ਤੰ ਕਥੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਵਤੀ ਮਾਤੁ ਸਞ੍ਞੰ ਅਦਾਸਿ – ‘‘ਹਤ੍ਥਿਗੀਵਤੋ ਸਹਸ੍ਸੰ ਗਣ੍ਹ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਨਾਹੰ ਏਵਰੂਪੰ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਿਸਹਾਮੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਕਿੰ ਵਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘‘ਮਮ ਧੀਤਾ ਪਦੁਮਵਤਿੰ ਦੇਵਿੰ ਪਸ੍ਸਤੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਹੀ’’ਤਿ। ਸਾ ‘‘ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਹਸ੍ਸਚਙ੍ਕੋਟਕੰ ਗਣ੍ਹਿ। ਅਥ ਨੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪੁਚ੍ਛਿੰਸੁ – ‘‘ਪਦੁਮਵਤਿੰ ਦੇਵਿੰ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ? ‘‘ਅਹੰ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਧੀਤਾ ਕਿਰ ਮੇ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਤੇ ‘‘ਕਹੰ ਪਨ ਸਾ, ਅਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਵਤਿੰ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਸੁ ਨਿਪਤਿੰਸੁ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇ ਸਾ ‘‘ਪਦੁਮਵਤੀ ਦੇਵੀ ਅਯ’’ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਾਰਿਯੰ ਵਤ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤੰ, ਯਾ ਏਵੰਵਿਧਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਮਹੇਸੀ ਸਮਾਨਾ ਏਵਰੂਪੇ ਠਾਨੇ ਨਿਰਾਰਕ੍ਖਾ ਵਸੀ’’ਤਿ ਆਹ।

ਤੇਪਿ ਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਪਦੁਮਵਤਿਯਾ ਨਿਵੇਸਨੰ ਸੇਤਸਾਣੀਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰੇ ਆਰਕ੍ਖੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ। ਰਾਜਾ ਸੁਵਣ੍ਣਸਿਵਿਕੰ ਪੇਸੇਸਿ। ਸਾ ‘‘ਅਹੰ ਏਵੰ ਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਮ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਰਾਜਗੇਹੰ ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਵਰਪੋਤ੍ਥਕਚਿਤ੍ਤਤ੍ਥਰਣੇ ਅਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਸੁਵਣ੍ਣਤਾਰਕਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਚੇਲਵਿਤਾਨੰ ਬਨ੍ਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਸਾਧਨਤ੍ਥਾਯ ਸਬ੍ਬਾਲਙ੍ਕਾਰੇਸੁ ਪਹਿਤੇਸੁ ਪਦਸਾਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਏਵੰ ਮੇ ਨਾਗਰਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ ‘‘ਪਦੁਮਵਤਿਯਾ ਯਥਾਰੁਚਿੰ ਕਰੋਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਪਦੁਮਵਤੀ ਸਬ੍ਬਪਸਾਧਨੰ ਪਸਾਧੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਰਾਜਗੇਹੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ

ਵਰਪੋਤ੍ਥਕਚਿਤ੍ਤਤ੍ਥਰਣਾਨਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਉਟ੍ਠਹਿੰਸੁ। ਸਾ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਨਿਵੇਸਨੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਚੇਲਚਿਤ੍ਤਤ੍ਥਰਣੇ ਤਸ੍ਸਾ ਮਹਲ੍ਲਿਕਾਯ ਪੋਸਾਵਨਿਕਮੂਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਪੇਸਿ।

ਰਾਜਾਪਿ ਖੋ ਤਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾਯੋ ਤੇ, ਦੇਵਿ, ਦਾਸਿਯੋ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ''ਸਾਧੁ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਤਾਸੰ ਮਯ੍ਹੰ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵੰ ਸਕਲਨਗਰੇ ਜਾਨਾਪੇਹੀ''ਤਿ। ਰਾਜਾ ਨਗਰੇ ਭੇਰਿੰ ਚਰਾਪੇਸਿ ''ਪਦੁਮਵਤਿਯਾ ਦੁਬ੍ਭਿਕਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾਵ ਦਾਸਿਯੋ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ। ਸਾ ''ਤਾਸੰ ਸਕਲਨਾਗਰੇਨ ਦਾਸਿਭਾਵੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤੋ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਹੰ ਮਮ ਦਾਸਿਯੋ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾ ਕਾਤੁੰ ਲਭਾਮਿ, ਦੇਵਾ''ਤਿ ਰਾਜਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਤਵ ਇਚ੍ਛਾ, ਦੇਵੀ''ਤਿ। ''ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਮੇਵ ਭੇਰਿਚਾਰਿਕੰ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ – 'ਪਦੁਮਵਤਿਦੇਵਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਸਿਯੋ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਸਬ੍ਬਾਵ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾ ਕਤਾ'ਤਿ ਪੁਨ ਭੇਰਿੰ ਚਰਾਪੇਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ਤਾਸੰ ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵੇ ਕਤੇ ਏਕੂਨਾਨਿ ਪਞ੍ਚਪੁਤ੍ਤਸਤਾਨਿ ਤਾਸੰਯੇਵ ਹਤ੍ਥੇ ਪੋਸਨਤ੍ਥਾਯ ਦਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਮਹਾਪਦੁਮਕੁਮਾਰੰਯੇਵ ਗਣ੍ਹਿ।

ਅਥਾਪਰਭਾਗੇ ਤੇਸੰ ਕੁਮਾਰਾਨੰ ਕੀਲਨਵਯੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਰਾਜਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਨਾਨਾਵਿਧੰ ਕੀਲਨਟ੍ਠਾਨੰ ਕਾਰੇਸਿ। ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਪਦੁਮਸਞ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਮਙ੍ਗਲਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਨਵਪਦੁਮਾਨਿ ਪੁਪ੍ਫਿਤਾਨਿ ਪੁਰਾਣਪਦੁਮਾਨਿ ਚ ਵਣ੍ਟਤੋ ਪਤਨ੍ਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਮਸ੍ਸ ਤਾਵ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਸ੍ਸ ਏਵਰੂਪਾ ਜਰਾ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗ ਪਨ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਰੀਰਸ੍ਸ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਹਿ ਏਵੰਗਤਿਕਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯੁਟ੍ਠਾਯ ਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਾਸੁ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ।

ਅਥ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਗਤਰਾਜਪੁਰਿਸਾ ਬਹੁਗਤੰ ਦਿਵਸੰ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਯ੍ਯਪੁਤ੍ਤਾ, ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਵੇਲੰ ਜਾਨਾਥਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਤੇ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਹੇਸੁੰ। ਪੁਰਿਸਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਆਰੋਚੇਸੁੰ – ''ਕੁਮਾਰਾ, ਦੇਵ, ਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਾਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਕਥੇਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਵਚੀਭੇਦੰ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਯਥਾਰੁਚਿਯਾ ਨੇਸੰ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਦੇਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਗਹਿਤਾਰਕ੍ਖਾ ਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਾਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠਾਪੇਸੁੰ। ਪੁਰਿਸਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ''ਦੇਵਾ, ਵੇਲੰ ਜਾਨਾਥਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ''ਨ ਮਯੰ ਦੇਵਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਮਯੰ ਅਮ੍ਹਾ''ਤਿ। ''ਅਯ੍ਯਾ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਾਰਿਯੰ ਕਥੰ ਕਥੇਥ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕੇਸਮਸ੍ਸੁਧਰਾ ਕਾਯੇ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤੇ ਦਕ੍ਖਿਣਹਤ੍ਥੇਨ ਸੀਸੰ ਪਰਾਮਸਿੰਸੁ, ਤਾਵਦੇਵ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੰ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ। ਅਟ੍ਠ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਕਾਯੇ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਾ ਚ ਅਹੇਸੁੰ। ਤਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਆਕਾਸੇਨ ਨਨ੍ਦਮੂਲਕਪਬ੍ਭਾਰੰ ਅਗਮੰਸੁ।

ਸਾਪਿ ਖੋ ਪਦੁਮਵਤੀ ਦੇਵੀ ''ਅਹੰ ਬਹੁਪੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਪ੍ਪੁਤ੍ਤਾ ਜਾਤਾ''ਤਿ ਹਦਯਸੋਕੰ ਪਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਸੋਕੇਨ ਕਾਲਙ੍ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਨਗਰੇ ਦ੍ਵਾਰਗਾਮਕੇ ਸਹਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜੀਵਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਅਥਾਪਰਭਾਗੇ ਕੁਲਘਰੰ ਗਤਾ ਏਕਦਿਵਸੰ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤੰ ਯਾਗੁੰ ਹਰਮਾਨਾ ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਟ੍ਠ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯ ਆਕਾਸੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੀਘੰ ਸੀਘੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ – ''ਪਸ੍ਸ, ਅਯ੍ਯ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ, ਏਤੇ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ । ਸੋ ਆਹ – ''ਸਮਣਸਕੁਣਾ ਨਾਮੇਤੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਏਵੰ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਤੇ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਤੇ ਤੇਸੰ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨੰਯੇਵ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਾਨੇ ਓਤਰਿੰਸੁ। ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਤ੍ਤਖਜ੍ਜਭੋਜਨੰ ਤੇਸੰ ਦਤ੍ਵਾ ''ਸ੍ਵੇਪਿ ਅਟ੍ਠ ਜਨਾ ਮਯ੍ਹੰ ਭਿਕ੍ਖੰ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਸਾਧੁ, ਉਪਾਸਿਕੇ, ਤਵ ਸਕ੍ਕਾਰੋ ਏਤ੍ਤਕੋਵ ਹੋਤੁ, ਆਸਨਾਨਿ ਚ ਅਟ੍ਠੇਵ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਬਹੂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਵ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਸੀਦੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ਸਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਟ੍ਠ ਆਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਸਕ੍ਕਾਰਸਮ੍ਮਾਨੰ ਪਟਿਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿ।

ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਸੇਸਾਨੰ ਸਞ੍ਞੰ ਅਦੰਸੁ – ''ਮਾਰਿਸਾ ਅਜ੍ਜ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਮਾਤੁ ਸਙ੍ਗਹੰ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਤੇਸੰ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਏਕਤੋ ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਾਤੁਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਪਾਤੁਰਹੇਸੁੰ। ਸਾਪਿ ਪਠਮੰ ਲਦ੍ਧਸਞ੍ਞਤਾਯ ਬਹੂਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨ ਕਮ੍ਪਿਤ੍ਥ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਗੇਹੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨੇਸੁ ਨਿਸੀਦਾਪੇਸਿ। ਤੇਸੁ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ

ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੇਸੁ ਨਵਮੋ ਅਦ੍ਧਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਆਸਨਾਨਿ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਧੁਰਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਯਾਵ ਆਸਨਾਨਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਗੇਹਂ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਏਵਂ ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਸਾ ਇਤ੍ਥੀ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਟਿਯਾਦਿਤਂ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਮ੍ਪਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਹਤ੍ਥਕੇ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਪਾਦਮੂਲੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੋ ਇਮੇਸਂ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਗਬ੍ਭਵਣ੍ਣੋ ਵਿਯ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਮਾਤੁ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਦਨਂਯੇਵ ਅਗਮਂਸੁ।

ਸਾਪਿ ਯਾਵਜੀਵਂ ਕੁਸਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਗਬ੍ਭਸਮਾਨਵਣ੍ਣਤਾਯ ਚਸ੍ਸਾ **ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾ**ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਸਕਲਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਰਾਜਾਨੋ ਚ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਚ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਦੂਤਂ ਪਹਿਣਿਂਸੁ ''ਧੀਤਰਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦੇਤੂ''ਤਿ। ਅਪਹਿਣਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਸੇਟ੍ਠਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਮਨਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਉਪਾਯਂ ਪਨੇਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਧੀਤਰਂ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ, ਅਮ੍ਮ, ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵਿਕਤ੍ਤਾ ਪਿਤੁ ਵਚਨਂ ਸੀਸੇ ਆਸਿਤ੍ਤਸਤਪਾਕਤੇਲਂ ਵਿਯ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਿਤਰਂ ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਾਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਅਚਿਰਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ ਏਵ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰੇ ਕਾਲਵਾਰੋ ਪਾਪੁਣਿ। ਸਾ ਪਦੀਪਂ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੀਪਸਿਖਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਵ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਤੇਜੋਕਸਿਣਾਰਮ੍ਮਣਂ ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਦੇਵ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਚ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਿ ਇਜ੍ਝਿਂਸੁ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਇਦ੍ਧਿਵਿਕੁਬ੍ਬਨੇ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੨.ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਥੇਰੀਅਪਦਾਨ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਸਦਿਸਂ) –

''ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰੋ ਨਾਮ ਜਿਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨ ਪਾਰਗੂ।
ਇਤੋ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਹਿ, ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਨਾਯਕੋ॥

''ਤਦਾਹਂ ਹਂਸਵਤਿਯਂ, ਜਾਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ ਅਹੁਂ।
ਨਾਨਾਰਤਨਪਜ੍ਜੋਤੇ, ਮਹਾਸੁਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾ॥

''ਉਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਮਹਾਵੀਰਂ, ਅਸ੍ਸੋਸਿਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ।
ਤਤੋ ਜਾਤਪ੍ਪਸਾਦਾਹਂ, ਉਪੇਮਿ ਸਰਣਂ ਜਿਨਂ॥

''ਭਗਵਾ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੀਨਂ, ਅਗ੍ਗਂ ਵਣ੍ਣੇਸਿ ਨਾਯਕੋ।
ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਲਜ੍ਜਿਨਿਂ ਤਾਦਿਂ, ਸਮਾਧਿਝਾਨਕੋਵਿਦਂ॥

''ਤਦਾ ਮੁਦਿਤਚਿਤ੍ਤਾਹਂ, ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਿਨੀ।
ਨਿਮਨ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਂ, ਸਸਙ੍ਘਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

''ਭੋਜਯਿਤ੍ਵਾਨ ਸਤ੍ਤਾਹਂ, ਦਤ੍ਵਾਨ ਚ ਤਿਚੀਵਰਂ।
ਸਤ੍ਤਮਾਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਨ, ਉਪ੍ਪਲਾਦੇਵਗਨ੍ਧਿਕਂ॥

''ਸਤ੍ਥੁ ਪਾਦੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾਨ, ਞਾਣਮ੍ਹਿ ਅਭਿਪੂਜਯਿਂ।
ਨਿਪਚ੍ਚ ਸਿਰਸਾ ਪਾਦੇ, ਇਦਂ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿਂ॥

''ਯਾਦਿਸਾ ਵਣ੍ਣਿਤਾ ਵੀਰ, ਇਤੋ ਅਟ੍ਠਮਕੇ ਮੁਨਿ।

ਤਾਦਿਸਾਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਦਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ ਨਾਯਕ॥

''ਤਦਾ ਅਵੋਚ ਮਂ ਸਤ੍ਥਾ, ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ ਦਾਰਿਕੇ।
ਅਨਾਗਤਮ੍ਹਿ ਅਦ੍ਧਾਨੇ, ਲਚ੍ਛਸੇ ਤਂ ਮਨੋਰਥਂ॥

''ਸਤਸਹਸ੍ਸਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਓਕ੍ਕਾਕਕੁਲਸਮ੍ਭਵੋ।
ਗੋਤਮੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਸਤ੍ਥਾ ਲੋਕੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

''ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਾਯਾਦਾ, ਓਰਸਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ।
ਨਾਮੇਨੁਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਤਿ, ਰੂਪੇਨ ਚ ਯਸਸ੍ਸਿਨੀ॥

''ਅਭਿਞ੍ਞਾਸੁ ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਾਰਿਕਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਹੇਸ੍ਸਸੀ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਵਿਕਾ॥

''ਤਦਾਹਂ ਮੁਦਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਤਦਾ ਜਿਨਂ।
ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਪਰਿਚਰਿਂ, ਸਸਙ੍ਘਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਤਤੋ ਚੁਤਾਹਂ ਮਨੁਜੇ, ਉਪਪਨ੍ਨਾ ਸਯਮ੍ਭੁਨੋ।
ਉਪ੍ਪਲੇਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਮਦਾਸਹਂ॥

''ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਨਾਮ ਨਾਯਕੋ।
ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨੋ, ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁਮਾ॥

''ਸੇਟ੍ਠਿਧੀਤਾ ਤਦਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਬਾਰਾਣਸਿਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ।
ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਸਸਙ੍ਘਂ ਲੋਕਨਾਯਕਂ॥

''ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਦਿਤ੍ਵਾਨ, ਉਪ੍ਪਲੇਹਿ ਵਿਨਾਯਕਂ।
ਪੂਜਯਿਤ੍ਵਾ ਚੇਤਸਾਵ, ਵਣ੍ਣਸੋਭਂ ਅਪਤ੍ਥਯਿਂ॥

''ਇਮਮ੍ਹਿ ਭਦ੍ਦਕੇ ਕਪ੍ਪੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥

''ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਤਦਾ ਆਸਿ ਨਰਿਸ੍ਸਰੋ।
ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਿਕੀ ਨਾਮ, ਬਾਰਾਣਸਿਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ॥

''ਤਸ੍ਸਾਸਿਂ ਦੁਤਿਯਾ ਧੀਤਾ, ਸਮਣਗੁਤ੍ਤਸਵ੍ਹਯਾ।
ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਜਿਨਗ੍ਗਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਰੋਚਯਿਂ॥

‘‘ਅਨੁਜਾਨਿ ਨ ਨੋ ਤਾਤੋ, ਅਗਾਰੇਵ ਤਦਾ ਮਯਂ।
ਵੀਸਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਵਿਚਰਿਮ੍ਹ ਅਤਨ੍ਦਿਤਾ॥

‘‘ਕੋਮਾਰਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾ ਸੁਖੇਧਿਤਾ।
ਬੁਦ੍ਧੋਪਟ੍ਠਾਨਨਿਰਤਾ, ਮੁਦਿਤਾ ਸਤ੍ਤਧੀਤਰੋ॥

‘‘ਸਮਣੀ ਸਮਣਗੁਤ੍ਤਾ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਦਾਯਿਕਾ।
ਧਮ੍ਮਾ ਚੇਵ ਸੁਧਮ੍ਮਾ ਚ, ਸਤ੍ਤਮੀ ਸਙ੍ਘਦਾਯਿਕਾ॥

‘‘ਅਹਂ ਖੇਮਾ ਚ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਾ, ਪਟਾਚਾਰਾ ਚ ਕੁਣ੍ਡਲਾ।
ਕਿਸਾਗੋਤਮੀ ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾ, ਵਿਸਾਖਾ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀ॥

‘‘ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਸੁਕਤੇਹਿ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਉਪਪਨ੍ਨਾ ਮਹਾਕੁਲੇ।
ਪੀਤਂ ਮਟ੍ਠਂ ਵਰਂ ਦੁਸ੍ਸਂ, ਅਦਂ ਅਰਹਤੋ ਅਹਂ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾਰਿਟ੍ਠਪੁਰੇ, ਜਾਤਾ ਵਿਪ੍ਪਕੁਲੇ ਅਹਂ।
ਧੀਤਾ ਤਿਰਿਟਿਵਚ੍ਛਸ੍ਸ, ਉਮ੍ਮਾਦਨ੍ਤੀ ਮਨੋਹਰਾ॥

‘‘ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਜਨਪਦੇ, ਕੁਲੇ ਅਞ੍ਞਤਰੇ ਅਹਂ।
ਪਸੂਤਾ ਨਾਤਿਫੀਤਮ੍ਹਿ, ਸਾਲਿਂ ਗੋਪੇਮਹਂ ਤਦਾ॥

‘‘ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਂ, ਪਞ੍ਚਲਾਜਸਤਾਨਿਹਂ।
ਦਤ੍ਵਾ ਪਦੁਮਚ੍ਛਨ੍ਨਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਪੁਤ੍ਤਸਤਾਨਿਹਂ॥

‘‘ਪਤ੍ਥਯਿਂ ਤੇਪਿ ਪਤ੍ਥੇਸੁਂ, ਮਧੁਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਭੁਨੋ।
ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਅਰਞ੍ਞੇਹਂ, ਅਜਾਯਿਂ ਪਦੁਮੋਦਰੇ॥

‘‘ਕਾਸਿਰਞ੍ਞੋ ਮਹੇਸੀਹਂ, ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਤਪੂਜਿਤਾ।
ਅਜਨਿਂ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਅਨੂਨਂ ਸਤਪਞ੍ਚਕਂ॥

‘‘ਯਦਾ ਤੇ ਯੋਬ੍ਬਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕੀਲ਼ਨ੍ਤਾ ਜਲਕੀਲ਼ਿਤਂ।
ਦਿਸ੍ਵਾ ਓਪਤ੍ਤਪਦੁਮਂ, ਆਸੁਂ ਪਚ੍ਚੇਕਨਾਯਕਾ॥

‘‘ਸਾਹਂ ਤੇਹਿ ਵਿਨਾਭੂਤਾ, ਸੁਤਵੀਰੇਹਿ ਸੋਕਿਨੀ।
ਚੁਤਾ ਇਸਿਗਿਲਿਪਸ੍ਸੇ, ਗਾਮਕਮ੍ਹਿ ਅਜਾਯਿਹਂ॥

‘‘ਯਦਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੁਤਮਤੀ, ਸੁਤਾਨਂ ਭਤ੍ਤੁਨੋਪਿ ਚ।

ਯਾਗੁਂ ਆਦਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ, ਅਟ੍ਠ ਪਚ੍ਚੇਕਨਾਯਕੇ॥

‘‘ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਗਾਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਂ।
ਖੀਰਧਾਰਾ ਵਿਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਿ, ਤਦਾ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤਪੇਮਸਾ॥

‘‘ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਅਦਂ ਯਾਗੁਂ, ਪਸਨ੍ਨਾ ਸੇਹਿ ਪਾਣਿਭਿ।
ਤਤੋ ਚੁਤਾਹਂ ਤਿਦਸਂ, ਨਨ੍ਦਨਂ ਉਪਪਜ੍ਜਹਂ॥

‘‘ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾ ਸੁਖਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਭਵਾਭਵੇ।
ਤਵਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤਂ॥

‘‘ਧੀਤਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤ ਜੁਤਿਨ੍ਧਰ।
ਬਹੁਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਕਤਂ ਮੇ ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਂ॥

‘‘ਰਾਹੁਲੋ ਚ ਅਹਞ੍ਚੇਵ, ਨੇਕਜਾਤਿਸਤੇ ਬਹੂ।
ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮ੍ਭਵੇ ਜਾਤਾ, ਸਮਾਨਚ੍ਛਨ੍ਦਮਾਨਸਾ॥

‘‘ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਏਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਜਾਤਿਯਾਪਿ ਚ ਏਕਤੋ।
ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਉਭੋਪਿ ਨਾਨਾਸਮ੍ਭਵਾ॥

‘‘ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਜਿਨਗ੍ਗਾਨਂ, ਸਞ੍ਞਮਂ ਤੇ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਂ।
ਅਧਿਕਾਰਂ ਬਹੁਂ ਮਯ੍ਹਂ, ਤੁਯ੍ਹਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਮੁਨਿ॥

‘‘ਯਂ ਮਯਾ ਪੂਰਿਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਕੁਸਲਂ ਸਰ ਮੇ ਮੁਨਿ।
ਤਵਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਵੀਰ, ਪੁਞ੍ਞਂ ਉਪਚਿਤਂ ਮਯਾ॥

‘‘ਅਭਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ, ਵਾਰਯਨ੍ਤਿ ਅਨਾਚਾਰਂ।
ਤਵਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਵੀਰ, ਚਤ੍ਤਂ ਮੇ ਜੀਵਿਤਂ ਬਹੁਂ॥

‘‘ਏਵਂ ਬਹੁਵਿਧਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਚ ਬਹੁਬ੍ਬਿਧਾ।
ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਜਾਤਾ ਸਾਕ੍ਯਾਨਂ ਪੁਰੇ॥

‘‘ਮਹਾਧਨਸੇਟ੍ਠਿਕੁਲੇ, ਸੁਖਿਤੇ ਸਜ੍ਜਿਤੇ ਤਥਾ।
ਨਾਨਾਰਤਨਪਜ੍ਜੋਤੇ, ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਿਨੇ॥

‘‘ਸਕ੍ਕਤਾ ਪੂਜਿਤਾ ਚੇਵ, ਮਾਨਿਤਾਪਚਿਤਾ ਤਥਾ।
ਰੂਪਸੀਰਿਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕੁਲੇਸੁ ਅਭਿਸਕ੍ਕਤਾ॥

‘‘ਅਤੀਵ ਪਤ੍ਥਿਤਾ ਚਾਸਿਂ, ਰੂਪਸੋਭਸਿਰੀਹਿ ਚ।
ਪਤ੍ਥਿਤਾ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤੇਹਿ, ਅਨੇਕੇਹਿ ਸਤੇਹਿਪਿ॥

‘‘ਅਗਾਰਂ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਅਡ੍ਢਮਾਸੇ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

‘‘ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਤ੍ਵਾ, ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਰਥਂ ਅਹਂ।
ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਂ, ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ, ਵਸੀ ਹੋਮਿ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇਵ ਚ।
ਞਾਣਂ ਮੇ ਵਿਮਲਂ ਸੁਦ੍ਧਂ, ਪਭਾਵੇਨ ਮਹੇਸਿਨੋ॥

‘‘ਚੀਵਰਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਞ੍ਚ, ਪਚ੍ਚਯਂ ਸਯਨਾਸਨਂ।
ਖਣੇਨ ਉਪਨਾਮੇਨ੍ਤਿ, ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ॥

‘‘ਜਿਨੋ ਤਮ੍ਹਿ ਗੁਣੇ ਤੁਟ੍ਠੋ, ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ ਮਂ।
ਅਗ੍ਗਾ ਇਦ੍ਧਿਮਤੀਨਨ੍ਤਿ , ਪਰਿਸਾਸੁ ਵਿਨਾਯਕੋ॥

‘‘ਪਰਿਚਿਣ੍ਣੋ ਮਯਾ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ।
ਓਹਿਤੋ ਗਰੁਕੋ ਭਾਰੋ, ਭਵਨੇਤ੍ਤਿਸਮੂਹਤਾ॥

‘‘ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯਂ।
ਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੋ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਯਂ ਪਨ ਥੇਰੀ ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਾਤੁਂ ਕਣ੍ਡਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਉਪਗਞ੍ਛਿ, ਤਦਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ – ‘‘ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਦਿ ਭਗਵਾ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਇਦਂ ਕਾਰਣਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਅਰਿਯਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਠਾਨਨ੍ਤਰੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਥੇਰਿਂ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੀਨਂ ਅਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਸਾ ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਓਕਾਰਂ ਸਂਕਿਲੇਸਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨਾ ਗਙ੍ਗਾਤੀਰਿਯਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਾਤੁਯਾ ਧੀਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਪਤ੍ਤਿਵਾਸਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚਨੁਭਾਸਨ੍ਤੀ –

੨੨੪.‘‘ਉਭੋ ਮਾਤਾ ਚ ਧੀਤਾ ਚ, ਮਯਂ ਆਸੁਂ ਸਪਤ੍ਤਿਯੋ।
ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਅਹੁ ਸਂਵੇਗੋ, ਅਬ੍ਭੁਤੋ ਲੋਮਹਂਸਨੋ॥

੨੨੫.‘‘ਧਿਰਤ੍ਥੁ ਕਾਮਾ ਅਸੁਚੀ, ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾ ਬਹੁਕਣ੍ਟਕਾ।

ਯਤ੍ਥ ਮਾਤਾ ਚ ਧੀਤਾ ਚ, ਸਭਰਿਯਾ ਮਯਂ ਅਹੁਂ॥

੨੨੬.‘‘ਕਾਮੇਸ੍ਵਾਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਦਟ੍ਠੁ ਖੇਮਤੋ।
ਸਾ ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਰਾਜਗਹੇ, ਅਗਾਰਸ੍ਮਾਨਗਾਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਭੋ ਮਾਤਾ ਚ ਧੀਤਾ ਚ, ਮਯਂ ਆਸੁਂ ਸਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਮਾਤਾ ਚ ਧੀਤਾ ਚਾਤਿ ਉਭੋ ਮਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਹੁਮ੍ਹ।

ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਵਾਣਿਜਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾਯ ਪਚ੍ਚੂਸਵੇਲਾਯਂ ਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਗਬ੍ਭੋ ਸਣ੍ਠਾਸਿ, ਸਾ ਤਂ ਨ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਵਾਣਿਜੋ ਵਿਭਾਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਸਕਟੇਸੁ ਭਣ੍ਡਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਗਤੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਕਾਲੇ ਗਬ੍ਭੋ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪਾਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਸਸ੍ਸੁ ਏਵਮਾਹ – ‘‘ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਚਿਰਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥੋ ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭਿਨੀ, ਪਾਪਕਂ ਤਯਾ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਸਾ ‘‘ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਪੁਰਿਸਂ ਨ ਜਾਨਾਮੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਸਸ੍ਸੁ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੀ ਤਂ ਘਰਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿ। ਸਾ ਸਾਮਿਕਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਰਾਜਗਹਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਤਾਵਦੇਵ ਚਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਜਵਾਤੇਸੁ ਚਲਨ੍ਤੇਸੁ ਮਗ੍ਗਸਮੀਪੇ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਾਲਂ ਪਵਿਟ੍ਠਾਯ ਗਬ੍ਭਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਸੁਵਣ੍ਣਬਿਮ੍ਬਸਦਿਸਂ ਪੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਥਸਾਲਾਯਂ ਸਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥਂ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। ਅਥਞ੍ਞਤਰੋ ਅਪੁਤ੍ਤਕੋ ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਾਯ ਦਾਰਕੋ, ਮਮ ਪੁਤ੍ਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਤਂ ਧਾਤਿਯਾ ਹਤ੍ਥੇ ਅਦਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਾਤਾ ਉਦਕਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀ ਸੋਕਾਭਿਭੂਤਾ ਪਰਿਦੇਵਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਂ ਅਪ੍ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾਵ ਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿ। ਤਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਚੋਰਜੇਟ੍ਠਕੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਜਾਪਤਿਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਵਸਨ੍ਤੀ ਏਕਂ ਧੀਤਰਂ ਵਿਜਾਯਿ। ਅਥ ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਧੀਤਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ ਸਾਮਿਕੇਨ ਭਣ੍ਡਿਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰਂ ਮਞ੍ਚਕੇ ਖਿਪਿ। ਦਾਰਿਕਾਯ ਸੀਸਂ ਥੋਕਂ ਭਿਜ੍ਜਿ। ਤਤੋ ਸਾਪਿ ਸਾਮਿਕਂ ਭਾਯਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਮੇਵ ਪਚ੍ਚਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਰਿਵਿਚਾਰੇਨ ਵਿਚਰਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਠਮਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਿਤੋ ‘‘ਮਾਤਾ’’ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਜਾਪਤਿਂ ਅਕਾਸਿ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਤਂ ਚੋਰਜੇਟ੍ਠਕਧੀਤਰਂ ਭਗਿਨਿਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਵਿਵਾਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹਂ ਆਨੇਸਿ। ਏਵਂ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤਰਂ ਭਗਿਨਿਞ੍ਚ ਪਜਾਪਤੀ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾਸੇਸਿ। ਤੇਨ ਤਾ ਉਭੋਪਿ ਸਪਤ੍ਤਿਵਾਸਂ ਵਸਿਂਸੁ। ਅਥੇਕਦਿਵਸਂ ਮਾਤਾ ਧੀਤੁ ਕੇਸਵਟ੍ਟਿਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਊਕਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੀ ਸੀਸੇ ਵਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਪ੍ਪੇਵਨਾਮਾਯਂ ਮਮ ਧੀਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾ ਵਿਵੇਕਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਭੋ ਮਾਤਾ’’ਤਿਆਦਿਕਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਾ ਪਨ ਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਵ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਨੁਭਾਸਨ੍ਤੀ ਅਯਂ ਥੇਰੀ **‘‘ਉਭੋ ਮਾਤਾ ਚ ਧੀਤਾ ਚਾ’’**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਸਾ ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੀ ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸੀ’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਸੁਚੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣੇਨ ਅਸੁਚੀ। **ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਵਿਸਗਨ੍ਧਵਾਯਨੇਨ ਪੂਤਿਗਨ੍ਧਾ। **ਬਹੁਕਣ੍ਟਕਾ**ਤਿ ਵਿਸੂਯਿਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਚਰਿਤਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਬਹੁਵਿਧਕਿਲੇਸਕਣ੍ਟਕਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤੇ **ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੇਸੁ। **ਸਭਰਿਯਾ**ਤਿ ਸਮਾਨਭਰਿਯਾ, ਸਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੨੭.‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਚੇਤੋਪਰਿਚ੍ਚਞਾਣਞ੍ਚ, ਸੋਤਧਾਤੁ ਵਿਸੋਧਿਤਾ॥

੨੨੮.‘‘ਇਦ੍ਧੀਪਿ ਮੇ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਪਤ੍ਤੋ ਮੇ ਆਸਵਕ੍ਖਯੋ।
ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ’’॥

“ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸ”ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਚੇਤੋਪਰਿਚ੍ਚਵਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਂ, ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ, ਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੨੨੯.‘‘ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਤ੍ਵਾ, ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਰਥਂ ਅਹਂ।
ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ’’ਤਿ॥ –

ਅਯਂ ਗਾਥਾ ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਾਤੁਂ ਕਣ੍ਡਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਤਦਾ ਅਯਂ ਥੇਰੀ ਏਵਰੂਪਂ ਰਥਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ‘‘ਅਹਂ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਮਦਨਿਮ੍ਮਥਨਾਯ, ਅਨੁਜਾਨਾਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਟ੍ਠਾਸਿ, ਤਂ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਤ੍ਵਾ, ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਰਥਂ ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਅਸ੍ਸੇਹਿ ਯੋਜਿਤਂ ਰਥਂ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ **ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਭਗਵਤੋ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੩੦.‘‘ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਗ੍ਗਂ ਉਪਗਮ੍ਮ ਪਾਦਪਂ, ਏਕਾ ਤੁਵਂ ਤਿਟ੍ਠਸਿ ਸਾਲਮੂਲੇ।
ਨ ਚਾਪਿ ਤੇ ਦੁਤਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ, ਬਾਲੇ ਨ ਤ੍ਵਂ ਭਾਯਸਿ ਧੁਤ੍ਤਕਾਨਂ’’॥

ਤਤ੍ਥ **ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪੁਪ੍ਫਿਤਅਗ੍ਗਂ, ਅਗ੍ਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਫਾਲਿਪੁਲ੍ਲਨ੍ਤੀ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਦਪ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਂ, ਇਧ ਪਨ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਏਕਾ ਤੁਵ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਿਕਾ ਤ੍ਵਂ ਇਧ ਤਿਟ੍ਠਸਿ। **ਨ ਚਾਪਿ ਤੇ ਦੁਤਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚੀ**ਤਿ ਤਵ ਸਹਾਯਭੂਤੋ ਆਰਕ੍ਖਕੋ ਕੋਚਿਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦੁਤਿਯੋ ਕੋਚਿਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਸਦਿਸਰੂਪਾ ਏਕਿਕਾਵ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਜਨਵਿਵਿਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਸਿ। **ਬਾਲੇ ਨ ਤ੍ਵਂ ਭਾਯਸਿ ਧੁਤ੍ਤਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਰੁਣਿਕੇ ਤ੍ਵਂ ਧੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸਾਨਂ ਕਥਂ ਨ ਭਾਯਸਿ, ਸਕਿਞ੍ਚਨਕਾਰਿਨੋ ਧੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਮਂ ਕਿਰ ਗਾਥਂ ਮਾਰੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਥੇਰਿਂ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤੇ ਸਾਲਵਨੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਿਵੇਕਤੋ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਕਾਮੋ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਅਥ ਨਂ ਥੇਰੀ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜੇਨ੍ਤੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਨੁਭਾਵਵਸੇਨ –

੨੩੧.‘‘ਸਤਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿਪਿ ਧੁਤ੍ਤਕਾਨਂ, ਸਮਾਗਤਾ ਏਦਿਸਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ।
ਲੋਮਂ ਨ ਇਞ੍ਜੇ ਨਪਿ ਸਮ੍ਪਵੇਧੇ, ਕਿਂ ਮੇ ਤੁਵਂ ਮਾਰ ਕਰਿਸ੍ਸਸੇਕੋ॥

੨੩੨.‘‘ਏਸਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਾਮਿ, ਕੁਚ੍ਛਿਂ ਵਾ ਪਵਿਸਾਮਿ ਤੇ।
ਭਮੁਕਨ੍ਤਰੇ ਤਿਟ੍ਠਾਮਿ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿਂ ਮਂ ਨ ਦਕ੍ਖਸਿ॥

੨੩੩.‘‘ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਵਸੀਭੂਤਾਹਂ, ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਸੁਭਾਵਿਤਾ।
ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੨੩੪.‘‘ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ, ਖਨ੍ਧਾਸਂ ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਾ।
ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਕਾਮਰਤਿਂ ਬ੍ਰੂਸਿ, ਅਰਤੀ ਦਾਨਿ ਸਾ ਮਮ॥

੨੩੫.‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਹਤਾ ਨਨ੍ਦੀ, ਤਮੋਖਨ੍ਧੋ ਪਦਾਲਿਤੋ।
ਏਵਂ ਜਾਨਾਹਿ ਪਾਪਿਮ, ਨਿਹਤੋ ਤ੍ਵਮਸਿ ਅਨ੍ਤਕਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਤੰ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿਪਿ ਧੁਤ੍ਤਕਾਨੰ , ਸਮਾਗਤਾ ਏਦਿਸਕਾ ਭਵੇਯਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਦਿਸਕੋ ਤ੍ਵੰ ਏਦਿਸਕਾ ਏਵਰੂਪਾ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾਪਿ ਧੁਤ੍ਤਕਾ ਸਮਾਗਤਾ ਯਦਿ ਭਵੇਯਜੁੰ। **ਲੋਮੰ ਨ ਇਞ੍ਜੇ ਨਪਿ ਸਮ੍ਪਵੇਧੇ**ਤਿ ਲੋਮਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਇਞ੍ਜੇਯਜ ਨ ਸਮ੍ਪਵੇਧੇਯਜ। **ਕਿੰ ਮੇ ਤ੍ਵੰ ਮਾਰ ਕਰਿਸ੍ਸਸੇਕੋ**ਤਿ ਮਾਰ, ਤ੍ਵੰ ਏਕਕੋਵ ਮਯ੍ਹੰ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ?

ਇਦਾਨਿ ਮਾਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਕਾਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਤੰਯੇਵ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੀ “**ਏਸਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਾਮੀ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਮਾਰ, ਏਸਾਹੰ ਤਵ ਪੁਰਤੋ ਠਿਤਾਵ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਾਮਿ ਅਦਸ੍ਸਨੰ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਤੇ ਕੁਚ੍ਛਿੰ ਵਾ ਪਵਿਸਾਮਿ, ਭਮੁਕਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਾਮਿ, ਏਵੰ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿਞ੍ਚ ਮੰ ਤ੍ਵੰ ਨ ਪਸ੍ਸਸਿ।

ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? **ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਵਸੀਭੂਤਾਹੰ, ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਸੁਭਾਵਿਤਾ,** ਅਹੰ ਚਮ੍ਹਿ ਮਾਰ, ਮਯ੍ਹੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਸੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤੰ, ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਮਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਵਿਤਾ ਬਹੁਲੀਕਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਇਦ੍ਧਿਵਿਸਯਤਾਯ ਪਹੋਮੀਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ।

ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦ੍ਵਾਦਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਸੋਲ਼ਸਨਿਪਾਤੋ

੧. ਪੁਣ੍ਣਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੋਲ਼ਸਨਿਪਾਤੇ **ਉਦਹਾਰੀ ਅਹਂ ਸੀਤੇ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਪੁਣ੍ਣਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਸਾਦਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਯਥਾ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ, ਏਵਂ ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਵੇਸ੍ਸਭੁਸ੍ਸ ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਚ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਚ ਅਹੋਸਿ। ਮਾਨਧਾਤੁਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਮਾਨੋਪਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਘਰਦਾਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਪੁਣ੍ਣਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ **ਸੀਹਨਾਦਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਦੇਸਨਾਯ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੪੬ ਆਦਯੋ) ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਕਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਦਮੇਤ੍ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਿਨਾ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵਂ ਪਾਪਿਤਾ ਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੪.੧੮੪-੨੦੩) –

''ਵਿਪਸ੍ਸਿਨੋ ਭਗਵਤੋ, ਸਿਖਿਨੋ ਵੇਸ੍ਸਭੁਸ੍ਸ ਚ।
ਕਕੁਸਨ੍ਧਸ੍ਸ ਮੁਨਿਨੋ, ਕੋਣਾਗਮਨਤਾਦਿਨੋ॥

''ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਚ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਨ ਸਾਸਨੇ।
ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਨਿਪਕਾ ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ॥

''ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ, ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਕਾ।
ਉਗ੍ਗਹੇਤਾ ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਸੋਤਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤਾ॥

''ਦੇਸੇਨ੍ਤੀ ਜਨਮਜ੍ਝੇਹਂ, ਅਹੋਸਿਂ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਤੇਨਾਹਂ, ਪੇਸਲਾ ਅਭਿਮਞ੍ਞਿਸਂ॥

''ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਚ ਭਵੇ ਦਾਨਿ, ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ।
ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਨੋ ਗੇਹੇ, ਜਾਤਾਹਂ ਕੁਮ੍ਭਦਾਸਿਯਾ॥

''ਗਤਾ ਉਦਕਹਾਰਿਯਂ, ਸੋਤ੍ਥਿਯਂ ਦਿਜਮਦ੍ਦਸਂ।
ਸੀਤਟ੍ਟਂ ਤੋਯਮਜ੍ਝਮ੍ਹਿ, ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਦਮਬ੍ਰਵਿਂ॥

''ਉਦਹਾਰੀ ਅਹਂ ਸੀਤੇ, ਸਦਾ ਉਦਕਮੋਤਰਿਂ।
ਅਯ੍ਯਾਨਂ ਦਣ੍ਡਭਯਭੀਤਾ, ਵਾਚਾਦੋਸਭਯਟ੍ਟਿਤਾ॥

''ਕਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਤ੍ਵਂ ਭੀਤੋ, ਸਦਾ ਉਦਕਮੋਤਰਿ।
ਵੇਧਮਾਨੇਹਿ ਗਤ੍ਤੇਹਿ, ਸੀਤਂ ਵੇਦਯਸੇ ਭੁਸਂ॥

‘‘ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਵਤ ਮਂ ਭੋਤਿ, ਪੁਣ੍ਣਿਕੇ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਸਿ।
ਕਰੋਨ੍ਤੁਂ ਕੁਸਲਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਰੁਨ੍ਧਨ੍ਤੁਂ ਕਤਪਾਪਕਂ॥

‘‘ਯੋ ਚ ਵੁਡ੍ਢੋ ਦਹਰੋ ਵਾ, ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਪਕੁਬ੍ਬਤਿ।
ਦਕਾਭਿਸੇਚਨਾ ਸੋਪਿ, ਪਾਪਕਮ੍ਮਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤਿ॥

‘‘ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕ੍ਖਾਸਿਂ, ਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਂਹਿਤਂ ਪਦਂ।
ਤਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸ ਸਂਵਿਗ੍ਗੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾਰਹਾ ਅਹੁ॥

‘‘ਪੂਰੇਨ੍ਤੀ ਊਨਕਸਤਂ, ਜਾਤਾ ਦਾਸਿਕੁਲੇ ਯਤੋ।
ਤਤੋ ਪੁਣ੍ਣਾਤਿ ਨਾਮਂ ਮੇ, ਭੁਜਿਸ੍ਸਂ ਮਂ ਅਕਂਸੁ ਤੇ॥

‘‘ਸੇਟ੍ਠਿਂ ਤਤੋਨੁਜਾਨੇਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ।
ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਕਾਲੇਨ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਸ੍ਸ, ਵਸੀ ਹੋਮਿ ਮਹਾਮੁਨੇ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇਵ ਚ।
ਞਾਣਂ ਮੇ ਵਿਮਲਂ ਸੁਦ੍ਧਂ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾਹਸਾ॥

‘‘ਭਾਵਨਾਯ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ, ਸੁਤੇਨੇਵ ਸੁਤਾਵਿਨੀ।
ਮਾਨੇਨ ਨੀਚਕੁਲਜਾ, ਨ ਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥
ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੨੩੬.‘‘ਉਦਹਾਰੀ ਅਹਂ ਸੀਤੇ, ਸਦਾ ਉਦਕਮੋਤਰਿਂ।
ਅਯ੍ਯਾਨਂ ਦਣ੍ਡਭਯਭੀਤਾ, ਵਾਚਾਦੋਸਭਯਟ੍ਟਿਤਾ॥

੨੩੭.‘‘ਕਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਤ੍ਵਂ ਭੀਤੋ, ਸਦਾ ਉਦਕਮੋਤਰਿ।
ਵੇਧਮਾਨੇਹਿ ਗਤ੍ਤੇਹਿ, ਸੀਤਂ ਵੇਦਯਸੇ ਭੁਸਂ॥

੨੩੮.‘‘ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਵਤ ਮਂ ਭੋਤਿ, ਪੁਣ੍ਣਿਕੇ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਸਿ।
ਕਰੋਨ੍ਤੁਂ ਕੁਸਲਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਰੁਨ੍ਧਨ੍ਤੁਂ ਕਤਪਾਪਕਂ॥

੨੩੯.‘‘ਯੋ ਚ ਵੁਡ੍ਢੋ ਦਹਰੋ ਵਾ, ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਪਕੁਬ੍ਬਤਿ।

ਦਕਾਭਿਸੇਚਨਾ ਸੋਪਿ, ਪਾਪਕਮ੍ਮਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤਿ॥

੨੪੦.‘‘ਕੋ ਨੁ ਤੇ ਇਦਮਕ੍ਖਾਸਿ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਜਾਨਕੋ।
‘ਦਕਾਭਿਸੇਚਨਾ ਨਾਮ, ਪਾਪਕਮ੍ਮਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤਿ’॥

੨੪੧.‘‘ਸਗ੍ਗਂ ਨੂਨ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਮਣ੍ਡੂਕਕਚ੍ਛਪਾ।
ਨਾਗਾ ਚ ਸੁਸੁਮਾਰਾ ਚ, ਯੇ ਚਞ੍ਞੇ ਉਦਕੇ ਚਰਾ॥

੨੪੨.‘‘ਓਰਬ੍ਭਿਕਾ ਸੂਕਰਿਕਾ, ਮਚ੍ਛਿਕਾ ਮਿਗਬਨ੍ਧਕਾ।
ਚੋਰਾ ਚ ੑਜ੍ਝਘਾਤਾ ਚ, ਯੇ ਚਞ੍ਞੇ ਪਾਪਕਮ੍ਮਿਨੋ।
ਦਕਾਭਿਸੇਚਨਾ ਤੇਪਿ, ਪਾਪਕਮ੍ਮਾ ਪਮੁਚ੍ਚਰੇ॥

੨੪੩.‘‘ਸਚੇ ਇਮਾ ਨਦਿਯੋ ਤੇ, ਪਾਪਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਂ ੑਹੁਂ।
ਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਮਾ ੑਹੇਯ੍ਯੁਂ ਤੇ, ਤੇਨ ਤ੍ੑਂ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ॥

੨੪੪.‘‘ਯਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਤ੍ੑਂ ਭੀਤੋ, ਸਦਾ ਉਦਕਮੋਤਰਿ।
ਤਮੇੑ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ ਮਾਕਾਸਿ, ਮਾ ਤੇ ਸੀਤਂ ਛੑਿ ਹਨੇ॥

੨੪੫.‘‘ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਮਂ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਸਮਾਨਯਿ।
ਦਕਾਭਿਸੇਚਨਾ ਭੋਤਿ, ਇਮਂ ਸਾਟਂ ਦਦਾਮਿ ਤੇ॥

੨੪੬.‘‘ਤੁਯ੍ਹੇੑ ਸਾਟਕੋ ਹੋਤੁ, ਨਾਹਮਿਚ੍ਛਾਮਿ ਸਾਟਕਂ।
ਸਚੇ ਭਾਯਸਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਸਚੇ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਮਪ੍ਪਿਯਂ॥

੨੪੭.‘‘ਮਾਕਾਸਿ ਪਾਪਕਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਆੑਿ ੑਾ ਯਦਿ ੑਾ ਰਹੋ।
ਸਚੇ ਚ ਪਾਪਕਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ ਕਰੋਸਿ ੑਾ॥

੨੪੮.‘‘ਨ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਤ੍ਯਤ੍ਥਿ, ਉਪੇਚ੍ਚਾਪਿ ਪਲਾਯਤੋ।
ਸਚੇ ਭਾਯਸਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਸਚੇ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਮਪ੍ਪਿਯਂ॥

੨੪੯.‘‘ਉਪੇਹਿ ਸਰਣਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਤਾਦਿਨਂ।
ਸਮਾਦਿਯਾਹਿ ਸੀਲਾਨਿ, ਤਂ ਤੇ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹੇਹਿਤਿ॥

੨੫੦.‘‘ਉਪੇਮਿ ਸਰਣਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਤਾਦਿਨਂ।
ਸਮਾਦਿਯਾਮਿ ਸੀਲਾਨਿ, ਤਂ ਮੇ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹੇਹਿਤਿ॥

੨੫੧.‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਪੁਰੇ ਆਸਿਂ, ਅਜ੍ਜਮ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।
ਤੇੑਿਜ੍ਜੋ ੑੇਦਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋਤ੍ਤਿਯੋ ਚਮ੍ਹਿ ਨ੍ਹਾਤਕੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਉਦਹਾਰੀ**ਤਿ ਘਟੇਨ ਉਦਕੰ ਵਾਹਿਕਾ। **ਸੀਤੇ ਤਦਾ ਉਦਕਮੋਤਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਤਕਾਲੇਪਿ ਸਬ੍ਬਦਾ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਉਦਕੰ ਓਤਰਿਂ। ਯਦਾ ਯਦਾ ਅਯਜਕਾਨੰ ਉਦਕੇਨ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਦਾ ਤਦਾ ਉਦਕੰ ਪਾਵਿਸਿਂ, ਉਦਕਮੋਤਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕੰ ਉਪਨੇਸਿਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਯਜਾਨੰ ਦਣ੍ਡਭਯਭੀਤਾ**ਤਿ ਅਯਜਕਾਨੰ ਦਣ੍ਡਭਯੇਨ ਭੀਤਾ। **ਵਾਚਾਦੋਸਭਯਟ੍ਟਿਤਾ**ਤਿ ਵਚੀਦਣ੍ਡਭਯੇਨ ਚੇਵ ਦੋਸਭਯੇਨ ਚ ਅਟ੍ਟਿਤਾ ਪੀਲ਼ਿਤਾ, ਸੀਤੇਪਿ ਉਦਕਮੋਤਰਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਪੁਣ੍ਣਾ ਦਾਸੀ ਘਟੇਨ ਉਦਕੰ ਆਨੇਤੁੰ ਉਦਕਤਿਤ੍ਥੰ ਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਦ੍ਦਸ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਕੰ ਹਿਮਪਾਤਸਮਯੇ ਮਹਤਿ ਸੀਤੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪਾਤੋਵ ਉਦਕੰ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਸਸੀਸੰ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਨ੍ਤੇ ਜਪ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਉਦਕਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਲ੍ਲਵਤ੍ਥੰ ਅਲ੍ਲਕੇਸੰ ਪਵੇਧਨ੍ਤੰ ਦਨ੍ਤਵੀਣੰ ਵਾਦਯਮਾਨੰ। ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਰੁਣਾਯ ਸਞ੍ਚੋਦਿਤਮਾਨਸਾ ਤਤੋ ਨੰ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾ ਵਿਵੇਚੇਤੁਕਾਮਾ “**ਕਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤ੍ਵਂ ਭੀਤੋ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤ੍ਵਂ ਕੁਤੋ ਚ ਨਾਮ ਭਯਹੇਤੁਤੋ ਭੀਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਸਦਾ ਉਦਕਮੋਤਰਿ** ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸਾਯੰ ਪਾਤੰ ਉਦਕੰ ਓਤਰਿ। ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਚ **ਵੇਧਮਾਨੇਹਿ** ਕਮ੍ਪਮਾਨੇਹਿ **ਗਤ੍ਤੇਹਿ** ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਹਿ **ਸੀਤੰ ਵੇਦਯਸੇ ਭੁਸੰ** ਸੀਤਦੁਕ੍ਖੰ ਅਤਿਵਿਯ ਦੁਸ੍ਸਹੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦਯਸਿ ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਸਿ।

ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਵਤ ਮੰ ਭੋਤੀਤਿ, ਭੋਤਿ ਪੁਣ੍ਣਿਕੇ, ਤ੍ਵਂ ਤੰ ਉਪਚਿਤੰ ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ **ਰੁਨ੍ਧਨ੍ਤੰ** ਨਿਵਾਰਣਸਮਤ੍ਥੰ ਕੁਸਲੰ ਕਮ੍ਮੰ ਇਮਿਨਾ ਉਦਕੋਰੋਹਨੇਨ **ਕਰੋਨ੍ਤੰ** ਮੰ ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਵਤ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਸਿ।

ਨਨੁ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟੋ ਏਵ। ਕਥਾਪਿ ਮਯੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਵਦਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਯੋ ਚ ਵੁਡ੍ਢੋ**”ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਵੁਡ੍ਢੋ ਵਾ ਦਹਰੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਵਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਹਿੰਸਾਦਿਭੇਦੰ **ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ ਪਕੁਬ੍ਬਤਿ** ਅਤਿਵਿਯ ਕਰੋਤਿ, ਸੋਪਿ ਭੁਸੰ ਪਾਪਕਮ੍ਮਨਿਰਤੋ **ਦਕਾਭਿਸੇਚਨਾ** ਸਿਨਾਨੇਨ ਤਤੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮਾ **ਪਮੁਚ੍ਚਤਿ** ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪੁਣ੍ਣਿਕਾ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਚਨੰ ਦੇਨ੍ਤੀ “**ਕੋ ਨੁ ਤੇ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਨੁ ਤੇ ਇਦਮਕ੍ਖਾਸਿ, ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਜਾਨਕੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੰ ਅਜਾਨਤੋ ਅਜਾਨਕੋ ਅਵਿਦ੍ਦਸੁ ਬਾਲੋ ਉਦਕਾਭਿਸੇਚਨਹੇਤੁ ਪਾਪਕਮ੍ਮਤੋ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ, **ਇਦੰ** ਅਤ੍ਥਜਾਤੰ ਕੋ ਨੁ ਨਾਮ ਅਕ੍ਖਾਸਿ, ਨ ਸੋ ਸਦ੍ਧੇਯਜਵਚਨੋ, ਨਾਪਿ ਚੇਤੰ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਤਮੇਵ ਯੁਤ੍ਤਿਅਭਾਵਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੀ “**ਸਗ੍ਗਂ ਨੂਨ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਗਾ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਝਸਾ। **ਸੁਸੁਮਾਰਾ**ਤਿ ਕੁਮ੍ਭੀਲਾ। **ਯੇ ਚਞ੍ਞੇ ਉਦਕੇ ਚਰਾ**ਤਿ ਯੇ ਚਞ੍ਞੇਪਿ ਵਾਰਿਗੋਚਰਾ ਮਚ੍ਛਮਕਰਨਨ੍ਦਿਯਾਵਤ੍ਤਾਦਯੋ ਚ, ਤੇਪਿ **ਸਗ੍ਗਂ ਨੂਨ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ** ਦੇਵਲੋਕੰ ਉਪਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞੇ, ਉਦਕਾਭਿਸੇਚਨਾ ਪਾਪਕਮ੍ਮਤੋ ਮੁਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ਚੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਓਰਬ੍ਭਿਕਾਤਿ ਉਰਬ੍ਭਘਾਤਕਾ। **ਸੂਕਰਿਕਾ**ਤਿ ਸੂਕਰਘਾਤਕਾ। **ਮਚ੍ਛਿਕਾ**ਤਿ ਕੇਵਟ੍ਟਾ। **ਮਿਗਬਨ੍ਧਕਾ**ਤਿ ਮਾਗਵਿਕਾ। **ਵਜ੍ਝਘਾਤਾ**ਤਿ ਵਜ੍ਝਘਾਤਕਮ੍ਮੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ।

ਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਮਾ ਵਹੇਯਜੁਨ੍ਤਿ ਇਮਾ ਅਚਿਰਵਤਿਆਦਯੋ ਨਦਿਯੋ ਯਥਾ ਤਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤੰ ਪਾਪੰ ਤਤ੍ਥ ਉਦਕਾਭਿਸੇਚਨੇਨ ਸਚੇ ਵਹੁੰ ਨੀਹਰੇਯਜੁੰ, ਤਥਾ ਤਯਾ ਕਤੰ ਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਇਮਾ ਨਦਿਯੋ ਵਹੇਯਜੁੰ ਪਵਾਹੇਯਜੁੰ। **ਤੇਨ ਤ੍ਵਂ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਅਸ੍ਸ** ਤਥਾ ਸਤਿ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਤ੍ਵਂ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਵਿਰਹਿਤੋਵ ਭਵੇਯਜਾਤਿ ਨ ਚੇਤੰ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾ ਵਾ ਉਦਕੇਨ ਉਦਕੋਰੋਹਕਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਪਵਾਹਨੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਪਾਪਪਵਾਹਨਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤਿ ਏਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨ੍ਹਾਨਸ੍ਸ ਪਾਪਹੇਤੂਨੰ ਅਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵਤੋ। ਯੋ ਯਂ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ। ਯਥਾ ਆਲੋਕੋ ਅਨ੍ਧਕਾਰਸ੍ਸ, ਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ, ਨ ਏਵਂ ਨ੍ਹਾਨੰ ਪਾਪਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ ''ਨ ਉਦਕਾਭਿਸੇਚਨਾ ਪਾਪਤੋ ਪਰਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ –

‘‘ਨ ਉਦਕੇਨ ਸੁਚੀ ਹੋਤਿ, ਬਹ੍ਵ◌ੇਤ੍ਥ ਨ੍ਹਾਯਤੀ ਜਨੋ।
ਯਮ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮੋ ਚ, ਸੋ ਸੁਚੀ ਸੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ’’ਤਿ॥ (ਉਦਾ॰ ੯; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੦੪)।

ਇਦਾਨਿ ਯਦਿ ਪਾਪਂ ਪਵ◌ਾਹੇਤੁਕਾਮੋਸਿ, ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਪਂ ਮਾ ਕਰੋਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਯਸ੍ਸ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਮੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ ਮਾਕਾਸੀ**ਤਿ ਯਤੋ ਪਾਪਤੋ ਤ੍ਵ◌ਂ ਭੀਤੋ, ਤਮੇਵ ਪਾਪਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਤ੍ਵ◌ਂ ਮਾ ਅਕਾਸਿ। ਉਦਕੋਰੋਹਨਂ ਪਨ ਈਦਿਸੇ ਸੀਤਕਾਲੇ ਕੇਵਲਂ ਸਰੀਰਮੇਵ ਬਾਧਤਿ । ਤੇਨਾਹ – **“ਮਾ ਤੇ ਸੀਤਂ ਛਵ◌ਿਂ ਹਨੇ”**ਤਿ, ਈਦਿਸੇ ਸੀਤਕਾਲੇ ਉਦਕਾਭਿਸੇਚਨੇਨ ਜਾਤਸੀਤਂ ਤਵ ਸਰੀਰਚ੍ਛਵ◌ਿਂ ਮਾ ਹਨੇਯ੍ਯ ਮਾ ਬਾਧੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਮਨ੍ਤਿ ‘‘ਉਦਕਾਭਿਸੇਚਨੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਇਮਂ ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਂ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਠਿਤਂ ਮਂ। **ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਸਮਾਨਯੀ**ਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣਂ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੯੦; ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੩; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੩੦, ੧੧੬, ੧੨੪; ਪੇਟਕੋ॰ ੨੯) ਇਮਂ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਗਤਮਗ੍ਗਂ ਸਮਾਨਯਿ, ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਉਪਨੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭੋਤਿ ਇਮਂ ਸਾਟਕਂ ਤੁਟ੍ਠਿਦਾਨਂ ਆਚਰਿਯਭਾਗਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਦਾਮਿ, ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਾ ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਰਣੇਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ **“ਤੁਯ੍ਹੇਵ ਸਾਟਕੋ ਹੋਤੁ, ਨਾਹਮਿਚ੍ਛਾਮਿ ਸਾਟਕ”**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ **“ਸਚੇ ਭਾਯਸਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਦਿ ਤੁਵ◌ਂ ਸਕਲਾਪਾਯਿਕੇ ਸੁਗਤਿਯਞ੍ਚ ਅਫਾਸੁਕਤਾਦੋਭਗ੍ਗਤਾਦਿਭੇਦਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਭਾਯਸਿ। ਯਦਿ ਤੇ ਤਂ ਅਪ੍ਪਿਯਂ ਨ ਇਟ੍ਠਂ। **ਆਵ◌ਿ ਵ◌ਾ** ਪਰੇਸਂ ਪਾਕਟਭਾਵ◌ੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਯੇਨ ਵ◌ਾਚਾਯ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਵਸੇਨ ਵ◌ਾ **ਯਦਿ ਵ◌ਾ ਰਹੋ** ਅਪਾਕਟਭਾਵ◌ੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਮਨੋਦ੍ਵ◌ਾਰੇਯੇਵ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਿਵਸੇਨ ਵ◌ਾ ਅਣੁਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ **ਪਾਪਕਂ** ਲਾਮਕਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਮਾਕਾਸਿ** ਮਾ ਕਰਿ। ਅਥ ਪਨ ਤਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਆਯਤਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ, ਏਤਰਹਿ ਕਰੋਸਿ ਵ◌ਾ, ‘‘ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਤਸ੍ਸ ਫਲਭੂਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਇਤੋ ਏਤ੍ਤੋ ਵ◌ਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤੇ ਮਯਿ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **ਉਪੇਚ੍ਚ** ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਲਾਯਤੋਪਿ ਤੇ ਤਤੋ ਪਾਪਤੋ ਮੁਤ੍ਤਿ ਮੋਕ੍ਖਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਗਤਿਕਾਲਾਦਿਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਸਮਵ◌ਾਯੇ ਸਤਿ ਵ◌ਿਪਚ੍ਚਤੇ ਏਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਉਪ੍ਪਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵ◌ਾ ਪਾਠੋ, ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵ◌ਂ ਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਭਾਵ◌ਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਰਣੇਨਪਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸਚੇ ਭਾਯਸੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਤਾਦਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਵ◌ਾ ਪੁਰਿਮਕਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਤਾਦਿ, ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਉਪੇਹੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਾਦੀਨਂ ਵਰਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸਮੂਹਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਰਣਗਮਨਂ ਸੀਲਾਨਂ ਸਮਾਦਾਨਞ੍ਚ। **ਹੇਹਿਤੀ**ਤਿ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ।

ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਰਣੇਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵ◌ਾਯਮਨ੍ਤੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਤੇਵ◌ਿਜ੍ਜੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੋ **“ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੂ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਨਾਮਾਸਿਂ। ਤਥਾ ਇਰੁਬ੍ਬੇਦਾਦੀਨਂ ਅਜ੍ਝੇਨਾਦਿਮਤ੍ਤੇਨ ਤੇਵ◌ਿਜ੍ਜੋ ਵ◌ੇਦਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸੋਤ੍ਤਿਯੋ ਨ੍ਹਾਤਕੋ ਚ ਨਾਮਾਸਿਂ। ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਬਾਹਿਤਪਾਪਤਾਯ **ਸਚ੍ਚਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ** ਪਰਮਤ੍ਥਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ, ਵ◌ਿਜ੍ਜਤ੍ਤਯਾਧਿਗਮੇਨ **ਤੇਵ◌ਿਜ੍ਜੋ,** ਮਗ੍ਗਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਵ◌ੇਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **ਵ◌ੇਦਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ,** ਨਿਨ੍ਹਾਤਸਬ੍ਬਪਾਪਤਾਯ **ਨ੍ਹਾਤਕੋ** ਚ ਅਮ੍ਹੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਗਾਥਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਗਾਥਾਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਥੇਰਿਯਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਭਾਸਿਤਾਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ ਏਵ ਜਾਤਾਤਿ।

ਪੁਣ੍ਣਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੋਲ਼ਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਵੀਸਤਿਨਿਪਾਤੋ

੧. ਅਮ੍ਬਪਾਲੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਵੀਸਤਿਨਿਪਾਤੇ **ਕਾਲ਼ਕਾ ਭਮਰਵਣ੍ਣਸਾਦਿਸਾ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਮ੍ਬਪਾਲਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਸਿਖਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮਾਦਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ, ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਪੁਰੇਤਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਖਿਪਨ੍ਤਿਯਾ ਸਹਸਾ ਖੇਲ਼ਪਿਣ੍ਡਂ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਪਤਿਤਂ, ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਅਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾਯ ਅਯਂ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਤਂ ਖੇਲ਼ਪਿਣ੍ਡਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਾ ਨਾਮ ਗਣਿਕਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਖੇਲ਼ਪਿਣ੍ਡਂ ਪਾਤੇਸੀ''ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿ। ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕਾਲੇ ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੀ ਗਬ੍ਭਵਾਸਂ ਜਿਗੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਓਪਪਾਤਿਕਤ੍ਤਭਾਵੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਠਪੇਸਿ। ਤੇਨ ਚਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਰਾਜੁਯ੍ਯਾਨੇ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨਪਾਲੋ ਨਗਰਂ ਉਪਨੇਸਿ। ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਾਯ ਸਾ **ਅਮ੍ਬਪਾਲੀ**ਤ੍ਵੇਵ ਵੋਹਰੀਯਿਤ੍ਥ। ਅਥ ਨਂ ਅਭਿਰੂਪਂ ਦਸ੍ਸਨੀਯਂ ਪਾਸਾਦਿਕਂ ਵਿਲਾਸਕਨ੍ਤਾਦਿਗੁਣਵਿਸੇਸਸਮੁਦਿਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਂ ਕਾਤੁਕਾਮਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕਲਹਂ ਅਕਂਸੁ। ਤੇਸਂ ਕਲਹਵੂਪਸਮਤ੍ਥਂ ਤਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਸਞ੍ਚੋਦਿਤਾ ਵੋਹਾਰਿਕਾ ''ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਗਣਿਕਾਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸੁਂ। ਸਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਵਿਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਮਲਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਭਾਵਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੀ –

੨੫੨.''ਕਾਲ਼ਕਾ ਭਮਰਵਣ੍ਣਸਾਦਿਸਾ, ਵੇਲ੍ਲਿਤਗ੍ਗਾ ਮਮ ਮੁਦ੍ਧਜਾ ਅਹੁਂ।
ਤੇ ਜਰਾਯ ਸਾਣਵਾਕਸਾਦਿਸਾ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੫੩.''ਵਾਸਿਤੋਵ ਸੁਰਭੀ ਕਰਣ੍ਡਕੋ, ਪੁਪ੍ਫਪੂਰ ਮਮ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਜੋ।
ਤਂ ਜਰਾਯਥ ਸਲੋਮਗਨ੍ਧਿਕਂ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੫੪.''ਕਾਨਨਂਵ ਸਹਿਤਂ ਸੁਰੋਪਿਤਂ, ਕੋਚ੍ਛਸੂਚਿਵਿਚਿਤਗ੍ਗਸੋਭਿਤਂ।
ਤਂ ਜਰਾਯ ਵਿਰਲਂ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੫੫.''ਕਣ੍ਹਖਨ੍ਧਕਸੁਵਣ੍ਣਮਣ੍ਡਿਤਂ, ਸੋਭਤੇ ਸੁਵੇਣੀਹਿਲਙ੍ਕਤਂ।
ਤਂ ਜਰਾਯ ਖਲਿਤਂ ਸਿਰਂ ਕਤਂ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੫੬.''ਚਿਤ੍ਤਕਾਰਸੁਕਤਾਵ ਲੇਖਿਕਾ, ਸੋਭਰੇ ਸੁ ਭਮੁਕਾ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਤਾ ਜਰਾਯ ਵਲਿਭਿਪ੍ਪਲਮ੍ਬਿਤਾ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੫੭.''ਭਸ੍ਸਰਾ ਸੁਰੁਚਿਰਾ ਯਥਾ ਮਣੀ, ਨੇਤ੍ਤਹੇਸੁਮਭਿਨੀਲਮਾਯਤਾ।
ਤੇ ਜਰਾਯਭਿਹਤਾ ਨ ਸੋਭਰੇ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੫੮.''ਸਣ੍ਹਤੁਙ੍ਗਸਦਿਸੀ ਚ ਨਾਸਿਕਾ, ਸੋਭਤੇ ਸੁ ਅਭਿਯੋਬ੍ਬਨਂ ਪਤਿ।
ਸਾ ਜਰਾਯ ਉਪਕੂਲਿਤਾ ਵਿਯ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੫੯.‘‘ਕਞ੍ਚਨੰਵ ਸੁਕਤੰ ਸੁਨਿਟ੍ਠਿਤੰ, ਸੋਭਰੇ ਸੁ ਮਮ ਕਣ੍ਣਪਾਲ਼ਿਯੋ।
ਤਾ ਜਰਾਯ ਵਲਿਭਿਪ੍ਪਲਮ੍ਬਿਤਾ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੦.‘‘ਪਤ੍ਤੁਲੀਮਕੁਲਵਣ੍ਣਸਾਦਿਸਾ , ਸੋਭਰੇ ਸੁ ਦਨ੍ਤਾ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਤੇ ਜਰਾਯ ਖਣ੍ਡਿਤਾ ਚਾਸਿਤਾ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੧.‘‘ਕਾਨਨਮ੍ਹਿ ਵਨਸਣ੍ਡਚਾਰਿਨੀ, ਕੋਕਿਲਾਵ ਮਧੁਰੰ ਨਿਕੂਜਿਹੰ।
ਤੰ ਜਰਾਯ ਖਲਿਤੰ ਤਹਿੰ ਤਹਿੰ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੨.‘‘ਸਣ੍ਹਕਮ੍ਬੁਰਿਵ ਸੁਪ੍ਪਮਜ੍ਜਿਤਾ, ਸੋਭਤੇ ਸੁ ਗੀਵਾ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਸਾ ਜਰਾਯ ਭਗ੍ਗਾ ਵਿਨਾਮਿਤਾ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੩.‘‘ਵਟ੍ਟਪਲਿਘਸਦਿਸੋਪਮਾ ਉਭੋ, ਸੋਭਰੇ ਸੁ ਬਾਹਾ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਤਾ ਜਰਾਯ ਯਥਾ ਪਾਟਲਿਬ੍ਬਲਿਤਾ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੪.‘‘ਸਣ੍ਹਮੁਦ੍ਦਿਕਸੁਵਣ੍ਣਮਣ੍ਡਿਤਾ , ਸੋਭਰੇ ਸੁ ਹਤ੍ਥਾ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਤੇ ਜਰਾਯ ਯਥਾ ਮੂਲਮੂਲਿਕਾ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੫.‘‘ਪੀਨਵਟ੍ਟਸਹਿਤੁਗ੍ਗਤਾ ਉਭੋ, ਸੋਭਰੇ ਸੁ ਥਨਕਾ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਥੇਵਿਕੀਵ ਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨੋਦਕਾ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੬.‘‘ਕਞ੍ਚਨਸ੍ਸ ਫਲਕੰਵ ਸਮ੍ਮਟ੍ਠੰ, ਸੋਭਤੇ ਸੁ ਕਾਯੋ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਸੋ ਵਲੀਹਿ ਸੁਖੁਮਾਹਿ ਓਤਤੋ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੭.‘‘ਨਾਗਭੋਗਸਦਿਸੋਪਮਾ ਉਭੋ, ਸੋਭਰੇ ਸੁ ਊਰੂ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਤੇ ਜਰਾਯ ਯਥਾ ਵੇਲੁਨਾਲ਼ਿਯੋ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੮.‘‘ਸਣ੍ਹਨੂਪੁਰਸੁਵਣ੍ਣਮਣ੍ਡਿਤਾ, ਸੋਭਰੇ ਸੁ ਜਙ੍ਘਾ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਤਾ ਜਰਾਯ ਤਿਲਦਣ੍ਡਕਾਰਿਵ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੬੯.‘‘ਤੂਲਪੁਣ੍ਣਸਦਿਸੋਪਮਾ ਉਭੋ, ਸੋਭਰੇ ਸੁ ਪਾਦਾ ਪੁਰੇ ਮਮ।
ਤੇ ਜਰਾਯ ਫੁਟਿਤਾ ਵਲੀਮਤਾ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ॥

੨੭੦.‘‘ਏਦਿਸੋ ਅਹੁ ਅਯੰ ਸਮੁਸ੍ਸਯੋ, ਜਜ੍ਜਰੋ ਬਹੁਦੁਖਾਨਮਾਲਯੋ।
ਸੋਪਲੇਪਪਤਿਤੋ ਜਰਾਘਰੋ, ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਕਾਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਵਣ੍ਣਾ। **ਭਮਰਵਣ੍ਣਸਾਦਿਸਾ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਾ ਹੋਨ੍ਤਾਪਿ ਭਮਰਸਦਿਸਵਣ੍ਣਾ, ਸਿਨਿਦ੍ਧਨੀਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੇਲ੍ਲਿਤਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਕੁਞ੍ਚਿਤਗ੍ਗਾ, ਮੂਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅਗ੍ਗਾ ਕੁਞ੍ਚਿਤਾ ਵੇਲ੍ਲਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੁਦ੍ਧਜਾ**ਤਿ ਕੇਸਾ। **ਜਰਾਯਾ**ਤਿ ਜਰਾਹੇਤੁ

ਜਰਾਯ ਉਪਹਤਸੋਭਾ। **ਸਾਣਵਾਕਸਾਦਿਸਾ**ਤਿ ਸਾਣਸਦਿਸਾ ਵਾਕਸਦਿਸਾ ਚ, ਸਾਣਵਾਕਸਦਿਸਾ ਚੇਵ ਮਕਚਿਵਾਕਸਦਿਸਾ ਚਾਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੋ ਅਵਿਤਥਵਾਦਿਨੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ''ਸਬ੍ਬੰ ਰੂਪੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਜਰਾਭਿਭੂਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਅਨਞ੍ਞਥਾ ਯਥਾਭੂਤਮੇਵ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤਥੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ।

ਵਾਸਿਤੋਵ **ਸੁਰਭੀ ਕਰਣ੍ਡਕੋ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਗਨ੍ਧਵਾਸਚੁਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਵਾਸਿਤੋ ਵਾਸੰ ਗਾਹਾਪਿਤੋ ਪਸਾਧਨਸਮੁਗ੍ਗੋ ਵਿਯ ਸੁਗਨ੍ਧਿ। **ਪੁਪ੍ਫਪੂਰ ਮਮ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਜੋ**ਤਿ ਚਮ੍ਪਕਸੁਮਨਮਲ੍ਲਿਕਾਦੀਹਿ ਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਪੂਰਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਮ ਕੇਸਕਲਾਪੋ ਨਿਮ੍ਮਲੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਜੰ। **ਅਥ** ਪਚ੍ਛਾ ਏਤਰਹਿ **ਸਲੋਮਗਨ੍ਧਿਕੰ** ਪਾਕਤਿਕਲੋਮਗਨ੍ਧਮੇਵ ਜਾਤੰ। ਅਥ ਵਾ **ਸਲੋਮਗਨ੍ਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਣ੍ਡਕਲੋਮੇਹਿ ਸਮਾਨਗਨ੍ਧੰ। ''ਏਲਕਲੋਮਗਨ੍ਧ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕਾਨਨੰਵ ਸਹਿਤੰ ਸੁਰੋਪਿਤਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰੋਪਿਤੰ ਸਹਿਤੰ ਘਨਸਨ੍ਨਿਵੇਸੰ ਉਦ੍ਧਮੇਵ ਉਟ੍ਠਿਤੰ ਉਜੁਕਦੀਘਸਾਖੰ ਉਪਵਨੰ ਵਿਯ। **ਕੋਚ੍ਛਸੂਚਿਵਿਚਿਤਗ੍ਗਸੋਭਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕੋਚ੍ਛੇਨ ਸੁਵਣ੍ਣਸੂਚਿਯਾ ਚ ਕੇਸਜਟਾਵਿਜਟਨੇਨ ਵਿਚਿਤਗ੍ਗੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੋਭਿਤੰ, ਘਨਭਾਵੇਨ ਵਾ ਕੋਚ੍ਛਸਦਿਸੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਦਨੁਸੂਚੀਹਿ ਵਿਚਿਤਗ੍ਗਤਾਯ ਸੋਭਿਤੰ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗਜੰ। **ਵਿਰਲੰ ਤਹਿੰ ਤਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਰਲੰ ਵਿਲੂਨਕੇਸੰ।

ਕਣ੍ਹਖਨ੍ਧਕਸੁਵਣ੍ਣਮਣ੍ਡਿਤਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਜਿਰਾਦੀਹਿ ਵਿਭੂਸਿਤੰ ਕਣ੍ਹਕੇਸਪੁਞ੍ਜਕੰ। ਯੇ ਪਨ ''ਸਣ੍ਹਕਣ੍ਡਕਸੁਵਣ੍ਣਮਣ੍ਡਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਸਣ੍ਹਾਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਸੂਚੀਹਿ ਜਟਾਵਿਜਟਨੇਨ ਮਣ੍ਡਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੋਭਤੇ ਸੁਵੇਣੀਹਿਲਙ੍ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੇਹਿ ਰਾਜਰੁਕ੍ਖਮਾਲਾ ਸਦਿਸੇਹਿ ਕੇਸਵੇਣੀਹਿ ਅਲਙ੍ਕਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਰਾਜਤੇ। **ਤੰ ਜਰਾਯ ਖਲਿਤੰ ਸਿਰੰ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਤਥਾ ਸੋਭਿਤੰ ਸਿਰੰ ਇਦਾਨਿ ਜਰਾਯ ਖਲਿਤੰ ਖਣ੍ਡਿਤਾਖਣ੍ਡਿਤੰ ਵਿਲੂਨਕੇਸੰ ਕਤੰ।

ਚਿਤ੍ਤਕਾਰਸੁਕਤਾਵ ਲੇਖਿਕਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕਾਰੇਨ ਸਿਪ੍ਪਿਨਾ ਨੀਲਾਯ ਵਣ੍ਣਧਾਤੁਯਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤਾ ਲੇਖਾ ਵਿਯ ਸੋਭਤੇ। **ਸੁ ਭਮੁਕਾ ਪੁਰੇ ਮਮਾ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਭਮੁਕਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਮ ਸੋਭਨੰ ਗਤਾ। **ਵਲਿਭਿਪ੍ਪਲਮ੍ਬਿਤਾ**ਤਿ ਨਲਾਟਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਹਿ ਵਲੀਹਿ ਪਲਮ੍ਬਨ੍ਤਾ ਠਿਤਾ।

ਭਸ੍ਸਰਾਤਿ ਭਾਸੁਰਾ। **ਸੁਰੁਚਿਰਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਰੁਚਿਰਾ। **ਯਥਾ ਮਣੀ**ਤਿ ਮਣਿਮੁਦ੍ਦਿਕਾ ਵਿਯ। **ਨੇਤ੍ਤਹੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਨੇਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁੰ। **ਅਭਿਨੀਲਮਾਯਤਾ**ਤਿ ਅਭਿਨੀਲਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਯਤਾ। **ਤੇ**ਤਿ ਨੇਤ੍ਤਾ। **ਜਰਾਯਭਿਹਤਾ**ਤਿ ਜਰਾਯ ਅਭਿਹਤਾ।

ਸਣ੍ਹਤੁਙ੍ਗਸਦਿਸੀ ਚਾਤਿ ਸਣ੍ਹਾ ਤੁਙ੍ਗਾ ਸੇਸਮੁਖਾਵਯਵਾਨੰ ਅਨੁਰੂਪਾ ਚ। **ਸੋਭਤੇ**ਤਿ ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਹਰਿਤਾਲਵਟ੍ਟਿ ਵਿਯ ਮਮ ਨਾਸਿਕਾ ਸੋਭਤੇ। **ਸੁ ਅਭਿਯੋਬ੍ਬਨੰ ਪਤੀ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੇ ਅਭਿਨਵਯੋਬ੍ਬਨਕਾਲੇ ਸਾ ਨਾਸਿਕਾ ਇਦਾਨਿ ਜਰਾਯ ਨਿਵਾਰਿਤਸੋਭਤਾਯ ਪਰਿਸੇਦਿਤਾ ਵਿਯ ਵਰਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਚ ਜਾਤਾ।

ਕਙ੍ਕਣੰਵ ਸੁਕਤੰ ਸੁਨਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਸੁਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤੰ ਸੁਵਣ੍ਣਕਙ੍ਕਣੰ ਵਿਯ ਵਟ੍ਟਲਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਸੋਭਰੇ**ਤਿ ਸੋਭਨ੍ਤੇ। ''ਸੋਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਸੁ**ਇਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਕਣ੍ਣਪਾਲ਼ਿਯੋ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਗਨ੍ਧਾ। **ਵਲਿਭਿਪ੍ਪਲਮ੍ਬਿਤਾ**ਤਿ ਤਹਿੰ ਤਹਿੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਲੀਹਿ ਵਲਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਨਿਯਾ ਪਣਾਮਿਤਵਤ੍ਥਖਨ੍ਧਾ ਵਿਯ ਭਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਓਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਪਤ੍ਤਲੀਮਕੁਲਵਣ੍ਣਸਾਦਿਸਾਤਿ ਕਦਲਿਮਕੁਲਸਦਿਸਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਾ। **ਖਣ੍ਡਿਤਾ**ਤਿ ਭੇਦਨਪਤਨੇਹਿ ਖਣ੍ਡਿਤਾ ਖਣ੍ਡਭਾਵੰ ਗਤਾ। **ਅਸਿਤਾ**ਤਿ ਵਣ੍ਣਭੇਦੇਨ ਅਸਿਤਭਾਵੰ ਗਤਾ।

ਕਾਨਨਮ੍ਹਿ ਵਨਸਣ੍ਡਚਾਰਿਨੀ, ਕੋਕਿਲਾਵ ਮਧੁਰੰ ਨਿਕੂਜਿਹਨ੍ਤਿ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਗੋਚਰਚਰਣੇਨ ਵਨਸਣ੍ਡਚਾਰਿਨੀ ਕਾਨਨੇ ਅਨੁਸੰਗੀਤਨਿਵਾਸਿਨੀ ਕੋਕਿਲਾ ਵਿਯ ਮਧੁਰਾਲਾਪੰ ਨਿਕੂਜਿਹੰ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਕੂਜਿਤੰ ਆਲਾਪੰ। **ਖਲਿਤੰ ਤਹਿੰ ਤਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਖਣ੍ਡਦਨ੍ਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਲਿਤੰ ਜਾਤੰ।

ਸਣ੍ਹਕਮ੍ਬੁਰਿਵ ਸੁਪ੍ਪਮਜ੍ਜਿਤਾਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਮਜ੍ਜਿਤਾ ਸਣ੍ਹਾ ਸੁਵਣ੍ਣਸਙ੍ਖਾ ਵਿਯ। **ਭਗ੍ਗਾ ਵਿਨਾਮਿਤਾ**ਤਿ ਮੰਸਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨ ਵਿਭੂਤਸਿਰਾਜਾਲਤਾਯ ਭਗ੍ਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਨਤਾ।

ਵਟ੍ਟਪਲਿਘਸਦਿਸੋਪਮਾਤਿ ਵਟ੍ਟੇਨ ਪਲਿਘਦਣ੍ਡੇਨ ਸਮਸਮਾ। **ਤਾ**ਤਿ ਤਾ ਉਭੋਪਿ ਬਾਹਾਯੋ। **ਯਥਾ ਪਾਟਲਿਬ੍ਬਲਿਤਾ**ਤਿ ਜਜ੍ਜਰਭਾਵੇਨ ਪਲਿਤਪਾਟਲਿਸਾਖਾਸਦਿਸਾ।

ਸਣ੍ਹਮੁਦ੍ਦਿਕਸੁਵਣ੍ਣਮਣ੍ਡਿਤਾਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਾਹਿ ਮਟ੍ਠਭਾਸੁਰਾਹਿ ਮੁਦ੍ਦਿਕਾਹਿ ਵਿਭੂਸਿਤਾ। **ਯਥਾ ਮੂਲਮੂਲਿਕਾ**ਤਿ ਮੂਲਕਕਣ੍ਡਸਦਿਸਾ।

ਪੀਨਵਟ੍ਟਸਹਿਤੁਗ੍ਗਤਾਤਿ ਪੀਨਾ ਵਟ੍ਟਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਹਿਤਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਤਾ ਉਦ੍ਧਮੁਖਾ। **ਸੋਭਤੇ ਸੁ ਥਨਕਾ ਪੁਰੇ ਮਮਾ**ਤਿ ਮਮ ਉਭੋਪਿ ਥਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਰੂਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣਕਲਸਿਯੋ ਵਿਯ ਸੋਭਿੰਸੁ। ਪੁਥੁਤ੍ਤੇ ਹਿ ਇਦਂ ਏਕਵਚਨਂ, ਅਤੀਤਤ੍ਥੇ ਚ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਂ। **ਥੇਵਿਕੀਵ ਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨੋਦਕਾ**ਤਿ ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਮੇ ਥਨਾ ਨੋਦਕਾ ਗਲਿਤਜਲਾ ਵੇਣੁਦਣ੍ਡਕੇ ਠਪਿਤਉਦਕਭਸ੍ਮਾ ਵਿਯ ਲਮ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਕਞ੍ਚਨਫਲਕਂਵ ਸਮ੍ਮਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰਪਰਿਮਜ੍ਜਿਤਸੋਵਣ੍ਣਫਲਕਂ ਵਿਯ ਸੋਭਤੇ। **ਸੋ ਵਲੀਹਿ ਸੁਖੁਮਾਹਿ ਓਤਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਮਮ ਕਾਯੋ ਇਦਾਨਿ ਸੁਖੁਮਾਹਿ ਵਲੀਹਿ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ ਵਿਤਤੋ ਵਲਿਤ੍ਤਚਤਂ ਆਪਨ੍ਨੋ।

ਨਾਗਭੋਗਸਦਿਸੋਪਮਾਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇਨ ਸਮਸਮਾ। ਹਤ੍ਥੋ ਹਿ ਇਧ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਭੋਗੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਤੇ**ਤਿ ਊਰੁਯੋ। **ਯਥਾ ਵੇਲੁਨਾਲ਼ਿਯੋ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੇਲੁਪਬ੍ਬਸਦਿਸਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਸਣ੍ਹਨੂਪੁਰਸੁਵਣ੍ਣਮਣ੍ਡਿਤਾਤਿ ਸਿਨਿਦ੍ਧਮਟ੍ਠੇਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਨੂਪੁਰੇਹਿ ਵਿਭੂਸਿਤਾ। **ਜਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਟਿਜਙ੍ਘਾਯੋ। **ਤਾ**ਤਿ ਤਾ ਜਙ੍ਘਾਯੋ। **ਤਿਲਦਣ੍ਡਕਾਰਿਵਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮੰਸਲੋਹਿਤਤ੍ਤਾ ਕਿਸਭਾਵੇਨ ਲੂਨਾਵਸਿਟ੍ਠਵਿਸੁਕ੍ਖਤਿਲਦਣ੍ਡਕਾ ਵਿਯ ਅਹੇਸੁਂ। ਰ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ।

ਤੂਲਪੁਣ੍ਣਸਦਿਸੋਪਮਾਤਿ ਮੁਦੁਸਿਨਿਦ੍ਧਭਾਵੇਨ ਸਿਮ੍ਬਲਿਤੂਲਪੁਣ੍ਣਪਲਿਗੁਣ੍ਠਿਤਉਪਾਹਨਸਦਿਸਾ। ਤੇ ਮਮ ਪਾਦਾ ਇਦਾਨਿ ਫੁਟਿਤਾ ਫਲਿਤਾ, **ਵਲੀਮਤਾ** ਵਲਿਮਨ੍ਤੋ ਜਾਤਾ।

ਏਦਿਸੋਤਿ ਏਵਰੂਪੋ। **ਅਹੁ** ਅਹੋਸਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ। **ਅਯਂ ਸਮੁਸ੍ਸਯੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਮਮ ਕਾਯੋ। **ਜਜ੍ਜਰੋ**ਤਿ ਸਿਥਿਲਾਬਨ੍ਧੋ । **ਬਹੁਦੁਖਾਨਮਾਲਯੋ**ਤਿ ਜਰਾਦਿਹੇਤੁਕਾਨਂ ਬਹੂਨਂ ਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਆਲਯਭੂਤੋ। **ਸੋਪਲੇਪਪਤਿਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਅਯਂ ਸਮੁਸ੍ਸਯੋ ਅਪਲੇਪਪਤਿਤੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾਲੇਪਪਰਿਕ੍ਖਯੇਨ ਪਤਿਤੋ ਪਾਤਾਭਿਮੁਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋਪਿ ਅਲੇਪਪਤਿਤੋਤਿ ਵਾ ਪਦਵਿਭਾਗੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। **ਜਰਾਘਰੋ**ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਘਰਸਦਿਸੋ। ਜਰਾਯ ਵਾ ਘਰਭੂਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਸਚ੍ਚਵਾਦਿਨੋ** ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਭਾਵਂ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਞਤ੍ਵਾ ਕਥਨਤੋ ਅਵਿਤਥਵਾਦਿਨੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਮਮ ਸਤ੍ਥੁਵਚਨਂ ਅਨਞ੍ਞਥਾ।

ਏਵਂ ਅਯਂ ਥੇਰੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਮੁਖੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਂ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਨ੍ਤੀ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੪.੨੦੪-੨੧੯) –

''ਯੋ ਰਂਸਿਫੁਸਿਤਾਵੇਲੋ, ਫੁਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਭਗਿਨੀ ਆਸਿਂ, ਅਜਾਯਿਂ ਖਤ੍ਤਿਯੇ ਕੁਲੇ॥

‘‘ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਹਂ, ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੇਨ ਚੇਤਸਾ।
ਮਹਾਦਾਨਂ ਦਦਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਤ੍ਥਯਿਂ ਰੂਪਸਮ੍ਪਦਂ॥

‘‘ਏਕਤਿਂਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਸਿਖੀ ਲੋਕਗ੍ਗਨਾਯਕੋ।
ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਲੋਕਪਜ੍ਜੋਤੋ, ਤਿਲੋਕਸਰਣੋ ਜਿਨੋ॥

‘‘ਤਦਾਰੁਣਪੁਰੇ ਰਮ੍ਮੇ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਞ੍ਞਕੁਲਸਮ੍ਭਵਾ।
ਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਕੁਪਿਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਅਭਿਸਾਪਯਿਂ॥

‘‘ਵੇਸਿਕਾਵ ਅਨਾਚਾਰਾ, ਜਿਨਸਾਸਨਦੂਸਿਕਾ।
ਏਵਂ ਅਕ੍ਕੋਸਯਿਤ੍ਵਾਨ, ਤੇਨ ਪਾਪੇਨ ਕਮ੍ਮੁਨਾ॥

‘‘ਦਾਰੁਣਂ ਨਿਰਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਮਹਾਦੁਕ੍ਖਸਮਪ੍ਪਿਤਾ।
ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ, ਉਪਪਨ੍ਨਾ ਤਪਸ੍ਸਿਨੀ॥

‘‘ਦਸਜਾਤਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ, ਗਣਿਕਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ।
ਤਮ੍ਹਾ ਪਾਪਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਂ, ਭੁਤ੍ਵਾ ਦੁਟ੍ਠਵਿਸਂ ਯਥਾ॥

‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਮਸੇਵਿਸ੍ਸਂ, ਕਸ੍ਸਪੇ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇਨ, ਅਜਾਯਿਂ ਤਿਦਸੇ ਪੁਰੇ॥

‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਅਹੋਸਿਂ ਓਪਪਾਤਿਕਾ।
ਅਮ੍ਬਸਾਖਨ੍ਤਰੇ ਜਾਤਾ, ਅਮ੍ਬਪਾਲੀਤਿ ਤੇਨਹਂ॥

‘‘ਪਰਿਵੁਤਾ ਪਾਣਕੋਟੀਹਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਜਿਨਸਾਸਨੇ।
ਪਤ੍ਤਾਹਂ ਅਚਲਂ ਠਾਨਂ, ਧੀਤਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਓਰਸਾ॥

‘‘ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਚ ਵਸੀ ਹੋਮਿ, ਸੋਤਧਾਤੁਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ।
ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਸ੍ਸ, ਵਸੀ ਹੋਮਿ ਮਹਾਮੁਨਿ॥

‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ, ਪਟਿਭਾਨੇ ਤਥੇਵ ਚ।
ਞਾਣਂ ਮੇ ਵਿਮਲਂ ਸੁਦ੍ਧਂ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾਹਸਾ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।
ਨਾਗੀਵ ਬਨ੍ਧਨਂ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵਾ॥

‘‘ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਵਤ ਮੇ ਆਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।

ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ।
ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਤਾ ਏਵ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚੁਦਾਹਾਸੀਤਿ।

ਅਮ੍ਬਪਾਲੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਰੋਹਿਨੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਮਣਾਤਿ ਭੋਤਿ ਸੁਪੀਤਿਆਦਿਕਾ ਰੋਹਿਨਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਇਤੋ ਏਕਨਵੁਤਿਕਪ੍ਪੇ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਏਕਦਿਵਸਂ ਬਨ੍ਧੁਮਤੀਨਗਰੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੂਵਸ੍ਸ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਦਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਜਾਤਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਚਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਮਹਾਵਿਭਵਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ **ਰੋਹਿਨੀ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੇ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਪਸਾਦਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ –

''ਨਗਰੇ ਬਨ੍ਧੁਮਤਿਯਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪੂਵੇਦਾਸਿਮਹਂ ਤਦਾ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਸਾਦੇਤ੍ਵਾ, ਤਾਵਤਿਂਸਮਗਚ੍ਛਹਂ॥

''ਛਤ੍ਤਿਂਸਦੇਵਰਾਜੂਨਂ , ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ।
ਪਞ੍ਞਾਸਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ॥

''ਮਨਸਾ ਪਤ੍ਥਿਤਾ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਾ ਮਯ੍ਹਂ ਸਮਿਜ੍ਝਥ।
ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾਨ, ਦੇਵੇਸੁ ਮਨੁਜੇਸੁ ਚ॥

''ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ, ਜਾਤੋ ਵਿਪ੍ਪਕੁਲੇ ਅਹਂ।
ਰੋਹਿਨੀ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ, ਞਾਤਕੇਹਿ ਪਿਯਾਯਿਤਾ॥

''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾਤਥਂ।
ਸਂਵਿਗ੍ਗਮਾਨਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਂ ਅਨਗਾਰਿਯਂ॥

''ਯੋਨਿਸੋ ਪਦਹਨ੍ਤੀਨਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਪਾਪੁਣਿਂ।
ਏਕਨਵੁਤਿਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਦਾਨਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।

ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਪੂਵਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਪਿਤਰਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਵਚਨਪਟਿਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਭਾਸਨ੍ਤੀ –

੨੭੧.‘‘ਸਮਣਾਤਿ ਭੋਤਿ ਸੁਪਿ, ਸਮਣਾਤਿ ਪਬੁਜ੍ਝਸਿ।
ਸਮਣਾਨੇਵ ਕਿਤ੍ਤੇਸਿ, ਸਮਣੀ ਨੂਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ॥

੨੭੨.‘‘ਵਿਪੁਲਂ ਅਨ੍ਨਞ੍ਚ ਪਾਨਞ੍ਚ, ਸਮਣਾਨਂ ਪਵੇਚ੍ਛਸਿ।
ਰੋਹਿਨੀ ਦਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ, ਕੇਨ ਤੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੭੩.‘‘ਅਕਮ੍ਮਕਾਮਾ ਅਲਸਾ, ਪਰਦਤ੍ਤੂਪਜੀਵਿਨੋ।
ਆਸਂਸੁਕਾ ਸਾਦੁਕਾਮਾ, ਕੇਨ ਤੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੭੪.‘‘ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਵਤ ਮਂ ਤਾਤ, ਸਮਣਾਨਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਸਿ।
ਤੇਸਂ ਤੇ ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਞ੍ਞਾਸੀਲਪਰਕ੍ਕਮਂ॥

੨੭੫.‘‘ਕਮ੍ਮਕਾਮਾ ਅਨਲਸਾ, ਕਮ੍ਮਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਕਾਰਕਾ।
ਰਾਗਂ ਦੋਸਂ ਪਜਹਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੭੬.‘‘ਤੀਣਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਮੂਲਾਨਿ, ਧੁਨਨ੍ਤਿ ਸੁਚਿਕਾਰਿਨੋ।
ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਪਂ ਪਹੀਨੇਸਂ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੭੭.‘‘ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਸੁਚਿ ਨੇਸਂ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਤਾਦਿਸਂ।
ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਸੁਚਿ ਨੇਸਂ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੭੮.‘‘ਵਿਮਲਾ ਸਙ੍ਖਮੁਤ੍ਤਾਵ, ਸੁਦ੍ਧਾ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਾ।
ਪੁਣ੍ਣਾ ਸੁਕ੍ਕਾਨ ਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੭੯.‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ, ਅਰਿਯਾ ਧਮ੍ਮਜੀਵਿਨੋ।
ਅਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੮੦.‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਧਮ੍ਮਧਰਾ, ਅਰਿਯਾ ਧਮ੍ਮਜੀਵਿਨੋ।
ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੮੧.‘‘ਦੂਰਙ੍ਗਮਾ ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ, ਮਨ੍ਤਭਾਣੀ ਅਨੁਦ੍ਧਤਾ।
ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਪਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੮੨.‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਗਾਮਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਿਲੋਕੇਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਨਂ।

ਅਨਪੇਕ੍ਖਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੮੩.''ਨ ਤੇ ਸਂ ਕੋਟ੍ਠੇ ਓਪੇਨ੍ਤਿ, ਨ ਕੁਮ੍ਭਿਂ ਨ ਖਲ਼ੋਪਿਯਂ।
ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਮੇਸਾਨਾ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੮੪.''ਨ ਤੇ ਹਿਰਞ੍ਞਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਨ ਰੂਪਿਯਂ।
ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੮੫.''ਨਾਨਾਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਨਾਨਾਜਨਪਦੇਹਿ ਚ।
ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਿਹਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ॥

੨੮੬.''ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤ ਨੋ ਭੋਤਿ, ਕੁਲੇ ਜਾਤਾਸਿ ਰੋਹਿਨੀ।
ਸਦ੍ਧਾ ਬੁਦ੍ਧੇ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ, ਸਙ੍ਘੇ ਚ ਤਿਬ੍ਬਗਾਰਵਾ॥

੨੮੭.''ਤੁਵਞ੍ਹੇਤਂ ਪਜਾਨਾਸਿ, ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ।
ਅਮ੍ਹਮ੍ਪਿ ਏਤੇ ਸਮਣਾ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਂ॥

੨੮੮.''ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਹੇਤ੍ਥ ਯਞ੍ਞੋ, ਵਿਪੁਲੋ ਨੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਸਚੇ ਭਾਯਸਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਸਚੇ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਮਪ੍ਪਿਯਂ॥

੨੮੯.''ਉਪੇਹਿ ਸਰਣਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਤਾਦਿਨਂ।
ਸਮਾਦਿਯਾਹਿ ਸੀਲਾਨਿ, ਤਂ ਤੇ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹੇਹਿਤਿ॥

੨੯੦.''ਉਪੇਮਿ ਸਰਣਂ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਤਾਦਿਨਂ।
ਸਮਾਦਿਯਾਮਿ ਸੀਲਾਨਿ, ਤਂ ਮੇ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹੇਹਿਤਿ॥

੨੯੧.''ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਪੁਰੇ ਆਸਿਂ, ਸੋ ਇਦਾਨਿਮ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।
ਤੇਵਿਜ੍ਜੋ ਸੋਤ੍ਤਿਯੋ ਚਮ੍ਹਿ, ਵੇਦਗੂ ਚਮ੍ਹਿ ਨ੍ਹਾਤਕੋ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚੁਦਾਹਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸੁ ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮਣਾਤਿ ਭੋਤਿ ਸੁਪੀ**ਤਿ ਭੋਤਿ ਤ੍ਵਂ ਸੁਪਨਕਾਲੇਪਿ ''ਸਮਣਾ ਸਮਣਾ''ਤਿ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ ਸਮਣਪਟਿਬਦ੍ਧਂਯੇਵ ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੀ ਸੁਪਸਿ। **ਸਮਣਾਤਿ ਪਬੁਜ੍ਝਸੀ**ਤਿ ਸੁਪਨਤੋ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਪਿ ''ਸਮਣਾ''ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਬੁਜ੍ਝਸਿ ਨਿਦ੍ਦਾਯ ਵੁਟ੍ਠਾਸਿ। **ਸਮਣਾਨੇਵ ਕਿਤ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਮ੍ਪਿ ਸਮਣੇ ਏਵ ਸਮਣਾਨਮੇਵ ਵਾ ਗੁਣੇ ਕਿਤ੍ਤੇਸਿ ਅਭਿਤ੍ਥਵਸਿ। **ਸਮਣੀ ਨੂਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਗਿਹਿਰੂਪੇਨ ਠਿਤਾਪਿ ਚਿਰੇਨ ਸਮਣੀ ਏਵ ਮਞ੍ਞੇ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ। ਅਥ ਵਾ **ਸਮਣੀ ਨੂਨ ਭਵਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਗਿਹਿਰੂਪੇਨ ਠਿਤਾਪਿ ਨ ਚਿਰੇਨੇਵ ਸਮਣੀ ਏਵ ਮਞ੍ਞੇ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ ਸਮਣੇਸੁ ਏਵ ਨਿਨ੍ਨਪੋਣਭਾਵਤੋ।

ਪਵੇਚ੍ਛਸੀਤਿ ਦੇਸਿ। **ਰੋਹਿਨੀ ਦਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ**ਤਿ, ਅਮ੍ਮ ਰੋਹਿਨਿ, ਤਂ ਅਹਂ ਇਦਾਨਿ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤਰਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਹ। **ਕੇਨ ਤੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ**ਤਿ, ਅਮ੍ਮ ਰੋਹਿਨਿ, ਤ੍ਵਂ ਸਯਨ੍ਤੀਪਿ ਪਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਪਿ ਅਞ੍ਞਦਾਪਿ ਸਮਣਾਨਮੇਵ ਗੁਣੇ ਕਿਤ੍ਤਯਸਿ,

ਕੇਨ ਨਾਮ ਕਾਰਣੇਨ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਾ ਜਾਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਮਣੇਸੁ ਦੋਸਂ ਧੀਤੁ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ **“ਅਕਮ੍ਮਕਾਮਾ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਕਮ੍ਮਕਾਮਾ**ਤਿ ਨ ਕਮ੍ਮਕਾਮਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਾਵਹਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਤੁਕਾਮਾ। **ਅਲਸਾ**ਤਿ ਕੁਸੀਤਾ। **ਪਰਦਤ੍ਤੂਪਜੀਵ◌ਿਨੋ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨੇਨੇਵ ਉਪਜੀਵਨਸੀਲਾ। **ਆਸਂਸੁਕਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਾਦੀਨਂ ਆਸੀਸਨਕਾ। **ਸਾਦੁਕਾਮਾ**ਤਿ ਸਾਦੁਂ ਮਧੁਰਮੇਵ ਆਹਾਰਂ ਇਚ੍ਛਨਕਾ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਮਣਾਨਂ ਗੁਣੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਦੋਸਮਾਹ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਰੋਹਿਨੀ ‘‘ਲਦ੍ਧੋ ਦਾਨਿ ਮੇ ਓਕਾਸੋ ਅਯ੍ਯਾਨਂ ਗੁਣੇ ਕਥੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਮਾਨਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਗੁਣੇ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁਕਾਮਾ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਤੇਸਂ ਕਿਤ੍ਤਨੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਵ◌ੇਦੇਨ੍ਤੀ **“ਚੀਰਸ੍ਸਂ ਵਤ ਮਂ, ਤਾਤਾ”**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਵਤਾ**ਤਿ ਚਿਰੇਨ ਵਤ। **ਤਾਤਾ**ਤਿ ਪਿਤਰਂ ਆਲਪਤਿ। **ਸਮਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਣੇ ਸਮਣਾਨਂ ਵ◌ਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਸਿ। **ਤੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਣਾਨਂ। **ਪਞ੍ਞਾਸੀਲਪਰਕ੍ਕਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ ਉਸ੍ਸਾਹਞ੍ਚ।

ਕਿਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਕਥਯਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਪਟਿਜਾਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤੇ ਕਿਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ ‘‘ਅਕਮ੍ਮਕਾਮਾ ਅਲਸਾ’’ਤਿ ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਦੋਸਂ ਤਾਵ ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਂ ਗੁਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਕਮ੍ਮਕਾਮਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮਕਾਮਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਪਟਿਵਤ੍ਤਾਦਿਭੇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਸਮਣਕਿਚ੍ਚਂ ਪਰਿਪੂਰਣਵਸੇਨ ਕਾਮੇਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਕਾਮਾ। ਤਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਵ◌ਾਯਮਨਤੋ ਨ ਅਲਸਾਤਿ **ਅਨਲਸਾ**। ਤਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਂ ਸੇਟ੍ਠਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਵਹਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ **ਕਮ੍ਮਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਕਾਰਕਾ**। ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਪਨ ਤਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਵਜ੍ਜਭਾਵਤੋ **ਰਾਗਂ ਦੋਸਂ ਪਜਹਨ੍ਤਿ,** ਯਥਾ ਰਾਗਦੋਸਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਸਮਣਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਤੇਨ ਮੇ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਯਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਨ ਮਯ੍ਹਂ ਸਮਣਾ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੀਣਿ ਪਾਪਸ੍ਸ ਮੂਲਾਨੀਤਿ ਲੋਭਦੋਸਮੋਹਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਤੀਣਿ ਮੂਲਾਨਿ। **ਧੁਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਗ੍ਘਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਪਜਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਚਿਕਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜਕਮ੍ਮਕਾਰਿਨੋ। **ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਪਂ ਪਹੀਨੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਏਸਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਾਪਂ ਪਹੀਨਂ।

ਏਵ◌ਂ ‘‘ਸਮਣਾ ਸੁਚਿਕਾਰਿਨੋ’’ਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਵ◌ਿਭਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਕਾਯਕਮ੍ਮ”**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਂ ਸੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਵ◌ਿਮਲਾ ਸਙ੍ਖਮੁਤ੍ਤਾਵ◌ਾਤਿ ਸੁਧੋਤਸਙ੍ਖਾ ਵ◌ਿਯ ਮੁਤ੍ਤਾ ਵ◌ਿਯ ਚ ਵ◌ਿਗਤਮਲਾ ਰਾਗਾਦਿਮਲਰਹਿਤਾ। **ਸੁਦ੍ਧਾ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਰਞ੍ਚ ਬਾਹਿਰਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਂ। ਤਤੋ ਸਨ੍ਤਰਬਾਹਿਰਤੋ ਸੁਦ੍ਧਾ, ਸੁਦ੍ਧਾਸਯਪਯੋਗਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਣ੍ਣਾ ਸੁਕ੍ਕਾਨ ਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਸੁਕ੍ਕੇਹਿ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ, ਅਸੇਖੇਹਿ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿਬਹੁਂ ਸੁਤਂ ਏਤੇਸਂ, ਸੁਤੇਨ ਵ◌ਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ,** ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਪਟਿਵ◌ੇਧਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਮੇਵ ਦੁਵ◌ਿਧਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਧਰਾ**। ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਚਾਰਸਮਾਚਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਰੀਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਰਿਯਾ**। ਧਮ੍ਮੇਨ ਞਾਯੇਨ ਜੀਵਨ੍ਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਜੀਵ◌ਿਨੋ। ਅਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਦੇਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਾਸਿਤਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤਿ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨਪੇਤਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਨਪੇਤਞ੍ਚ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ।

ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮਾਹਿਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸਤਿਨੋ।

ਦੂਰਙ੍ਗਮਾਤਿ ਅਰਞ੍ਞਗਤਾ, ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਚਾਰਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦੂਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ, ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵ◌ੇਨ ਵ◌ਾ ਯਥਾਰੁਚਿਤਂ ਦੂਰਂ ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਦੂਰਙ੍ਗਮਾ। ਮਨ੍ਤਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਤਾਯ ਭਣਨਸੀਲਤਾਯ **ਮਨ੍ਤਭਾਣੀ**। ਨ ਉਦ੍ਧਤਾਤਿ **ਅਨੁਦ੍ਧਤਾ,** ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਰਹਿਤਾ ਵ◌ੂਪਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਪਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ।

ਨ ਵਿਲੋਕੇਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਯਤੋ ਗਾਮਤੋ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਕਞ੍ਚਿ ਸਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਂ ਵਾ ਅਪੇਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਨ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਨ ਅਨਪੇਕ੍ਖਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ।

ਨ ਤੇ ਸਂ ਕੋਟ੍ਠੇ ਓਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਤੇ ਸਮਣਾ ਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਂ ਕੋਟ੍ਠੇ ਨ ਓਪੇਨ੍ਤਿ ਨ ਪਟਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। **ਕੁਮ੍ਭਿ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਮ੍ਭਿਯਂ। **ਖਲ਼ੋਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਯਂ। **ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਮੇਸਾਨਾ**ਤਿ ਪਰਕੁਲੇਸੁ ਪਰੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਘਾਸਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ।

ਹਿਰਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਕਹਾਪਣਂ। **ਰੂਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਜਤਂ। **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤੀਤਂ ਅਨਨੁਸੋਚਨ੍ਤਾ ਅਨਾਗਤਞ੍ਚ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਯਾਪੇਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ।

ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਿਹਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਮੇਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ''ਪਿਹਾਯਨ੍ਤਿ''ਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਧੀਤੁਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਗੁਣੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸੋ ਧੀਤਰਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੋ **"ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਤਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਮ੍ਹਮ੍ਪੀਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ। **ਦਕ੍ਖਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ।

ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਏਤੇਸੁ ਸਮਣੇਸੁ। **ਯਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਦਾਨਧਮ੍ਮੋ। **ਵਿਪੁਲੋ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਫਲੋ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਏਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਸਰਣੇਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਞ੍ਜਾਤਸਂਵੇਗੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੋ **"ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਰੋਹਿਨੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਚਾਪਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਲਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥੋ ਪੁਰੇ ਆਸੀਤਿਆਦਿਕਾ ਚਾਪਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਚਿਤਕੁਸਲਮੂਲਾ ਸਮ੍ਭਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਵਙ੍ਕਹਾਰਜਨਪਦੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਗਾਮੇ ਜੇਟ੍ਠਕਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਚਾਪਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਉਪਕੋ ਆਜੀਵਕੋ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਸਮਾਗਤੋ ''ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਖੋ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਪਰਿਯੋਦਾਤੋ, ਕਂਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ, ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਕੋ ਵਾ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾ, ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਰੋਚੇਸੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫) ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ –

> ''ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂ ਸਬ੍ਬਵਿਦੂਹਮਸ੍ਮਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੂਪਲਿਤ੍ਤੋ।
> ਸਬ੍ਬਞ੍ਜਹੋ ਤਣ੍ਹਾਕ੍ਖਯੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਕਮੁਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਂ॥ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੫੩; ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਕਥਾ॰ ੪੦੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫)।
>
> ''ਨ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
> ਸਦੇਵਕਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ॥
>
> ''ਅਹਞ੍ਹਿ ਅਰਹਾ ਲੋਕੇ, ਅਹਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ।

ਏਕੋਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਸੀਤਿਭੂਤੋਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ॥

''ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤੁਂ, ਗਚ੍ਛਾਮਿ ਕਾਸਿਨਂ ਪੁਰਂ।
ਅਨ੍ਧੀਭੂਤਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਆਹਞ੍ਛਂ ਅਮਤਦੁਨ੍ਦੁਭਿ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਕਥਾ॰ ੪੦੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫) –

ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਭਾਵੇ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪਵਤ੍ਤਨੇ ਚ ਪਵੇਦਿਤੇ ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਸੋ ''ਹੁਪੇਯ੍ਯਪਾਵੁਸੋ, ਅਰਹਸਿ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੮੫) ਵਤ੍ਵਾ ਉਮ੍ਮਗ੍ਗਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਙ੍ਕਹਾਰਜਨਪਦਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਏਕਂ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਗਾਮਕਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਾਸਂ ਕਪ੍ਪੇਸਿ। ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਜੇਟ੍ਠਕਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਦੂਰਂ ਮਿਗਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਮਯ੍ਹਂ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਮਾ ਪਮਜ੍ਜੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤਰਂ ਚਾਪਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਤ੍ਤਭਾਤੁਕੇਹਿ। ਸਾ ਚਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਅਭਿਰੂਪਾ ਹੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨੀਯਾ।

ਅਥ ਖੋ ਉਪਕੋ ਆਜੀਵਕੋ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰਵੇਲਾਯਂ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਘਰਂ ਗਤੋ ਪਰਿਵਿਸਿਤੁਂ ਉਪਗਤਂ ਚਾਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਾਗੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਭਾਜਨੇਨ ਭਤ੍ਤਂ ਆਦਾਯ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਏਕਮਨ੍ਤੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਚਾਪਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਜੀਵਾਮਿ, ਨੋ ਚੇ, ਮਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਰਾਹਾਰੋ ਨਿਪਜ੍ਜਿ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰਂ ਪੁਚ੍ਛਿ – ''ਕਿਂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਨ ਪਮਜ੍ਜੀ''ਤਿ? ਸਾ ''ਏਕਦਿਵਸਮੇਵ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਾਗਤਪੁਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਆਹ। ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਚ ਤਾਵਦੇਵਸ੍ਸ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਫਾਸੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਦੇ ਪਰਿਮਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਉਪਕੋ ਨਿਤ੍ਥੁਨਨ੍ਤੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿਯੇਵ। ਸੋ ''ਵਦਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਂ ਮਯਾ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਉਪਕੋ ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ''ਇਤਰੋ ਜਾਨਾਸਿ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿ। ''ਨ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ। ''ਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਘਰਂ ਆਵਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਆਹ – ''ਨਾਹਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਿਪ੍ਪਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਅਪਿਚ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਮਂਸਹਾਰਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਂਸਞ੍ਚ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਮਾਗਵਿਕੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਏਤਦੇਵ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਸਾਟਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਕਤਿਪਾਹਂ ਵਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸੇ ਦਿਵਸੇ ਘਰਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਧੀਤਰਂ ਅਦਾਸਿ।

ਅਥ ਕਾਲੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਤੇਸਂ ਸਂਵਾਸਮਨ੍ਵਾਯ ਪੁਤ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਸੁਭਦ੍ਦੋ**ਤਿਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਚਾਪਾ ਤਸ੍ਸ ਰੋਦਨਕਾਲੇ ''ਉਪਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤ, ਆਜੀਵਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤ, ਮਂਸਹਾਰਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤ, ਮਾ ਰੋਦਿ ਮਾ ਰੋਦੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਤ੍ਤਤੋਸਨਗੀਤੇਨ ਉਪਕਂ ਉਪ੍ਪਣ੍ਡੇਸਿ। ਸੋ ''ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਚਾਪੇ ਮਂ 'ਅਨਾਥੋ'ਤਿ ਮਞ੍ਞਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਮੇ ਸਹਾਯੋ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਚਾਪਾ ''ਏਵਮਯਂ ਅਟ੍ਟੀਯਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਥਾ ਕਥੇਸਿਯੇਵ। ਸੋ ਏਕਦਿਵਸਂ ਤਾਯ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਤਾਯ ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਨੁਨੀਯਮਾਨੋਪਿ ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਸਾਭਿਮੁਖੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਭਗਵਾ ਚ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਜੇਤਵਨੇ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ – ''ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਜ੍ਜ 'ਕੁਹਿਂ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ'ਤਿ ਇਧਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪੇਸੇਥਾ''ਤਿ। ਉਪਕੋਪਿ ''ਕੁਹਿਂ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ ਵਸਤੀ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਮਜ੍ਝੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਕੁਹਿਂ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਨਯਿਂਸੁ। ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਜਾਨਾਥ ਮਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਆਮ, ਜਾਨਾਮਿ, ਕੁਹਿਂ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਵਸੀ''ਤਿ? ''ਵਙ੍ਕਹਾਰਜਨਪਦੇ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ''ਉਪਕ, ਇਦਾਨਿ ਮਹਲ੍ਲਕੋ ਜਾਤੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ? ''ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਣਾਪੇਸਿ – ''ਏਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਇਮਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਹੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਵਿਹੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਜਨਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ ਅਯਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

‘‘ਅਵਿਹਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾਸੇ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਭਿਕ੍ਖਵੋ।
ਰਾਗਦੋਸਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ, ਤਿਣ੍ਣਾ ਲੋਕੇ ਵਿਸਤ੍ਤਿਕਂ॥

‘‘ਉਪਕੋਪਲਗਣ੍ਡੋ ਚ, ਪਕ੍ਕੁਸਾਤਿ ਚ ਤੇ ਤਯੋ।
ਭਦ੍ਦਿਯੋ ਖਣ੍ਡਦੇਵੋ ਚ, ਬਾਹੁਰਗ੍ਗਿ ਚ ਸਿਙ੍ਗਿਯੋ।
ਤੇ ਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਦਿਬ੍ਬਯੋਗਂ ਉਪਚ੍ਚਗੁ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੫)।

ਉਪਕੇ ਪਨ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਹਦਯਾ ਚਾਪਾ ਦਾਰਕਂ ਅਯਜਕਸ੍ਸ ਨਿਯਜਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਕੇਨ ਗਤਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਕਥਿਤਗਾਥਾਯੋ ਉਦਾਨਵਸੇਨ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ –

੨੯੨.‘‘ਲਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥੋ ਪੁਰੇ ਆਸਿ, ਸੋ ਦਾਨਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ।
ਆਸਾਯ ਪਲਿਪਾ ਘੋਰਾ, ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਪਾਰਮੇਤਵੇ॥

੨੯੩.‘‘ਸੁਮਤ੍ਤਂ ਮਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ, ਚਾਪਿ ਪੁਤ੍ਤਮਤੋਸਯਿ।
ਚਾਪਾਯ ਬਨ੍ਧਨਂ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਂ ਪੁਨੋਪਹਂ॥

੨੯੪.‘‘ਮਾ ਮੇ ਕੁਜ੍ਝਿ ਮਹਾਵੀਰ, ਮਾ ਮੇ ਕੁਜ੍ਝਿ ਮਹਾਮੁਨਿ।
ਨ ਹਿ ਕੋਧਪਰੇਤਸ੍ਸ, ਸੁਦ੍ਧਿ ਅਤ੍ਥਿ ਕੁਤੋ ਤਪੋ॥

੨੯੫.‘‘ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਞ੍ਚ ਨਾਲ਼ਾਤੋ, ਕੋਧ ਨਾਲ਼ਾਯ ਵਚ੍ਛਤਿ।
ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੀ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇਨ, ਸਮਣੇ ਧਮ੍ਮਜੀਵਿਨੋ॥

੨੯੬.‘‘ਏਹਿ ਕਾਲ਼ ਨਿਵਤ੍ਤਸ੍ਸੁ, ਭੁਞ੍ਜ ਕਾਮੇ ਯਥਾ ਪੁਰੇ।
ਅਹਞ੍ਚ ਤੇ ਵਸੀਕਤਾ, ਯੇ ਚ ਮੇ ਸਨ੍ਤਿ ਞਾਤਕਾ॥

੨੯੭.‘‘ਏਤ੍ਤੋ ਚਾਪੇ ਚਤੁਬ੍ਭਾਗਂ, ਯਥਾ ਭਾਸਸਿ ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਮੇ।
ਤਯਿ ਰਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੋਸਸ੍ਸ, ਉਲ਼ਾਰਂ ਵਤ ਤਂ ਸਿਯਾ॥

੨੯੮.‘‘ਕਾਲ਼ਙ੍ਗਿਨਿਂਵ ਤਕ੍ਕਾਰਿਂ, ਪੁਪ੍ਫਿਤਂ ਗਿਰਿਮੁਦ੍ਧਨਿ।
ਫੁਲ੍ਲਂ ਦਾਲਿਮਲਟ੍ਠਿਂਵ, ਅਨ੍ਤੋਦੀਪੇਵ ਪਾਟਲਿਂ॥

੨੯੯.‘‘ਹਰਿਚਨ੍ਦਨਲਿਤ੍ਤਙ੍ਗਿਂ, ਕਾਸਿਕੁਤ੍ਤਮਧਾਰਿਨਿਂ।
ਤਂ ਮਂ ਰੂਪਵਤਿਂ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਕਸ੍ਸ ਓਹਾਯ ਗਚ੍ਛਸਿ॥

੩੦੦.‘‘ਸਾਕੁਨ੍ਤਿਕੋਵ ਸਕੁਣ੍ਤਿਂ, ਯਥਾ ਬਨ੍ਧਿਤੁਮਿਚ੍ਛਤਿ।
ਆਹਰਿਮੇਨ ਰੂਪੇਨ, ਨ ਮਂ ਤ੍ਵਂ ਬਾਧਯਿਸ੍ਸਸਿ॥

੩੦੧.‘‘ਇਮਞ੍ਚ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤਫਲਂ, ਕਾਲ਼ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਂ ਤਯਾ।
ਤਂ ਮਂ ਪੁਤ੍ਤਵਤਿਂ ਸਨ੍ਤਿਂ, ਕਸ੍ਸ ਓਹਾਯ ਗਚ੍ਛਸਿ॥

੩੦੨.''ਜਹਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤੇ ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਾ, ਤਤੋ ਞਾਤੀ ਤਤੋ ਧਨੰ।
ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵੀਰਾ, ਨਾਗੋ ਛੇਤ੍ਵਾਵ ਬਨ੍ਧਨੰ॥

੩੦੩.''ਇਦਾਨਿ ਤੇ ਇਮੰ ਪੁਤ੍ਤੰ, ਦਣ੍ਡੇਨ ਛੁਰਿਕਾਯ ਵਾ।
ਭੂਮਿਯੰ ਵਾ ਨਿਸੁਮ੍ਭਿਸ੍ਸੰ, ਪੁਤ੍ਤਸੋਕਾ ਨ ਗਚ੍ਛਸਿ॥

੩੦੪.''ਸਚੇ ਪੁਤ੍ਤੰ ਸਿਙ੍ਗਾਲਾਨੰ, ਕੁਕ੍ਕੁਰਾਨੰ ਪਦਾਹਿਸਿ।
ਨ ਮੰ ਪੁਤ੍ਤਕਤ੍ਤੇ ਜਮ੍ਮਿ, ਪੁਨਰਾਵਤ੍ਤਯਿਸ੍ਸਸਿ॥

੩੦੫.''ਹਨ੍ਦ ਖੋ ਦਾਨਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤੇ, ਕੁਹਿੰ ਕਾਲ਼ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ।
ਕਤਮੰ ਗਾਮਨਿਗਮੰ, ਨਗਰੰ ਰਾਜਧਾਨਿਯੋ॥

੩੦੬.''ਅਹੁਮ੍ਹ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਣਿਨੋ, ਅਸ੍ਸਮਣਾ ਸਮਣਮਾਨਿਨੋ।
ਗਾਮੇਨ ਗਾਮੰ ਵਿਚਰਿਮ੍ਹ, ਨਗਰੇ ਰਾਜਧਾਨਿਯੋ॥

੩੦੭.''ਏਸੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਨਦਿੰ ਨੇਰਞ੍ਜਰੰ ਪਤਿ।
ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨਾਯ, ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ ਪਾਣਿਨੰ।
ਤਸ੍ਸਾਹੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਚ੍ਛੰ, ਸੋ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੩੦੮.''ਵਨ੍ਦਨੰ ਦਾਨਿ ਮੇ ਵਜ੍ਜਾਸਿ, ਲੋਕਨਾਥੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ।
ਪਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾਨ, ਆਦਿਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਦਕ੍ਖਿਣੰ॥

੩੦੯.''ਏਤੰ ਖੋ ਲਬ੍ਭਮਮ੍ਹੇਹਿ, ਯਥਾ ਭਾਸਸਿ ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਮੇ।
ਵਨ੍ਦਨੰ ਦਾਨਿ ਤੇ ਵਜ੍ਜੰ, ਲੋਕਨਾਥੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ।
ਪਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾਨ, ਆਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ ਦਕ੍ਖਿਣੰ॥

੩੧੦.''ਤਤੋ ਚ ਕਾਲ਼ੋ ਪਕ੍ਕਾਮਿ, ਨਦਿੰ ਨੇਰਞ੍ਜਰੰ ਪਤਿ।
ਸੋ ਅਦ੍ਦਸਾਸਿ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ, ਦੇਸੇਨ੍ਤੰ ਅਮਤੰ ਪਦੰ॥

੩੧੧.''ਦੁਕ੍ਖੰ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮੰ।
ਅਰਿਯੰ ਚਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੰ ਮਗ੍ਗੰ, ਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਗਾਮਿਨੰ॥

੩੧੨.''ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਾਨਿ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਕਤ੍ਵਾਨ ਨੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ।
ਚਾਪਾਯ ਆਦਿਸਿਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿੰ ਅਨਗਾਰਿਯੰ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਲਟ੍ਠਿਹਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਦਣ੍ਡਹਤ੍ਥੋ। **ਪੁਰੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਕਾਲੇ ਚਣ੍ਡਗੋਣਕੁਕ੍ਕੁਰਾਦੀਨੰ ਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥੰ ਦਣ੍ਡੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਣਕੋ ਅਹੋਸਿ। **ਸੋ ਦਾਨਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ**ਤਿ ਸੋ ਇਦਾਨਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਭੋਗਸੰਵਾਸੇਹਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦੋ ਮਾਗਵਿਕੋ ਜਾਤੋ।

ਆਸਾਯਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ। ''ਆਸਯਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਜ੍ਝਾਸਯਹੇਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਲਿਪਾ**ਤਿ ਕਾਮਪਙ੍ਕਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪਙ੍ਕਤੋ ਚ। **ਘੋਰਾ**ਤਿ ਅਵਿਦਿਤਵਿਪੁਲਾਨਤ੍ਥਾਵਹਤ੍ਤਾ ਦਾਰੁਣਤੋ ਘੋਰਾ। **ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਪਾਰਮੇਤਵੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਲਿਪਸ੍ਸ ਪਾਰਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਏਤੁਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਅਸਕ੍ਖਿ, ਨ ਅਭਿਸਮ੍ਭੁਨੀਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਉਪਕੋ ਵਦਤਿ।

ਸੁਮਤ੍ਤਂ ਮਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਤ੍ਤਂ ਮਦਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਕਾਮਗੇਧਵਸੇਨ ਲਗ੍ਗਂ ਪਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਮਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਨ੍ਤੀ। **ਚਾਪਾ ਪੁਤ੍ਤਮਤੋਸਯੀ**ਤਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਚਾਪਾ ''ਆਜੀਵਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਮਂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੀ ਪੁਤ੍ਤਂ ਤੋਸੇਸਿ ਕੇਲ਼ਾਯਸਿ। ''ਸੁਪਤਿ ਮਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ''ਤਿ ਚ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਸੁਪਤੀਤਿ ਮਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਾਪਾਯ ਬਨ੍ਧਨਂ ਛੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਾਪਾਯ ਤਯਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। **ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਂ ਪੁਨੋਪਹ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨ ਦੁਤਿਯਵਾਰਮ੍ਪਿ ਅਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਾਪਾ ਖਮਾਪੇਨ੍ਤੀ **"ਮਾ ਮੇ ਕੁਜ੍ਝੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਮਾ ਮੇ ਕੁਜ੍ਝੀ**ਤਿ ਕੇਲ਼ਿਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨ ਮਾ ਮਯ੍ਹਂ ਕੁਜ੍ਝਿ। **ਮਹਾਵੀਰ, ਮਹਾਮੁਨੀ**ਤਿ ਉਪਕਂ ਆਲਪਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਾ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਇਦਾਨਿਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੀ ''ਮਹਾਮੁਨੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨੇਵਾਹ – **"ਨ ਹਿ ਕੋਧਪਰੇਤਸ੍ਸ, ਸੁਦ੍ਧਿ ਅਤ੍ਥਿ ਕੁਤੋ ਤਪੋ"**ਤਿ, ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਸਹਨ੍ਤੋ ਕਥਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦਮੇਸ੍ਸਸਿ, ਕਥਂ ਵਾ ਤਪਂ ਚਰਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਥ ਨਾਲ਼ਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤੁਕਾਮੋਸੀਤਿ ਚਾਪਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ ਆਹ – **"ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਞ੍ਚ ਨਾਲ਼ਾਤੋ, ਕੋਧ ਨਾਲ਼ਾਯ ਵਚ੍ਛਤੀ"**ਤਿ ਕੋ ਇਧ ਨਾਲ਼ਾਯ ਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਾਲ਼ਾਤੋਵ ਅਹਂ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੇਵ। ਸੋ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਗਾਮੋ, ਤਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਸੋ ਚ ਮਗਧਰਟ੍ਠੇ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਪਦੇਸੇ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੀ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇਨ, ਸਮਣੇ ਧਮ੍ਮਜੀਵਿਨੋ**ਤਿ ਚਾਪੇ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮੇਨ ਜੀਵਨ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪੇਨ ਇਤ੍ਥਿਕੁਤ੍ਤਾਕਪ੍ਪੇਹਿ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੀ ਤਿਟ੍ਠਸਿ। ਯੇਨਾਹਂ ਇਦਾਨਿ ਏਦਿਸੋ ਜਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚਾਪਾ ਤਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਕਾਮਾ **"ਏਹਿ, ਕਾਲ਼ਾ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਕਾਲ਼ਵਣ੍ਣਤਾਯ, **ਕਾਲ਼,** ਉਪਕ, ਏਹਿ **ਨਿਵਤ੍ਤਸ੍ਸੁ** ਮਾ ਪਕ੍ਕਮਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜ, ਅਹਞ੍ਚ ਯੇ ਚ ਮੇ ਸਨ੍ਤਿ ਞਾਤਕਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮਤਾਯ **ਵਸੀਕਤਾ** ਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ ਕਤਾਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਕੋ **"ਏਤ੍ਤੋ ਚਾਪੇ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਚਾਪੇ**ਤਿ ਚਾਪੇ। ਚਾਪਸਦਿਸਅਙ੍ਗਲਟ੍ਠਿਤਾਯ ਹਿ ਸਾ, ਚਾਪਾਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਿ, ਤਸ੍ਮਾ, ਚਾਪਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤ੍ਵਂ ਚਾਪੇ, ਯਥਾ ਭਾਸਸਿ, ਇਦਾਨਿ ਯਾਦਿਸਂ ਕਥੇਸਿ, ਇਤੋ **ਚਤੁਬ੍ਭਾਗ**ਮੇਵ ਪਿਯਸਮੁਦਾਚਾਰਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਤਯਿ **ਰਤ੍ਤਸ੍ਸ** ਰਾਗਾਭਿਭੂਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਂ ਵਤ ਤਂ ਸਿਯਾ, ਅਹਂ ਪਨੇਤਰਹਿ ਤਯਿ ਕਾਮੇਸੁ ਚ ਵਿਰਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਾਪਾਯ ਵਚਨੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪੁਨ, ਚਾਪਾ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਤਸ੍ਸ ਆਸਤ੍ਤਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁਕਾਮਾ **"ਕਾਲ਼ਙ੍ਗਿਨਿ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ, **ਕਾਲ਼ਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਲਪਨਂ। **ਅਙ੍ਗਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗਲਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ। **ਇਵਾ**ਤਿ ਉਪਮਾਯ ਨਿਪਾਤੋ। **ਤਕ੍ਕਾਰਿਂ ਪੁਪ੍ਫਿਤਂ ਗਿਰਿਮੁਦ੍ਧਨੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਮੁਦ੍ਧਨਿ ਠਿਤਂ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਦਾਲਿਮਲਟ੍ਠਿਂ ਵਿਯ। ''ਉਕ੍ਕਾਗਾਰਿ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਅਙ੍ਗਤ੍ਥਿਲਟ੍ਠਿਂ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਗਿਰਿਮੁਦ੍ਧਨੀਤਿ ਚ ਇਦਂ ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਪਹਤਸੋਭਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ''ਕਾਲਿਙ੍ਗਿਨਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਲਤਾਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਫੁਲ੍ਲਂ ਦਾਲਿਮਲਟ੍ਠਿਂਵਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਿਤਂ ਬੀਜਪੂਰਲਤਂ ਵਿਯ। **ਅਨ੍ਤੋਦੀਪੇਵ ਪਾਟਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਪਕਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪੁਪ੍ਫਿਤਪਾਟਲਿਰੁਕ੍ਖਂ ਵਿਯ, ਦੀਪਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸੋਭਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਹਰਿਚਨ੍ਦਨਲਿਤ੍ਤਙ੍ਗਿਨ੍ਤਿ ਲੋਹਿਤਚਨ੍ਦਨੇਨ ਅਨੁਲਿਤ੍ਤਸਬ੍ਬਙ੍ਗਿਂ। **ਕਾਸਿਕੁਤ੍ਤਮਧਾਰਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਕਾਸਿਕਵਤ੍ਥਧਰਂ। **ਤਂ ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਮਂ। **ਰੂਪਵਤਿਂ ਸਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਮਾਨਂ। **ਕਸ੍ਸ ਓਹਾਯ ਗਚ੍ਛਸੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਹੇਤੁਨੋ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ,

ਓਹਾਯ ਪਹਾਯ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਸਿ।

ਇਤੋ ਪਰਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਵਚਨਪਟਿਵਚਨਗਾਥਾਵ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਕੁਨ੍ਤਿਕੋਵਾ**ਤਿ ਸਕੁਣਲੁਦ੍ਦੋ ਵਿਯ। **ਆਹਰਿਮੇਨ ਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਕੇਸਮਣ੍ਡਨਾਦਿਨਾ ਸਰੀਰਜਗ੍ਗਨੇਨ ਚੇਵ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦਿਨਾ ਚ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਿਕੇਨ ਰੂਪੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨ ਕਿਤ੍ਤਿਮੇਨ ਚਾਤੁਰਿਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਮੰ ਤ੍ਵੰ ਬਾਧਯਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਇਦਾਨਿ ਮੰ ਤ੍ਵੰ ਨ ਬਾਧਿਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ।

ਪੁਤ੍ਤਫਲਨ੍ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਫਲੰ ਪੁਤ੍ਤਪਸਵੋ।

ਸਪ੍ਪਞ੍ਞਾਤਿ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੋ, ਸੰਸਾਰੇ ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਿਨਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇ ਹਿ ਅਪ੍ਪੰ ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਵਾ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟੰ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਵਾ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ – "**ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ ਮਹਾਵੀਰਾ, ਨਾਗੋ ਛੇਤ੍ਵਾਵ ਬਨ੍ਧਨ**"ਨ੍ਤਿ, ਅਯਬਨ੍ਧਨੰ ਵਿਯ ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ ਗਿਹਿਬਨ੍ਧਨੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਵੀਰਿਯਾਵ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਨਿਹੀਨਵੀਰਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਣ੍ਡੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਦਣ੍ਡੇਨ। **ਛੁਰਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਖੁਰੇਨ। **ਭੂਮਿਯੰ ਵਾ ਨਿਸੁਮ੍ਭਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਪਥਵਿਯੰ ਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਪੋਥਨਵਿਜ੍ਝਨਾਦਿਨਾ ਵਿਬਾਧਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਪੁਤ੍ਤਸੋਕਾ ਨ ਗਚ੍ਛਸੀ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਸੋਕਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਸਿ।

ਪਦਾਹਿਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸਸਿ। **ਪੁਤ੍ਤਕਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਕਾਰਣਾ। **ਜਮ੍ਮੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਲਪਨੰ, ਲਾਮਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਗਮਨੰ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਟ੍ਠਾਨੰ ਜਾਨਿਤੁੰ "**ਹਨ੍ਦ ਖੋ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ।

ਇਤਰੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਹੰ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੰ ਸਾਸਨੰ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਅਟ੍ਠਾਸਿੰ, ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੇ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਠਾਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ "**ਅਹੁਮ੍ਹਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਗਣਿਨੋ**ਤਿ ਗਣਧਰਾ। **ਅਸ੍ਸਮਣਾ**ਤਿ ਨ ਸਮਿਤਪਾਪਾ। **ਸਮਣਮਾਨਿਨੋ**ਤਿ ਸਮਿਤਪਾਪਾਤਿ ਏਵੰ ਸਞ੍ਞਿਨੋ। **ਵਿਚਰਿਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਪੂਰਣਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ।

ਨੇਰਞ੍ਜਰੰ ਪਤੀਤਿ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਨਦਿਯਾ ਸਮੀਪੇ ਤਸ੍ਸਾ ਤੀਰੇ। **ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਪਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਦਤਿ।

ਵਨ੍ਦਨੰ ਦਾਨਿ ਮੇ ਵਜ੍ਜਾਸੀਤਿ ਮਮ ਵਨ੍ਦਨੰ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸਿ, ਮਮ ਵਚਨੇਨ ਲੋਕਨਾਥੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਵਦੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਦਕ੍ਖਿਣਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾਨ, ਆਦਿਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਦਕ੍ਖਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੰ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਚਤੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਪੁਞ੍ਞਤੋ ਮਯ੍ਹੰ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤੋ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਆਦਿਸੇਯ੍ਯਾਸਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨੰ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਚ ਏਵੰ ਵਦਤਿ।

ਏਤੰ ਖੋ ਲਬ੍ਭਮਮ੍ਹੇਹੀਤਿ ਏਤੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣਕਰਣੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਤਵ ਦਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਨਿਵਤ੍ਤਨੰ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਕਾਮੂਪਭੋਗੋ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤੇ ਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਤਵ ਵਨ੍ਦਨੰ ਵਜ੍ਜੰ ਵਕ੍ਖਾਮਿ।

ਸੋਤਿ ਕਾਲੋ, **ਅਦ੍ਦਸਾਸੀ**ਤਿ ਅਦ੍ਦਕ੍ਖਿ।

ਸਤ੍ਥਦੇਸਨਾਯੰ ਸਚ੍ਚਕਥਾਯ ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾਯ ਅਭਾਵਤੋ "**ਦੁਕ੍ਖ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਚਾਪਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੁਨ੍ਦਰੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪੇਤਾਨਿ ਭੋਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿਆਦਿਕਾ ਸੁਨ੍ਦਰਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਇਤੋ ਏਕਤਿਂਸਕਪ੍ਪੇ ਵੇਸ੍ਸਭੁਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਸਨ੍ਨਮਾਨਸਾ ਭਿਕ੍ਖਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦਂ ਞਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਤਾਵਤਿਂਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਠਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਸੁਜਾਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ **ਸੁਨ੍ਦਰੀ**ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਚਸ੍ਸਾ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਪਿਤਾ ਪੁਤ੍ਤਸੋਕੇਨ ਅਭਿਭੂਤੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਵਾਸਿਟ੍ਠਿਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸੋਕਵਿਨੋਦਨਕਾਰਣਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਪੇਤਾਨਿ ਭੋਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਥੇਰੀ ਤਂ ਸੋਕਾਭਿਭੂਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸੋਕਂ ਵਿਨੋਦੇਤੁਕਾਮਾ ''ਬਹੂਨਿ ਪੁਤ੍ਤਸਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸੋਕਭਾਵਂ ਕਥੇਸਿ। ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਕਥਂ ਤ੍ਵਂ, ਅਯ੍ਯੇ, ਏਵਂ ਅਸੋਕਾ ਜਾਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸ ਥੇਰੀ ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਂ ਕਥੇਸਿ।

ਅਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਕੁਹਿਂ ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ''ਇਦਾਨਿ ਮਿਥਿਲਾਯਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਰਥਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਰਥੇਨ ਮਿਥਿਲਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ ਤਤਿਯੇ ਦਿਵਸੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਥ ਸਾਰਥਿ ਰਥਂ ਆਦਾਯ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਤੁ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ''ਅਮ੍ਮ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਮਾਤਰਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿ। ਮਾਤਾ ''ਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਗੇਹੇ ਭੋਗਜਾਤਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਤ੍ਵਂ ਇਮਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਦਾਯਾਦਿਕਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜ, ਇਮਂ ਸਬ੍ਬਭੋਗਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜ, ਮਾ ਪਬ੍ਬਜੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ''ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਭੋਗੇਹਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੇਵਾਹਂ, ਅਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਮਾਤਰਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਤਿਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਖੇਲ਼ਪਿਣ੍ਡਂ ਵਿਯ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇਨ੍ਤੀ ਵਾਯਮਨ੍ਤੀ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਯ ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਰਿਪਾਕਂ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਪਦਾਨੇ** –

''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਚਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਵੇਸ੍ਸਭੁਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ।
ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਮੁਗ੍ਗਯ੍ਹ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸਦਾਸਹਂ॥

''ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਵੇਸ੍ਸਭੂ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਵੀਥਿਯਾ ਸਣ੍ਠਿਤੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਅਕਾ ਮੇ ਅਨੁਮੋਦਨਂ॥

''ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਂ ਦਤ੍ਵਾਨ, ਤਾਵਤਿਂਸਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ।
ਛਤ੍ਤਿਂਸਦੇਵਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ॥

''ਪਞ੍ਞਾਸਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ।
ਮਨਸਾ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਪਟਿਲਚ੍ਛਸਿ ਸਬ੍ਬਦਾ॥

''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭੋਤ੍ਵਾਨ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਸਿ ਕਿਞ੍ਚਨਾ।
ਸਬ੍ਬਾਸਵੇ ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਸਿਨਾਸਵਾ॥

''ਇਦਂ ਵਤ੍ਵਾਨ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਵੇਸ੍ਸਭੂ ਲੋਕਨਾਯਕੋ।
ਨਭਂ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਮੀ ਵੀਰੋ, ਹਂਸਰਾਜਾਵ ਅਮ੍ਬਰੇ॥

‘‘ਸੁਦਿਨ੍ਨਂ ਮੇ ਦਾਨਵਰਂ, ਸੁਯਿਟ੍ਠਾ ਯਾਗਸਮ੍ਪਦਾ।
ਕਟਚ੍ਛੁਭਿਕ੍ਖਂ ਦਤ੍ਵਾਨ, ਪਤ੍ਤਾਹਂ ਅਚਲਂ ਪਦਂ॥

‘‘ਏਕਤਿਂਸੇ ਇਤੋ ਕਪ੍ਪੇ, ਯਂ ਦਾਨਮਦਦਿਂ ਤਦਾ।
ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਨਾਭਿਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਾਦਾਨਸ੍ਸਿਦਂ ਫਲਂ॥

‘‘ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ...ਪੇ॰... ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ ਅਪਰਭਾਗੇ ‘‘ਸਤ੍ਥੁ ਪੁਰਤੋ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਬਾਰਾਣਸਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਠਿਤਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਕਤਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਾ ਸਤ੍ਥੁ ਓਰਸਧੀਤੁਭਾਵਾਦਿਵਿਭਾਵਨੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਮਾਤਰਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੋ ਞਾਤਿਗਣੋ ਪਰਿਜਨੋ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਸਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਪਿਤਰਾ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੩੧੩.‘‘ਪੇਤਾਨਿ ਭੋਤਿ ਪੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਖਾਦਮਾਨਾ ਤੁਵਂ ਪੁਰੇ।
ਤੁਵਂ ਦਿਵਾ ਚ ਰਤ੍ਤੋ ਚ, ਅਤੀਵ ਪਰਿਤਪ੍ਪਸਿ॥

੩੧੪.‘‘ਸਾਜ੍ਜ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਤਪੁਤ੍ਤਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ।
ਵਾਸੇਟ੍ਠਿ ਕੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਨ ਬਾਲ੍ਹਂ ਪਰਿਤਪ੍ਪਸਿ॥

੩੧੫.‘‘ਬਹੂਨਿ ਪੁਤ੍ਤਸਤਾਨਿ, ਞਾਤਿਸਙ੍ਘਸਤਾਨਿ ਚ।
ਖਾਦਿਤਾਨਿ ਅਤੀਤਂਸੇ, ਮਮ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ॥

੩੧੬.‘‘ਸਾਹਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਞਤ੍ਵਾ, ਜਾਤਿਯਾ ਮਰਣਸ੍ਸ ਚ।
ਨ ਸੋਚਾਮਿ ਨ ਰੋਦਾਮਿ, ਨ ਚਾਪਿ ਪਰਿਤਪ੍ਪਯਿਂ॥

੩੧੭.‘‘ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤ ਵਾਸੇਟ੍ਠਿ, ਵਾਚਂ ਭਾਸਸਿ ਏਦਿਸਿਂ।
ਕਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯ, ਗਿਰਂ ਭਾਸਸਿ ਏਦਿਸਿਂ॥

੩੧੮.‘‘ਏਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਨਗਰਂ ਮਿਥਿਲਂ ਪਤਿ।
ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਹਾਨਾਯ, ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ ਪਾਣਿਨਂ॥

੩੧੯.‘‘ਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੇ ਅਰਹਤੋ, ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਨਿਰੂਪਧਿਂ।
ਤਤ੍ਥ ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਪੁਤ੍ਤਸੋਕਂ ਬ੍ਯਪਾਨੁਦਿਂ॥

੩੨੦.‘‘ਸੋ ਅਹਮ੍ਪਿ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨਗਰਂ ਮਿਥਿਲਂ ਪਤਿ।
ਅਪ੍ਪੇਵ ਮਂ ਸੋ ਭਗਵਾ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੋਚਯੇ॥

੩੨੧.‘‘ਅਦ੍ਦਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਬੁਦ੍ਧਂ, ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ ਨਿਰੂਪਧਿਂ।
ਸ੍ਵਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਮਦੇਸੇਸਿ, ਮੁਨਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਰਗੂ॥

੩੨੨.‘‘ਦੁਕ੍ਖਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ, ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਂ।
ਅਰਿਯਂ ਚਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਦੁਕ੍ਖੂਪਸਮਗਾਮਿਨਂ॥

੩੨੩.‘‘ਤਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਸਮਰੋਚਯਿ।
ਸੁਜਾਤੋ ਤੀਹਿ ਰਤ੍ਤੀਹਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਫਸ੍ਸਯਿ॥

੩੨੪.‘‘ਏਹਿ ਸਾਰਥਿ ਗਚ੍ਛਾਹਿ, ਰਥਂ ਨਿਯ੍ਯਾਦਯਾਹਿਮਂ।
ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂ ਵਜ੍ਜ, ਪਬ੍ਬਜਿ ਦਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।
ਸੁਜਾਤੋ ਤੀਹਿ ਰਤ੍ਤੀਹਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਫਸ੍ਸਯਿ॥

੩੨੫.‘‘ਤਤੋ ਚ ਰਥਮਾਦਾਯ, ਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾਰਥਿ।
ਆਰੋਗ੍ਯਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਂਵੋਚ, ‘ਪਬ੍ਬਜਿ ਦਾਨਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ।
ਸੁਜਾਤੋ ਤੀਹਿ ਰਤ੍ਤੀਹਿ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਫਸ੍ਸਯਿ॥

੩੨੬.‘‘ਏਤਞ੍ਚਾਹਂ ਅਸ੍ਸਰਥਂ, ਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾਰਥਿ।
ਤੇਵਿਜ੍ਜਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤਂ ਦਦਾਮਿ ਤੇ॥

੩੨੭.‘‘ਤੁਯ੍ਹੇਵ ਹੋਤ੍ਵਸ੍ਸਰਥੋ, ਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿ।
ਅਹਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਵਰਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ॥

੩੨੮.‘‘ਹਤ੍ਥੀ ਗਵਸ੍ਸਂ ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਞ੍ਚ, ਫੀਤਞ੍ਚਿਮਂ ਗਹਵਿਭਵਂ ਪਹਾਯ।
ਪਿਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਤੁਯ੍ਹਂ, ਭੁਞ੍ਜ ਭੋਗਾਨਿ ਸੁਨ੍ਦਰੀ।
ਤੁਵਂ ਦਾਯਾਦਿਕਾ ਕੁਲੇ॥

੩੨੯.‘‘ਹਤ੍ਥੀ ਗਵਸ੍ਸਂ ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਞ੍ਚ, ਰਮ੍ਮਂ ਚਿਮਂ ਗਹਵਿਭਵਂ ਪਹਾਯ।
ਪਿਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਮਯ੍ਹਂ, ਪੁਤ੍ਤਸੋਕੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤੋ।
ਅਹਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਾਤੁਸੋਕੇਨ ਅਟ੍ਟਿਤਾ॥

੩੩੦.‘‘ਸੋ ਤੇ ਇਜ੍ਝਤੁ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਪਤ੍ਥੇਸਿ ਸੁਨ੍ਦਰੀ।
ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋ ਉਞ੍ਛੋ ਚ, ਪਂਸੁਕੂਲਞ੍ਚ ਚੀਵਰਂ।
ਏਤਾਨਿ ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੀ, ਪਰਲੋਕੇ ਅਨਾਸਵਾ॥

੩੩੧.‘‘ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਮੇ ਅਯ੍ਯੇ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਵਿਸੋਧਿਤਂ।
ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਜਾਨਾਮਿ, ਯਤ੍ਥ ਮੇ ਵੁਸਿਤਂ ਪੁਰੇ॥

੩੩੨.‘‘ਤੁਵਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕਲ੍ਯਾਣਿ, ਥੇਰਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸੋਭਨੇ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

੩੩੩.‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਹਿ ਮੇ ਅਯ੍ਯੇ, ਇਚ੍ਛੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਗਨ੍ਤਵੇ।

ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ॥

੩੩੪. ‘‘ਪਸ੍ਸ ਸੁਨ੍ਦਰਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ, ਹੇਮਵਣ੍ਣਂ ਹਰਿਤ੍ਤੁਚਂ।
ਅਦਨ੍ਤਾਨਂ ਦਮੇਤਾਰਂ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਮਕੁਤੋਭਯਂ॥

੩੩੫. ‘‘ਪਸ੍ਸ ਸੁਨ੍ਦਰਿਮਾਯਨ੍ਤਂ, ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਂ ਨਿਰੂਪਧਿਂ।
ਵੀਤਰਾਗਂ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ, ਕਤਕਿਚ੍ਚਮਨਾਸਵਂ॥

੩੩੬. ‘‘ਬਾਰਾਣਸਿਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਤਵ ਸਨ੍ਤਿਕਮਾਗਤਾ।
ਸਾਵਿਕਾ ਤੇ ਮਹਾਵੀਰ, ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੀ॥

੩੩੭. ‘‘ਤੁਵਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਤੁਵਂ ਸਤ੍ਥਾ, ਤੁਯ੍ਹਂ ਧੀਤਾਮ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ।
ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ, ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ ਅਨਾਸਵਾ॥

੩੩੮. ‘‘ਤਸ੍ਸਾ ਤੇ ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਭਦ੍ਦੇ, ਤਤੋ ਤੇ ਅਦੁਰਾਗਤਂ।
ਏਵਞ੍ਹਿ ਦਨ੍ਤਾ ਆਯਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਥੁ ਪਾਦਾਨਿ ਵਨ੍ਦਿਕਾ।
ਵੀਤਰਾਗਾ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ, ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ ਅਨਾਸਵਾ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚੁਦਾਹਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਪੇਤਾਨੀ**ਤਿ ਮਤਾਨਿ। **ਭੋਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਆਲਪਤਿ। **ਪੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪੇਤੇ ਪੁਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕੋ ਏਵ ਚ ਤਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਤੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਪਨ ‘‘ਚਿਰਕਾਲਂ ਅਯਂ ਸੋਕੇਨ ਅਟ੍ਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿ, ਬਹੂ ਮਞ੍ਞੇ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪੁਤ੍ਤਾ ਮਤਾ’’ਤਿ ਏਵਂਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਹੁਵਚਨੇਨਾਹ। ਤਥਾ ਚ ‘‘ਸਾਜ੍ਜ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤਪੁਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ। **ਖਾਦਮਾਨਾ**ਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਖੁਂਸਨਵਚਨਮੇਤਂ। ਲੋਕੇ ਹਿ ਯਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਜਾਤਜਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤਾ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਗਰਹਨ੍ਤਾ ‘‘ਪੁਤ੍ਤਖਾਦਿਨੀ’’ਤਿਆਦਿਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਤੀਵਾ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਭੁਸਂ। **ਪਰਿਤਪ੍ਪਸੀ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਸਿ, ਪੁਰੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਭੋਤਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਤ੍ਵਂ ਮਤਪੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੋਚਨ੍ਤੀ ਪਰਿਦੇਵਨ੍ਤੀ ਅਤਿਵਿਯ ਸੋਕਾਯ ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ ਗਾਮਨਿਗਮਰਾਜਧਾਨਿਯੋ ਆਹਿਣ੍ਡਸਿ।

ਸਾਜ੍ਜਾਤਿ ਸਾ ਅਜ੍ਜ, ਸਾ ਤ੍ਵਂ ਏਤਰਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਕੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨਾ**ਤਿ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ।

ਖਾਦਿਤਾਨੀਤਿ ਥੇਰੀਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਵਦਤਿ। ਖਾਦਿਤਾਨਿ ਵਾ ਬਜਗ੍ਘਦੀਪਿਬਿਲ਼ਾਰਾਦਿਜਾਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯੇਵਮਾਹ। **ਅਤੀਤਂਸੇ**ਤਿ ਅਤੀਤਕੋਟ੍ਠਾਸੇ, ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਭਵੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਮ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਯਾ ਚ ਤਯਾ ਚ।

ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਞਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਯਾ ਮਰਣਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ। **ਨ ਚਾਪਿ ਪਰਿਤਪ੍ਪਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਚਾਪਿ ਉਪਾਯਾਸਾਮਿ, ਅਹਂ ਉਪਾਯਾਸਂ ਨ ਆਪਜ੍ਜਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਵਤਾਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਵਤ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਬ੍ਭੁਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਭੂਤਂ ਅਬ੍ਭੁਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਏਦਿਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਿਂ, ‘‘ਨ ਸੋਚਾਮਿ ਨ ਰੋਦਾਮਿ, ਨ ਚਾਪਿ ਪਰਿਤਪ੍ਪਯਿ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸੋਚਨਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਦੀਪਨਿਂ ਵਾਚਂ। **ਕਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਯਥਾ ਏਦਿਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਲਦ੍ਧੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਸ੍ਸ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਧਮ੍ਮਮਞ੍ਞਾਯ ਗਿਰਂ ਭਾਸਸਿ ਏਦਿਸਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਸਾਸਨਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਤਿ।

ਨਿਰੂਪਧਿਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖਂ। **ਵਿਞ੍ਞਾਤਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ। **ਬਜਪਾਨੁਦਿ**ਨ੍ਤਿ ਨੀਹਰਿਂ ਪਜਹਿਂ।

ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ, ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਬ੍ਬਭਵੇਹਿ ਚ ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ। **ਸ੍ਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਤਸ੍ਸਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯਂ।

ਰਥਂ ਨਿਯ੍ਯਾਦਯਾਹਿਮਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਰਥਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਹਿ।

ਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚਾਪੀਤਿ ਮਗ੍ਗਪਰਿਬ੍ਬਯਤ੍ਥਂ ਨੀਤਂ ਕਹਾਪਣਸਹਸ੍ਸਞ੍ਚਾਪਿ ਆਦਾਯ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਹੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਸ੍ਸਰਥਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਯੁਤ੍ਤਰਥਂ। **ਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਦਾਨਂ।

ਏਵਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯਾ ਤੁਟ੍ਠਿਦਾਨੇ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਤਂ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਾਰਥਿ ''ਤੁਯ੍ਹੇਵ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਮੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਪਨ ਸਾਰਥਿਮ੍ਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤਰਂ ਸੁਨ੍ਦਰਿਂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਘਰਾਵਾਸੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੀ **"ਹਤ੍ਥੀ ਗਵਸ੍ਸ"**ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਹਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਨੋ। **ਗਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਵੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾ ਚ। **ਮਣਿਕੁਣ੍ਡਲਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਮਣਿ ਚ ਕੁਣ੍ਡਲਾਨਿ ਚ। **ਫੀਤਞ੍ਚਿਮਂ ਗਹਵਿਭਵਂ ਪਹਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਂ ਹਤ੍ਥਿਆਦਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਅਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਭੇਦਂ ਫੀਤਂ ਪਹੂਤਞ੍ਚ ਗਹਵਿਭਵਂ ਗੇਹੂਪਕਰਣਂ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਦਾਸਿਦਾਸਾਦਿਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਹਾਯ ਤਵ ਪਿਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। **ਭੁਞ੍ਜ ਭੋਗਾਨਿ ਸੁਨ੍ਦਰੀ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਿ, ਤ੍ਵਂ ਇਮੇ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ। **ਤੁਵਂ ਦਾਯਾਦਿਕਾ ਕੁਲੇ**ਤਿ ਤੁਵਞ੍ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਦਾਯਜ੍ਜਾਰਹਾਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਜ੍ਝਾਸਯਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀ **"ਹਤ੍ਥੀਗਵਸ੍ਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਅਥ ਨਂ ਮਾਤਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇਯੇਵ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੀ **"ਸੋ ਤੇ ਇਜ੍ਝਤੁ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਿਯਡ੍ਢਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਪਤ੍ਥੇਸਿ ਸੁਨ੍ਦਰੀ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਿ ਤ੍ਵਂ ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਪਤ੍ਥੇਸਿ ਆਕਙ੍ਖਸਿ। ਸੋ ਤਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ** ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਛਨ੍ਦੋ **ਇਜ੍ਝਤੁ** ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਸਿਜ੍ਝਤੁ। **ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋ**ਤਿ ਘਰੇ ਘਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਭਿਕ੍ਖਾਪਿਣ੍ਡੋ। **ਉਞ੍ਛੋ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਘਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਆਹਿਣ੍ਡਨਂ ਉਞ੍ਛਸ੍ਸ ਠਾਨਞ੍ਚ। **ਏਤਾਨੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡਾਦੀਨਿ। **ਅਭਿਸਮ੍ਭੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਰੂਪਾ ਜਙ੍ਘਬਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਭਿਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀ, ਸਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਥ ਸੁਨ੍ਦਰੀ ''ਸਾਧੁ, ਅਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਮਾਤੁਯਾ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯੇਵ ਸਮਾਨਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਮੇ, ਅਯ੍ਯੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਮੇ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਸਮਾਨਾਯ ਮਯਾ। **ਅਯ੍ਯੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਆਲਪਤਿ।

ਤੁਵਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕਲ੍ਯਾਣਿ, ਥੇਰਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸੋਭਨੇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇ ਵੁਦ੍ਧਤਰਭਾਵੇਨ ਥਿਰਗੁਣਯੋਗੇਨ ਚ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਿ ਸੋਭਨੇਹਿ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਸੋਭਨੇ ਕਲ੍ਯਾਣਿ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ, ਅਯ੍ਯੇ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਯਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਕਤਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਚ੍ਛੇਤਿ ਇਚ੍ਛਾਮਿ। **ਸਾਵਤ੍ਥਿ ਗਨ੍ਤਵੇ**ਤਿ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤੁਂ। **ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਬ੍ਯਾਕਰਣਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

ਅਥ ਸੁਨ੍ਦਰੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਧਮ੍ਮਾਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦਯਮਾਨਾ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਆਲਪਨ੍ਤੀ ਆਹ **"ਪਸ੍ਸ ਸੁਨ੍ਦਰੀ"**ਤਿ। **ਹੇਮਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ। **ਹਰਿਤ੍ਤੁਚ**ਨ੍ਤਿ

ਕਞ੍ਚਨਸਨ੍ਨਿਭਤ੍ਤਚਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਭਗਵਾ ਪੀਤਵਣ੍ਣੇਨ ''ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਘਂਸਿਤ੍ਵਾ ਜਾਤਿਹਿਙ੍ਗੁਲਕੇਨ ਅਨੁਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਸੁਪਰਿਮਜ੍ਜਿਤਕਞ੍ਚਨਾਦਾਸਸਨ੍ਨਿਭੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਹੇਮਵਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਹਰਿਤ੍ਤਚ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਸ੍ਸ ਸੁਨ੍ਦਰਿਮਾਯਨ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਤਂ ਸੁਨ੍ਦਰਿਨਾਮਿਕਂ ਮਂ ਭਗਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਪਸ੍ਸ। "**ਵਿਪ੍ਪਮੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਨ੍ਤੀ ਪੀਤਿਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨ ਵਦਤਿ।

ਕੁਤੋ ਪਨ ਆਗਤਾ, ਕਤ੍ਥ ਚ ਆਗਤਾ, ਕੀਦਿਸਾ ਚਾਯਂ ਸੁਨ੍ਦਰੀਤਿ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾਨਂ ਆਸਙ੍ਕਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ''ਬਾਰਾਣਸਿਤੋ''ਤਿ ਗਾਥਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ''ਸਾਵਿਕਾ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਤਰਂ ਕਾਤੁਂ "**ਤੁਵਂ ਬੁਦ੍ਧੋ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਤੁਵਮੇਵੇਕੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੋ, ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਪਰਮਤ੍ਥੇਹਿ ਯਥਾਰਹਂ ਅਨੁਸਾਸਨਤੋ ਤੁਵਂ ਮੇ **ਸਤ੍ਥਾ**, ਅਹਞ੍ਚ ਖੀਣਾਸਵਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀ ਭਗਵਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਉਰੇ ਵਾਯਾਮ ਜਨਿਤਾਭਿਜਾਤਿਤਾਯ **ਓਰਸਾ**, ਮੁਖਤੋ ਪਵਤ੍ਤਧਮ੍ਮਘੋਸੇਨ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਚ ਮੁਖਭੂਤੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਜਾਤਤ੍ਤਾ **ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ**, ਨਿਟ੍ਠਿਤਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾਦਿਕਰਣੀਯਤਾਯ **ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ**, ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖੇਪਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਨਾਸ**ਵਾਤਿ।

ਅਥਸ੍ਸਾ ਸਤ੍ਥਾ ਆਗਮਨਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤੋ "**ਤਸ੍ਸਾ ਤੇ ਸ੍ਵਾਗਤ**"ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਾ ਤ੍ਵਂ ਮਯਾ ਅਧਿਗਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਤੇ, **ਭਦ੍ਦੇ** ਸੁਨ੍ਦਰਿ, ਇਧ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਗਤਂ ਆਗਮਨਂ ਸੁਆਗਤਂ। ਤਤੋ ਏਵ ਤਂ **ਅਦੁਰਾਗਤਂ** ਨ ਦੁਰਾਗਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਏਵਞ੍ਹਿ ਦਨ੍ਤਾ ਆਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ, ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ ਸੁਨ੍ਦਰਿ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਦਮਥੇਨ ਦਨ੍ਤਾ ਤਤੋ ਏਵ ਸਬ੍ਬਧਿ ਵੀ**ਤਰਾਗਾ**, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ **ਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ** ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ ਅਨਾਸਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਪਾਦਾਨਂ ਵਨ੍ਦਿਕਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਤੇ ਸ੍ਵਾਗਤਂ ਅਦੁਰਾਗਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸੁਨ੍ਦਰੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸੁਭਾਕਮ੍ਮਾਰਧੀਤੁਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਦਹਰਾਹਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਸੁਭਾਯ ਕਮ੍ਮਾਰਧੀਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਕੁਸਲਮੂਲਾ ਉਪਚਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸੋਭਾਯ **ਸੁਭਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਸਤ੍ਥੁ ਰਾਜਗਹਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਸਤ੍ਥਰਿ ਸਞ੍ਜਾਤਪ੍ਪਸਾਦਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਗਬ੍ਭਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਸਾ ਤਾਵਦੇਵ ਸਹਸ੍ਸਨਯਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਘਰਾਵਾਸੇ ਦੋਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਭਾਵਨਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿ। ਤਂ ਞਾਤਕਾ ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾ ਪਹੂਤਧਨਂ ਵਿਭਵਜਾਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਲੋਭੇਨ੍ਤਿ। ਸਾ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਤਾਨਂ ਘਰਾਵਾਸੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਚ ਆਦੀਨਵਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀ ''ਦਹਰਾਹ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਗਾਥਾਹਿ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਨਿਰਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਪਰਿਯੋਦਪੇਨ੍ਤੀ ਭਾਵਨਂ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ –

੩੩੯.''ਦਹਰਾਹਂ ਸੁਦ੍ਧਵਸਨਾ, ਯਂ ਪੁਰੇ ਧਮ੍ਮਮਸ੍ਸੁਣਿਂ।
ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾਯ, ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੁ॥

੩੪੦.‘‘ਤਤੋਹੰ ਸਬ੍ਬਕਾਮੇਸੁ, ਭੁਸੰ ਅਰਤਿਮਜ੍ਝਗੰ।
ਸਕ੍ਕਾਯਸ੍ਮਿੰ ਭਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਮੇਵ ਪੀਹਯੇ॥

੩੪੧.‘‘ਹਿਤ੍ਵਾਨਹੰ ਞਾਤਿਗਣੰ, ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾਨਿ ਚ।
ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਫੀਤਾਨਿ, ਰਮਣੀਯੇ ਪਮੋਦਿਤੇ॥

੩੪੨.‘‘ਪਹਾਯਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਸਾਪਤੇਯ੍ਯਮਨਪ੍ਪਕੰ।
ਏਵੰ ਸਦ੍ਧਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ॥

੩੪੩.‘‘ਨੇਤੰ ਅਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪੰ, ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਿ ਪਤ੍ਥਯੇ।
ਯੋ ਜਾਤਰੂਪੰ ਰਜਤੰ, ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਰਾਗਮੇ॥

੩੪੪.‘‘ਰਜਤੰ ਜਾਤਰੂਪੰ ਵਾ, ਨ ਬੋਧਾਯ ਨ ਸਨ੍ਤਿਯਾ।
ਨੇਤੰ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪੰ, ਨ ਏਤੰ ਅਰਿਯਦ੍ਧਨੰ॥

੩੪੫.‘‘ਲੋਭਨੰ ਮਦਨਞ੍ਚੇਤੰ, ਮੋਹਨੰ ਰਜਵਡ੍ਢਨੰ।
ਸਾਸਙ੍ਕੰ ਬਹੁਆਯਾਸੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਚੇਤ੍ਥ ਧੁਵੰ ਠਿਤਿ॥

੩੪੬.‘‘ਏਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤਾ ਪਮਤ੍ਤਾ ਚ, ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਮਨਾ ਨਰਾ।
ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੇਨ ਬ੍ਯਾਰੁਦ੍ਧਾ, ਪੁਥੂ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਮੇਧਗੰ॥

੩੪੭.‘‘ਵਧੋ ਬਨ੍ਧੋ ਪਰਿਕ੍ਲੇਸੋ, ਜਾਨਿ ਸੋਕਪਰਿਦ੍ਦਵੋ।
ਕਾਮੇਸੁ ਅਧਿਪਨ੍ਨਾਨੰ, ਦਿਸ੍ਸਤੇ ਬ੍ਯਸਨੰ ਬਹੁੰ॥

੩੪੮.‘‘ਤੰ ਮੰ ਞਾਤੀ ਅਮਿਤ੍ਤਾਵ, ਕਿੰ ਵੋ ਕਾਮੇਸੁ ਯੁਞ੍ਜਥ।
ਜਾਨਾਥ ਮੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ, ਕਾਮੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਿਨਿੰ॥

੩੪੯.‘‘ਨ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣੇਨ, ਪਰਿਕ੍ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਆਸਵਾ।
ਅਮਿਤ੍ਤਾ ਵਧਕਾ ਕਾਮਾ, ਸਪਤ੍ਤਾ ਸਲ੍ਲਬਨ੍ਧਨਾ॥

੩੫੦.‘‘ਤੰ ਮੰ ਞਾਤੀ ਅਮਿਤ੍ਤਾਵ, ਕਿੰ ਵੋ ਕਾਮੇਸੁ ਯੁਞ੍ਜਥ।
ਜਾਨਾਥ ਮੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ, ਮੁਣ੍ਡੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤੰ॥

੩੫੧.‘‘ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋ ਉਞ੍ਛੋ ਚ, ਪੰਸੁਕੂਲਞ੍ਚ ਚੀਵਰੰ।
ਏਤੰ ਖੋ ਮਮ ਸਾਰੁਪ੍ਪੰ, ਅਨਗਾਰੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ॥

੩੫੨.‘‘ਵਨ੍ਤਾ ਮਹੇਸੀਹਿ ਕਾਮਾ, ਯੇ ਦਿਬ੍ਬਾ ਯੇ ਚ ਮਾਨੁਸਾ।
ਖੇਮਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਤੇ, ਪਤ੍ਤਾ ਤੇ ਅਚਲੰ ਸੁਖੰ॥

੩੫੩.‘‘ਮਾਹੰ ਕਾਮੇਹਿ ਸੰਗਚ੍ਛਿੰ, ਯੇਸੁ ਤਾਣੰ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।

ਅਮਿਤ੍ਤਾ ਵਧਕਾ ਕਾਮਾ, ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੂਪਮਾ ਦੁਖਾ॥

੩੫੪.‘‘ਪਰਿਪਨ੍ਥੋ ਏਸ ਭਯੋ, ਸਵਿਘਾਤੋ ਸਕਣ੍ਟਕੋ।
ਗੇਧੋ ਸੁਵਿਸਮੋ ਚੇਸੋ, ਮਹਨ੍ਤੋ ਮੋਹਨਾਮੁਖੋ॥

੩੫੫.‘‘ਉਪਸਗ੍ਗੋ ਭੀਮਰੂਪੋ, ਕਾਮਾ ਸਪ੍ਪਸਿਰੂਪਮਾ।
ਯੇ ਬਾਲਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਅਨ੍ਧਭੂਤਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ॥

੩੫੬.‘‘ਕਾਮਪਙ੍ਕੇਨ ਸਤ੍ਤਾ ਹਿ, ਬਹੂ ਲੋਕੇ ਅਵਿਦ੍ਦਸੂ।
ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਜਾਤਿਯਾ ਮਰਣਸ੍ਸ ਚ॥

੩੫੭.‘‘ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਮਨਂ ਮਗ੍ਗਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਾਮਹੇਤੁਕਂ।
ਬਹੁਂ ਵੇ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੋਗਮਾਵਹਂ॥

੩੫੮.‘‘ਏਵਂ ਅਮਿਤ੍ਤਜਨਨਾ, ਤਾਪਨਾ ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਾ।
ਲੋਕਾਮਿਸਾ ਬਨ੍ਧਨੀਯਾ, ਕਾਮਾ ਮਰਣਬਨ੍ਧਨਾ॥

੩੫੯.‘‘ਉਮ੍ਮਾਦਨਾ ਉਲ੍ਲਪਨਾ, ਕਾਮਾ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਥਿਨੋ।
ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ, ਖਿਪ੍ਪਂ ਮਾਰੇਨ ਓਡ੍ਡਿਤਂ॥

੩੬੦.‘‘ਅਨਨ੍ਤਾਦੀਨਵਾ ਕਾਮਾ, ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਮਹਾਵਿਸਾ।
ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾ ਰਣਕਰਾ, ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਵਿਸੋਸਨਾ॥

੩੬੧.‘‘ਸਾਹਂ ਏਤਾਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਬ੍ਯਸਨਂ ਕਾਮਹੇਤੁਕਂ।
ਨ ਤਂ ਪਚ੍ਚਾਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਰਤਾ ਸਦਾ॥

੩੬੨.‘‘ਰਣਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮਾਨਂ, ਸੀਤਿਭਾਵਾਭਿਕਙ੍ਖਿਨੀ।
ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾ ਵਿਹਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੇ॥

੩੬੩.‘‘ਅਸੋਕਂ ਵਿਰਜਂ ਖੇਮਂ, ਅਰਿਯਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਂ ਉਜੁਂ।
ਤਂ ਮਗ੍ਗਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਯੇਨ ਤਿਣ੍ਣਾ ਮਹੇਸਿਨੋ॥

੩੬੪.‘‘ਇਮਂ ਪਸ੍ਸਥ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਂ, ਸੁਭਂ ਕਮ੍ਮਾਰਧੀਤਰਂ।
ਅਨੇਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮ੍ਹਿ ਝਾਯਤਿ॥

੩੬੫.‘‘ਅਜ੍ਜਟ੍ਠਮੀ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਸਦ੍ਧਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸੋਭਨਾ।
ਵਿਨੀਤੁਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਯ, ਤੇਵਿਜ੍ਜਾ ਮਚ੍ਚੁਹਾਯਿਨੀ॥

੩੬੬.‘‘ਸਾਯਂ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾ ਅਣਣਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ।
ਸਬ੍ਬਯੋਗਵਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ, ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ ਅਨਾਸਵਾ॥

੩੬੭.''ਤੰ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਸਙ੍ਘੇਨ, ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਇਦ੍ਧਿਯਾ।
ਨਮਸ੍ਸਤਿ ਭੂਤਪਤਿ, ਸੁਭੰ ਕਮ੍ਮਾਰਧੀਤਰ''ਨ੍ਤਿ॥ – ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਦਹਰਾਹੰ ਸੁਦ੍ਧਵਸਨਾ, ਯੰ ਪੁਰੇ ਧਮ੍ਮਮਸ੍ਸੁਣਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਹੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਹਰਾ ਤਰੁਣੀ ਏਵ ਸੁਦ੍ਧਵਸਨਾ ਸੁਦ੍ਧਵਤ੍ਥਨਿਵਤ੍ਥਾ ਅਲਙ੍ਕਤਪ੍ਪਟਿਯਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਅਸ੍ਸੋਸਿੰ। **ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾਯ, ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮਯੋ ਅਹੂ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤਸ੍ਸਾ ਮੇ ਮਯ੍ਹੰ ਯਥਾਸੁਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਾਯ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿਯਾ ਸੀਲੰ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨੰ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾਵ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੰ ਅਭਿਸਮਯੋ ''ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੩੨) ਪਟਿਵੇਧੋ ਅਹੋਸਿ।

ਤਤੋਹੰ ਸਬ੍ਬਕਾਮੇਸੁ, ਭੁਸੰ ਅਰਤਿਮਜ੍ਝਗਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸੁਤਤ੍ਤਾ ਸਚ੍ਚਾਨਞ੍ਚ ਅਭਿਸਮਿਤਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਦਿਬ੍ਬੇਸੁ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਕਾਮੇਸੁ ਭੁਸੰ ਅਤਿਵਿਯ ਅਰਤਿੰ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿੰ। **ਸਕ੍ਕਾਯਸ੍ਮਿੰ** ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ, **ਭਯੰ** ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਭਾਵੰ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ, **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਮੇ**ਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ, **ਪੀਹਯੇ** ਪਿਹਯਾਮਿ ਪਤ੍ਥਯਾਮਿ।

ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾਨਿ ਚਾਤਿ ਦਾਸੇ ਚ ਕਮ੍ਮਕਾਰੇ ਚ, ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਹੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਗਾਮੇ ਚ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾਪਰਣ੍ਣਵਿਰੁਹਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਚ, ਗਾਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਿ ਵਾ ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ। **ਫੀਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਾਨਿ। **ਰਮਣੀਯੇ**ਤਿ ਮਨੁਞ੍ਞੇ। **ਪਮੋਦਿਤੇ**ਤਿ ਪਮੁਦਿਤੇ, ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਾਪਤੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਕੰ ਧਨੰ, ਮਣਿਕਨਕਰਜਤਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁੰ। **ਅਨਪ੍ਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੰ, ਪਹਾਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਏਵੰ ਸਦ੍ਧਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮਾ**ਤਿ ''ਹਿਤ੍ਵਾਨਹੰ ਞਾਤਿਗਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਮਹਨ੍ਤੰ ਞਾਤਿਪਰਿਵਟ੍ਟੰ ਮਹਨ੍ਤਞ੍ਚ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਪਹਾਯ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਫਲਾਨਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਞ੍ਚਾਤਿ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਤ੍ਥੁੰ ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਘਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ, **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਸੁਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਵੇਦਿਤੇ ਅਰਿਯਵਿਨਯੇ ਅਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ।

ਏਵੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ ਪਨ **ਨੇਤੰ ਅਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪੰ,** ਯਦਿਦੰ ਛਡ੍ਡਿਤਾਨੰ ਕਾਮਾਨੰ ਪਚ੍ਚਾਗਮਨੰ। **ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਥਯੇ**ਤਿ ਅਹੰ ਅਕਿਞ੍ਚਨਭਾਵੰ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਭਾਵਮੇਵ ਪਤ੍ਥਯਾਮਿ। **ਯੋ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤੰ, ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਰਾਗਮੇ**ਤਿ ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੁਵਣ੍ਣੰ ਰਜਤੰ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਧਨਜਾਤੰ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੰ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਕਥੰ ਸੀਸੰ ਉਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ?

ਯਸ੍ਮਾ **ਰਜਤੰ ਜਾਤਰੂਪੰ ਵਾ, ਨ ਬੋਧਾਯ ਨ ਸਨ੍ਤਿਯਾ** ਨ ਮਗ੍ਗਞਾਣਾਯ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੇਤੰ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੰ ਸਮਣਾਨੰ ਸਾਰੁਪ੍ਪੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ ਸਮਣਾਨੰ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯਾਨੰ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੪੬)। **ਨ ਏਤੰ ਅਰਿਯਦ੍ਧਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਰਿਗ੍ਗਹਵਤ੍ਥੁ ਸਦ੍ਧਾਦਿਧਨੰ ਵਿਯ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਮਯਮ੍ਪਿ ਧਨੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਰਿਯਭਾਵਾਵਹਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਲੋਭਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਲੋਭਨ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਭੁਪ੍ਪਾਦਨੰ। **ਮਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਦਾਵਹੰ। **ਮੋਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹਜਨਨੰ। **ਰਜਵਡ੍ਢਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗਰਜਾਦਿਸੰਵਡ੍ਢਨੰ। ਯੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਆਸਙ੍ਕਾਵਹਤ੍ਤਾ ਸਹ ਆਸਙ੍ਕਾਯ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਸਾਸਙ੍ਕੰ,** ਯੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਯਤੋ ਕੁਤੋ ਆਸਙ੍ਕਾਵਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਹੁਆਯਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਜ੍ਜਨਰਕ੍ਖਣਾਦਿਵਸੇਨ ਬਹੁਪਰਿਸ੍ਸਮੰ। **ਨਤ੍ਥਿ ਚੇਤ੍ਥ ਧੁਵੰ ਠਿਤੀ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਧਨੇ ਧੁਵਭਾਵੋ ਚ ਠਿਤਿਭਾਵੋ ਚ ਨਤ੍ਥਿ, ਚਞ੍ਚਲਮਨਵਟ੍ਠਿਤਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤਾ ਪਮਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਧਨੇ ਰਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਜਾਤਰਾਗਾ ਦਸਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਤਿਯਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ ਪਮਤ੍ਤਾ। **ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਮਨਾ** ਲੋਭਾਦਿਸੰਕਿਲੇਸੇਨ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾਵ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਚ **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਮ੍ਹਿ ਬ੍ਯਾਰੁਦ੍ਧਾ, ਪੁਥੂ ਕੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਮੇਧਗੰ** ਅਨੁਮਸੋ ਮਾਤਾਪਿ ਪੁਤ੍ਤੇਨ, ਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਮਾਤਰਾਤਿ ਏਵੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਪਟਿਰੁਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਥੂ ਸਤ੍ਤਾ ਮੇਧਗੰ ਕਲਹੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ

ਭਗਵਾ – ‘‘ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਮਹੇਤੁ ਕਾਮਨਿਦਾਨੰ ਕਾਮਾਧਿਕਰਣੰ...ਪੇ॰... ਮਾਤਾਪਿ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਵਦਤਿ ਪੁਤ੍ਤੋਪਿ ਮਾਤਰਾ ਵਿਵਦਤੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੮, ੧੭੮)।

ਵਧੋਤਿ ਮਰਣੰ। **ਬਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਦ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਾਦਿਬਨ੍ਧਨੰ। **ਪਰਿਕ੍ਲੇਸੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛੇਦਾਦਿਪਰਿਕਿਲੇਸਾਪਤ੍ਤਿ। **ਜਾਨੀ**ਤਿ ਧਨਜਾਨਿ ਚੇਵ ਪਰਿਵਾਰਜਾਨਿ ਚ। **ਸੋਕਪਰਿਦ੍ਦਵੋ**ਤਿ ਸੋਕੋ ਚ ਪਰਿਦੇਵੋ ਚ। **ਅਧਿਪਨ੍ਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਾਨੰ। **ਦਿਸ੍ਸਤੇ ਬ੍ਯਸਨੰ ਬਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਧਬਨ੍ਧਨਾਦਿਭੇਦੰ ਅਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾਦਿੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕੰ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਞ੍ਚ ਬਹੁੰ ਬਹੁਵਿਧੰ ਬ੍ਯਸਨੰ ਅਨਤ੍ਥੋ ਕਾਮੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤੇਵ।

ਤੰ ਮੰ ਞਾਤੀ ਅਮਿਤ੍ਤਾਵ, ਕਿੰ ਵੋ ਕਾਮੇਸੁ ਯੁਞ੍ਜਥਾਤਿ ਤਾਦਿਸੰ ਮੰ ਯਥਾ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਰਤ੍ਤੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਞਾਤੀ ਞਾਤਕਾ ਸਮਾਨਾ ਅਨਤ੍ਥਕਾਮਾ ਅਮਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਕਿੰ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਯੁਞ੍ਜਥ ਨਿਯੋਜੇਥ। **ਜਾਨਾਥ ਮੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ, ਕਾਮੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮੇ ਭਯਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਮੰ ਆਜਾਨਾਥ, ਕਿੰ ਏਤ੍ਤਕੰ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਨਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਨ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣੇਨ, ਪਰਿਕ੍ਖੀਯਨ੍ਤਿ ਆਸਵਾਤਿ ਕਾਮਾਸਵਾਦਯੋ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣੇਨ ਨ ਕਦਾਚਿ ਪਰਿਕ੍ਖਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤੇਹਿ ਏਵ ਪਰਿਵਡ੍ਢਨ੍ਤੇਵ। ਤੇਨਾਹ – **‘‘ਅਮਿਤ੍ਤਾ ਵਧਕਾ ਕਾਮਾ, ਸਪਤ੍ਤਾ ਸਲ੍ਲਬਨ੍ਧਨਾ’’**ਤਿ। ਕਾਮਾ ਹਿ ਅਹਿਤਾਵਹਤ੍ਤਾ ਮੇਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਮਿਤ੍ਤਾ**, ਮਰਣਹੇਤੁਤਾਯ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸਿਕਵਧਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਵਧਕਾ**, ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਨਤਾਯ ਵੇਰਾਨੁਬਨ੍ਧਸਪਤ੍ਤਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **ਸਪਤ੍ਤਾ**, ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਸਲ੍ਲਾਨੰ ਬਨ੍ਧਨਤੋ **ਸਲ੍ਲਬਨ੍ਧਨਾ**।

ਮੁਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਮੁਣ੍ਡਿਤਕੇਸੰ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਨ੍ਤਕਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਚੀਵਰਪਾਰੁਪਨੇਨ **ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਾਰੁਤੰ**।

ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋਤਿ ਵਿਵਟਦ੍ਵਾਰੇ ਘਰੇ ਘਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਲਭਨਕਪਿਣ੍ਡੋ। **ਉਞ੍ਛੋ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥੰ ਉਞ੍ਛਾਚਰਿਯਾ। **ਅਨਗਾਰੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ**ਤਿ ਅਨਗਾਰਾਨੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਤੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੋ ਜੀਵਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਜੀਵਨ੍ਤਿ।

ਵਨ੍ਤਾਤਿ ਛਡ੍ਡਿਤਾ। **ਮਹੇਸੀਹੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਮਹੇਸੀਹਿ। **ਖੇਮਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਕਾਮਯੋਗਾਦੀਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਵਟ੍ਠਾਨਭੂਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ। **ਤੇ**ਤਿ ਮਹੇਸਯੋ। **ਅਚਲੰ ਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੰ ਪਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੇਨ ਕਾਮਾ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਾਹੰ ਕਾਮੇਹਿ ਸੰਗਚ੍ਛਿਨ੍ਤਿ ਅਹੰ ਕਦਾਚਿਪਿ ਕਾਮੇਹਿ ਨ ਸਮਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੰ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ ਆਹ – **‘‘ਯੇਸੁ ਤਾਣੰ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀ’’**ਤਿਆਦਿ, ਯੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਨਤ੍ਥਪਰਿਤ੍ਤਾਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੂਪਮਾ** ਮਹਾਭਿਤਾਪਟ੍ਠੇਨ। **ਦੁਖਾ** ਦੁਕ੍ਖਮਟ੍ਠੇਨ।

ਪਰਿਪਨ੍ਥੋ ਏਸ ਭਯੋ ਯਦਿਦੰ ਕਾਮਾ ਨਾਮ ਅਵਿਦਿਤਵਿਪੁਲਾਨਤ੍ਥਾਵਹਤ੍ਤਾ। **ਸਵਿਘਾਤੋ** ਚਿਤ੍ਤਵਿਘਾਤਕਰਤ੍ਤਾ। **ਸਕਣ੍ਟਕੋ** ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਤ੍ਤਾ। **ਗੇਧੋ ਸੁਵਿਸਮੋ ਚੇਸੋ**ਤਿ ਗਿਦ੍ਧਿਹੇਤੁਤਾਯ ਗੇਧੋ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਸਮੋ ਮਹਾਪਲਿਬੋਧੋ ਸੋ। ਦੁਰਤਿਕ੍ਕਮਨਟ੍ਠੇਨ **ਮਹਨ੍ਤੋ। ਮੋਹਨਾਮੁਖੋ** ਮੁਚ੍ਛਾਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਤੋ।

ਉਪਸਗ੍ਗੋ ਭੀਮਰੂਪੋਤਿ ਅਤਿਭਿੰਸਨਕਸਭਾਵੋ, ਮਹਨ੍ਤੋ ਦੇਵਤੂਪਸਗ੍ਗੋ ਵਿਯ ਅਨਤ੍ਥਕਾਦਿਦੁਕ੍ਖਾਵਹਨਤੋ। **ਸਪ੍ਪਸਿਰੂਪਮਾ ਕਾਮਾ** ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਟ੍ਠੇਨ।

ਕਾਮਪਙ੍ਕੇਨ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਕਾਮਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਙ੍ਕੇਨ ਸਤ੍ਤਾ ਲਗ੍ਗਾ।

ਦੁਗ੍ਗਤਿਗਮਨਂ ਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਨਿਰਯਾਦਿਅਪਾਯਗਾਮਿਨਂ ਮਗ੍ਗਂ। **ਕਾਮਹੇਤੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮੋਪਭੋਗਹੇਤੁਕਂ। **ਬਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਭੇਦੇਨ ਬਹੁਵਿਧਂ। **ਰੋਗਮਾਵਹ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਰੋਗਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਆਵਹਨਕਂ।

ਏਵਨ੍ਤਿ ''ਅਮਿਤ੍ਤਾ ਵਧਕਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। **ਅਮਿਤ੍ਤਜਨਨਾ**ਤਿ ਅਮਿਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਾ। **ਤਾਪਨਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਪਨਕਾ, ਤਪਨੀਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਾ**ਤਿ ਸਂਕਿਲੇਸਾਵਹਾ। **ਲੋਕਾਮਿਸਾ**ਤਿ ਲੋਕੇ ਆਮਿਸਭੂਤਾ। **ਬਨ੍ਧਨਿਯਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਭੂਤੇਹਿ ਸਂਯੋਜਨੇਹਿ ਵਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਾ, ਸਂਯੋਜਨਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਰਣਬਨ੍ਧਨਾ**ਤਿ ਭਵਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤਕਾਰਣਤੋ ਚ ਮਰਣਵਿਬਨ੍ਧਨਾ।

ਉਮ੍ਮਾਦਨਾਤਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਯੋਗਵਸੇਨ ਸੋਕੁਮ੍ਮਾਦਕਰਾ, ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਵਾ ਉਪਰੂਪਰਿਮਦਾਵਹਾ। **ਉਲ੍ਲਪਨਾ**ਤਿ ''ਅਹੋ ਸੁਖਂ ਅਹੋ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਉਦ੍ਧਂ ਲਪਾਪਨਕਾ। ''ਉਲ੍ਲੋਲਨਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਭਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਉਲ੍ਲੋਲੇਨ੍ਤੋ ਸੁਨਖੋ ਵਿਯ ਆਮਿਸਹੇਤੁ ਸਤ੍ਤੇ ਉਪਰੂਪਰਿਲਾਲਨਾ, ਪਰਾਭਵਾਵਞ੍ਞਾਤਪਾਪਨਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਥਿਨੋ**ਤਿ ਪਰਿਲ਼ਾਹੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਨਾ ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਮਥਨਸੀਲਾ। ''ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਦ੍ਦਿਨੋ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। ਯੇ ਪਨ ''ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਦਿਨੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਦਾਵਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਂਕਿਲੇਸਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਬਾਧਨਾਯ ਉਪਤਾਪਨਾਯ ਵਾ। **ਖਿਪ੍ਪਂ ਮਾਰੇਨ ਓਡ੍ਡਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾ ਨਾਮੇਤੇ ਮਾਰੇਨ ਓਡ੍ਡਿਤਂ ਕੁਮਿਨਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਤ੍ਥਾਵਹਨਤੋ।

ਅਨਨ੍ਤਾਦੀਨਵਾਤਿ ''ਲੋਭਨਂ ਮਦਨਞ੍ਚੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ, ''ਇਧ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਉਣ੍ਹਸ੍ਸ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੬੭) ਚ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਾਦੀਨਵਾ ਬਹੁਦੋਸਾ। **ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਆਪਾਯਿਕਾਦਿਬਹੁਵਿਧਦੁਕ੍ਖਾਨੁਬਨ੍ਧਾ। **ਮਹਾਵਿਸਾ**ਤਿ ਕਟੁਕਾਸਯ੍ਹਫਲਤਾਯ ਹਲਾਹਲਾਦਿਮਹਾਵਿਸਸਦਿਸਾ । **ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਧਾਰਾਗਤਮਧੁਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ ਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦਾ। **ਰਣਕਰਾ**ਤਿ ਸਾਰਾਗਾਦਿਸਂਵਡ੍ਢਕਾ। **ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖਵਿਸੋਸਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਵਜ੍ਜਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸਕਾ।

ਸਾਹਨ੍ਤਿ ਸਾ ਅਹਂ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਕਾਮੇ ਪਹਾਯ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤਾਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ। **ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਤਂ ਪਚ੍ਚਾਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਤਂ ਮਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਨ੍ਤਕਾਮੇ ਪੁਨ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਰਤਾ ਸਦਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਰਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤਂ ਪਚ੍ਚਾਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਰਣਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਮਾਨਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾਨਂ ਰਣਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ, ਤਞ੍ਚ ਮਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਂਪਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਸੀਤਿਭਾਵਾਭਿਕਙ੍ਖਿਨੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥਪਰਿਲ਼ਾਹਵੂਪਸਮੇਨ ਸੀਤਿਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਭਿਕਙ੍ਖਨ੍ਤੀ। **ਸਬ੍ਬਸਂਯੋਜਨਕ੍ਖਯੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਖਯਭੂਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਅਭਿਰਤਾ।

ਯੇਨ ਤਿਣ੍ਣਾ ਮਹੇਸਿਨੋਤਿ ਯੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਮਹੇਸਿਨੋ ਸਂਸਾਰਮਹੋਘਂ ਤਿਣ੍ਣਾ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੇਹਿ ਗਤਮਗ੍ਗਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਸੀਲਾਦਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਪਾਪੁਣਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਫਲਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤਂ। **ਅਨੇਜ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧ ਏਜਤਾਯ ਅਨੇਜਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਅਗ੍ਗਫਲਂ। **ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਝਾਯਤੀ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਫਲਜ੍ਝਾਨਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤਿ।

ਅਜ੍ਜਟ੍ਠਮੀ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਜ੍ਜ ਅਟ੍ਠਮਦਿਵਸੋ, ਇਤੋ ਅਤੀਤੇ ਅਟ੍ਠਮਿਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸੋਭਨਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਧਿਗਮੇਨ ਸੋਭਨਾ।

ਭੁਜਿਸ੍ਸਾਤਿ ਦਾਸਭਾਵਸਦਿਸਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹਾਨੇਨ ਭੁਜਿਸ੍ਸਾ। ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਇਣਾਪਗਮੇਨ **ਅਣਣਾ**।

ਇਮਾ ਕਿਰ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਮੇ ਦਿਵਸੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਥੇਰਿਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਸਂਸਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਅਥ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦੋ ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਏਵਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਪਸਂਸੀਯਮਾਨਾ ਅਯਂ ਥੇਰੀ ਯਸ੍ਮਾ ਦੇਵੇਹਿ ਚ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਤਾਵਦੇਵ ਤਾਵਤਿਂਸੇਹਿ ਦੇਵੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ –

‘‘ਤਂ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਸਙ੍ਘੇਨ, ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਇਦ੍ਧਿਯਾ।
ਨਮਸ੍ਸਤਿ ਭੂਤਪਤਿ, ਸੁਭਂ ਕਮ੍ਮਾਰਧੀਤਰ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ ਤੀਸੁ ਕਾਮਭਵੇਸੁ ਭੂਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਤਿ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਭੂਤਪਤੀ**ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਦੇਵਸਙ੍ਘੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਂ ਸੁਭਂ ਕਮ੍ਮਾਰਧੀਤਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਵਿਦ੍ਧਿਯਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮ੍ਮ ਨਮਸ੍ਸਤਿ, ਪਞ੍ਚਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵਨ੍ਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੁਭਾਕਮ੍ਮਾਰਧੀਤੁਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵੀਸਤਿਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੪. ਤਿਂਸਨਿਪਾਤੋ

੧. ਸੁਭਾਜੀਵਕਮ੍ਬਵਨਿਕਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਿਂਸਨਿਪਾਤੇ **ਜੀਵਕਮ੍ਬਵਨਂ ਰਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਸੁਭਾਯ ਜੀਵਕਮ੍ਬਵਨਿਕਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ, ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਕੁਸਲਮੂਲਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਬ੍ਰੂਹਿਤਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰਾ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਰਾਜਗਹੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਸੁਭਾ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਮਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਕਿਰ ਸਰੀਰਾਵਯਵਾ ਸੋਭਨਵਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਭਾਤਿ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਮੇਵ ਨਾਮਂ ਜਾਤਂ। ਸਾ ਸਤ੍ਥੁ ਰਾਜਗਹਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਜਾਤਸਂਵੇਗਾ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਞ੍ਚ ਖੇਮਤੋ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਨ੍ਤੀ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਗੋਤਮਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਕਤਿਪਾਹੇਨੇਵ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਸਿ।

ਅਥ ਨਂ ਏਕਦਿਵਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਗਹਵਾਸੀ ਧੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸੋ ਤਰੁਣੋ ਪਠਮਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਿਤੋ ਜੀਵਕਮ੍ਬਵਨੇ ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਓਵਰਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸਿ। ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਜ੍ਝਾਸਯਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸਿ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਨਿਬਨ੍ਧਤਿਯੇਵ। ਥੇਰੀ ਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨੇ ਅਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਂ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਚ ਅਭਿਰਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ, ‘‘ਹਨ੍ਦ, ਤਯਾ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਂ ਅਕ੍ਖਿ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਕਂ ਅਕ੍ਖਿਂ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਪਨੇਸਿ। ਤਤੋ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸਨ੍ਤਾਸੋ ਸਂਵੇਗਜਾਤੋ ਤਤ੍ਥ ਵਿਗਤਰਾਗੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੇਰਿਂ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਤੋ। ਥੇਰੀ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਹ ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵਸ੍ਸਾ ਅਕ੍ਖਿ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਤੋ ਸਾ ਬੁਦ੍ਧਗਤਾਯ ਪੀਤਿਯਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਫੁਟਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਤਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ। ਸਾ ਪੀਤਿਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤ੍ਵਾ ਤਾਵਦੇਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਤੇਨ ਚ ਧੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੩੬੮.‘‘ਜੀਵਕਮ੍ਬਵਨਂ ਰਮ੍ਮਂ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਸੁਭਂ।
ਧੁਤ੍ਤਕੋ ਸਨ੍ਨਿਵਾਰੇਸਿ, ਤਮੇਨਂ ਅਬ੍ਰਵੀ ਸੁਭਾ॥

੩੬੯.‘‘ਕਿਂ ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਤਂ ਮਯਾ, ਯਂ ਮਂ ਓਵਰਿਯਾਨ ਤਿਟ੍ਠਸਿ।
ਨ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ ਆਵੁਸੋ, ਪੁਰਿਸੋ ਸਮ੍ਫੁਸਨਾਯ ਕਪ੍ਪਤਿ॥

੩੭੦.‘‘ਗਰੁਕੇ ਮਮ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ, ਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸੁਗਤੇਨ ਦੇਸਿਤਾ।
ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਦਂ ਅਨਙ੍ਗਣਂ, ਕਿਂ ਮਂ ਓਵਰਿਯਾਨ ਤਿਟ੍ਠਸਿ॥

੩੭੧.‘‘ਆਵਿਲਚਿਤ੍ਤੋ ਅਨਾਵਿਲਂ, ਸਰਜੋ ਵੀਤਰਜਂ ਅਨਙ੍ਗਣਂ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਾਨਸਂ, ਕਿਂ ਮਂ ਓਵਰਿਯਾਨ ਤਿਟ੍ਠਸਿ॥

੩੭੨.‘‘ਦਹਰਾ ਚ ਅਪਾਪਿਕਾ ਚਸਿ, ਕਿਂ ਤੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।
ਨਿਕ੍ਖਿਪ ਕਾਸਾਯਚੀਵਰਂ, ਏਹਿ ਰਮਾਮ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤੇ ਵਨੇ॥

੩੭੩.‘‘ਮਧੁਰਞ੍ਚ ਪਵਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ, ਕੁਸੁਮਰਜੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਦੁਮਾ।

ਪਠਮਵਸਨੋ ਸੁਖੋ ਉਤੁ, ਏਹਿ ਰਮਾਮ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤੇ ਵਨੇ॥

੩੭੪.‘‘ਕੁਸੁਮਿਤਸਿਖਰਾ ਚ ਪਾਦਪਾ, ਅਭਿਗਜ੍ਜਨ੍ਤਿਵ ਮਾਲੁਤੇਰਿਤਾ।
ਕਾ ਤੁਯ੍ਹੰ ਰਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਯਦਿ ਏਕਾ ਵਨਮੋਗਹਿਸ੍ਸਸਿ॥

੩੭੫.‘‘ਵਾਲ਼ਮਿਗਸਙ੍ਘਸੇਵਿਤੰ, ਕੁਞ੍ਜਰਮਤ੍ਤਕਰੇਣੁਲੋਲ਼ਿਤੰ।
ਅਸਹਾਯਿਕਾ ਗਨ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਸਿ, ਰਹਿਤੰ ਭਿੰਸਨਕੰ ਮਹਾਵਨੰ॥

੩੭੬.‘‘ਤਪਨੀਯਕਤਾਵ ਧੀਤਿਕਾ, ਵਿਚਰਸਿ ਚਿਤ੍ਤਲਤੇਵ ਅਚ੍ਛਰਾ।
ਕਾਸਿਕਸੁਖੁਮੇਹਿ ਵਗ੍ਗੁਭਿ, ਸੋਭਸੀ ਸੁਵਸਨੇਹਿ ਨੂਪਮੇ॥

੩੭੭.‘‘ਅਹੰ ਤਵ ਵਸਾਨੁਗੋ ਸਿਯੰ, ਯਦਿ ਵਿਹਰੇਮਸੇ ਕਾਨਨਨ੍ਤਰੇ।
ਨ ਹਿ ਮਤ੍ਥਿ ਤਯਾ ਪਿਯਤ੍ਤਰੋ, ਪਾਣੋ ਕਿਨ੍ਨਰਿਮਨ੍ਦਲੋਚਨੇ॥

੩੭੮.‘‘ਯਦਿ ਮੇ ਵਚਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ, ਸੁਖਿਤਾ ਏਹਿ ਅਗਾਰਮਾਵਸ।
ਪਾਸਾਦਨਿਵਾਤਵਾਸਿਨੀ, ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਤੇ ਕਰੋਨ੍ਤੁ ਨਾਰਿਯੋ॥

੩੭੯.‘‘ਕਾਸਿਕਸੁਖੁਮਾਨਿ ਧਾਰਯ, ਅਭਿਰੋਪੇਹਿ ਚ ਮਾਲਵਣ੍ਣਕੰ।
ਕਞ੍ਚਨਮਣਿਮੁਤ੍ਤਕੰ ਬਹੁੰ, ਵਿਵਿਧੰ ਆਭਰਣੰ ਕਰੋਮਿ ਤੇ॥

੩੮੦.‘‘ਸੁਧੋਤਰਜਪਚ੍ਛਦੰ ਸੁਭੰ, ਗੋਨਕਤੂਲਿਕਸਨ੍ਥਤੰ ਨਵੰ।
ਅਭਿਰੁਹ ਸਯਨੰ ਮਹਾਰਹੰ, ਚਨ੍ਦਨਮਣ੍ਡਿਤਸਾਰਗਨ੍ਧਿਕੰ॥

੩੮੧.‘‘ਉਪ੍ਪਲੰ ਚੁਦਕਾ ਸਮੁਗ੍ਗਤੰ, ਯਥਾ ਤੰ ਅਮਨੁਸ੍ਸਸੇਵਿਤੰ।
ਏਵੰ ਤ੍ਵੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੀ, ਸਕੇਸਙ੍ਗੇਸੁ ਜਰੰ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ॥

੩੮੨.‘‘ਕਿੰ ਤੇ ਇਧ ਸਾਰਸਮ੍ਮਤੰ, ਕੁਣਪਪੂਰਮ੍ਹਿ ਸੁਸਾਨਵਡ੍ਢਨੇ।
ਭੇਦਨਧਮ੍ਮੇ ਕਲ਼ੇਵਰੇ, ਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਮਨੋ ਉਦਿਕ੍ਖਸਿ॥

੩੮੩.‘‘ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਚ ਤੂਰਿਯਾਰਿਵ, ਕਿਨ੍ਨਰਿਯਾਰਿਵ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ।
ਤਵ ਮੇ ਨਯਨਾਨਿ ਦਕ੍ਖਿਯ, ਭਿਯ੍ਯੋ ਕਾਮਰਤੀ ਪਵਡ੍ਢਤਿ॥

੩੮੪.‘‘ਉਪ੍ਪਲਸਿਖਰੋਪਮਾਨਿ ਤੇ, ਵਿਮਲੇ ਹਾਟਕਸਨ੍ਨਿਭੇ ਮੁਖੇ।
ਤਵ ਮੇ ਨਯਨਾਨਿ ਦਕ੍ਖਿਯ, ਭਿਯ੍ਯੋ ਕਾਮਗੁਣੋ ਪਵਡ੍ਢਤਿ॥

੩੮੫.‘‘ਅਪਿ ਦੂਰਗਤਾ ਸਰਮ੍ਹਸੇ, ਆਯਤਪਮ੍ਹੇ ਵਿਸੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨੇ।
ਨ ਹਿ ਮਤ੍ਥਿ ਤਯਾ ਪਿਯਤ੍ਤਰੋ, ਨਯਨਾ ਕਿਨ੍ਨਰਿਮਨ੍ਦਲੋਚਨੇ॥

੩੮੬.‘‘ਅਪਥੇਨ ਪਯਾਤੁਮਿਚ੍ਛਸਿ, ਚਨ੍ਦੰ ਕੀਲ਼ਨਕੰ ਗਵੇਸਸਿ।
ਮੇਰੁੰ ਲਙ੍ਘੇਤੁਮਿਚ੍ਛਸਿ, ਯੋ ਤ੍ਵੰ ਬੁਦ੍ਧਸੁਤੰ ਮਗ੍ਗਯਸਿ॥

੩੮੭.''ਨਤ੍ਥਿ ਹਿ ਲੋਕੇ ਸਦੇਵਕੇ, ਰਾਗੋ ਯਤ੍ਥਪਿ ਦਾਨਿ ਮੇ ਸਿਯਾ।
ਨਪਿ ਨਂ ਜਾਨਾਮਿ ਕੀਰਿਸੋ, ਅਥ ਮਗ੍ਗੇਨ ਹਤੋ ਸਮੂਲਕੋ॥

੩੮੮.''ਇਙ੍ਗਾਲਕੁਯਾਵ ਉਜ੍ਝਿਤੋ, ਵਿਸਪਤ੍ਤੋਰਿਵ ਅਗ੍ਗਿਤੋ ਕਤੋ।
ਨਪਿ ਨਂ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਕੀਰਿਸੋ, ਅਥ ਮਗ੍ਗੇਨ ਹਤੋ ਸਮੂਲਕੋ॥

੩੮੯.''ਯਸ੍ਸਾ ਸਿਯਾ ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਂ, ਸਤ੍ਥਾ ਵਾ ਅਨੁਪਾਸਿਤੋ ਸਿਯਾ।
ਤ੍ਵਂ ਤਾਦਿਸਿਕਂ ਪਲੋਭਯ, ਜਾਨਨ੍ਤਿਂ ਸੋ ਇਮਂ ਵਿਹਞ੍ਞਸਿ॥

੩੯੦.''ਮਯ੍ਹਞ੍ਹਿ ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠਵਨ੍ਦਿਤੇ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇ ਚ ਸਤੀ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ।
ਸਙ੍ਖਤਮਸੁਭਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਯ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵ ਮਨੋ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤਿ॥

੩੯੧.''ਸਾਹਂ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸਾਵਿਕਾ, ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਯਾਨਯਾਯਿਨੀ।
ਉਦ੍ਧਟਸਲ੍ਲਾ ਅਨਾਸਵਾ, ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਗਤਾ ਰਮਾਮਹਂ॥

੩੯੨.''ਦਿਟ੍ਠਾ ਹਿ ਮਯਾ ਸੁਚਿਤ੍ਤਿਤਾ, ਸੋਮ੍ਭਾ ਦਾਰੁਕਪਿਲ੍ਲਕਾਨਿ ਵਾ।
ਤਨ੍ਤੀਹਿ ਚ ਖੀਲਕੇਹਿ ਚ, ਵਿਨਿਬਦ੍ਧਾ ਵਿਵਿਧਂ ਪਨਚ੍ਚਕਾ॥

੩੯੩.''ਤਮ੍ਹੁਦ੍ਧਟੇ ਤਨ੍ਤਿਖੀਲਕੇ, ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇ ਵਿਕਲੇ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤੇ।
ਨ ਵਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ ਖਣ੍ਡਸੋ ਕਤੇ, ਕਿਮ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਮਨਂ ਨਿਵੇਸਯੇ॥

੩੯੪.''ਤਥੂਪਮਾ ਦੇਹਕਾਨਿ ਮਂ, ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਨਾ ਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।
ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਨਾ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਕਿਮ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਮਨਂ ਨਿਵੇਸਯੇ॥

੩੯੫.''ਯਥਾ ਹਰਿਤਾਲੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤਂ, ਅਦ੍ਦਸ ਚਿਤ੍ਤਿਕਂ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤਂ।
ਤਮ੍ਹਿ ਤੇ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਂ, ਸਞ੍ਞਾ ਮਾਨੁਸਿਕਾ ਨਿਰਤ੍ਥਿਕਾ॥

੩੯੬.''ਮਾਯਂ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਤੋ ਕਤਂ, ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦਪਂ।
ਉਪਗਚ੍ਛਸਿ ਅਨ੍ਧ ਰਿਤ੍ਤਕਂ, ਜਨਮਜ੍ਝੇਰਿਵ ਰੁਪ੍ਪਰੂਪਕਂ॥

੩੯੭.''ਵਟ੍ਟਨਿਰਿਵ ਕੋਟਰੋਹਿਤਾ, ਮਜ੍ਝੇ ਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕਾ ਸਅਸ੍ਸੁਕਾ।
ਪੀਲਕੋਲ਼ਿਕਾ ਚੇਤ੍ਥ ਜਾਯਤਿ, ਵਿਵਿਧਾ ਚਕ੍ਖੁਵਿਧਾ ਚ ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ॥

੩੯੮.''ਉਪ੍ਪਾਟਿਯ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨਾ, ਨ ਚ ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਥ ਅਸਙ੍ਗਮਾਨਸਾ।
ਹਨ੍ਦ ਤੇ ਚਕ੍ਖੁਂ ਹਰਸ੍ਸੁ ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਨਰਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ ਤਾਵਦੇ॥

੩੯੯.''ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਰਮਾਸਿ ਤਾਵਦੇ, ਰਾਗੋ ਤਤ੍ਥ ਖਮਾਪਯੀ ਚ ਨਂ।
ਸੋਤ੍ਥਿ ਸਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੀ, ਨ ਪੁਨੋ ਏਦਿਸਕਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ॥

੪੦੦.''ਆਸਾਦਿਯ ਏਦਿਸਂ ਜਨਂ, ਅਗ੍ਗਿਂ ਪਜ੍ਜਲਿਤਂਵ ਲਿਙ੍ਗਿਯ।

ਗਣ੍ਹਿਯ ਆਸੀਵਿਸੰ ਵਿਯ, ਅਪਿ ਨੁ ਸੋਤ੍ਥਿ ਸਿਯਾ ਖਮੇਹਿ ਨੋ॥

੪੦੧.''ਮੁਤ੍ਤਾ ਚ ਤਤੋ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਅਗਮੀ ਬੁਦ੍ਧਵਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ।
ਪਸ੍ਸਿਯ ਵਰਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੰ, ਚਕ੍ਖੁ ਆਸਿ ਯਥਾ ਪੁਰਾਣਕ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਪਚ੍ਚੁਦਾਹਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਜੀਵਕਮ੍ਬਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਕਸ੍ਸ ਕੋਮਾਰਭਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਮ੍ਬਵਨੰ। **ਰਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਰਮਣੀਯੰ। ਤੰ ਕਿਰ ਭੂਮਿਭਾਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਰੁਕ੍ਖਾਨੰ ਰੋਪਿਤਾਕਾਰੇਨ ਅਤਿਵਿਯ ਮਨੁਞ੍ਞੰ ਮਨੋਰਮੰ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਬਵਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਗਤੰ, ਦਿਵਾਵਿਹਾਰਾਯ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿੰ। **ਸੁਭ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਨਾਮਿਕੰ। **ਧੁਤ੍ਤਕੋ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਧੁਤ੍ਤੋ। ਰਾਜਗਹਵਾਸੀ ਕਿਰੇਕੋ ਮਹਾਵਿਭਵਸ੍ਸ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਯੁਵਾ ਅਭਿਰੂਪੋ ਇਤ੍ਥਿਧੁਤ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਤ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਪਟਿਪਥੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗੰ ਉਪਰੁਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਧੁਤ੍ਤਕੋ ਸਨ੍ਨਿਵਾਰੇਸੀ''ਤਿ, ਮਮ ਗਮਨੰ ਨਿਸੇਧੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਮੇਨੰ ਅਬ੍ਰਵੀ ਸੁਭਾ**ਤਿ ਤਮੇਨੰ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਧੁਤ੍ਤੰ ਸੁਭਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਥੇਸਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਸੁਭੰ, ਅਬ੍ਰਵਿ ਸੁਭਾ''ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਥੇਰੀ ਅਞ੍ਞੰ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। ਥੇਰਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਨੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਅਯੰ ਗਾਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

''ਅਬ੍ਰਵੀ ਸੁਭਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਆਹ **"ਕਿੰ ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਤ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਿੰ ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਤੰ ਮਯਾ**ਤਿ ਕਿੰ ਤੁਯ੍ਹੰ, ਆਵੁਸੋ, ਮਯਾ ਅਪਰਦ੍ਧੰ। **ਯੰ ਮੰ ਓਵਰਿਯਾਨ ਤਿਟ੍ਠਸੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਅਪਰਾਧੇਨ ਮੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿੰ ਓਵਰਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨੰ ਨਿਸੇਧੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਸਿ, ਸੋ ਨਤ੍ਥੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਥ ਇਤ੍ਥੀਤਿਸਞ੍ਞਾਯ ਏਵੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਸਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਆਹ – **"ਨ ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ, ਆਵੁਸੋ, ਪੁਰਿਸੋ ਸਮ੍ਫੁਸਨਾਯ ਕਪ੍ਪਤੀ"**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਪੁਤ੍ਤ , ਲੋਕਿਯਚਾਰਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨੰ ਸਮ੍ਫੁਸਨਾਯ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਯ ਪਨ ਪੁਰਿਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋਪਿ ਸਮ੍ਫੁਸਨਾਯ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਤਾਵ ਪੁਰਿਸਫੁਸਨਾ, ਰਾਗਵਸੇਨਸ੍ਸਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਸ੍ਸਾਪਿ ਫੁਸਨਾ ਨ ਕਪ੍ਪਤੇਵ।

ਤੇਨਾਹ **"ਗਰੁਕੇ ਮਮ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – **ਗਰੁਕੇ** ਪਾਸਾਣਚ੍ਛਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਗਰੁਕਾਤਬ੍ਬੇ ਮਯ੍ਹੰ ਸਤ੍ਥੁ ਸਾਸਨੇ ਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ **ਸੁਗਤੇਨ** ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ **ਦੇਸਿਤਾ** ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ। ਤਾਹਿ **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਦੰ** ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕੁਸਲਕੋਟ੍ਠਾਸੰ, ਰਾਗਾਦਿਅਙ੍ਗਣਾਨੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਨਙ੍ਗਣੰ,** ਏਵੰਭੂਤੰ ਮੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿੰ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਆਵਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਸੀਤਿ।

ਆਵਿਲਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਿਲਭਾਵਕਰਾਨੰ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ ਆਵਿਲਚਿਤ੍ਤੋ, ਤ੍ਵੰ ਤਦਭਾਵਤੋ **ਅਨਾਵਿਲੰ,** ਰਾਗਰਜਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ **ਸਰਜੋ,** ਸਾਙ੍ਗਣੋ ਤਦਭਾਵਤੋ **ਵੀਤਰਜੰ ਅਨਙ੍ਗਣੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ** ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਾਨਸੰ,** ਮੰ ਕਸ੍ਮਾ ਓਵਰਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਸੀਤਿ?

ਏਵੰ ਥੇਰਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਧੁਤ੍ਤਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ **"ਦਹਰਾ ਚਾ"**ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਸ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਹਰਾ**ਤਿ ਤਰੁਣੀ ਪਠਮੇ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਿਤਾ। **ਅਪਾਪਿਕਾ ਚਸੀ**ਤਿ ਰੂਪੇਨ ਅਲਾਮਿਕਾ ਚ ਅਸਿ , ਉਤ੍ਤਮਰੂਪਧਰਾ ਚਾਹੋਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕਿੰ ਤੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹੰ ਏਵੰ ਪਠਮਵਯੇ ਠਿਤਾਯ ਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਕਿੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੁਡ੍ਢਾਯ ਬੀਭਚ੍ਛਰੂਪਾਯ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਦਤਿ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪਾ**ਤਿ ਛਡ੍ਡੇਹਿ। ''ਉਕ੍ਖਿਪਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਅਪਨੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਮਧੁਰਨ੍ਤਿ ਸੁਭੰ, ਸੁਗਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਾਯਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸੋ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ। **ਕੁਸੁਮਰਜੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਦੁਮਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਰੁਕ੍ਖਾ ਮਨ੍ਦਵਾਤੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਹਮਾਨਕੁਸੁਮਰੇਣੁਜਾਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਸੁਮਰਜੇਨ ਸਯੰ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੁਰਭੀ ਵਾਯਨ੍ਤਿ। **ਪਠਮਵਸਨ੍ਤੋ ਸੁਖੋ ਉਤੂ**ਤਿ ਅਯੰ ਪਠਮੋ ਵਸਨ੍ਤਮਾਸੋ ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਚ ਉਤੁ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੁਸੁਮਿਤਸਿਖਰਾਤਿ ਸੁਪੁਪ੍ਫਿਤਗ੍ਗਾ। **ਅਭਿਗਜ੍ਜਨ੍ਤਿਵ ਮਾਲੁਤੇਰਿਤਾ**ਤਿ ਵਾਤੇਨ ਸਞ੍ਚਲਿਤਾ ਅਭਿਗਜ੍ਜਨ੍ਤਿਵ ਅਭਿਤ੍ਥਨਿਤਾ ਵਿਯ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। **ਯਦਿ ਏਕਾ ਵਨਮੋਗਹਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ਏਕਿਕਾ ਵਨਮੋਗਾਹਿਸ੍ਸਸਿ, ਕਾ ਨਾਮ ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਰਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਬਦ੍ਧਸੁਖਾਭਿਰਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵਮਾਹ।

ਵਾਲ਼ਮਿਗਸਙ੍ਘਸੇਵਿਤਨ੍ਤਿ ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਿਵਾਲ਼ਮਿਗਸਮੂਹੇਹਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਪਸੇਵਿਤਂ। **ਕੁਞ੍ਜਰਮਤ੍ਤਕਰੇਣੁਲੋਲ਼ਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਤ੍ਤਕੁਞ੍ਜਰੇਹਿ ਹਤ੍ਥਿਨੀਹਿ ਚ ਮਿਗਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਤਾਪਨੇਨ ਰੁਕ੍ਖਗਚ੍ਛਾਦੀਨਂ ਸਾਖਾਭਞ੍ਜਨੇਨ ਚ ਆਲੋਲ਼ਿਤਪਦੇਸਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਨੇ ਈਦਿਸਂ ਤਦਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਨਂ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪਨ੍ਤਿ ਤਂ ਭਿਂਸਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਏਵਮਾਹ। **ਰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਜਨਰਹਿਤਂ ਵਿਜਨਂ। **ਭਿਂਸਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਯਜਨਕਂ।

ਤਪਨੀਯਕਤਾਵ ਧੀਤਿਕਾਤਿ ਰਤ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣੇਨ ਵਿਚਰਿਤਾ ਧੀਤਲਿਕਾ ਵਿਯ ਸੁਕੁਸਲੇਨ ਯਨ੍ਤਾਚਰਿਯੇਨ ਯਨ੍ਤਯੋਗਵਸੇਨ ਸਜ੍ਜਿਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਪਟਿਮਾ ਵਿਯ ਵਿਚਰਸਿ, ਇਦਾਨੇਵ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਞ੍ਚਰਸਿ। **ਚਿਤ੍ਤਲਤੇਵ ਅਚ੍ਛਰਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਲਤਾਨਾਮਕੇ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਦੇਵਚ੍ਛਰਾ ਵਿਯ। **ਕਾਸਿਕਸੁਖੁਮੇਹੀ**ਤਿ ਕਾਸਿਰਟ੍ਠੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਅਤਿਵਿਯ ਸੁਖੁਮੇਹਿ। **ਵਗ੍ਗੂਭੀ**ਤਿ ਸਿਨਿਦ੍ਧਮਟ੍ਠੇਹਿ। **ਸੋਭਸੀ ਸੁਵਸਨੇਹਿ ਨੂਪਮੇ**ਤਿ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਵਤ੍ਥੇਹਿ ਅਨੁਪਮੇ ਉਪਮਾਰਹਿਤੇ ਤ੍ਵਂ ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਵਸਾਨੁਗੋ ਸੋਭਸੀਤਿ ਭਾਵਿਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਏਕਨ੍ਤਿਕਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ।

ਅਹਂ ਤਵ ਵਸਾਨੁਗੋ ਸਿਯਨ੍ਤਿ ਅਹਮ੍ਪਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਸਾਨੁਗੋ ਕਿਂਕਾਰਪਟਿਸ੍ਸਾਵੀ ਭਵੇਯ੍ਯਂ। **ਯਦਿ ਵਿਹਰੇਮਸੇ ਕਾਨਨਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਯਦਿ ਮਯਂ ਉਭੋਪਿ ਵਨਨ੍ਤਰੇ ਸਹ ਵਸਾਮ ਰਮਾਮ। **ਨ ਹਿ ਮਤ੍ਥਿ ਤਯਾ ਪਿਯਤ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਵਸਾਨੁਗਭਾਵਸ੍ਸ ਕਾਰਣਮਾਹ। **ਪਾਣੇ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੇ, ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿਪਿ ਸਤ੍ਤੋ ਤਯਾ ਪਿਯਤਰੋ ਮਯ੍ਹਂ ਨ ਹਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਪਾਣੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਜੀਵਿਤਂ ਤਯਾ ਪਿਯਤਰਂ ਨ ਹਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਿਨ੍ਨਰਿਮਨ੍ਦਲੋਚਨੇ**ਤਿ ਕਿਨ੍ਨਰਿਯਾ ਵਿਯ ਮਨ੍ਦੁਪੁਥੁਵਿਲੋਚਨੇ।

ਯਦਿ ਮੇ ਵਚਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ, ਸੁਖਿਤਾ ਏਹਿ ਅਗਾਰਮਾਵਸਾਤਿ ਸਚੇ ਤ੍ਵਂ ਮਮ ਵਚਨਂ ਕਰਿਸ੍ਸਸਿ, ਏਕਾਸਨਂ ਏਕਸੇਯ੍ਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਦੁਕ੍ਖਂ ਪਹਾਯ ਏਹਿ ਕਾਮਭੋਗੇਹਿ ਸੁਖਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸ। ''ਸੁਖਿਤਾ ਹੋਤਿ ਅਗਾਰਮਾਵਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸੁਖਿਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਸਾਦਨਿਵਾਤਵਾਸਿਨੀ**ਤਿ ਨਿਵਾਤੇਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਵਾਸਿਨੀ। ''ਪਾਸਾਦਵਿਮਾਨਵਾਸਿਨੀ''ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ, ਵਿਮਾਨਸਦਿਸੇਸੁ ਪਾਸਾਦੇਸੁ ਵਾਸਿਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਂ।

ਧਾਰਯਾਤਿ ਪਰਿਦਹ, ਨਿਵਾਸੇਹਿ ਚੇਵ ਉਤ੍ਤਰਿਯਞ੍ਚ ਕਰੋਹਿ। **ਅਭਿਰੋਪੇਹੀ**ਤਿ ਮਣ੍ਡਨਵਿਭੂਸਨਵਸੇਨ ਵਾ ਸਰੀਰਂ ਆਰੋਪਯ, ਅਲਙ੍ਕਰੋਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਾਲਵਣ੍ਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਲਞ੍ਚੇਵ ਗਨ੍ਧਵਿਲੇਪਨਞ੍ਚ। **ਕਞ੍ਚਨਮਣਿਮੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਞ੍ਚਨੇਨ ਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਹਿ ਚ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਸੁਵਣ੍ਣਮਯਮਣਿਮੁਤ੍ਤਾਹਿ ਖਚਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਬਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਹਤ੍ਥੂਪਗਾਦਿਭੇਦਤੋ ਬਹੁਪ੍ਪਕਾਰਂ। **ਵਿਵਿਧ**ਨ੍ਤਿ ਕਰਣਵਿਕਤਿਯਾ ਨਾਨਾਵਿਧਂ।

ਸੁਧੋਤਰਜਪਚ੍ਛਦਨ੍ਤਿ ਸੁਧੋਤਤਾਯ ਪਵਾਹਿਤਰਜਂ ਉਤ੍ਤਰਚ੍ਛਦਂ। **ਸੁਭ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਭਨਂ। **ਗੋਨਕਤੂਲਿਕਸਨ੍ਥਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਲੋਮਕਾਲ਼ਕੋਜਵੇਨ ਚੇਵ ਹਂਸਲੋਮਾਦਿਪੁਣ੍ਣਾਯ ਤੂਲਿਕਾਯ ਚ ਸਨ੍ਥਤਂ। **ਨਵ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਵਂ। **ਮਹਾਰਹ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਗ੍ਘਂ। **ਚਨ੍ਦਨਮਣ੍ਡਿਤਸਾਰਗਨ੍ਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਸੀਸਕਾਦਿਸਾਰਚਨ੍ਦਨੇਨ ਮਣ੍ਡਿਤਤਾਯ ਸੁਰਭਿਗਨ੍ਧਿਕਂ, ਏਵਰੂਪਂ ਸਯਨਮਾਰੁਹ, ਤਂ ਆਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸੁਖਂ ਸਯਾਹਿ ਚੇਵ ਨਿਸੀਦ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਪ੍ਪਲਂ ਚੁਦਕਾ ਸਮੁਗ੍ਗਤਨ੍ਤਿ **ਚ**-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਉਦਕਤੋ ਉਗ੍ਗਤਂ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮ੍ਮ ਠਿਤਂ ਸੁਫੁਲ੍ਲਮੁਪ੍ਪਲਂ। **ਯਥਾ ਤਂ ਅਮਨੁਸ੍ਸਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਰਕ੍ਖਸਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਯ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਨਿਮ੍ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੇਵਿਤਂ ਕੇਨਚਿ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਮੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਏਵਂ ਤ੍ਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੀ**ਤਿ ਏਵਮੇਵ ਤਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਫੁਲ੍ਲਮੁਪ੍ਪਲਂ ਵਿਯ ਤੁਵਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੀ। **ਸਕੇਸਙ੍ਗੇਸੁ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਸੁ ਕੇਨਚਿ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤੇਸੁਯੇਵ ਜਰਂ ਗਮਿਸ੍ਸਸਿ, ਮੁਧਾਯੇਵ ਜਰਾਜਿਣ੍ਣਾ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ।

ਏਵਂ ਧੁਤ੍ਤਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਪਕਾਸਿਤੇ ਥੇਰੀ ਸਰੀਰਸਭਾਵਵਿਭਾਵਨੇਨ ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀ "**ਕਿਂ ਤੇ ਇਧਾ**"ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਆਵੁਸੋ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਪੁਤ੍ਤ, ਕੇਸਾਦਿਕੁਣਪਪੂਰੇ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਭੇਦਨਧਮ੍ਮੇ ਸੁਸਾਨਵਡ੍ਢਨੇ, **ਇਧ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯਸਞ੍ਞਿਤੇ ਅਸੁਚਿਕਲੇਵਰੇ ਕਿਂ ਨਾਮ ਤਵ ਸਾਰਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਤਂ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਂ, ਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਮਨੋ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਗਤਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਵਾ ਅਵਿਮਨੋ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਦਿਕ੍ਖਸਿ, ਤਂ ਮਯ੍ਹਂ ਕਥੇਹੀਤਿ।

ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਧੁਤ੍ਤਕੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਰੂਪਂ ਚਾਤੁਰਿਯਸੋਭਿਤਂ, ਪਠਮਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਨ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਸ੍ਮਿਂ ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਤੇ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ, ਤਮੇਵ ਅਪਦਿਸਨ੍ਤੋ "**ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਚ ਤੁਰਿਯਾਰਿਵਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਾਮਞ੍ਚਾਯਂ ਥੇਰੀ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਯਤਤਾਯ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਿਯਾ, ਤਾਯ ਥਿਰਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਸੋਮ੍ਮਸਨ੍ਨਨਯਨਨਿਪਾਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੇਸੁ ਪਸਨ੍ਨਪਞ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇਸੁ ਨਯਨੇਸੁ ਲਬ੍ਭਮਾਨੇ ਪਭਾਵਿਸਿਟ੍ਠਚਾਤੁਰਿਯੇ ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਤੇ, ਯਸ੍ਮਾ ਸਯਂ ਚਰਿਤਹਾਵਭਾਵਵਿਲਾਸਾਦਿਪਰਿਕਪ੍ਪਵਞ੍ਚਿਤੋ ਸੋ ਧੁਤ੍ਤੋ ਜਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗੋ ਸਵਿਸੇਸਂ ਵਿਪੁਲ੍ਲਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਚ ਤੁਰਿਯਾਰਿਵਾ**ਤਿ ਤੁਰਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਿਗੀ, ਚ-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਮਿਗਛਾਪਾਯ ਵਿਯ ਤੇ ਅਕ੍ਖੀਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕੋਰਿਯਾਰਿਵਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਲ਼ਿ, ਕੁਞ੍ਚਕਾਰਕੁਕ੍ਕੁਟਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਕਿਨ੍ਨਰਿਯਾਰਿਵ ਪਬ੍ਬਤਨ੍ਤਰੇ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਕੁਚ੍ਛਿਯਂ ਵਿਚਰਮਾਨਾਯ ਕਿਨ੍ਨਰਿਵਨਿਤਾਯ ਵਿਯ ਚ ਤੇ ਅਕ੍ਖੀਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਵ ਮੇ ਨਯਨਾਨਿ ਦਕ੍ਖਿਯਾ**ਤਿ ਤਵ ਵੁਤ੍ਤਗੁਣਵਿਸੇਸਾਨਿ ਨਯਨਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ, **ਭਿਯ੍ਯੋ** ਉਪਰੂਪਰਿ ਮੇ ਕਾਮਾਭਿਰਤਿ ਪਵਡ੍ਢਤਿ।

ਉਪ੍ਪਲਸਿਖਰੋਪਮਾਨਿ ਤੇਤਿ ਰਤ੍ਤੁਪ੍ਪਲਅਗ੍ਗਸਦਿਸਾਨਿ ਪਮ੍ਹਾਨਿ ਤਵ। **ਵਿਮਲੇ**ਤਿ ਨਿਮ੍ਮਲੇ। **ਹਾਟਕਸਨ੍ਨਿਭੇ**ਤਿ ਕਞ੍ਚਨਰੂਪਕਸ੍ਸ ਮੁਖਸਦਿਸੇ ਤੇ ਮੁਖੇ, ਨਯਨਾਨਿ ਦਕ੍ਖਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਪਿ ਦੂਰਗਤਾਤਿ ਦੂਰਂ ਠਾਨਂ ਗਤਾਪਿ। **ਸਰਮ੍ਹਸੇ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਵ ਨਯਨਾਨਿ ਏਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮਿ। **ਆਯਤਪਮ੍ਹੇ**ਤਿ ਦੀਘਪਖੁਮੇ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਦਸ੍ਸਨੇ**ਤਿ ਨਿਮ੍ਮਲਲੋਚਨੇ। **ਨ ਹਿ ਮਤ੍ਥਿ ਤਯਾ ਪਿਯਤ੍ਤਰੋ ਨਯਨਾ**ਤਿ ਤਵ ਨਯਨਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਯਤਰੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਯਾਤਿ ਹਿ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਏਵ ਕਰਣਵਚਨਂ।

ਏਵਂ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਮ੍ਮਾਦਿਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਤਂ ਤਂ ਵਿਪ੍ਪਲਪਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਨੋਰਥਂ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ ਥੇਰੀ "**ਅਪਥੇਨਾ**"ਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਪਥੇਨ ਪਯਾਤੁਮਿਚ੍ਛਸੀ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰਪੁਤ੍ਤ, ਸਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਇਤ੍ਥਿਜਨੇ ਯੋ ਤ੍ਵਂ **ਬੁਦ੍ਧਸੁਤਂ** ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਓਰਸਧੀਤਰਂ ਮਂ **ਮਗ੍ਗਯਸਿ** ਪਤ੍ਥੇਸਿ, ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਖੇਮੇ ਉਜੁਮਗ੍ਗੇ ਅਪਥੇਨ ਕਣ੍ਟਕਨਿਵੁਤੇਨ ਸਭਯੇਨ ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਯਾਤੁਮਿਚ੍ਛਸਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋਸਿ, **ਚਨ੍ਦਂ ਕੀਲ਼ਨਕਂ ਗਵੇਸਸਿ** ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਂ ਕੀਲ਼ਾਗੋਲ਼ਕਂ ਕਾਤੁਕਾਮੋਸਿ, **ਮੇਰੁਂ ਲਙ੍ਘੇਤੁਮਿਚ੍ਛਸਿ** ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸੁਬ੍ਬੇਧਂ ਸਿਨੇਰੁਪਬ੍ਬਤਰਾਜਂ ਲਙ੍ਘਯਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਠਾਤੁਕਾਮੋਸਿ, ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਮਂ ਬੁਦ੍ਧਸੁਤਂ ਮਗ੍ਗਯਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਸਯਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥਨਾਯ ਚ ਵਿਘਾਤਾਵਹਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਰਾਗੋ ਯਤ੍ਥਪਿ ਦਾਨਿ ਮੇ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਇਦਾਨਿ ਮੇ ਰਾਗੋ ਸਿਯਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਨਤ੍ਥਿ ਏਵ। **ਨਪਿ ਨਂ ਜਾਨਾਮਿ ਕੀਰਿਸੋ**ਤਿ ਨਂ ਰਾਗਂ ਕੀਰਿਸੋਤਿਪਿ ਨ ਜਾਨਾਮਿ। **ਅਥ ਮਗ੍ਗੇਨ ਹਤੋ ਸਮੂਲਕੋ**ਤਿ **ਅਥਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਮੂਲੇਨ ਸਮੂਲਕੋ ਰਾਗੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਹਤੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤੋ।

ਇਙ੍ਗਾਲਕੁਯਾਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਾ। **ਉਜ੍ਝਿਤੋ**ਤਿ ਵਾਤੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਯੋ ਕੋਚਿ, ਦਹਨਿਯਾ ਇਨ੍ਧਨਂ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵਿਸਪਤ੍ਤੋਰਿਵਾ**ਤਿ ਵਿਸਗਤਭਾਜਨਂ ਵਿਯ। **ਅਗ੍ਗਿਤੋ ਕਤੋ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਤੋ ਅਙ੍ਗਾਰਤੋ ਅਪਗਤੋ ਕਤੋ, ਵਿਸਸ੍ਸ ਲੇਸਮ੍ਪਿ ਅਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਪਨੀਤੋ ਵਿਨਾਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯਸ੍ਸਾ ਸਿਯਾ ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਇਦਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਞਾਣੇਨ ਅਪ੍ਪਟਿਵੇਕ੍ਖਿਤਂ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਂ ਸਿਯਾ। **ਸਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਨੁਸਾਸਿਤੋ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਵਾ ਧਮ੍ਮਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਦਸ੍ਸਨੇਨ ਯਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਅਨਨੁਸਾਸਿਤੋ ਸਿਯਾ। **ਤ੍ਵਂ ਤਾਦਿਸਿਕਂ ਪਲੋਭਯਾ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਤ੍ਵਂ ਤਥਾਰੂਪਂ ਅਪਰਿਮਦ੍ਦਿਤਸਙ੍ਖਾਰਂ ਅਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਕਾਮੇਹਿ ਪਲੋਭਯ ਉਪਗਚ੍ਛ। **ਜਾਨਨ੍ਤਂ ਸੋ ਇਮਂ ਵਿਹਞ੍ਞਸੀ**ਤਿ ਸੋ ਤ੍ਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤਂ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚਂ ਇਮਂ ਸੁਭਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਆਗਮ੍ਮ ਵਿਹਞ੍ਞਸਿ, ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਵਿਘਾਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਆਪਜ੍ਜਸਿ।

ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਵਿਘਾਤਾਪਤ੍ਤਿਤਂ ਕਾਰਣਵਿਭਾਵਨੇਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ **"ਮਯ੍ਹਂ ਹੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਹੀ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠਵਨ੍ਦਿਤੇ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸੇ ਵਨ੍ਦਨਾਯ ਚ। **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਸੁਖੇ ਚ ਦੁਕ੍ਖੇ ਚ, ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠਵਿਸਯਸਮਾਯੋਗੇ ਵਾ। **ਸਤੀ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਯੁਤ੍ਤਾ ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ। **ਸਙ੍ਖਤਮਸੁਭਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਯਾ**ਤਿ ਤੇਭੂਮਕਂ ਸਙ੍ਖਾਰਗਤਂ ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣੇਨ ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ। **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਭਵਤ੍ਤਯੇ ਮਯ੍ਹਂ ਮਨੋ ਤਣ੍ਹਾਲੇਪਾਦਿਨਾ ਨ ਉਪਲਿਮ੍ਪਤਿ।

ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਯਾਨਯਾਯਿਨੀਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਰਿਯਯਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪੁਰਂ ਯਾਯਿਨੀ ਉਪਗਤਾ। **ਉਦ੍ਧਟਸਲ੍ਲਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਸਮੁਦ੍ਧਟਰਾਗਾਦਿਸਲ੍ਲਾ।

ਸੁਚਿਤ੍ਤਿਤਾਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਮੁਖਾਦਿਆਕਾਰੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਿਤ੍ਤਿਤਾ ਵਿਰਚਿਤਾ। **ਸੋਮ੍ਭਾ**ਤਿ ਸੁਮ੍ਭਕਾ। **ਦਾਰੁਕਪਿਲ੍ਲਕਾਨਿ ਵਾ**ਤਿ ਦਾਰੁਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ ਉਪਰਚਿਤਰੂਪਕਾਨਿ। **ਤਨ੍ਤੀਹੀ**ਤਿ ਨ੍ਹਾਰੁਸੁਤ੍ਤਕੇਹਿ। **ਖੀਲਕੇਹੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਣਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਠਪਿਤਦਣ੍ਡੇਹਿ। **ਵਿਨਿਬਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਧੇਨਾਕਾਰੇਨ ਬਦ੍ਧਾ। **ਵਿਵਿਧਂ ਪਨਚ੍ਚਕਾ**ਤਿ ਯਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਛਨਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਦਿਨਾ ਪਟ੍ਠਪਿਤਨਚ੍ਚਕਾ, ਪਨਚ੍ਚਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਦਿਟ੍ਠਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਮ੍ਹੁਦ੍ਧਟੇ ਤਨ੍ਤਿਖੀਲਕੇਤਿ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸਵਿਸਿਟ੍ਠਰਚਨਾਵਿਸੇਸਯੁਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਰੂਪਕਸਮਞ੍ਞਾ ਤਮ੍ਹਿ ਤਨ੍ਤਿਮ੍ਹਿ ਖੀਲਕੇ ਚ ਠਾਨਤੋ ਉਦ੍ਧਟੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੋ **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇ,** ਵਿਸੁਂ ਕਰਣੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ **ਵਿਕਲੇ,** ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ ਖਿਪਨੇਨ **ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ** ਵਿਕਿਰਿਤੇ। **ਨ ਵਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ ਖਣ੍ਡਸੋ ਕਤੇ**ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕਰੂਪਸ੍ਸ ਅਵਯਵੇ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਤੇ ਕਤੇ ਪੋਤ੍ਥਕਰੂਪਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਨ ਉਪਲਭੇਯ੍ਯ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ **ਕਿਮ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਮਨਂ ਨਿਵੇਸਯੇ** ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੋਤ੍ਥਕਰੂਪਾਵਯਵੇ ਕਿਮ੍ਹਿ ਕਿਂ ਖਾਣੁਕੇ, ਉਦਾਹੁ ਰਜ੍ਜੁਕੇ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡਾਦਿਕੇ ਵਾ ਮਨਂ ਮਨਸਞ੍ਞਂ ਨਿਵੇਸੇਯ੍ਯ, ਵਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਵਯਵੇ ਸਾ ਸਞ੍ਞਾ ਕਦਾਚਿਪਿ ਨਪ੍ਪਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਥੂਪਮਾਤਿ ਤਂਸਦਿਸਾ ਤੇਨ ਪੋਤ੍ਥਕਰੂਪੇਨ ਸਦਿਸਾ। ਕਿਨ੍ਤਿ ਚੇ ਆਹ **"ਦੇਹਕਾਨੀ"**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦੇਹਕਾਨੀ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਮੁਖਾਦਿਦੇਹਾਵਯਵਾ। **ਮਨ੍ਤਿ** ਮੇ ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। **ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹੀ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਪਥਵਿਆਦੀਹਿ ਚ ਚਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਚ ਧਮ੍ਮੇਹਿ। **ਵਿਨਾ ਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਹਿ ਤਥਾ ਤਥਾ ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠੇ ਪਥਵਿਆਦਿਧਮ੍ਮੇ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਦੇਹਾ ਨਾਮ ਸਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਨਾ ਨ ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਦੇਹੋ ਅਵਯਵੇਹਿ ਅਵਯਵਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਨਾ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ **ਕਿਮ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਮਨਂ ਨਿਵੇਸਯੇ**ਤਿ ਕਿਮ੍ਹਿ ਕਿਂ ਪਥਵਿਯਂ, ਉਦਾਹੁ ਆਪਾਦਿਕੇ ਦੇਹੋਤਿ ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦੀਨੀਤਿ ਵਾ ਮਨਂ ਮਨਸਞ੍ਞਂ ਨਿਵੇਸੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਥਵਿਆਦਿਪਸਾਦਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤੇ ਏਸਾ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਯਦਿਦਂ ਦੇਹੋਤਿ ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦੀਨੀਤਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵਾ ਇਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ ਪੁਰਿਸੋਤਿ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਏਤ੍ਥ ਜਾਨਤੋ ਕੋਚਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ।

ਯਥਾ ਹਰਿਤਾਲੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤਂ, ਅਦ੍ਦਸ ਚਿਤ੍ਤਿਕਂ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਕੁਸਲੇਨ ਚਿਤ੍ਤਕਾਰੇਨ ਭਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹਰਿਤਾਲੇਨ ਮਕ੍ਖਿਤਂ ਲਿਤ੍ਤਂ ਤੇਨ ਲੇਪਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਆਲਿਖਿਤਂ ਚਿਤ੍ਤਿਕਂ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਅਦ੍ਦਸ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਉਪਥਮ੍ਭਨਖੇਪਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਮਾਨੁਸਿਕਾ ਨੁ ਖੋ ਅਯਂ ਭਿਤ੍ਤਿ ਅਪਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤਾਤਿ ਸਞ੍ਞਾ, ਸਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਭਾਵਤੋ, ਮਾਨੁਸੀਤਿ ਪਨ ਕੇਵਲਂ ਤਹਿਂ ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਂ, ਯਾਥਾਵਤੋ ਗਹਣਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਧਮ੍ਮਪੁਞ੍ਜਮਤ੍ਤੇ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਦਿਗਹਣਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਾਯਂ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਤੋ ਕਤਨ੍ਤਿ ਮਾਯਾਕਾਰੇਨ ਪੁਰਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤਂ ਮਾਯਾਸਦਿਸਂ। **ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦਪ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਪਿਨਮੇਵ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸੁਵਣ੍ਣਮਯਰੁਕ੍ਖਂ ਵਿਯ। **ਉਪਗਚ੍ਛਸਿ ਅਨ੍ਧ ਰਿਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਧਬਾਲ ਰਿਤ੍ਤਕਂ ਤੁਚ੍ਛਕਂ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਰਹਿਤਂ ਇਮਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ''ਏਤਂ ਮਮਾ''ਤਿ ਸਾਰਵਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਉਪਗਚ੍ਛਸਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਸਿ। **ਜਨਮਜ੍ਝੇਰਿਵ ਰੁਪ੍ਪਰੂਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਯਾਕਾਰੇਨ ਮਹਾਜਨਮਜ੍ਝੇ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਰੂਪਿਯਰੂਪਸਦਿਸਂ ਸਾਰਂ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਂ, ਅਸਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਵਟ੍ਟਨਿਰਿਵਾਤਿ ਲਾਖਾਯ ਗੁਲ਼ਿਕਾ ਵਿਯ। **ਕੋਟਰੋਹਿਤਾ**ਤਿ ਕੋਟਰੇ ਰੁਕ੍ਖਸੁਸਿਰੇ ਠਪਿਤਾ। **ਮਜ੍ਝੇ ਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਦਲਮਜ੍ਝੇ ਠਿਤਜਲਪੁਬ੍ਬੁਲ਼ਸਦਿਸਾ। **ਸਅਸ੍ਸੁਕਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸੁਜਲਸਹਿਤਾ। **ਪੀਲ਼ਕੋਲ਼ਿਕਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਗੂਥਕੋ। **ਏਤ੍ਥ ਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਕ੍ਖਿਮਣ੍ਡਲੇ ਉਭੋਸੁ ਕੋਟੀਸੁ ਵਿਸਗਨ੍ਧਂ ਵਾਯਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਪੀਲ਼ਕੋਲ਼ਿਕਾ**ਤਿ ਵਾ ਅਕ੍ਖਿਦਲੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਕਾ ਪੀਲ਼ਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਿਵਿਧਾ**ਤਿ ਸੇਤਨੀਲਮਣ੍ਡਲਾਨਞ੍ਚੇਵ ਰਤ੍ਤਪੀਤਾਦੀਨਂ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਪਟਲਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਅਨੇਕਵਿਧਾ। **ਚਕ੍ਖੁਵਿਧਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਭਾਗਾ ਚਕ੍ਖੁਪ੍ਪਕਾਰਾ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨੇਕਕਲਾਪਗਤਭਾਵਤੋ। **ਪਿਣ੍ਡਿਤਾ**ਤਿ ਸਮੁਦਿਤਾ।

ਏਵਂ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਸਾਰਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਨੋ ਅਸੁਭਤਂ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਤਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਤਞ੍ਚ ਵਿਭਾਵੇਸਿ । ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਚ ਯਥਾ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਲੋਭਨੀਯਂ ਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੋਰਕਨ੍ਤਾਰਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਚੋਰੇਹਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ ਤਂ ਲੋਭਨੀਯਭਣ੍ਡਂ ਦਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਾਰਤ੍ਤੇਨ ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਾ ਥੇਰੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਕ੍ਖੁਂ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਉਪ੍ਪਾਟਿਯ ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਪ੍ਪਾਟਿਯਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਟੇਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਕੂਪਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਚਾਰੁਦਸ੍ਸਨਾ**ਤਿ ਪਿਯਦਸ੍ਸਨਾ ਮਨੋਹਰਦਸ੍ਸਨਾ। **ਨ ਚ ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਗਂ ਨਾਪਜ੍ਜਿ। **ਅਸਙ੍ਗਮਾਨਸਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਨਾਸਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ। **ਹਨ੍ਦ ਤੇ ਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਯਾ ਕਾਮਿਤਂ ਤਤੋ ਏਵ ਮਯਾ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤੇ ਚਕ੍ਖੁਸਞ੍ਞਿਤਂ ਅਸੁਚਿਪਿਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹ, ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹਰਸ੍ਸੁ ਪਸਾਦਯੁਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਠਾਨਂ ਨੇਹਿ।

ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਰਮਾਸਿ ਤਾਵਦੇਤਿ ਤਸ੍ਸ ਧੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤਾਵਦੇਵ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਾਟਿਤਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਰਾਗੋ ਵਿਗਚ੍ਛਿ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ, ਤਸ੍ਸਂ ਵਾ ਥੇਰਿਯਂ। ਅਥ ਵਾ **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ। **ਖਮਾਪਯੀ**ਤਿ ਖਮਾਪੇਸਿ। **ਸੋਤ੍ਥਿ ਸਿਯਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੀ**ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਚਾਰਿਨਿ ਮਹੇਸਿਕੇ ਤੁਯ੍ਹਂ ਆਰੋਗ੍ਯਮੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਨ ਪੁਨੋ ਏਦਿਸਕਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਤੋ ਪਰਂ ਏਵਰੂਪਂ ਅਨਾਚਾਰਚਰਣਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਆਸਾਦਿਯਾਤਿ ਘਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ। **ਏਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੀਤਰਾਗਂ। **ਅਗ੍ਗਿਂ ਪਜ੍ਜਲਿਤਂਵ ਲਿਙ੍ਗਿਯਾ**ਤਿ ਪਜ੍ਜਲਿਤਂ ਅਗ੍ਗਿਂ ਆਲਿਙ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯ।

ਤਤੋਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਧੁਤ੍ਤਪੁਰਿਸਾ। **ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ**ਤਿ ਸਾ ਸੁਭਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ। **ਅਗਮੀ ਬੁਦ੍ਧਵਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਪਸ੍ਸਿਯ ਵਰਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੇਹਿ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਯਥਾ ਪੁਰਾਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਂ ਵਿਯ ਉਪ੍ਪਾਟਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ਚਕ੍ਖੁ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕਂ ਅਹੋਸਿ। ਯਮੇਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਵ।

ਸੁਭਾਜੀਵਕਮ੍ਬਵਨਿਕਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਂਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫. ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਨਿਪਾਤੋ

੧. ਇਸਿਦਾਸੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਨਿਪਾਤੇ **ਨਗਰਮ੍ਹਿ ਕੁਸੁਮਨਾਮੇ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਇਸਿਦਾਸਿਯਾ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਕੁਸਲਂ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ ਚਰਿਮਭਵਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਭਵੇ ਅਕਲ੍ਯਾਣਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇਨ ਪਰਦਾਰਿਕਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿ ਨਿਰਯੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਤੀਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਦਾਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਨਪੁਂਸਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਪਨ ਚੁਤਾ ਏਕਸ੍ਸ ਦਲਿਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਾਕਟਿਕਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਂ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਗਿਰਿਦਾਸੋ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਵਾਹਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗੇਹਂ ਆਨੇਸਿ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਭਰਿਯਾ ਅਤ੍ਥਿ ਸੀਲਵਤੀ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮਾ। ਤਸ੍ਸਂ ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਾ ਸਾਮਿਨੋ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਦ੍ਦੇਸਨਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵਂ ਠਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਂ ਕੁਲਪਦੇਸਸੀਲਾਚਾਰਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਅਭਿਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, **ਇਸਿਦਾਸੀ**ਤਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ।

ਤਂ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਕੁਲਰੂਪਵਯਵਿਭਵਾਦਿਸਦਿਸਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਦਂਸੁ। ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਪਤਿਦੇਵਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਾਸਮਤ੍ਤਂ ਵਸਿ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮਬਲੇਨ ਸਾਮਿਕੋ ਵਿਰਤ੍ਤਰੂਪੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਘਰਤੋ ਨੀਹਰਿ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਏਵ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਪਨ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਅਰੁਚ੍ਚਨੇਯ੍ਯਤਾਯ ਸਂਵੇਗਜਾਤਾ ਪਿਤਰਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਜਿਨਦਤ੍ਤਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਨਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ, ਫਲਸੁਖੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖੇਨ ਚ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤੀ ਏਕਦਿਵਸਂ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਨਗਰੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਮਹਾਗਙ੍ਗਾਯ ਵਾਲੁਕਪੁਲਿਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਹਾਯਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ ''ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਾ ਪੁਰਵਰੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਨਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ –

੪੦੨. ''ਨਗਰਮ੍ਹਿ ਕੁਸੁਮਨਾਮੇ, ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਪਥਵਿਯਾ ਮਣ੍ਡੇ।
ਸਕ੍ਯਕੁਲਕੁਲੀਨਾਯੋ, ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਹਿ ਗੁਣਵਤਿਯੋ॥

੪੦੩. ''ਇਸਿਦਾਸੀ ਤਤ੍ਥ ਏਕਾ, ਦੁਤਿਯਾ ਬੋਧੀਤਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ।
ਝਾਨਜ੍ਝਾਯਨਰਤਾਯੋ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਯੋ ਧੁਤਕਿਲੇਸਾਯੋ॥

੪੦੪. ''ਤਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ, ਭਤ੍ਤਤ੍ਥਂ ਕਰਿਯ ਧੋਤਪਤ੍ਤਾਯੋ।
ਰਹਿਤਮ੍ਹਿ ਸੁਖਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਇਮਾ ਗਿਰਾ ਅਬ੍ਭੁਦੀਰੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਠਪਿਤਾ।

੪੦੫. ''ਪਾਸਾਦਿਕਾਸਿ ਅਯ੍ਯੇ, ਇਸਿਦਾਸਿ ਵਯੋਪਿ ਤੇ ਅਪਰਿਹੀਨੋ।
ਕਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਬ੍ਯਾਲਿਕਂ, ਅਥਾਸਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ॥

੪੦੬. ''ਏਵਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਾ ਸਾ, ਰਹਿਤੇ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਕੁਸਲਾ।
ਇਸਿਦਾਸੀ ਵਚਨਮਬ੍ਰਵਿ, ਸੁਣ ਬੋਧਿ ਯਥਾਮ੍ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ॥

ਇਤੋ ਪਰਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਗਾਥਾ।

੪੦੭.‘‘ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਾ ਪੁਰਵਰੇ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਤਾ ਸੀਲਸਂਵੁਤੋ ਸੇਟ੍ਠਿ।
ਤਸ੍ਸਮ੍ਹਿ ਏਕਧੀਤਾ, ਪਿਯਾ ਮਨਾਪਾ ਚ ਦਯਿਤਾ ਚ॥

੪੦੮.‘‘ਅਥ ਮੇ ਸਾਕੇਤਤੋ ਵਰਕਾ, ਆਗਚ੍ਛੁਮੁਤ੍ਤਮਕੁਲੀਨਾ।
ਸੇਟ੍ਠੀ ਪਹੂਤਰਤਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਮਮਂ ਸੁਣ੍ਹਮਦਾਸਿ ਤਾਤੋ॥

੪੦੯.‘‘ਸਸ੍ਸੁਯਾ ਸਸੁਰਸ੍ਸ ਚ, ਸਾਯਂ ਪਾਤਂ ਪਣਾਮਮੁਪਗਮ੍ਮ।
ਸਿਰਸਾ ਕਰੋਮਿ ਪਾਦੇ, ਵਨ੍ਦਾਮਿ ਯਥਾਮ੍ਹਿ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਾ॥

੪੧੦.‘‘ਯਾ ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ, ਭਗਿਨਿਯੋ ਭਾਤੁਨੋ ਪਰਿਜਨੋ ਵਾ।
ਤਮੇਕਵਰਕਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗਾ ਆਸਨਂ ਦੇਮਿ॥

੪੧੧.‘‘ਅਨ੍ਨੇਨ ਚ ਪਾਨੇਨ ਚ, ਖਜ੍ਜੇਨ ਚ ਯਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ।
ਛਾਦੇਮਿ ਉਪਨਯਾਮਿ ਚ, ਦੇਮਿ ਚ ਯਂ ਯਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ॥

੪੧੨.‘‘ਕਾਲੇਨ ਉਪਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ, ਘਰਂ ਸਮੁਪਗਮਾਮਿ ਉਮ੍ਮਾਰੇ।
ਧੋਵਨ੍ਤੀ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ, ਪਞ੍ਜਲਿਕਾ ਸਾਮਿਕਮੁਪੇਮਿ॥

੪੧੩.‘‘ਕੋਚ੍ਛਂ ਪਸਾਦਂ ਅਞ੍ਜਨਿਞ੍ਚ, ਆਦਾਸਕਞ੍ਚ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ।
ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਾਰਿਕਾ ਵਿਯ, ਸਯਮੇਵ ਪਤਿਂ ਵਿਭੂਸੇਮਿ॥

੪੧੪.‘‘ਸਯਮੇਵ ਓਦਨਂ ਸਾਧਯਾਮਿ, ਸਯਮੇਵ ਭਾਜਨਂ ਧੋਵਨ੍ਤੀ।
ਮਾਤਾਵ ਏਕਪੁਤ੍ਤਕਂ, ਤਥਾ ਭਤ੍ਤਾਰਂ ਪਰਿਚਰਾਮਿ॥

੪੧੫.‘‘ਏਵਂ ਮਂ ਭਤ੍ਤਿਕਤਂ, ਅਨੁਰਤ੍ਤਂ ਕਾਰਿਕਂ ਨਿਹਤਮਾਨਂ।
ਉਟ੍ਠਾਯਿਕਂ ਅਨਲਸਂ, ਸੀਲਵਤਿਂ ਦੁਸ੍ਸਤੇ ਭਤ੍ਤਾ॥

੪੧੬.‘‘ਸੋ ਮਾਤਰਞ੍ਚ ਪਿਤਰਞ੍ਚ, ਭਣਤਿ ਆਪੁਚ੍ਛਹਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ।
ਇਸਿਦਾਸਿਯਾ ਨ ਸਹ ਵਚ੍ਛਂ, ਏਕਾਗਾਰੇਹਂ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਂ॥

੪੧੭.‘‘ਮਾ ਏਵਂ ਪੁਤ੍ਤ ਅਵਚ, ਇਸਿਦਾਸੀ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਾ।
ਉਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਅਨਲਸਾ, ਕਿਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਨ ਰੋਚਤੇ ਪੁਤ੍ਤ॥

੪੧੮.‘‘ਨ ਚ ਮੇ ਹਿਂਸਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਨ ਚਹਂ ਇਸਿਦਾਸਿਯਾ ਸਹ ਵਚ੍ਛਂ।
ਦੇਸ੍ਸਾਵ ਮੇ ਅਲਂ ਮੇ, ਅਪੁਚ੍ਛਾਹਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ॥

੪੧੯.‘‘ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ, ਸਸ੍ਸੁ ਸਸੁਰੋ ਚ ਮਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ।
ਕਿਸ੍ਸ ਤਯਾ ਅਪਰਦ੍ਧਂ, ਭਣ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਯਥਾਭੂਤਂ॥

੪੨੦. ‘‘ਨਪਿਹਂ ਅਪਰਜ੍ਝਂ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਨਪਿ ਹਿਂਸੇਮਿ ਨ ਭਣਾਮਿ ਦੁਬ੍ਬਚਨਂ।
ਕਿਂ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਯ੍ਯੇ, ਯਂ ਮਂ ਵਿਦ੍ਦੇਸ੍ਸਤੇ ਭਤ੍ਤਾ॥

੪੨੧. ‘‘ਤੇ ਮਂ ਪਿਤੁਘਰਂ ਪਟਿਨਯਿਂਸੁ, ਵਿਮਨਾ ਦੁਖੇਨ ਅਧਿਭੂਤਾ।
ਪੁਤ੍ਤਮਨੁਰਕ੍ਖਮਾਨਾ, ਜਿਤਾਮ੍ਹਸੇ ਰੂਪਿਨਿਂ ਲਕ੍ਖਿਂ॥

੪੨੨. ‘‘ਅਥ ਮਂ ਅਦਾਸਿ ਤਾਤੋ, ਅਡ੍ਢਸ੍ਸ ਘਰਮ੍ਹਿ ਦੁਤਿਯਕੁਲਿਕਸ੍ਸ।
ਤਤੋ ਉਪਡ੍ਢਸੁਙ੍ਕੇਨ, ਯੇਨ ਮਂ ਵਿਨ੍ਦਥ ਸੇਟ੍ਠਿ॥

੪੨੩. ‘‘ਤਸ੍ਸਪਿ ਘਰਮ੍ਹਿ ਮਾਸਂ, ਅਵਸਿਂ ਅਥ ਸੋਪਿ ਮਂ ਪਟਿਚ੍ਛਰਯਿ।
ਦਾਸੀਵ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿਂ, ਅਦੂਸਿਕਂ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ॥

੪੨੪. ‘‘ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚ ਵਿਚਰਨ੍ਤਂ, ਦਮਕਂ ਦਨ੍ਤਂ ਮੇ ਪਿਤਾ ਭਣਤਿ।
ਹੋਹਿਸਿ ਮੇ ਜਾਮਾਤਾ, ਨਿਕ੍ਖਿਪ ਪੋਟ੍ਠਿਞ੍ਚ ਘਟਿਕਞ੍ਚ॥

੪੨੫. ‘‘ਸੋਪਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਂ, ਅਥ ਤਾਤਂ ਭਣਤਿ ‘ਦੇਹਿ ਮੇ ਪੋਟ੍ਠਿਂ।
ਘਟਿਕਞ੍ਚ ਮਲ੍ਲਕਞ੍ਚ, ਪੁਨਪਿ ਭਿਕ੍ਖਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਿ’॥

੪੨੬. ‘‘ਅਥ ਨਂ ਭਣਤੀ ਤਾਤੋ, ਅਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੋ ਚ ਮੇ ਞਾਤਿਗਣਵਗ੍ਗੋ।
ਕਿਂ ਤੇ ਨ ਕੀਰਤਿ ਇਧ, ਭਣ ਖਿਪ੍ਪਂ ਤਂ ਤੇ ਕਰਿਹਿਤਿ॥

੪੨੭. ‘‘ਏਵਂ ਭਣਿਤੋ ਭਣਤਿ, ਯਦਿ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਅਲਂ ਮਯ੍ਹਂ।
ਇਸਿਦਾਸਿਯਾ ਨ ਸਹ ਵਚ੍ਛਂ, ਏਕਘਰੇਹਂ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਂ॥

੪੨੮. ‘‘ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਗਤੋ ਸੋ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਏਕਾਕਿਨੀ ਵਿਚਿਨ੍ਤੇਮਿ।
ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੂਨ ਗਚ੍ਛਂ, ਮਰਿਤੁਯੇ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਂ ਵਾ॥

੪੨੯. ‘‘ਅਥ ਅਯ੍ਯਾ ਜਿਨਦਤ੍ਤਾ, ਆਗਚ੍ਛੀ ਗੋਚਰਾਯ ਚਰਮਾਨਾ।
ਤਾਤ ਕੁਲਂ ਵਿਨਯਧਰੀ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ॥

੪੩੦. ‘‘ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਅਮ੍ਹਾਕਂ, ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਂ ਤਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਞਾਪਯਿਂ।
ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਚ ਪਾਦੇ, ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਮਦਾਸਿਂ॥

੪੩੧. ‘‘ਅਨ੍ਨੇਨ ਚ ਪਾਨੇਨ ਚ, ਖਜ੍ਜੇਨ ਚ ਯਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ।
ਸਨ੍ਤਪ੍ਪਯਿਤ੍ਵਾ ਅਵਚਂ, ਅਯ੍ਯੇ ਇਚ੍ਛਾਮਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ॥

੪੩੨. ‘‘ਅਥ ਮਂ ਭਣਤੀ ਤਾਤੋ, ਇਧੇਵ ਪੁਤ੍ਤਕ ਚਰਾਹਿ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮਂ।
ਅਨ੍ਨੇਨ ਚ ਪਾਨੇਨ ਚ, ਤਪ੍ਪਯ ਸਮਣੇ ਦ੍ਵਿਜਾਤੀ ਚ॥

੪੩੩. ‘‘ਅਥਹਂ ਭਣਾਮਿ ਤਾਤਂ, ਰੋਦਨ੍ਤੀ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਣਾਮੇਤ੍ਵਾ।

ਪਾਪਞ੍ਹਿ ਮਯਾ ਪਕਤੰ, ਕਮ੍ਮੰ ਤੰ ਨਿਜ੍ਜਰੇਸ੍ਸਾਮਿ॥

੪੩੪.‘‘ਅਥ ਮੰ ਭਣਤੀ ਤਾਤੋ, ਪਾਪੁਣ ਬੋਧਿਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਧਮ੍ਮਞ੍ਚ।
ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਲਭਸ੍ਸੁ, ਯੰ ਸਚ੍ਛਿਕਰੀ ਦ੍ਵਿਪਦਸੇਟ੍ਠੋ॥

੪੩੫.‘‘ਮਾਤਾਪਿਤੂ ਅਭਿਵਾਦ, ਯਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਞਾਤਿਗਣਵਗ੍ਗੰ।
ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਫਸ੍ਸਯਿੰ॥

੪੩੬.‘‘ਜਾਨਾਮਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਤ, ਜਾਤਿਯੋ ਯਸ੍ਸਯੰ ਫਲਵਿਪਾਕੋ।
ਤੰ ਤਵ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸੰ, ਤੰ ਏਕਮਨਾ ਨਿਸਾਮੇਹਿ॥

੪੩੭.‘‘ਨਗਰਮ੍ਹਿ ਏਰਕਚ੍ਛੇ, ਸੁਵਣ੍ਣਕਾਰੋ ਅਹੰ ਪਹੂਤਧਨੋ।
ਯੋਬ੍ਬਨਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਪਰਦਾਰੰ ਅਸੇਵਿਹੰ॥

੪੩੮.‘‘ਸੋਹੰ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ, ਨਿਰਯਮ੍ਹਿ ਅਪਚ੍ਚਿਸੰ ਚਿਰੰ।
ਪਕ੍ਕੋ ਤਤੋ ਚ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ, ਮਕ੍ਕਟਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮੋਕ੍ਕਮਿੰ॥

੪੩੯.‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਜਾਤਕੰ ਮੰ, ਮਹਾਕਪਿ ਯੂਥਪੋ ਨਿਲ੍ਲਚ੍ਛੇਸਿ।
ਤਸ੍ਸੇਤੰ ਕਮ੍ਮਫਲੰ, ਯਥਾਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਪਰਦਾਰੰ॥

੪੪੦.‘‘ਸੋਹੰ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ, ਕਾਲੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਸਿਨ੍ਧਵਾਰਞ੍ਞੇ।
ਕਾਣਾਯ ਚ ਖਞ੍ਜਾਯ ਚ, ਏਲ਼ਕਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮੋਕ੍ਕਮਿੰ॥

੪੪੧.‘‘ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਹੰ, ਨਿਲ੍ਲਚ੍ਛਿਤੋ ਦਾਰਕੇ ਪਰਿਵਹਿਤ੍ਵਾ।
ਕਿਮਿਨਾਵਟ੍ਟੋ ਅਕਲ੍ਲੋ, ਯਥਾਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਪਰਦਾਰੰ॥

੪੪੨.‘‘ਸੋਹੰ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ, ਗੋਵਾਣਿਜਕਸ੍ਸ ਗਾਵਿਯਾ ਜਾਤੋ।
ਵਚ੍ਛੋ ਲਾਖਾਤਮ੍ਬੋ, ਨਿਲ੍ਲਚ੍ਛਿਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸੇ ਮਾਸੇ॥

੪੪੩.‘‘ਵੋਢੂਨ ਨਙ੍ਗਲਮਹੰ, ਸਕਟਞ੍ਚ ਧਾਰਯਾਮਿ।
ਅਨ੍ਧੋਵਟ੍ਟੋ ਅਕਲ੍ਲੋ, ਯਥਾਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਪਰਦਾਰੰ॥

੪੪੪.‘‘ਸੋਹੰ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ, ਵੀਥਿਯਾ ਦਾਸਿਯਾ ਘਰੇ ਜਾਤੋ।
ਨੇਵ ਮਹਿਲਾ ਨ ਪੁਰਿਸੋ, ਯਥਾਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਪਰਦਾਰੰ॥

੪੪੫.‘‘ਤਿੰਸਤਿਵਸ੍ਸਮ੍ਹਿ ਮਤੋ, ਸਾਕਟਿਕਕੁਲਮ੍ਹਿ ਦਾਰਿਕਾ ਜਾਤਾ।
ਕਪਣਮ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਭੋਗੇ, ਧਨਿਕਪੁਰਿਸਪਾਤਬਹੁਲਮ੍ਹਿ॥

੪੪੬.‘‘ਤੰ ਮੰ ਤਤੋ ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ, ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾਯ ਵਿਪੁਲਾਯ ਵਡ੍ਢਿਯਾ।
ਓਕਡ੍ਢਤਿ ਵਿਲਪਨ੍ਤਿੰ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕੁਲਘਰਸ੍ਮਾ॥

੪੪੭.‘‘ਅਥ ਸੋਲ਼ਸਮੇ ਵਸ੍ਸੇ, ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਂ ਪਤ੍ਤਯੋਬ੍ਬਨਂ ਕਞ੍ਞਂ।
ਓਰੁਨ੍ਧਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਗਿਰਿਦਾਸੋ ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ॥

੪੪੮.‘‘ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਞ੍ਞਾ ਭਰਿਯਾ, ਸੀਲਵਤੀ ਗੁਣਵਤੀ ਯਸਵਤੀ ਚ।
ਅਨੁਰਤ੍ਤਾ ਭਤ੍ਤਾਰਂ, ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਿਦ੍ਦੇਸਨਮਕਾਸਿਂ॥

੪੪੯.‘‘ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਕਮ੍ਮਫਲਂ, ਯਂ ਮਂ ਅਪਕੀਰਿਤੂਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।
ਦਾਸੀਵ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿਂ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤੋ ਮਯਾ’’ਤਿ॥

ਤਤ੍ਥ **ਨਗਰਮ੍ਹਿ ਕੁਸੁਮਨਾਮੇ**ਤਿ ‘‘ਕੁਸੁਮਪੁਰ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਕੁਸੁਮਸਦ੍ਦੇਨ ਗਹਿਤਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ, ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਨਗਰਂ **ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਥਵਿਯਾ ਮਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਸਕਲਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਮਣ੍ਡਭੂਤੇ। **ਸਕ੍ਯਕੁਲਕੁਲੀਨਾਯੋ**ਤਿ ਸਕ੍ਯਕੁਲੇ ਕੁਲਧੀਤਰੋ, ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤਾਯ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਤਾਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ। **ਬੋਧੀ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਿਕਾ ਥੇਰੀ। **ਝਾਨਜ੍ਝਾਯਨਰਤਾਯੋ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਝਾਯਨੇ ਅਭਿਰਤਾ। **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾਯੋ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ। **ਧੁਤਕਿਲੇਸਾਯੋ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਿਤਕਿਲੇਸਾ। **ਭਤ੍ਤਤ੍ਥਂ ਕਰਿਯਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਰਹਿਤਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਜਨਰਹਿਤਮ੍ਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸੁਖਨਿਸਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਸੁਖੇਨ ਵਿਵੇਕਸੁਖੇਨ ਚ ਸੁਖਨਿਸਿਨ੍ਨਾ। **ਇਮਾ ਗਿਰਾ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਾ ਸੁਖਾ ਲਾਪਨਾ। **ਅਬ੍ਭੁਦੀਰੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਕਥਯਿਂਸੁ।

“**ਪਾਸਾਦਿਕਾਸੀ**”ਤਿ ਗਾਥਾ ਬੋਧਿਤ੍ਥੇਰਿਯਾ ਪੁਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। “**ਏਵਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਾ**”ਤਿ ਗਾਥਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। “**ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਾ**”ਤਿਆਦਿਕਾ ਹਿ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਇਸਿਦਾਸਿਯਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪਾਸਾਦਿਕਾਸੀ**ਤਿ ਰੂਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਸਾਦਾਵਹਾ ਅਸਿ। **ਵਯੋਪਿ ਤੇ ਅਪਰਿਹੀਨੋ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਵਯੋਪਿ ਨ ਪਰਿਹੀਨੋ, ਪਠਮਵਯੇ ਠਿਤਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਬ੍ਯਾਲਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕੀਦਿਸਂ ਬ੍ਯਾਲਿਕਂ ਦੋਸਂ ਘਰਾਵਾਸੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਅਥਾਸਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ **ਅਥਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਅਸਿ।

ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਯਮਾਨਾ, ਸਾ ਇਸਿਦਾਸੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਰਹਿਤੇ**ਤਿ ਸੁਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸੁਣ ਬੋਧਿ ਯਥਾਮ੍ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ**ਤਿ ਬੋਧਿਤ੍ਥੇਰਿ ਅਹਂ ਯਥਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਅਮ੍ਹਿ, ਤਂ ਤਂ ਪੁਰਾਣਂ ਸੁਣ ਸੁਣਾਹਿ।

ਉਜ੍ਜੇਨਿਯਾ ਪੁਰਵਰੇਤਿ ਉਜ੍ਜੇਨੀਨਾਮਕੇ ਅਵਨ੍ਤਿਰਟ੍ਠੇ ਉਤ੍ਤਮਨਗਰੇ। **ਪਿਯਾ**ਤਿ ਏਕਧੀਤੁਭਾਵੇਨ ਪਿਯਾਯਿਤਬ੍ਬਾ। **ਮਨਾਪਾ**ਤਿ ਸੀਲਾਚਾਰਗੁਣੇਨ ਮਨਵਡ੍ਢਨਕਾ। **ਦਯਿਤਾ**ਤਿ ਅਨੁਕਮ੍ਪਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਥਾਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਮਮ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ। **ਮੇ ਸਾਕੇਤਤੋ ਵਰਕਾ**ਤਿ ਸਾਕੇਤਨਗਰਤੋ ਮਮ ਵਰਕਾ ਮਂ ਵਾਰੇਨ੍ਤਾ ਆਗਚ੍ਛੁਂ। **ਉਤ੍ਤਮਕੁਲੀਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ ਅਗ੍ਗਕੁਲਿਕਾ, ਯੇਨ ਤੇ ਪੇਸਿਤਾ, ਸੋ ਸੇਟ੍ਠਿ ਪਹੂਤਰਤਨੋ। **ਤਸ੍ਸ ਮਮਂ ਸੁਣ੍ਹਮਦਾਸਿ ਤਾਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਾਕੇਤਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਸੁਣਿਸਂ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਤਾ ਮਂ ਅਦਾਸਿ।

ਸਾਯਂ ਪਾਤਨ੍ਤਿ ਸਾਯਨ੍ਹੇ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਚ। **ਪਣਾਮਮੁਪਗਮ੍ਮ ਸਿਰਸਾ ਕਰੋਮੀ**ਤਿ ਸਸ੍ਸੁਯਾ ਸਸੁਰਸ੍ਸ ਚ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਰਸਾ ਪਣਾਮਂ ਕਰੋਮਿ, ਤੇਸਂ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਮਿ। **ਯਥਾਮ੍ਹਿ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਯਥਾ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਾ ਅਮ੍ਹਿ, ਤਥਾ ਕਰੋਮਿ, ਤੇਸਂ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਂ ਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਮਿ।

ਤਮੇਕਵਰਕਮ੍ਪੀਤਿ ਏਕਵਲ੍ਲਭਮ੍ਪਿ। **ਉਬ੍ਬਿਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਤਸਨ੍ਤਾ। **ਆਸਨੰ ਦੇਮੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਯੰ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੰ, ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਦੇਮਿ।

ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਪਰਿਵੇਸਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸਨ੍ਨਿਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਜ੍ਜਿਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ। **ਛਾਦੇਮੀ**ਤਿ ਉਪਚ੍ਛਾਦੇਮਿ, ਉਪਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਪਨਯਾਮਿ ਚ, ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਦੇਮਿ, ਦੇਨ੍ਤੀਪਿ ਯੰ ਯਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪੰ, ਤਦੇਵ ਦੇਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਮ੍ਮਾਰੇਤਿ ਦ੍ਵਾਰੇ। **ਧੋਵਨ੍ਤੀ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਧੋਵਿਨੀ ਆਸਿੰ, ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਘਰੰ ਸਮੁਪਗਮਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਕੋਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਮਸ੍ਸੂਨੰ ਕੇਸਾਨਞ੍ਚ ਉਲ੍ਲਿਖਨਕੋਚ੍ਛੰ। **ਪਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਾਦਿਮੁਖਵਿਲੇਪਨੰ। ''ਪਸਾਧਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਪਸਾਧਨਭਣ੍ਡੰ। **ਅਞ੍ਜਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਜਨਨਾਲਿੰ। **ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਾਰਿਕਾ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਕੁਲਿਕਾ ਵਿਭਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਪਤਿਪਰਿਚਾਰਿਕਾ ਚੇਟਿਕਾ ਵਿਯ।

ਸਾਧਯਾਮੀਤਿ ਪਚਾਮਿ। **ਭਾਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਹਭਾਜਨਞ੍ਚ। ਧੋਵਨ੍ਤੀ ਪਰਿਚਰਾਮੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਭਤ੍ਤਿਕਤਨ੍ਤਿ ਕਤਸਾਮਿਭਤਿਕੰ। **ਅਨੁਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰਤ੍ਤਵਨ੍ਤਿੰ। **ਕਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਇਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਾਰਿਕੰ। **ਨਿਹਤਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਨੀਤਮਾਨੰ। **ਉਟ੍ਠਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਨਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ। **ਅਨਲਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਅਕੁਸੀਤੰ। **ਸੀਲਵਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਾਚਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ। **ਦੁਸ੍ਸਤੇ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਤਿ, ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਭਣਤਿ।

ਭਣਤਿ ਆਪੁਚ੍ਛਹੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ''ਅਹੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੋ ਮਮ ਸਾਮਿਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤਰਞ੍ਚ ਪਿਤਰਞ੍ਚ ਭਣਤਿ। ਕਿੰ ਭਣਤੀਤਿ ਚੇ ਆਹ – **"ਇਸਿਦਾਸਿਯਾ ਨ ਸਹ ਵਚ੍ਛੰ, ਏਕਾਗਾਰੇਹੰ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਵਸਿਸ੍ਸੰ।

ਦੇਸ੍ਸਾਤਿ ਅਪ੍ਪਿਯਾ। **ਅਲੰ ਮੇ**ਤਿ ਪਯੋਜਨੰ ਮੇ ਤਾਯ ਇਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਅਪੁਚ੍ਛਾਹੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਯਦਿ ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸੰਵਾਸੰ ਇਚ੍ਛਥ, ਅਹੰ ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਵਿਦੇਸੰ ਪਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਮਮ ਭਤ੍ਤੁਨੋ। **ਕਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿੰ ਅਸ੍ਸ ਤਵ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ। **ਤਯਾ ਅਪਰਦ੍ਧੰ** ਬਜਾਲਿਕੰ ਕਤੰ।

ਨਪਿਹੰ ਅਪਰਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਨਪਿ ਅਹੰ ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪਰਜ੍ਝਿੰ। ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਨਪਿ ਹਿੰਸੇਮੀ**ਤਿ ਨਪਿ ਬਾਧੇਮਿ। **ਦੁਬ੍ਬਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਰੁਤ੍ਤਵਚਨੰ। **ਕਿੰ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਯਜੇ**ਤਿ ਕਿੰ ਮਯਾ ਕਾਤੁੰ ਅਯਜੇ ਸਕ੍ਕਾ। **ਯੰ ਮੰ ਵਿਦ੍ਵੇਸ੍ਸਤੇ ਭਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਕਾਰਣੇਨੇਵ ਭਤ੍ਤਾ ਮਯ੍ਹੰ ਵਿਦ੍ਵੇਸ੍ਸਤੇ ਵਿਦ੍ਵੇਸ੍ਸੰ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਕੋਪੰ ਕਰੋਤਿ।

ਵਿਮਨਾਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਕਾ। **ਪੁਤ੍ਤਮਨੁਰਕ੍ਖਮਾਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਤ੍ਤੰ ਮਯ੍ਹੰ ਸਾਮਿਕੰ ਚਿਤ੍ਤਮਨੁਰਕ੍ਖਣੇਨ ਅਨੁਰਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। **ਜਿਤਾਮ੍ਹਸੇ ਰੂਪਿਨਿੰ ਲਕ੍ਖਿ**ਨ੍ਤਿ ਜਿਤਾ ਅਮ੍ਹਸੇ ਜਿਤਾ ਵਤਾਮ੍ਹ ਰੂਪਵਤਿੰ ਸਿਰਿੰ, ਮਨੁਸ੍ਸਵੇਸੇਨ ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ ਸਿਰਿਦੇਵਤਾਯ ਪਰਿਹੀਨਾ ਵਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਡ੍ਢਸ੍ਸ ਘਰਮ੍ਹਿ ਦੁਤਿਯਕੁਲਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਪਠਮਸਾਮਿਕੰ ਉਪਾਦਾਯ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਘਰਮ੍ਹਿ ਮੰ ਅਦਾਸਿ, ਦੇਨ੍ਤੋ ਚ ਤਤੋ ਪਠਮਸੁਙ੍ਕਤੋ ਉਪਡ੍ਢਸੁਙ੍ਕੇਨ ਅਦਾਸਿ। **ਯੇਨ ਮੰ ਵਿਨ੍ਦਥ ਸੇਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਸੁਙ੍ਕੇਨ ਮੰ ਪਠਮੰ ਸੇਟ੍ਠਿ ਵਿਨ੍ਦਥ ਪਟਿਲਭਿ, ਤਤੋ ਉਪਡ੍ਢਸੁਙ੍ਕੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸੋਪੀਤਿ ਦੁਤਿਯਸਾਮਿਕੋਪਿ। **ਮੰ ਪਟਿਚ੍ਛਰਯੀ**ਤਿ ਮੰ ਨੀਹਰਿ, ਸੋ ਮੰ ਗੇਹਤੋ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਿ। **ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਸੀ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿੰ। **ਅਦੂਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਦੁਬ੍ਭਨਕੰ।

ਦਮਕਨ੍ਤਿ ਕਾਰੁਞ੍ਞਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤਾਯ ਪਰੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਮਕਂ। ਯਥਾ ਪਰੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯਂ ਵਾਚਞ੍ਚ **ਦਨ੍ਤਂ** ਵੂਪਸਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਦਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖਾਯ ਵਿਚਰਣਕਂ। **ਜਾਮਾਤਾ**ਤਿ ਦੁਹਿਤੁਪਤਿ। **ਨਿਕ੍ਖਿਪ ਪੋਟ੍ਟਿਞ੍ਚ ਘਟਿਕਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਤਯਾ ਪਰਿਦਹਿਤਂ ਪਿਲੋਤਿਕਾਖਣ੍ਡਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖਾਕਪਾਲਞ੍ਚ ਛਡ੍ਡੇਹਿ।

ਸੋਪਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਸੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਦ੍ਧਮਾਸਮਤ੍ਤਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ।

ਅਥ ਨਂ ਭਣਤੀ ਤਾਤੋਤਿ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖਕਂ ਮਮ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਸਬ੍ਬੋ ਚ ਮੇ ਞਾਤਿਗਣੋ ਵਗ੍ਗਵਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਣਤਿ। ਕਥਂ? **ਕਿਂ ਤੇ ਨ ਕੀਰਤਿ ਇਧ** ਤੁਯ੍ਹਂ ਕਿਂ ਨਾਮ ਨ ਕਿਰਤਿ ਨ ਸਾਧਿਯਤਿ, ਭਣ ਖਿਪ੍ਪਂ। **ਤਂ ਤੇ ਕਰਿਹਿਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ।

ਯਦਿ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਯਦਿ ਮਯ੍ਹਂ ਅਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਧੀਨੋ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ ਚ ਹੋਤਿ, **ਅਲਂ ਮਯ੍ਹਂ ਇਸਿਦਾਸਿਯਾ** ਤਾਯ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਨ ਸਹ ਵਚ੍ਛਂ** ਨ ਸਹ ਵਸਿਸ੍ਸਂ, ਏਕਘਰੇ ਅਹਂ ਤਾਯ ਸਹ ਵਤ੍ਥੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਗਤੋ ਸੋਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖਕੋ ਪਿਤਰਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਯਥਾਰੁਚਿ ਗਤੋ। **ਏਕਾਕਿਨੀ**ਤਿ ਏਕਿਕਾਵ। **ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੂਨ ਗਚ੍ਛ**ਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਤਰਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮਿ। **ਮਰਿਤ੍ਤੁਯੇ**ਤਿ ਮਰਿਤ੍ਤਂ। ਵਾਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ।

ਗੋਚਰਾਯਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਯ, ਤਾਤ-ਕੁਲਂ ਆਗਚ੍ਛੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਜਿਨਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਿਂ। **ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਂ ਤਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਞਾਪਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਤਸ੍ਸਾ ਥੇਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿਂ।

ਇਧੇਵਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਏਵ ਗੇਹੇ ਠਿਤਾ। **ਪੁਤ੍ਤਕਾ**ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਵੋਹਾਰੇਨ ਧੀਤਰਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਆਲਪਤਿ। **ਚਰਾਹਿ ਤ੍ਵਂ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤ੍ਵਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਾਦਿਧਮ੍ਮਂ ਚਰ। **ਦ੍ਵਿਜਾਤੀ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤੀ।

ਨਿਜ੍ਜਰੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਜੀਰਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ ਵਿਨਾਸੇਸ੍ਸਾਮਿ।

ਬੋਧਿਨ੍ਤਿ ਸਚ੍ਚਾਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਂ, ਮਗ੍ਗਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਗ੍ਗਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਧਮ੍ਮਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਂ। **ਯਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੀ ਦ੍ਵਿਪਦਸੇਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਯਂ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਸਞ੍ਞਿਤਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਦ੍ਵਿਪਦਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਚ੍ਛਿ ਅਕਾਸਿ, ਤਂ ਲਭਸ੍ਸੂਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹੇਨ। **ਅਫਸ੍ਸਯਿ**ਨ੍ਤਿ ਫੁਸਿਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿਂ।

ਯਸ੍ਸਯਂ ਫਲਵਿਪਾਕੋਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਅਯਂ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਅਮਨਾਪਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੋ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਭੂਤੋ ਵਿਪਾਕੋ। **ਤਂ ਤਵ ਆਚਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਤਵ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮਿ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨਂ ਤਮੇਵ ਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਵਾ ਮਮ ਵਚਨਂ। **ਏਕਮਨਾ**ਤਿ ਏਕਗ੍ਗਮਨਾ। ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ।

ਨਗਰਮ੍ਹਿ ਏਰਕਚ੍ਛੇਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। **ਸੋ ਪਰਦਾਰਂ ਅਸੇਵਿਹ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਅਹਂ ਪਰਸ੍ਸ ਦਾਰਂ ਅਸੇਵਿਂ।

ਚਿਰਂ ਪਕ੍ਕੋਤਿ ਬਹੂਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਨਿਰਯਗ੍ਗਿਨਾ ਦਡ੍ਢੋ। **ਤਤੋ ਚ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਨਿਰਯਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਚੁਤੋ। **ਮਕ੍ਕਟਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮੋਕ੍ਕਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਨਰਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿਂ।

ਯੂਥਪੋਤਿ ਯੂਥਪਤਿ। **ਨਿਲ੍ਲਚ੍ਛੇਸੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਭਾਵਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਭੂਤਾਨਿ ਬੀਜਕਾਨਿ ਨਿਲ੍ਲਚ੍ਛੇਸਿ ਨੀਹਰਿ। **ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਕਮ੍ਮਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਂ ਏਤਂ ਅਤੀਤੇ ਕਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਫਲਂ। **ਯਥਾਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨ ਪਰਦਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਤਂ ਪਰਦਾਰਂ

ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ।

ਤਤੋਤਿ ਮਕ੍ਕਟਯੋਨਿਤੋ। **ਸਿਨ੍ਧਵਾਰਢ੍ਵੇ**ਤਿ ਸਿਨ੍ਧਵਰਟ੍ਠੇ ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠਾਨੇ। **ਏਲ਼ਕਿਯਾ**ਤਿ ਅਜਿਯਾ।

ਦਾਰਕੇ ਪਰਿਵਹਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਂ ਆਰੁਯ੍ਹ ਕੁਮਾਰਕੇ ਵਹਿਤ੍ਵਾ। **ਕਿਮਿਨਾਵਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਅਭਿਜਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ਕਿਮਿਪਰਿਗਤੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਟੋ ਅਟ੍ਟਿਤੋ। **ਅਕਲ੍ਲੋ**ਤਿ ਗਿਲਾਨੋ, ਅਹੋਸੀਤਿ ਵਚਨਸੇਸੋ।

ਗੋਵਾਣਿਜਕਸ੍ਸਾਤਿ ਗਾਵਿਯੋ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਜੀਵਕਸ੍ਸ। **ਲਾਖਾਤਮ੍ਬੋ**ਤਿ ਲਾਖਾਰਸਰਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਯ ਤਮ੍ਬੇਹਿ ਲੋਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

ਵੋਢੂਨਾਤਿ ਵਹਿਤ੍ਵਾ। **ਨਙ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਰਂ, ਸਕਟਞ੍ਚ ਧਾਰਯਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਅਨ੍ਧੋਵਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਕਾਣੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਟੋ ਪੀਲ਼ਿਤੋ।

ਵੀਥਿਯਾਤਿ ਨਗਰਵੀਥਿਯਂ। **ਦਾਸਿਯਾ ਘਰੇ ਜਾਤੋ**ਤਿ ਘਰਦਾਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤੋ। ''ਵਣ੍ਣਦਾਸਿਯਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨੇਵ ਮਹਿਲਾ ਨ ਪੁਰਿਸੋ**ਤਿ ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਪੁਰਿਸੋਪਿ ਨ ਹੋਮਿ, ਜਾਤਿਨਪੁਂਸਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਿਂਸਤਿਵਸ੍ਸਮ੍ਹਿ ਮਤੋਤਿ ਨਪੁਂਸਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਂਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਮਤੋ। **ਸਾਕਟਿਕਕੁਲਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸੂਤਕਕੁਲੇ। **ਧਨਿਕਪੁਰਿਸਪਾਤਬਹੁਲਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਇਣਾਯਿਕਾਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਅਧਿਪਤਨਬਹੁਲੇ ਬਹੂਹਿ ਇਣਾਯਿਕੇਹਿ ਅਭਿਭਵਿਤਬ੍ਬੇ।

ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਾਯਾਤਿ ਉਪਚਿਤਾਯ। **ਵਿਪੁਲਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਤਿਯਾ। **ਵਡ੍ਢਿਯਾ**ਤਿ ਇਣਵਡ੍ਢਿਯਾ। **ਓਕਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਅਵਕਡ੍ਢਤਿ। **ਕੁਲਘਰਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਮਮ ਜਾਤਕੁਲਗੇਹਤੋ।

ਓਰੁਨ੍ਧਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਵਾਹਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਮਯਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਨਾਮੇਨ ਗਿਰਿਦਾਸੋ ਨਾਮ ਅਵਰੁਨ੍ਧਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਗ੍ਗਹਭਾਵੇਨ ਗੇਹੇ ਕਰੋਤਿ।

ਅਨੁਰਤ੍ਤਾ ਭਤ੍ਤਾਰਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤਾਰਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ। **ਤਸ੍ਸਾਹਂ ਵਿਦ੍ਦੇਸਨਮਕਾਸਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭਤ੍ਤੁਨੋ ਤਂ ਭਰਿਯਂ ਸਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਦ੍ਦੇਸਨਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿਂ। ਯਥਾ ਤਂ ਸੋ ਕੁਜ੍ਝਤਿ, ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਂ।

ਯਂ ਮਂ ਅਪਕੀਰਿਤੂਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਯਂ ਦਾਸੀ ਵਿਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿਂ ਮਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਤਿਨੋ ਅਪਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਅਨਪੇਕ੍ਖਾ ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਮਯ੍ਹਂ ਤਦਾ ਕਤਸ੍ਸ ਪਰਦਾਰਿਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਪਤ੍ਤਿਂ ਵਿਦ੍ਦੇਸਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਂ। **ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤੋ ਮਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਪਿ ਤਥਾ ਅਨੁਨਯਪਾਪਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦਾਰੁਣਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਇਦਾਨਿ ਮਯਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਕਤੋ, ਇਤੋ ਪਰਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਇਸਿਦਾਸੀਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਨਿਪਾਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬. ਮਹਾਨਿਪਾਤੋ

੧. ਸੁਮੇਧਾਥੇਰੀਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਮਹਾਨਿਪਾਤੇ **ਮਨ੍ਤਾਵਤਿਯਾ ਨਗਰੇ**ਤਿਆਦਿਕਾ ਸੁਮੇਧਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਗਾਥਾ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਪੁਰਿਮਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟੂਪਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕੁਸਲੰ ਉਪਚਿਨਨ੍ਤੀ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖਸਮ੍ਭਾਰੇ ਸਮ੍ਭਾਰੇਨ੍ਤੀ ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਕੁਲਗੇਹੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਖੀਹਿ ਕੁਲਧੀਤਾਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਜ੍ਝਾਸਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਆਰਾਮੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਸਿ। ਸਾ ਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਤਾਵਤਿੰਸੇ ਉਪਗਚ੍ਛਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕੰ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਯਾਮੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਿ। ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਤੁਸਿਤੇਸੁ, ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀਸੁ, ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਵਸਵਤ੍ਤੀਸੂਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਸਗ੍ਗੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਰਾਜੂਨੰ ਮਹੇਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਮਹਾਵਿਭਵਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਿਞ੍ਞੁਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੰ ਅਕਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵੰ ਧਮ੍ਮੂਪਜੀਵਿਨੀ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਨਿਰਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਤਾਵਤਿੰਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰੰ ਸੁਗਤੀਸੁਯੇਵ ਸੰਸਰਨ੍ਤੀ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਮਨ੍ਤਾਵਤੀਨਗਰੇ ਕੋਞ੍ਚਸ੍ਸ ਨਾਮ ਰਞ੍ਞੋ ਧੀਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ **ਸੁਮੇਧਾ**ਤਿ ਨਾਮੰ ਅਕੰਸੁ। ਤੰ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਤ੍ਤਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ''ਵਾਰਣਵਤੀਨਗਰੇ ਅਨਿਕਰਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨੇਸੁੰ। ਸਾ ਪਨ ਦਹਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮਾਨਵਯਾਹਿ ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਹਿ ਦਾਸਿਜਨੇਹਿ ਚ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਿਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਸੰਸਾਰੇ ਜਾਤਸੰਵੇਗਾ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਯਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤਮਾਨਸਾ ਅਹੋਸਿ। ਤੇਨ ਸਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਞਾਤੀਨੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਨ ਮਯ੍ਹੰ ਘਰਾਵਾਸੇਨ ਕਿਚ੍ਚੰ, ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਹ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤੰ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਘਰਾਵਾਸੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਯਾਚਨ੍ਤਾਪਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰਸੁ। ਸਾ ''ਏਵੰ ਮੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁੰ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਖਗ੍ਗੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇ ਏਵ ਕੇਸੇ ਆਰਬ੍ਭ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰੰ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ ਤਤ੍ਥ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਮਨਸਿਕਾਰਵਿਧਾਨਸ੍ਸ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਅਧਿਗਚ੍ਛਿ। ਅਧਿਗਤਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨਾ ਘਰਾਵਾਸੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤੁੰ ਉਪਗਤੇ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਜਨਪਰਿਜਨੰ ਸਬ੍ਬੰ ਰਾਜਕੁਲੰ ਸਾਸਨੇ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਘਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞਾਣਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਿਸੇਸਿਤਾਯ ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਪਦਾਨੇ** (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੧.੧-੧੯) –

''ਭਗਵਤਿ ਕੋਣਾਗਮਨੇ, ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਮ੍ਹਿ ਨਵਨਿਵੇਸਮ੍ਹਿ।
ਸਖਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਜਨਿਯੋ, ਵਿਹਾਰਦਾਨੰ ਅਦਾਸਿਮ੍ਹ॥

''ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ, ਦਸਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸਤਾਨਿ ਚ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ।
ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਿਮ੍ਹ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ॥

''ਦੇਵੇਸੁ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ ਅਹੁਮ੍ਹ, ਮਾਨੁਸਕਮ੍ਹਿ ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ।
ਸਤ੍ਤਰਤਨਸ੍ਸ ਮਹੇਸੀ, ਇਤ੍ਥਿਰਤਨੰ ਅਹੰ ਆਸਿੰ॥

''ਇਧ ਸਞ੍ਚਿਤਕੁਸਲਾ, ਸੁਸਮਿਦ੍ਧਕੁਲਪ੍ਪਜਾ।
ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ ਚ ਖੇਮਾ ਚ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਚ ਤਯੋ ਜਨਾ॥

''ਆਰਾਮਂ ਸੁਕਤਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਸਬ੍ਬਾਵਯਵਮਣ੍ਡਿਤਂ।
ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਮੋਦਿਤਾ॥

''ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੂਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾਹਸਾ।
ਦੇਵੇਸੁ ਅਗ੍ਗਤਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਤਥੇਵ ਚ॥

''ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਕਪ੍ਪਮ੍ਹਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਬਨ੍ਧੁ ਮਹਾਯਸੋ।
ਕਸ੍ਸਪੋ ਨਾਮ ਗੋਤ੍ਤੇਨ, ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ ਵਦਤਂ ਵਰੋ॥

''ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਮਹੇਸਿਸ੍ਸ, ਤਦਾ ਆਸਿ ਨਰਿਸ੍ਸਰੋ।
ਕਾਸਿਰਾਜਾ ਕਿਕੀ ਨਾਮ, ਬਾਰਾਣਸਿਪੁਰੁਤ੍ਤਮੇ॥

''ਤਸ੍ਸਾਸੁਂ ਸਤ੍ਤ ਧੀਤਰੋ, ਰਾਜਕਞ੍ਞਾ ਸੁਖੇਧਿਤਾ।
ਬੁਦ੍ਧੋਪਟ੍ਠਾਨਨਿਰਤਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਂਸੁ ਤਾ॥

''ਤਾਸਂ ਸਹਾਯਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਸੀਲੇਸੁ ਸੁਸਮਾਹਿਤਾ।
ਦਤ੍ਵਾ ਦਾਨਾਨਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ, ਅਗਾਰੇਵ ਵਤਂ ਚਰਿਂ॥

''ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੁਕਤੇਨ, ਚੇਤਨਾਪਣਿਧੀਹਿ ਚ।
ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਮਾਨੁਸਂ ਦੇਹਂ, ਤਾਵਤਿਂਸੂਪਗਾ ਅਹਂ॥

''ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਯਾਮਮਗਂ, ਤਤੋਹਂ ਤੁਸਿਤਂ ਗਤਾ।
ਤਤੋ ਚ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤਿਂ, ਵਸਵਤ੍ਤਿਪੁਰਂ ਗਤਾ॥

''ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥੂਪਪਜ੍ਜਾਮਿ, ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸਮੋਹਿਤਾ।
ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਹਾਰਯਿਂ॥

''ਤਤੋ ਚੁਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤੇ, ਰਾਜੂਨਂ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਨਂ।
ਮਣ੍ਡਲੀਨਞ੍ਚ ਰਾਜੂਨਂ, ਮਹੇਸਿਤ੍ਤਮਕਾਰਯਿਂ॥

''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮਨੁਭੋਤ੍ਵਾਨ, ਦੇਵੇਸੁ ਮਾਨੁਸੇਸੁ ਚ।
ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸੁਖਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਨੇਕਜਾਤੀਸੁ ਸਂਸਰਿਂ॥

''ਸੋ ਹੇਤੁ ਸੋ ਪਭਵੋ, ਤਮ੍ਮੂਲਂ ਸਾਵ ਸਾਸਨੇ ਖਨ੍ਤੀ।
ਤਂ ਪਠਮਸਮੋਧਾਨਂ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਰਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ॥

''ਕਿਲੇਸਾ ਝਾਪਿਤਾ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਵਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮੂਹਤਾ।

ਨਾਗੀਵ ਬਨ੍ਧਨੰ ਛੇਤ੍ਵਾ, ਵਿਹਰਾਮਿ ਅਨਾਸਵਾ॥

``ਸ੍ਵਾਗਤੰ ਵਤ ਮੇ ਆਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਸੇਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ।
ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੰ॥

``ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਵਿਮੋਕ੍ਖਾਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਿਮੇ।
ਛਲਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਕਤੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨ''ਨ੍ਤਿ॥

ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਵਸੇਨ –

੪੫੦.``ਮਨ੍ਤਾਵਤਿਯਾ ਨਗਰੇ, ਰਞ੍ਞੋ ਕੋਞ੍ਚਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸਿਯਾ।
ਧੀਤਾ ਆਸਿੰ ਸੁਮੇਧਾ, ਪਸਾਦਿਤਾ ਸਾਸਨਕਰੇਹਿ॥

੪੫੧.``ਸੀਲਵਤੀ ਚਿਤ੍ਤਕਥਾ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਵਿਨਿਤਾ।
ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਉਪਗਮ੍ਮ, ਭਣਤਿ ਉਭਯੋ ਨਿਸਾਮੇਥ॥

੪੫੨.``ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਰਤਾਹੰ , ਅਸਸ੍ਸਤੰ ਭਵਗਤੰ ਯਦਿਪਿ ਦਿਬ੍ਬੰ।
ਕਿਮਙ੍ਗ ਪਨ ਤੁਚ੍ਛਾ ਕਾਮਾ, ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾ ਬਹੁਵਿਘਾਤਾ॥

੪੫੩.``ਕਾਮਾ ਕਟੁਕਾ ਆਸੀ, ਵਿਸੂਪਮਾ ਯੇਸੁ ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ ਬਾਲਾ।
ਤੇ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਨਿਰਯੇ, ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ॥

੪੫੪.``ਸੋਚਨ੍ਤਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਾ, ਵਿਨਿਪਾਤੇ ਪਾਪਵਦ੍ਧਿਨੋ ਸਦਾ।
ਕਾਯੇਨ ਚ ਵਾਚਾਯ ਚ, ਮਨਸਾ ਚ ਅਸੰਵੁਤਾ ਬਾਲਾ॥

੪੫੫.``ਬਾਲਾ ਤੇ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ, ਅਚੇਤਨਾ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋਰੁਦ੍ਧਾ।
ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ, ਨ ਬੁਜ੍ਝਰੇ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ॥

੪੫੬.``ਸਚ੍ਚਾਨਿ 'ਅਮ੍ਮ'ਬੁਦ੍ਧਵਰਦੇਸਿ, ਤਾਨਿ ਤੇ ਬਹੁਤਰਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਯੇ।
ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਭਵਗਤੰ, ਪਿਹੇਨ੍ਤਿ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਤ੍ਤਿੰ॥

੪੫੭.``ਦੇਵੇਸੁਪਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿ, ਅਸਸ੍ਸਤਾ ਭਵਗਤੇ ਅਨਿਚ੍ਚਮ੍ਹਿ।
ਨ ਚ ਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਿ ਬਾਲਾ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਜਾਯਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ॥

੪੫੮.``ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਿਨਿਪਾਤਾ, ਦੁਵੇ ਚ ਗਤਿਯੋ ਕਥਞ੍ਚਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ।
ਨ ਚ ਵਿਨਿਪਾਤਗਤਾਨੰ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਤ੍ਥਿ ਨਿਰਯੇਸੁ॥

੪੫੯.``ਅਨੁਜਾਨਾਥ ਮੰ ਉਭਯੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੁੰ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਵਚਨੇ।
ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਘਟਿਸ੍ਸੰ, ਜਾਤਿਮਰਣਪ੍ਪਹਾਨਾਯ॥

੪੬੦.‘‘ਕਿਂ ਭਵਗਤੇ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿ, ਤੇਨ ਕਾਯਕਲਿਨਾ ਅਸਾਰੇਨ।
ਭਵਤਣ੍ਹਾਯ ਨਿਰੋਧਾ, ਅਨੁਜਾਨਾਥ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮਿ॥

੪੬੧.‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋ, ਵਿਵਜ੍ਜਿਤੋ ਅਕ੍ਖਣੋ ਖਣੋ ਲਦ੍ਧੋ।
ਸੀਲਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਯਾਵਜੀਵਂ ਨ ਦੂਸੇਯਜਂ॥

੪੬੨.‘‘ਏਵਂ ਭਣਤਿ ਸੁਮੇਧਾ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ‘ਨ ਤਾਵ ਆਹਾਰਂ।
ਆਹਰਿਸ੍ਸਂ ਗਹਟ੍ਠਾ, ਮਰਣਵਸਂ ਗਤਾਵ ਹੇਸ੍ਸਾਮਿ’॥

੪੬੩.‘‘ਮਾਤਾ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ ਰੋਦਤਿ ਪਿਤਾ ਚ।
ਅਸ੍ਸਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮਭਿਹਤੋ।
ਘਟੇਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ, ਪਾਸਾਦਤਲੇ ਛਮਾਪਤਿਤਂ॥

੪੬੪.‘‘ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਪੁਤ੍ਤਕ ਕਿਂ ਸੋਚਿ, ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਾਸਿ ਵਾਰਣਵਤਿਮ੍ਹਿ।
ਰਾਜਾ ਅਨੀਕਰਤ੍ਤੋ, ਅਭਿਰੂਪੋ ਤਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ ਦਿਨ੍ਨਾ॥

੪੬੫.‘‘ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ ਭਵਿਸ੍ਸਸਿ, ਅਨਿਕਰਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਰਾਜਿਨੋ ਭਰਿਯਾ।
ਸੀਲਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਦੁਕ੍ਕਰਾ ਪੁਤ੍ਤਕ॥

੪੬੬.‘‘ਰਜ੍ਜੇ ਆਣਾ ਧਨਮਿਸ੍ਸਰਿਯਂ, ਭੋਗਾ ਸੁਖਾ ਦਹਰਿਕਾਸਿ।
ਭੁਞ੍ਜਾਹਿ ਕਾਮਭੋਗੇ, ਵਾਰੇਯਜਂ ਹੋਤੁ ਤੇ ਪੁਤ੍ਤ॥

੪੬੭.‘‘ਅਥ ਨੇ ਭਣਤਿ ਸੁਮੇਧਾ, ਮਾ ਏਦਿਸਿਕਾਨਿ ਭਵਗਤਮਸਾਰਂ।
ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾ ਹੋਹਿਤਿ, ਮਰਣਂ ਵਾ ਮੇ ਨ ਚੇਵ ਵਾਰੇਯਜਂ॥

੪੬੮.‘‘ਕਿਮਿਵ ਪੂਤਿਕਾਯਮਸੁਚਿਂ, ਸਵਨਗਨ੍ਧਂ ਭਯਾਨਕਂ ਕੁਣਪਂ।
ਅਭਿਸਂਵਿਸੇਯਜਂ ਭਸ੍ਤੁਂ, ਅਸਕਿਂ ਪਗ੍ਘਰਿਤਂ ਅਸੁਚਿਪੁਣ੍ਣਂ॥

੪੬੯.‘‘ਕਿਮਿਵ ਤਹਂ ਜਾਨਨ੍ਤੀ, ਵਿਕੂਲਕਂ ਮਂਸਸੋਣਿਤੁਪਲਿਤ੍ਤਂ।
ਕਿਮਿਕੁਲਲਯਂ ਸਕੁਣਭਤ੍ਤਂ, ਕਲ਼ੇਵਰਂ ਕਿਸ੍ਸ ਦਿਯਤੀਤਿ॥

੪੭੦.‘‘ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਤਿ ਸੁਸਾਨਂ, ਅਚਿਰਂ ਕਾਯੋ ਅਪੇਤਵਿਞ੍ਞਾਣੋ।
ਛੁਦ੍ਧੋ ਕਲ਼ਿਙ੍ਗਰਂ ਵਿਯ, ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨੇਹਿ ਞਾਤੀਹਿ॥

੪੭੧.‘‘ਛੁਦ੍ਧੂਨ ਨਂ ਸੁਸਾਨੇ, ਪਰਭਤ੍ਤਂ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ।
ਨਿਯਕਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ, ਕਿਂ ਪਨ ਸਾਧਾਰਣਾ ਜਨਤਾ॥

੪੭੨.‘‘ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਾ ਅਸਾਰੇ, ਕਲ਼ੇਵਰੇ ਅਟ੍ਠਿਨ੍ਹਾਰੁਸਙ੍ਘਾਤੇ।
ਖੇਲ਼ਸ੍ਸੁਚ੍ਚਾਰਸ੍ਸਵਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਪੂਤਿਕਾਯਮ੍ਹਿ॥

੪੭੩.‘‘ਯੋ ਨਂ ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜਿਤ੍ਵਾ, ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮਸ੍ਸ ਬਾਹਿਰਂ ਕਯਿਰਾ।
ਗਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਸਹਮਾਨਾ, ਸਕਾਪਿ ਮਾਤਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯ॥

੪੭੪.‘‘ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਂ, ਸਙ੍ਖਤਂ ਜਾਤਿਮੂਲਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ।
ਯੋਨਿਸੋ ਅਨੁਵਿਚਿਨਨ੍ਤੀ, ਵਾਰੇਯ੍ਯਂ ਕਿਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛੇਯ੍ਯਂ॥

੪੭੫.‘‘ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਤਿਸਤ੍ਤਿ, ਸਤਾਨਿ ਨਵਨਵਾ ਪਤੇਯ੍ਯੁਂ ਕਾਯਮ੍ਹਿ।
ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਚ ਘਾਤੋ, ਸੇਯ੍ਯੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚੇਵਂ ਖਯੋ॥

੪੭੬.‘‘ਅਜ੍ਝੁਪਗਚ੍ਛੇ ਘਾਤਂ, ਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯੇਵਂ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਵਚਨਂ।
ਦੀਘੋ ਤੇਸਂ ਸਂਸਾਰੋ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਹਞ੍ਞਮਾਨਾਨਂ॥

੪੭੭.‘‘ਦੇਵੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਾ ਅਸੁਰਕਾਯੇ।
ਪੇਤੇਸੁ ਚ ਨਿਰਯੇਸੁ ਚ, ਅਪਰਿਮਿਤਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਘਾਤਾ॥

੪੭੮.‘‘ਘਾਤਾ ਨਿਰਯੇਸੁ ਬਹੂ, ਵਿਨਿਪਾਤਗਤਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨਸ੍ਸ।
ਦੇਵੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਤਾਣਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਾ ਪਰਂ ਨਤ੍ਥਿ॥

੪੭੯.‘‘ਪਤ੍ਤਾ ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਯੇ ਯੁਤ੍ਤਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਵਚਨੇ।
ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਘਟੇਨ੍ਤਿ, ਜਾਤਿਮਰਣਪ੍ਪਹਾਨਾਯ॥

੪੮੦.‘‘ਅਜ੍ਜੇਵ ਤਾਤਭਿਨਿਕ੍ਖਮਿਸ੍ਸਂ, ਭੋਗੇਹਿ ਕਿਂ ਅਸਾਰੇਹਿ।
ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਾ ਮੇ ਕਾਮਾ, ਵਨ੍ਤਸਮਾ ਤਾਲਵਤ੍ਥੁਕਤਾ॥

੪੮੧.‘‘ਸਾ ਚੇਵਂ ਭਣਤਿ ਪਿਤਰਮਨੀਕਰਤ੍ਤੋ, ਚ ਯਸ੍ਸ ਸਾ ਦਿਨ੍ਨਾ।
ਉਪਯਾਸਿ ਵਾਰਣਵਤੇ, ਵਾਰੇਯ੍ਯਮੁਪਟ੍ਠਿਤੇ ਕਾਲੇ॥

੪੮੨.‘‘ਅਥ ਅਸਿਤਨਿਚਿਤਮੁਦੁਕੇ, ਕੇਸੇ ਖਗ੍ਗੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਯ ਸੁਮੇਧਾ।
ਪਾਸਾਦਂ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ, ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ॥

੪੮੩.‘‘ਸਾ ਚ ਤਹਿਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ, ਅਨੀਕਰਤ੍ਤੋ ਚ ਆਗਤੋ ਨਗਰਂ।
ਪਾਸਾਦੇ ਚ ਸੁਮੇਧਾ, ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਸੁਭਾਵੇਤਿ॥

੪੮੪.‘‘ਸਾ ਚ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ, ਅਨੀਕਰਤ੍ਤੋ ਚ ਆਰੁਹੀ ਤੁਰਿਤਂ।
ਮਣਿਕਨਕਭੂਸਿਤਙ੍ਗੋ, ਕਤਞ੍ਜਲੀ ਯਾਚਤਿ ਸੁਮੇਧਂ॥

੪੮੫.‘‘ਰਜ੍ਜੇ ਆਣਾ ਧਨਮਿਸ੍ਸਰਿਯਂ, ਭੋਗਾ ਸੁਖਾ ਦਹਰਿਕਾਸਿ।
ਭੁਞ੍ਜਾਹਿ ਕਾਮਭੋਗੇ, ਕਾਮਸੁਖਾ ਦੁਲ੍ਲਭਾ ਲੋਕੇ॥

੪੮੬.‘‘ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਤੇ ਰਜ੍ਜਂ, ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ ਦੇਹਿ ਦਾਨਾਨਿ।

ਮਾ ਦੁਮ੍ਮਨਾ ਅਹੋਸਿ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ॥

੪੮੭.‘‘ਤਂ ਤਂ ਭਣਤਿ ਸੁਮੇਧਾ, ਕਾਮੇਹਿ ਅਨਤ੍ਥਿਕਾ ਵਿਗਤਮੋਹਾ।
ਮਾ ਕਾਮੇ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿ, ਕਾਮੇਸ੍ਵਾਦੀਨਵਂ ਪਸ੍ਸ॥

੪੮੮.‘‘ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪੋ ਰਾਜਾ, ਮਨ੍ਧਾਤਾ ਆਸਿ ਕਾਮਭੋਗਿਨਮਗ੍ਗੋ।
ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ, ਨ ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਿਤਾ ਇਚ੍ਛਾ॥

੪੮੯.‘‘ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨਿ ਵਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਵੁਟ੍ਠਿਮਾ ਦਸਦਿਸਾ ਸਮਨ੍ਤੇਨ।
ਨ ਚਤ੍ਥਿ ਤਿਤ੍ਤਿ ਕਾਮਾਨਂ, ਅਤਿਤ੍ਤਾਵ ਮਰਨ੍ਤਿ ਨਰਾ॥

੪੯੦.‘‘ਅਸਿਸੂਨੂਪਮਾ ਕਾਮਾ, ਕਾਮਾ ਸਪ੍ਪਸਿਰੋਪਮਾ।
ਉਕ੍ਕੋਪਮਾ ਅਨੁਦਹਨ੍ਤਿ, ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਸਨ੍ਨਿਭਾ॥

੪੯੧.‘‘ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਅਧੁਵਾ ਕਾਮਾ, ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਮਹਾਵਿਸਾ।
ਅਯੋਗੁਲ਼ੋਵ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੋ, ਅਘਮੂਲਾ ਦੁਖਪ੍ਫਲਾ॥

੪੯੨.‘‘ਰੁਕ੍ਖਫਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ, ਮਂਸਪੇਸੂਪਮਾ ਦੁਖਾ।
ਸੁਪਿਨੋਪਮਾ ਵਞ੍ਚਨਿਯਾ, ਕਾਮਾ ਯਾਚਿਤਕੂਪਮਾ॥

੪੯੩.‘‘ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੂਪਮਾ ਕਾਮਾ, ਰੋਗੋ ਗਣ੍ਡੋ ਅਘਂ ਨਿਘਂ।
ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਸਦਿਸਾ, ਅਘਮੂਲਂ ਭਯਂ ਵਧੋ॥

੪੯੪.‘‘ਏਵਂ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾ ਕਾਮਾ, ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ।
ਗਚ੍ਛਥ ਨ ਮੇ ਭਵਗਤੇ, ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ ਅਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਤਨੋ॥

੪੯੫.‘‘ਕਿਂ ਮਮ ਪਰੋ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਸਮ੍ਹਿ ਡਯ੍ਹਮਾਨਮ੍ਹਿ।
ਅਨੁਬਨ੍ਧੇ ਜਰਾਮਰਣੇ, ਤਸ੍ਸ ਘਾਤਾਯ ਘਟਿਤਬ੍ਬਂ॥

੪੯੬.‘‘ਦ੍ਵਾਰਂ ਅਪਾਪੁਰਿਤ੍ਵਾਨਹਂ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਨੀਕਰਤ੍ਤਞ੍ਚ।
ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਛਮਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ, ਰੋਦਨ੍ਤੇ ਇਦਮਵੋਚਂ॥

੪੯੭.‘‘ਦੀਘੋ ਬਾਲਾਨਂ ਸਂਸਾਰੋ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਞ੍ਚ ਰੋਦਤਂ।
ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਪਿਤੁ ਮਰਣੇ, ਭਾਤੁ ਵਧੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਵਧੇ॥

੪੯੮.‘‘ਅਸ੍ਸੁ ਥਞ੍ਞਂ ਰੁਧਿਰਂ, ਸਂਸਾਰਂ ਅਨਮਤਗ੍ਗਤੋ ਸਰਥ।
ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਰਤਂ, ਸਰਾਹਿ ਅਟ੍ਠੀਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਨਿਚਯਂ॥

੪੯੯.‘‘ਸਰ ਚਤੁਰੋਦਧੀ, ਉਪਨੀਤੇ ਅਸ੍ਸੁਥਞ੍ਞਰੁਧਿਰਮ੍ਹਿ।
ਸਰ ਏਕਕਪ੍ਪਮਟ੍ਠੀਨਂ, ਸਞ੍ਚਯਂ ਵਿਪੁਲੇਨ ਸਮਂ॥

੫੦੦.‘‘ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸੰਸਰਤੋ, ਮਹਿਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਮੁਪਨੀਤਂ।
ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਗੁਲ਼ਿਕਾ, ਮਾਤਾ ਮਾਤੁਸ੍ਵੇਵ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ॥

੫੦੧.‘‘ਤਿਣਕਟ੍ਠਸਾਖਾਪਲਾਸਂ, ਉਪਨੀਤਂ ਅਨਮਤਗ੍ਗਤੋ ਸਰ।
ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਿਕਾ ਘਟਿਕਾ, ਪਿਤੁਪਿਤੁਸ੍ਵੇਵ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ॥

੫੦੨.‘‘ਸਰ ਕਾਣਕਚ੍ਛਪਂ ਪੁਬ੍ਬਸਮੁਦ੍ਦੇ, ਅਪਰਤੋ ਚ ਯੁਗਛਿਦ੍ਦਂ।
ਸਿਰਂ ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਲਾਭਮ੍ਹਿ ਓਪਮ੍ਮਂ॥

੫੦੩.‘‘ਸਰ ਰੂਪਂ ਫੇਣਪਿਣ੍ਡੋਪਮਸ੍ਸ, ਕਾਯਕਲਿਨੋ ਅਸਾਰਸ੍ਸ।
ਖਨ੍ਧੇ ਪਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚੇ, ਸਰਾਹਿ ਨਿਰਯੇ ਬਹੁਵਿਘਾਤੇ॥

੫੦੪.‘‘ਸਰ ਕਟਸਿਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੇ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ।
ਸਰ ਕੁਮ੍ਭੀਲਭਯਾਨਿ ਚ, ਸਰਾਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ॥

੫੦੫.‘‘ਅਮਤਮ੍ਹਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਕਿਂ ਤਵ ਪਞ੍ਚਕਟੁਕੇਨ ਪੀਤੇਨ।
ਸਬ੍ਬਾ ਹਿ ਕਾਮਰਤਿਯੋ, ਕਟੁਕਤਰਾ ਪਞ੍ਚਕਟੁਕੇਨ॥

੫੦੬.‘‘ਅਮਤਮ੍ਹਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਕਿਂ ਤਵ ਕਾਮੇਹਿ ਯੇ ਪਰਿਲ਼ਾਹਾ।
ਸਬ੍ਬਾ ਹਿ ਕਾਮਰਤਿਯੋ, ਜਲਿਤਾ ਕੁਥਿਤਾ ਕਮ੍ਪਿਤਾ ਸਨ੍ਤਾਪਿਤਾ॥

੫੦੭.‘‘ਅਸਪਤ੍ਤਮ੍ਹਿ ਸਮਾਨੇ, ਕਿਂ ਤਵ ਕਾਮੇਹਿ ਯੇ ਬਹੁਸਪਤ੍ਤਾ।
ਰਾਜਗ੍ਗਿਚੋਰਉਦਕਪ੍ਪਿਯੇਹਿ, ਸਾਧਾਰਣਾ ਕਾਮਾ ਬਹੁਸਪਤ੍ਤਾ॥

੫੦੮.‘‘ਮੋਕ੍ਖਮ੍ਹਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਕਿਂ ਤਵ ਕਾਮੇਹਿ ਯੇਸੁ ਵਧਬਨ੍ਧੋ।
ਕਾਮੇਸੁ ਹਿ ਅਸਕਾਮਾ, ਵਧਬਨ੍ਧਦੁਖਾਨਿ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿ॥

੫੦੯.‘‘ਆਦੀਪਿਤਾ ਤਿਣੁਕ੍ਕਾ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਦਹਨ੍ਤਿ ਨੇਵ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਂ।
ਉਕ੍ਕੋਪਮਾ ਹਿ ਕਾਮਾ, ਦਹਨ੍ਤਿ ਯੇ ਤੇ ਨ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਿ॥

੫੧੦.‘‘ਮਾ ਅਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਹੇਤੁ, ਕਾਮਸੁਖਸ੍ਸ ਵਿਪੁਲਂ ਜਹੀ ਸੁਖਂ।
ਮਾ ਪੁਥੁਲੋਮੋਵ ਬਲ਼ਿਸਂ, ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਹਞ੍ਞਸਿ॥

੫੧੧.‘‘ਕਾਮਂ ਕਾਮੇਸੁ ਦਮਸ੍ਸੁ, ਤਾਵ ਸੁਨਖੋਵ ਸਙ੍ਖਲਾਬਦ੍ਧੋ।
ਕਾਹਿਨ੍ਤਿ ਖੁ ਤਂ ਕਾਮਾ, ਛਾਤਾ ਸੁਨਖਂਵ ਚਣ੍ਡਾਲਾ॥

੫੧੨.‘‘ਅਪਰਿਮਿਤਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਬਹੂਨਿ ਚ ਚਿਤ੍ਤਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਿ।
ਅਨੁਭੋਹਿਸਿ ਕਾਮਯੁਤ੍ਤੋ, ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ ਅਦ੍ਧੁਵੇ ਕਾਮੇ॥

੫੧੩.‘‘ਅਜਰਮ੍ਹਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ, ਕਿਂ ਤਵ ਕਾਮੇਹਿ ਯੇਸੁ ਜਰਾ।

ਮਰਣਬ੍ਯਾਧਿਗਹਿਤਾ, ਸਬ੍ਬਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਜਾਤਿਯੋ॥

੫੧੪.''ਇਦਮਜਰਮਿਦਮਮਰੰ, ਇਦਮਜਰਾਮਰੰ ਪਦਮਸੋਕੰ।
ਅਸਪਤ੍ਤਮਸਮ੍ਬਾਧੰ, ਅਖਲਿਤਮਭਯੰ ਨਿਰੁਪਤਾਪੰ॥

੫੧੫.''ਅਧਿਗਤਮਿਦੰ ਬਹੂਹਿ, ਅਮਤੰ ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਚ ਲਭਨੀਯਮਿਦੰ।
ਯੋ ਯੋਨਿਸੋ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ, ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਅਘਟਮਾਨੇਨ॥

੫੧੬.''ਏਵੰ ਭਣਤਿ ਸੁਮੇਧਾ, ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੇ ਰਤਿੰ ਅਲਭਮਾਨਾ।
ਅਨੁਨੇਨ੍ਤੀ ਅਨਿਕਰਤ੍ਤੰ, ਕੇਸੇ ਚ ਛਮੰ ਖਿਪਿ ਸੁਮੇਧਾ॥

੫੧੭.''ਉਟ੍ਠਾਯ ਅਨਿਕਰਤ੍ਤੋ, ਪਞ੍ਜਲਿਕੋ ਯਾਚਤਸ੍ਸਾ ਪਿਤਰੰ ਸੋ।
ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਥ ਸੁਮੇਧੰ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੁੰ ਵਿਮੋਕ੍ਖਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਾ॥

੫੧੮.''ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ, ਪਬ੍ਬਜਿ ਸੋਕਭਯਭੀਤਾ।
ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਅਗ੍ਗਫਲੰ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ॥

੫੧੯.''ਅਚ੍ਛਰਿਯਮਬ੍ਭੁਤੰ ਤੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਸਿ ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਯ।
ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਚਰਿਤੰ, ਯਥਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਾਲੇ॥

੫੨੦.''ਭਗਵਤਿ ਕੋਣਾਗਮਨੇ, ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਮ੍ਹਿ ਨਵਨਿਵੇਸਮ੍ਹਿ।
ਸਖਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਜਨਿਯੋ, ਵਿਹਾਰਦਾਨੰ ਅਦਾਸਿਮ੍ਹ॥

੫੨੧.''ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ, ਦਸਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਸਤਾਨਿ ਚ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ।
ਦੇਵੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਮ੍ਹ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ॥

੫੨੨.''ਦੇਵੇਸੁ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ ਅਹੁਮ੍ਹ, ਮਾਨੁਸਕਮ੍ਹਿ ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ।
ਸਤ੍ਤਰਤਨਸ੍ਸ ਮਹੇਸੀ, ਇਤ੍ਥਿਰਤਨੰ ਅਹੰ ਆਸਿੰ॥

੫੨੩.''ਸੋ ਹੇਤੁ ਸੋ ਪਭਵੋ, ਤੰ ਮੂਲੰ ਸਾਵ ਸਾਸਨੇ ਖਨ੍ਤੀ।
ਤੰ ਪਠਮਸਮੋਧਾਨੰ, ਤੰ ਧਮ੍ਮਰਤਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ॥

੫੨੪.''ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਯੇ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਿ, ਵਚਨੰ ਅਨੋਮਪਞ੍ਞਸ੍ਸ।
ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਭਵਗਤੇ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਮਨ੍ਤਾਵਤਿਯਾ ਨਗਰੇ**ਤਿ ਮਨ੍ਤਾਵਤੀਤਿ ਏਵੰਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। **ਰਞ੍ਞੋ ਕੋਞ੍ਚਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕੋਞ੍ਚਸ੍ਸ ਨਾਮ ਰਞ੍ਞੋ ਮਹੇਸਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤਾ ਧੀਤਾ ਆਸਿੰ। **ਸੁਮੇਧਾ**ਤਿ ਨਾਮੇਨ ਸੁਮੇਧਾ। **ਪਸਾਦਿਤਾ ਸਾਸਨਕਰੇਹੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਕਰੇਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਸਾਸਨੇ ਪਸਾਦਿਤਾ ਸਞ੍ਜਾਤਰਤਨਤ੍ਤਯਪ੍ਪਸਾਦਾ ਕਤਾ।

ਸੀਲਵਤੀਤਿ ਆਚਾਰਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਚਿਤ੍ਤਕਥਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਧਮ੍ਮਕਥਾ। **ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸੁਤਿਯੁਤਾ। **ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਵਿਨੀਤਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਵਤ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਸੀਲਂ, ਇਤਿ ਸਮਾਧਿ, ਇਤਿ ਪਞ੍ਞਾਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਗਤੇਨ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੯੬) ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਤਦਙ੍ਗਤੋ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨੇ ਵਿਨੀਤਾ ਸਂਯਤਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਾ। **ਉਭਯੋ ਨਿਸਾਮੇਥਾ**ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਮਮ ਵਚਨਂ ਨਿਸਾਮੇਥ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਣਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਯਦਿਪਿ ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੇਵਲੋਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਭਵਗਤਂ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ **ਅਸਸ੍ਸਤਂ** ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਂ। **ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਤੁਚ੍ਛਾ ਕਾਮਾ**ਤਿ ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਮਾਨੁਸਕਾ ਕਾਮਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਸਾਰਕਭਾਵਤੋ ਤੁਚ੍ਛਾ ਰਿਤ੍ਤਾ, ਸਤ੍ਥਧਾਰਾਯਂ ਮਧੁਬਿਨ੍ਦੁ ਵਿਯ **ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਾ**, ਏਤਰਹਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਵਿਪੁਲਦੁਕ੍ਖਤਾਯ **ਬਹੁਵਿਘਾਤਾ**।

ਕਟੁਕਾਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਾ। ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਟ੍ਠੇਨ **ਆਸੀਵਿਸੂਪਮਾ। ਯੇਸੁ** ਕਾਮੇਸੁ। **ਮੁਚ੍ਛਿਤਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਾ। **ਸਮਪ੍ਪਿਤਾ**ਤਿ ਸਕਮ੍ਮੁਨਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਪ੍ਪਿਤਾ ਖਿਤ੍ਤਾ, ਉਪਪਨ੍ਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਬਾਧੀਯਨ੍ਤਿ।

ਵਿਨਿਪਾਤੇਤਿ ਅਪਾਯੇ।

ਅਚੇਤਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਹਿਤਚੇਤਨਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਅਚੇਤਨਾ। **ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋਰੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਨਿਮਿਤ੍ਤਸਂਸਾਰੇ ਅਵਰੁਦ੍ਧਾ। **ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ। **ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ। **ਨ ਬੁਜ੍ਝਰੇ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਨ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ।

ਅਮ੍ਮਾਤਿ ਮਾਤਰਂ ਪਮੁਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਲਪਤਿ। **ਤੇ ਬਹੁਤਰਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਯੇ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਭਵਗਤਂ ਪਿਹੇਨ੍ਤਿ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਤ੍ਤਿਂ ਬੁਦ੍ਧਵਰਦੇਸਿਤਾਨਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ, ਤੇਯੇਵ ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਬਹੁਤਰਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਭਵਗਤੇ ਅਨਿਚ੍ਚਮ੍ਹੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਨ ਸਸ੍ਸਤਾ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ਚ **ਸਨ੍ਤਸਨ੍ਤਿ** ਬਾਲਾ ਨ ਉਤ੍ਤਸਨ੍ਤਿ ਨ ਸਂਵੇਗਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਜਾਯਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਉਪਪਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਿਨਿਪਾਤਾਤਿ ਨਿਰਯੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੋ ਅਸੁਰਯੋਨੀਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੁਖਸਮੁਸ੍ਸਯਤੋ ਵਿਨਿਪਾਤਗਤਿਯੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਦੇਵੂਪਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਞਿਤਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇਵ **ਗਤਿਯੋ ਕਥਞ੍ਚਿ** ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ। **ਨਿਰਯੇਸੂ**ਤਿ ਸੁਖਰਹਿਤੇਸੁ ਅਪਾਯੇਸੁ।

ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾਤਿ ਅਞ੍ਞਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਨਿਰੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ। **ਘਟਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਯਮਿਸ੍ਸਂ ਭਾਵਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਾਯਕਲਿਨਾ ਅਸਾਰੇਨ ਭਵਗਤੇ ਕਿਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਤੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਭਵਤਣ੍ਹਾਯ ਨਿਰੋਧਾਤਿ ਭਵਗਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਨਿਰੋਧਹੇਤੁ ਨਿਰੋਧਤ੍ਥਂ।

ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਲਦ੍ਧੋ, ਵਿਵਜ੍ਜਿਤੋ ਨਿਰਯੂਪਪਤ੍ਤਿਆਦਿਕੋ ਅਟ੍ਠਵਿਧੋ ਅਕ੍ਖਣੋ, **ਖਣੋ** ਨਵਮੋ ਖਣੋ ਲਦ੍ਧੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਸੀਲਾਨੀ**ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਾਨਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ। **ਨ ਦੂਸੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੋਪੇਯਜਾਮਿ।

ਨ ਤਾਵ ਆਹਾਰਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਂ ਗਹਟ੍ਠਾਤਿ ''ਨੇਵ ਤਾਵ ਅਹਂ ਗਹਟ੍ਠਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਹਾਰਂ ਆਹਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਚੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਰਣਵਸਮੇਵ ਗਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਸੁਮੇਧਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਭਣਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਮੇਧਾਯ। **ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮਭਿਹਤੋ**ਤਿ ਅਸਸੂਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਿਹਤਮੁਖੋ। **ਘਟੇਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਸਾਦਤਲੇ ਛਮਾਪਤਿਤੰ ਸੁਮੇਧੰ ਮਾਤਾ ਚ ਪਿਤਾ ਚ ਗਿਹਿਭਾਵ◌ਾਯ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਘਟੇਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾਯਮਨ੍ਤਿ। ''ਘਟੇਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾਯਮਨ੍ਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ।

ਕਿੰ ਸੋਚਿਤੇਨਾਤਿ ''ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕਿੰ ਸੋਚਨੇਨ। **ਦਿਨ੍ਨਾਸਿ ਵ◌ਾਰਣਵਤਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਵ◌ਾਰਣਵਤੀਨਗਰੇ ਦਿਨ੍ਨਾ ਅਸਿ। ''ਦਿਨ੍ਨਾਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨਪਿ ''ਤ੍ਵ◌ੰ ਦਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਦਲ੍ਹੰ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ।

ਰਜ੍ਜੇ ਆਣਾਤਿ ਅਨਿਕਰਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜੇ ਤਵ ਆਣਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। **ਧਨਮਿਸ੍ਸਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕੁਲੇ ਪਤਿਕੁਲੇ ਚ ਧਨੰ ਇਸ੍ਸਰਿਯਞ੍ਚ, **ਭੋਗਾ ਸੁਖਾ** ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਇਟ੍ਠਾ ਭੋਗਾਤਿ ਸਬ੍ਬਮਿਦੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ ਹਤ੍ਥਗਤੰ। **ਦਹਰਿਕਾਸੀ**ਤਿ ਤਰੁਣੀ ਚਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭੁਞ੍ਜਾਹਿ ਕਾਮਭੋਗੇ। ਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਵ◌ਾਰੇਯਜੰ ਹੋਤੁ ਤੇ ਪੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਨੇਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ। **ਮਾ ਏਦਿਸਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਰਜ੍ਜੇ ਆਣਾਦੀਨਿ ਮਾ ਭਵਨ੍ਤੁ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ ਆਹ "**ਭਗਵਤਮਸਾਰ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ।

ਕਿਮਿਵ◌ਾਤਿ ਕਿਮਿ ਵ◌ਿਯ। **ਪੂਤਿਕਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਪੂਤਿਕਲ਼ੇਵਰੰ। **ਸਵਨਗਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸ੍ਸਟ੍ਠਵ◌ਿਸ੍ਸਗਨ੍ਧੰ। **ਭਯਾਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਵ◌ੀਤਰਾਗਾਨੰ ਭਯਾਵਹੰ। **ਕੁਣਪੰ ਅਭਿਸੰਵ◌ਿਸੇਯਜੰ ਭਸ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕੁਣਪਭਰਿਤੰ ਚਮ੍ਮਪਸਿਬ੍ਬਕੰ, **ਅਸਕਿੰ ਪਗ੍ਘਰਿਤੰ ਅਸੁਚਿਪੁਣ੍ਣੰ** ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਸ੍ਸ ਅਸੁਚਿਨੋ ਪੁਣ੍ਣੰ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਸਕਿੰ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਅਧਿਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੰ ''ਮਮ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਿਵ◌ੇਸੇਯਜੰ।

ਕਿਮਿਵ ਤਹੰ ਜਾਨਨ੍ਤੀ, ਵ◌ਿਕੂਲਕਨ੍ਤਿ ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ ਅਸੁਚੀਹਿ ਮੰਸਪੇਸੀਹਿ ਸੋਣਿਤੇਹਿ ਚ ਉਪਲਿਤ੍ਤੰ ਅਨੇਕੇਸੰ ਕਿਮਿਕੁਲਾਨੰ ਆਲਯੰ ਸਕੁਣਾਨੰ ਭਤ੍ਤਭੂਤੰ। ''ਕਿਮਿਕੁਲਾਲਸਕੁਣਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਕਿਮੀਨੰ ਅਵਸਿਟ੍ਠਸਕੁਣਾਨਞ੍ਚ ਭਤ੍ਤਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੰ ਅਹੰ ਕਲ਼ੇਵਰੰ ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਠਿਤਾ। ਤੰ ਮੰ ਇਦਾਨਿ ਵ◌ਾਰੇਯਜਵਸੇਨ **ਕਿਸ੍ਸ** ਕੇਨ ਨਾਮ ਕਾਰਣੇਨ ਦਿਯਜਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਞ੍ਚ ਦਾਨੰ ਕਿਮਿਵ ਕਿੰ ਵ◌ਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਤਿ ਸੁਸਾਨੰ, ਅਚਿਰੰ ਕਾਯੋ ਅਪੇਤਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੋਤਿ ਅਯੰ ਕਾਯੋ ਅਚਿਰੇਨੇਵ ਅਪਗਤਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੋ ਸੁਸਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਤਿ ਉਪਨੀਯਤਿ। **ਛੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਛਡ੍ਡਿਤੋ। **ਕਲ਼ਿਙ੍ਗਰੰ ਵ◌ਿਯਾ**ਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਕਟ੍ਠਖਣ੍ਡਸਦਿਸੋ। **ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨੇਹਿ ਞਾਤੀਹੀ**ਤਿ ਞਾਤਿਜਨੇਹਿਪਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨੇਹਿ।

ਛੁਦ੍ਧੂਨ ਨੰ ਸੁਸਾਨੇਤਿ ਨੰ ਕਲ਼ੇਵਰੰ ਸੁਸਾਨੇ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵ◌ਾ। **ਪਰਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਸੰ ਸੋਣਸਿਙ੍ਗਾਲਾਦੀਨੰ ਭਤ੍ਤਭੂਤੰ। **ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ**ਤਿ ''ਇਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨਾਪਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛਮਾਨਾ ਸਸੀਸੰ ਨਿਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਫੁਟ੍ਠਵਨ੍ਤੋ। **ਨਿਯਕਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋਪਿ। **ਕਿੰ ਪਨ ਸਾਧਾਰਣਾ ਜਨਤਾ**ਤਿ ਇਤਰੋ ਪਨ ਸਮੂਹੋ ਜਿਗੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਕਿਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ।

ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਅਭਿਨਿਵ◌ਿਟ੍ਠਾ। **ਅਸਾਰੇ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਸਾਰਾਦਿਸਾਰਰਹਿਤੇ।

ਵ◌ਿਨਿਬ੍ਭੁਜਿਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਵ◌ਿਨਿਬ੍ਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ। **ਗਨ੍ਧਸ੍ਸ ਅਸਹਮਾਨਾ**ਤਿ ਗਨ੍ਧੰ ਅਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਅਸਹਨ੍ਤੀ। **ਸਕਾਪਿ ਮਾਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਾਤਾਪਿ ਜਿਗੁਚ੍ਛੇਯਜ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾਨੰ ਵ◌ਿਨਿਬ੍ਭੁਜ੍ਜਨੇਨ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਭਾਵ◌ਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ।

ਖਨ੍ਧਧਾਤੁਆਯਤਨਨ੍ਤਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਇਮੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁਆਦਯੋ ਇਮਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਧਾਤੁਯੋ, ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਾਦੀਨਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਾਯਤਨਾਨੀਤਿ ਏਵ◌ੰ ਖਨ੍ਧਾ ਧਾਤੁਯੋ ਆਯਤਨਾਨਿ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਇਦੰ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਜਾਤੰ ਸਮੇਚ੍ਚ ਸਮ੍ਭੁਯਜ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਸਙ੍ਖਤੰ,** ਤਯਿਦੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਵ◌ੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੰ **ਦੁਕ੍ਖੰ,** ਜਾਤਿਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ **ਜਾਤਿਮੂਲਕ**ਨ੍ਤਿ। ਏਵ◌ੰ **ਯੋਨਿਸੋ** ਉਪਾਯੇਨ **ਅਨੁਵ◌ਿਚਿਨਨ੍ਤੀ** ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੀ, **ਵ◌ਾਰੇਯਜੰ** ਵ◌ਿਵ◌ਾਹੰ, **ਕਿਸ੍ਸ** ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਇਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਿ।

''ਸੀਲਾਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਦੁਕ੍ਕਰਾ''ਤਿ ਯਦੇਤੰ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਵ◌ੁੱਤੁੰ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਵਚਨੰ ਦਾਤੁੰ **"ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ"**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁੱਤੁੰ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਤਿਸਤ੍ਤਿਸਤਾਨਿ ਨਵਨਵ◌ਾ ਪਤੇਯ੍ਯੁੰ ਕਾਯਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਦਿਨੇ ਦਿਨੇ ਤੀਣਿ ਸਤ੍ਤਿਸਤਾਨਿ ਤਾਵਦੇਵ ਪੀਤਨਿਸਿਤਭਾਵ◌ੇਨ ਅਭਿਨਵ◌ਾਨਿ ਕਾਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮ੍ਪਤੇਯ੍ਯੁੰ। **ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਚ ਘਾਤੋ ਸੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਪਤਮਾਨੇ ਯਥਾਵ◌ੁੱਤੋ ਸਤ੍ਤਿਘਾਤੋ ਸੇਯ੍ਯੋ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚੇਵ◌ੰ ਖਯੋ**ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਚੇ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਯੋ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ, ਏਵ◌ੰ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਖੰ ਅਧਿਵ◌ਾਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਧਿਗਮਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਕਰਣੀਯੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਜ੍ਝੁਪਗਚ੍ਛੇਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੁਨਯੇਨ। ਇਦੰ ਵ◌ੁੱਤੁੰ ਹੋਤਿ – ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸੰਸਾਰੇ ਅਪਰਿਮਾਣਞ੍ਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤੇਂ ਸਤ੍ਥਨੋ ਵਚਨੰ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯ ਠਿਤੋ ਯਥਾਵ◌ੁੱਤੁੰ ਸਤ੍ਤਿਘਾਤਦੁਕ੍ਖੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ਚੇਵ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਯੋ ਸਿਯਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ – **"ਦੀਘੋ ਤੇਸੰ ਸੰਸਾਰੋ, ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਞ੍ਚ ਹਞ੍ਞਮਾਨਾਨ"**ਨ੍ਤਿ, ਅਪਰਾਪਰੰ ਜਾਤਿਜਰਾਬ੍ਯਾਧਿਮਰਣਾਦੀਹਿ ਬਾਧਿਯਮਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਸੁਰਕਾਯੇਤਿ ਕਾਲਕਞ੍ਚਿਕਾਦਿ ਪੇਤਾਸੁਰਨਿਕਾਯੇ। **ਘਾਤਾ**ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪਘਾਤਾ ਵਧਾ।

ਬਹੂਤਿ ਪਞ੍ਚਵ◌ਿਧਬਨ੍ਧਨਾਦਿਕਮ੍ਮਕਾਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਮਾਨਾ ਬਹੂ ਅਨੇਕਘਾਤਾ। **ਵ◌ਿਨਿਪਾਤਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੇਸਾਪਾਯਸਙ੍ਖਾਤੰ ਵ◌ਿਨਿਪਾਤੰ ਉਪਗਤਸ੍ਸਾਪਿ। **ਪੀਲ਼ਿਯਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਦਿਅਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇ ਅਭਿਘਾਤਾਦੀਹਿ ਆਬਾਧਿਯਮਾਨਸ੍ਸ। **ਦੇਵ◌ੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਤਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵ◌ੇਸੁਪਿ ਤਾਣੰ ਨਤ੍ਥਿ ਰਾਗਪਰਿਲ਼ਾਹਾਦਿਨਾ ਸਦੁਕ੍ਖਸਵ◌ਿਘਾਤਭਾਵਤੋ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਾ ਪਰੰ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਤੋ ਪਰੰ ਅਞ੍ਞੰ ਉਤ੍ਤਮੰ ਸੁਖੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਲੋਕਿਯਸੁਖਸ੍ਸ ਵ◌ਿਪਰਿਣਾਮਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵਤ੍ਤਾ । ਤੇਨਾਹ ਭਗਵ◌ਾ – ''ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਰਮੰ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੦੩-੨੦੪)।

ਪਤ੍ਤਾ ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤ੍ਤਾਯੇਵ ਨਾਮ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਤੇਯੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਤ੍ਤਾ। **ਯੇ ਯੁਤ੍ਤਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਾਵਚਨੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਸਨੇ ਯੇ ਯੁਤ੍ਤਾ ਪਯੁਤ੍ਤਾ।

ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਾਤਿ ਵ◌ਿਰਤ੍ਤਾ। **ਮੇਤਿ** ਮਯਾ। **ਵਨ੍ਤਸਮਾ**ਤਿ ਸੁਵ◌ਾਨਵਮਥੁਸਦਿਸਾ। **ਤਾਲਵਤ੍ਥੁਕਤਾ**ਤਿ ਤਾਲਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸਦਿਸਾ ਕਤਾ।

ਅਥਾਤਿ ਪਚ੍ਛਾ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਪਵ◌ੇਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨਿਕਰਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਆਗਤਭਾਵ◌ੰ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ। **ਅਸਿਤਨਿਚਿਤਮੁਦੁਕੇ**ਤਿ ਇਨ੍ਦਨੀਲਭਮਰਸਮਾਨਵਣ੍ਣਤਾਯ ਅਸਿਤੇ, ਘਨਭਾਵ◌ੇਨ ਨਿਚਿਤੇ, ਸਿਮ੍ਬਲਿਤੂਲਸਮਸਮ੍ਫਸ੍ਸਤਾਯ ਮੁਦੁਕੇ। **ਕੇਸੇ ਖਗ੍ਗੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੇਸੇ ਸੁਨਿਸਿਤੇਨ ਅਸਿਨਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਪਾਸਾਦੰ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵ**◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਪਾਸਾਦੇ ਸਿਰਿਗਬ੍ਭੰ ਪਿਧਾਯ, ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵ◌ਾਰੰ ਥਕੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਖਗ੍ਗੇਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੇਸੇ ਪੁਰਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਮਨਸਿਕਾਰੰ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ ਯਥਾਉਪਟ੍ਠਿਤੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਪਠਮੰ ਝਾਨੰ ਵਸੀਭਾਵ◌ੰ ਆਪਾਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ।

ਸਾ ਚ ਸੁਮੇਧਾ ਤਹਿੰ ਪਾਸਾਦੇ ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞੰ ਸੁਭਾਵ◌ੇਤੀ**ਤਿ ਝਾਨਤੋ ਵ◌ੁੱਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਝਾਨੰ ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੮੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੪; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੪੮) ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਵ◌ੇਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਗਹਣੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਸਞ੍ਞਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਗਹਣੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਮਣਿਕਨਕਭੂਸਿਤਙ੍ਗੇਤਿ ਮਣਿਵ◌ਿਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਹੇਮਮਾਲਾਲਙ੍ਕਾਰੇਹਿ ਵ◌ਿਭੂਸਿਤਗਤ੍ਤੇ।

ਰਜ੍ਜੇ ਆਣਾਤਿਆਦਿ ਯਾਚਿਤਾਕਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। ਤਤ੍ਥ **ਆਣਾ**ਤਿ ਆਧਿਪਚ੍ਚੰ। **ਇਸ੍ਸਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਸੋ ਵ◌ਿਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। **ਭੋਗਾ ਸੁਖਾ**ਤਿ ਇਟ੍ਠਾ ਮਨਾਪਿਯਾ ਕਾਮੂਪਭੋਗਾ। **ਦਹਰਿਕਾਸੀ**ਤਿ ਤ੍ਵ◌ੰ ਇਦਾਨਿ ਦਹਰਾ ਤਰੁਣੀ ਅਸਿ।

ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਤੇ ਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਿਯੋਜਨਿਕਂ ਰਜ੍ਜਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭੋਗੇ ਚ ਭੁਞ੍ਜਸ੍ਸੁ, ਅਯਂ ਮਂ ਕਾਮੇਹਿਯੇਵ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤੀਤਿ ਮਾ ਦੁਮ੍ਮਨਾ ਅਹੋਸਿ। **ਦੇਹਿ ਦਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਯਥਾਰੁਚਿਯਾ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਦਾਨਾਨਿ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਿਤਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਤਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ। ਤੇਪਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਾ ਮੋਚੇਹੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਪਦਤ੍ਥਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਮਾ ਕਾਮੇ ਅਭਿਨਨ੍ਦੀਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇ ਮਾ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵਂ ਦੋਸਂ ਮਯ੍ਹਂ ਵਚਨਾਨੁਸਾਰੇਨ **ਪਸ੍ਸ** ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਹਿ।

ਚਾਤੁਦ੍ਦੀਪੋਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਦੀਪਾਨਂ ਇਸ੍ਸਰੋ। **ਮਨ੍ਧਾਤਾ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮੋ ਰਾਜਾ, ਕਾਮਭੋਗੀਨਂ **ਅਗ੍ਗੋ** ਅਗ੍ਗਭੂਤੋ ਆਸਿ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਰਾਹੁਗ੍ਗਂ ਅਤ੍ਤਭਾਵੀਨਂ, ਮਨ੍ਧਾਤਾ ਕਾਮਭੋਗਿਨ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੫)। **ਅਤਿਤ੍ਤੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕੁਮਾਰਕੀਲ਼ਾਵਸੇਨ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਓਪਰਜ੍ਜਵਸੇਨ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਰਾਜਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਵਭੋਗਸਦਿਸੇ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਛਤ੍ਤਿਂਸਾਯ ਸਕ੍ਕਾਨਂ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਕਾਲਂ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨੇ ਸਗ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਾਮੇਹਿ ਅਤਿਤ੍ਤੋਵ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ। **ਨ ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਪੂਰਿਤਾ ਇਚ੍ਛਾ** ਅਸ੍ਸ ਮਨ੍ਧਾਤੁਰਞ੍ਞੋ ਕਾਮੇਸੁ ਆਸਾ ਨ ਚ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਆਸਿ।

ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨਿ ਵਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਤ੍ਤਪਿ ਰਤਨਾਨਿ, **ਵੁਟ੍ਠਿਮਾ** ਦੇਵੋ ਦਸਦਿਸਾ ਬਜਾਪੇਤ੍ਵਾ, **ਸਮਨ੍ਤੇਨ** ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਰੁਚਿਵਸੇਨ ਯਦਿਪਿ ਵਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਯਥਾ ਤਂ ਮਨ੍ਧਾਤੁਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ਚਤ੍ਥਿ ਤਿਤ੍ਤਿ ਕਾਮਾਨਂ, ਅਤਿਤ੍ਤਾਵ ਮਰਨ੍ਤਿ ਨਰਾ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਨ ਕਹਾਪਣਵਸ੍ਸੇਨ, ਤਿਤ੍ਤਿ ਕਾਮੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੮੬; ਜਾ॰ ੧.੩.੨੩)।

ਅਸਿਸੂਨੂਪਮਾ ਕਾਮਾ ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਟ੍ਠੇਨ, **ਸਪ੍ਪਸਿਰੋਪਮਾ** ਸਪ੍ਪਟਿਭਯਟ੍ਠੇਨ, **ਉਕ੍ਕੋਪਮਾ** ਤਿਣੁਕ੍ਕੂਪਮਾ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੁਦਹਨ੍ਤੀ**"ਤਿ। **ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਸਨ੍ਨਿਭਾ** ਅਪ੍ਪਸ੍ਸਾਦਟ੍ਠੇਨ।

ਮਹਾਵਿਸਾਤਿ ਹਲਾਹਲਾਦਿਮਹਾਵਿਸਸਦਿਸਾ। **ਅਘਮੂਲਾ**ਤਿ ਅਘਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮੂਲਾ ਕਾਰਣਭੂਤਾ। ਤੇਨਾਹ "**ਦੁਖਪ੍ਫਲਾ**"ਤਿ।

ਰੁਕ੍ਖਪ੍ਫਲੂਪਮਾ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਂ ਫਲਿਭਞ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ। **ਮਂਸਪੇਸੂਪਮਾ** ਬਹੁਸਾਧਾਰਣਟ੍ਠੇਨ। **ਸੁਪਿਨੋਪਮਾ** ਇਤ੍ਤਰਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਮਾਯਾ ਵਿਯ ਪਲੋਭਨਤੋ। ਤੇਨਾਹ "**ਵਞ੍ਚਨਿਯਾ**"ਤਿ, ਵਞ੍ਚਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਾਚਿਤਕੂਪਮਾ**ਤਿ ਯਾਚਿਤਕਭਣ੍ਡਸਦਿਸਾ ਤਾਵਕਾਲਿਕਟ੍ਠੇਨ।

ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੂਪਮਾ ਵਿਨਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ। ਰੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ **ਰੋਗੋ** ਦੁਕ੍ਖਤਾਸੁਲਭਤ੍ਤਾ। **ਗਣ੍ਡੋ** ਕਿਲੇਸਾਸੁਚਿਪਗ੍ਘਰਣਤੋ। ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਨਟ੍ਠੇਨ **ਅਘਂ**। ਮਰਣਸਮ੍ਪਾਪਨੇਨ **ਨਿਘਂ। ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਸਦਿਸਾ** ਮਹਾਭਿਤਾਪਨਟ੍ਠੇਨ। ਭਯਹੇਤੁਤਾਯ ਚੇਵ ਵਧਕਪਹੂਤਤਾਯ ਚ **ਭਯਂ ਵਧੋ** ਨਾਮ, ਕਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾਤਿ ''ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗਾਮਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਾ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਭੂਤੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਗਚ੍ਛਥਾ**ਤਿ ਅਨਿਕਰਤ੍ਤਂ ਸਪਰਿਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ।

ਕਿਂ ਮਮ ਪਰੋ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਰੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮਮ ਕਿਂ ਨਾਮ ਹਿਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ **ਸੀਸਮ੍ਹਿ** ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੇ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਡਯ੍ਹਮਾਨੇ। ਤੇਨਾਹ "**ਅਨੁਬਨ੍ਧੇ ਜਰਾਮਰਣੇ**"ਤਿ। **ਤਸ੍ਸ** ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਸੀਸਡਾਹਸ੍ਸ, **ਘਾਤਾਯ** ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਾਯ, **ਘਟਿਤਬ੍ਬਂ** ਵਾਯਮਿਤਬ੍ਬਂ।

ਛਮਨ੍ਤਿ ਛਮਾਯਂ। **ਇਦਮਵੋਚ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਦੀਘੋ ਬਾਲਾਨਂ ਸਂਸਾਰੋ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਸਂਵੇਗਸਂਵਤ੍ਤਨਕਂ ਵਚਨਂ ਅਵੋਚ।

ਦੀਘੋ ਬਾਲਾਨਂ ਸਂਸਾਰੋਤਿ ਕਿਲੇਸਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਭੂਤਾਨਂ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਾਦੀਨਂ ਪਟਿਪਾਟਿਪਵਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਂਸਾਰੋ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕਾਨਂ ਅਨ੍ਧਬਾਲਾਨਂ ਦੀਘੋ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣੇਨਪਿ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਿਯੋ। ਯਥਾ ਹਿ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਨਂ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਾਯੇਵ ਭਵਪਬਨ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਾ ਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਪਰਾਪਿ ਕੋਟੀਤਿ। **ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਞ੍ਚ ਰੋਦਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਸੋਕਵਸੇਨ ਰੁਦਨ੍ਤਾਨਂ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਨਂ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਂਯੇਵ ਤੇਸਂ ਵਿਭਾਵੇਤਿ।

ਅਸ੍ਸੁ ਥਞ੍ਞਂ ਰੁਧਿਰਨ੍ਤਿ ਯਂ ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦਿਨਾ ਫੁਟ੍ਠਾਨਂ ਰੋਦਨ੍ਤਾਨਂ ਅਸ੍ਸੁ ਚ ਦਾਰਕਕਾਲੇ ਮਾਤੁਥਨਤੋ ਪੀਤਂ ਥਞ੍ਞਞ੍ਚ ਯਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਘਾਤਿਤਾਨਂ ਰੁਧਿਰਂ। **ਸਂਸਾਰਂ ਅਨਮਤਗ੍ਗਤੋ** ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁ ਅਮਤਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਞਾਣੇਨ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਅਮਤਅਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਅਵਿਦਿਤਗ੍ਗਤ੍ਤਾ ਇਮਿਨਾ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ **ਸਂਸਰਤਂ,** ਅਪਰਾਪਰਂ ਸਂਸਰਨ੍ਤਾਨਂ ਸਂਸਰਿਤਂ **ਸਰਾਹਿ,** ਤਂ ''ਕੀਵ ਬਹੁਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਹਿ, ਅਟ੍ਠੀਨਂ ਸਨ੍ਨਿਚਯਂ ਸਰਾਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰ, ਉਪਧਾਰੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਦਾਨਿ ਆਦੀਨਵਸ੍ਸ ਬਹੁਭਾਵਞ੍ਚ ਉਪਮਾਯ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਰ ਚਤੁਰੋਦਧੀ"**ਤਿ ਗਾਥਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਰ ਚਤੁਰੋਦਧੀ ਉਪਨੀਤੇ ਅਸ੍ਸੁਥਞ੍ਞਰੁਧਿਰਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨਮਤਗ੍ਗਸਂਸਾਰੇ ਸਂਸਰਨ੍ਤਾਨਂ ਏਕੇਕਸ੍ਸਪਿ ਅਸ੍ਸੁਮ੍ਹਿ ਥਞ੍ਞੇ ਰੁਧਿਰਮ੍ਹਿ ਚ ਪਮਾਣਤੋ ਉਪਮੇਤਬ੍ਬੇ ਚਤੁਰੋਦਧੀ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਉਪਮਾਵਸੇਨ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਉਪਨੀਤੇ ਸਰ ਸਰਾਹਿ। **ਏਕਕਪ੍ਪਮਟ੍ਠੀਨਂ, ਸਞ੍ਚਯਂ ਵਿਪੁਲੇਨ ਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪੇ ਅਟ੍ਠੀਨਂ ਸਞ੍ਚਯਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪਬ੍ਬਤੇਨ ਸਮਂ ਉਪਨੀਤਂ ਸਰ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਸਂ –

''ਏਕਸ੍ਸੇਕੇਨ ਕਪ੍ਪੇਨ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਞ੍ਚਯੋ।
ਸਿਯਾ ਪਬ੍ਬਤਸਮੋ ਰਾਸਿ, ਇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਹੇਸਿਨਾ॥

''ਸੋ ਖੋ ਪਨਾਯਂ ਅਕ੍ਖਾਤੋ, ਵੇਪੁਲ੍ਲੋ ਪਬ੍ਬਤੋ ਮਹਾ।
ਉਤ੍ਤਰੋ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਸ੍ਸ, ਮਗਧਾਨਂ ਗਿਰਿਬ੍ਬਜੇ''ਤਿ॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩੩)।

ਮਹਿਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਮੁਪਨੀਤਂ। ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਗੁਲ਼ਿਕਾ, ਮਾਤਾ ਮਾਤੁਸ੍ਵੇਵ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੋਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਮਹਾਪਥਵਿਂ ਕੋਲਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾ ਬਦਰਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾ ਗੁਲ਼ਿਕਾ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਕੇਕਾ ''ਅਯਂ ਮੇ ਮਾਤੁ, ਅਯਂ ਮੇ ਮਾਤੁਮਾਤੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਭਾਜਿਯਮਾਨੇ ਤਾ ਗੁਲ਼ਿਕਾ ਮਾਤਾ ਮਾਤੂਸ੍ਵੇਵ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ, ਮਾਤਾ ਮਾਤੂਸੁ ਅਖੀਣਾਸ੍ਵੇਵ ਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਾ ਤਾ ਗੁਲ਼ਿਕਾ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਸਂਸਰਤੋ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਮਾਤਰੋਤਿ । ਏਵਂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਮਹਿਂ ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਦੀਘਭਾਵੇਨ ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ ਉਪਨੀਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਹੀਤਿ।

ਤਿਣਕਟ੍ਠਸਾਖਾਪਲਾਸਨ੍ਤਿ ਤਿਣਞ੍ਚ ਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਸਾਖਾਪਲਾਸਞ੍ਚ। **ਉਪਨੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਮਾਭਾਵੇਨ ਉਪਨੀਤਂ। **ਅਨਮਤਗ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਅਨਮਤਗ੍ਗਭਾਵਤੋ। **ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਿਕਾ ਘਟਿਕਾ**ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਖਣ੍ਡਾਨਿ। **ਪਿਤੁਪਿਤੁਸ੍ਵੇਵ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਿਤੁਪਿਤਾਮਹੇਸੁ ਏਵ ਤਾ ਘਟਿਕਾ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਂ ਤਿਣਞ੍ਚ ਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਸਾਖਾਪਲਾਸਞ੍ਚ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਿਕਾ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਕੇਕਾ ''ਅਯਂ ਮੇ ਪਿਤੁ, ਅਯਂ ਮੇ ਪਿਤਾਮਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਿਭਾਜਿਯਮਾਨੇ ਤਾ ਘਟਿਕਾਵ ਪਰਿਕ੍ਖਯਂ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਸਂਸਰਤੋ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਿਤੁਪਿਤਾਮਹਾਤਿ। ਏਵਂ ਤਿਣਞ੍ਚ ਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਸਾਖਾਪਲਾਸਞ੍ਚ ਸਂਸਾਰਸ੍ਸ ਦੀਘਭਾਵੇਨ ਉਪਨੀਤਂ ਸਰਾਹੀਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ –

''ਅਨਮਤਗ੍ਗੋਯਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਂਸਾਰੋ, ਪੁਬ੍ਬਾ ਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੀਵਰਣਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਵਤਂ ਸਂਸਰਤਂ। ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਤਮਂ ਨੁ ਖੋ ਬਹੁਤਰਂ, ਯਂ ਵਾ ਵੋ ਇਮਿਨਾ ਦੀਘੇਨ ਅਦ੍ਧੁਨਾ ਸਨ੍ਧਾਵਤਂ ਸਂਸਰਤਂ

ਅਮਨਾਪਸਮ੍ਪਯੋਗਾ ਮਨਾਪਵ◌ਿਪ੍ਪਯੋਗਾ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤਾਨੰ ਰੋਦਨ੍ਤਾਨੰ ਅਸ੍ਸੁਪਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਪਗ੍ਘਰਿਤੰ, ਯੰ ਵ◌ਾ ਚਤੂਸੁ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇਸੁ ਉਦਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੬) – 'ਅਨਮਤਗ੍ਗਪਾਲ਼ਿ' ਆਹਰਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸਰ ਕਾਣਕਚ੍ਛਪਨ੍ਤਿ ਉਭਯਕ੍ਖਿਕਾਣੰ ਕਚ੍ਛਪੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰ। **ਪੁਬ੍ਬਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਪਰਤੋ ਚ ਯੁਗਛਿਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਸਮੁਦ੍ਦੇ ਅਪਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮੁਤ੍ਤਰਦਕ੍ਖਿਣਸਮੁਦ੍ਦੇ ਵ◌ਾਤਵ◌ੇਗੇਨ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੁਗਸ੍ਸ ਏਕਚ੍ਛਿਦ੍ਦੰ। **ਸਿਰੰ ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਣਕਚ੍ਛਪਸ੍ਸ ਸੀਸੰ ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਸਤਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਗੀਵ◌ੰ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਸਸ੍ਸ ਯੁਗਚ੍ਛਿਦ੍ਦੇ ਪਵ◌ੇਸਨਞ੍ਚ ਸਰ। **ਮਨੁਸ੍ਸਲਾਭਮ੍ਹਿ ਓਪਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਯਿਦੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸੁ ਵ◌ਿਯ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਲਾਭੇ ਓਪਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਰ, ਤਸ੍ਸ ਅਤੀਵ ਦੁਲ੍ਲਭਸਭਾਵਤ੍ਤੰ ਸਾਰਜ੍ਜਭਯਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤਿਚ੍ਚਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ – ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਪੁਰਿਸੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਏਕਚ੍ਛਿਗ੍ਗਲ਼ੰ ਯੁਗੰ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ''ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੫੨; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੧੧੭)।

ਸਰ ਰੂਪੰ ਫੇਣਪਿਣ੍ਡੋਪਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵ◌ਿਮਦ੍ਦਾਸਹਨਤੋ ਫੇਣਪਿਣ੍ਡਸਦਿਸਸ੍ਸ ਅਨੇਕਾਨਤ੍ਥਸਨ੍ਨਿਪਾਤਤੋ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ **ਕਲ਼ਿਨੋ,** ਨਿਚ੍ਚਸਾਰਾਦਿਵ◌ਿਰਹੇਨ **ਅਸਾਰਸ੍ਸ** ਰੂਪੰ ਅਸੁਚਿਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧੰ ਜੇਗੁਚ੍ਛਪਟਿਕ੍ਕੂਲਭਾਵ◌ੰ ਸਰ। **ਖਨ੍ਧੇ ਪਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਪਿ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਭਾਵਟ੍ਠੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਪਸ੍ਸ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕੇਹਿ। **ਸਰਾਹਿ ਨਿਰਯੇ ਬਹੁਵ◌ਿਘਾਤੇ**ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਸੋਲ਼ਸਉਸ੍ਸਦਨਿਰਯੇ ਚ ਬਹੁਵ◌ਿਘਾਤੇ ਬਹੁਦੁਕ੍ਖੇ ਮਹਾਦੁਕ੍ਖੇ ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਰ।

ਸਰ ਕਟਸਿੰ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੇਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਤਾਸੁ ਤਾਸੁ ਜਾਤੀਸੁ ਅਪਰਾਪਰੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਕਟਸਿੰ ਸੁਸਾਨੰ ਆਲ਼ਹਨਮੇਵ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰ। ''ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵ◌ਾ ਪਾਲ਼ਿ, ਤ੍ਵ◌ੰ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਕੁਮ੍ਭੀਲਭਯਾਨੀ**ਤਿ ਉਦਰਪੋਸਨਤ੍ਥੰ ਅਕਿਚ੍ਚਕਾਰਿਤਾਵਸੇਨ ਓਦਰਿਕਤ੍ਤਭਯਾਨਿ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਕੁਮ੍ਭੀਲਭਯਨ੍ਤਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਓਦਰਿਕਤ੍ਤਸ੍ਸੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੨੨)। **ਸਰਾਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ''ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੰ...ਪੇ॰... ਅਯੰ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਪਟਿਪਦਾ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਯਾਥਾਵਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਰ ਉਪਧਾਰੇਹਿ।

ਏਵ◌ੰ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤੀ ਅਨੇਕਾਕਾਰਵ◌ੋਕਾਰੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਵਸੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਸੰਸਾਰੇ ਚ ਆਦੀਨਵ◌ੰ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਦਾਨਿ ਬ੍ਯਤਿਰੇਕੇਨਪਿ ਤੰ ਪਕਾਸੇਤੁੰ "**ਅਮਤਮ੍ਹਿ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨੇ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਮਤਮ੍ਹਿ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਉਪਨੀਤੇ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਮਤੇ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨੇ। **ਕਿੰ ਤਵ ਪਞ੍ਚਕਟੁਕੇਨ ਪੀਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਆਰਕ੍ਖਾ ਪਰਿਭੋਗੋ ਵ◌ਿਪਾਕੋ ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਤਿਖਿਣਤਰਦੁਕ੍ਖਾਨੁਬਨ੍ਧਤਾਯ ਸਵ◌ਿਘਾਤਤ੍ਤਾ ਸਉਪਾਯਾਸਤ੍ਤਾ ਕਿੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਪਞ੍ਚਕਟੁਕੇਨ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਰਸੇਨ ਪੀਤੇਨ? ਇਦਾਨਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਪਾਕਟਤਰੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ ਆਹ – "**ਸਬ੍ਬਾ ਹਿ ਕਾਮਰਤਿਯੋ, ਕਟੁਕਤਰਾ ਪਞ੍ਚਕਟੁਕੇਨਾ**"ਤਿ , ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਕਟੁਕਤਰਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਯੇ ਪਰਿਲ਼ਾਹਾਤਿ ਯੇ ਕਾਮਾ ਸਮ੍ਪਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਆਯਤਿੰ ਵ◌ਿਪਾਕਪਰਿਲ਼ਾਹੇਨ ਚ ਸਪਰਿਲ਼ਾਹਾ ਮਹਾਵ◌ਿਘਾਤਾ। **ਜਲਿਤਾ ਕੁਥਿਤਾ ਕਮ੍ਪਿਤਾ ਸਨ੍ਤਾਪਿਤਾ**ਤਿ ਏਕਾਦਸਹਿ ਅਗ੍ਗੀਹਿ ਪਜ੍ਜਲਿਤਾ ਪਕ੍ਕੁਥਿਤਾ ਚ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਤੰਸਮਙ੍ਗੀਨੰ ਕਮ੍ਪਨਕਾ ਸਨ੍ਤਾਪਨਕਾ ਚ।

ਅਸਪਤ੍ਤਮ੍ਹੀਤਿ ਸਪਤ੍ਤਰਹਿਤੇ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ। **ਸਮਾਨੇ**ਤਿ ਸਨ੍ਤੇ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨੇ। ''ਬਹੁਸਪਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਯੇਹਿ ਬਹੂ ਸਪਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਰਾਜਗ੍ਗੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਰਾਜੂਹਿ ਚ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਚ ਚੋਰੇਹਿ ਚ ਉਦਕੇਨ ਚ ਦਾਯਾਦਾਦਿਅਪ੍ਪਿਯੇਹਿ ਚ ਰਾਜਗ੍ਗਿਚੋਰਉਦਕਪ੍ਪਿਯੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਤੇਸ੍ਵ◌ੇਵ◌ੋਪਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ।

ਯੇਸੁ ਵਧਬਨ੍ਧੋਤਿ ਯੇਸੁ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਮਰਣਪੋਥਨਾਦਿਪਰਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਅਨ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਾਦਿਬਨ੍ਧੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਮੇਸੂ**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਕਟਕਰਣੰ। ਤਤ੍ਥ **ਹੀ**ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਹੇਤੁ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ

ਵਧਬਨ੍ਧਨਦੁਕ੍ਖਾਨਿ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ – “**ਅਸਕਾਮਾ**”ਤਿ, ਕਾਮਾ ਨਾਮੇਤੇ ਅਸਨ੍ਤੋ ਹੀਨਾ ਲਾਮਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਹਕਾਮਾ’’ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ। ਅਹਾਤਿ ਹਿ ਲਾਮਕਪਰਿਯਾਯੋ ‘‘ਅਹਲੋਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਨਾਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ।

ਆਦੀਪਿਤਾਤਿ ਪਜ੍ਜਲਿਤਾ। **ਤਿਣੁਕ੍ਕਾ**ਤਿ ਤਿਣੇਹਿ ਕਤਾ ਉਕ੍ਕਾ। **ਦਹਨ੍ਤਿ ਯੇ ਤੇ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਸਤ੍ਤਾ ਤੇ ਕਾਮੇ ਨ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦਹਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਸਮ੍ਪਤਿ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਝਾਪੇਨ੍ਤਿ।

ਮਾ ਅਪ੍ਪਕਸ੍ਸ ਹੇਤੂਤਿ ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸਾਦਸਦਿਸਸ੍ਸ ਪਰਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਕਾਮਸੁਖਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਵਿਪੁਲਂ ਉਲ਼ਾਰਂ ਪਣੀਤਞ੍ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਸੁਖਂ **ਮਾ ਜਹਿ** ਮਾ ਛਡ੍ਡੇਹਿ। **ਮਾ ਪੁਥੁਲੋਮੋਵ ਬਲ਼ਿਸਂ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਆਮਿਸਲੋਭੇਨ ਬਲ਼ਿਸਂ ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ‘‘ਪੁਥੁਲੋਮੋ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮੋ ਮਚ੍ਛੋ ਵਿਯ ਕਾਮੇ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ **ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਹਞ੍ਞਸਿ** ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਘਾਤਂ ਆਪਜ੍ਜਸਿ।

ਸੁਨਖੋਵ ਸਙ੍ਖਲਾਬਦ੍ਧੋਤਿ ਯਥਾ ਗਦ੍ਦੂਲੇਨ ਬਦ੍ਧੋ ਸੁਨਖੋ ਗਦ੍ਦੂਲਬਨ੍ਧੇਨ ਥਮ੍ਭੇ ਉਪਨਿਬਦ੍ਧੋ ਅਞ੍ਞਤੋ ਗਨ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਰਿਬ੍ਭਮਤਿ, ਏਵਂ ਤ੍ਵਂ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ ਬਦ੍ਧੋ, ਇਦਾਨਿ **ਕਾਮਂ** ਯਦਿਪਿ ਕਾਮੇਸੁ ਤਾਵ **ਦਮਸ੍ਸੁ** ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਦਮੇਹਿ। **ਕਾਹਿਨ੍ਤਿ ਖੁ ਤਂ ਕਾਮਾ, ਛਾਤਾ ਸੁਨਖਂਵ ਚਣ੍ਡਾਲਾ**ਤਿ **ਖੂ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਤੇ ਪਨ ਕਾਮਾ ਤਂ ਤਥਾ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਛਾਤਜ੍ਝਤ੍ਤਾ ਸਪਾਕਾ ਸੁਨਖਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਨਯਬ੍ਯਸਨਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਪਰਿਮਿਤਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਮਾਣਂ ‘‘ਏਤ੍ਤਕ’’ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਕਾਯਿਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ। **ਬਹੂਨਿ ਚ ਚਿਤ੍ਤਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਅਨੇਕਾਨਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਿ ਚੇਤੋਦੁਕ੍ਖਾਨਿ। **ਅਨੁਭੋਹਿਸੀ**ਤਿ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਸਿ। **ਕਾਮਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਮੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਤੇ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੋ। **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ ਅਦ੍ਧੁਵੇ ਕਾਮੇ**ਤਿ ਅਦ੍ਧੁਵੇਹਿ ਅਨਿਚ੍ਚੇਹਿ ਕਾਮੇਹਿ ਵਿਨਿਸ੍ਸਜ ਅਪੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਜਰਾਮਰਣਬ੍ਯਾਧਿਗਹਿਤਾ, ਸਬ੍ਬਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਜਾਤਿਯੋਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਹੀਨਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭਵਾਦੀਸੁ ਜਾਤਿਯੋ ਜਰਾਮਰਣਬ੍ਯਾਧਿਨਾ ਚ ਗਹਿਤਾ, ਤੇਹਿ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਜਰਮ੍ਹਿ** ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਜਰਾਦੀਹਿ ਅਪਰਿਮੁਤ੍ਤੇਹਿ ਕਾਮੇਹਿ ਕਿਂ ਤਵ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਏਵਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗੁਣਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਕਾਮੇਸੁ ਭਵੇਸੁ ਚ ਆਦੀਨਵਂ ਪਕਾਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਗੁਣਮੇਵ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀ “**ਇਦਮਜਰ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾ ਅਭਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਇਦਮਜਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵੇਕਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਜਰਾਭਾਵਤੋ ਅਧਿਗਤਸ੍ਸ ਚ ਜਰਾਭਾਵਹੇਤੁਤੋ ਅਜਰਂ। **ਇਦਮਮਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਇਦਮਜਰਾਮਰ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੁਭਯਮੇਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਥੋਮਨਾਵਸੇਨ ਵਦਤਿ। **ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ ਪਦਂ। ਸੋਕਹੇਤੂਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਸੋਕਾਭਾਵਤੋ ਚ **ਅਸੋਕਂ**। ਸਪਤ੍ਤਕਰਧਮ੍ਮਾਭਾਵਤੋ **ਅਸਪਤ੍ਤਂ**। ਕਿਲੇਸਸਮ੍ਬਾਧਾਭਾਵਤੋ **ਅਸਮ੍ਬਾਧਂ**। ਖਲਿਤਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨਂ ਅਭਾਵੇਨ **ਅਖਲਿਤਂ**। ਅਤ੍ਤਾਨੁਵਾਦਾਦਿਭਯਾਨਂ ਵਟ੍ਟਭਯਸ੍ਸ ਚ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵਾ **ਅਭਯਂ**। ਦੁਕ੍ਖੂਪਤਾਪਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸਸ੍ਸਾਪਿ ਅਭਾਵੇਨ **ਨਿਰੁਪਤਾਪਂ**। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਅਮਤਮਹਾਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਾ ਅਨੁਸ੍ਸਵਾਦਿਸਿਦ੍ਧੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ ਤੇਸਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਵਿਯ ‘‘ਇਦ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵੋਚ।

ਅਵਿਗਤਮਿਦਂ ਬਹੂਹਿ ਅਮਤਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਬਹੂਹਿ ਅਨਨ੍ਤਅਪਰਿਮਾਣੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਅਰਿਯੇਹਿ ਅਧਿਗਤਂ ਞਾਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤਂ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਤੇਹਿ ਅਧਿਗਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ, ਅਥ ਖੋ **ਅਜ੍ਜਾਪਿ ਚ ਲਭਨੀਯਂ** ਇਦਾਨਿਪਿ ਅਧਿਗਮਨੀਯਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ। ਕੇਨ ਲਭਨੀਯਨ੍ਤਿ ਆਹ “**ਯੋ ਯੋਨਿਸੋ ਪਯੁਞ੍ਜਤੀ**”ਤਿ, ਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯੋਨਿਸੋ ਉਪਾਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦਿਨ੍ਨਓਵਾਦੇ ਠਤ੍ਵਾ ਯੁਞ੍ਜਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਯੋਗਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਲਭਨੀਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। **ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਅਘਟਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਯੋ ਪਨ ਯੋਨਿਸੋ ਨ ਪਯੁਞ੍ਜਤਿ, ਤੇਨ ਅਘਟਮਾਨੇਨ ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ, ਕਦਾਚਿਪਿ ਲਦ੍ਧੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਵਂ ਭਣਤਿ ਸੁਮੇਧਾਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਸੁਮੇਧਾ ਰਾਜਕਞ੍ਞਾ ਸਂਸਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਂਵੇਗਦੀਪਨਿਂ ਕਾਮੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਨਿਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਤਿ। **ਸਙ੍ਖਾਰਗਤੇ ਰਤਿਂ ਅਲਭਮਾਨਾ**ਤਿ ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰਪਵਤ੍ਤੇ ਅਭਿਰਤਿਂ ਅਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀ। **ਅਨੁਨੇਨ੍ਤੀ ਅਨਿਕਰਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਕਰਤ੍ਤੁਂ ਰਾਜਾਨਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੀ। **ਕੇਸੇ ਚ ਛਮਂ ਖਿਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਗ੍ਗੇਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਕੇਸੇ ਚ ਭੂਮਿਯਂ ਖਿਪਿ ਛਡ੍ਡੇਸਿ।

ਯਾਚਤਸ੍ਸਾ ਪਿਤਰਂ ਸੋਤਿ ਸੋ ਅਨਿਕਰਤ੍ਤੋ ਅਸ੍ਸਾ ਸੁਮੇਧਾਯ ਪਿਤਰਂ ਕੋਞ੍ਚਰਾਜਾਨਂ ਯਾਚਤਿ। ਕਿਨ੍ਤਿ ਯਾਚਤੀਤਿ ਆਹ “**ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਥ ਸੁਮੇਧਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਾ**”ਤਿ, ਸੁਮੇਧਂ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਿਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਥ, ਸਾ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਾ ਅਵਿਪਰੀਤਨਿਬ੍ਬਾਨਦਸ੍ਸਾਵਿਨੀ ਹੋਤੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋਕਭਯਭੀਤਾਤਿ ਞਾਤਿਵਿਯੋਗਾਦਿਹੇਤੁਤੋ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾਪਿ ਸਂਸਾਰਭਯਤੋ ਭੀਤਾ ਞਾਣੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਉਤ੍ਤਾਸਿਤਾ। **ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਸਮਾਨਾਯ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ, ਤਤੋ ਏਵ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ।

ਅਚ੍ਛਰਿਯਮਬ੍ਭੁਤਂ ਤਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਸਿ ਰਾਜਕਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਰਾਜਪੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸੁਮੇਧਾਯ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਅਬ੍ਭੁਤਞ੍ਚ ਆਸਿ। ਛਲਭਿਞ੍ਞਾਵ ਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੇ **ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਚਰਿਤਂ, ਯਥਾ ਬਜਾਕਰਿ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਾਲੇ**ਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਚਰਿਤਂ ਯਥਾ ਬਜਾਕਾਸਿ, ਤਥਾ ਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਪਨ ਤਾਯ ਯਥਾ ਬਜਾਕਤਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ “**ਭਗਵਤਿ ਕੋਣਾਗਮਨੇ**”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਭਗਵਤਿ ਕੋਣਾਗਮਨੇ**ਤਿ ਕੋਣਾਗਮਨੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਸਙ੍ਘਾਰਾਮਮ੍ਹਿ ਨਵਨਿਵੇਸਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਭਿਨਵਨਿਵੇਸਿਤੇ ਆਰਾਮੇ। **ਸਖਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋ ਜਨਿਯੋ, ਵਿਹਾਰਦਾਨਂ ਅਦਾਸਿਮ੍ਹਾ**ਤਿ ਧਨਞ੍ਜਾਨੀ ਖੇਮਾ ਅਹਞ੍ਚਾਤਿ ਮਯਂ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਖਿਯੋ ਆਰਾਮਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਦਾਨਂ ਅਦਮ੍ਹ।

ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਦਾਨਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਦਸਵਾਰੇ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਜਿਮ੍ਹ, ਤਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਿਮ੍ਹ, ਤਤੋਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦਸਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਹਸ੍ਸਵਾਰਂ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਿਮ੍ਹ, ਤਤੋਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸਤਾਨਿ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸਵਾਰੇ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਜ੍ਜਿਮ੍ਹ, ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ। ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਾਰੇਸੁ ਕਥਾਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਵਾਰਂ ਉਪਪਜ੍ਜਿਮ੍ਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੇਵੇਸੁ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ ਅਹੁਮ੍ਹਾਤਿ ਦੇਵੇਸੁ ਉਪਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਵਨਿਕਾਯੇ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਅਹੁਮ੍ਹ। **ਮਾਨੁਸਕਮ੍ਹਿ ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਲਾਭੇ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਾਯ ਕਥਾਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਉਕ੍ਕਂਸਤਂ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ “**ਸਤ੍ਤਰਤਨਸ੍ਸ ਮਹੇਸੀ, ਇਤ੍ਥਿਰਤਨਂ ਅਹਂ ਆਸਿ**”ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਕਰਤਨਾਦੀਨਿ ਸਤ੍ਤ ਰਤਨਾਨਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਤ੍ਤਰਤਨੋ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ, ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਰਤਨਸ੍ਸ। ਛਦੋਸਰਹਿਤਾ ਪਞ੍ਚਕਲਜਾਣਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਨੁਸ੍ਸਵਣ੍ਣਾ ਅਪਤ੍ਤੁਦਿਬ੍ਬਵਣ੍ਣਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਮੇਨ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਰਤਨਭੂਤਾ ਅਹਂ ਅਹੋਸਿਂ।

ਸੋ ਹੇਤੂਤਿ ਯਂ ਤਂ ਕੋਣਾਗਮਨਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਦਾਨਂ ਕਤਂ, ਸੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਦਿਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਹੇਤੁ। **ਸੋ ਪਭਵੋ ਤਂ ਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ। **ਸਾਵ ਸਾਸਨੇ ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਾ ਏਵ ਇਧ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤੀ। **ਤਂ ਪਠਮਸਮੋਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਦੇਵ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਧਮ੍ਮੇਨ ਪਠਮਂ ਸਮੋਧਾਨਂ ਪਠਮੋ ਸਮਾਗਮੋ, ਤਦੇਵ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਰਤਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਕਾਰਣਂ ਵਦਤਿ। ਇਮਾ ਪਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਗਾਥਾ ਥੇਰਿਯਾ ਅਪਦਾਨਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਪਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੋਪਿਤਾ।

ਓਸਾਨਗਾਥਾਯ **ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਯਾ ਪੁਰਿਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਏਤਰਹਿ ਚ ਕਤੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੰ, ਏਵੰ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕੇ ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ – **“ਯੇ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਿ ਵਚਨੰ ਅਨੋਮਪਞ੍ਞਸ੍ਸਾ”**ਤਿ, ਞੇਯ੍ਯਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਞਾਣਤਾਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਿ ‘‘ਏਵਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਓਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਾਯ ਉਕ੍ਕੰਸਗਤਾਯ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **“ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਭਵਗਤੇ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯੇ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੰ ਯਾਥਾਵਤੋ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਟਿਪਦੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਭਵਗਤੇ ਤੇਭੂਮਕੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚ ਪਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਾਪਿ ਭਵਗਤਾ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਰਾਗੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਗਤੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਏਵਮੇਤਾ ਥੇਰਿਕਾਦਯੋ ਸੁਮੇਧਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਗਾਥਾਸਭਾਗੇਨ ਇਧ ਏਕਜ੍ਝੰ ਸਙ੍ਗਹੰ ਆਰੂਲ੍ਹਾ ‘‘ਤਿਸਤ੍ਤਤਿਪਰਿਮਾਣਾ’’ਤਿ। ਭਾਣਵਾਰਤੋ ਪਨ ਦ੍ਵਾਧਿਕਾ ਛਸਤਮਤ੍ਤਾ ਥੇਰਿਯੋ ਗਾਥਾ ਚ। ਤਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਯਥਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਾਵਿਕਾਭਾਵੇਨ ਏਕਵਿਧਾ, ਤਥਾ ਅਸੇਖਭਾਵੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਲਿਘਤਾਯ ਸੰਕਿਣ੍ਣਪਰਿਕ੍ਖਤਾਯ ਅਬ੍ਬੂਲ੍ਹੇਸਿਕਤਾਯ ਨਿਰਗ੍ਗਲਤਾਯ ਪਨ੍ਨਭਾਰਤਾਯ ਵਿਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤਤਾਯ ਦਸਸੁ ਅਰਿਯਵਾਸੇਸੁ ਵੁਟ੍ਠਵਾਸਤਾਯ ਚ, ਤਥਾ ਹਿ ਤਾ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨਾ ਛਲਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਏਕਾਰਕ੍ਖਾ ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨਾ ਪਣੁਨ੍ਨਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚਾ ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨਾ ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾ ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾ ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੬੦) ਨਯੇਨ ਏਕਵਿਧਾ।

ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਰਮ੍ਮੁਖਾਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧਾ। ਯਾ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁਧਰਮਾਨਕਾਲੇ ਅਰਿਯਾਯ ਜਾਤਿਯਾ ਜਾਤਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਆਦਯੋ, ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਸਾਵਿਕਾ ਨਾਮ। ਯਾ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸਾ, ਤਾ ਸਤਿਪਿ ਸਤ੍ਥੁਧਮ੍ਮਸਰੀਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵੇ ਸਤ੍ਥੁਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਤੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਸਾਵਿਕਾ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਤਾਵਸੇਨ। ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯਾਗਤਾ ਪਨ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯੇਵ। ਤਥਾ ਸਾਪਦਾਨਨਾਪਦਾਨਭੇਦਤੋ। ਯਾਸਞ੍ਹਿ ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਸਾਵਕਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਤ੍ਥਿ ਅਪਦਾਨੰ, ਤਾ ਸਾਪਦਾਨਾ। ਯਾਸੰ ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾ ਨਾਪਦਾਨਾ। ਤਥਾ ਸਤ੍ਥੁਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ। ਗਰੁਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮ੍ਹਿ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀ ਸਤ੍ਥੁਸਨ੍ਤਿਕਾਵ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥੁਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ। ਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਾ। ਤਾਪਿ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਭਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਤਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋ, ਤਾ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਤੋ ਏਵ ਲਦ੍ਧੂਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਤਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਇਤਰਾ ਉਭਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਤਾ।

ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਦੁਕੋ ਵਿਯ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੁਕੋ ਇਧ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਤਥਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਯੰ ਤੰ ਥੇਰਿਗਾਥਾਯ ਸੁਭਦ੍ਦਾਯ ਕੁਣ੍ਡਲਕੇਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ –

‘‘ਨਿਹਚ੍ਚ ਜਾਣੁੰ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਞ੍ਜਲਿੰ ਅਕੰ।
ਏਹਿ ਭਦ੍ਦੇਤਿ ਮੰ ਅਵਚ, ਸਾ ਮੇ ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾ’’ਤਿ॥ (ਥੇਰੀਗਾ॰ ੧੦੯)।

ਤਥਾ ਅਪਦਾਨੇਪਿ –

‘‘ਆਯਾਚਿਤੋ ਤਦਾ ਆਹ, ਏਹਿ ਭਦ੍ਦੇਤਿ ਨਾਯਕੋ।
ਤਦਾਹੰ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਤੋਯਮਦ੍ਦਸ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਥੇਰੀ ੨.੩.੪੪)।

ਤਂ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਨਯਿਦਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭਾਵੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਨ ਹੇਤੁਭਾਵਤੋ ਯਾ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਮੇ ਆਸੂਪਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਏਹਿ, ਭਦ੍ਦੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਸ੍ਸੂਤਿ ਮਂ ਅਵੋਚ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਸਾ ਸਤ੍ਥੁ ਆਣਾ ਮਯ੍ਹਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਅਪਦਾਨਗਾਥਾਯਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਤਿ ਇਦਂ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭਾਵੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਸਭਾਵਜੋਤਨਵਚਨਂ ਤਥਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਭਾਵਤੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ, ਕਥਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨੀਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ? ਦੇਸਨਾਨਯਸੋਤਪਤਿਤਭਾਵੇਨ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਸੋਤਪਤਿਤਤਾ ਨਾਮ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲਬ੍ਭਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਹਟਂ ਹੋਤਿ।

ਯਥਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਮਨੋਧਾਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇ (ਧ॰ ਸ॰ ੫੬੬-੫੬੭) ਲਬ੍ਭਮਾਨਮ੍ਪਿ ਝਾਨਙ੍ਗਂ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਸੋਤਪਤਿਤਤਾਯ ਨ ਉਦ੍ਧਟਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦੇਸਨਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਯਥਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਤ੍ਥੁਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਗਹਣਵਸੇਨ। ਤਥਾ ਠਿਤਕਪ੍ਪਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ। ਯਥਾਹ –

''ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਠਿਤਕਪ੍ਪੀ? ਅਯਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਅਸ੍ਸ, ਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਚ ਉਡ੍ਡਯ੍ਹਨਵੇਲਾ ਅਸ੍ਸ, ਨੇਵ ਤਾਵ ਕਪ੍ਪੋ ਉਡ੍ਡਯ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਯਾਵਾਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀ''ਤਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੭)।

ਏਵਮਿਧਾਪਿ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਗਹਣਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਰਿਕਪ੍ਪਵਚਨਞ੍ਹੇਤਂ ਸਚੇ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭਾਵਯੋਗ੍ਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭਾਵੋ ਸਿਯਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਏਵਂ ਨ ਕਥੇਸੀਤਿ? ਤਥਾ ਕਤਾਧਿਕਾਰਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ। ਯੇ ਪਨ ''ਅਨਾਸਨ੍ਨਸਨ੍ਨਿਹਿਤਭਾਵਤੋ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵ ਹਿ ਸਤ੍ਥੁ ਆਸਨ੍ਨਚਾਰੀ ਸਦਾ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ 'ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂ'ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਨ੍ਤਿ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਂ। ਸਤ੍ਥੁ ਆਸਨ੍ਨਦੂਰਭਾਵਸ੍ਸ ਭਬ੍ਬਾਭਬ੍ਬਭਾਵਾਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

''ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣੇ ਚੇਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧੋ ਅਸ੍ਸ ਪਦੇ ਪਦਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਕਾਮੇਸੁ ਤਿਬ੍ਬਸਾਰਾਗੋ ਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਪਦੁਟ੍ਠਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਅਸਮਾਹਿਤੋ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਪਾਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ , ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਆਰਕਾਵ ਮਯ੍ਹਂ, ਅਹਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਧਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤਿ।

''ਯੋਜਨਸਤੇ ਚੇਪਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਹਰੇਯ੍ਯ। ਸੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾਲੁ ਕਾਮੇਸੁ ਨ ਤਿਬ੍ਬਸਾਰਾਗੋ ਅਬ੍ਯਾਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਦੁਟ੍ਠਮਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਮਾਹਿਤੋ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ ਸਂਵੁਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ, ਅਥ ਖੋ ਸੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇਵ ਮਯ੍ਹਂ, ਅਹਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਧਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਮਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੨)।

ਤਸ੍ਮਾ ਅਕਾਰਣਂ ਦੇਸਤੋ ਸਤ੍ਥੁ ਆਸਨ੍ਨਾਨਾਸਨ੍ਨਤਾ। ਅਕਤਾਧਿਕਾਰਤਾਯ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਤਤ੍ਥ ਅਯੋਗ੍ਯਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੁਕੋ ਇਧ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਦੁਵਿਧਾ।

ਅਗ੍ਗਸਾवਿਕਾ, ਮਹਾਸਾवਿਕਾ, ਪਕਤਿਸਾवਿਕਾਤਿ ਤਿवਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਖੇਮਾ, ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਤਿ ਇਮਾ ਦ੍वੇ ਥੇਰਿਯੋ ਅਗ੍ਗਸਾवਿਕਾ ਨਾਮ। ਕਾਮਂ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਥੇਰਿਯੋ ਸੀਲਸੁਦ੍ਧਿਆਦਿਕੇ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿਯੋ ਚਤੂਸੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਪਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਯਥਾਭੂਤਂ ਭਾवੇਤ੍वਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਨवਸੇਸਤੋ ਕਿਲੇਸੇ ਖੇਪੇਤ੍वਾ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਪਿ ਯਥਾ ਸਦ੍ਧਾवਿਮੁਤ੍ਤਤੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾवਿਮੁਤ੍ਤਤੋ ਚ ਉਭਤੋਭਾਗवਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭਾवਨਾवਿਸੇਸਸਿਦ੍ਧੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ वਿਸੇਸੋ, ਏवਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਮਹਨ੍ਤਤਾਪੁਬ੍ਬਯੋਗਮਹਨ੍ਤਤਾਹਿਸਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਾਤਿਸਯਗੁਣवਿਸੇਸਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਤ੍ਤਾ ਸੀਲਾਦੀਹਿ ਗੁਣੇਹਿ ਮਹਨ੍ਤਾ ਸਾवਿਕਾਤਿ ਮਹਾਸਾवਿਕਾ। ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਪਨ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਾਮੋਕ੍ਖਭਾवੇਨ ਧੁਰਭੂਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀਨਂ ਸਾਤਿਸਯਕਿਚ੍ਚਾਨੁਭਾਵਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਭੂਤਾਯ ਤਜ੍ਜਾਭਿਨੀਹਾਰਤਾਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਚਿਰਕਾਲਸਮ੍ਭੂਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਚ ਉਕ੍ਕਂਸਪਾਰਮਿਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸवਿਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਗੁਣੇਹਿ ਅਗ੍ਗਭਾवੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਤਾ ਦ੍वੇਪਿ ਅਗ੍ਗਸਾवਿਕਾ ਨਾਮ। ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮਿਆਦਯੋ ਪਨ ਅਭਿਨੀਹਾਰਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਚ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣवਿਸੇਸवਸੇਨ ਮਹਤਿਯੋ ਸਾवਿਕਾਤਿ ਮਹਾਸਾवਿਕਾ ਨਾਮ। ਇਤਰਾ ਥੇਰਿਕਾ ਤਿਸ੍ਸਾ वੀਰਾ ਧੀਰਾਤਿ ਏवਮਾਦਿਕਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰਮਹਨ੍ਤਤਾਦੀਨਂ ਅਭਾवੇਨ ਪਕਤਿਸਾवਿਕਾ ਨਾਮ। ਤਾ ਪਨ ਅਗ੍ਗਸਾवਿਕਾ वਿਯ ਮਹਾਸਾवਿਕਾ वਿਯ ਚ ਨ ਪਰਿਮਿਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਅਨੇਕਸਤਾਨਿ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾਨਿ वੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏवਂ ਅਗ੍ਗਸਾवਿਕਾਦਿਭੇਦਤੋ ਤਿवਿਧਾ। ਤਥਾ ਸੁਞ੍ਞਤवਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਭੇਦਤੋ ਤਿवਿਧਾ।

ਪਟਿਪਦਾਦਿवਿਭਾਗੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਧਿਕवਿਭਾਗੇਨ ਪਞ੍ਚवਿਧਾ। ਤਥਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਦਿवਿਭਾਗੇਨ ਪਞ੍ਚवਿਧਾ। ਅਨਿਮਿਤ੍ਤवਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿवਸੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਾ। ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਭੇਦੇਨ ਸਤ੍ਤवਿਧਾ। ਧੁਰਪਟਿਪਦਾਦਿवਿਭਾਗੇਨ ਅਟ੍ਠवਿਧਾ। वਿਮੁਤ੍ਤਿवਿਭਾਗੇਨ ਨववਿਧਾ ਦਸवਿਧਾ ਚ। ਤਾ ਪਨੇਤਾ ਯਥਾवੁਤ੍ਤੇਨ ਧੁਰਭੇਦੇਨ वਿਭਜ੍ਜਮਾਨਾ वੀਸਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਪਦਾवਿਭਾਗੇਨ वਿਭਜ੍ਜਮਾਨਾ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਪਟਿਪਦਾਭੇਦੇਨ ਧੁਰਭੇਦੇਨ वਿਭਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਸੀਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ वਾ ਸੁਞ੍ਞਤਾवਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿवਿਭਾਗੇਨ वਿਭਜ੍ਜਮਾਨਾ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਧਿਕਾਨਿ ਦ੍वੇਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਧਿਕवਿਭਾਗੇਨ वਿਭਜ੍ਜਮਾਨਾ ਦ੍वਿਸਤ੍ਤੁਤ੍ਤਰਸਹਸ੍ਸਂ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਏवਮੇਤਾਸਂ ਥੇਰੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣवਸੇਨੇव ਅਨੇਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਤਾ वੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, वਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਥੇਰਗਾਥਾਸਂवਣ੍ਣਨਾਯਂ वੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇव ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ।

ਸੁਮੇਧਾਥੇਰੀਗਾਥਾवਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਹਾਨਿਪਾਤवਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਗਮਨਗਾਥਾ

ਏਤ੍ਤਾवਤਾ ਚ –

‘‘ਯੇ ਤੇ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ, ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ।
ਓਰਸਾ ਮੁਖਜਾ ਪੁਤ੍ਤਾ, ਦਾਯਾਦਾ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ॥

‘‘ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਕਤਕਿਚ੍ਚਾ ਅਨਾਸवਾ।
ਸੁਭੂਤਿਆਦਯੋ ਥੇਰਾ, ਥੇਰਿਯੋ ਥੇਰਿਕਾਦਯੋ॥

‘‘ਤੇਹਿ ਯਾ ਭਾਸਿਤਾ ਗਾਥਾ, ਅਞ੍ਞਬ੍ਯਾਕਰਣਾਦਿਨਾ।
ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਏਕਤੋ ਕਤ੍वਾ, ਥੇਰਗਾਥਾਤਿ ਸਙ੍ਗਹਂ॥

‘‘ਆਰੋਪੇਸੁਂ ਮਹਾਥੇਰਾ, ਥੇਰੀਗਾਥਾਤਿ ਤਾਦਿਨੋ।
ਤਾਸਂ ਅਤ੍ਥਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ, ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਨਯਂ॥

‘‘ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਯਾ ਸਮਾਰਦ੍ਧਾ, ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾ ਮਯਾ।
ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਮਤ੍ਥਾਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਰਹਂ॥

‘‘ਪਕਾਸਨਾ **ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨੀ,** ਨਾਮ ਨਾਮਤੋ।
ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਅਨਾਕੁਲਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ।
ਦ੍ਵਾਨਵੁਤਿਪਰਿਮਾਣਾ, ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਭਾਣਵਾਰਤੋ॥

‘‘ਇਤਿ ਤਂ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੇਨ, ਯਂ ਤਂ ਅਧਿਗਤਂ ਮਯਾ।
ਪੁਞ੍ਞਂ ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਲੋਕਨਾਥਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ॥

‘‘ਓਗਾਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ, ਸੀਲਾਦਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ।
ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦੇਹਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸਭਾਗਿਨੋ॥

‘‘ਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ।
ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਗਾਰਵਾ ਨਿਚ੍ਚਂ, ਹੋਨ੍ਤੁ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਾਣਿਨੋ॥

‘‘ਸਮ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਤੁ ਕਾਲੇਨ, ਦੇਵੋਪਿ ਜਗਤੀਪਤਿ।
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਨਿਰਤੋ ਲੋਕਂ, ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਪਸਾਸਤੂ’’ਤਿ॥

ਬਦਰਤਿਤ੍ਥਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨਾ **ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ**

ਕਤਾ

ਥੇਰੀਗਾਥਾਨਂ ਅਤ੍ਥਸਂਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਥੇਰੀਗਾਥਾ-ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।